KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

68

1955

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1958

Työväen Kirjapaino, Helsinki 1958.

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistölautakunta

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 28
2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 32
3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 55
4. Kiinteistöviraston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 58
5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 60
6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 62
7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 63
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 76

5. Hankintatoimisto 83
6. Järjestelytoimisto 85
7. Huoltokassa 90
8. Tilastotoimisto 91
9. Kaupunginarkisto 96
10. Verotusvalmistelu 100
11. Leski- ja orpoeläkekassa 106
12. Ulosottolaitos 109
13. Rakennustarkastustoimisto 112
14. Holhouslautakunta 113
15. Huoneenvuokralautakunnat 114
16. Palotoimi 120
17. Huoltotoimi 129
18. Lastensuojelu 156
19. Työnvälitys 180
20. Oikeusaputoimisto 193
21. Urheilu- ja retkeilytoiminta 196
22. Kansanhuolto 206
23. Väestönsuojelu 207
24. Asutuslautakunta 210
25. Raittiuslautakunta 213
26. Nuorisotyö 217
27. Ammattioppilaslautakunta 222
28. Kotitalouslautakunta 223
29. Kaupunginkirjasto 226
30. Kaupunginmuseo 239
31. Musiikkilautakunta 243
32. Konepajatoimikunta 246
33. Yleiset työt 248
34. Liikennelaitos 269
35. Satamahallinto 286
36. Teurastamo 312
37. Elintarvikekeskus 324
38. Puutavara- ja polttoainetoimisto 328
Hakemisto 331

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana pankinjohtaja V. Sipi sekä jäseninä toimitsija S. Friberg, sivutuotemestari L. Forstén, diplomi-insinööri S. Lemström, varatuomari J. Nyman, filosofian maisteri J. V. Procopé, kivityöntekijä E. V. Riipinen, asentaja E. Sainio ja varatuomari P. T. Virkkunen, joka valittiin varapuheenjohtajaksi (18. 1. 92, 94 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist (18. 1. 93 §).

Palkkalautakunnan kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30 lautakunnan toimistohuoneistossa (18. 1. 96 §).

Kesäaikana päätettiin pitää kokoukset seuraavasti: 14. 6., 28. 6., 12. 7., 9. 8. ja 23. 8. (7. 6. 1 602 §). Vielä lautakunta päätti, että kokouksia 6. 12. ja 27. 12. ei pidetä (29. 11. 2 955 §, 13. 12. 3 051 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävinä kokousta seuraavan viikon torstaina (18. 1. 97 §).

Merkittiin tiedoksi luettelo lautakunnan diaariin ennen 1. 10. 1954 merkityistä ja 31. 12. 1954 ratkaisematta olevista asioista. Samalla päätettiin kiirehtiä liikennelaitokselle lähetettyä palolaitoksen tiedustelua eräässä sorvarin palkka-asiassa (18. 1. 185 §).

Merkittiin tiedoksi palkkalautakunnan käytössä olevien tilien v:n 1954 määrärahojen loppuselvitys sekä hyväksyttiin lautakunnan toimiston tekemä 14 070 mk:n lisämääräraha-anomus (1. 2. 332 §).

Palkkalautakunta päätti anoa käytössään oleville tileille lisämäärärahoja seuraavasti: v:n 1954 tilille Uudet ikälisät ja palkankorotukset 944 180 mk (18. 1. 210 §) sekä kertomusvuoden tilille Palkkiot 125 000 mk, Uudet ikälisät ja palkankorotukset 2 milj. mk sekä Muut palkkamenot 43 160 mk (12. 7. 1 860 §, 8. 11. 2 788 §).

Tilien asemaa koskevat ilmoitukset merkittiin tiedoksi (5. 4. 1 056 §, 12. 7. 1 859 §, 11. 10. 2 562 §).

V:n 1956 talousarviota varten laadittu ehdotus hyväksyttiin muuten sellaisenaan kaupunginhallitukselle esitettäväksi, paitsi että puheenjohtajan palkkio ehdotettiin korotettavaksi 220 000 mk:aan (9. 8. 1 978 §).

Palkkalautakunta päätti palkkioita varten varatusta määrärahasta myöntää puheenjohtaja Sipille 40 000 mk, varapuheenjohtaja Virkkuselle 10 000 mk ja toimistopäällikkö Ståhlbergille 60 000 mk neuvottelupalkkioina 1. 1.—30. 6. 1955 välisenä aikana käydyistä neuvotteluista (14. 6. 1 672 §).

Edelleen myönnettiin em. määrärahasta puheenjohtaja Sipille 50 000 mk:n, varapuheenjohtaja Virkkuselle 50 000 mk:n, jäsen Lemströmille 10 000 mk:n ja toimistopäällikkö Ståhlbergille 90 000 mk:n neuvottelupalkkiot 1. 7.—31. 12. välisenä aikana käydyistä neuvotteluista (20. 12. 3 107 §).

Palkkalautakunnan toimisto. Rahatoimistolle päätettiin ilmoittaa laskujen hyväksyjä ym. uuden tilivuoden alkaessa huomioonotettavia seikkoja (4. 1. 34 §).

Samoin päätettiin ilmoittaa, että kertomusvuoden talousarvion tililtä Tilapäiset viranhaltijat palkattaisiin edelleen toimistoon 18. palkkaluokan mukaan toimistoapulainen A. Lindell sekä 23. palkkaluokan mukaan rahatoimistosta siirtynyt toimistoapulainen G. Tammio ja tililtä Muut palkkamenot lähetti A. Kärkkäinen (4. 1. 35 §).

Vielä ilmoitettiin rahatoimistolle, että v:n 1956 tilapäisten viranhaltijain tililtä palkattaisiin edelleen palkkalautakunnan toimistoon yksi 12. palkkaluokan mukaan palkattu toimistoapulainen sekä muiden palkkamenojen tililtä lähetti 16 100 mk:n kuukausipalkan mukaan (20. 12. 3 124 §).

Leskieläke- ja kasvatusapusäännön voimaantulo oli aiheuttanut vuodenvaihteessa toimistossa ylimääräistä työtä, jonka vuoksi osapäivätyöhön oli toistaiseksi palkattu tuntipalkkainen toimistoapulainen (18. 1. 126 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että palkkalautakunnan toimistoon saataisiin palkata 10. palkkaluokan mukaan palkattu tilapäinen toimistoapulainen. Samalla esitettiin, että v:n 1956 alusta toimistoon perustettaisiin uudet 10. ja 9. palkkaluokan toimistoapulaisen virat, jolloin vastaavat tilapäiset virat voitaisiin lakkauttaa (26. 4. 1 227 §).

Palkkalautakunnan toimiston uuteen 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan päätettiin valita toimistoapulainen E. Czarneck ja varalle kanslia-apulainen H. Kormi (31. 5. 1 537 §).

Em. 10. palkkaluokan ja 9. palkkaluokan toimistoapulaisen virat oli päätetty vakinaistaa 1. 1. 1956 lähtien. Virat täytettiin niitä haettavaksi julistamatta (29. 11. 2 953 §, 20. 12. 3 123 §).

12. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulainen päätettiin irtisanoa 1. 1. 1956 alkaen (29. 11. 2 952 §).

Palkkalautakunta päätti myöntää apulaiskaupunginsihteeri T. Törnblomille palkatonta virkavapautta 1. 5. alkaen toistaiseksi ja kauintaan kertomusvuoden loppuun saakka apulaiskaupunginsihteerin virastaan sekä myöntää samoin lautakunnan sihteerille O. Kaattarille palkatonta virkavapautta samasta ajankohdasta lähtien; sihteeri Kaattarin viransijaiseksi mainituksi ajaksi määrättiin työläisasiainhoitaja A. Kankkunen oikeuksin nostaa hoidettavan viran mukainen palkka; työläisasiainhoitajan viran sijaisuus jätettiin toistaiseksi täyttämättä ja päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että sen sijaan perustettaisiin 26. palkkaluokan tilapäisen sihteerin virka kertomusvuoden loppuun saakka; uuden viran haltijaksi määrättiin lainopin kandidaatti J. V. Keso niin pian kuin hän voi ottaa sen vastaan (3. 5. 1 291 §).

Rahatoimistolle päätettiin ilmoittaa, että tp. sihteeri Keso oli astunut virkaansa 16. 5. ja että lähetti Kärkkäinen erosi 24. 6. Uudeksi lähetiksi oli palkattu R. Kuronen 1. 6. lukien (31. 5. 1 536 §).

Koska ei ollut tietoa siitä, voitaisiinko edellä selostettua järjestelyä, joka liittyi sihteeri Kaattarin virkavapauden myöntämiseen, jatkaa edelleen v:n 1956 puolella, päätettiin tp. sihteeri Keso irtisanoa virastaan 1. 1. 1956 lähtien (29. 11. 2 951).

Sittemmin lautakunta päätti myöntää sihteeri O. Kaattarille palkatonta virkavapautta 1. 1. 1956 alkaen toistaiseksi ja kauintaan v:n 1956 loppuun, määrätä sihteeri Kaattarin viransijaiseksi mainituksi ajaksi työläisasiainhoitaja A. Kankkusen oikeuksin nostaa hoidettavan viran mukainen palkka; jättää työläisasiainhoitajan viran sijaisuuden toistaiseksi täyttämättä ja esittää kaupunginhallitukselle tilapäisen sihteerin virkasuhteen jatkamista v:n 1956 loppuun saakka ja että palkkaamista varten myönnettäisiin 721 800 mk:n suuruinen määräraha sekä määrätä virkasuhteen haltijaksi hovioikeuden auskultantti J. V. Keson 1. 1. 1956 alkaen kuitenkin enintään saman vuoden loppuun saakka, kaikki edellämainittu sillä ehdolla, että sihteeri Kaattari määrätään apulaiskaupunginsihteeri Törnblomin viransijaiseksi (20. 12. 3 097 §).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös, jolla toimistopäällikkö Ståhlberg oli oikeutettu tekemään enintään 12 p. kestävän virkamatkan Skandinavian maihin. Sijaiseksi määrättiin ajaksi 7. 2.—18. 2. lautakunnan sihteeri Kaattari, jonka palkkaedut määrättiin. Toimistopäällikön matkakertomus merkittiin tiedoksi (25. 1. 268 §, 8. 2. 412 §, 15. 2. 486 §, 5. 4. 1 062 §, 19. 4. 1 103 §). Palkkalautakunta päätti myöntää toimistopäällikkö Ståhlbergille virkavapautta 17. 11. lähtien toistaiseksi uudesta palkkajärjestelystä johtuvien tehtävien yksinomaista hoitamista varten sekä määrätä täksi ajaksi palkkalautakunnan vs. sihteerin A. Kankkusen hoitamaan viransijaisena toimistopäällikkö Ståhlbergin virkaa oikeuksin saada hoitamansa viran mukainen palkka. Samalla palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että toimistopäällikkö Ståhlberg määrättäisiin suorittamaan em. erikoistehtävä kuitenkin velvoitettuna osallistumaan palkkalautakunnan kokouksiin ja että hänet oikeutettaisiin käyttämään työssään palkattuja asiantuntijoita sekä aputyövoimana ensi sijaisesti palkkalautakunnan toimiston henkilö-

kuntaa ja tarvittaessa palkkaamaan myös ulkopuolista apua. Kaupunginhallituksen päätös esitykseen suostumisesta merkittiin tiedoksi (15. 11. 2 842 §, 22. 11. 2 843 §).

Palkkalautakunta totesi, että uuden palkkaluokituksen aiheuttamia tehtäviä varten toimistopäällikkö Ståhlbergille 22. 11. myönnetty virkavapaus päättyi 13. 12. sekä että samalla päättyi vs. sihteeri Kankkusen viransijaisuus. Samalla päätettiin myöntää ao. tililtä Kankkusen palkkausta varten 17. 11.—13. 12. väliseksi ajaksi 16 020 mk:n määräraha (13. 12. 3 050 §).

Toimistopäällikön kesäloma hyväksyttiin (28. 6. 1 756 §, 26. 7. 1 952 §, 12. 7. 1 871 §).

Eräille toimiston henkilökuntaan kuuluville myönnettiin sairauslomaa sekä määrättiin heidän sijaisensa (1. 3. 667 §, 22. 2. 587 §, 29. 11. 2 954 §).

Lautakunta hyväksyi toimiston henkilökunnan ylityölaskut (4. 1. 36 §, 5. 4. 1 055 §, 12. 7. 1 858 §, 4. 10. 2 482 §).

V:ksi 1956 päätettiin tilata seuraavat sanomalehdet: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Työkansan Sanomat, Uusi Suomi ja Suomen Kunnallislehti (27. 9. 2 428 §).

Merkittiin tiedoksi kiinteistölautakunnan päätös lisävuokrarahan siirtämisestä palkkalautakunnan vuokratilille Unioninkatu 20:ssa olevan huoneiston vuokran maksamista varten (25. 1. 256 §).

Kiertokirjeet. Kertomusvuoden aikana merkittiin tiedoksi mm. seuraavat kiertokirjeet: kaupunginhallituksen v:n 1955 talousarvion ja tilisäännön määräysten noudattamista (18. 1. 125 §); sekä 3 vuoden sijoitusohjelman täydentämistä koskevat kiertokirjeet (29. 3. 953 §); kunnankätilöiden ja terveyssisarien palkkausta koskeva lääkintöhallituksen yleiskirje (28. 6. 1 737 §); Kaupunkiliiton kiertokirje kuntien ja kuntayhtymien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä (18. 1. 164 §); Kaupunkiliiton toimiston palkka-asianneuvoston kiertokirje palomiesten ja paloalipäällystön työajasta (18. 1. 164 §, 13. 12. 3 011 §); sekä urheilu- ja retkeilytoimiston kiertokirje kaupungin virastojen ja laitosten henkilökunnan urheilutyön tukemisesta (29. 3. 954 §).

Viranhaltijain eläkesäännön muuttaminen. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan palkkalautakunta päätti esittää, että viranhaltijain eläkesäännön 6 §:n 1 momentti muutettaisiin näin kuuluvaksi: »Täyden eläkkeen määrä on 65 % viranhaltijan niistä palkkaeduista, jotka hänellä on virasta eroamishetkellä kuitenkin siten, että se 10. palkkaluokassa 67 % mainituista palkkaeduista ja että se siitä alaspäin kohoaa 2 % kultakin palkkaluokalta, niin että se ensimmäisessä palkkaluokassa on 85 %. Alemmassa palkkaluokassa älköön prosenttimäärien vaihtelusta johtuen kuitenkaan maksettako suurempaa eläkettä kuin ylemmässä.» Edelleen päätettiin valtuustolle esitettäväksi kaupunginhallitukselle ehdottaa, että työntekijäin eläkesäännön 8 §:n 2 mom. tulisi näin kuuluvaksi: »Täyden eläkkeen määrä on 65 % eläkepohjasta, kuitenkin siten, että viranhaltijan 10. palkkaluokkaa vastaavasta ja sitä pienemmästä eläkepohjasta määrätään täysi eläke soveltamalla viranhaltijain eläkesäännön 6 §:n 1 momenttia. Eläkepohjan ollessa kahden palkkaluokan loppupalkkojen määrien välissä eläke lasketaan alemman palkkaluokan prosenttimäärän mukaan, jolloin eläkepohja ei kuitenkaan saa nousta ylemmän palkkaluokan eläkepohjaa suuremmaksi.» (26. 4. 1 228 §, 10. 5. 1 346 §, kunn. as. kok. n:o 41, 72).

Viranhaltijain palkkauksen järjestely. Kaupunginvaltuusto oli 22. 12. 1954 tekemällään päätöksellä hyväksynyt kaupungin virkojen palkkaluokituksen uudelleenjärjestelyn, jolla nimenomaan pyrittiin saamaan kaupungin viranhaltijain palkkataso samaksi, mikä valtion virkamiesten palkkataso vastaavana ajankohtana oli. Kuitenkin oli jo samaan aikaan vireillä kysymys valtion virkamiespalkkojen uudelleen järjestelystä, minkä vuoksi valtuusto kehotti kaupunginhallitusta, sikäli kuin valtion viran- ja toimenhaltijain palkkojen järjestely aiheuttaa muutoksia jonkin viranhaltijaryhmän yleisessä palkkaustasossa, viipymättä tekemään valtuustolle näistä muutoksista aiheutuvat esitykset kaupungin viranhaltijain palkkojen muuttamiseksi. Kevään 1955 kuluessa suoritettiin valtion virkamiesten palkkajärjestelyjä, missä yhteydessä hyvin suurelle osalle virkamiehiä myönnettiin yhden, kahden jopa kolmenkin palkkaluokan kuoppakorotus. Nämä järjestelyt muodostuivat kuitenkin vain osaratkaisuksi ja syyskaudella oli tarkoitus jatkaa edelleen kysymyksen selvittelyä. Lopullinen ratkaisu oli yhä viivästynyt, mutta saaduista ennakkotiedoista voitiin vetää se johtopäätös, että käytännöllisesti katsoen koko valtion virkamieskunta tulisi jälleen osalliseksi kuoppakorotuksista, myöskin ne, jotka juuri keväällä olivat saaneet palkkaluokkakorotuksia. Tämä järjestely velvoitti ilmeisesti kaupungin

ottamaan uudelleen tutkittavaksi koko viranhaltijakuntansa palkkauksen. Myöskin oli valtio sitoutunut suorittamaan 1. 1. 1956 lukien kaikille virkamiehilleen yhden palkkausluokan suuruisen tasokorotuksen ja toisen vastaavansuuruisen korotuksen 1. 7. 1956 lukien. Kaupungin taholla ei voitu jättää näitä tasokorotuksia huomioon ottamatta. Kaikkia näitä valtion palkkajärjestelyjä ei ollut helppo soveltaa kaupungin palkkajärjestelmään ja ne vaativat nopeita toimenpiteitä. Näin ollen ei ollut aihetta asettaa komiteaa, vaan olisi asia valmisteltava toisin.

Kaupunginhallituksen esityksen johdosta neuvotteluihin ryhtymiseksi viranhaltijain palkkausta koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti valita neuvottelijoikseen toimistopäällikkö Ståhlbergin ja palkkalautakunnan jäsenen S. Å. Lemströmin sekä varalle toimiston vs. toimistopäällikön A. Kankkusen. Lisäksi palkkalautakunta päätti jättää jäsen Sainion ehdotuksen työsopimussuhteessa olevien työntekijöiden ohjetuntipalkkojen korottamisesta yhdenmukaisesti käsiteltävänä olevan viranhaltijoiden palkkauksen tarkistuksen kanssa käsiteltäväksi ottamatta (8. 12. 2 957 §).

Viranhaltijain palkkausta koskeva asia päätettiin puheenjohtaja Sipin ehdotuksesta käsitellä salaisena. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää lähemmin perustellen, että toimistopäällikkö Ståhlbergin mietintöön sisältyvät ponnet hyväksyttäisiin sellaisenaan, että kaupunginvaltuusto kehottaisi ao. lauta- ja johtokuntia järjestämään työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkat vastaavien viranhaltijain palkkojen tasolle, että mikäli eduskunta vireillä olevan valtion viranhaltijain palkkojen järjestelyn yhteydessä tekee muutoksia hallituksen esityksiin, vastaavat muutokset suoritetaan myös kaupungin palkkauksessa ennen kuin kaupunginvaltuusto tekee lopullisen päätöksen asiassa, että kaupunki ei ryhdy muihin kuin tässä esityksessä mainittuihin tahi laitosten organisatorisista muutoksista aiheutuviin palkkajärjestelyihin ainakaan ennen kuin nyt ko. palkkajärjestely on kokonaisuudessaan pantu täytäntöön, mutta että kaupunki ei sen jälkeen kieltäydy vaadittaessa neuvotteluista tässä järjestelyssä ehkä havaittujen virheiden korjaamiseksi sekä että virkalääkärien palkkakysymys otetaan erillisenä käsiteltäväksi niin pian kuin vireillä oleva sairaalalääkärien palkkakysymys on tullut ratkaistuksi (12. 12. 2 957 b §, kunn. as. kok. n:o 23, 146 §).

Kunnallisvirkamiesliitto, Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusliitto olivat tehneet esitykset viranhaltijain palkkojen tarkistuksesta. Kunnallisvirkamiesliitto esitti, että vastaava prosenttimääräinen korotus, minkä kaupungin työsopimussuhteessa olevat olivat saaneet uusien työehtosopimusten kautta olisi taattava myös kaupungin viranhaltijoille tasokorotuksena samasta ajankohdasta lähtien. Kunnallisvirkamiesyhdistys yhtyi myöskin siihen, että koska tuntipalkkoja oli päätetty korottaa vähintään 10 %, vastaava tarkistus olisi suoritettava myös viranhaltijain osalta. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö vetosi valtion viran- ja toimenhaltijain palkkojen järjestelyyn, joka valtuuston 22. 12. 1954 (ks. s. 9) tekemän päätöksen mukaisesti edellytti vastaavaa tarkistusta kaupungin viranhaltijain palkkojen muuttamiseksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. järjestöille, että parhaillaan suoritettiin kaupungin viranhaltijoiden palkkauksen uudelleenjärjestelyjä, minkä vuoksi olisi toivottavaa, ettei ennen niiden loppuun saattamista ryhdyttäisi järjestöjen taholta vaatimaan esityksissä mainittuja neuvotteluja (22. 11. 2 897 §).

Palkkaluokituksen aiheuttamat muutokset eräisiin kunnallisiin sääntöihin. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto oli 17. 2. (ks. s. 10) tehnyt päätöksen uuden palkkaluokittelun käytäntöönottamisesta, oli käynyt välttämättömäksi tarkistaa virkasäännön 21 §:n ohella eräitä muita sellaisia kunnallisia sääntöjä, joiden määräykset tavalla tai toisella nojautuvat virkasäännön ko. pykälässä vahvistettuun palkkaluokitteluun. Tämän vuoksi palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se tekisi valtuustolle esityksen viranhaltijain eläkesäännön, työntekijäin eläkesäännön ja matkustussäännön ao. kohtien muuttamisesta (1. 3. 658, 675 §).

Palkkaluokituskomitean mietinnöstä antamassaan lausunnossa Suomen Lääkäriliitto oli edellyttänyt, että sen jälkeen kun valtion sairaalalääkärien palkkauskysymys olisi saatu päätökseen, liitolle varattaisiin mahdollisuus neuvotella niitä tuloja vastaavista lisäpalkkioista, joita valtion sairaalalääkäreille kertyy yksityispaikka- tai muista vastaavista maksuista. Kun valtion virkasuhteessa olevien sairaalalääkärien palkkauskysymys jo oli saatu päätökseen, pyysi Lääkäriliitto mahdollisuutta neuvotella kaupungin edustajien kanssa kaupungin sairaalalääkärien palkkauskysymyksen uudelleenjärjestelystä.

Suomen Lääkäriliiton kanssa käytäviä neuvotteluja varten valittiin kaupungin neuvottelijoiksi puheenjohtaja Sipi ja toimistopäällikkö Ståhlberg (22. 2. 586 §).

Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää komitean asettamista tutkimaan ja valmistelemaan sairaalalääkärien palkkauskysymystä, missä komiteassa myös palkkalautakunnan tulisi olla edustettuna (15. 3. 835 §).

Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys oli pyytänyt neuvotteluihin ryhtymistä verotusvalmisteluviraston eräiden viranhaltijain palkkauksen tarkistamiseksi saman viraston valtion palkkaamiin viranhaltijoihin verrattuna. Palkkalautakunta suostui pyyntöön ja valitsi neuvottelijaksi toimistopäällikkö Ståhlbergin (20. 9. 2 374 §).

Neuvotteluissa ei Kunnallisvirkamiesyhdistyksen kanssa päästy yksimielisyyteen. Kuultuaan asiantuntijoina verovalmisteluviraston johtoa kaupungin edustaja totesi toimistoapulaisten osalta, että kaupunki ei voi suostua esitettyyn palkankorotusvaatimukseen, koska valtion taholla suoritettujen palkkajärjestelyjen tarkoituksena on vain ollut saattaa vastaavat valtion toimistoapulaiset palkkauksellisesti samaan tasoon kuin kaupungin toimistoapulaiset. Tarkkailijoiden kohdalla todettiin, että kaupungin palkat yleensä olivat korkeammat kuin valtion. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelujen tuloksen sekä esittää kaupunginhallitukselle, ettei Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitys antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin kuin mitä verotusvalmisteluvirasto oli kirjelmässään ehdottanut. Samalla palkkalautakunta päätti puoltaa ko. virkojen ehdotettua palkkausta virkojen tarpeellisuuteen kuitenkaan puuttumatta (25. 10. 2 650 §).

Sairaanhoitajien palkkauksen järjestely. Suomen sairaanhoitajain liitto ja Suomen Sairaanhoitajataryhdistys -SFF olivat pyytäneet neuvotteluihin ryhtymistä sairaanhoitajien palkkojen tarkistamiseksi sen johdosta, että valtion viroissa olevien sairaanhoitajien palkat oli päätetty korottaa kahdella palkkaluokalla kertomusvuoden alusta lukien, minkä lisäksi he saivat pukurahaa 1 350 mk ja siivouskorvausta 450 mk kuukaudessa. Palkkalautakunta päätti neuvottelijoikseen valita puheenjohtaja Sipin ja toimistopäällikkö Ståhlbergin (26. 4. 1 230 §).

Käydyissä neuvotteluissa, joihin osallistuivat edellä mainittujen järjestöjen lisäksi myöskin Suomen Kätilöliitto, Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys, Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ja Mielisairaanhoitajain Liitto, todettiin, että jos sairaanhoitajille myönnettäisiin yhden palkkaluokan korotus, jäisivät palkat tällöin vielä valtion maksamien korotettujen palkkojen alapuolelle, joten vanhojen suhteiden säilyttämiseksi korotus olisi suoritettava kahden palkkaluokan suuruisena. Vastaavanlaiset vertailut voitiin suorittaa osastonhoitajien ym. palkkauksessa. Näin ollen katsottiin sairaanhoitajakunnan palkkauksen uudelleenjärjestämisen perustaksi voitavan asettaa yleinen 2 palkkaluokan korotus, joka eräissä ylihoitajaryhmissä voitiin lisätä kolmeenkin palkkaluokkaan. Neuvotteluissa käsiteltiin myöskin mielisairaanhoitajien ja -hoitajattarien palkkausta, jolloin todettiin, että ko. ryhmien asema palkkaukseen nähden oli jo valtion vastaaviin viranhaltijoihin verrattuna edullisempi kuin mihin sairaanhoitajat nyt esitettyjen korotusten jälkeen tulisivat. Sen vuoksi kaupungin neuvottelijat eivät katsoneet voivansa esittää korotuksia mielisairaanhoitajille ja -hoitajattarille. Viimemainittuja edustavien järjestöjen taholta esitettiin vastalause tätä kannanottoa vastaan. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää lausuntona neuvottelutulos edellä selostetussa muodossa (7. 6. 1 600 §, kunn. as. kok. n:o 260 b).

Mielisairaanhoitajien palkkauskysymys. Sairaanhoitajien palkkausta koskevien neuvottelujen yhteydessä Mielisairaanhoitajien Liitto ilmoitti SAK:n luvalla, että ellei neuvotteluissa tehty esitys mielisairaanhoitajien ja -hoitajattarien palkkauksen tarkistamisesta 15:nteen ja 13. palkkaluokkaan kesäkuun loppuun mennessä johda tyydyttävään tulokseen, ko. hoitajat tulevat irtisanoutumaan viroistaan 1. 7. lukien. Myöskin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö ilmoitti, että se tulisi ryhtymään järjestöllisiin toimenpiteisiin, ellei em. vaatimusta hyväksyttäisi. Kun työtaistelutoimenpiteet samanaikaisesti kohdistettiin myös valtioon ja piirimielisairaaloihin, palkkalautakunta piti asiaa siksi yleisluontoisena, ettei palkkavaatimusten siinä vaiheessa tullut antaa aihetta toimenpiteisiin. Sitten kun ao. järjestöt olivat ryhtyneet neuvotteluihin valtion ja piirimielisairaalain kanssa, lykkääntyi irtisanoutumisuhka kahdella viikolla. Ennen uuden määräajan päättymistä, jolloin em. neuvotteluissa oli päästy jo ainakin väliaikaisiin ratkaisuihin, saatiin tieto, että valtion taholta tultaisiin suorittamaan yhden palkkaluokan korotus 1. 1. 1955 lukien mielisairaanhoitajien palkkoihin ja vastaavasti mielisairaanhoitajattarien palkkaus

korotettaisiin oikeudenmukaiseen tasoon vireillä olevan palkkauksen järjestelyn yhteydessä. Myöskin he tulisivat saamaan virkapuku- ja siivousavustuksena erillisen 1 800 mk:n määräisen korvauksen. Piirimielisairaalain Keskusyhdistys oli puolestaan suostunut siihen, että kuntainliittojen keskusmielisairaalain palveluksessa olevien mielisairaanhoitajien ja -hoitajattarien palkkaus järjestettäisiin vähintään valtion vastaavan realiansiotason suuruiseksi. Näin ollen oli päädytty siihen, että myöskin kaupungin vastaavien viranhaltijaryhmien palkkausta oli korotettava. Neuvotteluissa päästiin seuraavaan tulokseen: mielisairaanhoitajattarien palkkaluokaksi sovittiin 12. palkkaluokka ja -hoitajien 14. palkkaluokka. Valtion sairaaloissa maksettuja em. korvauksia vastaava osuus ansioista sisältyy ko. palkkaan. Mikäli valtiolla syksyllä 1955 suoritetaan uusia korotuksia mielisairaanhoitohenkilökunnan osalta, tarkistetaan myös kaupungin palveluksessa olevan henkilöstön palkkaus vastaavasti siten, että kaupungin maksamat palkat pysyvät valtion sairaaloissa saatujen ansioiden edellä. Tällä kertaa sovitut ja myöhemmin mahdollisesti suoritettavat korotukset maksetaan takautuvasti 1. 1. 1955 alkaen. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja esittää kaupunginhallitukselle mielisairaanhoitajien ja -hoitajattarien palkkaluokkien korottamista kertomusvuoden alusta lukien ehdotetulla tavalla (26. 7. 1 936 §, kunn. as. kok. n:o 260 b).

Kaupunginvaltuusto oli 7. 9. päättänyt siirtää vakinaiset mielisairaanhoitajat ja -hoitajattaret 1. 1. lukien yhtä palkkaluokkaa korkeampiin palkkaluokkiin. Valtuuston päätös perustui palkkalautakunnan ehdotukseen. Ko. esitystä tehtäessä oli jäänyt mainitsematta, että vastaava korotus olisi tehtävä myös tilapäisten viranhaltijain kohdalla. Kun asian johdosta käydyissä neuvotteluissa oli edellytetty, että vastaavat korjaukset tehtäisiin myös tilapäisten viranhaltijain palkkaukseen kuin mitä sovittiin vakinaisten viranhaltijain kohdalla, päätti palkkalautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Kivelän ja Nikkilän sairaalan tilapäisten mielisairaanhoitajien ja -hoitajattarien virat siirrettäisiin 1. 1. lukien yhtä palkkaluokkaa korkeampiin palkkaluokkiin (11. 10. 2 561 §).

Virkanimityksen, joka ei ole saanut lainvoimaa, perusteella maksettavat palkkaedut. Palokersantti A. Kokkinen oli pyytänyt palokersantin ja palokorpraalin palkkojen välistä erotusta ajalta 1. 7. 1952—1. 7. 1953, koska hänet oli 1. 7. 1952 alkaen nimitetty palokersantin virkaan. Tästä, myöskin eräitä muita nimityksiä käsittävästä palolautakunnan päätöksestä oli kuitenkin valitettu, minkä johdosta Kokkisenkaan virkanimitys ei ollut saanut lainvoimaa. Vasta 15. 6. 1953 palopäällikkö määräsi Kokkisen hoitamaan virkaatekevänä avoinna ollutta palokersantin virkaa, mistä lähtien hänen oikeutensa palokersantin palkkaan oli selvä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa palolautakunnalle, että koska em. syystä nimityspäätös ei ole ollut lainvoimainen, ei mainitulle viranhaltijalle voitu maksaa palokersantin palkkaetuja ko. ajalta. Mitä taasen hänen samana aikana suorittamiinsa virkatehtäviin tulee, niin koska kyseessäolevista, etupäässä palokersantin virkaan kuuluvista tehtävistä ei muillekaan palokorpraaleille maksettu kersantin palkkaetuja, kun he niitä palokunnan päiväkäskyn mukaisesti hoitivat, ei Kokkisellekaan voitu palokersantin palkkaetuja tältä ajalta suorittaa (1. 2. 349 §).

Kansakoulujen eräiden väliaikaisten opettajien oikeus elokuun palkkaan. Eräät opettajat olivat anoneet, että heille maksettaisiin elokuun 1954 palkka, koska he olivat toimineet väliaikaisiksi opettajiksi määrättyinä avoimen opettajanviran hoitajina syyskuun alkupuolelta 1954 lähtien. Ko. opettajien palkanmaksu perustuu kansakoululaitoksen kustannuslain täytäntöönpanoasetuksen 10 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan opettajalle on maksettava palkka sen kuukauden alusta, jonka kuluessa hän on astunut virkaan. Myöskin elokuun palkka on maksettava opettajalle, joka on aloittanut työnsä syyskuun 1 p:nä. Palkkalautakunta päätti puoltaa lausunnossaan elokuun palkan maksamista ko. opettajille, koska luokkien muodostaminen ja opetustyön aloittaminen oli viivästynyt opettajista itsestään riippumattomista syistä. Kun asianomaisten oli oltava jo syyskuun alussa varalla ryhtymään työhön, täytyi johtokunnan esitystä elokuun palkan maksamisesta pitää kohtuullisena (10. 5. 1 350 §).

Kansakoulunopettajien ylituntipalkkioiden korottaminen. Helsingin opettajayhdistys oli esittänyt ylituntipalkkiot korotettaviksi ylä- ja alakouluissa 360 mk:sta 420 mk:aan tunnilta sekä jatkokoulussa 434 mk:sta 500 mk/t. Suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat olivat puoltaneet esitystä. Kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeuden perusteella yhdistys oli pyytänyt neuvotteluja. Kaupungin neuvottelijoiksi valittiin puheenjohtaja Sipi ja toimistopäällikkö Ståhlberg (26. 4. 1 218 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta palkkalautakunta päätti oikeuttaa *kaupunginkirjaston maksamaan kolmelle kirjansitojalle* kirjapainoalan työehtosopimuksen mukaisesti 168 mk:n suuruista tuntipalkkaa sekä esimiessitojalle 196 mk:n ja kultaajalle 197 mk:n suuruista tuntipalkkaa sen palkanmaksukauden alusta lukien, joka alkaisi maaliskuun 3 p:n jälkeen. Samalla lautakunta päätti oikeuttaa kaupunginkirjaston suorittamaan takautuvasti kolmelle kirjansitojalle ja esimiessitojalle 26. 2. 1954 alkaen ja siihen saakka, kunnes uudet tuntipalkat tulisivat voimaan, kirjapainoalan työehtosopimuksen 23 §:n edellyttämän 10 %:n lisän (3. 5. 1 266 §).

Palkankorotusten maksaminen viransijaisille. Helsingin Kunnallisten Koulujen yhdistys oli esittänyt, että oli herättänyt suurta tyytymättömyyttä sellainen kaupunginhallituksen palkkapäätöksen tulkinta, että pitkäaikaisessa, vieläpä monivuotisessakin viransijaisuussuhteessa olleet viranhaltijat eivät olleet saaneet palkankorotusta 1. 1.—17. 2. 1955 väliseltä ajalta. Kaupunginhallitus oli 17. 2. päättänyt, että palkkaluokituksen uudelleenjärjestelystä johtuvaa palkkojen korotusta ei maksettaisi em. aikana tilapäisesti kaupungin palveluksessa olleille, mutta koska asiaa oli tiedusteltu useista laitoksista, päätti lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että ko. päätöstä selvennettäisiin siten, että ennen 18. 2. 1955 eronneille sijaisille ei maksettaisi mainittua, vuoden alusta voimaan astunutta korotusta, mutta mikäli sijaisuus oli kestänyt yli 17. 2. 1955, korotus oli maksettava vuoden alusta lähtien, jos asianomainen jo silloin oli ollut kaupungin palveluksessa (19. 4. 1 109 §).

Päivystyskorvauksen ym. määrääminen. Kaupunginhallituksen päätös lääkäripäivystyksen järjestämisestä kunnalliskodin johtokunnan alaisiin laitoksiin merkittiin tiedoksi ja samalla vahvistettiin päivystyskorvaus 1/10 varallaoloajasta (1. 2. 300 §).

Kunnalliskodin johtokunta oli esittänyt, että se saisi entiseen tapaan maksaa kunnalliskodin lääkäreille päivystyksestä kertakaikkisena korvauksena 1/10 loppupalkasta, koska tämä olisi käytännöllisintä ja tulisi kaupungille halvemmaksi kuin voimassa olevien päivystyskorvausperusteiden mukaan hoidettu lääkäripäivystys. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa huoltolautakunnalle, että esitetyn päivystyskorvauksen maksaminen poikkeaisi täysin voimassa olevasta päivystyskorvausjärjestelmästä eikä sitä sen vuoksi voitaisi hyväksyä. Sen sijaan kehotettiin kunnalliskodin johtokuntaa tutkimaan voisiko yksi tai kaksi lääkäriä selvitä päivystyksestä heti virka-ajan päätyttyä, siten että toinen olisi kunnalliskodin vanhassa osassa ja toinen uudessa vanhainkodissa (1. 3. 671 §).

Kunnalliskodin taholta oli pyydetty päivystävän lääkärin varallaoloajan määräämistä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kunnalliskodin johtokunnalle, että laitoksen lääkärien päivystys- ja ylityökorvauksia laskettaessa lääkärien päivittäiseksi työajaksi oli katsottava 6½ t (13. 12. 3 020 §).

Kivelän sairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien osaston apulaislääkärit olivat esittäneet, että kun kaupunginvaltuuston päätöksessä 17. 12. 1947 (ks. s. 7) oli määritelty lääkärien päivystyskorvaus siten, ettei se saanut ylittää määrää, mikä vastaisi 1/2 varsinaisesta palkkauksesta, oli tästä seurauksena, että eräiden osastojen apulaislääkärit joutuivat päivystämään useita vuorokausia ilman korvausta. Tämä koski mm. Kivelän sairaalan korvatautiosaston kolmea apulaislääkäriä, jotka joutuivat päivystämään joka kolmas vuorokausi. Epäkohdan poistamiseksi palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että valtuuston vahvistamien päivystysmääräysten 3 a. kohdasta poistettaisiin sanat »jonka kokonaismäärä kuukaudessa älköön kuitenkaan ylittäkö 50 % asianomaisen viranhaltijan säännöllisistä palkkatuloista vastaavana aikana» (22. 3. 881 §).

Kaasulaitoksen päivystystehtäviä hoitaneen viranhaltijan vaihtuessa palkkalautakunta päätti vahvistaa virkaan valitun käyttöinsinöörin päivystyskorvausperusteen 1/8 päivystykseen käytetystä ajasta (15. 2. 495 §).

Kaupunginhallituksen päätös, jolla Lapinlahdenkatu 6:n kansakoulun vahtimestarin päivystysvelvollisuus oli määrätty kahdeksi tunniksi päivittäin, merkittiin tiedoksi, ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle päätettiin ilmoittaa, että ko. vahtimestarille, jonka tuli varallaoloaikana olla asunnossaan, mistä hänet voitiin tarvittaessa kutsua työhön, suoritettaisiin puolesta mainittua varallaoloaikaa hänen yksinkertaisen tuntipalkkansa mukaan laskettu korvaus kevätlukukauden 1955 alusta lukien toistaiseksi ja niin kauan kuin ao. koulu toimi suunnilleen entisessä laajuudessaan (15. 2. 498 §).

Kunnalliskodin johtokunta oli tiedustellut ylihoitajien *sunnuntaityökorvauksen maksamista,* minkä johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa kunnalliskodin johtokunnalle ja

lastensuojeluvirastolle, että kaupunginvaltuuston 11. 6. 1952 tekemän päätöksen mukaisia sunnuntaityökorvauksia ylihoitajille maksettaessa oli vastaisuudessa huolehdittava siitä, että sunnuntaityökorvauksen tulee perustua tosiasiallisesti suoritettuun työhön, mitä asianomainen voi suorittaa myös asunnossaan laitoksen alueella ja että ko. sunnuntaityön tulee lisäksi perustua laitoksen johdon antamaan kirjalliseen määräykseen (20. 12. 3 098 §).

Lastensuojeluviraston tiedustelun johdosta, joka koski *matkaan käytetyn ajan laskemista ylityöaikaan* sekä matkakorvauksia palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että virkasäännön mukaan: »Ylityöpalkkio maksetaan vain -- työpaikalla suoritetusta ylityöstä.» Edelleen säädetään, että »jos erityiset syyt jossakin yksityistapauksessa vaativat poikkeuksen tekemistä ylityön korvaamista koskevista määräyksistä, päättää siitä kaupunginhallitus.» Matkaan käytetystä ajasta ei siis suoriteta mitään korvausta, vaan sen katsotaan sisältyvän ylityökorvaukseen.

Matkustussäännön 1 §:n 1 mom.:ssa sanotaan: »Kaupungin alueen ulkopuolelle kaupungin asioissa tehdystä matkasta suoritetaan matkakustannusten korvausta» jne. Saman säännön 8 §:ssä taasen sanotaan: »Matkakustannusten korvaus suoritetaan myös kaupungin alueella kuljetun matkan osalta, jos matka kaupungin alueen ulkopuolelle välittömästi on jatkunut samaa matkustustapaa käyttäen kuin matkaa aloitettaessa.» Näistä määräyksistä käy siis ilmi, ettei kaupungin alueella suoritetusta matkasta makseta erityistä matkakorvausta. Palkkalautakunta totesi näin ollen, ettei tiedustelussa mainittu lastenkodin viranhaltija ole ilman kaupunginhallituksen eri päätöstä oikeutettu ylityöeikä matkakorvauksiin (23. 8. 2 102 §).

Matkustussäännön 11 §:n tulkintakysymys. Lastensuojeluvirasto ja huoltolautakunta olivat esittäneet, että matkustussäännön se kohta, jossa mainitaan, että päivärahaa ei suoriteta, jos asianomainen saa kaupungin laitoksessa, jonne hän on matkustanut, vapaan asunnon ja ruoan, oli aiheuttanut tulkintavaikeuksia eräissä tapauksissa. Tästä syystä pyydettiin ao. 11 §:ä muutettavaksi tai sen tulkintaa selvennettäväksi. Koska oli myönnettävä, että matkustussäännön 11 §:n tarkoittamissa virkamatkatapauksissa määräykset olivat jossain määrin ristiriitaiset, päätettiin kaupunginhallitukselle esittää matkustussäännön 11 §:ä muutettavaksi siten, että se tulisi kuulumaan seuraavasti: »Päivärahaa ei suoriteta, jos asianomainen matkalla käyttää hyväkseen kaupungin laitoksessa, jonne hän on matkustanut, vapaan majoituksen ja muonituksen. Päivärahaa ei myöskään suoriteta sellaiselta yli 6 tuntia, mutta alle 12 tuntia kestävältä matkalta, jonka aikana asianomainen suorittaa autonkuljetus- tai vartiointitehtäviä, mikäli nämä tehtävät muutenkin kuuluvat hänen virkatehtäviinsä. Mikäli virkamatka toiselle paikkakunnalle, sen kohteesta riippumatta, kestää yli 6 tuntia, mutta asianomaisella edellisen kappaleen perusteella ei ole oikeutta päivärahaan, suoritetaan hänelle kuitenkin aina ruokarahana 25 % kulloinkin voimassa olevasta, asianomaisen palkkauksen mukaisesta korottamattomasta päivärahasta.» (3. 5. 1 274 §).

Myöhemmin päätettiin täydentää em. päivärahan maksamista koskevia määräyksiä siten, että todettiin oikeus viranhaltijan omakohtaiseen valinnanvapauteen joko käyttää hyväkseen luontaisetuja tai saada päivärahaa. Tervalammen työlaitoksen ja Nikkilän sairaalan osalta oli annettu erikseen omat määräyksensä, joten ao. muutos oli myös sisällytettävä kummankin kohdalta erikseen niitä koskeviin määräyksiin (28. 6. 1 719 §, 26. 7. 1 921 §).

Toimistoapulaisen virkojen pätevyysvaatimusten määrittely. Käsitellessään palkkaluokituksen uudelleenjärjestelyä 17. 2. kaupunginhallitus kehotti palkkalautakuntaa tekemään esityksen toimistoapulaisen virkojen pätevyysvaatimusten määrittelystä. Saatuaan tämän toimeksiannon palkkalautakunta päätti asian alkuvalmisteluja varten asettaa keskuudestaan jaoston, johon valittiin lautakunnan puheenjohtaja sekä jäsenet J. Nyman ja S. Friberg (15. 3. 830 §).

Jaosto neuvotteli alustavasti sen valmisteltavaksi annetusta toimistoapulaisen virkojen pätevyysvaatimusten määrittelykysymyksestä ja päätti antaa sihteerin tehtäväksi laatia keskustelun perusteella luonnoksen jaoston lausunnoksi asiasta (28. 4. 1 173 a §).

Sen jälkeen kun sihteerin laatima luonnos ko. vaatimusten määrittelyä koskevaksi lausunnoksi oli esitelty, jaosto keskusteltuaan asiasta antoi sihteerin tehtäväksi laatia seuraavaan kokoukseen ehdotuksen lausunnon loppuponneksi, minkä ohessa puheenjohtaja ilmoitti tulevansa esittämään oman lausuntoehdotuksensa (5. 5. 1 231 a §).

Esiteltiin puheenjohtajan laatima lausuntoehdotus toimistoapulaisen virkojen päte-

vyysvaatimusten määrittelystä sekä sihteerin laatima täydennys aikaisemmin esittämäänsä lausuntoluonnokseen. Jaosto päätti esittää palkkalautakunnalle lausunnon antamista sihteerin laatiman luonnoksen mukaisesti, minkä ohessa myös puheenjohtajan lausuntoehdotus oli esitettävä palkkalautakunnalle (10. 5. 1 296 a §).

Jaosto katsoi, ettei varsinaisten toimistoapulaisten virkojen pätevyysvaatimusten määrittely ollut irrallisena kysymyksenä mahdollista, ellei sitä käsitelty osana koko toimistohenkilökunnan pätevyysvaatimuksia koskevaa kysymystä. Näin ollen olisi tässä yhteydessä kiinnitettävä huomiota myöskin toimistoalan varsinaiseen johtoportaaseen, samoin kuin siihen väliportaaseenkin, johon kuuluvat suorittavat itsenäistä ja vastuunalaista työtä varsinaiseen johtoportaaseen kuitenkaan kuulumatta. Yleensä oli toimistoalalla nimenomaiset pätevyysvaatimukset määritelty vain johtoportaan osalta, eikä niitäkään aina riittävän yksityiskohtaisesti. Toimistohenkilökunnan keskiryhmässä ei yleensä pätevyysvaatimuksia ollut vahvistettu, vaikka käytäntö monissa tapauksissa oli johtanut eräiden opillisten tutkintojen vaatimiseen. Jaosto katsoi edelleen, että kysymyksessä oli siksi laaja ja monitahoinen tehtävä, ettei se kuulunut palkkalautakunnan toimialan piiriin eikä ollut palkkalautakunnan selvitettävissä. Tämän vuoksi jaosto esitti, että asian jatkovalmistelu annettaisiin osaksi sille komitealle, joka valmisteli kysymystä kaupungin viranhaltijain jatkokoulutuksesta, osaksi järjestelytoimistolle, jolloin olisi kiinnitettävä huomiota mm. seuraavaan:

että ylemmissä toimistohenkilöryhmissä olisi pätevyysvaatimuksia vahvistettaessa otettava muiden erikoisopintojen rinnalla huomioon myös liikealan korkeakoulujen tutkinnot;

että alemmissa ryhmissä liikealan opinarvoille olisi annettava merkitystä ainakin samassa laajuudessa kuin lääninhallituksissa, jolloin samalla kuitenkin olisi kiinnitettävä riittävä huomio myös muulla tavoin kuin tutkintotietä saavutettuun, tutkintoa vastaavaan pätevyyteen;

että liikealan ammattiopinnoille pantaisiin erityinen paino sellaisilla aloilla kuin kassa- ja tilivirastoissa, joissa taloudellisella koulutuksella on katsottava olevan erikoismerkitystä; sekä

että edellä esitetyt periaatteet saatettaisiin yleisnormien muotoon, joita sellaisinaan voitaisiin soveltaa johtosääntöjä uusittaessa.

Kaupunginhallitukselle palkkalautakunta päätti antaa lausunnon edellä olevan mukaisesti. Vielä merkittiin, että puheenjohtaja Sipi oli asian käsittelyssä tehnyt erillisen esityksen, jota ei kuitenkaan kannatettu palkkalautakunnassa (17. 5. 1 387 §).

Viranhaltijain ja työntekijäin kursseille määräämisessä noudatettava menettely. Aikaisemman käytännön mukaisesti oli viranhaltijoille myönnettävä virkavapautta ja työntekijöille lomaa kurssien ajaksi. Uuden, kaupunginjohtajan tekemän esityksen mukaisesti, mikäli oli kysymys työalaa läheisesti koskevista kursseista, joista on ilmeistä hyötyä asianomaisen toiminnalle kaupungin palveluksessa, ei kuitenkaan olisi syytä virkavapauden tai loman myöntämiseen, vaan asianomainen olisi määrättävä kursseille, jolloin kursseillaolo katsottaisiin virkatehtävien hoitamiseksi, ja hänelle voitaisiin maksaa palkka ilman muuta. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan esittää, että tehty ehdotus oli omiaan yksinkertaistamaan ennestään käytännössä olevaa menettelyä, joten sitä puollettiin (22. 2. 590 §).

Työaikalain soveltaminen työnjohtaja-asemassa oleviin virkamiehiin. Lauta- ja johtokunnille päätettiin ilmoittaa, että työaikalain muuttamisesta annetun lain perusteella em. asiaa koskeva asetus saattoi aiheuttaa muutoksia kaupungin työnjohtaja-, teknikko-, apulaisjohtajatar-, apulaisylihoitaja- yms. asemissa toimivien viranhaltijoiden työaika-, ylityökorvaus- ja sunnuntaityökorvausperusteissa. Tämän vuoksi kaikkia laitoksia ja virastoja kehotettiin tarkistamaan työolosuhteet, työaika sekä ylityö- ja sunnuntaityökorvausperusteet kysymykseen tulevien viranhaltijain osalta uutta lainsäädäntöä vastaaviksi. Mikäli asianomaisten edut olivat virkasäännön perusteella jo uutta lainsäädäntöä vastaavat tai suuremmat, niihin ei ollut tehtävä muutoksia. Mikäli taasen tarkistus aiheuttaisi muutoksia, joista päättäminen ei ollut laitoksen tai lautakunnan toimivallassa, näitten oli tehtävä asiasta aiheutuvat esitykset kaupunginhallitukselle tai palkkalautakunnalle. Uuden lainsäädännön soveltamisesta aiheutuvat tulkintavaikeudet oli saatettava palkkalautakunnan ratkaistaviksi. Muutoksista, joita mahdollisesti tehtäisiin työolosuhteisiin tai palkkausperusteisiin uuden lainsäädännön johdosta, oli ilmoitettava palkkalautakunnan toimistolle (8. 3. 764 §, ks. kunn. as. kok. n:o 22).

Lastensuojelulautakunnan tiedusteluun, joka koski *johtavien hoitajien* työaikaa, palkkalautakunta päätti vastata, että Sofianlehdon vastaanottokodin leikki-ikäisten ja kouluikäisten lasten osastojen johtavat hoitajat sekä Metsäkummun hoitokodin johtava hoitaja kuuluvat työaikalain soveltamisesta työnjohtaja-asemassa oleviin virkamiehiin 25. 2. 1955 annetun asetuksen 3 ja 4 §:n nojalla työaikalain alaisiin työnjohtaja-asemassa oleviin virkamiehiin (13. 12. 3 032 §).

Rakennusviraston taholta oli tiedusteltu, maksetaanko työsuhteessa oleville *ylimääräisille rakennusmestareille* ylityökorvaus työaikalain mukaan vaiko saman periaatteen mukaan kuin virkasuhteessa oleville rakennusmestareille. 11. 2. 1955 annetun työaikalain muutoksen johdosta saatettiin työnjohtaja-asemassa olevat työaikalain alaisiksi. Virkasäännön alaisia taasen ovat vain kaupunginvaltuuston perustamien virkojen vakinaiset haltijat, viransijaiset ja sellaiset tilapäiseen henkilökuntaan kuuluvat henkilöt, jotka saavat palkkaa valtuuston yksinomaan viranhaltijain palkkaamiseen myöntämistä määrärahoista. Kun rakennusviraston ko. rakennusmestarit ovat palkatut työmäärärahoista, eivät he siten ole virkasäännön alaisia eikä heihin nähden voida soveltaa virkasäännön määräyksiä. Voidaan siis todeta, että mainittuihin rakennusmestareihin on sovellettava työaikalakia (9. 8. 2 006 §, ks. kunn. as. kok. n:o 22).

Mittarinlukijoiden ja rahastajien työaikaa koskevan tiedustelun johdosta teollisuuslaitosten lautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että virkasäännön 17 §:n mukaan kanslioissa ja toimistoissa ja muissa varsinaisissa virastoissa toimivien viranhaltijain tehokas työaika on $6^1/_2$ tuntia päivässä. Määräykset eivät kuitenkaan koske palkkiovirassa olevia eivätkä muita sellaisia viranhaltijoita, joiden virkatehtävien hoidon ei ole edellytetty vaativan $6^1/_2$ tunnin päivittäistä toimintaa eivätkä myöskään sellaista viranhaltijaa, jonka työaika on toisin määrätty. Työaikalain soveltamisesta julkisten yhteisöjen viran- tai toimenhaltijoihin annetun asetuksen mukaan mittarinlukijat ja rahastajat kuuluvat ryhmään, johon on sovellutettava, mitä työaikalaissa on työntekijästä säädetty, sikäli kuin he eivät toimi virastoissa tai työaikalain alaisen laitoksen toimistossa. Kun rahastajien ja mittarinlukijain työaika on siten laissa erikseen määrätty, ei palkkalautakunnan käsityksen mukaan kaupunginhallituksen tarvitse erikseen näitä varten vahvistaa työaikaa, vaan tulee heihin nähden sovelluttaa työaikalakia sellaisenaan (12. 7. 1 820 §, 26. 7. 1 909 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön pyydettyä neuvotteluja mittarinlukijoiden ja rahastajien työajan määräämiseksi palkkalautakunta päätti neuvottelijakseen valita toimistopäällikkö Ståhlbergin (13. 12. 3 018 §).

Kivelän sairaalan taloudenhoitajan tiedusteluun sairaalan uusien asuntoloiden *talonmies-lämmittäjän työajasta* ja lisäkorvauksista päätettiin ilmoittaa, että kun ko. talonmies-lämmittäjän työ ei ole työaikalain alaista, ei hänelle ole järjestettävä vapaapäiviä. Palkan lisäksi maksettaviin lisäkorvauksiin nähden oli noudatettava palkkalautakunnan 5. 10. 1948 tekemää päätöstä sunnuntaityökorvauksista (15. 2. 489 §, 22. 2. 561 §, 1. 3. 668 §, ks. kunn. as. kok. n:o 165).

Työn teettäminen viranhaltijalla vapaa-aikana erilliskorvausta vastaan. Kunnalliskodin taholta oli tiedusteltu, voitiinko viranhaltijalle antaa jokin tehtävä, joka ei kuulu hänen säännöllisiin tehtäviinsä, hänen vapaa-aikanaan suoritettavaksi sovittua urakkakorvausta vastaan. Kyseessä oli laitoksen eräiden nurmikoiden uusiminen, joka vaati ammattitaitoa ja johon työhön kykenevinä oli pidettävä kahta apumiestä. Nämä eivät kuitenkaan olleet irroitettavissa vakinaisista tehtävistään, mutta he olisivat suostuvaisia suorittamaan työn em. tavalla. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kunnalliskodille, että tällä on mahdollisuus virkasäännön 12 §:n puitteissa antaa ko. tehtävä viranhaltijain suoritettavaksi, jolloin kuitenkin tätä tarkoittavaan sopimukseen olisi otettava määräys siitä, että kokonaiskorvauksen katsotaan sisältävän myös korvauksen mahdollisista ylitöistä ja että kunnalliskodin olisi työtä teettäessään valvottava, etteivät viranhaltijat ylitä laissa sallittuja ylityötuntien enimmäismääriä (31. 5. 1 509 §).

Osapäivätyö. Lastensuojelulautakunta oli tiedustellut palkkauksen järjestämistä sellaisessa tapauksessa, jossa Kivelän sairaalan apulaislääkäri toimi oman virkansa ohella lastensuojeluviraston sosiaalilääkärinä osapäivätyössä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että ko. sosiaalilääkärin virka on päätoimi ja edellyttää siten tavallisen virka-ajan kestävää työskentelyä. Tällöin oli 12 viikkotuntia, jonka mukaiseen sivutoimeen ko. apulaislääkärille oli annettu oikeus, n. $^1/_3$ täydestä työajasta, joten oli kohtuullista, että

hänelle myönnettäisiin ko. sosiaalilääkärin viran tehtävien hoitamisesta palkkioksi 1/3 viran kokonaispalkkauksesta ikälisineen (25. 1. 245 §).

Työehtosopimukset. Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirjeen johdosta, joka koski työehtosopimusten irtisanomista, palkkalautakunta päätti, että mikäli kaupungin voimassaolevat työehtosopimukset kertomusvuoden tammikuun kuluessa irtisanottaisiin työntekijäjärjestöjen taholta, irtisanomiset hyväksyttäisiin kaupungin puolesta, vaikka täydellistä muutosehdotusta uudeksi sopimukseksi ei esitettäisikään, sillä ehdolla että kaupunki myös saa irtisanoa työehtosopimukset pidättäen itselleen oikeuden myöhemmin tehdä muutosehdotukset sekä että entisten työehtosopimusten voimassaoloaikaa jatketaan tarpeen mukaan siihen saakka, kunnes uusi työehtosopimus hyväksytään ja tulee voimaan. Lisäksi palkkalautakunta päätti irtisanoa työehtosopimukset mikäli ne Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan ja Maataloustyöntekijäin ammattiosaston taholta irtisanottaisiin (25. 1. 258 §).

Merkittiin tiedoksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ilmoitus työehtosopimuksen irtisanomisesta (1. 2. 346 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli lähettänyt palkkalautakunnalle muutosehdotuksensa uudeksi työehtosopimukseksi esittäen samalla, että asiassa ryhdyttäisiin ensi tilassa neuvotteluihin. Lautakunta päätti suostua esitettyyn neuvottelupyyntöön ja valitsi neuvottelijaksi toimistopäällikkö J. Ståhlbergin sekä päätti esittää Keskusjärjestölle muutosehdotuksensa voimassaolevaan työehtosopimukseen (3. 5. 1 293 §).

Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välillä 22. 6. 1953 solmitun työehtosopimuksen väliaikaisesta jatkamisesta oli 7. 5. 1955 solmittu sopimus. Palkkalautakunta päätti merkitä sopimuksen tiedoksi sekä hyväksyä toimistopäällikkö Ståhlbergin toimenpiteet ko. sopimuksen solmimisesta ja päätti hyväksyä sopimuksen tulevaksi voimaan kaupungin puolelta allekirjoituspäivästä lähtien (10. 5. 1 360 §).

Palkkalautakunta päätti oikeuttaa toimistopäällikkö Ståhlbergin solmimaan Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa sopimuksen 31. 5. 1955 päättyvän työehtosopimuksen voimassaoloajan jatkamiseksi, mikäli ei uutta työehtosopimusta sitä ennen saada aikaan (24. 5. 1 456 §).

Maataloustyöntekijäin ammattiosaston kanssa oli käyty neuvotteluja sen jälkeen kun kaupungin ja ammattiosaston välinen työehtosopimus oli tullut puolin ja toisin irtisanotuksi. Neuvottelujen alettua oli ammattiosaston kanssa sovittu siitä, että vanhan työehtosopimuksen voimassaoloaikaa jatkettaisiin kertomusvuoden elokuun loppuun saakka. Neuvottelujen kuluessa päästiin molemmin puolin yksimieliseen tulokseen. Uuteen työehtosopimukseen tehtiin joukko muutoksia ja lisäyksiä, mitkä johtuivat lähinnä uudesta kaupungin yleisestä työehtosopimuksesta sekä Maataloustyönantajain Liiton ja Suomen Maaseututyöväen Liiton välillä 18. 5. 1955 solmitusta uudesta täydennyssopimuksesta. Palkkalautakunta päätti hyväksyä toimistopäällikön toimenpiteet sekä puoltaa kaupunginhallitukselle työehtosopimuksen hyväksymistä esitetyn luonnoksen mukaisesti (1. 2. 346 §, 31. 5. 1 524 §, 9. 8. 2 015 §).

Palkkalautakunta merkitsi tiedoksi, että 22. 10. oli allekirjoitettu maatalousalan työehtosopimus kaupungin ja Helsingin kaupungin Maataloustyöntekijäin ammattiosaston kesken (25. 10. 2 660 §, kunn. as. kok. n:o 107).

Palkkalautakunnan varapuheenjohtaja Virkkunen oli 3. 5. valittu kaupungin neuvottelijaksi sen erimielisyyden poistamiseksi, joka oli aiheutunut palkkahinnoitteluun liittyvän lisäsopimuksen tulkinnasta. Neuvotteluja oli sen jälkeen käyty 9. 5., 17. 5. ja 20. 5. Keskusjärjestön taholta oli esitetty, että jos työntekijä on ollut jossakin toisessa tehtävässä ja siirtyy sitten toiseen ammattiin saman laitoksen palveluksessa tai jos hänet siirretään toiseen ammattiin ja hän myöhemmin palaa samaan työhön, missä hän ennen siirtoa oli, niin hän siinäkin tapauksessa säilyttää henkilökohtaisen palkkansa. Kaupungin edustajat puolestaan katsoivat, että sopimusta tulkittaessa oli lähdettävä laajemmalta pohjalta. 5. 4. 1951 solmitun sopimuksen tarkoituksena oli ollut se, ettei kukaan kaupungin työntekijöistä joutuisi kärsimään uuden palkkajärjestelyn johdosta. Tarkoituksena ei suinkaan ollut tällöin taata henkilölle epämääräiseksi ajaksi tiettyä ansiotasoa, joka olisi riippumaton siitä, mitä työtä hän ehkä vastaisuudessa tulisi suorittamaan. Keskusjärjestön mainitsemien tilapäisten siirtojen aiheuttamilta palkkojen alenemisilta työntekijää suojasi työehtosopimuksen 5 §:n 2 kohdan mukainen oikeus saada kahden viikon aikana entinen palkkansa. Keskusjärjestön edustajat perustelivat edelleen kantaansa sillä, että ko. hen-

kilökohtainen lisä maksettiin 13 viimeisen viikon ansion perusteella riippumatta siitä, missä ammatissa henkilö ko. aikana oli ollut. Kaupungin edustajain puolelta todettiin, ettei em. sopimuksen tarkoituksena ollut edellytetty henkilökohtaisen palkanlisän suorittamista alemmin palkattuun työhön siirretylle työntekijälle pitemmältä ajalta kuin kuluvan ja kahden seuraavan työviikon ajalta edes tämän alemmin palkatun ryhmän keskimääräisen henkilökohtaisen palkkauksen mukaisesti. Jos alemmin palkattuun työhön siirretty työntekijä nyt ko. tapauksissa siirtyy takaisin omaan ammattityöhönsä, maksetaan hänelle siinä hänen oma henkilökohtainen palkkauksensa. Työntekijän tullessa siirretyksi varsinaisesta, vaikkakin eri työmuotoja käsittävästä työstään kokonaan toiseen ammattiin, lakkaavat henkilökohtaiset lisät olemasta voimassa. Keskusjärjestö ilmoitti ko. ehdotuksen johdosta, että se oli valmis hyväksymään tämän muilta osin paitsi viimeisen kohdan osalta sekä puolestaan esitti sen muutettavaksi seuraavaksi: »Työntekijän tullessa siirretyksi varsinaisesta, vaikkakin eri työmuotoja käsittävästä työstään kokonaan toiseen ammattiin, maksetaan hänelle sen ammattiryhmän keskimääräinen henkilökohtainen palkanlisä.» Kun kaupungin edustajat katsoivat menneensä jo pitemmälle kuin mitä 5. 4. 1951 tehty sopimus edellytti, ei heidän puoleltaan voitu hyväksyä Keskusjärjestön tekemää muutosehdotusta. Näin ollen todettiin neuvottelujen päättyneen ilman, että olisi päästy yksimieliseen tulokseen. Palkkalautakunta merkitsi neuvottelujen tuloksen tiedoksi sekä päätti täydentää 29. 3. 1955 tekemäänsä päätöstä siten kuin kaupungin edustajat olivat ehdottaneet. Edelleen päätettiin, ettei Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys eikä jäsen Sainion esitys päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä antanut aihetta toimenpiteisiin (31. 5. 1 517 §).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitoksille, että mikäli henkilökohtaista palkkaa nauttiva työntekijä siirretään ammattialaansa kuulumattomaan työhön, menettää hän henkilökohtaisen palkanlisänsä ja hänen palkkansa määräytyy voimassa olevan työehtosopimuksen mukaisesti. Mikäli laitokset ovat maksaneet henkilökohtaista palkkaa edellä mainitusta poikkeavasti, kehotetaan niitä kohtuussyistä pidättäytymään perimästä takaisin liikaa suoritettuja määriä (29. 3. 978 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli huomauttanut mainitun päätöksen johdosta, että mikäli laitokset em. tapauksissa tulisivat poistamaan työntekijöiltä henkilökohtaisen lisän, järjestö katsoisi sen karkeaksi rikkomukseksi työehtosopimuksen määräyksiä vastaan. Keskusjärjestö viittasi voimassa olevaan palkkahinnoittelun lisäsopimukseen ja ilmoitti tulevansa vaatimaan tämän sopimuksen noudattamista sellaisena kuin sitä on sovellettu käytännössä allekirjoittamisesta lähtien. Keskusjärjestö pyysi ryhdyttäväksi viipymättä neuvotteluihin palkkahinnoitteluun liittyvän lisäsopimuksen ko. tulkinnasta syntyneen erimielisyyden poistamiseksi. Koska palkkalautakunnan päätös asiassa oli ollut yksimielinen, oli tuskin mahdollista saada neuvottelujen avulla muutosta aikaan, ellei työntekijäin taholta voitu esittää kokonaan uusia näkökohtia. Suullisia neuvotteluja pidettiin kuitenkin suotavana, joten esitettyyn pyyntöön päätettiin suostua ja valita neuvottelijaksi lautakunnan varapuheenjohtaja Virkkunen (3. 5. 1 292 §).

Palkkalautakunnan jäsen Sainio oli esittänyt selvityksen hankkimista siitä, millainen tila vallitsi Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välillä ennen 7. 5. solmitun työehtosopimuksen väliaikaista jatkamista koskevan sopimuksen solmimista. Samalla esiteltiin rakennusviraston ilmoitus tapahtuneista työehtosopimuksen rikkomisista. Aloite työehtosopimusten voimassaolon väliaikaisesta jatkamisesta lähti Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton taholta. Kaupunkiliiton ja Suomen Kunnantyöntekijäin Liiton välisissä neuvotteluissa edellytettiin, että kaupunkien ja kauppalain taholta esitykseen suostumisen edellytyksenä on, että »kaupungilla tai kauppalalla on samanlainen oikeus työehtosopimuksen irtisanomiseen ja että mikäli neuvottelut uuden työehtosopimuksen hyväksymisestä ovat vielä kesken nykyisen työehtosopimuksen voimassaoloajan päättyessä, viimeksimainitun työehtosopimuksen voimassaoloaikaa jatketaan siihen saakka, kun uusi työehtosopimus hyväksytään ja tulee voimaan.» Samat edellytykset Helsingin kaupunki asetti ehdokseen, mikäli Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö sanoo irti työehtosopimuksen ilman, että se samalla jättää esitystä muutoksiksi uuteen työehtosopimukseen. Myöskin Keskusjärjestö oli ollut samalla kannalla, sillä sen taholta ei aikaisemmin katsottu edes aiheelliseksi ryhtyä sen kirjeessään 26. 1. edellyttämiin neuvotteluihin. Kun sitten palkkalautakunnan toimiston taholta otettiin yhteyttä Keskusjärjestöön, sovittiin molemmin puolin siitä, että työehtosopimuksen voimassaoloaikaa jatketaan

irtisanomisesta huolimatta toistaiseksi ja tämän sopimuksen perusteella enintään toukokuun loppuun, ellei uutta työehtosopimusta sitä ennen saada aikaan. Näin ollen voitiin todeta, että kaupungin ja Keskusjärjestön välillä 22. 6. 1953 solmittu työehtosopimus oli ollut edelleen voimassa irtisanomisesta huolimatta ja että sen voimassaoloaika oli 7. 5. 1955 alkaen rajoitettu siten kuin Keskusjärjestön kanssa siitä oli mainittuna päivänä erikseen sovittu. Samalla kun eo. selvitys merkittiin tiedoksi, päätettiin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle ilmoittaa tapahtuneista työehtosopimusten rikkomisista (24. 5. 1 449 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää valtuustolle ehdotettavaksi, että uusi työehtosopimus hyväksyttäisiin neuvottelupuolten sopimassa muodossa muilta osin paitsi työehtosopimuksen 11 §:n 1 kohdan osalta, jonka olisi jäätävä entiseen muotoonsa (7. 6. 1 592, 1 605 §).

Kaupunginvaltuusto oli palauttanut asian kaupunginhallitukselle, minkä jälkeen merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus lausunnon hankkimisesta sosiaaliministeriön hinta- ja palkkaneuvostolta kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välillä solmittavaksi tarkoitetusta työehtosopimuksesta sekä tiedotus eräiden neuvottelujen raukeamisesta (28. 6. 1 757 §).

Sen jälkeen kun oli esitelty Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön lakkoilmoitus, palkkalautakunta päätti hyväksyä toimistopäällikkö Ståhlbergin toimenpiteet neuvotteluihin ryhtymisestä Keskusjärjestön kanssa uutta työehtosopimusta koskevassa asiassa sekä päätti kaupunginhallitukselle puoltaa työehtosopimuksen hyväksymistä sellaisenaan siinä muodossa, missä kaupunginhallitus sen esitti valtuuston käsiteltäväksi 22. 6. (7. 7. 1 762 §).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen 14. 7. päivätty kiertokirje, jonka mukaan kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt kaupunginhallituksen mietintöön n:o 8 vuodelta 1955 sisältyvän Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välillä tehdyn uuden työehtosopimuksen (26. 7. 1 875 §).

Uusi työehtosopimus allekirjoitettiin puolin ja toisin tulevaksi kaupunginhallituksen 14. 7. tekemän päätöksen mukaisesti voimaan 24. 7. 1955, mistä oli ilmoitettava kaupunginhallitukselle työehtosopimuslain 2 §:n 2 momentissa mainitun ilmoituksen tekemistä varten sosiaaliministeriölle (26. 7. 1 953 §, kunn. as. kok. n:o 108).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt neuvotteluihin ryhtymistä uuden palkkahinnoittelun aikaansaamiseksi. Palkkalautakunta päätti suostua esitettyihin neuvotteluihin ilman että palkkahinnoittelua irtisanotaan puolin tai toisin sekä samalla valita neuvottelijaksi toimistopäällikkö Ståhlbergin (14. 6. 1 667 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen uudeksi tuntipalkkataulukoksi. Palkkalautakunta päätti merkitä esityksen tiedoksi sekä valita neuvottelijoikseen kaupungin puolesta käytäviä neuvotteluja varten puheenjohtaja Sipin, varapuheenjohtaja Virkkusen ja toimistopäällikkö Ståhlbergin (23. 8. 2 122 §, 30. 8. 2 196 §).

Palkkalautakunta päätti vahvistaa esitetyn sopimusluonnoksen kaupungin ja Keskusjärjestön väliseksi työntekijäin ohjetuntipalkkoja ja lisiä koskevaksi sopimukseksi. Samalla lautakunta päätti esittää, että palkkatariffi alistettaisiin hinta- ja palkkaneuvoston vahvistettavaksi (18. 10. 2 608 §).

Merkittiin tiedoksi, että kaupungin työntekijäin ohjetuntipalkkoja ja lisiä koskeva sopimus oli allekirjoitettu 22. 10. kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kesken (25. 10. 2 660 §).

Palkkalautakunta päätti kaikille virastoille ja laitoksille ilmoittaa, että sosiaaliministeriö oli 14. 11. vahvistanut Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen työntekijäin ohjetuntipalkkoja ja lisiä koskevan sopimuksen, jota oli välittömästi ruvettava soveltamaan sekä että korotetut ohjetuntipalkat ja sopimuksen 12 §:n 1 kohdassa mainittu aikatyölisä oli suoritettava takautuvasti 1. 6. 1955 jälkeen ensiksi alkaneen tiliviikon alusta samoin kuin että sopimuksen muut määräykset tulisivat voimaan sen tiliviikon alusta, joka ensiksi alkoi sopimuksen tultua allekirjoitetuksi, mikä tapahtui 22. 10. Lisäksi palkkalautakunta päätti ilmoittaa rakennusvirastolle, että edellä mainitusta poikkeavasti rakennusviraston puhtaanapito-osaston kadunlakaisutyöhön osaaottaville työntekijöille sopimukseen liittyvän pöytäkirjamerkinnän mukaan korotetut ohjetuntipalkat ja aikatyölisä oli suoritettava 1. 7. 1955 lukien (22. 11. 2 898 §, ks. kunn. as. kok. n:o 109).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. lautakunnille, että rakennusalalla oli 7. 6. 1955 tullut voimaan uusi työehtosopimus, joka kaupungin työehtosopimuksessa mainituilta

osilta oli otettava huomioon myös kaupungin töissä. Näin ollen oli myöskin korvauksena omien työkalujen käytöstä 7. 6. lähtien maksettava ensiksi alkavasta palkanmaksukaudesta sovitut korvaukset (30. 8. 2 212 §).

Kuukausipalkkaisten työntekijäin ja toimihenkilöiden työehtosopimus. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli lähettänyt ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi, joka esitettiin palkkalautakunnalle 19. 3. 1954. Palkkalautakunnan valittua sitten neuvottelijansa alustaviin neuvotteluihin, joiden tarkoituksena oli selvittää yleinen suhtautuminen sopimuksessa noudatettaviin periaatteisiin, asia viivästyi sen johdosta, että asiantuntijakysymyksestä oli aiheutunut periaatteellista erimielisyyttä. Sitten kun Keskusjärjestö oli ilmoittanut olevansa valmis alustaviin keskusteluihin, palkkalautakunta päätti 8. 6. 1954 tällaiset keskustelut käytäviksi ja valitsi niihin neuvottelijansa. Keskusteluja käytiinkin seuraavana syksynä, mutta keskeytyivät ne järjestöjen kieltäydyttyä keskustelemasta yleisperiaatteesta. Samalla sovittiin, että kaupungin taholta tehtäisiin täydellinen vastaehdotus. Kun tämä ehdotus nyt oli valmistunut, päätti palkkalautakunta hyväksyä sen esitettäväksi Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistyksen ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa kuukausipalkkaisten työehtosopimuksesta käytävien neuvottelujen pohjaksi sekä saattaa ehdotuksen ko. järjestöjen tietoon. Samalla palkkalautakunta päätti valita aikaisemmin valittujen neuvottelijoiden lisäksi varapuheenjohtaja Virkkusen uudeksi neuvottelijaksi (8. 11. 2 777 §).

Puutarha-alan työehtosopimuksen soveltaminen maatalousosaston puutarhoissa työskenteleviin. Kiinteistöviraston maatalousosaston alaisissa töissä oli noudatettu palkkalautakunnan 14.3. 1951 hyväksymiä ohjetuntipalkkoja, jotka olivat samat kuin Maataloustyönantajain Liiton ja Suomen Maaseututyöväen liiton välisen maatalouden työehtosopimuksen mukaiset palkat. Kun ko. sopimuspuolten välillä oli v:sta 1951 lähtien ollut voimassa toinenkin työehtosopimus, jota noudatettiin kauppapuutarhojen työsuhteissa, oli maatalousosaston taholta tiedusteltu, oliko sen puutarhoissa ryhdyttävä soveltamaan puutarha-alan työehtosopimuksen mukaisia palkkoja. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että kaupungin ja Helsingin kaupungin Maataloustyöntekijäin ammattiosaston välillä solmitun työehtosopimuksen 6 §:n mukaan työntekijäin palkkauksessa noudatetaan niitä määräyksiä, jotka sisältyvät em. liittojen välillä kulloinkin voimassa olevaan työehtosopimukseen. Kun sitten v. 1951 puutarha-alan osalta solmittiin eri sopimus, ei kaupungin eikä ammattiosaston taholta ilmeisesti huomattu mainittua uutta työehtosopimusta, minkä vuoksi ko. 6 §:n sanamuotoa ei selvennetty siten, että se koskisi myös muita em. liittojen välillä solmittuja sopimuksia. Mutta kohtuuden vuoksi olisi työehtosopimuksen mainittua pykälää tulkittava siten, että se käsittää viittauksen myös puutarha-alan työehtosopimukseen.

Ko. puutarha-alan työehtosopimuksen mukaisesti sen määräyksiä sovellettiin kaikissa Maataloustyönantajain Liittoon kuuluvien työnantajain omistamissa kauppapuutarhoissa työskenteleviin työntekijöihin. Kauppapuutarhoista käytetyn määritelmän mukaisesti oli Pukinmäen ja Fallkullan tilojen puutarhoja pidettävä sellaisina puutarhoina, joissa työskenteleviin työntekijöihin oli sovellettava puutarha-alan työehtosopimusta. Sen mukaiset ohjetuntipalkat ilmoitettiin samalla maatalousosastolle (26. 4. 1 213 §).

Maataloustyönantajain Liiton ja Suomen Maaseututyöväen Liiton välillä oli käyty neuvotteluja alan palkoista ja palkkaryhmittelystä, mutta eivät neuvottelut vielä olleet johtaneet tulokseen. Maataloustyönantajain Liiton taholta oli ehdotettu 10 %:n suuruista palkankorotusta, mikä markkamääräisesti laskettuna oli lähetetty jäsenten tiedoksi, samalla kun näitä kehotettiin noudattamaan ko. palkkausta ja palkkaryhmittelyä. Palkkalautakunta päätti saattaa uudet puutarha-alan palkat kiinteistöviraston tiedoksi Maataloustyönantajain Liiton suosituksen mukaisesti (12. 7. 1 847 §).

Sukellusalalla noudatettavat palkat. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille laitoksille ja virastoille, että kaupungin työntekijäin palkkatariffisopimuksen 4 §:n B. kohdan määräysten mukaisesti on kaupungin töissä sukellusalalla välittömästi ryhdyttävä noudattamaan Suomen Rakennusteollisuusliiton ja Suomen Sukeltajain Liiton välisen työehtosopimuksen 9 §:n määräyksiä. Samalla kehotettiin laitoksia ja virastoja tämän yhteydessä ottamaan huomioon kaupungin työntekijäin palkkatariffisopimuksen 16 §:n taannehtivaisuutta koskevat määräykset. Merkinantajain ja paikkurien palkoista tultaisiin ilmoittamaan myöhemmin, kun niistä olisi saatu tieto palkkalautakunnan toimistoon (29. 11. 2 949 §, ks. kunn. as. kok. n:o 121).

Työehtosopimusten soveltaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt

eräitten liikennelaitoksen kannasta poikkeavien tulkintojen hyväksymistä ylityökorvausten laskemisaikaan, nim. 45 viikkotyötunnin eikä vasta 47 viikkotyötunnin jälkeen sekä uuden työehtosopimuksen voimaantuloaikaan nähden liikennelaitoksen työntekijäin kohdalla niin, että sen olisi katsottava tulleen voimaan jo sunnuntaina 24. 7. 1955 siitä huolimatta, että liikennelaitoksen työviikko aikaisemmin oli luettu alkavaksi maanantaipäivästä. Palkkalautakunta päätti kuitenkin ilmoittaa sekä Keskusjärjestölle että liikennelaitokselle, ettei em. esitys antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin (23. 8. 2 108 §, 30. 8. 2 183 §, 6. 9. 2 270 §).

Palkkalautakunta hyväksyi sähkölaitoksen esityksen 30 %:n lisän maksamisesta sähkölaitoksen Salmisaaren voimalaitoksen erikoisammattityöntekijöille: 3 pumppumiehelle ja 3 koneenkäyttäjälle (18. 1. 158 §).

Kiinteistöviraston talo-osastolle päätettiin vastaukseksi sen tiedusteluun, joka koski Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitystä virastojen suursiivouksesta maksettavan tuntipalkan korottamista 107 mk:aan, ilmoittaa, ettei palkkalautakunta katsonut aiheelliseksi voimassa olevan tuntipalkan korottamista (1. 3. 656 §).

Rahastajatta ajavien linja-autonkuljettajien lisärasituksen korvaaminen. Liikennelaitos oli esittänyt, että harkittaessa keinoja liikennelaitoksen tappiollisuuden poistamiseksi oli pidetty tarkoituksenmukaisena rahastajatta ajettavien kulkuneuvojen käytäntöönottoa. Tätä varten oli liikennehenkilökunnan kanssa käyty neuvotteluja niistä ehdoista, joilla rahastajatta ajamista liikennelaitoksen johdin- ja linja-autoliikenteessä voitaisiin ruveta toteuttamaan. Liikennelaitoksen lautakunta oli käytyjen neuvottelujen pohjalta tehnyt esityksen kaupunginhallitukselle määräysten antamiseksi rahastajatta palvelemisesta em. autoliikenteessä. Virkamiesten neuvotteluoikeudesta annettuun lakiin viitaten katsottiin, että asia oli sen laatuinen, että siitä olisi neuvoteltava Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa. Palkkalautakunta päätti ryhtyä neuvotteluihin ja valitsi neuvottelijoikseen puheenjohtaja Sipin ja toimistopäällikkö Ståhlbergin (25. 1. 259 §).

Kaupungin neuvottelijain toimesta oli neuvotteluja käyty em. asian johdosta, jolloin ilmeni, ettei Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön taholta oltu valmiita hyväksymään liikennelaitoksen esitystä sellaisenaan, vaan vaati Keskusjärjestö, että kuljettajan oli saatava rahastajatta ajamisen aiheuttaman lisärasituksen korvauksena lisäpalkkio, joka olisi 18 % autonkuljettajan peruspalkan ja hänen henkilökohtaisen ikälisänsä mukaisesta tuntipalkasta. Kun lisäksi neuvottelujen kuluessa kävi ilmi, että rahastuskorvaus olisi maksettava korotettuna, milloin ko. ajo tapahtui sunnuntai- tai ylityönä, kaupungin neuvottelijat totesivat, että palkkiojärjestelmän puitteissa ei ollut mahdollisuutta päästä sellaiseen yhtenäiseen tulokseen, jota voitaisiin puoltaa hyväksyttäväksi. Myöhemmin siirryttiin neuvotteluissa sille linjalle, että korvaus voitaisiin suorittaa työaikana myönnettävällä ylimääräisellä palkallisella vapaa-ajalla. Välillä katkenneita neuvotteluja jatkettiin uudelleen sen jälkeen, kun uusi työehtosopimus oli tullut hyväksytyksi. Neuvotteluissa päädyttiin yksimieliseen tulokseen määräyksistä ko. autonkuljettajia varten. Lausunto kaupunginhallitukselle päätettiin antaa neuvottelutuloksen mukaisesti (6. 9. 2 261 §).

Eväsrahan maksaminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli työehtosopimuksen 11 §:n 3 kohtaan vedoten esittänyt, että Mustikkamaalla työskenteleville urheilu- ja retkeilytoimiston työntekijöille maksettaisiin eväsrahaa, koska työntekijäin vähälukuisuuden vuoksi ei saarelle ollut järjestetty työmaaruokalaa eikä myöskään saaren ravintola tänä ajankohtana ollut avoinna. Rakennusviraston eri osastoilla oli eräissä tapauksissa maksettu työntekijöille eväsrahaa, jos työmaaruokalaa ei ollut järjestetty tai muuta mahdollisuutta lämpimän ruoan saamiseen ei ollut; mm. Mustikkamaalla työssä olleiden katurakennus- ja talorakennusosaston työntekijäin suhteen oli näin menetelty. Näin ollen palkkalautakunta päätti kehottaa urheilu- ja retkeilytoimistoa yhtenäisen käytännön aikaansaamiseksi työehtosopimuksen mukaisesti maksamaan eväsrahan myöskin ko. toimiston työssä Mustikkamaalla oleville työntekijöille siltä ajalta, jolloin Mustikkamaan ravintola ei ole ollut työntekijäin käytettävissä (22. 2. 573 §).

Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että palkkalautakunta antaisi ohjeet työehtosopimuksen 11 §:n 2 momentin eväsrahan maksamista koskevan kohdan selventämiseksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa Keskusjärjestölle, rakennusvirastolle ja satamalaitokselle, että aikaisemman käytännön mukaisesti sovittiin käytyjen työehtosopimusta koskevien neuvottelujen yhteydessä, ettei siihen oteta mitään määräyksiä matkamääristä, vaan on jokainen tapaus käsiteltävä erikseen itsenäisesti olosuh-

teet huomioon ottaen. Tällöin oli erikoisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että matkaan työpaikalta ruokailupaikalle kuluva aika on kohtuullisessa suhteessa ruokailutauon pituuteen. Ko. momentissa käytetyllä sanonnalla »kaupungin alueella ja sen ulkopuolella olevissa saarissa» tarkoitetaan sellaisia saaria, jotka eivät ole kiinteässä yhteydessä mantereeseen, ei edes siltojen tai muiden vastaavien laitteiden avulla. Näin ollen palkkalautakunta katsoi, että laitoksen asiana on, neuvoteltuaan ao. luottamusmiehen kanssa, yksityistapauksittain määrätä, milloin eväsrahaa maksetaan. Jos Keskusjärjestö katsoo laitoksen yksityistapauksessa tekemän päätöksen olevan ristiriidassa työehtosopimuksen kanssa, se voi anomuksella saattaa tällaisen tapauksen palkkalautakunnan käsiteltäväksi (8. 11. 2 779 §).

Paloalipäällystön ja palomiesten yli- ja sunnuntaityön korvauksen laskemisperusteiden muuttamista koskevassa asiassa Suomen Kunnantyöntekijäin Liitto oli pyytänyt vastausta 30. 9. mennessä sekä tietoa siitä, pitikö kaupunginhallitus neuvotteluja ko. asian johdosta tarpeellisena. Palkkalautakunta päätti neuvottelijakseen valita toimistopäällikkö Ståhlbergin (27. 9. 2 448 §).

Neuvotteluja oli sen jälkeen käyty, mutta ei niissä Liiton taholta ollut esitetty mitään uusia perusteita. Aikaisemmin, 19. 4. asiaa palkkalautakunnassa käsiteltäessä oli päädytty siihen tulokseen, että sunnuntaityökorvauksen osalta asetuttiin kielteiselle kannalle, mutta sen sijaan ylityökorvauksen laskemisperusteiden muuttamista puollettiin siten, että korvausta laskettaessa kuukausipalkan jakajaksi hyväksyttiin luku 200. Kaupungin ei katsottu olevan sidottu Suomen Kaupunkiliiton suositukseen, joten ko. luvun hyväksymistä jakajaksi sunnuntaityökorvausta laskettaessa ei pidetty aiheellisena, koska tällöin korotettu palkka tulisi maksettavaksi myöskin varallaoloajalta, vaan palkkalautakunta katsoi, että työaikalain mukaista entistä jakajaa, 291, oli käytettävä tuntipalkan laskemisessa. Lausunto päätettiin antaa kaupunginhallitukselle edellä selostetun mukaisesti (4. 10. 2 495 §).

Palolautakunta oli tehnyt esityksen paloalipäällystön ja -miehistön palkkojen korottamisesta yhdellä palkkaluokalla, koska ko. järjestöjen taholla ei ollut tyydytty kaupunginhallituksen päätökseen, joka oli yhdenmukainen palkkalautakunnan edelläselostetun kannan kanssa. 237 palomiehistöön kuuluvaa viranhaltijaa oli jättänyt palopäällikölle kirjelmän, missä he sanoutuivat irti virastaan 30. 11. 1955 lukien, koska kaupunki ei ollut suostunut muuttamaan em. korvausperustetta. Palolautakunnan esityksen pohjalla käytäviä neuvotteluja varten palkkalautakunta valitsi neuvottelijaksi toimistopäällikkö Ståhlbergin (8. 11. 2 790 §).

Palomiehistöön kuuluvat viranhaltijat olivat ilmoittaneet peruuttavansa irtisanomisensa, jos sunnuntaityökorvauksen laskemisperuste järjestetään Kaupunkiliiton suosituksen mukaisesti 1. 12. 1955 mennessä niin, että kuukausipalkan jakajana käytetään lukua 200 entisen 291 asemesta. Palolautakunta ilmoitti lausunnossaan, että se seikka, että useat kaupungit olivat maksaneet palomiehistölle Kaupunkiliiton suosittelemaa 145.5 % sunnuntaityökorvausta työaikalain säätämän 100 %:n korotuksen asemesta, ei ilmeisesti estäisi Helsingin kaupunkia suorittamasta vastaavaa lisää korottamalla kuukausipalkkaa. Käydyissä neuvotteluissa ehdotettiin kaupungin puolesta yhden palkkaluokan korotusta, mutta Keskusjärjestö ilmoitti, ettei se tule suostumaan kaupungin ehdotukseen. Tämän vuoksi neuvottelut katkesivat 12. 11. Kaupungin neuvottelija oli erikoisesti korostanut sitä, että ehdotettu palkkaluokan korotus olisi palomiehistölle kokonaisuutena edullisempi kuin ko. jakajaluvun muuttaminen. Palkkalautakunta päätti merkitä neuvottelutuloksen tiedoksi ja antaa selostetun kannan mukaisesti lausuntonsa kaupunginhallitukselle (15. 11. 2 838 §).

Sähkölaitoksen taholta oli tiedusteltu, oliko Suvilahden voimalaitoksen *työntekijöille suoritettava* työaikalain 5 §:n mukaisen päivittäisen työajan yli meneviltä työtunneilta *ylityökorvaus,* kun työtunnit ovat keskellä viikkoa aloitetun, työaikalain 7 §:n mukaisen kolmivuorotyön mukaisia työtunteja. Palkkalautakunta päätti kehottaa sähkölaitosta kohtuussyistä maksamaan niille vuorotyössä oleville Suvilahden voimalaitoksen työntekijöille, jotka kutsutaan varsinaisen päivittäisen työajan jo tultua suoritetuksi kolmivuorotyöhön, korvausta klo 22.00—24.00 väliseltä ajalta työehtosopimuksen ylityötä koskevien määräysten mukaisesti (27. 9. 2 427 §, 11. 10. 2 529 §).

Maidontarkastamon näytteidenottajien ylityöajan korvausperusteiden määrääminen. Maidontarkastamon näytteidenottajat olivat esittäneet, että heille maksettaisiin virka-

säännön mukainen ylityökorvaus siitä ylityöstä, jota he jatkuvasti joutuvat suorittamaan. Maidontarkastamon tämän johdosta pyytämän selvityksen antamiseksi palkkalautakunta totesi, että työaikalain soveltamisesta annetun asetuksen mukaan maidontarkastajat ovat työaikalain alaisia ja on heille niin ollen maksettava ylityökorvaus 8 tunnin päivittäisen ja 47 tunnin viikottaisen työajan jälkeen. Maidontarkastamossa oli käytäntö muodostunut sellaiseksi, että työtä oli lähinnä pidetty periodityönä, jossa ylimmäismäärä oli 160 tuntia kuukaudessa. Työaikalaki ei asettanut esteitä tällaiselle järjestelylle, kunhan em. päivittäisiä ja viikottaisia työaikoja noudatettiin. Kuitenkin olisi ilmeisesti syytä pyrkiä siihen, että maidontarkastajille määrättäisiin jo vahvistettua ylityökorvausperustetta vastaava 160 tunnin työaika kuukaudessa, mikä tulisi noudatettavaksi rinnan päivittäisen ja viikottaisen työajan kanssa. Ylityökorvausta maksettaisiin näin ollen työaikalain periaatteiden mukaisesti myös silloin, kun työaika ylitti 160 tuntia kuukaudessa, vaikka päivittäinen tai viikottainen työaika ei tulisi ylitetyksi. Edelleen oli työaikalain mukaan työntekijälle annettava työn aikana ainakin yksi säännöllinen vähintään tunnin kestävä lepoaika, mutta kun työolosuhteet eivät sallineet näytteidenottajien poistumista työpaikalta, ei tätä määräystä ilmeisesti ollut pakko noudattaa heihin nähden, mutta varmuuden saamiseksi olisi mahdollisesti anottava työneuvostolta poikkeusta ko. säännöksestä. Joka tapauksessa siltä olisi anottava lupa näytteiden ottamiseen yöaikana, koska työaikalakiin sisältyy periaatteellinen yötyökielto. Työaikalaki sen paremmin kuin virkasääntökään ei tunne yötyökorvauksen käsitettä, joten sitä nähtävästi ei voitu myöskään maidontarkastajille maksaa (5. 4. 1 043 §).

Rakennusviraston puhtaanapito-osaston työntekijäin työaika. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli ehdottanut, että v. 1952 käytäntöönotettu, puhtaanapitolaitoksessa noudatettu työaika muutettaisiin alkavaksi klo 5:n asemesta klo 7 aamuisin muina aikoina paitsi silloin, kun katujen lumityöt edellyttävät töiden aikaisempaa aloittamista. Rakennusvirasto myönsi lausunnossaan, että eräinä ajankohtina olisi hyötyä töiden aloittamisesta vasta klo 7, mutta tämä koski vain muutamaa viikkoa lokakuussa, jolloin työn alkamishetkeä ilmeisesti voitaisiin siirtää väliaikaisella määräyksellä. Myöskin oli Keskusjärjestö ehdottanut, että vaikka työaikaa siirrettäisiin myöhemmin alkavaksi, tämä ei vähentäisi työntekijäin palkkaetuja, mutta rakennusvirasto ei katsonut voivansa puoltaa tätä ehdotusta. Koska voimassa olevasta työajasta ja palkkauksesta oli neuvottelujen jälkeen sovittu v. 1952 kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa, ei tällä kertaa ilmeisesti olisi perusteltua aihetta ryhtyä neuvotteluihin muista seikoista paitsi korkeintaan siitä, että työnantajalla olisi oikeus rakennusviraston esittämällä tavalla tilapäisesti muuttaa työajan alkaminen toisin kuin mitä aikaisemmin oli sovittu. Kaupungin neuvottelijaksi valittiin toimistopäällikkö Ståhlberg (22. 2. 576 §).

Keskusjärjestö oli ehdottanut, että työt käytännöllisistä syistä aloitettaisiin aamuisin kesäaikana klo 7 ja talvisaikaan klo 5. Kuultuaan asiantuntijoita kaupungin edustaja oli päätynyt käsitykseen, ettei ollut kaupungin etujen mukaista muuttaa voimassa olevaa käytäntöä. Tällöin Keskusjärjestö oli tehnyt uuden ehdotuksen, jossa alkuperäisen ehdotuksen mukainen töiden alkamisaika kesällä ehdotettiin siirrettäväksi klo 7:stä klo 6:een. Kun sekä kaupungininsinööri että poliisilaitos olivat asettuneet vastustamaan ko. työn alkamisajan muuttamista, kaupungin edustaja totesi neuvottelujen päättyneen tuloksettomina ja palkkalautakunta päätti ilmoittaa asianomaisille Keskusjärjestölle ja rakennusvirastolle, ettei asia antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin (29. 3. 983 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli työehtosopimusneuvotteluissa ehdottanut neuvotteluihin ryhtymistä rakennusviraston puhtaanapito-osaston työntekijäin työajan muuttamisesta. Palkkalautakunta päätti suostua esitettyyn neuvottelupyyntöön ja valitsi neuvottelijakseen toimistopäällikkö Ståhlbergin (7. 6. 1 606 §).

Kaupungin neuvottelija ilmoitti, että hänen Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön kanssa käymänsä neuvottelut puhtaanapitolaitoksen työajan muuttamisesta olivat 26. 7. pidetyssä kokouksessa keskeytyneet sen johdosta, että palkkatariffia koskeva kysymys oli jäänyt avoimeksi eikä kaupungin neuvottelija ollut voinut hyväksyä Keskusjärjestön taholta tehtyä ehdotusta asian väliaikaiseksi järjestelyksi, minkä mukaan työt toistaiseksi aloitettaisiin klo 6 aamulla, jolloin työntekijät väliaikaisesti saisivat nostaa aikaisemman palkkansa, mikä myös maksettaisiin työajan yksipuolista muuttamista seuranneelta ajalta ja kaikista kesälomista. Keskusjärjestö puolestaan ei ollut hyväksynyt kaupungin neuvottelijan välitysehdotusta, minkä mukaan työajan alkaessa väliaikaisesti klo 6, palkat

maksettaisiin väliaikaisesti 112 mk:n ohjetuntipalkan mukaisesti uuteen työaikaan siirtymisestä lukien sekä kesälomapalkat aikaisempien palkkojen mukaisesti. Neuvottelujen katkeaminen merkitsi sitä, että työaika nyt tuli alkamaan klo 7 aamulla ja palkat maksettaisiin käyttäen perusteena 105 mk:n ohjetuntipalkkaa (26. 7. 1 951 §).

Työehtojen määräytyminen kahden laitoksen palveluksessa työskennellessä. Konemestari H. B. Sundberg oli tiedustellut häneen sovellettavia työehtoja hänen toimiessaan kesäisin satamalaitoksen palveluksessa m/s Korkeasaaren konemestarina ja talvisin liikennelaitoksen Koskelan vaunuhalleissa lämmittäjänä. Palkkalautakunta päätti ko. asian johdosta ilmoittaa asianomaisille, että konemestari Sundbergin palkka- ym. työehdot määräytyvät Suomen Konemestariliiton kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti, jonka perusteella asianomaisella on siirtyessään purjehduskauden päätyttyä liikennelaitoksen palvelukseen oikeus saada se palkka vähentämättömänä, jonka hän konemestarina saa. Edelleen määräytyy Sundbergin vuosiloma purjehduskaudelta merimiesten vuosilomalain mukaan, mutta talvikuukausilta kaupungin työntekijäin vuosilomalain mukaisesti, joten hänellä on oikeus saada lomansa puolella pidennettynä, koska se joudutaan antamaan varsinaisen lomakauden ulkopuolella. Työsuhde ei liioin voinut katketa näiden siirtojen johdosta, koska työnantajana kummassakin tapauksessa oli kaupunki (18. 1. 160 §).

Pääluottamusmiehen työsuhteen säilyttäminen ennallaan töiden vähentyessä. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli kääntynyt palkkalautakunnan puoleen, pyytäen, että kaasulaitoksella toimineen pääluottamusmiehen työsuhde säilytettäisiin ennallaan, vaikka osa työntekijöistä oli työn vähyyden takia siirrettävä rakennusviraston työmaille, koska työehtosopimuksissa yleensä oli pyritty suojaamaan luottamushenkilöiden asema ja työsuhteen jatkuvuus. Kaasulaitos oli maininnut, että töiden uudelleen järjestelyn yhteydessä uusien koneiden käyttöönoton vuoksi oli päädytty 17 työntekijän siirtämiseen muille kaupungin työmaille. Tällöin pidettiin kiinni siitä periaatteesta, että pitemmän aikaa laitoksen palveluksessa olleita ei haluttu siirtää, vaan siirto kohdistui viimeksi laitoksen palvelukseen tulleisiin. Palkkalautakunta katsoi, että koska siirto ei ollut yhteydessä ko. henkilön luottamusmiestehtävien kanssa, vaan johtui teknillisen kehityksen aiheuttamasta työvoiman vähennyksestä ja kun ao. työntekijä oli ollut laitoksen palveluksessa vasta 6. 3. 1952 lähtien, kaasulaitos oli menetellyt oikein siirtäessään ensin ne työntekijät, joiden palvelusaika oli lyhin (1. 2. 345 §).

Kuorma- ja pakettiautotaksa. Kunnantyöntekijäin esitettyä, että maistraatin 18. 8. 1955 vahvistama uusi kuorma- ja pakettiautojen liikennetaksa saatettaisiin voimaan myöskin kaupungin töissä, palkkalautakunta päätti käydä järjestön kanssa neuvotteluja asiasta ja valitsi neuvottelijakseen toimistopäällikkö Ståhlbergin (4. 10. 2 492 §).

Käydyissä neuvotteluissa suostuttiin Keskusjärjestön taholta siihen, että maistraatin vahvistamista taksoista suoritetaan jatkuvan työsuhteen perusteella markkamääräinen vähennys. Vähennyksen suuruudesta syntyi erimielisyyttä. Keskusliitto esitti vähennyksen suuruudeksi 20 mk, kun taasen kaupungin puolelta ehdotettiin, että vähennys olisi määrättävä 30 mk:ksi, myöhemmin tämä kuitenkin suostuttiin alentamaan 25 mk:ksi. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen sekä kumoten aikaisemmat päätöksensä ilmoittaa ao. laitoksille uuden kuorma- ja pakettiautotaksan käytäntöönottamisesta 1. 9. jälkeen suoritettujen ajojen osalta (25. 10. 2 659 §, ks. kunn. as. kok. n:o 110).

Virkojen perustamista, palkkausta ym. koskevat lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista, vakinaistamista, avoimiksi joutuneiden virkojen täyttämättä jättämistä jne. Yleensä palkkalautakunta esitti vain käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta puuttumatta muutoin ko. viran tarpeellisuuden arvioimiseen. Useat palkkaluokkien tarkistamista koskevat anomukset varsinkin vuoden loppupuolella siirrettiin siksi kunnes uusi yleinen palkkojen järjestely olisi saatu loppuunsuoritetuksi.

Virkojen täyttäminen. Palkkalautakunta myönsi useissa tapauksissa virastoille ja laitoksille oikeuden täyttää virkoja niitä haettavaksi julistamatta, koska yleensä tilapäisinä virkaa hoitaneet valittiin niihin vakinaisiksi. Mm. uuden vanhainkodin 125 vakinaistettua virkaa täytettiin niillä viranhaltijoilla, jotka olivat hoitaneet ko. virkoja tilapäisesti (18. 1. 166 §).

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin kertomusvuonna 14 viranhaltijalle.

Yli-ikäisen viranhaltijan ottaminen palvelukseen. Sairaalalautakunta oli tiedustellut,

voitiinko Nikkilän sairaalan palvelukseen ottaa mielisairaanhoitaja siitä huolimatta, että hän oli sivuuttanut eroamisiän. Palkkalautakunta päätti tiedustelun johdosta ilmoittaa, että laitosten ja virastojen ottaessa lyhyeksi aikaa jo eläkeiässä olevia tai pian eläkeikään tulevia viranhaltijoita tai työntekijöitä palvelukseensa, olisi kiinnitettävä huomiota siihen, onko asianomaisella sellaista eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusta, joka oikeuttaisi hänet viimeisen lyhyen palvelusajan perusteella saamaan eläkettä kaupungilta. Tämänkaltaisten tapausten ilmetessä ko. henkilöä ei pidä ottaa kaupungin palvelukseen tai jos asiat sitä vaativat, palvelukseenotto on alistettava palkkalautakunnan ratkaistavaksi. Kun sairaalalautakunnan esittämässä tapauksessa kysymyksessä oli vain neljän kuukauden sijaisuus, ei asianomainen siten voinut saavuttaa eläkeoikeutta, koska eläkesäännön mukaan aikaisemman palvelusajan hyväksymiseksi mm. vaaditaan, että viranhaltija on ollut kaupungin virassa tai työssä ennen eroaan vähintään 6 kuukautta. Näin ollen ko. henkilö voitiin ottaa sairaalan palvelukseen ilman palkkalautakunnan suostumusta (14. 6. 1 659 §).

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 71 viranhaltijalle. Useimmiten oli kysymyksessä opetustoimen hoitaminen yliopistossa tai muussa korkeakoulussa.

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnettiin oikeus 88 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisä myönnettiin kertomusvuonna 36 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisää koskevien määräysten tarkistaminen. Järjestelytoimisto oli tehnyt esityksen konekirjoituslisää koskevien ohjeiden muuttamisesta siten, että konekirjoituslisän suuruus tulisi olemaan 1 000 mk:sta — 3 000 mk:aan ja että mm. konekirjoituskokeiden virhelyöntejä koskevat määräykset selvennettäisiin. Palkkalautakunta päätti puoltaa lausunnossaan ko. määräysten tarkistamista järjestelytoimiston ehdottamalla tavalla (19. 4. 1 127 §).

Pikakirjoituslisä myönnettiin kymmenelle viranhaltijalle.

Luontoisedut. Lautakunta vahvisti kertomusvuonna lukuisia luontoisetukorvauksia. Eräissä tapauksissa esim. sairaalassa asuneet viranhaltijat oikeutettiin asumaan sairaalan ulkopuolella, jolloin asianomainen vapautettiin kokonaan luontoisetukorvauksesta ja sai nostaa koko palkkansa rahana. Muutamille viranhaltijoille myönnettiin oikeus pitää luonaan lapsensa tai joku muu omainen asumassa virka-asunnossa sillä ehdolla, ettei laitoksessa annettu hänelle muita etuja. Yleensä luontoisetukorvaukset vahvistettiin väliaikaisesti, siksi kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan.

Merkittiin tiedoksi toimistopäällikön ilmoitus, että luontoisetukomitean mietinnön johdosta käytävät neuvottelut oli siirretty valtion taholla odotettavissa olevien luontoisetujen järjestelyn johdosta (1. 2. 351 §).

Huoltotyöntekijäin Ammatillinen Keskus oli esittänyt, että ryhdyttäisiin käymään neuvotteluja sairaalakodinhoitajien ateriakorvauksen suorittamisesta. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelupyynnön ja valita neuvottelijakseen toimistopäällikkö Ståhlbergin (4. 10. 2 481 §).

Neuvottelujen tuloksen mukaisesti palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa puoltaa sairaaloissa työskenteleville kodinhoitajille maksettavaksi ateriakorvauksena 55 mk ja vanhusten luona käyville kodinhoitajille 80 mk päivässä 1. 1. 1955 lukien (1. 11. 2 721 §).

Lastentarhain lautakunta oli tehnyt esityksen lastentarhojen ja niihin liittyvien laitosten henkilökunnan tilapäisestä aterioinnista perittävän korvauksen sekä ruoasta perittävän luontoisetukorvauksen korottamisesta. Palkkalautakunta päätti puoltaa lastentarhain lautakunnan ehdotusta tilapäisruokailusta perittävien korvausten korottamisesta. Samalla palkkalautakunta päätti vahvistaa ko. henkilökunnalta ruoasta perittävän luontoisetukorvauksen 1. 11. 1955 lukien siten, että laitoksissa asuvilta peritään 3 000 mk kuukaudessa sekä niiltä, jotka syövät vain päivällisen, 1 085 mk kuukaudessa, väliaikaisesti siksi kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuu voimaan (1. 11. 2 715 §).

Kaupunginhallituksen päätös, joka koski jääkaappien hankkimista eräisiin viranhaltijain asuntoloihin, merkittiin tiedoksi. Samalla päätettiin ilmoittaa kaikille virastoille ja laitoksille, että korvauksena omasta jääkaapista perittäisiin 300 mk kuukaudessa sekä osuudesta jääkaappiin 100 mk/kk 1. 10. 1955 lukien (20. 9. 2 387 §).

Kunnalliskodin taholta oli tiedusteltu em. jääkaapista perittävää korvausta koskevan päätöksen tulkintaa. Koska kaupungin laitoksissa asuvilla viranhaltijoilla oli käytössä paitsi kaupungin varoilla myöskin omilla varoilla hankittuja jääkaappeja, tiedusteltiin,

oliko näitä pidettävä tasaveroisina tapauksina. Paitsi hankintapääomaa koski näiden välinen ero myöskin huolto- ja korjauskustannuksia. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että korvauksen suuruutta määrättäessä otettiin huomioon ainoastaan jääkaapin sähkönkulutus eikä lainkaan huolto- ja korjauskustannuksia. Näin ollen oli ko. päätöksen mukainen 300 mk:n korvaus perittävä kaikilta ao. viranhaltijoilta siitä riippumatta, kenen kustannuksella jääkaappi oli hankittu. Mitä tuli korvauksen suorittamiseen osuudesta jääkaappiin, oli todettava, että käytön kontrollointi oli hyvin vaikeaa. Tämän vuoksi oli katsottava, että ko. 100 mk:n korvaus oli perittävä jo käyttöoikeudesta, mutta mikäli laitos jonkun viranhaltijan kohdalla saattoi taata, ettei ao. henkilö käyttänyt tätä oikeutta hyväkseen, laitos voi jättää korvauksen perimättä (11. 10. 2 553 §).

Talonmiesten vuokrakysymyksen järjestäminen eräissä sähkölaitoksen asuinrakennuksissa. Sähkölaitoksen tarkoituksena oli antaa Lapinlahdentie 5 talonmiehen toimi Suomen Kiinteistötyöntekijäin Liiton hyväksymän työsopimuksen mukaisin ehdoin määrätylle henkilölle samoin kuin Kivelänkatu 5—7:ssä, jonka talonmiehen asuntoa ei ollut vahvistettu virka-asunnoksi luontoisetuvuokrin, vaan josta perittiin korvauksena palkkalautakunnan päätöksen mukaisesti 180 mk/m² lämpöineen. Mainittu neliövuokra perustui Suomen Asuntokiinteistöliiton antamaan tietoon, jonka mukaan uusissa taloissa asuville talonmiehille ei myönnetty mitään vuokranalennusta, vaan pohjavuokrana pidettiin 45 mk/m² korotettuna 228 %, mihin oli lisättävä todelliset lämpökulut. Asuntokiinteistöliiton myöhemmin tekemän ilmoituksen perusteella oli 180 mk/m² mukaan lasketusta vuokrasta talonmiehiltä vähennettävä 25 % sekä vanhoissa että uusissa taloissa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa sähkölaitokselle, että ko. talojen talonmiesten vuokran suuruus oli laskettava mainitulla tavalla (1. 2. 320, 321 §).

Vuosilomat. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille, että kaupungin palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vuosilomasäännön 4 §:n 2 mom:n 1 kohta oli ymmärrettävä siten, ettei saman pykälän 1 mom:n 2 kohdassa mainittu 21 v:n ikäraja eikä 10 v:n enimmäisaika koske sotapalvelusta varsinaista asevelvollisuutta lukuun ottamatta (17. 5. 1 392 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että palkkalautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin sairaaloissa noudatetun, viranhaltijain ns. rytmillisen vapaapäivien kierron järjestelmän yleistämiseksi koskemaan kaikkia kaupungin sairaaloita ja antaisi siitä ao. ohjeet sairaalain johdolle. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa sairaalalautakunnalle, että sairaalan viranhaltijain vuosilomia määrättäessä on meneteltävä seuraavasti: mikäli viranhaltijan vuosiloma on määrätty alkavaksi nimettynä päivänä ja ko. päivälle sattuu viranhaltijan vapaapäivä, sisältyy se lomapäiviin, mutta jos vapaapäiväksi sattuu loman alkamispäivää edeltävä päivä, on se pidettävä vapaapäivänä. Vastaavasti loman päätyttyä ensimmäiselle tai jollekin muulle työpäivälle, johon mennessä viranhaltija ei ole ehtinyt tehdä vapaapäivään oikeuttavaa työpäivämäärää, sattuva vapaapäivä on pidettävä sellaisena (17. 5. 1 392 §).

Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema oli esittänyt, että Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautienosaston apulaislääkäri oikeutettaisiin toimimaan vastaanottoaseman lääkärien vuosilomasijaisena. Palkkalautakunta päätti myöntää ko. lääkärille oikeuden toimia mainitun päävirkansa ohella sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman lääkärien vuosilomasijaisena sillä ehdolla, ettei siitä koidu haittaa hänen viranhoidolleen Kivelän sairaalassa (19. 4. 1 106 §).

Tervalammen työlaitoksen taholta oli tiedusteltu, voiko laitos maksaa vartijain esimiehenä toimineelle autonkuljettajalle, joka vuosiloman aikana oli hoitanut korkeampaa virkaa, vakinaisen viranhaltijan hoitaessa toista, nim. maataloustyönjohtajan virkaa, ko. vartijan esimiehen ja autonkuljettajan loppupalkkojen erotuksen 6 490 mk. Virkasäännön mukaan ei viranhaltijalla yleensä ole oikeutta hoitaessaan vuosiloman aikana joko yksinomaan tai oman virkansa ohella toista virkaa saada mahdollisen ylityökorvauksen lisäksi eri palkkiota. Palkkalautakunnalla on kuitenkin oikeus pakottavista syistä määrätä vuosilomasijaisen palkkio em. määräyksestä poikkeavasti. Koska ko. tapauksessa autonkuljettajalta ei katsota voitavan vaatia sitä kokeneisuutta ja vastuuta, mitä vartijan esimiehen viran hoito edellyttää, palkkalautakunta päätti oikeuttaa mainitun autonkuljettajan saamaan hänen hoitaessaan esimiehen tehtäviä 16. 6. — 15. 7. välisen ajan ko. virkojen loppupalkkojen välisen erotuksen (20. 9. 2 362 §).

Kivelän sairaalan taloudenhoitaja oli tiedustellut, voitiinko sairaalan lämmittäjä-

mekaanikko määrätä talonmies-lämmittäjän vuosilomasijaiseksi. Palkkalautakunta päätti tiedustelun johdosta ilmoittaa, että mikäli ko. lämmittäjä-mekaanikko määrätään vuosilomasijaisena hoitamaan yksinomaan talonmies-lämmittäjän tehtäviä, hän on edelleen oikeutettu saamaan varsinaisen virkansa mukaisen palkan, mutta että hänen työaikansa ja siitä johtuvat etuisuudet määräytyvät hänen hoitamansa viran mukaisesti (7. 6. 1 601 §).

Kunnalliskodin johtaja oli tiedustellut, oliko laitoksen palveluksessa puuseppänä toimineella henkilöllä oikeutta vielä nauttia vuosilomaa, kun hän oli ollut sairauslomalla 13. 5. 1954 — 12. 5. 1955 välisen ajan. Ko. puuseppä oli ollut kaupungin palveluksessa 30. 4. mennessä 2 v. 2 kk sekä valtion palveluksessa 3 v. 8 kk, eli yhteensä 5 v. 10 kk. Koska työntekijä on vuosilomasäännön mukaan oikeutettu saamaan lomaa 2 työpäivää kutakin ennen lomavuoden huhtikuun loppua palveltua kuukautta kohden, jos työsuhde on keskeytymättä jatkunut yli 5 v., oli ao. henkilö täten oikeutettu 1 kk:n vuosilomaan. Mainitun säännön 7 §:n mukaan sairaudesta aiheutuvan yli 12 kk jatkuvan loman ajalle sattuvan vuosiloman palkka maksetaan saman suuruisena kuin sairausloman palkka. Kun ko. puusepän palkan maksu sairauden perusteella oli päättynyt 12. 5. 1955, ei hän em. pykälän mukaan ollut oikeutettu ko. vuosiloman ajalta saamaan palkkaetuja (12. 7. 1 872 §, 26. 7. 1 938 §).

Sairauslomasijaisuustapauksia palkkalautakunta käsitteli kertomusvuonna 576. Ao. laitoksen tai viraston käytettäväksi myönnettiin tarvittava määräraha sijaisen palkkaamista varten. Jatkettua sairauslomaa myönnettiin 57 tapauksessa, jolloin viranhaltijalle myönnettiin puolet hänen peruspalkastaan sekä mahdolliset ikälisät. Osapäivätyössä toimineen toimistoapulaisen sairausloma-ajan palkkaeduista annettiin kaupunginhallitukselle lausunto (19. 4. 1 105 §).

Eräässä tapauksessa ilmoitettiin, että jatkettua sairauslomaa ei enää tultaisi myöntämään ko. kerran jälkeen, kun sairausloma oli jatkunut, kuten rakennusviraston erään aputyöntekijän kohdalla yhteensä 12 kk (27. 9. 2 422 §). Myöskin saattoi palkkalautakunta evätessään jatketun sairausloman kehottaa ao. viranhaltijaa jäämään eläkkeelle, koska kysymyksessä oli parantumaton sairaus ja sairauslomaa oli jo myönnetty 1 ½ v (19. 4. 1 141). Jos oli kysymyksessä pitempiaikainen sairaus, saattoi palkkalautakunta kehottaa asianomaista hankkimaan selvityksen paranemismahdollisuuksistaan, mikäli jatkettua sairauslomaa vielä tultaisiin anomaan (19. 4. 1 116 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiolaitos	400 370	Kouluhammasklinikka	415 535
Kaupunginkanslia	104 005	Veneeristen tautien poliklinikat	116 510
Hankintatoimisto	73 230	Äitiys- ja lastenneuvolat	1 547 900
Rahatoimisto	1 022 215	Sairaalavirasto ja tilivirasto	123 755
Tilastotoimisto	96 520	Lastensuojelulautakunta	311 845
Palkkalautakunta	61 525	Lastenhuoltolaitokset ja niiden tilat	937 430
Oikeus- ja järjestystoimi	178 535	Työnvälitystoimisto	256 445
Kaupunginvoudinkonttorit	883 855	Urheilu ja retkeilytoimisto	120 150
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	9 870	Suomenkielinen työväenopisto	62 120
Rakennustarkastustoimisto	71 600	Ruotsinkielinen työväenopisto	12 375
Raastuvanoikeus	1 615 605	Valmistava poikien ammattikoulu	83 570
Syyttäjistö	433 135	Valmistava tyttöjen ammattikoulu	283 900
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	171 640	Kotitalouslautakunta	294 585
Poliisilaitos	50 200	Lastentarhain lautakunta	305 965
Terveydenhoitolautakunta, toimisto ja laboratorio	357 340	Kaupunginkirjasto	706 055
Maidontarkastamo	450 825	Kaupunginorkesteri	450 430
Ammattientarkastus	167 495	Kiinteistövirasto	113 100
Desinfioimislaitos	71 255	Rakennusvirasto	10 280
Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	407 330	Satamalaitos	65 600

Lääkärintodistukset. Lautakunta päätti, muuttaen 11. 3. 1947 tekemäänsä päätöstä, 1) että saapuneista lääkärintodistuksista otetaan lautakunnan esityslistalle ainoastaan loppupäätelmät ja että alkuperäiset lääkärintodistukset pidetään kokouksissa lautakunnan jäsenten käytettävinä; 2) että lääkärintodistusten jättäjän pyytämään pöytäkirjanotteeseen otetaan myös lääkärintodistuksen muodossa olevat liitteet sellaisinaan, mutta että ulkopuolisen tilaamiin pöytäkirjanotteisiin ei näitä liitteitä ilman asianomaisen suostumusta kirjoiteta, vaan tehdään niistä vain merkintä otteeseen; 3) että milloin lääkärintodistuksia ei kirjoiteta pöytäkirjanotteisiin, jäljennökset niistä toimitetaan tarvittaessa suoraan asianomaiselle viranomaiselle sekä 4) että alistusasioissa alkuperäiset lääkärintodistukset lähetetään muiden asiakirjojen ohella kaupunginhallitukselle (15. 3. 808 §).

Yleisten töiden lautakunta oli alistanut kaupunginhallituksen tutkittavaksi kahden rakennusmestarin virkaan valitun henkilön nimitysasian, koska ao. lääkärintodistuksiin sisältyi sanonta »ei täysin sopiva terveyden puolesta virkaan». Palkkalautakunta huomautti, että yleensä ei ole puollettu hyväksyttäväksi epätäydellisiä lääkärintodistuksia virkanimitysasioissa, mutta tällöin on yleensä ollut kysymys kaupungin palvelukseen vasta hakeutuvista henkilöistä. Kun nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa kuitenkin ao. henkilöt olivat olleet kaupungin palveluksessa toinen jo v:sta 1925 ja toinen v:sta 1937 lähtien, oli heidän terveydentilansa huononeminen tapahtunut kaupungin palveluksessa, joten terveysvaatimuksia ei tällöin voitu asettaa kovin korkealle. Lähinnä olikin aiheellista pysyttää asianomaisten palkkaus entisessä suhteessa muihin rakennusmestareihin nähden (18. 1. 167 §).

Sairauslomamääräysten tulkintaa koskevia asioita. Terveydenhoitolautakunta oli pyytänyt kaupunginhallitukselta ohjeita sen johdosta, että eräissä tapauksissa oli syntynyt epätietoisuutta siitä, oliko synnytysloman lisäksi tarvittavan sairausloman ajalta maksettava täysi palkka kahdelta kuukaudelta, jos sairaus oli raskauden tai synnytyksen aiheuttama. Virkasäännön mukaisen 12 viikon synnytysloman myöntäminen viranhaltijalle ei vähentänyt hänen oikeuttaan saada sairauslomaa tai tapaturmalomaetuja. Virkasääntö erotti siten synnytysloman täysin erilliseksi lomaksi ja jos sitä raskauteen tai synnytykseen oleellisesti liittyvistä syistä voitaisiin jatkaa palkallisena sairauslomana, päädyttäisiin siihen, että synnytys voisi oikeuttaa neljän kuukauden täysipalkkaiseen lomaan. Täysipalkkainen loma saman loma-aiheen perusteella on kuitenkin työtapaturmia lukuun ottamatta selvästi rajoitettu kahteen kuukauteen, minkä vuoksi raskauden tai synnytyksen aiheuttamasta poikkeustilasta ei ilmeisesti voitaisi myöntää pitempää täysipalkkaista lomaa, ellei loman aihe ole oleellisesti vaihtunut. Lääketieteellinen asiantuntija voi yleensä antaa lausunnon siitä, onko tietty sairaustila niin oleellisesti raskauteen ja synnytykseen liittyvä, ettei sitä voida pitää erillisenä sairauslomana. Koska päävirassa olevalla vakinaisella viranhaltijalla virkasäännön mukaan on oikeus saada virkavapautta raskauden ja synnytyksen vuoksi 12 viikkoa, mistä ajasta 4 viikkkoa on otettava lomana ennen laskettua synnytystä ja suoritetaan tältä ajalta viranhaltijalle täydet palkkaedut kahden kuukauden ajalta ja muulta ajalta 2/3 pohjapalkasta ja ikälisät, takasi tämä järjestely siksi hyvät edut kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille, ettei palkkalautakunnan mielestä ollut aihetta tehdä muutoksia entiseen käytäntöön (29. 3. 982 §).

Lastentarhain tarkastaja oli pyytänyt selvitystä siitä, oikeuttiko lääkärintodistus, jolla lastentarhanopettajalle oli synnytysloman jälkeen esitetty vielä kuukauden sairauslomaa synnytykseen liittyvän tautitilan takia, asianomaisen saamaan ko. loman palkallisena. Palkkalautakunta päätti esittää vastaukseksi tiedusteluun, että koska kyseessä ei ollut erillinen sairaus, ei anojalla ollut oikeutta synnytyslomasta erilliseen palkalliseen sairauslomaan, vaan ainoastaan palkattomaan lomaan (1. 2. 313 §, ks. I osan s. 129).

Ko. lastentarhanopettajan uudistetun anomuksen johdosta lastentarhain tarkastajalle päätettiin ilmoittaa, että lääkärintodistusten tarkastajan uuden lausunnon perusteella anottu sairausloma oli myönnettävä palkallisena (8. 3. 761 §).

Palkkalautakunta merkitsi tiedoksi sairaalalautakunnan ilmoituksen sen kokouksessaan 29. 6. tekemästä synnytyslomaa koskevien säännösten tulkintapäätöksestä (12. 7. 1 852 §).

Liikennelaitoksen lautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että laitoksen tiedustelussa mainittu linja-autonkuljettaja oli oikeutettu nauttimansa neljän kuukauden täysipalkkaisen virkavapauden jälkeen osapalkkaiseen sairauslomaan. Koska kuitenkaan virkasäännön mukaan sairausloman palkkaan ei yleensä ole oikeutta pitemmältä ajalta kuin minkä vir-

kasuhde ennen sairastumista on jatkunut, oli tätä määräystä sovellettava siten, että merkitseväksi ajaksi katsottiin ko. kuljettajalle vain 3 kuukauden työssäoloaika ennen tapaturman sattumista, joten hänellä oli oikeus saada sairauslomaa 2/3 palkkaeduin vielä kolme kuukautta jo nauttimansa neljän kuukauden virkavapauden jälkeen, mikäli lääkärintodistukset sitä edellyttivät (22. 3. 882 §).

Sairausloma-ajan palkan määrääminen. Terveydenhoitolautakunta oli tiedustellut, oliko työtapaturman aiheuttaman sairausloman ajalta maksettava kouluhammasklinikan vakinaiselle siivoojalle hänen varsinaisen palkkansa lisäksi se 2 500 mk:n suuruinen palkkio, jonka hän oli saanut Narag-uunin lämmittämisestä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, ettei ko. erillistä palkkiota ollut otettava huomioon sairausloma-ajan palkkaa maksettaessa (31. 5. 1 508 §).

Kiinteistöviraston metsätalousosaston tiedusteltua, mitenkä sellaisen aputyönjohtajana ja vartioimistehtävissä tuntipalkalla sekä puutavaran hevosajossa urakkapalkalla toimineen henkilön sairausavustus olisi järjestettävä, jonka työsuhde oli keskeytynyt kaksi kertaa yli 3 kk:n ajaksi, palkkalautakunta päätti ilmoittaa metsätalousosastolle, että työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön mukaan työntekijän oikeus saada sairauslomaa on riippuvainen siitä, miten kauan hänen työsuhteensa kaupunkiin on keskeytymättä jatkunut. Kun ko. henkilön työsuhde oli keskeytynyt 1. 9. — 9. 12. 1954 välisenä aikana yli 3 kk:n ajaksi, oli hän oikeutettu lukemaan hyväkseen palvelusaikaa laskettaessa vain sen jälkeisen ajan eli 10. 12. 1954 — 6. 4. 1955. Kun hänen työaikansa näin ollen jäi vuotta lyhemmäksi, oli hän oikeutettu saamaan sairauslomasäännön 2 §:n e) kohdan mukaan vain 2 työviikolta täyden palkan, minkä jälkeen sairausloma olisi palkatonta. Näistä määräyksistä ei palkkalautakunnalla ollut oikeutta tehdä poikkeuksia (28. 6. 1 706 §).

Työtapaturman aiheuttaman sairausloman palkkaedut. Korkeasaaren lautan päällikölle oli hänen laivalla työssä ollessaan marraskuun puolivälissä sattunut tapaturma, jonka vuoksi hän oli ollut hoidettavana sairaalassa ja sairauslomaa määrätty tammikuun loppuun. Asianomaiselle oli maksettu täysi palkka marras—joulukuulta, mutta satamakonttori oli tiedustellut tammikuun palkan maksamista. Kaupungin omistamien alusten kansipäällystön työsuhteesta oli sovittu Suomen Laivapäällystöliiton kanssa sopimuksella, missä ko. kohta oli määritelty vain seuraavasti: »Muut oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät merimieslainsäädännön mukaisesti». Tähän perustuen lautan päällikölle oli maksettu em. kuuden viikon palkka. Mikäli työtapaturma olisi sattunut sinä aikana, jolloin hän laivatyöstä vapauduttuaan olisi ehtinyt siirtyä satamavalvojien lomittajaksi, olisi hän virkasäännön mukaisesti ollut oikeutettu neljän kuukauden täysipalkkaiseen sairauslomaan, mutta koska hän nyt oli vielä ollut tapaturman sattumishetkellä laivapalveluksessa ja siitä voimassa olevan sopimuksen alainen, ei virkasäännön soveltaminen voinut tulla kysymykseen. Lautakunnan edellä selostettu kanta päätettiin ilmoittaa satamalaitokselle.

Viranhaltijan oikeus sairauslomaan hänen siirtyessään laitoksesta toiseen. Nikkilän sairaalan palveluksessa 8 v ollut vakinainen sairaala-apulainen oli hakenut vastaavaa virkaa kunnalliskodissa. Täällä hänelle luvattiin toimi 1. 7. lähtien, mutta ei ilmoitettu, että se oli toistaiseksi vain viransijaisen paikka. Kun asianomainen oli sanoutunut irti edellisestä virastaan, oli hän sairastunut ja sairausloma jatkui 17. 7. Kunnalliskodin taholta tiedusteltiin nyt, voitiinko ko. hoitoapulainen ottaa palvelukseen 1. 7. lukien ja aloittaa palvelus sairauslomalla, oliko loma silloin palkallinen ja muodostuiko täten virkasuhde kaupunkiin jatkuvaksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kunnalliskodille, että viranhaltijan siirtyessä kaupungin virasta toiseen tai laitoksesta toiseen ei virkasuhde katkea, vaan on luonteeltaan jatkuva. Virkasäännön mukaan on viranhaltijalla oikeus saada palkkansa koko siltä ajalta, minkä hän on kaupungin palveluksessa, vaikka hän siirtyisikin virasta toiseen. Edelleen säädetään, että »pääviranluontoista työtä suorittavalla viransijaisella ja tilapäisellä viranhaltijalla on oikeus saada palkkaa sairausajalta — — siinä tapauksessa, että hän on yhtäjaksoisesti ja välittömästi ennen sairauslomaa ollut kaupungin palveluksessa vähintään 6 kk». Jos virkasuhde ei siis ole katkennut ja vaikka ao. viranhaltija olisikin sairauslomalla siirtyessään virasta toiseen, on hän oikeutettu saamaan palkkansa myös vm. ajanjaksolta virkasäännön edellyttämin rajoituksin. Kysymys siitä, voidaanko palvelus tässä tapauksessa aloittaa sairauslomalla, on lähinnä ao. laitoksen sisäinen asia, mutta ei ole olemassa nimenomaista säännöstä, mikä tämän estäisi. Sikäli kun em. henkilö virkamääräyksen mukaan oli otettu kunnalliskodin palvelukseen

1. 7., oli kunnalliskodin huolehdittava jatkoloman saamisesta ao. viranhaltijalle ja kysymykseen tulevien palkkaetujen suorittamisesta hänelle (30. 8. 2 184 §).

Työsuhteen päättyminen sairausloman aikana. Vartiokylän tilan vuokrauksen johdosta irtisanottiin 30. 11. 1954 tilan kaikkien työntekijäin työsuhde päättyväksi 31. 12. 1954. Eräs työntekijöistä oli kuitenkin todetun keuhkotaudin takia nauttinut sairauslomaa ko. joulukuun sekä vielä tammikuun 1955 ajan. Kiinteistöviraston maatalousosasto oli tämän johdosta tiedustellut, oliko ao. työntekijälle maksettava sairausloma-ajan palkkaa edelleen tammikuulta ja mahdollisesti vielä siitä eteenkinpäin. Palkkalautakunta päätti vastaukseksi tiedusteluun ilmoittaa, että yleensä jokainen irtisanominen, joka tapahtuu ennen viranhaltijan tai työntekijän sairastumista, katkaisee virka- tai työsuhteen ja myös sairauslomakorvauksen maksamisen siitä hetkestä alkaen, jolloin irtisanominen tulee voimaan. Sen sijaan ei työsuhdetta voida työntekijän sairastuttua irtisanoa päättyväksi, eikä työsuhdetta lopettaa ennen sen ajan umpeenkulumista, jonka aikana työntekijä on oikeutettu saamaan palkkaetuja. Kun kuitenkin ko. työntekijän irtisanominen oli aiheutunut tilan vuokraamisesta toiselle työnantajalle, palkkalautakunta katsoi, ettei edellä selostettuja määräyksiä voitu soveltaa tähän tapaukseen. Aikaisemmin oli eräässä viran lakkauttamisen yhteydessä todettu, että sairastuminen ei voi olla esteenä irtisanomiselle, koska sairauslomaetuja ei voida myöntää olemattoman viran osalta. Näin ollen myöskin maatalousosaston ko. työntekijän oikeus palkalliseen sairauslomaan oli päättynyt samalla kuin hänen työsuhteensa oli katkennut 31. 12. 1954 (8. 2. 410 §, 15. 2. 516 §).

Työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön määräysten soveltaminen kaupungin ulkopuolella työskentelevään työntekijään. Kiinteistötoimiston metsätalousosasto oli tiedustellut, voitiinko erillisellä sopimuksella taata työntekijäin vuosilomasäännön sekä sairaus- ja hautausapusäännön mukaiset edut sellaiselle työsopimussuhteessa olevalle työntekijälle, joka jatkuvasti ympäri vuoden suoritti Hirvihaaran kartanon metsissä metsäosaston hänelle osoittamia töitä, pääasiassa urakkapalkalla suoritettavia metsätöitä. Työntekijäin vuosiloma- ym. sääntöjen määräyksiä sovellettiin yleensä vain kaupungin alueella työskenteleviin työntekijöihin sekä myöskin sellaisiin, jotka tilapäisesti oli siirretty töihin kaupungin rajojen ulkopuolelle samoin kuin kaupungin sairaala- tai huoltolaitoksissa vakinaisesti työskenteleviin työntekijöihin. Yleisistä lain tulkintaperiaatteista johtuen säännöstä poikkeamiseksi vaaditaan, että siitä on nimenomaan annettu valtuutus itse säännösi sä. Työsopimuslain mukaan kuitenkin työnantaja ja työntekijä ovat oikeutetut vapaastsopimaan työehdoista ja oikeuksista lain asettamat vähimmäisvaatimukset huomioonottaen. Kun myöskin maataloustyöntekijät on työehtosopimuksella saatettu eräänlaiseen poikkeusasemaan, katsottiin, että kohtuussyistä tässäkin tapauksessa olisi meneteltävä vastaavanlaisesti. Näin ollen palkkalautakunta päätti oikeuttaa kiinteistöviraston metsätalousosaston ottamaan Hirvihaaran kartanon ko. metsätyömiehen kanssa solmittavaan työsopimukseen määräyksen siitä, että hänen sairaus- ja hautausapunsa sekä vuosilomansa määräytyvät kaupungin työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön sekä vuosilomasäännön mukaisesti (3. 5. 1 274 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 212 viranhaltijalle.

Palkatonta tai osapalkkaista virkavapautta myönnettiin 92 tapauksessa. Virkavapaus myönnettiin yleensä täysipalkkaisena silloin, kun sijaisen palkkaamiseen ei tarvinnut ryhtyä tai muutoin ko. järjestely ei aiheuttanut lisäkustannuksia kaupungille. Useissa tapauksissa virkavapaus myönnettiin esim. ulkomaisiin kursseihin osallistumista varten täysin palkkaeduin sillä ehdolla, että ao. viranhaltija pysyy kaupungin palveluksessa vähintäin kaksi vuotta virkavapauden päättymisestä lähtien tai sitä ennen omasta aloitteestaan erotessaan suorittaa takaisin virkavapautensa ajalta saamansa palkkaedut.

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Palkkalautakunta	23 565	Huoltotoimi	7 750
Raastuvanoikeus	15 275	Lastensuojelulautakunta	13 055
Sielullisesti sairaiden vastaanotto-asema	2 010	Lastenhuoltolaitokset	4 645
Äitiys- ja lastenneuvolat	211 580	Lastentarhat	101 635

Hautausavustuksia myönnettiin 165 kuolinpesälle yhteensä 5 771 275 mk.

Ikälisät. Kertomusvuonna myönnettiin yhteensä 3 057 ikälisää. Sitäpaitsi annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja ikälisän myöntämistä koskevissa asioissa 77 tapauksessa. Virastojen ja laitosten lähettämät ikälisäanomukset tarkastettiin palkkalautakunnan toimistossa ja mikäli ao. viranhaltijoilla todettiin olevan anomuksia vastaavat palvelusvuodet, ikälisät myönnettiin anomusten mukaisesti. Eräissä tapauksissa jo tehtyjä ikälisäpäätöksiä tarkistettiin ja oikaistiin. Milloin viranhaltijalle oli riittämättömien selvitysten perusteella myönnetty ikälisä liian aikaisin, ei häneltä yleensä peritty takaisin liikaa maksettuja eriä. Kansakoulunopettajien ikälisistä annettiin ko. koulujen tarkastajalle lausunnot, jolloin kaupungin viranhaltijoista voimassa olevien määräysten mukaisesti ja kansakoululain määräykset huomioon ottaen ikälisien myöntämistä tarvittavin edellytyksin puollettiin.

Ikälisään tai eläkkeeseen oikeuttavien palvelusvuosien hyväksilukemisesta annettiin lausuntoja kaupunginhallitukselle. Useimmiten oli kysymyksessä valtion, toisten kuntain, seurakuntain tai eräiden säätiöiden yms. viroissa palvellun ajan hyväksilukeminen. Koska Helsingin evankelis-luterilaisilla seurakunnilla ei ollut eläkesääntöä, ei niiden palveluksessa oltua aikaa luettu eläkkeeseen oikeuttavaksi, samoin ei esim. Työterveyslaitoksen, koska se oli säätiön omistama. Myöskään ei XV Olympia Helsinki 1952 -nimisessä yhdistyksessä palveltua aikaa oikeutettu lukemaan hyväksi.

Eläkkeitä palkkalautakunta myönsi kertomusvuoden aikana yhteensä 385. Eräitä eläkeanomuksia hylättiin joko ennenaikaisina tai muusta syystä. Aikaisemmin myönnettyjä oikaistiin tai korjattiin 12 tapauksessa. Leskieläkkeen tai kasvatusavun saamista koskevista anomuksista annettiin kaupunginhallitukselle 384 lausuntoa. Samoin annettiin lausunnot niissä valitusasioissa, joissa asianomaiset olivat eläkkeitä koskevien päätösten johdosta vedonneet lääninhallitukseen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kertomusvuoden aikana esiintyi useita eläkkeiden korotusanomuksia sen johdosta, että niiden virkojen palkkaluokkaa oli korotettu, joista asianomaiset aikoinaan olivat jääneet eläkkeelle. Tällaisissa tapauksissa ei kuitenkaan eläkkeen korottamiseen suostuttu.

Eläkkeellä olevan viranhaltijan hoitaessa sijaisuutta joko toisen viranhaltijan vuosi-, sairaus- tai muun virkaloman aikana ehdotettiin hänelle yleensä maksettavaksi hänen hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeensä välinen erotus.

Eläkettä nauttivan terveyssisaren sijaispalkkion määrääminen. Terveyssisarelle, joka oli toiminut sijaisena, oli myönnetty sijaispalkkio, jonka suuruus oli hänen hoitamansa terveyssisaren viran loppupalkan ja hänen eläkkeensä välinen erotus. Koska kuitenkin ko. henkilö sai myös valtiolta eläkettä, joka oli suurempi kuin kaupungin myöntämä eläke, ei kaupunki lainkaan joutunut maksamaan asianomaiselle myöntämäänsä eläkettä. Näin ollen katsottiin kohtuulliseksi, että ko. terveyssisar saisi sijaispalkkionsa täysimääräisenä valtion maksamaa eläkettä huomioon ottamatta myöskin siltä ajalta 22. 11. — 15. 12. 1954, jolloin em. seikkaa ei ollut otettu huomioon palkkausta määrättäessä (26. 4. 1 911 §).

Vanhojen eläkkeiden tarkistus. Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys oli tehnyt esityksen vanhojen eläkkeiden tarkistamisesta. Palkkalautakunnan toimistossa oli pistokokein suoritettu tutkimuksia siitä, miten paljon vanhat eläkkeet olivat jääneet jälkeen myöhemmin myönnetyistä. Tämän perusteella palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa, että 1. 1. 1955 tai sitä ennen voimaan tulleet vakinaiset ja ylimääräiset eläkkeet sekä sellaiset leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaiset eläkkeet, jotka oli määrätty kaupunginvaltuuston 14. 4. 1954 (ks. s. 13) tekemän päätöksen 4) ponnen mukaisesti, sellaisena kuin se oli muutettuna kaupunginvaltuuston päätöksellä 4. 5. 1955 (ks. s. 11), tarkistettaisiin siten, että eläkemäärä ilman indeksilisiä korotettaisiin 10 %:lla ja täten korotetuille eläkkeille laskettaisiin kulloinkin voimassaolevat indeksilisät kuin myös, että näin korotetut eläkkeet suoritettaisiin 1. 1. 1955 alkaen (13. 9. 2 315 §, 8. 11. 2 789 §, 15. 11. 2 837 §, kunn. as. kok. n:o 147).

Leski- ja orpoeläkkeet. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle leskieläke- ja kasvatusapusäännön soveltamisesta, että leskieläke- ja kasvatusavustusanomuksia käsiteltäessä anomuksen edellytykset olisi tutkittava erikseen kunkin pesän osakkaan kohdalta ja että mikäli myönteisen ratkaisun edellytykset olivat olemassa, leskieläke tai kasvatusavustus myönnettäisiin muiden pesän osakkaiden mahdollisista oikeuksista riippumatta sekä että leski- ja orpoeläkekassan hallitusta kehotettaisiin harkitessaan kaupungin eläkkeiden ja kasvatusavustusten edullisuutta kassan eläkkeisiin verrattuna samoin

käsittelemään kunkin pesän osakkaan oikeuden erillisenä (29. 3. 951 §, kunn.as.kok. n:o 45).

Leski- ja orpoeläkekassan hallitus oli kiinnittänyt kaupunginhallituksen huomiota epäkohtaan, joka aiheutui siitä hankaluudesta ja turhasta työstä, jota kaupungin taholla saatiin tehdä, kun leski- ja orpoeläkekassa edelleen joutui suorittamaan kassan eläkkeensaajille kassan sääntöjen määräämiä eläkkeitä ja rahatoimisto taas pidättämään nämä eläkkeet kaupungille ja suorittamaan ao. eläkkeensaajille uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaisesti palkkalautakunnan päätöksen edellyttämät eläkkeet. Kassan hallituksen mielestä olisi näissäkin tapauksissa yksinkertaisinta menetellä kuten uuden säännön voimaan tullessa kassan jäseninä olleiden henkilöiden osalta oli määrätty meneteltäväksi, silloin kun he eroavat kassan jäsenyydestä tai eläkeoikeus on lakannut olemasta voimassa. Tällöin kassa on vapautettu kaikista eläkkeiden suoritusvelvollisuuksista edellyttäen, että ao. rahasto-osuus siirretään kaupungille. Kun kaupunki käytännöllisesti katsoen rahoittaa kassan sääntöjenkin mukaan suoritettavat eläkkeet, ei ehdotettu järjestely sanottavastikaan muuttaisi kaupungin osuutta ko. eläkemenoista. Palkkalautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa edellä selostettua ehdotusta (29. 3. 952 §, kunn. as. kok. n:o 56).

Tapaturmakorvauksen saaneen eläkkeensaajan eläkkeen suuruuden määrääminen. Puhtaanapito-osaston autonkuljettaja oli anonut eläkettä loukkaannuttuaan tapaturmaisesti kaupungin työssä ollessaan. Elinkoron sijasta Vakuutusyhtiö Pohjola oli suorittanut ko. henkilölle 123 840 mk:n suuruisen kertakaikkisen korvauksen. Mainitulle autonkuljettajalle myönnettiin tavanomaisesti laskettu osaeläke, josta kuitenkin oli pidätettävä kolmen vuoden aikana Vakuutusyhtiö Pohjolan hänelle kertakaikkisena korvauksena tapaturman vuoksi suorittaman määrän johdosta kuukaudessa se teoreettinen määrä, jonka asianomainen saisi, jos korvaus olisi maksettu kuukausittain (22. 3. 896 §).

Lausuntoja edellä eri yhteyksissä selostettujen lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys sivukoulujen henkilökunnan palkkaus- ym. eduista (4. 1. 47 §), ylimääräisen korvauksen suorittaminen rakennusviraston puhtaanapito-osaston esimiehen tehtäviä hoitaneelle toimentajalle (4. 1. 49 §), raastuvanoikeuden yleisjaoston esitys eläkkeellä olevan tp. kaupunginpalvelijan viran hoitajan palkkauksesta (4. 1. 45 §), veroviraston asiainvalvojan apulaisen palkkaus (18. 1. 144 §, 1. 2. 302 §), ylimääräisen korvauksen maksaminen elintarvikekeskuksen kamreerille kirjanpitäjän tehtävien hoitamisesta oman toimensa ohella (18. 1. 149 §), Vanhainkodin aterialipukkeitten käyttöä valvovalle keittiöapulaiselle ko. työstä suoritettava korvaus (18. 1. 153 §), korvauksen suorittaminen Auroran sairaalan konemestarille ja koneenhoitajalle tilapäisestä varallaolosta polioepidemian aikana (18. 1. 170 §), Lapinlahden kansakoulun vahtimestarin päivystysvelvollisuus ja sen korvaaminen (25. 1. 263 §), työtakkien ja maksuttoman lääkärintarkastusoikeuden myöntäminen eräissä sairaaloissa palveleville kirjastovirkailijoille sekä eräille sairaalain toimistohenkilökuntaan kuuluville (1. 2. 347 §), eräiden vaatetusesineiden antaminen liikennelaitoksen työntekijäin käyttöön (8. 2. 429 §), täysien palkkaetujen myöntäminen liikennelaitoksen hitsausesimiehelle hitsauskursseille osallistumiseen myönnetyn loman ajalta (8. 2. 430 §), kiinteistöviraston talojaoston talonmiehelle ja siivoojalle myöntämät ikälisiä vastaavat palkankorotukset (8. 3. 741 §), suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esitys eläkkeellä olevien kansakoulunopettajien viransijaisuuksien ilmoittamisesta (8. 3. 746 §), ylityökorvauksen maksaminen tuberkuloositoimiston apulaisylihoitajalle (15. 3. 811 §), liikennelaitoksen työnjohtajien oikeus erikoiskorvauksiin joulu-, pääsiäis- ym. aattoina suoritettavasta työstä (15. 3. 818 §), Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitys eräistä muutoksista virkasääntöön (22. 3. 885 §), Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys Kulosaaren kartanon talonmies-vahtimestarin työsuhteen jatkumisesta (29. 3. 991 §), väestönsuojelutoimiston tilapäisten virkojen sijoittaminen palkkaluokkiin uuden palkkaluokituksen mukaisesti (15. 4. 1031 §), mielisairaanhuoltopiirin järjestelykomitean mietintö (19. 4. 1 125 §), johtajan virkojen perustaminen lastentarhoihin ja niihin liittyviin laitoksiin entisten opettajan virkojen tilalle (3. 5. 1 272 §), uuden palkkaluokituksen aiheuttama leski- ja orpoeläkekassan sääntöjen 5 §:n 1 mom:n muuttaminen (10. 5. 1 336 §), erikoislisän myöntäminen kunnalliskodin pajatyönjohtajalle virkasäännön määräyksestä poiketen (10. 5. 1 349 §), tilastotoimiston entisen apulaisaktuaarin virkavapausajan palkkaetujen takaisinmaksaminen (14. 6. 1 665 §), suomenkielisten kansakoulujen

johtokunnan esitys opetuksenohjaustyön jatkamisesta (28. 6. 1 709 §), ulosottoapulaisten puhelinkustannusten korvaamista koskeva anomus (28. 6. 1 710 §), eräiden viransijaisina toimineiden kansakoulunopettajien joulu- ja kesälomapalkan maksaminen (28. 6. 1 713 §), kunnalliskodin päivystävien lääkärien matkakulujen korvaaminen (12. 7. 1 845 §), kuntouttamiskomitean mietintö (6. 9. 2 246 §), sairaanhoitohenkilökunnan palkkojen järjestelyä koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen soveltaminen (27. 9. 2 434 §), järjestelytoimiston esitys työturvallisuustoiminnan järjestämisestä kaupungin laitoksissa (20. 9. 2 388 §, 27. 9. 2 457 §), lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten henkilökunnan ruokailun järjestäminen tapahtuvaksi yhdessä hoidokkien kanssa (4. 10. 2 498 §), rakennusviraston työajan muuttaminen pimeänä vuodenaikana (25. 10. 2 647 §), Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys tuntipalkkaisten mittausmiesten siirtämisestä kuukausipalkalle (8. 11. 2 773 §), revisiotoimiston aloite kansakoulujen kesän aikana vapaana olevan henkilökunnan käyttämisestä muissa kaupungin laitoksissa (8. 11. 2 775 §), liikennelaitoksen työsopimussuhteessa olevan varastomiehen opintoloman saamista koskeva anomus (15. 11. 2 833 §), Suomen Laivanpäällystöliiton esitys ruoanpitokorvauksen maksamisesta m/s Korkeasaaren päälliköille (22. 11. 2 894 §).

Muista lausunnoista mainittakoon vielä seuraavat: asutuslautakunnan viranhaltijain palkkojen järjestelyn yhteydessä palkkalautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että asiasta hankittaisiin maatalousministeriön asutusasiainosaston lausunto (22. 3. 902 §);

satamalautakunnan päätöksen johdosta, joka koski eräiden satamamaksujen korottamista 10-kertaisiksi sodan edellisiin verraten ja jonka kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen, palkkalautakunta ehdotti ko. maksut korotettaviksi 8-kertaisiksi (5. 4. 1 042 §);

kiinteistölautakunnan metsänvartijan oman moottoripyörän käyttöoikeudesta virkamatkoilla annettiin kaupunginhallitukselle puoltava lausunto ja esitettiin käyttökorvauksen vahvistamista 5 mk:ksi kilometriltä (26. 4. 1 224 §);

rakennustarkastustoimiston esityksen johdosta eräiden liikevaihtoveron takaisinmaksamisen yhteydessä annettavista lausunnoista perittäviä korvauksia koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti palauttaa asiakirjat kaupunginhallitukselle lausunnon hankkimista varten kaupunginlakimieheltä kysymyksen lainmukaisuuden selvittämiseksi (1. 11. 2 719 §);

vielä annettiin lausunto erillisen korvauksen maksamisesta eräille kansakoulujen johtajille ja opettajille koulujen rakennusaikana annetusta asiantuntija-avusta, samalla määrättiin kohtuullisina pidettävien korvausten suuruus; korvaukset koskivat Mäkelän, Pakilan ja Lauttasaaren, Snellmanin, Pitäjänmäen ja Taivallahden kansakoulujen rakennustöitä (18. 1. 171 §, 8. 2. 414 §, 1. 3. 665 §, 22. 3. 904 §, 12. 7. 1 809 §).

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana toimi v:n 1955 aikana lautakunnan puheenjohtajana pankinjohtaja L. J. Ahva sekä sen jäseninä kirvesmies V. Aittomäki, ylilääkäri Z. Eriksson-Lihr, taloustirehtööri M. J. Hopeavuori, peltiseppä Y. H. Kivilinna, piirisihteeri R. A. Lönnqvist, kauppias L. I. Mattila, johtaja K. T. Salmio sekä pankinjohtaja C. A. Öhman (17. 1. 81 §). Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi johtaja Salmion (17. 1. 82 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö.

Tonttijaostoon kuuluivat puheenjohtajana pankinjohtaja Öhman, varapuheenjohtajana kauppias Mattila, jäsenenä piirisihteeri Lönnqvist sekä varajäseninä ylilääkäri Eriksson-Lihr, taloustirehtööri Hopeavuori sekä johtaja Salmio. Maatalous- ja metsäjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja Salmio, varapuheenjohtajana peltiseppä Kivilinna, jäsenenä pankinjohtaja Ahva, varajäseninä pankinjohtaja Öhman, kirvesmies Aittomäki ja taloustirehtööri Hopeavuori. Liikennejaostoon kuuluivat puheenjohtajana kauppias Mattila, varapuheenjohtajana piirisihteeri Lönnqvist, jäsenenä ylilääkäri Eriksson-Lihr, varajäseninä taloustirehtööri Hopeavuori, johtaja Salmio ja pankinjohtaja Öhman. Asemakaavajaostoon kuuluivat puheenjohtajana pankinjohtaja Ahva, varapuheenjohtajana peltiseppä Kivilinna, jäseninä pankinjohtaja Öhman ja johtaja Salmio, varajäseninä kauppias Mattila, kirvesmies Aittomäki, ylilääkäri Eriksson-Lihr ja piirisihteeri Lönnqvist. Talojaostoon kuuluivat puheenjohtajana taloustirehtööri Hopeavuori, varapuheenjohtajana kirvesmies Aittomäki, jäsenenä ylilääkäri Eriksson-Lihr, varajäseninä pankinjohtaja Ahva, peltiseppä Kivilinna sekä piirisihteeri Lönnqvist (17. 1. 83 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 55 kokousta, tonttijaostolla 23, maatalous- ja metsäjaostolla 8, liikennejaostolla 19, asemakaavajaostolla 2 sekä talojaostolla 28 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 542 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 1 660. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 408, maatalous- ja metsäjaoston 61, liikennejaoston 118, asemakaavajaoston 6 sekä talojaoston 181. Kiinteistöviraston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 4 141, joista virastopäällikölle kuuluvia asioita oli 441, kansliaosastolle kuuluvia 199, tonttiosastolle 1 802, maatalousosastolle 86, metsäosastolle 36, asemakaavaosastolle 481, kaupunkimittausosastolle 377 ja talo-osastolle kuuluvia asioita 719.

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset ja pöytäkirjat. Lautakunnan varsinaiset kokoukset päätettiin pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi, sitä seuraavana arkipäivänä. Ylimääräiset kokoukset päätettiin pitää tarvittaessa.

Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan ja asemakaavajaoston pöytäkirjojen tarkastajiksi päätettiin kussakin kokouksessa valita kaksi jäsentä sekä muiden jaostojen pöytäkirjojen tarkastajiksi molemmat saapuvilla olleet jaoston jäsenet.

Lautakunnan kokouksissa kulloinkin laadittu pöytäkirja päätettiin pitää ao. kokousta seuranneen viikon tiistaina ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistöviraston kansliaosastossa (17. 1. 84 §).

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunta päätti, että sen ilmoitukset ja kuulutukset julkaistaan seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Uusi Suomi ja Vapaa Sana (17. 1. 85 §).

Viranhaltijat [1]). Kiinteistöviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana mm. seuraavia muutoksia: kansliaosastoon 13. palkkaluokan kirjaajan virkaan valittiin 1. 4. alkaen varanotaari A. S. Fagerlund (7. 3. 454 §) sekä tp. 12. palkkaluokan apulaiskirjaajan virkaan A. Stenberg 1. 4. alkaen kertomusvuoden loppuun (14. 3. 505 §, 21. 3. 553 §), 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin 1. 11. lukien varanotaari T. Tuuli (24. 10. 2 066 §, 31. 10. 2 129 §) sekä 11. palkkaluokan vahtimestarin virkaan 18. 3. alkaen R. Selin (14. 3. 504 §, 21. 3. 553 §); tonttiosaston 30. palkkaluokan apulaispäällikön virkaan valittiin 12. 9. alkaen diplomi-insinööri E. A. K. Korhonen (29. 8. 1 643 §, 12. 9. 1 735 §), 10. palkkaluokan puutarhakonsulentin virkaan 1. 5. lukien E. Hakanpää (4. 4. 699 §, 2. 5. 901 §) sekä omakotipuutarhaneuvojaksi 1. 7. alkaen puutarhaopettaja S. Arina (20. 6. 1 268 §, 27. 6. 1 349 §); asemakaavaosastoon valittiin 30. palkkaluokan liikenneinsinöörin virkaan diplomi-insinööri A. J. Koivu 1. 4. alkaen (21. 3. 551 §, 28. 3. 662 §), 28. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti A. A. J. Jantunen 1. 4. alkaen (21. 3. 585 §, 28. 3. 654 §), 27. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti A. Wallenius 16. 11. lukien (31. 10. 2 146 §, 14. 11. 2 223 §), 26. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti K. S. Käki 1. 11. alkaen (26. 9. 1 863 §, 24. 10. 2 098 §), 28. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri A. Ukkonen 1. 5. alkaen (4. 4. 714 §, 18. 4. 798 §) sekä 1. 12. lähtien diplomi-insinööri S. A. Tuomi (28. 11. 2 339 §, 5. 12. 2 387 §), 27. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri M. U. Lavinko 1. 7. alkaen (20. 6. 1 304 §), 23. palkkaluokan osastosihteerin virkaan 16. 5. alkaen varatuomari B. H. C. Haga (25. 4. 868 §, 9. 5. 970 §), 18. palkkaluokan piirtäjän virkoihin T. Salminen 1. 5. alkaen (4. 4. 723 §, 18. 4. 800 §) sekä rakennusmestari P. J. Teerikangas 1. 8. alkaen (20. 6. 1 306 §, 27. 6. 1 357 §) sekä 17. palkkaluokan piirtäjän virkoihin valtiotieteen ylioppilas E. L. Saarinen 1. 6. alkaen (4. 4. 724 §, 18. 4. 801 §) ja P. T. Haataja 1. 11. alkaen (10. 10. 1 975 §, 24. 10. 2 098 §); kaupunkimittausosastoon valittiin 31. palkkaluokan apulaiskaupungingeodeetin virkaan diplomi-insinööri A. O. Aarnio 1. 8. alkaen (18. 7. 1 445 §, 1. 8. 1 506 §), 30. palkkaluokan insinöörin virkaan 16. 9. alkaen diplomi-insinööri L. L. Lius (5. 9. 1 717 §, 19. 9. 1 815 §), 28. palkkaluokan insinöörin virkoihin diplomi-insinöörit M. M. Käyräkoski 1. 1. lukien (21. 2. 370 §) sekä S. I. Korte 1. 11. alkaen (17. 10. 2 050 §, 31. 10. 2 154 §), 26. palkkaluokan insinöörin virkaan diplomi-insinööri S. V. Sarsa 1. 12. alkaen (21. 11. 2 301 §), 22. palkkaluokan mittausteknikon virkaan K. E. Rope (27. 12. 2 533 §), 20. palkkaluokan laskijan virkoihin P. J. Savela ja E. A. Jantunen 1. 3. alkaen (14. 2. 326 §), 18. palkkaluokan kartoittajan virkoihin H. K. T. Mansala 1. 3. alkaen (31. 1. 231 §, 7. 2. 271 §) ja A. J. Antikainen 1. 5. alkaen (28. 3. 666 §, 18. 4. 804 §), 18. palkkaluokan mittausteknikon virkoihin H. A. Eskelin 1. 3. alkaen (31. 1. 233 §, 7. 2. 271 §) ja J. A. Järvi 1. 5. alkaen (28.. 3. 665 §, 18. 4. 809 §), 17. palkkaluokan kartoittajan virkoihin S. S. Stenman 16. 4. alkaen (28. 3. 667 §, 18. 4. 804 §) ja L. T. Jääskeläinen 1. 4. alkaen (28. 3. 668 §, 25. 4. 878 §), 16. palkkaluokan tonttikirjanhoitajan virkaan varanotaari T. M. Tuominen 1. 4. alkaen (31. 1. 232 §), 15. palkkaluokan haastemiehen virkaan H. Kautiainen 1. 3. alkaen (24. 1. 175 §, 7. 2. 270 §), 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan H. K. Salonen 16. 4. alkaen (28. 3. 664 §, 18. 4. 804 §), 11. palkkaluokan vahtimestarin virkaan 1. 1. 1956 alkaen M. K. Ylimäki (19. 12. 2 496 §, 27. 12. 2 536 §) sekä 11. palkkaluokan piirtäjän virkoihin 1. 2. alkaen I. M. Kauppi, K. H. Kajaani ja T. S. Pouttu (17. 1. 127 §, 24. 1. 178 §) sekä 16. 8. alkaen J. Pesonen (8. 8. 1 560 §, 15. 8. 1 601 §); talo-osaston apulaispäällikön viransijaiseksi valittiin insinööri K. M. Helsti 1. 5. alkaen (21. 3. 549 §, 18. 4. 744 §) sekä 9. palkkaluokan toimistoapulaiseksi 11. 7. alkaen S. Rautavuori (11. 7. 1 439 §).

Eräät kiinteistöviraston eri osastoissa toimivat tilapäiset viranhaltijat määrättiin edelleen tilapäisinä hoitamaan entisiä virkojaan kauintaan kertomusvuoden loppuun saakka (3. 1. 5 §).

Sairauslomaa tai jatkettua sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden aikana 50 tapauksessa. Synnytyslomaa myönnet-

[1]) Palkkaluokat muutettu 1. 1. 1955 voimaan tulleen palkkaluokituksen mukaisiksi.

tiin kolmelle viranhaltijalle. Palkkalautakunnalta anottiin eräissä tapauksissa määrärahaa sairauslomasijaisten palkkaamiseen.

Virkavapautta opintomatkaa varten myönnettiin tonttiosaston päällikölle K. Pettiselle ajaksi 4. 5. — 2. 6. (14. 2. 287 §), asemakaavaosaston yleiskaava-arkkitehdille O. Steniukselle ajaksi 20. 9. — 28. 9. (22. 8. 1 615 §), arkkitehti T. Raunistolle ajaksi 19. — 24. 8. (18. 7. 1 444 §) ja insinööri A. Koivulle ja S. Tuomelle 1. — 14. 8. väliseksi ajaksi (6. 6. 1 154 §) sekä kaupunkimittausosaston geoteknilliselle asiantuntijalle E. Järviölle ajaksi 19. — 26. 9. (22. 8. 1 631 §). Kaikissa em. tapauksissa puollettiin täyden palkan maksamista viranhaltijoille virkavapauden aikana.

Vuoden aikana myönnettiin anomuksesta ero kansliaosaston toimistoapulaiselle D. M. Hirn'ille 1. 11. alkaen (3. 10. 1 889 §), tonttiosaston apulaispäällikölle R. Holmille 1. 8. lukien (30. 6. 1 371 §) sekä arkkitehti I. Ervanteelle 1. 10. lukien (12. 9. 1 750 §), asemakaavaosaston insinööreille M. Lavingolle 16. 9. lukien (22. 8. 1 628 §) ja A. Ukkoselle 16. 11. lukien (17. 10. 2 041 §) sekä osastosihteeri E. Helaniemelle 31. 3. lukien (7. 3. 486 §), kaupunkimittausosaston vahtimestarille A. Laukkaselle 16. 11. alkaen (31. 10. 2 155 §).

Tonttiosaston puutarhakonsulentti L. Ponsila kuoli 19. 1.

Kiinteistöviraston virastopäällikön vuosiloman aikana määrättiin hänen sijaisenaan toimimaan tonttiosaston päällikkö K. Pettinen 1. — 24. 7. välisenä aikana ja kaupungingeodeetti L. Kärkkäinen 25. 7. — 4. 8. välisenä aikana. Samalla merkittiin viraston osastopäälliköiden vuosilomat (6. 6. 1 151 §).

Tonttiosaston päällikön viransijaisuutta aikana 4. 5. — 2. 6. määrättiin hoitamaan osaston apulaispäällikkö R. Holm oman virkansa ohella (14. 2. 287 §).

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle puollettiin kahdessa tapauksessa luvan myöntämistä kiinteistöviraston viranhaltijalle sivutoimen hoitamiseen (26. 9. 1 839 §, 3. 10. 1 885 §).

Viranhaltijoiden osallistuminen kursseille. Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen järjestämille 3-päiväisille lahosuojauskursseille määrättiin osallistumaan kaupunginagronomi J. Kukkonen sekä rakennusmestarit V. Pajakorpi, R. Hahl ja Å. Grönros (7. 2. 277 §).

Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomiteaan valittiin lautakunnan edustajiksi johtaja K. T. Salmio sekä ylilääkäri Z. Eriksson-Lihr (3. 10. 1 887 §).

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti, että virastopäällikkö tai hänen estyneenä ollessaan sihteeri hyväksyy kiinteistöjen pääluokan I luvun kohtiin 1—6, 9, 10, 13, 19 ja 23, VI luvun kohtiin 1, 2, 17 ja 20 sekä VIII luvun kohtaan 2 kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; sihteeri tai hänen estyneenä ollessaan apulaissihteeri hyväksyy I luvun kohtaan 11 kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun 12. kohtaan, V lukuun sekä VI luvun kohtiin 10, 11 ja 16 kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupunginagronomi hyväksyy II lukuun sekä VI luvun 9. kohtaan kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupunginmetsänhoitaja hyväksyy III lukuun sekä VI luvun 3. kohtaan kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupungingeodeetti hyväksyy I luvun kohtiin 14—18, 21 ja 22 sekä VI luvun kohtiin 5 ja 18 kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun kohtiin 7, 8 ja 20, IV luvun kohtiin 1—78 sekä VI luvun kohtiin 4, 7, 12, 13 ja 14 kohdistuvat laskut ja maksumääräykset (3. 1. 4 §).

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakentamisvelvollisuutta koskevat velkakirjat, jolloin todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli maksettuina tai sen johdosta, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, luovutettu kuittausta vastaan velalliselle tai kuoletusta tai uudistusta varten jätetty kiinteistötuomareille (27. 12. 2 522 §).

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien määrääminen. Lautakunta määräsi katumaan arvon korvaamisesta sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannusten suorittamisesta tontinomistajilta vaadittavien vakuuksien määrän ja laadun.

Kiinteän omaisuuden hallinnon luovutus kiinteistöviraston osastolta toiselle. Päätettiin että kiinteän omaisuuden hallinnon luovutuksesta kiinteistöviraston osastolta toiselle päättää kiinteistölautakunta, paitsi jos on kysymys pienehköstä maa-alueesta tai tontista

tai vähäarvoisista rakennuksista, jolloin päätöksen voi tehdä kiinteistölautakunnan jokin jaosto sillä edellytyksellä, että hallinnon luovutuksesta on sovittu ao. osastojen kesken (4. 4. 703 §).

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Kiinteistölautakunnan diaariin ennen 1. 11. 1954 merkityistä asioista laadittu luettelo tarkastettiin ja siitä päätettiin poistaa joukko asioita, jotka olivat vanhentuneita, rauenneita tai muuten tarpeettomia tai jotka oli loppuunkäsitelty jossakin muussa yhteydessä (25. 4. 832 §).

Sanomalehtien ja aikakauskirjojen tilaaminen. Hyväksyttiin luettelo kiinteistöviraston eri osastoihin tilattavista sanomalehdistä ja aikakauskirjoista (17. 10. 2 000 §, 19. 12. 2 484 §).

Talousarvioehdotus. Kiinteistölautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1956 hyväksyttiin ja päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle (27. 6. 1 328 §).

Käyttövarat. Lautakunta myönsi käyttövaroistaan määrärahat mm. seuraaviin tarkoituksiin: yhteensä 3 300 mk Neuvostoliiton Suomessa olevan omaisuuden hallinnolta ostettuja kiinteistöjä koskevien kauppakirjojen kääntämiseen venäjänkielelle (21. 2. 340 §, 28. 3. 616 §); 1 360 mk erään lääninhallituksen lohkomislupapäätöksen hankkimiseen (25. 4. 833 §); 52 400 mk osoitekilpien uusimisesta aiheutuneiden laskujen maksamiseen (23. 5. 1 034 §); 4 826 mk Laajasalon kylän vesijättöalueen osakkaiden kokouksen ilmoituskulujen suorittamiseen (13. 6. 1 205 §); 2 200 mk kaupunkialueen kartastoja varten tilattujen kansioiden maksamiseen (27. 6. 1 329 §); 286 000 mk joulukuusien pystyttämistä varten samoille paikoille kuin edellisenä vuonna sekä Malmin sairaalan pihalla olevan kuusen valaisemiseen (5. 12. 2 363 §) sekä 75 000 mk kertomusvuonna valmistuneiden kadunnimien selityssanaston osien tekijäpalkkioiksi (27. 12. 2 521 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: eräiden alueiden, rakennusten ym. hallintaa (10. 1. 41 §, 21. 3. 546 §, 20. 6. 1 262 §, 1. 8. 1 504 §, 19. 12. 2 452 §); eräiden tilien ylittämisoikeutta, määrärahojen siirtoa kertomusvuonna käytettäväksi ym. (10. 1. 43 §, 17. 1. 91—93 §, 13. 6. 1 204 §, 21. 11. 2 242 §); lautakunnan asettamien katselmuslautakuntien jäsenien ja asiantuntijoina toimineiden viranhaltijoiden kokouspalkkioiden suorituskysymystä (31. 1. 191 §); kiinteistöjen ostamista (14. 3. 501 §, 21. 3. 550 §, 2. 5. 888 §, 27. 6. 1 325 §, 28. 11. 2 313 §, 19. 12. 2 459 §); viranhaltijain palkkauksen järjestelyä, virkojen täyttämistä ym. (21. 3. 552 §, 28. 3. 617, 618 §, 25. 4. 830 §, 14. 11. 2 216 §, 5. 12. 2 367 §); yksityisraiteita koskevien sopimusten ja lupien tarkistamista yhdenmukaisiksi raiteenpitojärjestelmän kanssa (23. 5. 1 035 §); aluevaihtoa valtion kanssa (31. 5. 1 092 §); kadunnimikomitean sihteerin palkkiota (1. 8. 1 507 §, 27. 12. 2 520 §); alustavan tutkimuksen suorittamista katumelun voimakkuudesta (12. 9. 1 739 §); määrärahan varaamista kiinteistöjen ostoa ym. varten v:n 1956 talousarvioon (19. 9. 1 789 §); Tammisalossa sijaitsevan Ruonansalmen puistoalueen pakkolunastusta (26. 9. 1 838 §); Sanoma Oy:n vapauttamista eräistä sen Anneron rakennuksista perimien vuokrien korvaamisesta (17. 10. 2 002 §); neuvottelukunnan asettamista selvittämään Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien ja kaupungin välistä tonttien vaihtoa (31. 10. 2 128 §) sekä teollisuuslaitosten lautakunnan määräämistä huolehtimaan erään valtion ja kaupungin välisen sopimuksen ehtojen täyttämisestä (5. 12. 2 365 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: jäsenen tai edustajan määräämistä pakkolunastus- ym. lautakuntiin tai kokouksiin (10. 1. 39 §, 31. 1. 194 §, 14. 2. 288 §, 4. 4. 685 §, 18. 4. 746 §, 3. 10. 1 887 §); lautakunnan alistettua päätöstä kiinteistöluettelon hyväksikäytöstä hakuteosta varten (17. 1. 88 §); eri komiteain, toimikuntien ym. mietintöjä ja ehdotuksia (17. 1. 89 §, 21. 3. 548 §, 28. 3. 613 §, 18. 4. 745 §, 16. 5. 993 §, 23. 5. 1 032 §, 27. 6. 1 327 §, 12. 9. 1 737 §, 3. 10. 1 886 §, 17. 10. 1 999 §, 24. 10. 2 063 §); kiinteistöjen ostamista (31. 1. 190 §, 7. 3. 452 §, 21. 3. 544 §, 23. 5. 1 033 §, 19. 12. 2 458 §); viranhaltijan lähettämistä virkamatkalle (7. 3. 453 §); Vantaanjoen Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitosta varten tarvittavaa aluetta sekä valtion kanssa tehtävää sopimusta (9. 5. 935 §); pienteollisuuden sijoittamiskysymystä (27. 6. 1 330 §); alueen vuokraamista Laajasalosta (1. 8. 1 512 §); kiinteän ja irtaimen omaisuuden, vuositilintarkastajien sekä revisiotoimiston v:n 1954 kertomuksia (5. 9. 1 679 §, 19. 9. 1 790 §, 3. 10. 1 888 §); aloitetta tutkimuksen toimittamiseksi Selvaagin-rakennustavan käyttömahdollisuuksista Helsingin olosuhteissa (19. 9. 1 788 §); Mariankadun tontin n:o 9 vaihtamista Raha-automaattiyhdistyksen kanssa (21. 11. 2 244 §) sekä Meritullikatu 12:ssa sijaitsevan tontin käyttöä (5. 12. 2 364 §).

2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuoden aikana tekemät päätökset, jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, aluevaihtoja, kiinteistöjen myyntiä tai vuokrausta, pantiin täytäntöön (Ks. I osan ss. 51-79). Joissakin tapauksissa toimeenpano siirtyi siksi, kunnes asemakaavan tai tonttijaon muutos oli vahvistettu.

Aluevaihdon suorittaminen Asunto-oy. Veljekset L. & U. Virtanen nimisen yhtiön kanssa. Lautakunta päätti toimeenpanna kaupunginvaltuuston 11. 11. 1953 tekemän päätöksen (Ks. v:n 1953 kert. I osan s. 49) aluevaihdon suorittamisesta Asunto-oy. Veljekset L. & U. Virtanen -nimisen yhtiön kanssa siten, että a) kaupunki myy Asunto-oy. Solnantie 23 -nimiselle yhtiölle Munkkiniemen tilasta n. 941 m²:n suuruisen alueen 880 000 mk:n kauppahinnasta liitettäväksi korttelin n:o 30008 tonttiin n:o 23; b) kaupunki luovuttaa Asunto-oy. Veljekset L. & U. Virtanen -nimiselle yhtiölle Munkkiniemen tilasta n. 13.7 m²:n suuruisen alueen liitettäväksi korttelin n:o 30008 tonttiin n:o 22 sitä vastaan, että yhtiö luovuttaa kaupungille Munkkiniemen kylässä omistamansa Andersbergin tilan RN:o 1^{1036} lukuun ottamatta siitä korttelin n:o 30008 tontteihin n:o 19, 21, 22 ja 23 kuuluvia osia sekä suorittaa kaupungille välirahaa 116 100 mk; c) kaupunki ei peri korvausta korttelin n:o 30008 tonteilla n:o 19, 21 ja 23 suoritetusta tontinmittauksesta. Muutoin päätettiin noudattaa kaupunginvaltuuston ko. päätöksessä määrättyjä ehtoja (28. 3. 620 §).

Munkkiniemen tonttien yhteishuutoon asettaminen. Lautakunta päätti, että vahvistettujen tontinluovutusehtojen määräystä useampien tonttien yhteishuudoista sovellettiin siten, että yhteishuutoon pyytämisen tuli tapahtua kirjallisella anomuksella, joka oli jätettävä kiinteistöviraston kirjaamoon viimeistään 11. 7. 1955, ja jos samaa tonttia oli pyydetty yhteishuutoon useampien tonttien kanssa, oli huutokaupanpitäjällä oikeus määrätä, millä tavalla tonttien yhdistäminen samaan huutoon toimitettiin (27. 6. 1 342 §, 30. 6. 1 372 §).

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin Munkkiniemen asuntoalueelta seuraavat tontit perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten (18. 7. 1 449 §):

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta, mk	Tontin myyntihinta, mk
30029	3	Rakennusmestari T. Särkijärvi	yhteishuudossa:	
»	33	»	5 825 000	16 800 000
»	35	»		
30032	2	Taitorakennus Oy.		
»	8	»		
»	10	»	yhteishuudossa:	
»	12	»	11 200 000	33 600 000
»	14	»		
»	16	»		
30037	1	Varatuomari K. Ruuskanen	yhteishuudossa:	
»	3	»	5 940 000	15 400 000
»	5	Rakennusmestari E. Lianko	1 650 000	4 500 000
»	7	Herra K. E. Ojanen	1 650 000	5 250 000
»	9	Rakennustoimisto V. A. Sarén	1 650 000	4 450 000
»	11	Asessori H. Kyttä	1 760 000	4 000 000
»	13	Rakennusmestari T. Särkijärvi	1 650 000	3 300 000
»	15	Varatuomari O. Lautkoski	1 650 000	3 550 000
»	17	Taitorakennus Oy.	1 650 000	3 450 000
»	19	»	1 650 000	3 200 000
»	21	»	1 650 000	3 200 000
»	25	Liukurakenne Oy.	yhteishuudossa:	
»	27	»	4 620 000	9 600 000
»	29	»		
30050	4	Johtaja J. V. Vakkuri	yhteishuudossa:	
»	6	»	27 120 000	91 500 000
»	14	»		
30055	12	Pankkiiriliike Helge Westerlund		
30060	1	»	yhteishuudossa:	
»	3	»	23 385 000	54 500 000
»	5	»		
30100	28	»	yhteishuudossa:	
»	29	»	10 660 000	25 000 000

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit. Lautakunta päätti myydä Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 142 tontin n:o 2 vakuutustarkastaja M. Telakselle 70 800 mk:n kauppahinnasta, josta 10 800 mk oli maksettava käteisellä ja loput 10 vuoden aikana. Kauppa alistettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi (5. 9. 1 694 §).

Vartiokylästä kirvesmies V. Sirenille tiloista Tomt 22, 23 ja 24 RN:o 2^{464}, 2^{465} ja 2^{466} myytyä (Ks. v:n 1954 kert. II osan s. 25) asemakaavaluonnoksen mukaista tonttia n:o 17 vastaavaa, 1 270 m²:n suuruista aluetta koskeva kauppa muutettiin siten, että alue myytiin uudelleen Sirenille pienennettynä 1 220 m²:ksi 61 000 mk:n kauppahinnasta sekä muutoin entisin ehdoin (29. 8. 1 661 §, 17. 10. 2 016 §).

Tontin myynti Sören Berner & Co Oy:lle Herttoniemen teollisuusalueelta. Kaupunginvaltuuston 10. 2. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti sekä sen jälkeen kun asemakaava ja tonttijako, jonka mukaan yhtiön ennestään omistamasta tilasta ja myytävästä alueesta muodostui tontti n:o 4 oli vahvistettu, lautakunta päätti myydä Sören Berner & Co Oy:lle korttelin n:o 43066 tonttiin n:o 4 kuuluvan n. 1 701 m²:n suuruisen alueen Herttoniemen tilasta RN:o 5^{33} 3 235 000 mk:n kauppahinnasta, joka oli kokonaisuudessaan suoritettava viimeistään 1. 2. Ostaja oli velvollinen hankkimaan sopivat asunnot vähintään ¼:lle varasto- tai teollisuuslaitoksen lisääntyvästä henkilökunnasta. Lisäksi määrättiin, että mikäli yhtiö haluaisi raiteita tontin viereen entisen yhden raiteen lisäksi, oli sen ne itse kustannettava,eikä yhtiöllä ollut oikeutta vaatia kaupunkia kestopäällystämään katuja ennen kuin kaupunki katsoi voivansa työt suorittaa (24. 1. 161 §).

Kiinnitysvakuudet. Lautakunta määräsi tontin maksamattoman kauppahinnan, rakentamisvelvollisuuden, asuntojen rakentamisvelvollisuuden ym. tontin luovutuksen yhteydessä määrättyjen ehtojen täyttämisen vakuudeksi otettavien kiinnitysten määrät ja kiinnitysjärjestyksen.

Niissä tapauksissa, jolloin ehdot katsottiin täytetyiksi, luovutettiin takaisin vakuutena olleet velkakirjat.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Kertomusvuoden aikana lautakunta myönsi useassa tapauksessa rakentamisvelvollisuuden täyttämiseksi asetetun määräajan pidennystä (3. 1. 11 §, 21. 3. 569 §, 25. 4. 848 §, 9. 5. 952 §, 10. 10. 1 966 §, 21. 11. 2 268 §, 12. 12. 2 419 §, tonttij. 30. 6. 218 §). Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä ja annettiin lausuntoja, jotka koskivat em. määräajan pidentämistä, rakentamisvelvollisuuden täytetyksi katsomista ym.

Eräiden kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti myytyjen tai vuokrattujen teollisuus- ja pienteollisuustonttien vuokrasopimukseen tai kauppakirjaan päätettiin, milloin oli kysymys teollisuusyrityksen toiminnan laajentamisesta, soveltaa asuntojen rakentamisvelvollisuutta koskevaa kohtaa siten, että ko. velvollisuus käsitti ¼ siitä määrästä, minkä henkilökunnan lukumäärä laajennuksen johdosta lisääntyi.

Maksunlykkäykset. Lautakunta myönsi anomuksesta useassa tapauksessa lykkäystä tontin kauppahinnan tai sen erääntyneen osan ja koron maksamiseen ao. velkakirjojen määräysten mukaisesti. Viivästyskorko oli 8—10 % erääntymis- ja maksupäivän väliseltä ajalta. Lisäksi myönnettiin määräajaksi lykkäystä tontin vuokramaksun suorittamiseen sekä tehtiin kaupunginhallitukselle useita ko. asioita koskevia esityksiä.

Rakennuslainat. Merkittiin tiedoksi toimenpiteisiin ryhtymistä varten Aravan ilmoitukset, jotka koskivat kaupungin välittämiä asuntorakennuslainoja. Lisäksi käsiteltiin vuoden aikana lukuisia muita asuntorakennustoimintaa koskevia laina-asioita, kuten lainaanomuksia, lainojen irtisanomista, siirtämistä, niiden kiinnitysjärjestystä ym. Maksuajan pidennystä myönnettiin joissakin tapauksissa.

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että perittäisiin 8 %:n korko maksunlykkäystä myönnettäessä sellaisissa kiinteistölautakunnan harkitsemissa tapauksissa, jolloin kysymys ei ole sakkokorosta eikä velallinen ole syyllistynyt laiminlyöntiin (22. 8. 1 623 §).

Postisäästöpankin ja kaupungin välinen sopimus, joka oli samansisältöinen kuin v. 1954 hyväksytty, eräille omakotirakentajille myönnettyjen rakennuslainojen maksattamisen järjestelystä, päätettiin allekirjoittaa (20. 6. 1 292 §).

Tonttien varaaminen. Anomuksesta varattiin vuoden aikana lukuisasti tontteja määräajoiksi asunto-, tehdas-, varasto- ym. rakennuksia varten, jatkettiin edelleen aikaisemmin varatun tontin varaamisaikaa tai peruutettiin tehtyjä varauksia. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä ja annettiin lausuntoja, jotka koskivat tonttien varaamista erilaisiin rakennustarkoituksiin, varaamisajan pidennyksiä ym.

Määräajan asettaminen tonttien ja alueiden vuokrasopimusten allekirjoittamiselle. Lautakunta päätti, että vuokrasopimukset vaaditaan vastaisuudessa allekirjoitettaviksi 6 kk:n kuluessa kiinteistölautakunnan lopullisesta vuokrauspäätöksestä, mikäli kysymyksessä on vuokraus perustettavalle yhtiölle, ja 3 kk:n kuluessa, milloin vuokraajana on yksityinen henkilö tai ennestään olemassa oleva juriidinen henkilö tai yhteisö. Mikäli vuokraaja laiminlyö määräajan, raukeaa vuokrauspäätös, ellei määräaikaan myönnetä pidennystä. Pidennysten myöntämisestä mainittuihin määräaikoihin päättää kiinteistölautakunta ja tonttijaosto sen mukaan, kumpi niistä on vuokrauspäätöksen tehnyt. Aikaisemmin tehtyihin, vielä allekirjoittamattomiin sopimuksiin oli em. määräaikoja sovellettava 1. 1. 1956 alkaen (19. 12. 2 467 §).

Eräiden indeksiehtoisten vuokrien perimisajan muuttaminen. Lautakunta päätti, että sellaisissa uusissa vuokrauksissa, joissa vuokra peritään vain kerran vuodessa, indeksinmuutosten aiheuttama uusi markkamääräinen vuokra peritään vuoden alusta lukien eikä 1. 4. alkaen kuten tähän saakka ja että edellä tarkoitetuissa vuokrauksissa maksukuukaudeksi määrätään kesäkuu tähän astisen lokakuun asemesta.

Samalla päätettiin ehdottaa kaupunginhallitukselle, että se asettaisi komitean selvittämään kysymystä siitä, miten kaupungin uusissa pitkäaikaisissa vuokrauksissa vuokrien reaaliarvot parhaiten ja oikeudenmukaisimmin voitaisiin pysyttää yhtä suurina koko vuokrakauden (1. 8. 1 518 §).

Tonttien vuokrauksen alkamisajankohdan määrääminen. Lautakunta päätti määrätä korttelin n:o 651 tonttien n:o 18 ja 20 Orioninkadun varrella, korttelin n:o 29034 tontin n:o 2 Ryytimaankujan varrella sekä korttelin n:o 43139 tonttia n:o 2 vastaavan alueen vuokra-ajat alkaviksi 1. 3. 1955 (14. 2. 290 §), Herttoniemen korttelin n:o 43121 tontin n:o 2 vuokra-ajan alkavaksi 1. 6. 1955 (18. 4. 748 §) sekä asuntotuotantokomitean toimesta perustettaville yhtiöille vuokrattavien korttelin n:o 29116 tontin n:o 2, korttelin n:o 29117 tonttien n:o 6 ja 7 sekä korttelin n:o 29120 tonttien n:o 2, 3 ja 4 vuokra-ajat alkaviksi 1. 7. 1955 (28. 3. 619 §).

Kiinteistöviraston virastopäällikkö oikeutettiin vastedes määräämään vuokra-ajat alkaviksi kaupunginvaltuuston päätöksen virastopäällikön päätösluetteloon merkitsemistä seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä taikka, jos vuokraus on riippuvainen asemakaavan tai tonttijaon vahvistamisesta, vahvistusta koskevan ilmoituksen päätösluetteloon merkitsemistä seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä. Jos katsotaan, että vuokrauksen alkaminen syystä tai toisesta on siirrettävä myöhäisempään ajankohtaan, on asia esitettävä kiinteistölautakunnan ratkaistavaksi (14. 2. 290 §).

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle mm. seuraavat asuntotontit (Ks. myös I osan ss. 70-79):

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 106, tontti n:o 4	Rakennusmestari V. Pietiläinen, kansakoulunopettaja A. Nisula[1]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	18 000 3 000 [2]
» » » 106, » » 7	Johtaja O. Lehtonen [1]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	18 000 3 000 [2]
» » » 107, » » 2	Asunto Oy. Susitie 15 [3]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	15 500 2 500 [2]
» » » 107, » » 3	Herrat K. J. Back ja S. Roman [4]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	14 500 2 400 [2]
» » » 107, » » 4	Rakennusmestari A. Stykki [5]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	14 500 2 400 [2]
» » » 119, » » 2	Rakennusliike Oy. Termit Ab. [6]	31. 3. 1958 31. 12. 2015	58 000 indeksiin sidottu
» » » 43201, » » 5	Toimistopäällikkö E. Kovala, ekonomi U. Korvenoja, varatuomari T. Roine [7]	31. 3. 1958 31. 12. 2015	60 000 indeksiin sidottu
» » » 43121, » » 1	Rakennus Oy. Eino Antikainen [8]	31. 3. 1958 31. 12. 2015	161 000 [9] indeksiin sidottu

[1]) Tonttij. 7. 5. 155 §. — [2]) Elinkustannusindeksiin sidottu. — [3]) Tonttij. 12. 2. 40 §. — [4]) S:n 26. 3. 80 §. — [5]) S:n 26. 3. 81 §. — [6]) S:n 27. 8. 295 §. — [7]) Kiint. ltk. 17. 10. 2 032 §. — [8]) S:n 20. 6. 1 283 §, 21. 11. 2 279 §. — [9]) Vuokra tarkistettu, ks. I osan s. 79.

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 43121, » » 3	Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta [2]	31. 3. 1958 31. 12. 2015	150 000 indeksiin sidottu
» » » 126 tont. 5, 6 ja 7	Asunto Oy. Karhu [3]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	14 500 2 400 [1]
» » » 126, tontti n:o 9	Asunto Oy. Karhunpesä [4]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	14 500 2 400 [1]
» » » 127, » » 1	Kiinteistö Oy. Erätori [5]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	1 030 000 indeksiin sidottu
Marttila, kortt. n:o 3, tontti n:o 10	Rakennusmestari V. Ahonen [6]	31. 12. 2000	1 280 [1]

Edellä olevassa luettelossa mainittujen Herttoniemen kortteleiden n:o 106 tonttien n:o 4 ja 7, n:o 107 tonttien 2, 3 ja 4, n:o 126 tonttien 5, 6, 7 ja 9 sekä n:o 127 tontin n:o 1 vuokrista kannettiin 80 % alueen puhdistuslaitoksen toiminnan alkamiseen saakka.

Eräissä tapauksissa olivat Herttoniemen tonttien vuokraajat velvollisia käyttämään hyväkseen kaupungin kaasujohtoja teollisuuslaitosten lautakunnan määräämällä tavalla.

Herttoniemen korttelin n:o 127 tontti n:o 1 on 19. 1. 1955 vahvistetussa asemakaavan muutoksessa merkitty n:olla 9.

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan sekä Rakennus Oy. Eino Antikaisen vuokrasopimuksiin sisältyivät mm. seuraavat ehdot: tontille oli 1 ½ vuoden kuluessa rakennettava vesikattoon kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukainen rakennus, josta ainakin ensimmäinen kerros oli käytettävä liikehuoneistotarkoitukseen; vuokraajalla ei ollut oikeutta vaatia kaupunkia rakentamaan tontin kohdalla olevaa katua lopulliseen kuntoon, ennen kuin kaupunki katsoi voivansa nämä työt suorittaa.

Lautakunta päätti anomuksesta pienentää Rakennus Oy. Eino Antikaisen vuokrasopimuksen mukaisesti rakennettavaa liikehuoneistomäärää, siten että rakennussuunnitelmaan sisältyi myymälähuoneistoja 2/3 julkisivupituudesta sekä että osa ko. huoneistoista saatiin, maaston kaltevuuden takia, varustaa parvekeosalla (21. 11. 2 279 §).

Herttoniemen korttelin n:o 119 tontin n:o 2 rakennustyöt oli aloitettava viimeistään 15. 10. 1955 ja saatettava vesikattovaiheeseen 1. 8. 1956 mennessä.

Herttoniemen korttelin n:o 106 tonttien n:o 4 ja 7 vuokrauksen yhteydessä julistettiin ko. tontteja koskevat aikaisemmat vuokraoikeudet menetetyiksi.

Korttelin n:o 37 tontin n:o 14 Kaisaniemenkadun puoleisen osan vuokraaminen huutokaupalla. Lautakunta vuokrasi kiinteistölautakunnan istuntosalissa 13. 7. pidetyssä huutokaupassa 20 m:n levyisen osan Kaisaniemenkadun puolelta korttelissa n:o 37 sijaitsevasta tontista n:o 14 kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisen 2-kerroksisen liiketalon rakentamista ja julkisivujen katselmusmiesten hyväksymien mainoslaitteiden pitoa varten 1. 8. 1955—31. 7. 1960 väliseksi ajaksi seuraavin ehdoin: molemminpuolisena irtisanomisaikana vuokrakauden päätyttyä oli puoli vuotta; liikerakennuksen vuosivuokra vuokrakauden aikana oli huutokaupassa tarjottu vuokra, joka sen jälkeen oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana vuosivuokra, jonka kuitenkin täytyi olla vähintään 1.2 milj. mk; vuosivuokra oli suoritettava kalenterivuosineljänneksittäin etukäteen; vuokraan tuli lisäksi 1 500 mk mainoslaitteiden kutakin neliömetriä kohden; vuokraaja oli velvollinen huolehtimaan tontin katuosuuksien puhtaanapidosta, lumenluonnista sekä hiekoituksesta talven aikana; vuokrakauden päätyttyä jää tontilla oleva liikerakennus ja mainoslaitteet kaupungin omistukseen, ellei kaupunki vaadi niiden poistamista; vuokramaksun ja muiden tämän vuokrasopimuksen vuokraajalle asettamien velvollisuuksien täyttämisen vakuudeksi on kaupungilla oikeus saada ensimmäinen kiinnitys tontin osan vuokraoikeuteen ja rakennuksiin (18. 7. 1 450 §).

Tontin osa vuokrattiin korkeimman tarjouksen, 5 010 000 mk em. liikerakennuksen osalta sekä lisäksi mahdollisten mainoslaitteiden vuokra, tehneelle kauppatieteiden kandidaatti N. Fellmanille perustettavaa yhtiötä varten. Kertomusvuoden elo- ja syyskuun vuokra oli maksettava viimeistään 1. 8., muutoin huutokaupassa tehty tarjous raukeaisi.

[1]) Elinkustannusindeksiin sidottu — [2]) Kiint. ltk. 20. 6. 1 282 §. — [3]) Tonttij. 26. 3. 79 §. — [4]) S:n 12. 2. 40 §. — [5]) Kiint. ltk. 21. 2. 358 §. — [6]) S:n 9. 5. 941 §.

Perustetulle Kaisantalo Oy. -nimiselle yhtiölle myönnettiin sen anoma ko. alueelle rakennettavan rakennuksen pohjakerroksen levitysoikeus, mikäli maistraatti hyväksyisi suunnitelman sekä Fabianinkadulta tontin n:o 15 rajaa pitkin louhitun 4 m:n levyisen ajotien käyttöoikeus 110 000 mk:n suuruisesta indeksiin sidotusta vuosivuokrasta (24. 10. 2 091 §).

Korttelin n:o 37 tontin n:o 14 Fabianinkadun puoleisen osan vuokraaminen. Lautakunta päätti vuokrata ko. tontin 625 m²:n suuruisen osan johtaja L. Wuoristolle tai hänen toimestaan perustettavalle yhtiölle liike-, konttori- ja autotallirakennuksen rakentamista varten 1. 4. 1956—31. 7. 1960 väliseksi ajaksi sekä vuokrakauden päätyttyä 6 kk:n molemminpuolisena irtisanomisaikana. Vuosivuokra oli 31. 7. 1958 saakka 500 000 mk ja tämän jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana vuosivuokra. Vuokraehdot olivat samat kuin tontin Kaisaniemenkadun puoleista osaa koskevassa vuokrasopimuksessa. Lisäksi määrättiin, että ellei tontin osaa rakennettu vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta lukien kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti, katsottaisiin, kaupungin niin vaatiessa, vuokraoikeus menetetyksi (5. 12. 2 379 §).

Marttilan liiketalotontin vuokralleanto. Marttilan korttelin n:o 46104 tontti n:o 4 päätettiin vuokrata Osuusliike Elannolle 1. 12. 1955—31. 12. 2000 väliseksi ajaksi kaupunginhallituksen vahvistamasta vuokrasta (21. 11. 2 269 §, ks. I osan s. 221).

Eräiden Herttoniemen tonttien uudelleen vuokraaminen. Lautakunta päätti, että 4. 10. 1954 tehty päätös Herttoniemen korttelin n:o 105 tontin n:o 2 vuokraamisesta insinööri K. E. Nymanille peruutetaan sekä ettei tontista v:n 1955 loppuun maksettua vuokraa palautettu. Tontti päätettiin vuokrata 1. 1. 1956—31. 12. 2015 väliseksi ajaksi rakennusmestari O. Karmelle. Vuokra oli indeksiin sidottu, perusvuokrana 3 000 mk ja siitä kannettiin 80 % alueen puhdistuslaitoksen valmistumiseen saakka. Muut vuokraehdot olivat tavanmukaiset, paitsi että tontille rakennettava talo oli saatettava sokkelikorkeuteen 1. 7. 1956 mennessä vuokraoikeuden menettämisen uhalla (5. 12. 2 371 §).

Lautakunta päätti julistaa Asunto Oy. Karhutie 21:n vuokraoikeuden yhtiölle 1. 12. 1953 vuokrattuun Herttoniemen korttelin n:o 105 tonttiin n:o 3 heti menetetyksi sekä vuokrata ko. tontin rakennusmestari A. Poraselle tai hänen toimestaan perustettavalle asunto-osakeyhtiölle 1. 12. 1955—31. 12. 2010 väliseksi ajaksi 17 000 mk:n vuosivuokrasta, josta perittiin 80 % alueen puhdistuslaitoksen valmistumiseen asti, ja joka 1. 1. 1956 alkaen sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana 2 800 mk. Tavanmukaisten vuokraehtojen lisäksi oli rakennusmestari Porasen vastattava tontin v:sta 1954 alkaen maksamatta olevista vuokrista (5. 12. 2 380 §).

Kesäsiirtola-alueen vuokraaminen Kalliolan Kannatusyhdistykselle. Lautakunta päätti vuokrata Kalliolan Kannatusyhdistykselle 1. 5. lukien viiden vuoden ajaksi n. 1 ha:n suuruisen alueen Laajasalosta ns. Magasinvillan-nimisen huvilarakennuksen ympäriltä 1 000 mk:n nimellisestä vuosivuokrasta. Yhdistyksellä oli oikeus rakentaa alueelle kaksi kevytrakenteista asuntoparakkia sekä sauna tarkemmin määrätylle paikalle. Aluetta ei saatu aidata eikä käyttää telttailuun. Huvilarakennuksen vuokraaminen yhdistykselle annettiin talo-osaston tehtäväksi (18. 4. 773 §).

Alueen luovuttaminen nuorisotyölautakunnalle parakkia varten. Loviisankadun jatkeelta päätettiin luovuttaa alue nuorisotyölautakunnan kerhoparakkia varten 1 000 mk:n vuosivuokrasta sekä 3 kk:n irtisanomisaikana (Tonttij. 21. 5. 180 §).

Alueen luovuttaminen Pakilan Kotkanpojat -nimiselle partiolippukunnalle. Pakilan korttelin n:o 34130 tontilta n:o 1 luovutettiin em. partiolippukunnalle alue kokoontumispaikaksi rakennettavaa majaa varten. Paikka vuokrattiin toistaiseksi, irtisanomisaikana 6 kk sekä 1 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta (12. 9. 1 760 §).

Muuntamot. Lautakunta hyväksyi puolestaan sähkölaitoksen esittämät muuntamoiden piirustukset sekä päätti luovuttaa tarvittavat alueet kaupunkialueen eri puolille rakennettavia muuntamoita varten. Samalla ilmoitettiin, ettei lautakunnalla puolestaan ollut muistuttamista yksityiselle maalle rakennettavien muuntamoiden sijoituksen suhteen (14. 3. 516 §, 9. 5. 943 §, 31. 5. 1 105 §, 20. 6. 1 287 §).

Oy. Malmin Sähkölaitokselle luovutettiin Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 83 tontilta n:o 8 muuntamoa varten tarvittava alue 1 000 mk:n vuosivuokrasta 1. 1. 1956 lukien, irtisanomisaikana 3 kk (12. 12. 2 422 §).

Alueen vuokralleanto Malmilta korttelista n:o 38074. Kuorma-autoilija E. Lehtiselle päätettiin vuokrata n. 800 m²:n suuruinen osa tontista n:o 4 korttelissa n:o 38074 Malmin

kylässä Teerisuontien ja Orasmäentien kulmasta autotallirakennusta varten 8 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 6 kk (4. 4. 703 §).

Tilapäisen autojen parkkeeraus- ja myyntipaikan vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata autonkuljettaja T. Ollinheimolle tontin n:o 9—11 Kaisaniemenkadun varrelta 1. 3. lukien autojen parkkeeraus- ja myyntipaikaksi 10 000 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaikana 2 viikkoa. Vuokrauksen ehtona oli, että vuokraaja huolehti tontin ja Fabianinkadun puoleisen katuosuuden puhtaanapidosta. Samalla päätettiin veloittaa autonkuljettaja Ollinheimoa ko. tontin käytöstä 16. 10. 1954—28. 2. 1955 väliseltä ajalta 45 000 mk (28. 2. 401 §).

Alueen vuokraaminen työmaaruokalaparakkia varten. Vanhan Turuntien varrelta tonttiosaston lähemmin määräämältä paikalta vuokrattiin I. ja L. Ojalalle ruokalaparakkia varten tarvittava alue 16. 11. lukien 3 000 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaikana 1 kk (Tonttij. 4. 11. 366 §).

Asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden pidentäminen. Kertomusvuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja ja -palstoja koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty		Vuosivuokra, mk
		mistä	mihin	
Eläintarhan huvila-alue n:o 6	Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors [1]	1. 1.1956	31. 12. 1960	25 000
Haaga, kortt. n:o 13, huvilapalsta n:o 9	Maalari V. Hellsten [2]	1. 5. 1955	3 kk. irtis. jälk.	17 400
» » » 40, tontti n:o 5, RN:o 2[291]	Johtaja O. Nieminen [3]	1. 11. 1954	S:n	11 500
» » » 87, huvila-alue n:o 29	Leskirouva A. Anderson [4]	1. 11. 1955	»	3 300
» » » 29074, tontti n:o 1	Leskirouva F. ja autonasentaja W. Tainio [5]	1. 2. 1954	31. 12. 1955	20 500
Iso-Huopalahti, Suotorppa (1 000 m²)	Rouva I. Korhonen [6]	1. 1. 1956	31. 12. 1957	3 000
Kuusisaari, huvilapalstat n:o 2 ja 3	Suomen luteril. evankeliumiyhd. nuorisoliitto [7]	S:n	31. 12. 1958	7 860
Laajasalo, Tuurholman tila (3 520 m²)	Johtaja A. Rasmussen [8]	31. 12. 1954	31. 12. 1956	12 000
» Tuurholman tila, lisäalue (3 500 m²)	»	S:n	S:n	6 000
Munkkiniemi, kortt. n:o 161, huvila-alue n:o 34	Aviopuolisot F. ja E. Haapanen [9]	1. 11. 1955	3 kk. irtis. jälk.	16 000
» kortt. n:o 161, tontti n:o 13	K. E. Lökforsin perikunta [10]	1. 11. 1954	S:n	7 600
Oulunkylä, it. huvila-alue n:o 24	Vaihdemies E. Ekholm [11]	1. 11. 1955	31. 10. 1957	4 000
» » » » 32	Aviopuolisot A. ja M. Landen [12]	31. 8. 1954	31. 8. 1956	4 000
Toukola, Kirsikkatie (400 m²)	Osuusliike Elanto [13]	1. 1. 1955	31. 12. 1958	25 000
» kortt. n:o 903, tontti n:o 2	Neiti E. Åhman [14]	1. 1. 1956	S:n	10 000
Viikinmäki, huvila-alue n:o 14, RN:o 2[4]	Rouva R. Lindström ja palomies T. Kosonen [15]	1. 1. 1955	31. 12. 1956	6 000
» huvila-alue n:o 44	Viilaaja H. Holmström [16]	31. 12. 1954	S:n	3 500

Edellä mainittujen vuokraoikeuksien pidentämisen yhteydessä poistettiin vapaa siirto-oikeus K. E. Lökforsin perikunnan, O. Niemisen, A. Anderssonin, V. Hellstenin sekä F. ja E. Haapasen vuokraoikeuksista. Tonttien vuosivuokraa korotettiin joissakin tapauksissa. Haagan korttelin n:o 29074 tontin n:o 1 vuokraajia kehotettiin poistamaan alueella olevat rakennukset vuokra-ajan päättymiseen mennessä.

Cygnaeuksen gallerian vuokrasopimuksen jatkaminen. Lautakunta päätti kaupunginhallituksen 3. 11. tekemän päätöksen mukaisesti jatkaa Cygnaeuksen gallerian vuokra-

[1] Kiint. ltk. 7. 11. 2 180 §. — [2] S:n 21. 3. 570 §. — [3] S:n 10. 1. 50 §. — [4] S:n 21. 3. 568 §. — [5] S:n 21. 2. 355 §. — [6] S:n 24. 10. 2 085 §. — [7] S:n 26. 9. 1 850 §. — [8] S:n 21. 3. 573 §, 9. 5. 945 §. — [9] S:n 20. 6. 1 284 §. — [10] S:n 3. 1. 12 §. — [11] S:n 24. 10. 2 084 §. — [12] S:n 6. 6. 1 161 §. — [13] S:n 28. 11. 2 331 §. — [14] S:n 17. 10. 2 011 §. — [15] S:n 9. 5. 951 §. — [16] S:n 6. 6. 1 163 §. —

sopimusta viidellä vuodella muutoin entisin ehdoin, paitsi että vuosivuokra korotettiin 40 000 mk:sta 55 000 mk:aan. Opetusministeriölle päätettiin (17. 10. 2 013 §) esittää, että huomioon ottaen gallerian varsin vähäisen käytön ja tarkoitusta vastaamattomat tilat, ministeriö lähitulevaisuudessa ryhtyisi toimenpiteisiin gallerian siirtämiseksi siellä käyvän yleisön kannalta tyydyttävimpiin tiloihin (21. 11. 2 274 §).

Lauttasaaren huvila-alueen n:o 6a vuokraoikeuden pidentäminen. Liikemies K. Svenssonin vuokraoikeutta 600 m²:n suuruiseen Lauttasaaren huvila-alueeseen n:o 6a päätettiin jatkaa kertomusvuodeksi. Kokonaisvuokra oli 5 000 mk. Vuokraehtoihin kuului, että alue voitiin vapauttaa muuhun käyttöön vuokrakauden aikanakin, irtisanomisaikana 1 kk, kaupungin sitä vaatiessa, jolloin vuokra suhteellisesti alennettaisiin (16. 5. 999 §).

Laajasalon erästä aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta oikeutti kirvesmies G. Johanssonin sekä hänen sisarensa pitämään kaupungin v. 1954 ostaman Degerön kartanon alueella sijaitsevat rakennuksensa edelleen paikoillaan ja käyttämään n. 0.5 ha:n suuruista vuokra-aluettaan entiseen tapaan 18. 8. 1954 alkaen, irtisanomisaikana 6 kk, 5 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta (31. 10. 2 132 §).

Sauna-Seuran Meilahden aluetta koskevan vuokra-oikeuden jatkaminen. Sauna-Seuran vuokraoikeutta Meilahdessa olevaan 980 m²:n suuruiseen edustussaunan alueeseen päätettiin pidentää 1. 1. 1956—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi. Samalla korotettiin vuosivuokra 4 000 mk:ksi (5. 12. 2 375 §).

Ryssänsaaren vuokraoikeuden jatkaminen. Kalastaja E. Tuomelan nimissä olevaa vuokraoikeutta Ryssänsaareen päätettiin jatkaa 31. 7. 1955 — 31. 7. 1957 väliseksi ajaksi entisin ehdoin (6. 6. 1 165 §).

Osuusliike Elannon myymäläalueen vuokrasopimuksen pidentäminen. Osuusliike Elannon vuokraoikeutta Oulunkylän siirtolapuutarhan myymäläalueeseen päätettiin jatkaa 1. 6. alkaen 31. 5. 1960 saakka. Vuosivuokra korotettiin 20 000 mk:ksi (13. 6. 1 215 §).

Hermannin kaupunginosan vuokra-alueiden uudelleenjärjestelyt. Lautakunta päätti sanoa irti Hermannin kaupunginosan vuokra-alueiden vuokraoikeudet 31. 7. mennessä sekä toimeenpanna 1. 8. alkaen lautakunnan 14. 6. 1954 pitämässä kokouksessa periaatteessa päätetyn niiden uudelleenjärjestelyn, jonka mukaan niille vuokraajille, joiden omistamat rakennukset olivat vielä hyväkuntoisia, myönnettäisiin määräaikainen vuokra-aika, osalle 31. 12. 1955 sekä osalle 31. 12. 1957 saakka. Niiden vuokraajien, joille ei määräaikaista pidennystä myönnetä, vuokra-aika jatkuisi 2 kk:n irtisanomisen varassa. Uudelleenjärjestelyn yhteydessä laadittaisiin vuokraajien kanssa uudet vuokrasopimukset vuokra-alueita selventävin piirroksin sekä toimeenpantaisiin voimassaolevan asemakaavan mahdollisesti aiheuttamat rajajärjestelyt (10. 1. 54 §).

Hiihtäjäntien katurakennustöiden aiheuttamat rajajärjestelyt ym. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että leskirouva M. Lindqvistille, joka Hiihtäjäntien katurakennustöiden johdosta joutui luovuttamaan kaupungin vapaaseen hallintaan osan vuokraamastaan Herttoniemen huvila-alueesta n:o 39, suoritettaisiin kokonaiskorvauksena alueella olleista menetetyistä hedelmäpuista, marjapensaista ym. 35 000 mk Hiihtäjäntien rakennusmäärärahoista. Samalla lautakunta päätti jatkaa rouva Lindqvistin vuokraoikeutta Hiihtäjäntien pohjoispuolella olevaan huvila-alueen osaan 1. 7. lukien entisin ehdoin, paitsi että vuokra alennettiin 4 000 mk:sta 2 000 mk:aan jo 1. 3. lähtien (23. 5. 1 057 §, ks. I osan s. 219).

Metsänvartija A. Saldenin nimissä olevaan Herttoniemen vuokra-aluetta n:o 54 koskevaan vuokrasopimukseen päätettiin tehdä merkintä siitä, että alueen pohjoisosasta oli n. 50 m²:n suuruinen ala korvauksetta luovutettu kaupungin vapaaseen käyttöön.

Eräiden asuntotonttien vuosivuokran tai vuokra-ajan tarkistaminen. Lautakunta päätti (28. 3. 626 §) määrätä tontin n:o 5 Herttoniemen korttelissa n:o 109 perusvuosivuokraksi 1. 4. 1955 alkaen 15 000 mk sekä päätti muuttaa 28. 3. 1954 tekemäänsä päätöstä siten, että eo. korttelin tontin n:o 14 perusvuosivuokraksi määrättiin 1. 4. 1955 alkaen 16 000 mk (25. 4. 845 §).

Lautakunta päätti merkitä 11. 1. 1954 vuokratun Herttoniemen korttelin n:o 104 tontin n:o 6 vuokraoikeuden siirtyneeksi Kiinteistö Oy. Hirvitie 2 -nimiselle yhtiölle entisin vuokraehdoin sekä muuttaa tontin vuokra-ajan päättyväksi 31. 12. 2015 (28. 3. 645 §).

Annero-nimisen tilan alueella olevien asuin- ja varastorakennusten vuokramaksut. Lautakunta päätti periä Sanoma Oy:ltä 13 712 mk yhtiön ajalta 4. 2. 1953 — 31. 12. 1954 periminä, kaupungin Sanoma Oy:ltä 4. 2. 1953 vaihdon kautta saaman Malmin kylän Annero-

nimisen tilan maalla olevan asuinrakennuksen vuokrina. Samalla päätettiin, ettei Sanoma Oy:ltä peritä vuokraa kaupungin omistamalla alueella olevan varastorakennuksen käyttämisestä varastointiin sillä ehdolla, että yhtiö luovuttaa ko. rakennuksen kaupungin vapaaseen käyttöön viimeistään 30. 4. 1955 (21. 3. 545 §).

Eräiden Pakilan omakotialueen vuokraajien vesimaksut. Lautakunta päätti, 33:n Pakilan omakotialueen tontin vuokraajan anomuksiin suostuen, poistaa ko. tontteja koskevista vuokrasopimuksista vesimaksua koskevan määräyksen sekä esittää kaupunginhallitukselle, että mittarien asentamisen jälkeen vuokraajien suorittamien vesimaksujen palauttamista varten osoitettaisiin tarvittavat varat kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen määrärahoista poistot ja palautukset rahatoimiston käytettäväksi (28. 2. 413 §, 2. 5. 892 §, 21. 11. 2 267 §).

Asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden siirto. Merkittiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden siirrot sekä että kauppakirjat oli asianmukaisesti varustettu leimamerkeillä niissä tapauksissa, joissa vuokraoikeuden siirto tapahtui myynnin perusteella. Milloin vuokraoikeus ei ollut vapaasti siirrettävissä, hyväksyttiin tontilla olevien rakennusten ostaja ko. tontin uudeksi vuokraajaksi.

Eräiden vuokrauspäätösten peruuttaminen. Lautakunta päätti peruuttaa 29. 3. 1954 tekemänsä päätöksen Herttoniemen korttelin n:o 108 tontin n:o 1 vuokraamisesta rakennusmestari U. Vahteralle (12. 12. 2 414 §).

Lautakunta päätti katsoa kokouksessaan 30. 8. 1954 tekemäänsä päätökseen perustuvan Helsingfors Segelklubb -nimisen yhdistyksen kanssa tehdyn vuokrasopimuksen rauenneeksi Vattuniemen karien kohdalta vuokratun n. 5 000 m²:n suuruisen telakka-alueen osalta (21. 11. 2 260 §).

Hermannin korttelin n:o IX tonttiin n:o 5 kuuluvan vuokra-alueen tyhjentäminen. Kaupunginhallituksen asiamiesosastoa päätettiin pyytää ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin Ab. G. J. Sundberg-nimisen yhtiön Hermannin korttelin n:o IX tonttiin n:o 5 kuuluvan entisen vuokra-alueen vapauttamiseksi yhtiön käytöstä. Vuokraoikeus alueeseen oli sanottu irti asemakaavajärjestelyjen vuoksi päättyväksi 15. 8. 1953 (28. 2. 398 §). Lauttakunta päätti veloittaa yhtiötä alueen luvattomasta käytöstä 16. 8. 1953—15. 2. 1955 välisenä aikana 216 000 mk sekä 16. 3. — 30. 9. 1955 välisenä aikana 114 000 mk (Tonttij. 1. 10. 311 §).

Asuntotonttien ja -alueiden irtisanomiset. Alueen vapauttamiseksi Herttoniemen puhdistamon pumppuaseman rakennustöitä varten sanottiin irti muurari J. Rehnqvistin vuokraoikeus Herttoniemen huvila-alueeseen n:o 80 päättyväksi 30. 4. sekä annettiin tonttiosaston tehtäväksi ryhtyä neuvottelemaan alueella olevien rakennusten ostamisesta kaupungille (24. 1. 166 §).

Lautakunta päätti sanoa irti herra V. Nyströmin vuokraoikeuden Mannerheimintien ja Lääkärinkadun kulmauksessa sijaitsevaan ent. Reijolan asuntopalstan jäljellä olevaan alueeseen päättyväksi 15. 10. 1955. Asiamiesosastoa pyydettiin ryhtymään toimenpiteisiin alueen saamiseksi kaupungin vapaaseen hallintaan. Samalla päätettiin antaa taloosaston tehtäväksi tutkia ko. alueen taloissa asuvien asuntokysymystä (12. 9. 1 758 §).

Lisäksi sanottiin irti Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten seurakuntien vuokraoikeus Hermannin korttelin n:o 651 tontin n:o 8 osaan rajajärjestelyitä varten päättyväksi 20. 11. 1955 (19. 9. 1 812 §), Duodecim Sairaala Oy:n hoitajattarien yhdistyksen vuokraoikeus Degerössä sijaitsevaan kesänviettopaikkaan samoin rajajärjestelyjen johdosta päättyväksi 31. 3. 1956 (26. 9. 1 851 §) sekä merkittiin anomuksesta irtisanotuksi Munkkiniemen Melojat -nimisen yhdistyksen vuokraoikeus kanoottivajan paikkaan Tarvon saarella 31. 12. (Tonttij. 19. 11. 371 §).

A. Peltosen vuokraoikeus Hermannin korttelin n:o 655 tonttiin n:o 14 merkittiin päättyväksi 31. 7. (21. 11. 2 252 §) sekä samoin taiteilija R. Partasen vuokraoikeus Käpylän huvila-alueeseen n:o 5 päättyväksi 1. 7. (7. 11. 2 184 §).

Rakentamisvelvollisuuden laiminlyömisen takia julistettiin Käpylän korttelin n:o 842 tonttia n:o 1 koskeva vuokraoikeus menetetyksi (29. 8. 1 658 §).

Kesämökin poistaminen Laajasalon urheilu- ja retkeilyalueelta. Lautakunta määräsi, että Laajasalon urheilu- ja retkeilyalueella oleva pankkivirkailija Å. Forsmanin kesämökki on poistettava 31. 12. 1955 mennessä. Alueen käytöstä 18. 8. 1954—31. 12. 1955 välisenä aikana päätettiin veloittaa 8 000 mk (31. 10. 2 133 §). Myöhemmin myönnettiin

kesämökin siirtämiseen lykkäystä 30. 4. 1956 saakka sekä veloitettiin 1. 1.—30. 4. 1956 väliseltä ajalta 2 000 mk (27. 12. 2 527 §).

Tenniskentän kunnostamiseen ja kunnossapitämiseen Munkkiniemessä 23. 11. 1953 eräille yksityishenkilöille myönnetty oikeus katsottiin anomuksesta päättyneeksi (Tonttij. 29. 1. 16 §).

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttömaat. Vuoden kuluessa annettiin vuokralle seuraavat viljelys- ja syöttömaat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Kokonais-vuokra, mk
Jollas, ent. Degerön kartanon alue, 5 000 m²	Puutarhuri T. Backlund [1])	Viljelyskausi 1955	5 000
Laajalahti, kortt. n:o 8, n. 9 a	Rakennusmestari I. Sainio[2])	8.1.1955—31.12.1957	1 500
» » » 142, eteläpuoli, 2 500 m²	T. Häggman [3])	1.6.1955—31. 5.1958	1 000
Meilahti, viljelyspalsta n:o 3	S. Strömberg [4])	Viljelyskausi 1955	1 500
Oulunkylä, Perkiö, 1 ha	SOK [5])	S:n	15 000
Punamäki, viljelyspalsta, n. 0.2 ha	Metsänvartija A. Aalto [6])	»	1 500
Reijola, viljelyspalstat M¹, K² ja K³	A. Aarnio [7])	»	3 800
» syöttöalueet g¹ ja g²	»	»	2 000
» viljelysalue Litt. k⁴, 0.87 ha	»	»	3 000

Edellä olevassa luettelossa olevaan T. Häggmanin vuokraukseen kuului ehto, jonka mukaan kaupunki, mahdollisesti tarvitessaan vuokrattua aluetta tai osaa siitä, sai sen käyttöönsä 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta.

Viljelysalueiden vuokraoikeuden irtisanominen. Kunnalliskodin vuokraoikeus Käpylässä sijaitsevaan 3 ha:n peltoalueeseen päätettiin merkitä päättyneeksi 31. 12. 1954 (23. 5. 1 054 §).

Rouva E. Steniuksen vuokraoikeus Munkkiniemessä sijaitsevaan n. 1.65 ha:n suuruiseen viljelysalueeseen päätettiin sanoa irti alueen pienentämisen sekä rajajärjestelyiden johdosta päättyväksi 31. 12. 1955 (19. 9. 1 805 §).

Anomuksesta merkittiin herra I. Matikaisen vuokraoikeus Laajalahden korttelin n:o 140 viljelystarkoituksiin vuokrattuun tonttiin n:o 3 päättyneeksi 31. 12. 1954 (Tonttij. 26. 3. 93 §).

Latoalueen vuokraus. Ajuri T. Heinon vuokraoikeus Pasilan luoteispuolella sijaitsevaan latoalueeseen merkittiin päättyneeksi 31. 7. Alue vuokrattiin ajomies K. Vilénille 1. 8. lukien 1 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 1 kk (Tonttij. 6. 8. 264 §).

Korvauksen suorittaminen eräiden Käpylän viljelyspalstojen vuokraajille. Lautakunta päätti suorittaa käyttövaroistaan 50 000 mk korvauksena eräille Käpylän Lemmenlaakson perunapalstojen vuokraajille sadon menetyksestä, joka oli aiheutunut alueella olevan viemäriojan puhdistus- ym. töistä. Korvausta suoritettiin kymmenelle vuokraajalle, 5 000 mk kullekin (8. 8. 1 547 §).

Alueiden vuokraaminen Oy. Rudus Ab:lle hiekan varastointipaikoiksi. Lautakunta päätti vuokrata Oy. Rudus Ab:lle tonttiosaston tarkemmin määräämin rajoin hiekan varastoimista varten seuraavat alueet: Lapinniemestä 2 000 m², irtisanomisaikana 3 kk, 40 000 mk:n kuukausivuokrasta; Huopalahdentien itäpuolelta 2 000 m² 1.7. 1955 — 30. 6. 1960 väliseksi ajaksi 20 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä sillä ehdolla, että mikäli kaupunki tarvitsi aluetta tai sen osaa käyttöönsä ennen vuokrakauden päättymistä, oli se vapautettava 3 kk:n kuluttua ilmoituksesta; n. 1 000 m² Porthaninkadun ja Toisen linjan kulmauksesta, irtisanomisaikana 2 viikkoa, 20 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä 1 000 m² Herttoniemestä rautatiealueelta Paasivaaran Margariinitehtaan eteläpuolelta, irtisanomisaikana 3 kk, 10 000 mk:n kuukausivuokrasta (27. 6. 1 341 §).

Tattarinsuon alueen vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata insinööri V. Rannilalle 3 300 m²:n suuruisen alueen lahosuoja-aineita koskevaa tutkimustyötä varten vanhan Porvoon maantien ja Tattarinsuon välistä 33 000 mk:n vuosivuokrasta 1. 7. alkaen, irtisanomisaikana 6 kk. Insinööri Rannilaa päätettiin samalla veloittaa ko. alueen käytöstä 1. 7. 1953 — 30. 6. 1955 välisenä aikana yhteensä 12 000 mk (7. 11. 2 183 §).

[1]) Tonttij. 9. 6. 210 §. — [2]) S:n 21. 5. 187 §. — [3]) S:n 21. 5. 186 §. — [4]) S:n 21. 5. 185 §. — [5]) S:n 9. 6. 212 §. — [6]) S:n 9. 6. 211 §. — [7]) S:n 21. 5. 188 §. —

Autojen pesupaikan vuokraaminen. Johtaja K. Sevilälle myönnetty oikeus autojen pesupaikan pitoon Tilkan sillan alla 5 000 mk:n kuukausivuokrasta ja irtisanomisaikana 1 kk päätettiin merkitä rouva I. Sevilän nimiin (Tonttij. 6. 8. 265 §).

Pienoisgolfkentät. Lautakunta päätti vuokrata paikkoja pienoisgolfkenttiä varten kesäkaudeksi 1955 tonttiosaston lähemmin osoittamista kohdista seuraavasti: Huopalahden Hurjat -nimiselle yhdistykselle Pohj. Haagasta Eliel Saarisentien ja Ilkantien kulmauksesta; Munkkiniemen Kerholle Munkkiniemestä Pikkuniementien varalta; Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunnan Ristin Kilta -nimiselle yhdistykselle Mechelininkadun ja Kesäkadun kulmauksesta; Pakilan Kansallisseuralle Pakilasta kansakoulun eteläpuolelta; Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle Eläintarhantien varrelta; Eräkärpät-nimiselle yhdistykselle Maunulasta Männikkötien varrelta; Skatan Kaverit-nimiselle yhdistykselle Katajanokalta upseerikasinon länsipuolelta; Käpylän Urheilu-Veikot -nimiselle yhdistykselle Käpylästä Arabiankadun varrelta; Yhteiskunnallisen Korkeakoulun oppilaskunnalle Hermannista Punkaharjuntien varrelta; Helsingin Pienoisgolf -seuralle Ruskeasuolta Raisiontien eteläpuolelta; Kosken Pojat -nimiselle yhdistykselle Koskelasta siirtolapuutarhan itäpuolelta (25. 4. 853 §); Herttoniemen Oppikouluyhdistykselle Herttoniementien ja Karhulinnan väliseltä aukiolta; Lauttasaaren Pyrintö -nimiselle yhdistykselle Lauttasaaresta Heporaudan puistosta Särkiniementien varrelta (9. 5. 955 §) sekä Helsingin Suunnistajat -nimiselle yhdistykselle Meilahden täytemaalta Paciuksenkadun varrelta. Yhdistysten oli pidettävä kentät lähiympäristöineen siistinä sekä kentille rakennettavat pelilaitteet ja muut rakennelmat hyvässä ja asianmukaisessa kunnossa. Vuokra paikkaa kohden oli 5 000 mk. Pelikauden päätyttyä oli kaikki laitteet poistettava alueilta (23. 5. 1 051 §). Myöhemmin lautakunta myönsi pienoisgolfkenttien vuokraajille, lukuun ottamatta Skatan Kaverit -nimistä yhdistystä, jonka vuokra-aluetta tarvittiin veneiden talvisäilytyspaikaksi, oikeuden pitää kentillään sijaitsevat laitteensa paikoillaan talven ajan (21. 11. 2 256 §).

Sirkusalueen vuokraaminen Kaisaniemen täytemaalta. Lautakunta päätti oikeuttaa Koteja Vanhuksille sekä Äitien Lomahuolto -nimiset yhdistykset järjestämään 1. — 31. 5. 1955 välisenä aikana sirkustilaisuuksia Kaisaniemen ravintolan ja Eläintarhanlahden välisellä täytemaa-alueella 100 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta sekä seuraavin ehdoin: alueen rajat maastossa osoittaa lähemmin tonttiosasto; järjestäjän on huolehdittava alueen ja sen lähiympäristön siistimisestä alueen käytön aikana sekä korvattava kaupungin kulut rakennusviraston laskun mukaan alueen ennalleen kunnostamisesta tivolin jäljiltä; järjestäjän on tehokkaasti huolehdittava siitä, ettei tivolista kantautuva ääni häiritse ympäristön asutusta. Siltä ajalta, minkä alue on käytössä laitteiden pystyttämistä ja purkamista varten, veloitetaan vuokraajia erikseen 20 mk/m² kuukaudessa, ellei näitä töitä suoriteta anottuna aikana (14. 3. 519 §).

Katukahvilat. Oy. Tit-Bit Ab. oikeutettiin kertomusvuoden kesäkautena harjoittamaan ulkotarjoilua talon Toivonkatu 1—3 jalkakäytävällä, kuitenkin siten että pöytiä sai olla ainoastaan viisi ja kunkin ympärillä enintään kolme istuinta. Korvaukseksi myönnetystä oikeudesta määrättiin 10 000 mk (2. 5. 895 §).

Oy. Ravintola Elite Ab:n vuokraoikeutta ravintolan edustalla Runeberginkadun puolella olevaan ulkotarjoilualueeseen päätettiin jatkaa kertomusvuoden kesäkaudeksi 20 000 mk:n suuruisesta vuokrasta sekä muuten entisin ehdoin (9. 5. 948 §).

Helsingin Osuuskauppaa päätettiin veloittaa 20 000 mk ulkotarjoilun harjoittamisesta Arkadiankatu 23:n edustalla v:n 1954 kesäkauden aikana (Tonttij. 12. 1. 3 §).

Kesäteatteri. Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistyksen ulkoilmateatteri oikeutettiin toimimaan entisellä paikallaan Vesilinnanmäellä kauintaan kertomusvuoden kesäkauden ajan 3 500 mk:n kokonaiskorvauksesta (9. 5. 954 §).

Tanssilava-alueet. Lautakunta päätti merkitä Toukolan Voimistelu- ja Urheiluseura Teräksen vuokraoikeuden Velodromin tanssilava-alueeseen päättyneeksi 31. 3. Samalla päätettiin kehottaa yhdistystä poistamaan omaisuutensa alueelta 30. 9. mennessä sekä siistimään alue (15. 8. 1 581 §).

Malmin Työväenyhdistykselle myönnettiin anomuksesta lykkäys Jokitien tanssilava-alueella olevien rakennelmien purkamiseen, siten että alue oli tyhjennettävä 1. 7. 1955 mennessä (28. 3. 635 §).

Veloituksen määrääminen Puolimatkansaaren käytöstä. Lautakunta päätti veloittaa puolustusministeriötä Puolimatkansaaren käytöstä v:n 1954 aikana 10 400 mk (7. 3. 464 §).

Torpparinmäen tienhaaran läheisyydestä moottoriajoneuvojen huoltoasemia varten vuokratut alueet. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä Oy. Union-Öljy Ab:n esittämät piirustukset Torpparinmäen moottoriajoneuvojen huoltoasemaa varten sekä vuokrata yhtiölle 20 vuoden ajaksi 1. 9. 1955 lukien asemakaavaosaston laatiman piirroksen mukaisen n. 3 500 m²:n suuruisen alueen ns. Torpparinmäen tienhaaran läheisyydestä huoltoasemaa varten. Vuosivuokra oli 328 750 mk. Yhtiöllä oli oikeus pitää huoltoasemalla kaksi jakelulaitetta sekä enintään 177.5 m²:n suuruinen huoltorakennus (22. 8. 1 624 §). Samalta alueelta Tuusulantien luoteispuolelta päätettiin Oy. Trustivapaa Bensiini -nimiselle yhtiölle vuokrata huoltoasemaa varten samansuuruinen alue samoin vuokra-ajoin kuin edellisessä vuokrauksessa. Vuokraajalla oli oikeus kahden jakelulaitteen ja enintään 250 m²:n suuruisen huoltorakennuksen pitoon, joiden piirustuksille oli haettava kiinteistölautakunnan hyväksyminen ennen rakennustöiden aloittamista. Vuosivuokraksi määrättiin 365 000 mk (10. 10. 1 949 §). Yhteisistä vuokraehdoista mainittakoon, että yhtiöiden oli kustannuksellaan rakennettava alueelle tarpeelliset tiet. Muutoin noudatettiin kaupunginvaltuuston 11. 6. 1952 vahvistamia periaatteita moottoriajoneuvojen huoltoaseman vuokraamisesta.

Lautakunta päätti lisäksi oikeuttaa Oy. Union-Öljy Ab:n rakentamaan em. huoltoasemalleen 4.9×15 m:n suuruisen pesuhallin sekä hyväksyä sitä koskevat piirustukset, sillä ehdolla että yhtiö 1. 11. 1955 lukien vuotuisena korvauksena lisätyistä huoltotiloista suorittaa 36 750 mk (31. 10. 2 142 §).

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimusten pidentäminen. Seuraavien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien paikkoja koskevat vuokrasopimukset pidennettiin kertomusvuoden ajaksi:

Paikka	Vuokraaja	Vuosivuokra, mk
Kulosaari	Oy. Esso Ab.	360 000
Mechelininkatu	»	240 000
Merisatama	»	120 000
Pakila	»	360 000
Toukola	»	120 000 [1]
Liisantori	Oy. Shell Ab.	120 000
Kampintori	»	120 000
Länt. Brahenkatu	»	360 000
» » lisäalue	»	60 000
Vaasankatu	»	240 000
Töölöntori	»	120 000
Mäkelän- ja Pohjolankatujen risteys	»	360 000
Etel. Makasiinikatu	»	240 000 [2]

Oy. Union-Öljy Ab:n Puutarhakadun sekä Mannerheimintien varrella olevien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimukset pidennettiin v:ksi 1955 entisin ehdoin. Samoin pidennettiin yhtiön Vanhan Porvoontien ja Helsingintien risteyksessä sijaitsevan huoltoaseman vuokrasopimus kertomusvuodeksi, kuitenkin siten, että vuoksivuokra oli 402 000 mk 31. 10. saakka ja siitä lukien 480 000 mk. Lisäksi päätettiin, että vuokrasopimuksiin oli tehtävä merkintä, että ne jatkuisivat aina vuoden, ellei niitä 3 kk aikaisemmin ollut sanottu irti (24. 10. 2 081 §).

Oy. Shell Ab:n vuokraoikeutta Salomonkadun moottoriajoneuvojen huoltoasema-alueeseen jatkettiin 1. 1. 1955 alkaen kahden vuoden ajaksi muutoin entisin ehdoin, paitsi että vuosivuokra korotettiin 750 000 mk:sta 1 milj. mk:aan (29. 8. 1 657 §).

Oy. Kaartinmaneesin Autohalli Ab:n huolto- ja jakeluaseman 31. 12. 1954 päättyneitä vuokraoikeuksia päätettiin jatkaa 1. 1. 1955 lukien kertomusvuodeksi sekä tämän jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk, 602 160 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, josta 552 000 mk oli kuuden jakelulaitteen vuokraa ja 50 160 mk lisäalueen vuokraa (24. 10. 2 082 §).

Oy. Trustivapaa Bensiini -nimisen yhtiön vuokraoikeutta Haagassa Länsi-Puistotien varrella sijaitsevaan bensiininjakeluasemaan päätettiin jatkaa 1. 1. 1955 lukien, irtisano-

[1] Kiint. ltk. 6. 6. 1 181 §. — [2] S:n 6. 6. 1 182 §.

misaika 2 viikkoa, muuten entisin ehdoin, paitsi että yhtiön oli siirrettävä jakeluaseman kioskia siten, ettei se haitannut näkyväisyyttä viereisellä polkupyörätiellä (13. 6. 1 226 §).

Maanalaisten polttoaineisäiliöiden vuokraoikeuden jatkaminen. Oy. Shell Ab:tä päätettiin veloittaa neljän maanalaisen säiliön pitämisestä Kulosaarenkadun varrella 1. 9. — 31. 12. 1954 väliseltä ajalta 2 000 mk sekä oikeuttaa yhtiön 1. 1. 1955 alkaen, irtisanomisaikana 3 kk, pitämään säiliöitä edelleen ko. paikalla 6 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 12. 1. 10 §, 26. 2. 59 §).

Bensiininjakelulaitteiden ja polttoainesäiliöiden sijoitusluvat. Oy. Esso Ab. oikeutettiin asentamaan 1. 3. lukien neljäs jakelulaite Sofianlehdon- ja Mäkelänkadun risteyksessä sijaitsevalle huoltoasemalleen 78 000 mk:n lisävuokrasta vuodessa (7. 2. 257 §) sekä Pakilasta Hyryläntien varrelta vuokraamalleen jakeluasemalle 3 m³:n suuruinen maanpäällinensäiliö jakelulaitteineen 1. 7. lukien, irtisanomisaika 3 kk, 60 000 mk:n vuosivuokrasta (13. 6. 1 224 §).

Oy. Shell Ab:lle myönnettiin 120 000 mk:n korvauksesta neljännen jakelulaitteen asentamisoikeus 1. 7. — 31. 12. väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaikana 3 kk, Sturenkadun huoltoasemalle (13. 6. 1 220 §) sekä oikeus yhden lisäjakelulaitteen asentamiseen Kampintorin jakeluasemalle 1. 1. 1956 alkaen toistaiseksi irtisanomisaikana 3 kk ja 120 000 mk:n vuosivuokrasta. Ehtona oli, ettei aseman ympäristöä, määrättyä pysäköintialuetta lukuun ottamatta, käytetty autojen pysäköimiseen (19. 12. 2 470 §).

Karjakunnalle myönnettiin 1. 7. lukien oikeus asentaa jakelulaite maanalaisine 9 000 l:n vetoisine tulenaran nesteen säiliöineen Työpajankatu 3:ssa olevan tehdasrakennuksen eteen jalkakäytävälle 36 000 mk:n vuosivuokrasta ja irtisanomisaikana 3 kk. Rakennustöihin saatiin kuitenkin ryhtyä vasta katurakennusosaston todettua, ettei Työpajankadun viemäri- ym. johdot olleet säiliön asentamisen esteenä (13. 6. 1 227 §).

Lautakunta oikeutti Oy. Union-Öljy Ab:n asentamaan ja pitämään vuokraamallaan huoltoasema-alueella Malmilla Helsingintien ja Vanhan Porvoontien risteyksessä yhden lisäjakelulaitteen sekä maanalaisen 8 m³:n suuruisen säiliön sillä ehdolla, että yhtiö suorittaa lisävuokrana näistä 1. 11. lukien 78 000 mk vuodessa (10. 10. 1 951 §).

Oy. Gulf Oil Ab:lle myönnettiin oikeus asentaa ja pitää vuokraamallaan Puisto- ja Huopalahdentien kulmassa sijaitsevalla huoltoasema-alueellaan entisten kolmen jakelulaitteen lisäksi yksi jakelulaite maanalaisine säiliöineen sekä yksi maanpäällinen säiliö jakelumittareineen. Lisävuokra 1. 11. alkaen oli 138 000 mk vuodessa (10. 10. 1 957 §).

Lautakunta myönsi Oy. Höyläämöntie 2 -nimiselle yhtiölle oikeuden asentaa toistaiseksi Pitäjänmäen teollisuuskorttelista n:o 46027 vuokraamansa tontin n:o 1 lounaisrajalle kolme moottoripolttoaineen jakelulaitetta maanalaisine säiliöineen sekä yhden jäteöljysäiliön, irtisanomisaika 3 kk, 180 000 mk:n vuosivuokrasta. Lisäksi oli yhtiön laitteiden asentamiseen hankittava rakennusviraston katurakennusosaston suostumus (26. 9. 1 849 §).

Bensiinisäiliön ja jakelulaitteen pito-oikeuden irtisanominen. Asfaltti Oy. Lemminkäisen anomuksesta merkittiin irtisanotuksi 15. 7. alkaen sopimus, jonka mukaan yhtiöllä oli oikeus sijoittaa Vesisäiliönkadulle tonttien n:o 17 ja 19 rajalle jalkakäytävän reunaan maanalainen bensiinisäiliö jakelulaitteineen. Yhtiön oli ennen irtisanomispäivää kustannuksellaan kunnostettava katu käytävineen alkuperäiseen kuntoon (6. 6. 1 164 §).

Ab. Telva Oy:n anomuksesta päätettiin merkitä 30. 6. päättyväksi yhtiön 2. 6. 1949 tehtyyn vuokrasopimukseen perustuva oikeus pitää Valkosaarella rakentamallaan laiturilla kausiluontoista moottoripolttoaineen jakelulaitetta (21. 3. 562 §).

Mäkelän- ja Sofianlehdonkadun kulmaukseen rakennettava huoltoasema. Hyväksyttiin em. kulmaukseen rakennettavan Oy. Esso Ab:n huoltoaseman piirustukset. Lisääntyneistä huoltotiloista määrättiin 62 000 mk:n lisävuokra vuodessa (14. 3. 515 §, 6. 6. 1 180 §, ks. v. 1953 II osan s. 40).

Mainoskilpien pystyttäminen polttoaineenjakelu- ja huoltoasemilla. Uusiin jakelu- ja huoltoasemia koskeviin vuokrasopimuksiin päätettiin liittää seuraava määräys: vuokraaja ei ole oikeutettu ilman maistraatin ja kiinteistölautakunnan erikseen antamaa lupaa asettamaan rakennuksesta erillisiä mainoksia vuokra-alueilleen, eikä mainostamaan muita kuin omia tuotteitaan (5. 12. 2 376 §).

Arabian pienteollisuustalon toisessa rakennusvaiheessa valmistuneiden huoneistotilojen jakaminen. Arabian pienteollisuustalon, jonka lattiapinta-alasta vuokrasopimuksen mu-

kaan vähintään 60 % oli luovutettava sellaisille pienteollisuuden harjoittajille, jotka kaupungin vaatimuksesta joutuivat muuttamaan pois entisistä huoneistoistaan tai joiden sijoittamista rakennukseen kaupunki muutoin piti suotavana, toisessa 13 700 m³ käsittävässä rakennusvaiheessa valmistuneitten huoneistotilojen jako hyväksyttiin. Uusiksi osakkeenomistajiksi tulivat siten mm. seuraavat pienteollisuuden harjoittajat sekä heidän käyttöönsä jäljempänä mainitun suuruiset huoneistot: Metallikoneistus Oy., 126 m²; Ruostumaton Teräs Oy., 50 m²; Neule-Oy. Espero, 47 m²; Perho & Vuoristo, 48 m²; Mittaväline ja työkaluhiomo H. Räty, 96 m²; Sisustuslasi Oy., 155 m²; T:mi Sulfas, 147 m²; Kohopaino Oy., 251 m²; Matti Reijonen Oy., 50 m²; Kolmikudos Oy., 193 m²; Syväsen Asuste, 155 m²; Almin Kumileikkaamo, 96 m²; Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat Oy., 155 m²; Aron Livson, 243 m²; T:mi Lehtineule, 155 m²; sekä Oy. Sjöblom Ab., 398 m². Lisäksi päätettiin ilmoittaa, ettei kiinteistölautakunnalla vuokrasopimuksen ehtojen mukaan ollut mahdollisuutta puuttua huoneistotilojen suuruutta koskeviin seikkoihin siinä tapauksessa, että yhtiö joutui maksamaan ehtojen mukaisen sopimussakon kaupungille (16. 5. 1 012 §).

Herttoniemen erään teollisuusalueen vuokrauspäätöksen muuttaminen. Päätettiin muuttaa kaupunginvaltuuston 5. 10. tekemän päätöksen mukaista, suunniteltua teollisuustonttia vastaavan alueen vuokrausta Herttoniemestä Oy. Telko Ab:lle siten, että alueen pinta-ala suurennettiin 17 000 m²:stä 19 777 m²:ksi ja vuosivuokra korotettiin vastaavasti 1.7 milj. mk:sta 1 977 700 mk:aan (19. 12. 2 465 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueet:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra, mk
		alkaa	päättyy	
Herttoniemen pienteollisuusalue, kortt. n:o VK 43071, tontti n:o 1, 5 818.9 m²	Mesta Oy. [2]	1. 6.1955	31. 3.1960	[1] 407 300
» » » VK 43071 » » 2, 1 795.9 »	Rakennus Oy. Eino Antikainen [2]	S:n	S:n	[1] 125 700
» » » VK 43071 » » 5, 1 080.9 »	Teknikko T. Taipale [3]	1.10.1955	»	[1] 75 700
» » » VK 43071 » » 6, 1 015.8 »	Automaalari P. Skytte [2]	1. 6.1955	»	[1] 71 100
» » » VK 43071 » » 8, 1 044.7 »	Kenkä Oy. V. Hasa [2]	S:n	»	[1] 73 100
» » » VK 43071 » » 10, 1 073.6 »	Rakennusliike Lauri Salo Oy. [2]	»	»	[1] 75 200
» » » VK 43071 » » 12, 1 102.4 »	T:mi Polifa [4]	1.10.1955	»	[1] 77 200
» » » VK 43071 » » 14, 1 131.2 »	Leipomokaluste Oy [5]	1. 6.1955	»	[1] 79 200
» » » VK 43072 » » 2, 1 756.8 »	Insinööritoimisto Aeromekano Oy. [6]	16.10.1955	»	[1] 123 000
» » » VK 43072 » » 3, 1 283.4 »	Oy. Hanke Ab. [3]	1.10.1955	»	[1] 89 800
» » » VK 43072 » » 4, 1 347.7 »	Kiinteistö Oy. Sahaajantie 43 [2]	1. 6.1955	»	[1] 94 300
» » » VK 43072 » » 7, 688.5 »	Oy. Antitermo Ab. [7]	1. 1.1956	»	[1] 48 200
» » » VK 43072 » » 8, 625 »	Insinööri K. Johnsson [7]	S:n	»	[1] 45 800
» » » VK 43072 » » 9, 625.1 »	Automaalari E. Jalo [8]	1. 7.1955	»	[1] 44 000
» » » VK 43072 » » 11, 1 100 »	J. Mellais Oy. [2]	1. 6.1955	»	[1] 77 000
» » » VK 43072 » » 12, 1 100 »	Kallion Pelti ja Kaide Oy. [2]	S:n	»	[1] 77 000
» » » VK 43072 » » 13, 1 100 »	Helsingin Muovivalmiste [2]	»	»	[1] 77 000
» » » VK 43073 » » 1, 652.2 »	Puuseppä O. Kangas [3]	1.10.1955	»	[1] 44 300
» » » VK 43073 » » 2, 800 »	Liikkeenharjoittaja V. Immonen [2]	1. 6.1955	»	[1] 56 000
» » » VK 43073 » » 3, 763.8 »	Liikkeenharjoittaja S. Erävesi [2]	S:n	»	[1] 53 500
» » » VK 43076, tonttia n:o 1a vastaava alue, 3 000 m²	Temet Oy. [8]	1. 7.1955	»	[1] 261 000
» » » VK 43076, tonttia n:o 1b vastaava alue, 5 000 m²	Oy. Varmuusrakenne Ab. [2]	1. 6.1955	»	[1] 350 000
Kyläsaari, kortt. n:o VK 660, tontti n:o 10, 987.5 m²	Wilko Oy:n toimesta perustettava yhtiö [9]	1.11.1955	31.12.1981	[1] 99 000

[1]) Vuokra sidottu indeksiin 1. 4. 1957 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [2]) Kiint. ltk. 2. 5. 903 §. — [3]) S:n 19. 9. 1 809 §. — [4]) S:n 2. 5. 903 §, 7. 11. 2 185 §. — [5]) S:n 23. 5. 1 055 §. — [6]) S:n 10. 10. 1 959 §. — [7]) S:n 7. 11. 2 185 §. — [8]) S:n 4. 7. 1 389 §. — [9]) S:n 17. 10. 2 020 §, 7. 11. 2 186 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra, mk
		alkaa	päättyy	
Kyläsaari kortt. n:o VK 665, tontti n:o 12, 1 500 m²	Tynnyrikeskus Oy. [2])	16.10.1955	3 kk:n irtis. jälk.	180 000
» » » VK 678 » » 2 (osa), 4 250 m²	A.W. Liljeberg [4])	1. 7.1955	30. 6.1960	[1]) 400 000
» ratapiha-alue, varastoalue n:o 17, 525 m²	Maalarimestarien Oy. [5])	1. 9.1955	3 kk:n irtis. jälk.	63 000
» » » » 20b, 600 »	Rakennus Oy. Järee [6])	1. 7.1955	S:n	72 000
» » » » 23, 525 »	Vartija L. Lähteenmäki [7])	S:n	»	63 000
» » » » 27, 1 200 »	Sörnäisten Romukauppa [8])	16. 8.1955	»	120 000
» » » » 28, 600 »	Urakoitsija F.Koskiruoho [9])	1.10.1955	»	72 000
» » » » 29, 300 »	Helsingin Uusi Kivivalimo [9])	S:n	»	36 000
» » » » 30, 300 »	Kosunen ja Kajas Oy. [9])	»	»	36 000
Malmi, kortt.n:o VK 39123, tontti n:o 6, 1 564 m²	Liikkeenharjoittaja J. Välilä [10])	1. 5.1955	31. 5.1959	[1]) 70 000
Mäkelä, alue n:o 2/VIII, 1 800 m²	Herra M. Reppolt [11])	1. 2.1955	6 kk:n irtis. jälk.	108 000
Niittylä, kortt. n:o TK 28295, tontti n:o 4, 1 562.1 m²	Helsingin Kalansavustamo [13])	1. 7.1955	31.12.1958	[1]) 93 700
Niittylä, kortt. n:o TK 28299, tontti n:o 3, 2 162 m²	Oy. Itämainen Halvatehdas [12])	1. 4.1955	S:n	[1]) 129 700
Pitäjänmäki, kortt. n:o TK 46024, tontti n:o 1, 1 677.2 m²	Tehokaluste Oy, Tehotarvike Oy. perustettavalle yhtiölle [14])	1. 1. 1956	31.12.1958	[3]) 134 200
S:n kortt. n:o TK 46024, tontti n:o 2, 1 650 m²	Kauppakirjapaino Oy. [14])	S:n	S:n	[3]) 132 000
» » » TK 46024 » » 3, 2 509.2 m²	Oy. Elektro-Dynamo [14])	»	»	[3]) 207 400
» » » TK 46024 » » 5, 4 407.1 »	Ilmarinen Oy., Kirjapaino Oy. Lause, Oiko-Pukine Oy., Tyylipaita Oy. ja Keskusradio Oy. perustettavalle yhtiölle [14])	1. 1. 1956	31.12.1958	[3]) 352 600
» » » TK 46027 » » 5, 1 478 m²	Metallikehystehdas Bremer [14])	»	»	[3]) 118 200

Edellisessä taulukossa olevien tietojen lisäksi mainittakoon seuraavaa:

Herttoniemen pienteollisuusalueen tontit vuokrattiin samoin ehdoin kuin edellisenäkin vuonna.

Kyläsaaren kortteli n:o VK 660 oli tarkoitettu käytettäväksi ainoastaan varastoimistarkoituksiin. Tonttia n:o 10 koskevan vuokrasopimuksen eräänä ehtona oli, että vuokraajalla oli vuokrakauden päättyessä oikeus saada tontti uudelleen vuokralle 20 vuodeksi, mikäli kaupunki ei tarvinnut ko. tonttia omiin tarkoituksiinsa sekä että kaupungilla oli oikeus vuokrakauden aikana korottaa tonttien vuokraa siten, että vuokra, sitten kun alueen kuntoonpanotyöt olivat edistyneet niin pitkälle, että alueen lopulliset luovutusehdot voitiin määrätä, vastasi alueen yleistä vuokratasoa. Korttelin n:o VK 678 tontin n:o 2 vuokraaja oli kustannuksellaan velvollinen suorittamaan alueen täyttö- ja tasaustyöt satamarakennusosaston ohjeiden mukaisesti, eikä alueella olevaa puronuomaa saanut täyttää ennen kuin satamarakennusosasto antoi siihen luvan. Mikäli puronuomaa ei voitaisi täyttää 1.7.1956 mennessä, alennettaisiin vuokraa kiinteistölautakunnan harkinnan mukaan. Vuokraaja oli lisäksi velvollinen noudattamaan vesi- ja viemärijohtojen sekä tien rakentamista, alueen aitaamista määräaikaan mennessä ym. koskevia ehtoja.

Malmin varasto- ja pienteollisuusalueen korttelin n:o VK 39123 tontin n:o 6 vuokrauksessa oli tavanmukaisten ko. alueitten vuokraehtojen lisäksi seuraavat ehdot: vuokraaja oli velvollinen kunnostamaan tontin tienpuoleisen edustan tonttiosaston hyväksymällä tavalla, vuokraoikeuteen kuului vapaa siirto-oikeus, tontti oli aidattava panssariverkkoaidalla.

---

[1]) Vuokra sidottu indeksiin 1. 4. 1956 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [2]) Tonttij. 15. 10. 336 §. — [3]) Vuokra sidottu indeksiin 1. 4. 1957 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [4]) S:n 4. 7. 1 382 §. — [5]) Tonttij. 27. 8. 291 §. — [6]) S:n 21. 5. 189 §. — [7]) S:n 9. 6. 208 §. — [8]) S:n 27. 8. 275 §. — [9]) S:n 1. 10. 310 §. — [10]) S:n 12. 3. 75 — [11]) S:n 12. 3. 74 §. — [12]) Kiint. ltk. 18. 4. 771 §. — [13]) S:n 2. 5. 894 §. — [14]) S:n 21. 11. 2 261 §.

Niittylän tontteja vuokrattaessa määrättiin, että vuokraaja oli velvollinen omalla kustannuksellaan rakentamaan tontille johtavat vesi- ja viemärijohdot tarvitessaan niitä ennen kuin nämä työt oli kaupungin toimesta suoritettu. Vuokraajan oli huolehdittava tieosuutensa kunnossa- ja puhtaanapidosta. Tontti oli aidattava panssariverkkoaidoin määräpäivään mennessä. Vuokraajan oli rakennettava 31. 12. 1956 mennessä ainakin vesikattovaiheeseen vähintään 1/5 tontin pinta-alasta käsittävä kivinen tehdasrakennus kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan, jonka ehdon täytettyään vuokraajalla oli vapaa siirto-oikeus sekä oikeus saada vuokrasopimuksensa pidennetyksi 31. 12. 1985 saakka, kuitenkin siten, että kaupunki sai 1. 1. 1965 alkaen korottaa perusvuosivuokraa enintään 20 %.

Kaupungilla oli samoin oikeus korottaa Pitäjänmäen pienteollisuustonttien perusvuokraa vuokrakauden kuluessa, kuitenkin enintään 20 %. Muiden, paitsi korttelin n:o TK 46024 tontin n:o 1:n vuokraajan, oli noudatettava ns. asuntojen rakentamisvelvollisuutta ¼:lle lisääntyvästä työntekijämäärästä.

Alueen vuokraaminen Polttoaineosuuskunnalle Herttoniemen öljysatama-alueelta. Lautakunta päätti vuokrata Polttoaineosuuskunnalle polttoöljyjen varastoimistarkoituksiin n. 2 824 m²:n suuruisen alueen n:o 7/2 Bensiinikadun itäpuolelta 1. 6. 1955 — 31. 5. 1960 väliseksi ajaksi. Ehdoista mainittakoon, että vuosivuokra 31. 3. 1956 saakka oli 192 000 mk ja 1. 4. 1956 lähtien sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin; vuokraoikeus jatkui 1. 6. 1960 lukien, irtisanomisaikana 6 kk, ellei sitä aikaisemmin sanottu irti; kaupungilla oli oikeus 6 kk:n kuluttua ilmoituksestaan saada hallintaansa vuokrakauden aikana alue tai sen osa, mikäli kaupunki sitä tarvitsi käyttöönsä yleisiä töitä tai järjestelyitä varten; vuokraoikeuteen ei kuulunut vapaata siirto-oikeutta; vuokraaja osti alueella sijaitsevan rakennuksen kaupungilta 50 000 mk:n hinnasta purettavaksi ja poiskuljetettavaksi kertomusvuoden loppuun mennessä (9. 5. 950 §, 19. 9. 1 803 §).

Pasilan sepelinmurskaamoalueen järjestely. Lautakunta päätti peruuttaen 15. 1. 1951 tekemänsä päätöksen n. 15 000 m²:n suuruisen sepelinmurskaamoalueen vuokraamisesta Pasilasta rakennusvirastolle, luovuttaa 1. 1. alkaen toistaiseksi rakennusviraston käyttöön Maistraatinkadun eteläpuolelta 24 900 m²:n suuruisen alueen sepelinmurskaamoa varten. Vuotuiseksi tilitysvuokraksi määrättiin 1.5 milj. mk. Em. alueen ulkopuolelle jäävät, n. 2 220 m²:n suuruinen reunakivivarastona käytetty alue sekä n. 7 140 m²:n laajuinen kivikasa oli rakennusviraston toimesta tyhjennettävä ja siistittävä 1. 5. mennessä. Luovutuksen ehtoina oli lisäksi, että pölyn leviäminen ympäristöön oli estettävä tehokkailla pölynsitomislaitteilla sekä että vuokraajan oli aidattava alue, joka merkittiin maastoon kaupunkimittaus- ja tonttiosaston toimesta yksinkertaisella aidalla, ei kuitenkaan piikkilanka-aidalla. Samalla päätettiin antaa tonttiosaston tehtäväksi tutkia mahdollisuuksia sepelinmurskaamotoiminnan siirtämiseksi muualle lähivuosien kuluessa sekä pyytää lausunto työterveyslaitokselta ko. toiminnan terveydelle aiheuttamista haitoista (7. 3. 466 §).

Alueen vuokraaminen Niittylästä ruokailuparakkia varten. Lautakunta päätti vuokrata rouva A. Martensille työmaaruokalaparakkia varten tarvittavan alueen Niittylästä tonttiosaston lähemmin osoittamasta paikasta 16. 8. lukien toistaiseksi irtisanomisaikana 1 kk sekä 3 000 mk:n kuukausivuokrasta (15. 8. 1 583 §).

Niittylän pienteollisuustonttien vuokraehtojen tarkistaminen ja vuokraoikeuksien jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa jäljempänä mainittujen vuokraajien Niittylän pienteollisuustontteja koskevia vuokrasopimuksia 31. 12. 1985 saakka entisin ehdoin, kuitenkin siten että kaupungilla oli oikeus 1. 1. 1965 lukien korottaa tonttien perusvuosivuokraa enintään 20 %: Oy. Yleinen Putkirakennus, Pakilan Metallivalimo Oy., Oy. Teräsjousi, Käpylän Sähkö Oy., Laapo Oy., Konetehdas Kumpulainen Oy., Kal-Va Oy., filosofian maisteri U. Forsman, A. A. Forsman ja A. S. Forsman sekä Mallikori Oy. (4. 4. 693 §).

Samoin pidennettiin em. ehdoin johtaja K. Partasen vuokraoikeutta Niittylän varastoja pienteollisuustonttiin n:o 2 korttelissa n:o TK 28295 sekä Helsingin Kalansavustamon vuokraoikeutta saman korttelin tonttiin n:o 4. Viimeksimainittuun vuokraoikeuteen myönnettiin lisäksi vapaa siirto-oikeus (15. 8. 1 582 §, 29. 8. 1 651 §).

Oy. Renlund Ab:n vuokrasopimus. Oy. Renlund Ab:tä päätettiin veloittaa entisen ns. Agroksen alueen käytöstä 1. 9. — 31. 12. 1954 väliseltä ajalta 25 000 mk. Yhtiölle päätettiin vuokrata 1. 1. lukien 3 000 m²:n suuruinen alue ko. paikasta Kulosaarenkadun varrelta 300 000 mk:n vuosivuokrasta irtisanomisaikana 6 kk (Tonttij. 12. 1. 10 §).

Sörnäisten Romukauppa Oy:n vuokraoikeutta Sörnäisten rantatien varrella olevaan

varastoalueeseen päätettiin anomuksesta jatkaa 1. 9. 1955 saakka, mikäli sähkölaitos siihen suostuisi (Tonttij. 21. 5. 190 §).

Eräiden vuokralle annettujen varastoalueiden pinta-alojen muutokset. Lautakunta päätti Suomalainen Gulf Oil Company Oy:n ja Polttoaineosuuskunnan anomuksiin suostuen siirtää em. anojien Herttoniemen öljysatamasta Bensiinikadun itäpuolelta vuokraamien varastoalueiden välistä rajaa siten, että Gulf Oil Companyn alueen suuruudeksi 1. 9. lukien tuli 2 180 m² entisen 2 500 m²:n sijasta, perusvuosivuokraksi 13 500 mk entisen 16 250 mk:n asemesta ja vuosivuokraksi 148 500 mk sekä Polttoaineosuuskunnan alueen suuruudeksi samoin 1. 9. alkaen 3 144 m² aikaisemman 2 824 m²:n sijasta sekä perusvuosivuokraksi 214 000 mk entisen 192 000 mk:n asemesta (22. 8. 1 627 §).

Oy. Moser Ab:n vuokraamiin, 1 375 m²:n suuruisiin Mäkelän varastoalueisiin n:o 4b ja 5/XIII liitettiin 500 m²:n suuruinen alue n:o 4a/XIII. Vuosivuokra korotettiin vastaavasti 112 500 mk:ksi entisen 82 500 mk:n asemesta (Tonttij. 29. 1. 19 §).

T:mi Polifalle Savonkadun varrelta korttelista n:o 386 vuokratun alueen suuruudeksi merkittiin 16. 11. lukien 1 042 m² entisen 782 m²:n sijasta. Vuosivuokra korotettiin vastaavasti 68 520 mk:aan entisestä 46 900 mk:sta (Tonttij. 4. 11. 354 §).

Puistolan sorakuopasta Puistolan Puu Oy:lle vuokratun alueen pinta-alaksi päätettiin 16. 11. lukien merkitä 100 m² entisen 2 000 m²:n sijasta sekä vuokraksi 1 000 mk kuukaudessa. Vuokraus muutettiin tilapäisvarastoalueen vuokraukseksi (Tonttij. 4. 11. 365 §).

Oy. Viarecta Ab:lle Vallilan metsästä vuokratun sepelinmurskaamoalueen suuruudeksi 1. 8. lukien merkittiin anomuksesta 4 400 m² entisen 3 400 m²:n sijasta sekä vuosivuokraksi 264 000 mk entisen 204 000 mk:n asemesta (Tonttij. 6. 8. 263 §).

Pienteollisuustontin vaihtaminen. Lautakunta päätti merkitä työnjohtaja P. Pylkkäsen, jolle lautakunnan 20. 12. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti oli vuokrattu Herttoniemen pienteollisuustontti n:o 5/VK 43071, vuokraoikeuden ko. tonttiin päättyväksi 31. 5. 1955 sekä vuokrata hänelle 1. 6. 1955—31. 3. 1960 väliseksi ajaksi samasta korttelista 1 116.8 m²:n suuruisen pienteollisuustontin n:o 13 aluetta koskevin yleisin vuokraehdoin sekä 78 200 mk:n suuruisesta alkuvuokrasta (23. 5. 1 056 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirrot. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lukuisia varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirtoa koskevia anomuksia. Useimmissa tapauksissa merkittiin siirto tai hyväksyttiin anoja alueen uudeksi vuokraajaksi tavallisimmin entisin vuokraehdoin.

Varasto- ja pienteollisuustonttien irtisanomiset, vuokrasopimusten päättymiset ym. Lautakunta päätti purkaa S. Salmelle ja A. Luukkoselle vuokrattua Viikinmäen pienteollisuustonttia n:o 3/II koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 3. (18. 4. 760 §, 10. 10. 1 960 §) sekä merkitä anomuksesta irtisanotuksi Insinööritoimisto Aeromekano Oy:n vuokraoikeuden Viikinmäen 1 522.5 m²:n suuruiseen varastoalueeseen n:o 3/I 15. 10. lukien (10. 10. 1 959 §).

Putkiliikkeiden Oy:n vuokraoikeus Herttoniemen pienteollisuustonttiin n:o 2/43072 merkittiin anomuksesta päättyväksi 30. 6. 1955 (Tonttij. 30. 6. 231 §).

Seuraavat vuokraoikeudet päätettiin merkitä rauenneiksi: Vesi ja Lämpö Oy:n tonttiin n:o 1/43071, K. J. Hagelberg Oy:n tonttiin n:o 6/43071, automaalari A. Heleniuksen tonttiin n:o 8/43071, Eino Lampinen Oy:n tonttiin n:o 10/43071, Veikko Nyström Oy:n tonttiin n:o 12/43071, Rakennus Oy. Pyramidin tonttiin n:o 3/43072, Munkkisaaren Metallitehdas Oy:n tonttiin n:o 4/43072, Sivellinpojat Oy:n tonttiin n:o 7/43072, T:mi E. Forströmin tonttiin n:o 8/43072, Yhtyneet Massa- ja Mosaikkimiehet -nimisen yhtiön tonttiin n:o 1/43073 sekä Mesta Oy:n tonttiin n:o 1/43076 (2. 5. 903 §).

Irtisanotuiksi merkittiin 30. 6. lukien Puukonttori Oy:n vuokraoikeus Kyläsaaren ratapiha-alueen varastoalueeseen n:o 20 b (Tonttij. 21. 5. 189 §) sekä 31. 8. lukien maalarimestari L. Mellais'in vuokraoikeus varastoalueeseen n:o 17 (Tonttij. 27. 8. 291 §).

Metallivalimo Sisu Oy:n ja Hitsauspalvelu Oy:n yhteinen, Niittylän pienteollisuustonttia n:o 4/28295 koskeva vuokrasopimus päätettiin anomuksesta purkaa 30. 6. lukien (2. 5. 894 §).

Oy. Putkisto Ab:n vuokraoikeus Mäkelän varastoalueeseen n:o 2/VIII katsottiin päättyneeksi 31. 1. (Tonttij. 12. 3. 74 §).

Rakennusviraston varasto-osaston käyttöoikeus 7 500 m²:n suuruiseen varastoalueeseen Maunulassa merkittiin päättyneeksi (Tonttij. 21. 5. 179 §).

Malmin varasto- ja pienteollisuusalueelta autoilija E. Kairaskorvelle 25. 9. 1954 vuok-

rattua tonttia n:o 6/39123 koskeva vuokraoikeus päätettiin anomuksesta katsoa päättyneeksi 31. 10. 1954 (Tonttij. 29. 1. 17 §).

Rakennusliike Soivio ja Kumppanille myönnetty oikeus parakin pitoon ent. Lataus Oy:n vuokra-alueella Vartiokylässä päätettiin sanoa irti päättyväksi 28. 2. 1956 (Tonttij. 4. 11. 355 §).

Vuokraehtojen täyttämättä jättämisen vuoksi päätettiin julistaa seuraavat varastoalueita koskevat vuokraoikeudet menetetyiksi: Sovi Oy:n vuokraoikeus Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 3/TK 28199 31. 3. 1955 sekä rakennusmestari L. Lönnqvistin Uudenpellon varastoaluetta n:o 29 a koskeva vuokraoikeus 31. 12. 1955 (4. 4. 694 §, tonttij. 3. 12. 395 §).

Tilapäisten varastoalueiden vuokraaminen. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lukuisasti tilapäiseen varastoimiseen tai muuhun lyhytaikaiseen käyttöön tarkoitettuja pienehköjä alueita koskevia asioita, kuten alueiden vuokralleantoa, vuokraoikeuden siirtoa tai irtisanomista, veloitusta kaupungin alueen luvattomasta käytöstä yms.

Oikeus pitää eräitä rakennuksia kaupungin maalla. Lautakunta päätti anomuksesta myöntää kauppias P. Alakoskelle lykkäystä 1. 10. 1956 saakka hänen Käpylän huvila-alueella n:o 5 poissiirrettäväksi ostamiensa rakennusten purkamiseen, sillä ehdolla että anoja korvauksena rakennusten pitämisestä 1. 7. 1955 — 30. 9. 1956 välisenä aikana kaupungin maalla suorittaa 37 500 mk (7. 11. 2 184 §).

Kuljetusliikkeenharjoittaja A. Oksaa päätettiin veloittaa asuinrakennuksen pitämisestä Mannerheimintie 75:n kohdalla 1. 1. 1952 — 31. 12. 1954 väliseltä ajalta 21 600 mk (Tonttij. 26. 3. 89 §).

Hitsaajien H. Wahlstenin ja G. Munteen nimissä ollut parakin n:o 10 pito-oikeus Lataus Oy:n entisellä alueella merkittiin päättyneeksi 31. 3. sekä siirrettiin ko. oikeus entisin ehdoin Avilax Oy:lle (Tonttij. 23. 4. 137 §).

Helsingin Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys niistä tuloista ja menoista, joita kaupungilla oli ollut v. 1954 Sörnäs Ab:n entisistä vuokra-alueista, hyväksyttiin ja päätettiin lähettää pankin tarkastettavaksi. Pankin osuus päätettiin suorittaa ao. tilille varatusta määrärahasta (31. 5. 1 099 §).

Vuokra-alueiden katselmukset. V:n 1955 kevätkatselmusohjelma hyväksyttiin; katselmukset päätettiin panna toimeen 3. 5. — 17. 6. välisenä aikana sekä valittiin lautakunnan edustajat niiden toimittamista varten (18. 4. 757 §). Syyskatselmukset päätettiin suorittaa 30. 8. — 10. 11. välisenä aikana; lautakunta hyväksyi katselmusohjelman sekä nimesi niihin osallistuvat edustajansa (8. 8. 1 545 §).

Lautakunta päätti ilmoittaa haasteen tiedoksiantamisesta säädetyssä järjestyksessä eräille Vallilan metsäalueen ja Mäkelän varastoalueen vuokraajille, että näiden oli suoritettava 3-vuotiskatselmuksissa määrätyt vuokra-alueiden kunnostus, siistimis- ym. työt kuukauden kuluessa tiedoksisaannista vuokraoikeuden menettämisen uhalla (21. 11. 2 255 §).

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lukuisia anomuksia, joissa pyydettiin lykkäystä katselmuksissa määrättyjen korjaus- tai purkamistöiden suorittamiseen (17. 1. 97 §, 28. 2. 396 §, 17. 10. 2 027 §, 31. 10. 2 136 §, 28. 11. 2 327 §) tai anomuksia eräiden annettujen asumiskieltojen tai luvattoman, asuintalojen kellareissa harjoitetun verstas- ym. toiminnan lopettamismääräysten kumoamisesta (17. 1. 96 §, 17. 10. 2 010 §, 24. 10. 2 072, 2 073 §, 27. 12. 2 526 §) sekä lykkäyksen myöntämisestä em. tapauksissa (21. 2. 353 §, 10. 10. 1 958, 1 963 §, 24. 10. 2 072 §). Eräässä tapauksessa peruutettiin maksettavaksi määrätty sopimussakko (4. 4. 706 §), ryhdyttiin toimenpiteisiin luvattoman rakentamisen ehkäisemiseksi (5. 9. 1 698 §) tai pyydettiin asiamiesosaston toimenpidettä häädön suorittamiseen (24. 10. 2 076 §).

Poikkeuksen myöntäminen Aravatalossa-asumisvelvollisuuteen. Eräissä tapauksissa myönnettiin määräajaksi lykkäystä Aravataloon muuttamiseen (Tonttij. 26. 3. 78 §) tai oikeutettiin anoja antamaan talonsa vuokralle määrätyksi ajaksi (Tonttij. 19. 11. 382 §).

Verstastoiminnan salliminen omakotialueen talon kellarikerroksessa. Lautakunta päätti, anomukseen suostuen, sallia Asunto-Oy. Limingantie 44—46:n kellarikerroksessa olevien radio- ja polkupyöräkorjaamoiden jatkaa toimintaansa toistaiseksi (3. 10. 1 902 §).

Puutarhapiirustuksista perittävän korvauksen korottaminen. Päätettiin periä korotetut lunastusmaksut 1. 1. 1956 alkaen seuraavista piirustuksista: siirtolapuutarhapalstan istutussuunnitelma 500 mk, omakotitontin istutussuunnitelma 1 000 mk sekä pihamaan- ja etupihanpiirustus 8 mk/m² (19. 12. 2 481 §).

Rakennuspiirustusten hyväksyminen. Lautakunta hyväksyi puolestaan vuoden aikana piirustukset mm. Herttoniemen urheilualueelle rakennettavaa hiihtomajaa ja ulkorakennusta varten (25. 4. 859 §), Alppipuiston ulkoilmanäyttämöä (14. 3. 511 §), Linnanmäen uutta sirkusrakennusta (13. 6. 1 214 §), Kovaosaisten Ystävät -nimisen yhdistyksen vuokraamalle alueelle rakennettavaa majoitusrakennusta (5. 9. 1 699 §) sekä Työväen Urheiluliiton urheilu- ja nuorisotaloa varten (28. 11. 2 317 §). Sen lisäksi hyväksyttiin suuri joukko asuin-, tehdas- ja varastorakennusten, öljysäiliöiden ym. piirustuksia sekä vanhojen rakennusten muutos- ja lisäpiirustuksia.

Koululaisten liikenneopetustilaisuuksien järjestäminen eräillä leikkikentillä ym. Poliisilaitokselle myönnettiin oikeus järjestää kertomusvuoden syksyn aikana koululaisten liikenneopetustilaisuuksia Kaisaniemen leikkikentällä, Hakaniementorin Viherniemenkadun puoleisella osalla, Kallion urheilukentän pientenlastenkentällä, Vuorimiehen puistikossa ja Hesperiankentän länsiosassa (19. 9. 1 804 §).

Tilapäisen asuinrakennuksen sijoitusoikeus. Asunto-osakeyhtiö Askeleelle myönnettiin oikeus rakentaa kiinteistölautakunnalle esitettyjen piirustusten mukainen tilapäinen rakennus kortteliin n:o 363 tonttiosaston tarkemmin osoittamaan paikkaan ja pitää rakennusta ko. paikalla 1. 9. 1955 — 31. 8. 1957 välisen ajan 20 000 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta ja muutoin noudattaen tilapäisissä vuokrauksissa käytettyjä ehtoja. Rakennus oli tarkoitettu yhtiön omistaman purettavan rakennuksen eräiden asukkaiden sijoittamiseen uuden asuintalon rakennusvaiheen ajaksi (18. 7. 1 452 §).

Tilapäisen lisärakennuksen rakentamisoikeus. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä piirustukset leipomoliikkeenharjoittaja P. Koljosen Ruskeasuon Uusipelto 43 -nimisellä asuntopalstalla sijaitsevaan leipomorakennukseen rakennettavaa, n. 4×4.5 m²:n suuruista tilapäistä lisärakennusta varten. Vuokraaja sitoutui purkamaan rakennelmat kuukauden kuluessa kaupungin sitä vaatiessa. Samalla päätettiin määrätä vuokraaja suorittamaan kaupungille vuokraoikeutensa ylityksestä 25 000 mk:n vuotuinen korvaus vuosivuokransa lisäksi 1. 10. lukien (26. 9. 1 847 §).

Oy. Skanoil Ab:lle myönnetty oikeus putkijohdon rakentamiseen. Lautakunta päätti suostua Oy. Skanoil Ab:n anomukseen saada rakentaa Bensiinikadun ylittävä öljyjohto Herttoniemen öljyvarastoalueelleen. Ehdoista mainittakoon mm., että johto oli sijoitettava satamarakennusosaston ohjeiden mukaisesti, yhtiön oli hankittava Valtionrautateiden suostumus, kustannettava kaikki johdon tähden suoritettavat työt ja toimenpiteet, vastattava johdon kunnossapidosta sekä siitä aiheutuvista vahingoista. Irtisanomisajaksi päätettiin määrätä enintään 6 kk (17. 10. 2 019 §).

Öljyjohdon rakentamiseen Oy. Union-Öljy Ab:lle myönnetty oikeus. Lautakunta päätti myöntää Oy. Union-Öljy Ab:lle oikeuden vetää Herttoniemen öljysatamassa rakenteilla olleen polttoainevarastonsa ja öljylaiturin välille Bensiinikadun ratapihan, Bensiinikadun ja Kaivolahdenkadun kautta putkijohdon, joka oli halkaisijaltaan 20 cm ja pituudeltaan n. 650 m sekä em. johdon viereen samanpituisen, halkaisijaltaan 5 cm:n suuruisen putkijohdon seuraavin ehdoin: johdot oli sijoitettava satamarakennusosaston osoituksen mukaisesti; oikeuden irtisanomisaika oli 6 kk; yhtiö kustantaa kaikki johtojen rakentamiseksi tarpeelliset työt kaduilla, ratapihalla ja laitureilla, suorittaa johtojensa irroittamisen ja uudelleen kiinnittämisen, milloin se on tarpeellista kadun, raiteiston tai laiturin korjaamisen tai muutostöiden tähden, eikä vaadi kaupungilta korvausta, jos johdot vahingoittuvat tai ellei niitä voida käyttää em. tai muusta sen kaltaisesta syystä; yhtiö maksaa satamalaitoksen laskun mukaan johtojen tähden aiheutuvat puhtaanapidon ym. lisäkustannukset; mikäli johtojen takia aiheutuu kolmannelle korvattava vahinko, suorittaa yhtiö korvauksen (5. 9. 1 690 §).

Savunpoistoluukkujen sijoittamiseen tonttia rajoittavaan jalkakäytävään myönnetty oikeus. Päätettiin suostua Helsingin Autotalo Oy:n anomukseen saada sijoittaa savunpoistoluukut omistamaansa korttelin n:o 217 a tonttia n:o 1 rajoittavaan jalkakäytävään Fredrikin-, Salomon- ja Runeberginkadun puoleisille sivuille. Oikeus myönnettiin 10 000 mk:n kokonaiskorvauksesta irtisanomisaikana 6 kk sekä rakennusviraston esittämin mm. seuraavin ehdoin: rakenteet saavat ulottua vain 0.75 m tontin rajasta lukien ja saavat ne tällä kaistalla ulottua jalkakäytävän pintaan; katumaalle tulevat rakenteet on mitoitettava pysyvän kuorman lisäksi liikkuvalle kuormalle, jonka suuruus on 5 000 kg/m²; rakenteet on, kaupungin niin vaatiessa, poistettava korvauksetta irtisanomisajan kuluessa ja katu mikäli mahdollista palautettava alkuperäiseen kuntoonsa; rakenteiden piirustukset on

ennen rakennustöihin ryhtymistä esitettävä katurakennusosaston hyväksyttäviksi sekä on työ suoritettava katurakennusosaston valvonnassa; rakentaja vastaa kaikesta haitasta tai vahingosta, mikä laitteista saattaa aiheutua kaupungille tai kolmannelle henkilölle (3. 10. (1 901 §).

Oikeuden myöntäminen Ab. Boken -nimiselle yhtiölle kuivatusputkien ja niihin kuuluvien kaivojen rakentamiseen kaupungin maalle. Lautakunta päätti myöntää Ab. Boken-nimiselle yhtiölle oikeuden asettaa kuivatusputkia sekä näihin kuuluvia kaivoja Lauttasaaren korttelissa n:o 31131 tonttia n:o 10 ympäröivään katumaahan mm. niillä ehdoilla, että piirustukset ennen töiden aloittamista esitettiin katurakennusosaston hyväksyttäviksi, yhtiö sitoutui vastaamaan kaikesta siitä vahingosta, mikä ko. laitteista saattoi kaupungille aiheutua, sekä poistamaan laitteet 3 kk:n kuluessa ilmoituksen saatuaan kaupungin niin vaatiessa. Kokonaiskorvaus myönnetystä oikeudesta oli 10 000 mk (17. 1. 106 §).

Vesi- ja viemärijohdon rakentamiseen myönnetty oikeus. Lautakunta päätti myöntää Asunto Oy. Laajasuontie 10-nimiselle yhtiölle oikeuden rakentaa omalla kustannuksellaan vesi- ja viemärijohdon Laajasuontiehen Etelä-Haagan korttelin n:o 29038 tontin n:o 4 kohdalta korttelin n:o 29034 tontin n:o 4 kohdalle sillä ehdolla, että johdot jäävät korvauksetta kaupungin omistukseen. Työ oli suoritettava katurakennusosaston piirustusten mukaisesti sekä osaston valvonnassa. Viemärin rakentaminen ei vapauttanut anojaa ko. tonttia koskevista asemakaavalain tai sitä täydentävien määräysten asettamista velvollisuuksista (14. 2. 302 §).

Hajoituskaivot. Lautakunta päätti myöntää Ranskalaisen Koulun Kannatusosakeyhtiölle oikeuden hajoituskaivojen rakentamiseen ja pitämiseen 7. kaupunginosan korttelissa n:o 183 olevan kujan alla, irtisanomisaika 6 kk, 10 000 mk:n kokonaiskorvauksesta sekä eräin sijoitusta ym. koskevin tarkemmin määrätyin ehdoin (1. 8. 1 522 §).

Lautakunta päätti, suostuen Oy. Viktor Ek Ab:n anomukseen, myöntää yhtiölle oikeuden sijoittaa hajoituskaivon 1. 4. lukien tonttirajan ulkopuolelle asemakaavassa puistoalueeksi merkitylle kaupungin omistamalle maalle, johon yhtiölle kaupunginhallituksen 28. 10. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti oli myönnetty tieoikeus. Indeksiin sidottu vuotuinen korvaus päätettiin korottaa 1. 4. alkaen 5 000 mk:ksi (7. 3. 465 §).

Helsingin Asuntokeskuskunta Hakalle myönnettiin oikeus hajoituskaivon rakentamiseen ja pitämiseen Herttoniemessä itäisen asuntoalueen pohjoisosassa sijaitsevalla puistoalueella. Kokonaiskorvaukseksi määrättiin 10 000 mk (6. 6. 1 184 §).

Hajoituskaivojen rakentamislupien ehtoina oli, että rakennustyön aikana noudatettiin rakennusviraston katurakennusosaston asettaman valvojan työn suoritusta koskevia ohjeita ja määräyksiä sekä että rakenteiden omistaja sitoutui vastaamaan kaikesta haitasta tai vahintosta, mikä rakennustyöstä tai rakenteiden sijainnista kadussa saattoi aiheutua kaupungille tai kolmannelle henkilölle.

Lupien myöntäminen kaivon tai vesijohdon rakentamiseen kaupungin maalle. Rakennusmestari N. Ellenberg oikeutettiin rakentamaan Laajasalon kylässä omistamalleen kiinteistölle RN:o 1^{361} vesijohto tien alitse kaupungin maalla olevasta kaivosta 5 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (10. 10. 1 965 §). Herra T. Lehtiselle myönnettiin oikeus rakentaa kaivo kaupungin tontille Torpparinmäen korttelissa n:o 35168 sekä vesijohto kaivosta omalle kiinteistölleen korttelissa n:o 35167 kokonaiskorvauksesta, jonka suuruus oli 5 000 mk (31. 10. 2 139 §). Työntekijä J. Väisäselle myönnettiin kaivon rakentamisoikeus kaupungin omistamalle ja puistoalueeksi merkitylle alueelle Etelä-Kaarelassa korttelin n:o 33064 tontin n:o 1 pohjoispuolelle 5 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (7. 11. 2 189 §). Yhteiset ehdot olivat, että laitteet oli poistettava 6 kk:n kuluessa ilmoituksesta, kaupungin niin vaatiessa ja alue saatettava entiseen kuntoonsa. Rakennusluvan myöntäminen ei estänyt kaupunkia myöntämästä muille lupaa veden ottamiseen kaivosta.

Herra P. Junes ym. oikeutettiin omalla kustannuksellaan rakentamaan kaivo kaupungin omistaman Bredvik RN:o 1^{155} -nimisen tilan alueelle. Oikeus myönnettiin korvauksetta, irtisanomisaikana 3 kk (3. 10. 1 899 §).

Lupien myöntäminen eräiden teiden rakentamiseen ja pitämiseen kaupungin maalla. Lautakunta myönsi anomuksesta insinööri E. Walldenille oikeuden n. 4 m:n levyisen ja 50 m:n pituisen tien rakentamiseen kaupungin omistaman Degerögård RN:o 1^{844} -nimisen tilan alueelle anojan Laajasalossa omistaman tilan etelärajasta Reposalmen tielle eräin ehdoin (15. 8. 1 589 §).

Helsingfors Segelklubb -nimiselle yhdistykselle, jolla oli vuokralla Vattuniemenkarit

Lauttasaaren itäpuolella, myönnettiin oikeus tilapäisen tien rakentamiseen Melkintieltä Vattuniemeen sekä sieltä edelleen aallonmurtajaa pitkin Vattuniemenkareille. Lupa myönnettiin korvauksetta sekä toistaiseksi, irtisanomisaikana 6 kk (12. 9. 1 755 §).

Oy. Alkoholiliike Ab:lle, joka omistaa Laajasalon itäpuolella sijaitsevalla Vådön saarella Sunnanvik-nimisen kurssi- ja lomakodin, päätettiin myöntää oikeus, siltä osalta kuin näihin töihin tarvittiin kaupungin omistamaa aluetta, Laajasalon maantieltä Reposalmeen johtavan tien, jota Vådön saarella asuvat käyttävät kulkutienään, levittämiseen omalla kustannuksellaan sekä pysäköimispaikan rakentamiseen ko. tien Reposalmen puoleiseen päähän. Yhtiö oli velvollinen noudattamaan rakennusviraston katurakennusosaston ja kiinteistöviraston metsäosaston mahdollisesti antamia ohjeita. Tien loppuosa n. 200 m:n matkalla oli käsiteltävä pölyä sitovasti, lisäksi oli tien oltava vapaasti kaikkien käytettävissä (25. 4. 850 §).

Helsingin Asuntokeskus Hakalle päätettiin myöntää oikeus rakentaa Itäisen Herttoniemen korttelin n:o 43312 liikenteen vaatima yhdystie asemakaavan mukaiselle, korttelin n:o 43211 pohjoispuolella ja korttelin n:o 43212 länsipuolella sijaitsevalle puistoalueelle. Oikeus myönnettiin 1. 6. alkaen irtisanomisaikana 3 kk 5 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta, joka oli maksettava täysimääräisenä myös kertomusvuodelta, sekä sillä ehdolla, että anoja kustannuksellaan rakentaa ja pitää kunnossa ko. ajotien kaupungin antamien ohjeiden mukaisesti (23. 5. 1 053 §).

Kuormauslaiturien rakentamisoikeuden siirto. S. W. Paasivaaran Margariinitehdas Oy:lle kolmen kuormauslaiturin rakentamiseen ja pitämiseen Herttoniemen teollisuusalueella 2. 2. 1953 myönnetty oikeus siirrettiin 1. 1. 1955 lukien Ravintoöljy Oy:n nimiin (Tonttij. 26. 2. 58 §).

Eräisiin louhintatöihin myönnetyt luvat. Lautakunta päätti myöntää Korpivaara Oy:lle oikeuden ryhtyä louhintatöihin yhtiölle myydyn korttelissa n:o 217a sijaitsevan tontin n:o 1 sillä osalla, jota ei ostajan hallintaan vielä ollut luovutettu. Ehtona oli, että kaupungin liikennelaitos sai edelleen toistaiseksi käyttää mainitulla tontin osalla olevaa hallirakennusta korvauksetta (7. 2. 261 §).

Lautakunta päätti myöntää Helsingin Kulttuuritalo Oy:lle luvan louhia Sturenkadun tontin n:o 7 ulkopuolelle ns. työvaran talon polttoainevaraston ja hajoituskaivon sijoittamista varten omalle tontilleen (20. 6. 1 298 §).

Samalla lautakunta oikeutti tonttiosaston päällikön myöntämään lupia vastaavanlaisten pienehköjen louhintatöiden suorittamiseen, sillä edellytyksellä että alue työn suorittamisen jälkeen palautetaan suunnilleen entiselleen.

Siirtolapuutarhat. Lautakunta päätti pyytää kaupunginhallituksen asiamiesosastoa ryhtymään toimenpiteisiin niiden siirtolapuutarhapalstojen vuokraajien, joiden vuokrasopimukset puutarhamajojen talviasuntoina käyttämisen johdosta oli sanottu irti 7. 12. 1954, häätämiseksi. Häätötoimenpiteet koskivat seitsemää Talin sekä viittä Oulunkylän siirtolapuutarhapalstan vuokraajaa (6. 6. 1 159 §).

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle Talin siirtolapuutarhan puutarhapalstojen vuokraoikeuksia jatkettaviksi 15. 3. 1956 lukien 10 vuoden ajaksi sekä vuosivuokrat samalla sidottaviksi viralliseen elinkustannusindeksiin (28. 3. 642 §).

Tonttiosaston hallintoon päätettiin määrätä: aluevaihdossa kaupungin omistukseen joutunut 11. kaup.osan korttelissa n:o 363 oleva tontti n:o 6 sekä Ala-Tikkurilassa sijaitseva Dalslund RN:o 3^{30} -niminen tila (10. 1. 42 §); Nybro RN:o 2^{67} ja Nybro I RN:o 3^{63} -nimisiin Mellunkylässä sijaitseviin tiloihin kuuluvat 14 946 m²:n suuruiset alueet sekä Malmin kylän Filppus RN:o 7^{352} -nimisestä tilasta ostettu 4.53 ha:n määräala (24. 1. 151 §); Tapanilan kylässä oleva tila Kanervala RN:o 3^{146} (31. 1. 195 §); Malmin kylän Filpuksen talosta n:o 7 erotetut tilat RN:o $7^{160-161}$, 7^{169}, $7^{172-175}$, $7^{179-180}$, $7^{182-183}$, $7^{249-251}$, $7^{262-267}$, $7^{280-282}$, $7^{337-341}$, 7^{343} ja 7^{353} (14. 2. 289 §); Ny 202a RN:o 3^{218} -niminen tila Tapanilassa, Annila RN:o 4^{81}, Åliden RN:o 4^{90}, Släntan RN:o 4^{86} ja Marielund RN:o 4^{76} -nimiset tilat Suutarilan kylässä (28. 2. 390 §); Ala-Tikkurilasta tila Hevoshaka 12 RN:o 2^{233} (28. 3. 616 §); Malmin kylän Toivola RN:o 7^{177} -nimisestä tilasta n. 800 m²:n suuruinen alue (4. 4. 703 §); tila Andersberg RN:o 1^{1066} Munkkiniemestä, tilat Metsola RN:o 3^{181} ja Majamäki RN:o 3^{183} Pakilasta sekä Laajasalossa sijaitsevaan Uppby RN:o 2^{233} -nimiseen tilaan kuuluva 7 158 m²:n kokoinen alue (25. 4. 831 §); Herttoniemen öljysatama-alueelta Bensiinikadun itäpuolelta n. 2 825 m²:n suuruinen alue (9. 5. 950 §); korttelin n:o 352 tontti n:o 2 sekä tila Tomtebo RN:o 8^{115} Malmin kylästä (16. 5. 991 §); tilasta

Petas RN:o 4^{224} Oulunkylässä 1 536 m²:n suuruinen alue, Bj 4/4 RN:o 4^{15} -nimisestä tilasta Tapanilassa 1 780 m²:n suuruinen alue, Pakilan Huvila 71 RN:o 4^{75} -nimisestä tilasta 2 460 m²:n suuruinen alue, tilasta Nuutila RN:o 9^{195} Tapanilassa 2 000 m²:n suuruinen alue, Labor RN:o 1^{4} -niminen tila Laivalahden yksinäistaloa Herttoniemessä sekä tilasta Riksi-Levyt RN:o2 ^{122} alue, jonka suuruus oli 4 630 m² (25. 7. 1 476 §); Tapanilan tiloista I 268 RN:o 1^{57}, I 308 RN:o 1^{118} ja I 308a RN:o 1^{227} aluevaihdossa kaupungin saamat alueet (31. 10. 2 126 §); maatalousosaston hallinnassa ollut 620 m²:n suuruinen alue Pitäjänmäen aseman lounaispuolelta (7. 11. 2 179 §); Helsingin Maatalouskerhoyhdistyksellä vuokralla olleet Haagan Suoniityn 2.1 ha:n sekä Viikinmäen Reininniemen 3.5 ha:n suuruiset viljelysalueet (28. 11. 2 336 §) sekä Päivölä RN:o 12^{330} -nimiseen Tapanilassa sijaitsevaan tilaan kuuluva 210 m²:n suuruinen alue (5. 12. 2 366 §).

Eläintarhantien leventämiseen tarvittava alue. Merkittiin tiedoksi, että Helsingin Diakonissalaitos oli suostunut luovuttamaan vuokraamastaan Eläintarhan huvila-alueesta n:o 9 Eläintarhantien leventämiseen tarvittavan alueen, sillä edellytyksellä että kaupunki kustansi laitoksen hankkimien, jalkakäytävän reunaan rakennettavan uuden aidan pylväiden pystyttämisen (20. 6. 1 294 §).

Ulkonäyttelyalueiden luovuttaminen. Suomen Messut Osuuskunnalle luovutettiin Messukenttä ja Messukolmio 2.—18. 5. väliseksi ajaksi kansainvälisten autonäyttelyjen ulkonäyttelyalueeksi 140 000 mk:n korvauksesta (31. 1. 208 §), Stadionin eteläinen etupiha 15. 8. — 31. 10. väliseksi ajaksi lisänäyttelyalueeksi 500 000 mk:n korvauksesta (7. 3. 475 §, 18. 4. 766 §) sekä 250 m²:n suuruinen alue Messukolmiosta 20. 3. — 20. 4. väliseksi ajaksi tsekkoslovakialaisen teollisuusnäyttelyn ulkonäyttelyalueeksi 5 000 mk:n korvauksesta (Tonttij. 26. 2. 60 §). Tavanmukaiset luovutusehdot koskivat alueiden käyttöä, pystytettävien rakennelmien kiinnittämisessä noudatettavia rakennusviraston antamia ohjeita, alueiden ja niiden lähiympäristön siistimistä sekä kaupungille alueiden mahdollisesta ennalleen kunnostamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisvelvollisuutta.

Messukenttää ja Stadionin eleläpuolella olevaa kenttää vuokrattiin kertomusvuoden aikana sen lisäksi hengellisten kokousten, nuorisojuhlien ym. kenttämuonituspaikoiksi tavanmukaisin ehdoin.

Lautakunta päätti muuttaa 29. 3. 1954 tekemäänsä päätöstä Sammonpuistikon luovuttamisesta Pohjoismaisten Rakennuspäivien ulkonäyttelyalueeksi siten, että kenttä luovutettiin ko. käyttöön 9. 5. — 15. 6. väliseksi ajaksi (18. 4. 767 §).

Farming Oy:lle myönnettiin ajaksi 24.—28. 9. lupa traktoreiden ym. näytteille asettamiseen Eläintarhanlahden pohjoispuolella sijaitsevalle täytemaalle kaupunginpuutarhurin kanssa lähemmin sovittavalle paikalle. Kokonaiskorvaukseksi määrättiin 10 000 mk (Tonttij. 27. 8. 290 §).

Eläintarhanajot. Eläintarhanajojen järjestelytoimikunnan käyttöön päätettiin luovuttaa tavanmukainen puistoalue 8. 5. klo 13 alkaen järjestettäviä Eläintarhanajoja varten 700 000 mk:n kokonaiskorvauksesta. Kilpailupaikan eristäminen sai tapahtua aikaisintaan klo 10 ja samalla tavalla kuin aikaisempinakin vuosina, harjoitusajot saatiin suorittaa 6. ja 7. 5. poliisilaitoksen kanssa lähemmin sovittuna aikana ja määräämällä tavalla. Muut kiinteistölautakunnan määräämät ehdot olivat samat kuin aikaisempina vuosina (21. 3. 559 §).

Urheilukilpailut ja ulkoilmajuhlat ja -kokoukset. Kertomusvuoden aikana myönnettiin lukuisasti lupia erilaisten urheilukilpailujen järjestämiseen kaupungin puistoissa ym. alueilla. Luvat myönnettiin yleensä pienestä korvauksesta sekä tavanmukaisin kilpailualueen eristämistä, siistimistä, järjestystä sekä liikennettä alueen läheisyydessä koskevin määräyksin ja ehdoin. Ulkoilmajuhlien, kuten vappu- ja partiojuhlien, kansantanhu- tai yhteislaulutilaisuuksien, erilaisten hengellisten tai poliittisten kokousten yms. järjestämiseen myönnettiin lupia enimmäkseen korvauksetta, kuitenkin oli kaupungille aiheutetut vahingot ja mahdollisen jälkisiivoamisen kulut korvattava. Telttojen pystyttäminen sallittiin eräitä hengellisiä kokouksia varten, äänenvahvistuslaitteiden käyttöön oli hankittava poliisiviranomaisten suostumus.

Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin myöntämään kertomusvuoden juhannukseksi lupia kokkojen polttamiseen ja ilotulitusten järjestämiseen kaupungin omistamalla maalla, sillä ehdolla että kussakin tapauksessa erikseen hankittiin myös palo- ja poliisiviranomaisten luvat sekä että kokkojuhlan tai ilotulituksen järjestäjä huolehti käytössä olleen alueen siistimisestä ja kokkojätteiden poistamisesta jälkeenpäin (13. 6. 1 222 §, 4. 7. 1 383 §).

Lisäksi myönnettiin lupia muiden ilotulitusten järjestämiseen, tervapatojen polttamiseen ym. eräissä tilaisuuksissa.

Koira- tai porovaljakkoajojen järjestämisluvat. Useille yhdistyksille myönnettiin lupia määrätystä korvauksesta koira- tai porovaljakkoajojen järjestämiseen talven aikana puisto- ym. alueilla, sillä ehdolla ettei paikallisia lasten leikkipaikkoja tai kelkkamäkiä häiritty (Tonttij. 12. 1. 5 §, 29. 1. 21 §, 12. 3. 68 §, 3. 12. 396 §, 17. 12. 406 §).

Moottoripyöräkilpailujen ja harjoitusajojen järjestämiseen myönnetty oikeus. Helsingin Moottorimieskerholle myönnettiin oikeus kertomusvuoden kesäkauden aikana harjoitus- ja kilpailuajojen järjestämiseen Malmin hyppyrimäen lähistöllä olevassa maastossa 5 000 mk:n korvauksesta. Yhdistyksen oli aluetta käyttäessään huolehdittava sen kunnossa- ja siistinäpidosta, turvallisuudesta alueella sekä noudatettava kaupunginmetsänhoitajan lähempiä määräyksiä (16. 5. 1 000 §).

Joulukuusen pystyttämislupa. Lautakunta päätti oikeuttaa Teollisuus ja Rakennus Oy. Teoran pystyttämään joulukuusen Eränkävijäntorille poliisiviranomaisten lähemmin osoittamaan paikkaan, sillä ehdolla että kuusi poistetaan viimeistään 10. 1. 1956 ja paikka siistitään. Samalla päätettiin, että tonttiosastolla on vastaisuudessa oikeus myöntää vastaavanlaiset luvat, silloin kun on kysymyksessä sen hallinnassa olevat alueet (12. 12. 2 416 §).

Käyttövarat. Lautakunta myönsi kertomusvuoden aikana käyttövaroistaan mm. seuraavat määrärahat: 8 300 mk puutarhahoidollisten kurssien järjestämiseen omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöille (17. 1. 98 §); 31 000 mk perunapalstojen paaluttamista varten (4. 4. 698 §) sekä 30 000 mk etanoiden hävittämiseen Kumpulan omakotitonttien ja koulupuutarhan välisestä metsiköstä (13. 6. 1 232 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Meilahteen suunnitellun urheilualueen luovuttamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (10. 1. 48 §); kiinteistöjen ostamista (17. 1. 99 §, 31. 1. 209 §, 7. 2. 253 §, 14. 2. 296 §, 21. 2. 354 §, 14. 3. 512 §, 18. 4. 762 §, 27. 6. 1 344 §, 5. 9. 1 693 §, 17. 10. 2 029 §, 31. 10. 2 131 §, 5. 12. 2 374 §, 12. 12. 2 428 §, 27. 12. 2 528 §); tonttien ja alueiden myyntiä (7. 2. 259 §, 21. 2. 345, 361 §, 28. 2. 406, 412 §, 14. 3. 513, 520 §, 28. 3. 634 §, 25. 4. 842 §, 2. 5. 893 §, 23. 5. 1 043 §, 31. 5. 1 100 §, 6. 6. 1 167 , 1 172 §, 20. 6. 1 272, 1 279 §, 25. 7. 1 484 §, 1. 8. 1 526 §, 12. 9. 1 752, 1 756, 1 761 §, 19. 9. 1 795 §, 10. 10. 1 964 §); rakennusviraston puhtaanapito-osaston vapauttamista eräiden pienehköjen vuosivuokrien maksusta (Tonttij. 29. 1. 15 §); aluevaihtoja (31. 1. 203, 204 §, 25. 4. 843 §, 23. 5. 1 048 §, 31. 5. 1 106 §, 13. 6. 1 213 §, 29. 8. 1 652 §, 12. 9. 1 742 §, 26. 9. 1 846 §, 10. 10. 1 955 §, 17. 10. 2 022 §, 24. 10. 2 080, 2 088 §, 7. 11. 2 191 §, 19. 12. 2 474 §); Pakilassa sijaitsevan kalliolouhoksen varustamista suoja-aidalla (14. 2. 301 §); tonttien ja alueiden vuokralle antoa (14. 2. 305 §, 21. 2. 349, 359 §, 28. 2. 400 §, 7. 3. 462, 469, 470 §, 14. 3. 509, 510 §, 28. 3. 627, 628, 631, 633 §, 18. 4. 758, 781, 786 §, 25. 4. 854 §, 2. 5. 897, 905 §, 9. 5. 942, 958, 961—963 §, 16. 5. 1 013 §, 31. 5. 1 115, 1 116 §, 6. 6. 1 160 §, 13. 6. 1 211 §, 27. 6. 1 346 §, 11. 7. 1 425 §, 18. 7. 1 453 §, 1. 8. 1 523 §, 15. 8. 1 584 §, 29. 8. 1 659 §, 5. 9. 1 691 §, 12. 9. 1 747 §, 19. 9. 1 808 §, 3. 10. 1 903 §, 10. 10. 1 947, 1 952 §, 17. 10. 2 021 §, 28. 11. 2 321, 2 324, 2 333 §); omakotitalojen laajentamista varten anottavia aravalainoja (21. 2. 348 §); Lauttasaaren Kasinonlahden ja Pajalahden venelaitureiden kunnossapitoa (28. 2. 409 §); Munkkiniemen tonttien myyntiehtoja (28. 2. 414 §, 6. 6. 1 177 §); vuokra-alueiden myyntiä niiden lunastamiseen oikeutetuille (14. 3. 517 §, 4. 4. 697 §, 26. 9. 1 848 §); eräiden asuntotonttien vuokrien määräämistä tai tarkistamista (21. 3. 557 §, 19. 9. 1 810 §, 3. 10. 1 896, 1897 §, 21. 11. 2 279 §); Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnalle myytyjä tontteja koskevaa rakentamisvelvollisuutta (28. 3. 625 §); Munkkiniemen pohjoisosan asuntoalueen tonttien luovutussuunnitelmaa (28. 3. 629 §); viemärien, vesijohdon ym. rakentamista tai siirtämistä (28. 3. 643, 644 §, 1. 8. 1 527 §); kaupungin huoneisto- ja tonttitarpeen määrittelemistä Munkkiniemen pohjoisosan asuntoalueella (4. 4. 696 §); siirtolapuutarhojen rakennusohjelmaa v. 1956—1958 (4. 4. 704 §); lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtorakennustöitä (4. 4. 708 §); Herttoniemen itäisen asuntoalueen pohjoisosan uuden asuntoalueen kuntoonpanotöiden suorittamista (18. 4. 765 §); yleisten tontinluovutusehtojen muuttamista (18. 4. 784 §); Laajasalon uimaranta-alueen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (16. 5. 1 015 §); Herttoniemen huvila-alueen n:o 38 eräiden rakennusten siirtoa (23. 5. 1 057 §); tontin myyntiä ranskalaiselle koululle (6. 6. 1 173 §); 25. kaupunginosan korttelissa n:o 842 sijaitsevien talojen

katuosuuksien kunnossa- ja puhtaanapitosopimusta (20. 6. 1 269 §); eräiden Niittyläntien tontteja koskevien viemärirakennuskustannusten korvausten suorittamista (20. 6. 1 277 §); kortteleiden n:o 884 ja 888 välisen puistokaistan kunnostamista (20. 6. 1 288 §); tonttiosaston eräiden virkojen vakinaistamista (27. 6. 1 338 §); uuden henkilöauton hankkimista tonttiosaston käyttöön (27. 6. 1 347 §); erään Pakilan viemärin yhdistämistä yleiseen viemäriin (4. 7. 1 387 §); eräiden Ruskeasuon alueiden vapauttamista raitiotien pääteaseman rakentamista varten (4. 7. 1 394 §); Maunulan korttelia n:o 218 sekä korttelin n:o 239 tonttia n:o 3 koskevan vuokrauspäätöksen muuttamista (11. 7. 1 418 §, 25. 7. 1 483 §); tonttiosaston insinöörin osallistumista Ruotsissa pidetyille kursseille (5. 9. 1 697 §); piirustusten hyväksymistä (12. 9. 1 762 §, 19. 9. 1 796 §); roomalaiskatolisen kirkon aukion liikenteen järjestelyä (26. 9. 1 846 §); korttelin n:o 272 tontin n:o 10 vuokraehtojen muuttamista (3. 10. 1 904 §); maatalouskerhotoimintaa varten varatun määrärahan käyttöä ja vihannesviljelypalstatoiminnan aloittamista (10. 10. 1 968 §); erään Herttoniemessä katumaalla olevan rakennuksen pakkolunastamista (10. 10. 1 970 §); kiinteistölautakunnan oikeuttamista päättämään eräistä pienehköistä kiinteistöjen hankinnoista ja luovutuksista (17. 10. 2 015 §); Ursula Oy:n vuokrasopimuksen muuttamista (7. 11. 2 173 §); tonttiosaston arkkitehdin viran palkkaluokan korottamista (7. 11. 2 187 §); lainan ottamista valtiolta omakotirakennustoimintaa varten (28. 11. 2 322 §); Lapinlahden sairaala-alueen osan saamista kaupungin käyttöön (28. 11. 2 323 §); vahingonkorvauksen maksamista eräälle siirtolapuutarhapalstan vuokraajalle (5. 12. 2 378 §) sekä Taivallahden kansakoulutontin luovuttamista suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan hallintoon (27. 12. 2 532 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin eräiden 1. 1. 1956 alkaen perustettujen vakinaisten virkojen täyttämistä niitä haettaviksi julistamatta (21. 11. 2 253 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: eräiden Käpylän ja Tammisalon alueiden pakkolunastusta (10. 1. 47 §, 7. 2. 255 §); teurastamolautakunnan ehdotusta teurastamon laajentamismahdollisuuksien turvaamiseksi (10. 1. 55 §); aluevaihtoja (17. 1. 100 §, 31. 1. 201, 205 §, 21. 3. 564, 566 §, 2. 5. 898 §, 27. 6. 1 336 §, 8. 8. 1 551 §, 12. 9. 1 751 §, 10. 10. 1 962 §, 28. 11. 2 328 §); kokouspalkkioiden maksamista lautakunnan asettamien katselmuslautakuntien jäsenille ja asiantuntijoina toimiville virkamiehille (17. 1. 107 §); tonttien ja alueiden myyntiä (24. 1. 155 §, 21. 2. 356 §, 7. 3. 459, 472 §, 28. 3. 641 §, 4. 4. 700 §, 18. 4. 780 §, 25. 4. 851 §, 13. 6. 1 230 §, 27. 6. 1 335 §, 4. 7. 1 382 §, 29. 8. 1 648 §, 5. 9. 1 686, 1 687 §, 26. 9. 1 844 §, 17. 10. 2 030 §, 28. 11. 2 319 §, 12. 12. 2 427 §, 19. 12. 2 466 §); Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueen kuntoonpanotöiden kiirehtimistä (24. 1. 158 §); tonttien ja alueiden ostamista (31. 1. 199, 200 §, 28. 2. 403 §, 21. 3. 567 §, 28. 3. 636 §, 29. 8. 1 649 §, 3. 10. 1 900 §, 28. 11. 2 325 §); katu- ja viemärirakennuskustannusten perimistä maanhankintalain mukaan muodostettujen asuntotonttien omistajilta (7. 2. 249 §); eräiden koulurakennusten rakennuskustannusten vahvistamista, rakennuslainojen täytetakausta ym. (7. 2. 250 §, 28. 2. 410 §, 16. 5. 1 014 §, 31. 5. 1 097 §, 17. 10. 2 008 §); piirustusten hyväksymistä (14. 2. 303 §, 31. 10. 2 144 §); sopimusta allergiasairaalan rakentamisesta ja kaupungin sairaansijojen määräämistä (14. 2. 304 §); korttelin n:o 29132 kansakoulutontin n:o 2 aitauskustannusten jakamista (14. 2. 306 §); anomuksia saada omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta (28. 2. 394 §, 14. 3. 507, 508 §, 23. 5. 1 045 §, 20. 6. 1 285, 1 286 §, 15. 8. 1 594, 1 595 §, 31. 10. 2 141, 2 143 §); kaupungin Torpparinmäen asutusalueella omistamien tonttien tiekustannusten suorittamista (28. 2. 402 §); Tammisalon erään katumaa-alueen lunastamista (28. 2. 404 §); yksityisten venelaiturien rakentamis- ja pitämislupien myöntämistä (28. 2. 407 §); tonttien ja alueiden vuokralleantoa (7. 3. 468 §, 18. 4. 769 §, 25. 4. 855 §, 9. 5. 949 §, 7. 11. 2 192 §); erilaisia laina-asioita koskevia anomuksia (7. 3. 474 §, 23. 5. 1 044 §, 31. 5. 1 113 §, 12. 9. 1 744, 1 745, 1 748 §, 19. 9. 1 798 §, 21. 11. 2 251 §, 12. 12. 2 420 §); Suomen Työväenteatterin Kannatusyhdistyksen avustusanomusta ja ulkoilmanäyttämön piirustusten hyväksymistä (14. 3. 511 §); koulutontin luovuttamista Helsingin Kauppakoulu Oy:lle (21. 3. 558 §); satamalautakunnan aloitetta varsinaisten satama-alueiden eräiden rajojen muuttamisesta (21. 3. 578 §); satamakomitean mietintöä (21. 3. 579 §); Suurtorin pohjoispuolella sijaitsevasta valtion virastojen kalliosuojasta tehtävän sopimuksen ehtojen muutoksia (4. 4. 692 §); kiinteistölautakunnan alistettua päätöstä korttelin n:o 37 tontin n:o 14 osan vuokraamisesta (4. 4. 707 §, 4. 7. 1 393 §); erilaisia viemäri-, vesi- ja lämpöjohtojen rakennus- ym. kysymyksiä (4. 4. 709 §, 16. 5.

1 005 §, 6. 6. 1 171 §, 20. 6. 1 295 §, 27. 6. 1 343 §, 10. 10. 1 946 §, 12. 12. 2 423 §, 27. 12. 2 531 §); Töölöstä palovartioasemaa varten varatun alueen vaihtoa (18. 4. 772 §); Huopalahden ampumarata-alueen vuokra-ajan jatkamista (18. 4. 782 §); vanhainkodin rakentamista varten varatun tontin luovutusta Fruntimmersföreningen i Helsingfors -nimiselle yhdistykselle (18. 4. 787 §); Kovaosaisten Ystävät -nimisen yhdistyksen majoitusrakennuksen rakennussuunnitelmaa (25. 4. 852 §); oppikoulutontin varaamista Maunulasta (25. 4. 856 §); Helsingin Kotitalousopettajaopiston Säätiön takausanomusta sekä kaupungin osallistumista eräisiin rakennusjärjestelykustannuksiin (9. 5. 956 §, 24. 10. 2 079 §); Helsingin Maatalouskerhoyhdistyksen avustamista (23. 5. 1 046 §, 10. 10. 1 967 §, 24. 10. 2 078 §); Postisäästöpankin omakotirakennustoimintaa varten myöntämien lainojen maksattamista ym. koskevaa sopimusta (23. 5. 1 047 §); Käpylän ravirata-alueen vuokrasopimuksen pidennystä (6. 6. 1 178 §); esikaupunkien ja lähialueiden teiden rakentamista ja hoitoa, tiemaksuja ym. (20. 6. 1 278 §, 22. 8. 1 621 §, 29. 8. 1 654 §); Humallahden ranta-alueen kunnostamisanomusta (4. 7. 1 380 §); Pakilan omakotialueen eräiden pintaojien perkaamista ja kunnostamista (4. 7. 1 381 §); Käpylän ruotsinkielisen kansakoulun sijaintipaikkaa (1. 8. 1 519 §); Hermannin korttelin n:o IX tontilla n:o 5 olevissa rakennuksissa asuvien alivuokralaisten anomusta häätötoimenpiteiden lykkäämiseksi (29. 8. 1 653 §); kiinteistölautakunnan alistettua päätöstä suunnitteluavun antamisesta erään yksityisen rakennusyrityksen toteuttamiselle (12. 9. 1 743 §); Munkkiniemen tonttien luovutussuunnitelmaa (12. 9. 1 764 §); revisiotoimiston eräiden vierailta vuokrattujen huoneistojen vuokria koskevaa kirjelmää (19. 9. 1 794 §); sairaalain henkilökunnan asuntorakennustoiminnan tukemista (19. 9. 1 797 §); kaupungin huoneisto- ja tonttitarvetta Munkkiniemessä (19. 9. 1 801 §); tilapäistä asumista talven aikana kansanpuisto-, siirtolapuutarha- ym. alueilla (3. 10. 1 906 §); kaupunkien vuokra-aluekomitean kiertokirjettä (3. 10. 1 907 §); Salmisaaren höyryvoimalaitoksen alueen luovutusta sähkölaitokselle (3. 10. 1 908 §); Laajasalon urheilu- ja uimaranta-alueen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (10. 10. 1 945 §); rajajärjestelyn suorittamista Degerön kartanon lohkomistoimituksen yhteydessä (10. 10. 1 961 §); Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnalle myönnetyn lisärakennusoikeuden korvauksen maksamista (10. 10. 1 969 §); Asunto Oy. Lähtökuopan ja kaupungin välisen lainasopimuksen purkamista (17. 10. 2 012 §); esitystä asuntotonttien yleisistä luovutusehdoista (31. 10. 2 140 §); pakkolunastusmenettelyä, sen epäkohtia ja uudistamista (21. 11. 2 266 §); Paperituote Oy:n pistoraiteen rakentamista (21. 11. 2 282 §) sekä Työväen Urheiluliitolle vuokratun tontin vuokrauspäätöksen muuttamista (28. 11. 2 317, 5. 12. 2 383 §).

Maistraatille annettiin maanalaisen polttoainesäiliön sijoitusta tai polttoaineen jakelulaitteen asentamista koskevia lausuntoja (25. 4. 849 §, 13. 6. 1 225, 1 227 §, 10. 10. 1 951 §, 19. 12. 2 470 §).

3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kertomusvuoden viljelyssuunnitelma hyväksyttiin toteutettavaksi maatalousosaston ehdotuksen mukaisesti (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 7 §).

Inventoimishinnat. Tärkeimpien maataloustuotteiden sekä polttopuiden vuosi-inventoinnissa noudatettavat hinnat vahvistettiin (Maat.- ja metsäj. 23. 11. 46 §).

Maatilojen tarkastus. Talin, Kaarelan, Tuomarinkylän, Haltialan, Pukinmäen, Fallkullan, Suutarinkylän ja Ala-Tikkurilan tiloilla suoritettiin tarkastukset tilojen rakennusten, viljelysten ym. kunnon toteamiseksi (6. 9. 1 731 §, maat.- ja metsäj. 7. 6. 30 §).

Maatalousosaston hoitoon määrättiin Malmin kylästä Vilpo I RN:o 7^{244} -niminen tila (24. 1. 151 §), Nybondas RN:o 11^{134} -nimiseen Ala-Tikkurilassa sijaitsevaan tilaan kuuluvat määräalueet (28. 2. 390 §), Pukinmäen yksinäistaloon kuuluvan Albinus RN:o 1^{13} -nimisen tilan maat, lukuun ottamatta metsäalueita (21. 3. 547 §), Etelä-Kaarelan kylän Alkärr RN:o 7^{138} -nimisen tilan peltoalueet (27. 6. 1 326 §) sekä Malmin kylässä olevasta tilasta 1 & 6 RN:o 8^{53} 2 830 m²:n suuruinen alue (31. 10. 2 126 §).

Maatalouskerhoyhdistyksellä vuokralla olleiden maiden ottamista tonttiosaston hoitoon ja vihannesviljelypalstatoiminnan aloittamista koskevan kysymyksen päätti lautakunta siirtää maatalous- ja metsäjaoston valmisteltavaksi (19. 9. 1 799 §).

Hirvihaaran erään maa-alueen vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata 1. 1. 1956 alkaen viideksi vuodeksi mosaiikkityöntekijä T. Kuroselle Hirvihaaran Iso-Koskela

RN:o 5^{32} -nimisestä tilasta 400 m²:n suuruisen maa-alueen, joka rajoittui välittömästi Kurosen omistamaan tonttiin. Vuosivuokra, 3 000 mk, oli maksettava vuosittain etukäteen (12. 9. 1 766 §).

Viljelysalueiden vuokralleanto. O. Fredrikssonille päätettiin vuokrata tavanmukaisin ehdoin v:ksi 1955 sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaikana 2 kk, 2.95 ha maata Oulunkylän kartanosta RN:o 6 sekä 1.40 ha Nybondas RN:o 5^{2} -nimisestä tilasta, yhteensä 4.35 ha. Vuokraajalle myönnettiin lupa pitää alueella eläinten suojakatoksena käytettävää rakennelmaa tai vaunua. Vuosivuokra, 10 000 mk, oli suoritettava kertomusvuonna 1. 6. mennessä ja sen jälkeen vuosittain etukäteen (Maat.- ja metsäj. 6. 5. 20 §).

Maanviljelijä A. Sundbäckille vuokrattiin kertomusvuodeksi sekä sen jälkeen, irtisanomisaikana 2kk, Tapaninkylässä olevasta Fattiggården RN:o 7^{484} sekä Suutarinkylän Björkbackan RN:o 1^{39} ja Bertas RN:o 1^{29} -nimisistä tiloista yhteensä 10.45 ha peltoa ja 0.8 ha tonttimaata, asuinrakennus, kellari ja puimalato 75 000 mk:n vuosivuokrasta. Maanviljelijä Sundbäck luovutti kaupungin käyttöön Helsingin maalaiskunnalta vuokraamansa Tuomarinkylän Hakapellon 10.15 ha:n suuruisen peltoalueen latoineen, joista laskettiin vuokran vähennystä 63 000 mk vuodessa (17. 1. 109 §).

Pukinmäen Sånabyn tilasta vuokralleannettua aluetta koskevan vuokrauspäätöksen muuttaminen. Anomuksesta päätettiin purkaa kiinteistölautakunnan 13. 9. 1954 tekemä päätös Sånabyn tilan RN:o 5^{13} eräiden alueiden vuokraamisesta toimitusjohtaja C. Packalénille sekä ko. alueiden siirtämisestä tonttiosaston hoitoon ja vuokrata toimitusjohtaja Packalénille 1. 9. 1954 alkaen mainitusta tilasta 0.10 ha peltoa, irtisanomisaika 2 kk, tavanmukaisin ehdoin. Vuokra ajalta 1. 9. — 31. 12. 1954 oli 1 000 mk; 1. 1. 1955 lukien kalenterivuosittain etukäteen maksettava vuosivuokra oli 3 000 mk. Alueen vuokraus ei vaikuttanut vuokraajan omistaman viereisen tontin rakentamisoikeuteen (7. 2. 262 §).

Vuokra-alueiden järjestelyt, pinta-alojen muutokset ym. Suomen Kaapelitehdas Oy:lle vuokratun maa-alan suuruudeksi päätettiin eräiden järjestelyjen jälkeen merkitä 1. 1. 1956 alkaen 4.26 ha viljelysmaata tiloista Påls RN:o 1^{4} ja Stensböle RN:o 1^{7} Malmin ja Stensbölen kylissä. Vuosivuokra oli 29 000 mk, muut vuokraehdot jäivät ennalleen (Maat.- ja metsäj. 23. 11. 48, 50 §).

Maanviljelijä V. Saarisalmen vuokrasopimuksen mukaiseksi viljelyspinta-alaksi merkittiin 1. 1. 1956 alkaen 7.4 ha tiloista Lill-Mejlans RN:o 1^{1} Meilahden kylässä, Finnäng RN:o 4^{3} Pikku-Huopalahden kylässä sekä Haaga RN:o 1^{139} Haagan kylässä. Puolivuosittain etukäteen suoritettavan vuokran suuruudeksi määrättiin 26 000 mk. Muut vuokraehdot eivät muuttuneet (Maat.- ja metsäj. 23. 11. 51 §).

Ajuri K. Vilenin vuokra-alueeksi merkittiin 1. 1. 1955 alkaen yhteensä 8.6 ha viljelysmaata Vähä-Huopalahden kylän Backas RN:o 2^{791} -nimisestä tilasta. Puolivuosittain etukäteen maksettava vuosivuokra, 34 500 mk, sidottiin 1. 1. 1956 alkaen indeksiin (Maat.- ja metsäj. 6. 5. 23 §).

Lautakunta päätti pienentää Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle Kaarelan kartanon alueelta vuokratun viljelyspinta-alan 1. 1. alkaen 72.4 ha:iin, jolloin vuosivuokraksi kertomusvuonna tuli 651 600 mk. 1. 7. maksettavaksi langenneen 316 800 mk:n suuruisen vuokraerän suorittamiseen myönnettiin anomuksesta lykkäystä lokakuun loppuun, viivästyskorkona 10 % (7. 2. 263 §, 27. 6. 1 350 §, 5. 9. 1 701 §).

Maanviljelijä P. Turuselle vuokratun peltoalueen suuruudeksi päätettiin merkitä 1. 1. alkaen 1.4 ha sekä vuosivuokraksi 7 000 mk, joka 1. 1. 1956 alkaen sidottiin indeksiin. Muut vuokraehdot jäivät ennalleen (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 3 §).

Liikemies G. Öhrnbergille Malmilta, Pukinmäestä ja Viikinmäestä vuokrattujen alueiden suuruudeksi päätettiin merkitä 5.92 ha peltomaata sekä lakkauttaa 1. 1. alkaen vuokraajan käyttöoikeus ent. vuokra-alueella olevaan latoon. Vuosivuokra sidottiin 1. 1. 1956 alkaen indeksiin ja määrättiin 32 500 mk:ksi, muiden vuokraehtojen jäädessä ennalleen (Maat-. ja metsäj. 6. 5. 17 §). Myöhemmin päätettiin 1. 1. 1956 alkaen vähentää Viikinmäessä sijaitsevista maista vielä n. 0.8 ha sekä merkitä 1. 1. 1956 alkaen vuokramaiden suuruudeksi 5.12 ha ja vuosivuokraksi 28 000 mk (Maat-. ja metsäj. 23. 11. 53 §).

Maanviljelijä V. Bollströmille vuokrattuun alueeseen päätettiin merkitä 1. 1. 1956 alkaen kuuluvaksi yhteensä 1.32 ha viljelysmaata Pehrs RN:o 1^{34} ja Påhls RN:o 1^{4} -nimisistä Malmin kylän tiloista. Vuosivuokra oli 6 600 mk (Maat-. ja metsäj. 23. 11. 49 §).

Eräiden Nytorpin ja Vartiokylän tilojen peltoalueiden asutustarkoituksiin varaamisen johdosta päätettiin maanviljelijä O. Gauffinille Nytorpin tilasta RN:o 2^{303} vuokratun

alueen pinta-alaksi 1. 1. 1956 alkaen merkitä 3.85 ha sekä alentaa vuosivuokra 17 500 mk:ksi (Maat.- ja metsäj. 23. 11. 52 §).

Maanviljelijä M. Kuisman vuokrasopimuksen mukaiseksi viljelysmaan pinta-alaksi päätettiin merkitä 1. 1. 1956 lukien 1.6 ha sekä indeksiin sidotuksi vuosivuokraksi 11 000 mk. Muut vuokraehdot jäivät ennalleen (Maat.- ja metsäj. 23. 11. 54 §).

Päätettiin anomuksesta muuttaa maanviljelijä A. Anderssonin, jolle oli vuodeksi kerrallaan vuokrattu n. 5 ha peltomaata sekä eräitä rakennuksia käsittävä Uusikoti-niminen tila, vuokrasopimusta siten, että vuokra-aika merkittiin alkavaksi 1. 1. 1956 ja päättyväksi 31. 12. 1961. Vuosivuokraksi tuli 50 000 mk, muut vuokraehdot eivät muuttuneet (19. 12. 2 483 §).

Viljelysalueiden vuokrasopimusten irtisanominen. Merkittiin, että seuraavat maanvuokraajat olivat sanoneet irti vuokrasopimuksensa päättyneiksi 31. 12. 1954: leskirouva M. Levander Viikinmäessä sijaitsevia, yhteensä n. 4.55 ha koskevat sopimuksensa sekä puutarhuri T. Manninen n. yhtä ha Herttoniemessä koskeva sopimus (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 2 §).

Vesilaitoksen Pitkäkosken painejohdon rakentamistöiden takia päätettiin eräitä Haagassa olevia viljelysmaita koskevat vuokrasopimukset sanoa irti päättyviksi 31. 12. 1955. Vuokraajille ilmoitettiin, että niiden ko. alueen osien, jotka jäivät rakennustyömaan ulkopuolelle, vuokraoikeuksia tultaisiin jatkamaan sekä että myöskin työmaa-alueet annettaisiin vuokralle töiden tultua suoritetuiksi (Maat.- ja metsäj. 5. 10. 39 §).

Lisäksi merkittiin eräiden muiden pienehköjen viljelysalueiden vuokrasopimukset irtisanotuiksi tai päättyneiksi (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 9 §, 7. 6. 26 §, 23. 11. 48 §, 17. 12. 59 §).

Bredbackan riihirakennuksen vuokralleanto. Koulumatkailutoimistolle päätettiin vuokrata 1. 1. 1956 alkaen toistaiseksi 3 kk:n irtisanomisaikana Bredbackan tilan riihirakennus 1 500 mk:n vuosineljänneksittäin etukäteen maksettavasta kuukausivuokrasta sekä muuten tavanmukaisin ehdoin (Maat.- ja metsäj. 17. 12. 57 §).

Vajarakennuksen osan vuokraaminen Helsingin Golfklubille. Talin kartanon alueella olevasta vajarakennuksesta vuokrattiin osa Helsingin Golfklubille golf-välineiden säilytyspaikaksi 1. 5. alkaen toistaiseksi irtisanomisaikana 3 kk 2 000 mk:n etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta ja muuten tavanmukaisin ehdoin (Maat-. ja metsäj. 6. 5. 14 §).

Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön oikeuttaminen sen käytössä olevan rakennuksen osittaiseen vuokralleantoon. Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön anomukseen saada edelleen vuokrata 20. 4. — 20. 6. väliseksi ajaksi Suomen Rauhanpuolustajat -nimiselle yhdistykselle Vartiokylän tilan talousrakennuksen ns. puintiparvi suostuttiin seuraavin ehdoin: parvea saatiin käyttää Messuhallissa pidettävää kokousta varten tehtävien rakenteiden valmistus- ja varastointipaikkana; rakennus palovakuutettiin vuokra-ajaksi 6 milj. mk:sta; vuokran suuruus oli 50 000 mk (18. 4. 790 §).

Saunan rakentamisluvan myöntäminen. Lautakunta päätti oikeuttaa Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön rakentamaan omalla kustannuksellaan Kaarelan kartanon tallirakennukseen yhdistetyn pesutuvan ja saunan pukuhuoneineen (5. 9. 1 700 §).

Tien rakentamisoikeuden myöntäminen. Lautakunta päätti myöntää Helsingin maanviljelysinsinööripiirille luvan rakentaa Kaarelasta Pakilaan Elotien päähän johtavan tien kaupungin omistamalle maalle yhteensä n. 0.6 ha:n suuruiselle alueelle (28. 3. 647 §).

Luvan myöntäminen vesijohdon vetämiseen kaupungin maalle. Lautakunta myönsi rouva T. Santalalle oikeuden vetää n. 200 m:n pituisen vesijohdon kaupungin alueella sijaitsevasta kaivosta Etelä-Kaarelassa tilalla Alkärr RN:o 7^{138} oleviin rakennuksiinsa 1 000 mk:n vuosivuokrasta sekä eräillä muilla ehdoilla (12. 9. 1 767 §).

Salaojitustyöt. Kertomusvuonna Tuomarinkylässä suoritettu salaojitustyö annettiin Pellonraivaus Oy:n tehtäväksi (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 10 §, 6. 5. 13 §).

Kalusto. Maatalousosasto oikeutettiin suorittamaan kaluston hankinnat kertomusvuonna esitetyn ohjelman mukaisesti (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 4 §). Vanha tai tarpeettomaksi käynyt kalusto päätettiin myydä huutokaupalla, joka toimitettiin 22. 4. (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 5 §, 6. 5. 19 §).

Polttoainesäiliöiden hankkiminen kaupungin maatiloille. Maatalousosasto oikeutettiin hankkimaan kullekin kaupungin omassa viljelyksessä olevalle maatilalle yksi maanpäällinen maatalouskoneissa ja kuorma-autoissa käytettävän nestemäisen polttoaineen säiliö (Maat.- ja metsäj. 17. 12. 58 §).

Pukinmäellä sattunut ladon palo. Merkittiin tiedoksi, että 1. 12. paloi Pukinmäen tilaan kuuluva ns. Santakuopan lato. Palaneen omaisuuden arvo oli n. 140 000 mk. (5. 12. 2 384§)

Mullan myynti. Vuoden aikana myytiin kaupungin mailta multaa 150—500 mk:n kuutiohinnasta.

Lautakunta määräsi rakennusviraston puisto-osastolta perittäväksi sille multaa luovutettaessa 100—250 mk/m³ mullan laadusta ja luovutuspaikasta riippuen. Maatalous- ja tonttiosastoille myönnettiin oikeus myydä puisto-osastolle tarpeetonta multaa yksityisille harkintansa mukaan sekä entisin hinnoin (17. 10. 2 033 §).

Jäiden myynti. Kertomusvuonna myönnettiin eräitä lupia jäiden nostoon Vantaanjoesta. Jään hinnaksi määrättiin 12 mk/m² (Maat- ja metsäj. 22. 3. 1 §).

Kyntökilpailujen järjestämislupa. Uudenmaan läänin Maanviljelysasemalle myönnettiin lupa järjestää 19. 10. kyntökilpailut Tuomarinkylässä. Kilpailujen päättäjäistilaisuuden kahvitarjoilukustannukset, kuitenkin enintään 4 000 mk, päätettiin suorittaa lautakunnan käyttövaroista (17. 10. 2 034 §).

Ns. maatalousmiljardista jaettavat avustukset. Anomuksia avustuksen saamiseksi maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi v. 1955 myönnettävistä ns. maatalousmiljardimäärärahoista saapui maatalousosastoon 18 kpl. Avustuksen saannille asetetut ehdot täytti 9 hakijaa, joille päätettiin jakaa yhteensä 37 200 mk väkilannoitteiden ja maanviljelyskalkin ostoon oikeuttavina ostotodisteina (31. 10.2 145§).

Maidon hinnanalennuskorvausten jako. Maatalousosastolle saapui kaikkiaan 40:n, kaupungin alueella asuvan karjanomistajan anomukset valtion varoista suoritettavan maidon hinnanalennuskorvauksen saamiseksi. Myönteiset päätökset merkittiin tiedoksi, kahdelle hakijalle ilmoitettiin, ettei heidän hakemuksiinsa näiden myöhästymisen takia voitu suostua (Maat.- ja metsäj. 22. 3. 11 §).

Maatalousosaston auton käyttö opintomatkoihin. Maatalousosasto oikeutettiin käyttämään osaston autoa muutamien opintomatkojen tekemiseen kaupunginagronomin johdolla kertomusvuoden aikana (Maat.- ja metsäj. 6. 5. 22 §).

Käyttövarat. Vuoden aikana lautakunta myönsi käyttövaroistaan 11 272 mk bensiinin hinnanpalautusanomuksia koskevan ilmoituslaskun maksamiseen (28. 2. 416 §) sekä 1 283 mk eräiden maidon ja kotivoin hinnanalennuskorvausanomusten jaon ja vastaanoton järjestelyn aiheuttamien kulujen maksamiseen (4. 4. 711 §).

Tukipalkkioita koskevat ilmoituskulut, kuitenkin enintään 38 000 mk, päätettiin suorittaa lautakunnan käyttövaroista (23. 5. 1 058 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: eräiden tilien ylittämisoikeuden myöntämistä (31. 1. 211 §, 28. 11. 2 335 §); Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön vuokramaksun lykkäystä (7. 2. 264 §); Vantaaseen laskevan Långin puron alajuoksun perkaamista (10. 10. 1 971 §, maat.- ja metsäj. 5. 10. 40 §) sekä eräiden tarpeettomien tai huonokuntoisten lato- ja vajarakennusten purkamista tai myyntiä purettaviksi (28. 11. 2 334 §, maat.- ja metsäj. 23. 11. 43 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: toisille kaupungin laitoksille siirretyn kaluston poistoa maatalousosaston kirjanpidosta (21. 3. 580 §) sekä Savelan asukkaiden anomusta Vantaan tulvien rajoittamistoimenpiteisiin ryhtymiseksi (4. 7. 1 395 §).

4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat

Viljelys- ja laidunalueen vuokralleanto. Maanviljelijä M. G. Oleniukselle päätettiin vuokrata Rekolasta ent. Hiekka Oy:n alueelta kertomusvuoden kesäkaudeksi laidun- ja viljelysmaata n. 0.5 ha 7 000 mk:n vuokrasta sekä muuten samoilla ehdoilla kuin edellisinäkin vuosina (Maat.- ja Metsäj. 6. 5. 24 §).

Turpeennosto-oikeuden jatkaminen. Insinööri V. Rannilalle myönnettiin edelleen v:ien 1955—1956 ajaksi lupa 1 000 m³:n suuruisen turvemäärän nostoon Tattarinsuosta Porvoon uuden ja vanhan maantien väliseltä suoalueelta. Ehdoista mainittakoon, että alueelle ei saanut muodostua suurempaa vesiallasta, kuin siellä oli v. 1953 sekä että nostetusta raakaturpeesta oli kaupungille suoritettava 20 mk/m³ vuosittain metsäosaston laskutuksen mukaan (2. 5. 907 §).

Albergan kartanon huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen. Päätettiin

hyväksyä Espoon kunnalle Albergan kartanon päärakennuksesta vuokrattua huoneistoa koskeva irtisanominen 15. 6. alkaen (23. 5. 1 059 §).

Poliisien Ampumaseuran linnustusta koskevan vuokrasopimuksen päättyminen. Päätettiin merkitä Poliisien Ampumaseuran merilintujen metsästystä eräillä kaupungin omistamilla ulkoluodoilla koskeva vuokrasopimus seuran pyynnöstä päättyneeksi 31. 12. 1954 (31. 1. 216 §).

Kivien louhinta. P. Heimlanderille myönnettiin oikeus louhia 40 m³ graniittikalliota entisestä louhintapaikastaan Laajalahdesta 500 mk:n hinnasta kuutiometriltä (25. 4. 860 §).

Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen louhintatoiminnan keskittämistä koskevan kirjelmän johdosta ilmoitettiin yhdistykselle, että kirjelmässä esitetyt näkökohdat kallioiden louhinnasta kaupungin omistamilla mailla tullaan asianmukaisesti ottamaan huomioon mahdollisia uusia louhimislupia käsiteltäessä (2. 5. 906 §).

Kaivon käyttöoikeuden myöntäminen. Päätettiin suostua rouva H. Nevan ym. anomukseen saada kunnostaa kaupungin maalla Rekolassa sijaitseva vanha lähdekaivo talousveden saantia varten. Käyttöoikeudesta, joka myönnettiin toistaiseksi sekä eräin ehdoin ja jonka irtisanomisaikana oli 1 kk, perittiin korvauksena 1 000 mk (5. 9. 1 703 §).

Leiriytymisluvan myöntäminen. Suostuttiin Kadettikomppanian anomukseen saada käyttää määrättyä Kontulan ja Malmin ampumaradan välistä maastokohtaa n. komppanian vahvuisen maaliosaston majoittamiseen 2.—8. 12. välisenä aikana. Ehtona oli, että leiriytyminen suoritettiin metsäosaston osoituksen mukaisesti, ettei maastoon kaivauduttu eikä alueen luontoa millään tavalla vahingoitettu (21. 11. 2 284 §).

Ampumakilpailut. Jousiammuntaseura Artemis -nimiselle seuralle myönnettiin oikeus järjestää kilpailut riistapolkuammunnassa kaupungin metsäalueella Puodinkylässä 25. 9. samoin ehdoin kuin aikaisemmin vastaavanlaisia lupia myönnettäessä (12. 9. 1 768 §).

Metsästyslupien myöntäminen. Lautakunta päätti antaa kaupunginmetsänhoitajalle oikeuden harkintansa mukaan myöntää ketun- ja rusakkojäniksenampumislupia kertomusvuoden talvikaudeksi (26. 9. 1 853 §).

Lupien myöntäminen variksien ampumiseen. Kaupunginmetsänhoitaja oikeutettiin myöntämään kertomusvuoden aikana harkintansa mukaan lupia variksien ampumiseen kaupungin omistamilla mailla. Luvista perittävä maksu oli 500 mk (31. 1. 214 §).

Puutavaran hakkuuilmoitus. Helsingin metsänhoitolautakunnalle päätettiin lähettää ilmoitus v:n 1954 jälkimmäisen puoliskon aikana suoritetuista hakkuista kaupungin lähimetsissä. Ilmoituksen mukaan oli järeää puutavaraa hakattu yhteensä 24 000 j³, josta havutukkeja oli 22 600 j³ ja lehtipuutukkeja 1 400 j³ sekä pientavaraa yhteensä 4 050 pm³, josta kuusipaperipuuta 650 pm³, halkoja 3 100 pm³ ja muuta pienpuuta 300 pm³. Hakkuita suoritettiin n. 150 ha:n alalla (31. 1. 212 §).

Metsäosastossa laadittu *Rastilan ulkoilualueen metsäsuunnitelma* päätettiin esittää kiinteistölautakunnan hyväksyttäväksi (Maat.- ja metsäj. 17. 12. 61 §).

Metsäosaston hoitoon määrättiin Malmin kylässä sijaitsevien, Filpuksen talosta n:o 7 erotettujen tilojen metsäpalsta (14. 2. 289 §), Santala RN:o 3^{142}, Kuusimäki RN:o 3^{438} ja Kuusisto RN:o 3^{712} -nimisten Pakilan kylässä olevien tilojen muut osat, paitsi rakennukset tonttialueineen (28, 2. 390 §), Albinus RN:o 1^{13} -nimisen tilan Pukinmäen yksinäistaloa metsäalueet (21. 3. 547 §), Herttoniemen Killingholm RN:o 1^{11} ja Mellunkylän Vallinpelto RN:o 3^{76} -nimisten tilojen maat (16. 5. 994 §) sekä Et.-Kaarelan Alkärr RN:o 7^{138} -nimisen tilan metsäalue (27. 6. 1 326 §).

Omakotitonteilla kasvavien luonnonpuiden poistaminen. Merkittiin, että tontti- ja metsäosaston kesken oli sovittu siitä, että siirtolapuutarhatoimisto ottaa hoitaakseen luonnonpuiden poistamiseen liittyvät tehtävät Marttilan invalidikylän, Pitäjänmäen, Pirkkolan, Maunulan, Taivaskallion, Koskelan, Kumpulan, Toukolan ja Herttoniemen omakotialueiden sekä Mäkelänkadun länsipuolella olevan Käpylän omakotialueen omakotitonteilla (14. 11. 2 221 §).

Talvehtivien sorsien ruokinta. Metsäosaston tehtäväksi annettiin huolehtia Rajasaaressa tai muissa sopivissa paikoissa sorsien ruokinnasta talven aikana. Tarvittaessa päätettiin Töölönlahden rantaan pystyttää tiedoitustauluja, joissa ilmoitettiin ruokintapaikan muutoksesta (10. 1. 56 §).

Metsäosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin. Metsäosasto oikeutettiin suorittamaan osaston autoilla kertomusvuoden kesän aikana kaksi metsätaloudellista opintoretkeä

Etelä-Suomessa kaupunginmetsänhoitajan tai apulaiskaupunginmetsänhoitajan johdolla (Maat.- ja metsäj. 7. 6. 31 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka mm. koskivat viranhaltijan oman moottoripyörän käyttöä virkamatkoihin ja siitä maksettavaa korvausta (28. 2. 418 §. 6. 6. 1 185 §); eräiden ulkoluotojen, yht. 39.12 ha, siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (5. 9. 1 702 §); Malmin Gästgifvarsin vanhan asuinrakennuksen purkamista tai purettavaksi myyntiä (10. 10. 1 972 §, maat.- ja metsäj. 5. 10. 42 §) sekä kaluston kunnossapito- ja tarveaineiden hankintamäärärahan ylittämistä (7. 11. 2 193 §).

Lausunto kaupunginhallitukselle annettiin mm. kaupungin metsissä suoritettujen ns. hätähakkuiden aiheuttamien metsityskustannusten korvaamisesta (3. 1. 14 §).

5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1955 n:o 163—259 sekä v. 1956 n:o 196, 197).

Asemakaavaehdotukset. Päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle 29. kaupunginosan pohjoisosan asemakaavaehdotusta viemäröimissuunnitelmineen (7. 3. 485 §) sekä asemakaavaa, joka käsitti osan 43. kaupunginosan itäistä asuntoaluetta viemäröimissuunnitelmineen (12. 9. 1 769 §). Lautakunta hyväksyi Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen asemakaavan selityksineen ja siihen liittyvine viemärikarttoineen ja lähetti ne puoltolauseineen kaupunginhallitukselle (12. 12. 2 433 §).

Kaupunginhallitukselle puollettiin 46. kaupunginosan kortteleiden n:o 46017 ja 46020 asemakaavaehdotusta (7. 11. 2 199 §) sekä asemakaavaosaston laatimaa alustavaa Laajasalon öljysatama-alueen yleissuunnitelmaehdotusta (6. 6. 1 187 §). Lisäksi päätettiin esittää, että Etelä-Kaarelan kansakoulutontin rajat määrättäisiin asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti (17. 1. 119 §).

Lopullisen asemakaavan pohjaksi hyväksyttiin mm. Herttoniemen itäisen asuntoalueen osan asemakaavaluonnos (28. 3. 653 §). Lisäksi hyväksyttiin tai puollettiin eräiden tilojen tai muiden alueiden palstoitusta ym. koskevia piirustuksia otettaviksi huomioon ko. alueiden lopullista asemakaavaa laadittaessa.

Asemakaavaosaston laatima *Sörnäisten rantatien järjestelysuunnitelma* ja poikkileikkausehdotukset esitettiin kaupunginhallituksen vahvistettavaksi (2. 5. 909 §).

Lahden runkotien kaupungin alueelle tulevan jatkeen eräiden osien suunnitelma poikkileikkauksineen esitettiin samoin vahvistettavaksi asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisesti (1. 8. 1 530 §, 26. 9. 1 867 §).

Herttoniemen esikaupunkiradan ja päätien uusi tarkistettu suunnitelma päätettiin ehdottaa hyväksyttäväksi asemakaavaosaston piirustuksen mukaisena (24. 1. 169 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettaviksi useita korttelien korkeustasojen muutoksia asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti, jotka on selostettu tämän kertomuksen I osan sivulla 228.

Kadun- ja paikannimistöt. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa kadunnimikomitean laatimia ehdotuksia Kantakaupungin puistojen ja kenttien vahvistettavista nimistä tai jo vahvistettuihin nimiin tehdyistä kielellisistä oikaisuista (14. 3. 523 §) sekä kadunnimistön täydentämisestä Laajasalossa Uppbyn eteläosan alueella (13. 6. 1 233 §). Samoin puollettiin Etelärantatien nimen muuttamista komitean ehdotuksen mukaisesti (14. 3. 526 §).

Paikoituspaikkojen järjestämisvelvollisuus eräissä tapauksissa. Asemakaavajaosto päätti hyväksyä ohjeeksi asemakaavaosastolle käsiteltäessä anomuksia lisätyn rakennusoikeuden myöntämisestä city-alueella, että lisättyä rakennusoikeutta myytäessä olisi pyrittävä asettamaan ehdoksi paikoituspaikkojen järjestäminen talossa toimivien liikkeiden ja niiden asiakkaiden käyttöön. Paikkojen lukumäärä olisi kussakin tapauksessa erikseen määrättävä rakennuksen käyttötarkoituksesta ja liikenteellisistä tekijöistä riippuen. Samaa periaatetta olisi noudatettava kaupungin luovuttaessa omistamiaan tontteja city-alueella rakennustarkoituksiin (Asemakaavaj. 28. 4. 4 §).

Helsingin keskustan katuverkoston ym. ohjelmaluonnos. Asemakaavajaosto päätti hyväksyä asemakaavaosaston laatiman Helsingin keskustan katuverkoston järjestelyä koskevan ohjelmaluonnoksen keskustan suunnittelutyön ohjeeksi (Asemakaavaj. 28. 4. 2 §).

Samoin päätti liikennejaosto asettua periaatteessa myönteiselle kannalle em. ohjelmaluonnokseen sekä siihen liittyviin liikenteen järjestelysuunnitelmiin nähden (Liikennej. 29. 8. 70 §).

Liikennejaoston kokouksissa päätettävien asioiden valmistelu ja esittely päätettiin antaa asemakaavaosaston liikenneinsinöörin tehtäväksi. Samalla päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että asemakaavapäällikkö määrättäisiin olemaan läsnä jaoston kokouksissa (4. 4. 713 §).

Paraisten Kalkkivuori Oy:n hihnakuljetuslaitteen piirustukset. Lautakunta päätti hyväksyä Paraisten Kalkkivuori Oy:n Sörnäisten rantatien ylittävän kuljetuslaitteen rakenteen ja sijoituksen asemakaavaosaston ehdottamalla tavalla, edellyttäen, että Sörnäisten rantatien poikkileikkaus vahvistetaan asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti (2. 5. 910 §, 28. 11. 2 345 §).

Ajotien rakentamisoikeuden myöntäminen. Oy. Höyläämöntie 2:lle myönnettiin oikeus ajotien rakentamiseen ja pitämiseen yhtiön omalla kustannuksella sekä eräillä muilla ehdoilla Pitäjänmäentien suojakaistalla Höyläämön- ja Valimontien välillä 6 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 1 vuosi (1. 8. 1 529 §).

Tilapäisen autojen pysäköintipaikan rakentamiseen myönnetty oikeus. Lautakunta myönsi, Asunto Oy. Hirvitie 8:n anomukseen suostuen, tilapäisen luvan autojen yleisen pysäköintipaikan rakentamiseen Herttoniemessä Hirvi- ja Herttoniementien väliselle puistokaistalle asemakaavaosaston piirustuksen mukaisesti sekä sillä ehdolla, ettei puistoaluetta vahingoitettu (13. 6. 1 236 §).

Kadun tilapäiseen sulkemiseen myönnetty lupa. Urheiluautoilijat -nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa Merisataman rantatien Laivurinkadun ja Neitsytpolun välisen osan sulkemiseen kuuden ajotaitokokeen suorittamistilaisuuden ajaksi 15. 5.—15. 9. välisenä aikana (Liikennej. 31. 5. 43 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: vene- ja kanoottiväylätilan varaamista Huopalahden puroon (28. 2. 428 §); verkkopallokenttäalueen luovuttamista Pitäjänmäeltä (28. 2. 429 §); Pitäjänmäen- ja Konalantien risteyksen väliaikaista järjestelyä (7. 3. 484 §); venelaiturin rakentamista Tammisaloon (4. 4. 721 §); Backas-nimisen virkatalon alueen eräiden osien käytön järjestelyä (4. 7. 1 398 §); Maunulan kansakoulun lisärakennukselle varatun tontin laajentamista (29. 8. 1 662 §); Otaniemen-Lehtisaaren välisen sillan leveyden määräämistä ensimmäisessä rakennusvaiheessa (26. 9. 1 868 §); vanhan kaupunginosan järjestelyä ja ko. alueen rakennustoimenpiteitä koskevan lisäyksen tekemistä kaupungin rakennusjärjestykseen (3. 10. 1 911 §, asemakaavaj. 19. 9. 6 §); Kaivokadun-Siltasaarenkadun välisen liikenteen järjestelyä (3. 10. 1 914 §); osaston kahden viranhaltijan osallistumista ulkomaisille kursseille (24. 10. 2 099 §) sekä vanhojen kaupunginosien eräitä kortteleita koskevan rakennuskiellon jatkamista (31. 10. 2 148 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: eräiden asemakaavaehdotusten johdosta tehtyjä muistutuksia (3. 1. 16 §, 24. 1. 174 §, 14. 3. 527 §, 28. 3. 651 §, 10. 10. 1 973 §, 31. 10. 2 152 §); erivapauden myöntämistä rakennuskiellosta (3. 1. 18 §); Dagmarinkadun tontin n:o 3 rakennussuunnitelmaa (10. 1. 58 §); väestösuojien rakentamista uudisrakennuksiin ym. (24. 1. 167 §); anomusta invalidihuollollisten näkökohtien huomioonottamiseksi rakennusten suunnittelussa (24. 1. 168 §); eräiden Tapanilan tilojen palstoitussuunnitelmaa (24. 1. 170 §); tonttien ja alueiden myyntiä tai vuokralleantoa (24. 1. 173 §, 13. 6. 1 234 §, 26. 9. 1 854 §, 17. 10. 2 039 §); eräiden Helsingin maalaiskunnassa sijaitsevien tilojen rakennussuunnitelmia (14. 2. 317, 319 §); rahapajan tontin rakentamista (21. 2. 366 §); maauimalan rakentamista, uimarantojen kunnostamista tai alueen varaamista uintipaikaksi (21. 2. 367 §, 28. 2. 430 §, 5. 9. 1 704 §); leikkikenttien tai -paikkojen järjestämistä (7. 3. 478 §, 14. 3. 524 §, 28. 3. 652 §, 6. 6. 1 186 §, 20. 6. 1 301 §, 27. 6. 1 354 §, 26. 9. 1 855 §); Tapiolan rakennussuunnitelman muutosta (21. 3. 581 §); Oy. Aga Ab:n pistoraiteen käyttöä (21. 3. 590 §); Taljan anoman apurahan myöntämistä (28. 3. 649 §); 81. kaupunginosan numeron ja 25. kaupunginosan rajan muuttamista (28. 3. 658 §); presidentti Ståhlbergin patsaan luonnoskilpailun järjestämistä (18. 4. 793 §); Pasilan suoalueella olevaa kaatopaikkaa koskevia epäkohtia (18. 4. 794 §); Vellamonkadun osan rakentamista (18. 4. 795 §); Tapanilan urheilukentän puku- ja peseytymissuojan sijoitusta (18. 4. 796 §); alueen vuokralleantoa Verkkosaarelta (18. 4. 797 §); täyttämis- ym. töiden suorittamista Vattuniemenkarilla (18. 4. 799 §); vihannes-

tukkukaupan järjestämistä teurastamon alueelle (25. 4. 865 §); Suvilahden-Herttoniemen välisen voimajohdon siirtämisestä aiheutuvaa pakkolunastusasiaa (16. 5. 1 018 §); Lauttasaaren katu- ja viemärikustannusten jakamiskysymystä (31. 5. 1 119 §); yleissuunnitelman laatimista yhteislaitosten rakentamiseksi esikaupunkialueille (13. 6. 1 238 §); puistojen ja istutusten järjestelyä ja kunnostusta (20. 6. 1 302, 1 303 §, 12. 9. 1 770 §); yleisiä käymälöitä (11. 7. 1 427 §, 12. 12. 2 435 §); eräitä autotaksoja (18. 7. 1 456 §, 25. 7. 1 493 §, 5. 9. 1 710 §); Etelä-Kaarelan ja Herttoniemen välisen puhelinkaapelin asentamista (18. 7. 1 457 §); Pitkänsillanrannan kaunistamista ym. koskevaa aloitetta (25. 7. 1 490 §); moottoripyöräajojen harjoittelualueen valintaa (1. 8. 1 532 §); Seurasaaren ulkomuseoalueen aitaamisehdotusta (5. 9. 1 708 §); korttelin n:o 32 tonttien n:o 8 ja 9 rakennusten muutoskysymystä (26. 9. 1 858 §); Pohjois-Haagan asuntoalueen eräiden avo-ojien putkittamista (7. 11. 2 197 §); Lintulahdenkadun osan korottamista (5. 12. 2 385 §); vanhaa kaupunginosaa varten ehdotetun rakennusjärjestyksen määräysten johdosta tehtyjä muistutuksia (12. 12. 2 432 §) sekä tontin varaamista Pitäjänmäeltä muuntoasemaa ja verkkopiirin keskusta varten (12. 12. 2 434 §). Erilaisista katujen ja teiden kunnostamis- tai rakentamiskysymyksistä annettiin useita lausuntoja.

Lautakunta ja liikennejaosto antoivat lisäksi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat erilaisia liikennekysymyksiä, kuten liikennelaitoksen linja-autoreittejä sekä pysäkkien ja kääntöpaikkojen sijoitusta (31. 1. 220 §, 27. 6. 1 351 §, 14. 11. 2 222 §, liikennej. 31. 1. 7 §); liikenne- ja huomiomerkkien pystyttämistä, suojakaiteiden asettamista sekä suojateiden merkitsemistä (Liikennej. 31. 1. 9 §, 21. 2. 22 §, 2. 5. 34, 35 §, 31. 5. 42 §, 18. 7. 57 §, 29. 8. 71, 75 §, 26. 9. 86, 87 §); esikaupunkialueiden liikenneyhteyksiä (7. 2. 267 §, 22. 8. 1 630 §); yksityisten linja-autolinjojen reittejä, liikennelupa-anomuksia sekä pysäkkien sijoitusta ym. (14. 2. 316 §, 9. 5. 966 §, 24. 10. 2 100 §, 21. 11. 2 287 §, liikennej. 10. 1. 5 §, 21. 2. 14, 15 §, 29. 8. 77 §, 12. 12. 118§); läntisen pikatien yhdistämistä kaupungin katuverkkoon (21. 2. 368 §); Kulosaaren sillan raitiotiekaistan rakentamista (7. 3. 477 §); katujen ja teiden sekä risteyksien liikenteen järjestelyä (14. 3. 528 §, 23. 5. 1 063 §, 4. 7. 1 402 §, 12. 9. 1 772 §, liikennej. 21. 2. 17 §, 21. 2. 23 §, 4. 4. 30, 32 §, 2. 5. 36, 37 §, 31. 5. 39 §, 18. 7. 55, 62 §); moottoriajoneuvojen ajokieltoa tai ajonopeuden rajoittamista eräillä alueilla (Liikennej. 4. 4. 29 §, 18. 7. 59 §); Sörnäistenniemen raiteiston järjestelyä ja Pasilan-Kumpulan-Sörnäisten radan suunnitelmaa (25. 4. 869 §); kaupungin yöliikenteen parantamisesitystä (2. 5. 968 §); raitiotieliikennettä, pysäkkien, pääteasemien ja raiteiden järjestelyä (16. 5. 1 019 §, 23. 5. 1 062 §, 12. 9. 1 773 §, 31. 10. 2 153 §, liikennej. 31. 1. 8 §); katujen tilapäistä sulkemista liikenteeltä korjaus- tai rakennustöiden ym. ajaksi (23. 5. 1 067 §, 31. 5. 1 120 §, 3. 10. 1 915 §, liikennej. 19. 9. 79, 80 §); liikennelaitoksen 29. 8. 1955 alkaen noudatettavaa liikennesuunnitelmaa (13. 6. 1 235 §); Siltavuorensataman yli johtavan sillan rakentamista, Pitkänsillan leventämistä sekä Sörnäisten rantatien järjestelyä (20. 6. 1 299 §, 28. 11. 2 344 §); Lauttasaaren siltaa, kauttakulkuliikennettä ym. koskevia kysymyksiä (20. 6. 1 305 §, 11. 7. 1 426 §, 17. 10. 2 042, 2 043 §, 21. 11. 2 286 §); pysäköintiä, pysäköintipaikkojen järjestelyä, pysäköimiskieltoja ym. (27. 6. 1 355 §, 5. 9. 1 709 §, 28. 11. 2 338 §, liikennej. 10. 1. 3 §, 21. 2. 18 §, 4. 4. 31 §, 4. 7. 52—54 §, 18. 7. 56, 60 §, 15. 8. 65 §); maksullisten pysäköintipaikkojen määräämistä ja pysäköintimittarien sijoitusta (Liikennej. 10. 1. 6 §, 21. 3. 25 §, 31. 10. 106 §); Lauttasaarenkadun sillan suunnittelua sekä Ruoholahden liikenneristeyksen järjestelyä (4. 7. 1 400 §); Porthaninkadun osan sulkemista ajoneuvoliikenteeltä (11. 7. 1 428 §); vuokra-autoasemien järjestelyä (18. 7. 1 461 §, liikennej. 4. 7. 51 §, 29. 8. 69 §, 19. 9. 81 §, 12. 12. 114 §); Laajasalontien tasoylikäytävän turvalaitteita (Liikennej. 15. 8. 63 §); linja-autoaseman järjestelyehdotusta (Liikennej. 15. 8. 66 §); Hesperianpuiston polkupyörätien järjestelyä (Liikennej. 19. 9. 82 §); Kauppatorin ja Hakaniementorin liikenteen järjestämistä (26. 9. 1 859 §, liikennej. 13. 6. 49 §); kunnallisten liikennetoimikuntien perustamisehdotusta (17. 10. 2 040 §); liikennevalojen asentamista (Liikennej. 31. 10. 103 §); Länsisataman kannaksen leventämistä (31. 10. 2 149 §) sekä Kansaneläkelaitoksen uuden toimitalon jalkakäytävä- ja ajotiejärjestelyä (21. 11. 2 300 §).

6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1955 ja 1956).

Katumaakorvausluetteloiden laatiminen. Lautakunta hyväksyi kaupunkimittausosaston laatimat Munkkiniemen eteläosan sekä Tammisalon alustavat katumaakorvausluettelot. Samalla päätettiin, että ne luetteloon mahdollisesti tulevat muutokset, jotka koskevat tontinomistajan korvausvelvollisuutta, oli esitettävä kiinteistölautakunnan ratkaistavaksi. Apulaissihteeri oikeutettiin suorittamaan kaupunkimittausosaston antamien tietojen perusteella pinta-aloihin myöhemmin tulevat tarkistukset (10. 1. 63 §, 4. 4. 728 §).

Palokaivot. Lautakunta päätti, että palokaivo n:o 57 saadaan rakentaa Metsälä RN:o 2^{95} -nimisen tilan alueelle Mellunkylässä kaupunkimittausosaston karttapiirroksessa lähemmin merkittyyn paikkaan (21. 11. 2 276 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin palokaivoa varten tarvittavan alueen vuokraamista Tapanilan tilan RN:o 8^{499} alueelta (7. 2. 269 §).

Eräiden alueiden hallintakysymysten selvittäminen valtion ja kaupungin välillä. Lautakunta päätti lähettää kaupunginhallitukselle selostuksen niistä valtion hallinnassa olevista alueista, joiden omistuskysymys vielä oli lopullisesti järjestämättä tai selvittämättä. Samalla päätettiin antaa kiinteistöluettelon hoitajan tehtäväksi pitää luetteloa em. laatua olevista asioista (3. 10. 1 916 §).

Kaupunkimittausosaston ns. kuukausipalkkaisten mittausmiesten palkkaus. Lautakunta päätti kaupunginvaltuuston 22. 12. 1954 tekemän päätöksen johdosta suorittaa 1. 1. 1955 alkaen kaupunkimittausosaston 5:lle mittausmiehelle palkkaa uuden palkkaluokitusjärjestelmän 15. palkkaluokan ja ikälisiä vastaavien palkankorotusten mukaan sekä 7:lle mittausmiehelle uuden 13. palkkaluokan sekä ikälisiä vastaavien palkankorotusten mukaisesti (28. 2. 439 §).

Käyttövaroista päätettiin suorittaa 7 600 mk osaston ovien nimikilpien maksamiseen (23. 5. 1 070 §) sekä yhteensä 163 770 mk Pakilantien leventämisestä aiheutuneiden vahinkojen korvaukseksi eräille kiinteistönomistajille (1. 8. 1 511 §, 8. 8. 1 559 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: eräiden kaupungin omistamien Malmin kylän tilojen yhdistämistä (17. 1. 126 §); liikennelaitoksen vuosikorttien hankkimista osaston viranhaltijoille (4. 4. 726 §); palokaivon rakentamista valtion omistamalle alueelle Tapanilassa (4. 4. 729 §); kaupungin edus. tajan määräämistä Helsingin-Nurmijärven maantien pakkolunastuslautakuntaan (25. 4; 876 §); viranhaltijan oikeuttamista käyttämään omaa autoaan virkamatkoilla (9. 5. 971 §)-poikkeusluvan myöntämistä rakennuskiellosta (9. 5. 973 §); tp. viranhaltijan palkkaamista tai viransijaisen määräämistä (31. 5. 1 128 §, 27. 6. 1 359 §); eräitä Pakilantien leventämisen aiheuttamia korvauksia (13. 6. 1 239, 1 244 §, 27. 6. 1 358 §, 4. 7. 1 404 §); maaperätöiden laskutuksen ym. järjestelyä kertomusvuoden loppuosaksi (20. 6. 1 309 §, 11. 7. 1 429 §); kaupungin kartan painattamisoikeuksia (8. 8. 1 561 §, 3. 10. 1 917 §, 24. 10. 2 102, 2 103 §); alueen ostoa Solakalliontien leventämistä varten (22. 8. 1 632 §) sekä mittaustyössä turmeltuneiden vaatteiden korvaamista työntekijälle (28. 11. 2 346 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle mm. asioista, jotka koskivat tonttijakoehdotusten johdosta tehtyjä valituksia tai muistutuksia (17. 1. 132 §, 31. 5. 1 129 §); poikkeusluvan myöntämistä rakennuskiellosta (14. 2. 327 §, 28. 2. 434 §, 25. 4. 871 §, 9. 5. 972, 978 §, 23. 5. 1 077, 1 078 §, 31. 5. 1 136, 1 137 §, 24. 10. 2 101 §); Ryttylän koulukodin piha-alueen kautta suuntautuvan liikenteen lakkauttamistoimenpiteitä (21. 3. 591 §); kaupungin kartan painattamisoikeuksia (2. 5. 915 §, 31. 5. 1 135 §, 13. 6. 1 240 §, 20. 6. 1 310 §); Nordsjö-Skatan alueen tilustiemaksujen suorittamista (11. 7. 1 430 §) sekä Valtionrautateiden suunnitelmaa Malmin eräiden alueiden pakkolunastamiseksi (14. 11. 2 230 §).

7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Tilastotoimistolle päätettiin luovuttaa verotusvalmisteluviraston käytöstä vapautuneet huonetilat Runeberginkatu 10:stä. Lisäksi päätettiin vuokrata saman talon kellarikerroksesta 36 m²:n suuruinen varastotila arkistoa varten 10 800 mk:n kuukausivuokrasta. Kaupunginhallitukselle ehdotettiin 336 500 mk:n määrärahan myöntämistä kiinteistölautakunnan käytettäväksi muutostöiden suorittamiseksi ko. huoneistossa (8. 8. 1 566 §, 22. 8. 1 634 §).

Asuntotuotantokomitean käyttöön luovutettiin Erottajankatu 19:stä tilastotoimistolta vapautuneesta huoneistosta n. 470 m² (1. 8. 1 538 §).

Äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin vuokrata rouva L. Rajalalta Vartiokylän Kontulan alueella olevasta huvilasta 44 m²:n suuruinen huoneen ja keittiön huoneisto 16. 1. alkaen, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk. Kuukausivuokra, 12 500 mk, johon sisältyi korvaus polttopuista, oli suoritettava etukäteen, kolmen kuukauden vuokra kerrallaan (17. 1. 149 §). Sopimus sanottiin myöhemmin irti päättyväksi 30. 9., jonka jälkeen päätettiin samasta talosta sekä samalta vuokranantajalta vuokrata 1. 10. alkaen toistaiseksi kahden huoneen ja keittiön huoneisto, suuruudeltaan 66 m². Vuosineljännesvuokraksi, johon sisältyi korvaus polttopuista, lämmityksestä ja veden kannosta, sovittiin 75 000 mk (19. 9. 1 822 §).

Maitopisara-nimiseltä yhdistykseltä päätettiin vuokrata äitiysneuvolahuoneistoksi Iso-Roobertinkatu 35:stä kahden huoneen ja kylpyhuoneen huoneisto sekä halli käytettäväksi yhteisesti vuokranantajan kanssa. Kuukausivuokra, johon sisältyi lämpö, valo ja siivous, oli 7 000 mk. Vuokrakausi alkoi 16. 5., vuokrasopimus jatkui 1. 6. 1956 alkaen tavanmukaisena vuosivuokrasopimuksena, irtisanomisaikana 3 kk. Huoneistossa suoritettavia korjauksia sekä lisälaitteiden hankkimista varten päätettiin kaupunginhallitukselta anoa 330 000 mk yleisten töiden lautakunnan käyttöön (9. 5. 980 §) .

Puistolasta päätettiin vuokrata äitiys- ja lastenneuvolatarkoitukseen autonkuljettaja M. Utuselta talosta Aamuruskontie 5 yhden huoneen, keittiön ja eteisen käsittävä huoneisto, pinta-alaltaan 37.6 m², 12 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus polttopuista, 1. 9. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaikana 3 kk (22. 8. 1 635 §, 5. 9. 1 727 §).

Torpparinmäen alueelta talosta Sihteerintie 6 päätettiin äitiys- ja lastenneuvolaksi vuokrata kolmen huoneen ja keittiön huoneisto, suuruudeltaan 80 m² 26 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen, 1. 11. 1955 tai siitä ajankohdasta lähtien, jolloin huoneisto valmiina luovutettaisiin kaupungin käyttöön, 31. 5. 1956 saakka sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaikana 3 kk. Vuokrauksen edellytyksiin kuului, että talon pesutupa oli korvauksetta neuvolan käytettävissä sekä että vuokranantaja ilman eri korvausta rakensi neuvolaviranomaisten määräämät lastenvaunujen ja kelkkojen säilytyspaikat rakennuksen portaikon alle (31. 10. 2 162 §).

Äitiysavustuspakkkausten jakeluvarastoa varten päätettiin Osuustukkukaupalta vuokrata 1. 4. lähtien toistaiseksi varastotilaa 25 m² 5 000 mk:n kuukausivuokrasta (14. 3. 533 §).

Marian sairaalan henkilökunnan asuntolatarkoituksiin vuokrattiin Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kiinteistötoimistolta seurakuntatalosta Annankatu 14 huoneistot n:o 6 ja 14, edellinen 56 400 mk:n ja jälkimmäinen 56 200 mk:n kuukausivuokrasta irtisanomisaikana 3 kk 1. 6. 1955—1. 5. 1956 väliseksi ajaksi (7. 3. 493 §). Lisäksi vuokrattiin samasta talosta sekä samaan tarkoitukseen 280 m²:n suuruinen kuuden huoneen, keittiön ja palvelijanhuoneen huoneisto n:o 9 ajaksi 1. 10. 1955—30. 9. 1956, jonka jälkeen vuokrasopimus molemmin puolin voitiin sanoa irti päättyväksi 6 kk:n kuluttua irtisanomiskuukauden lopusta lukien. Kuukausivuokra, 56 000 mk, oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin. Huoneiston enintään 300 000 mk:aan nousevien kunnostuskustannusten jakamisesta vuokranantajan ja vuokraajan kesken sovittiin eräin edellytyksin (22. 8. 1 640 §, 5. 9. 1 729 §).

Döbelninkatu 2:ssa sijaitsevan samoin Marian sairaalan henkilökunnan asuntolaksi vuokratun huoneiston vuokrasopimusta päätettiin jatkaa 1. 9. 1955—31. 5. 1956 väliseksi ajaksi entisin ehdoin (26. 9. 1 875 §).

Nikkilän sairaalan vuosilomasijaisten asuntolaksi ajaksi 1. 7. — 31. 8. päätettiin vuokrata Nikkilän kylästä autonkuljettaja E. Grönqvistiltä 5 huoneen huvila 15 000 mk:n kuukausivuokrasta (27. 6. 1 369 §).

Lastensuojeluviraston käyttöön määrättiin Aleksanterinkatu 46:sta asuntotuotantokomitealta vapautunut 200 m²:n suuruinen huoneisto (1. 8. 1 538 §).

Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätettiin luovuttaa Svenska Bildningens Vänner i Sockenbacka -nimisen seuran talossa sijaitseva, lastentarhan käytöstä vapautuva huoneisto 1. 9. tai siitä päivästä alkaen, jolloin lastentarha voi muuttaa uuteen huoneistoonsa Pitäjänmäen vanhalla kansakoululla (21. 3. 598 §).

Suomenkielisiä kansakouluja varten päätettiin vuokrata Mellunkylän Kontio -nimiseltä yhdistykseltä Vartiokylästä 72 m²:n suuruinen urheilumaja kalustoineen 17 000 mk:n kuukausivuokrasta 1. 9. 1955 — 31. 5. 1956 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk (15. 8. 1 604 §).

Suomenlinnan kansakoulun veistosaliksi päätettiin vuokrata puolustusministeriöltä Suomenlinnan C 1 rakennuksesta 47 m²:n suuruinen kasarmitupa 1. 9. 1955 — 31. 5. 1956 väliseksi ajaksi entisin ehdoin (24. 10. 2 116 §).

Ruotsinkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin Brändö Skolförening -nimiseltä yhdistykseltä vuokrata Kulosaarentie 4:ssä sijaitsevasta huoneistosta yksi huone entisen huonetilan lisäksi, joten kansakoululle vuokratun huoneiston osan pinta-alaksi tuli 162 m² ja kuukausivuokraksi 18 468 mk. Kaupungilla oli oikeus kustannuksellaan suorituttaa tarpeelliset korjaukset, väliseinän poisto ym., jota varten kaupunginhallitukselta anottiin 170 000 mk talo-osaston käytettäväksi (8. 8. 1 563 §).

Ruotsinkielisten kansakoulujen kasvatusneuvolaksi päätettiin vuokrata Samfundet Folkhälsan -yhdistykseltä Tavaststjernankatu 7:stä 62 m²:n suuruinen huoneisto 1. 1. — 31. 5. 1956 väliseksi ajaksi 49 600 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä, valosta, siivouksesta sekä huoneiston kaluston käytöstä (19. 12. 2 516 §).

Poikien ammattikoulun käyttöön päätettiin Vallilan Työväentalo Oy:ltä vuokrata voimistelusali Sturenkatu 27:stä 1. 10. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaikana yksi kuukausi. Vuokra oli lukukausien aikana arkisin 300 mk käyttötunnilta ja sisältyi siihen korvaus valosta ja veden käytöstä. Samalla merkittiin Stadionin voimistelusalin käytöstä tehty sopimus päättyneeksi 30. 8. (24. 10. 2 109 §).

Kotitalouslautakuntaa varten vuokrattiin 15. 3. alkaen Kiinteistö Oy. Maunulan Kirkkomäki 1—3 nimiseltä yhtiöltä 100 m² opetuskeittiötilaa 40 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä. Lisäksi kuului sopimukseen 12 m² vuokravapaata varastotilaa (28. 3. 672 §).

Lastentarhaksi vuokrattiin ajaksi 15. 2. 1955 — 29. 2. 1960 Ruoholahdenkatu 18:n B-talosta 210 m²:n suuruinen ao. tarkoitukseen suunniteltu huoneisto, siihen liittyvä 10 m²:n suuruinen ulkoiluvälinevarasto sekä A-talosta yksiö, kooltaan 34 m². Yhteinen kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä, oli 73 660 mk, irtisanomisaikana oli yksi vuosi. Kaupunginhallitukselle ehdotettiin yksiö määrättäväksi lastentarhan vahtimestarin tehtäviä hoitavan henkilön virka-asunnoksi (28. 2. 449 §, ks. v:n 1954 kert. II osan s. 59).

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että kaupunginkirjaston käyttöön luovutettaisiin talosta Sinivuorentie 25 Pukinmäen kokeilukoululta vapautunut huoneisto sekä että kiinteistölautakunnan käytettäväksi myönnettäisiin 150 000 mk:n määräraha huoneiston kunnostamiseksi kirjastotarkoitukseen soveltuvaksi. Samalla päätettiin, mikäli kaupunginhallitus em. ehdotuksen hyväksyisi, muuttaa huoneistoa koskevaa, 31. 5. 1948 päivättyä vuokrasopimusta 1. 1. 1956 alkaen siten, että kuukausivuokraksi tuli 7 500 mk sekä että vuokranantaja sitoutui osallistumaan puolella, kuitenkin enintään 150 000 mk:lla, huoneiston kunnostamisesta aiheutuviin kustannuksiin (7. 11. 2 210 §).

400-vuotiskoti-säätiöltä talosta Huopalahdentie 5 vuokrattiin seuraavat kolme huoneistoa: 25 m², kuukausivuokra 1 745 mk; 27 m², kuukausivuokra 1 950 mk sekä 26 m², kuukausivuokra 1 875 mk kotisairaanhoitajan ja kodinhoitajan virkaan sidotuiksi asunnoiksi. Vuokrakausi oli alkanut 1. 2. 1954 sekä jatkui toistaiseksi, irtisanomisaikana 3 kk. Lisäksi vuokrattiin 26 m²:n suuruinen huone kotisairaanhoitajan vastaanottohuoneena käytettäväksi 1. 6. 1954 lukien 2 860 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokrasopimuksen mukaan oli talon asukkaille varattava vastaanottoaika arkipäivisin klo 14—15 sekä sunnuntaisin sopimuksen mukaan (31. 1. 238 §, ks. v:n 1954 kert. II osan s. 62).

Kansaneläkelaitoksen uudistalosta Nordenskiöldinkatu 12 vuokrattiin huoltoviraston, nuorisotoimiston ja sairaalaviraston käyttöön huoneistotilaa III kerroksesta 410 m² ja IV kerroksesta 506 m² etukäteen suoritettavasta 503 800 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen. Vuokra sidottiin kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin, kuitenkin siten, ettei se alenisi alle em. summan. Vuokrakausi oli 5 vuotta siitä lukien, kun huoneistotilat oli luovutettu kaupungin käyttöön. Vuokrasopimus jatkui, mikäli sitä ei ollut sanottu irti 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä, sen jälkeen vuosivuokrasopimuksena. Vuokrauksen edellytyksenä oli, että huoneistotilat rakennettiin kaupungin virastokäyttöön soveltuviksi (13. 6. 1 257 §).

Kaupunginarkistolle päätettiin talosta Mäkelänkatu 107 vuokrata Helsingin Kansanasunnot Oy:ltä 310 m²:n suuruinen maanalainen arkistotila 1. 3. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaikana 3 kk. Kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä, vedestä sekä ennen tilojen käyttöön ottamista välttämättömiksi katsottavista korjaus- ja muutostöistä, oli 46 500 mk (12. 12. 2 445 §).

Stadionin eteläkaarteen huoneistotilojen vuokraaminen. Lautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että kiinteistölautakuntaa kehotettaisiin tekemään Stadion-säätiön kanssa esityksen mukainen sopimus huoneistotilojen vuokraamisesta ja luovuttamisesta Eduskuntakatu 4:ssä ja Runeberginkatu 10:ssä sijaitsevien verotusvalmisteluviraston osastojen käyttöön (18. 7. 1 468 §, ks. I osan s. 189).

Vuokrasopimusten muutokset, pidennykset ym. Mannerheimin Lastensuojeluliiton omistamasta, Toinen linja 19:ssä sijaitsevasta neuvolahuoneistosta 9. 12. 1948 tehtyyn vuokrasopimukseen hyväksyttiin tehtäväksi muutos, jonka mukaan vuokranantajalla oli 31. 12. 1955 jälkeen oikeus sanoa irti sopimus kesken vuokrakaudenkin 3 kk:n kuluttua päättyväksi, mikäli rakennus purettaisiin lastensuojelulaitoksen rakentamista varten. Huoneiston vuokraksi 1. 4. 1956 alkaen hyväksyttiin 14 000 mk (24. 10. 2 108 §).

Aleksanterinkatu 21:stä Oy. Julius Tallbergilta vuokratun huoneiston vuokrankorotus hyväksyttiin sillä ehdolla, että vuokranantaja suostui vuokrasopimuksen pidentämiseen ainakin 31. 5. 1957 saakka (5. 9. 1 720 §).

Lautakunta oikeutti talo-osaston muuttamaan sen ja posti- ja lennätinhallituksen välillä 1. 10. 1952 Susitie 2—6:ssa sijaitsevan postitoimipaikan huoneistosta tehtyä vuokrasopimusta siten, että sanottu sopimus on voimassa 1. 1. 1955 alkaen toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk (24. 1. 182 §).

Lautakunta päätti hyväksyä johtaja P. Pennaselta Kalevankatu 4:stä vuokrattua 720 m²:n suuruista huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 30. 6. sekä vuokrata ko. huoneiston kaupungin käyttöön 1. 7. alkaen viiden vuoden ajaksi etukäteen suoritettavasta 252 000 mk:n kuukausivuokrasta, joka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin ja joka oli tarkistettava vuosittain kalenterivuoden päättyessä. Lisäksi päätettiin, että vuokrasopimus jatkuu sopimuskauden päätyttyä edelleen aina vuoden kerrallaan, irtisanomisaikana 6 kk (6. 6. 1 200 §, 27. 6. 1 366 §).

Talosta Aleksanterikatu 46 Säästöpankkien-Osake-Pankilta vuokrattua 200 m²:n huoneistoa koskeva vuokrasopimus päätettiin, mikäli kaupunginhallitus myöntäisi kiinteistölautakunnan anoman 460 000 mk:n määrärahan ko. huoneistossa suoritettavia muutos- ja korjaustöitä varten, uudistaa 1. 1. 1956 alkaen mm. seuraavin ehdoin: vuokrakausi päättyy 31. 12. 1958 sekä, ellei sitä sanottu irti viimeistään 3 kk ennen sanottua päivämäärää, jatkui sen jälkeen vuoden kerrallaan. Indeksiin sidottu kuukausivuokra oli 120 000 mk ja tarkistettiin se vuosittain tammikuussa. Vuokraaja ei ilman vuokranantajan suostumusta saanut kiinnittää kilpiä yms. talon seiniin ym. Vuokrakauden päättyessä ei vuokraajalla ollut oikeutta saada korvausta huoneistossa suorittamistaan muutos- ja korjaustöistä (12. 12. 2 441 §).

Erottajankulma Oy:ltä Erottajankatu 19:stä vuokratusta huoneistosta luovutettiin vuokranantajan käyttöön huonetilaa 16.2 m². Vuokraa alennettiin vastaavasti (24. 10. 2 121 §).

Olaus Petri-seurakunnalta talosta Apollonkatu 14—16 vuokratusta huoneistosta päätettiin luovuttaa vuokranantajan käyttöön huonetilaa n. 70 m² 1. 1. alkaen sekä merkitä huoneiston vuokraksi 14 000 mk kuukaudessa lämpöineen ja valoineen (Taloj. 28. 2. 63 §).

Vuokrasopimusten irtisanominen. Etelä-Kaarelasta talosta Vallinrinne 6 äitiys- ja lastenneuvolaksi vuokrattua huoneistoa koskeva sopimus sanottiin irti päättyväksi 31. 12. 1955 (10. 10. 1 986 §).

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön vuokrattuja huoneistotiloja koskevia vuokrasopimuksia sanottiin irti seuraavasti: Kaarelasta Maavallintie 17:stä vuokrattua 49 m²:n huoneistotilaa sekä 31 m²:n lisätilaa koskevat sopimukset päättyviksi, edellinen 31. 8. ja jälkimmäinen 31. 5.; Kirjokalliontie 33:sta vuokratun, 35 m²:n huoneistotilan vuokrasopimus päättyväksi 31. 5. sekä Huopalahden seurakunnalta Pappilantie 2:sta vuokrattuja huoneistotiloja koskeva sopimus päättyväksi 31. 5. (23. 5. 1 088 §, 31. 5. 1 141 §).

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Asutustoimistolle lisätilaksi luovutettiin 1. 1. alkaen Mannerheimintie 13:sta Hesperian huvilan II kerroksesta asunnonjakotoimiston käytöstä vapautunut 36 m²:n suuruinen huone, johon kuului eteis- ja odotushuonetilojen käyttöoikeus. Tilitysvuokra oli 2 880 mk kuukaudessa (10. 1. 66 §).

Nuorisotyölautakunnalle luovutettiin Merimiehenkatu 12:sta suomenkielisten kansakoulujen käytöstä vapautunut kahden huoneen huoneisto 1. 1. alkaen 11 606 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (24. 1. 181 §).

Lastentarhakäyttöön päätettiin luovuttaa Pakilan lastentalosta vapautunut lastenneuvolahuoneisto 1. 4. alkaen (21. 3. 601 §).

Kaupungin omistamien kesähuviloiden vuokralleanto. Talojaosto päätti antaa vuokralle kertomusvuoden kesäkaudeksi sen hallinnossa olevat kaupungin omistamat 24 kesähuvilaa. Rakennusten vuokrat pysyivät samoina kuin edellisenä vuonna (Taloj. 25. 4. 84 §, 20. 6. 123 §). Kaupunginhallituksen alistettua em. vuokrausta koskevan päätöksen tutkittavakseen annettiin pyydetty selitys sekä esitettiin, että päätös saataisiin panna täytäntöön (Taloj. 9. 5. 97 §).

Ent. ammattikoulutalosta Pietarinkatu 6 vuokralle annetut huonetilat. Lautakunta oikeutti talo-osaston vuokraamaan Suomi-Filmi Oy:lle 737 m² huonetilaa ent. ammattikoulutalosta 1. 1. 1956—31. 12. 1957 väliseksi ajaksi sekä, ellei sopimusta jommaltakummalta puolen sanottu irti viimeistään 30. 9. 1957, sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaikana 3 kk. Vuokraaja oli kuitenkin velvollinen muuttamaan talosta kesken vuokrakaudenkin siinä tapauksessa, että kaupunki ryhtyisi suorittamaan rakennustöitä tontilla. Muista sopimusehdoista mainittakoon mm.: vuokraajalla oli oikeus pystyttää rakennuksen välittömään läheisyyteen 10×20 m:n suuruinen, levyistä kokoonpantu varastoparakki, jonka paikoillaanpidosta oli suoritettava kuukausittain 1 000 mk:n lisäkorvaus; huonetilojen kuukausivuokra oli 100 000 mk, joka sidottiin indeksiin samoin kuin lisäkorvauskin; vuokraan sisältyi korvaus vedenkäytöstä ja lämmityksestä, mutta ei polttoaineista; talon katuosuuden puhtaanapidosta huolehti vuokranantaja (5. 12. 2 402 §).

Huvilan vuokraaminen Kalliolan Kannatusyhdistykselle. Kalliolan Kannatusyhdistykselle päätettiin vuokrata 5 vuodeksi 1. 5. alkaen ns. Magasinvilla, joka sijaitsee Laajasalossa yhdistykselle 18. 4. vuokratulla alueella. Vuosivuokra oli 15 000 mk. Vuokraajan oli huolehdittava rakennuksen kunnostamisesta ja hoidosta (2. 5. 925 §).

Killingholman rakennusten vuokralleanto. Laajasalon Killingholmassa sijaitseva kesähuvila, rantatupa ja kesämaja ulkorakennuksineen vuokrattiin kertomusvuoden kesäkaudeksi Lasten Kesä -nimiselle yhdistykselle 25 000 mk:n suuruisesta vuokrasta (13. 6. 1 254 §).

Pitäjänmäen ent. kansakoulurakennuksen huonetilojen vuokralleanto. Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle vuokrattiin 15. 1. — 30. 4. 1955 väliseksi ajaksi koditto-mien henkilöiden majoitustarkoitukseen käytettäväksi Konalantie 17:ssä sijaitsevasta entisestä koulurakennuksesta huonetilaa yhteensä 500 m². Kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä, oli 50 000 mk. Vuokraajan oli luovutettava, mikäli kaupunki aloittaisi talon muutos- ja korjaustyöt, kuitenkin aikaisintaan 1. 3., tarvittavat huonetilat hallinnastaan, jolloin myös vuokraa vastaavasti alennettaisiin (10. 1. 79 §).

Lasipalatsin huoneistot. Merkittiin tiedoksi Kuitulevyneuvonnan ilmoitus, ettei se tarvinnut niitä huonetiloja, jotka lautakunta oli edellisenä vuonna oikeuttanut talo-osaston sille vuokraamaan. Samalla päätettiin, ettei Kuitulevyneuvonnan muuttoajan saamista koskeva anomus antanut aihetta lautakunnan hylkäävän päätöksen muuttamiseen (24. 1. 183 §, 14. 2. 328 §).

Helsingin Osuuskaupalle vuokrattiin rakennuksessa toimivan siirtomaatavaramyymälänsä vieressä oleva n. 23 m²:n suuruinen huoneistotila 23 000 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokraajan oli itse kustannettava ko. tilan kunnostaminen myymäläksi sekä sen yhdistäminen siirtomaatavaramyymälään, ilman että vuokrasuhteen päättyessä kaupunki oli velvollinen korvaamaan töiden aiheuttamia kustannuksia (14. 2. 331 §).

Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle 15. 12. 1954 vuokrattua 200 m²:n suuruista ent. ravintolan keittiöosaston osaa koskevaa sopimusta jatkettiin 1. 6. saakka. Vuokra oli 50 000 mk. Keittiöosasto pesuhuoneineen päätettiin sen jälkeen luovuttaa lisätilaksi rakennusvirastolle. Kaupunginhallitukselta anottiin 340 000 mk:n määrärahaa yleisten töiden lautakunnan käyttöön kunnostustöiden suorittamiseksi (28. 3. 677 §).

Malmilla sijaitsevan ent. turpeenhiiltorakennuksen vuokralleanto. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan Oy. V. Mäkelinille entinen turpeenhiiltorakennus ajaksi 16. 11. 1955—31. 12. 1960 sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk. Kuukausivuokra, 10 000 mk, sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin ja tarkistettiin vuosittain tammikuussa. Vuokraaja vapautettiin vuokransuorituksesta 16. 11. — 31. 12. 1955 välisenä aikana, joka oli laskettu kuluvan hänen rakennuksessa suorittamiinsa kunnostustöihin. Muista ehdoista mainittakoon, että vuokraaja sitoutui kustannuksellaan huolehtimaan rakennuksen täydellisestä kunnossapidosta sekä että vuokraajan

suorittamat ja talo-osaston hyväksymät rakennuksen muutos- ja korjaustyöt jäisivät korvauksetta kaupungin omaisuudeksi. Rakennusta saatiin käyttää ainoastaan teollisuustarkoituksiin (14. 11. 2 235 §).

Bredbackan kartanon ent. kotieläinrakennuksen vuokralleanto. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan liikemies E. Kairaskorvelle Bredbackan entinen kotieläinrakennus siihen kuuluvine tontteineen ajaksi 1. 11. 1955 — 31. 10. 1960 etukäteen suoritettavasta ja viralliseen elinkustannusindeksiin sidotusta 10 600 mk:n kuukausivuokrasta, jonka tarkistus suoritettiin vuosittain marraskuun aikana. Vuokrauksen edellytyksenä oli, että vuokraaja suoritutti rakennuksessa kiinteistölautakunnan hyväksymän piirustuksen mukaiset muutostyöt, jotka vuokrasuhteen päätyttyä jäisivät korvauksetta kaupungin omaisuudeksi. Vuokraajan oli sen lisäksi huolehdittava rakennuksen palovakuuttamisesta (20. 6. 1 317 §, 10. 10. 1 984 §).

Vartiokylän kalliosuojasta päätettiin vuokrata Auto-Laitteet Oy:lle huonetilaa 264 m² mm. seuraavin ehdoin: vuokrakausi alkaa 1. 12. 1955 ja päättyy 31. 12. 1960 sekä jatkuu sen jälkeen vuoden kerrallaan, molemminpuolisena irtisanomisaikana 6 kk; mikäli kalliosuojaa tarvitaan väestönsuojelutarkoitukseen, luopuu vuokraaja huonetilojen hallinnasta ilman irtisanomisaikaa; viralliseen elinkustannusindeksiin sidotun kuukausivuokran suuruus on 6 600 mk ja suoritetaan sen tarkistus vuosittain jälkikäteen tammikuussa; vuokrattua tilaa saadaan käyttää autokorjaamona ja autoalan teollisuuden harjoittamiseen; vuokraaja saa em. tiloissa suorittaa ainoastaan talo-osaston sallimia parannus- ja korjaustöitä, jotka vuokrasuhteen päättyessä jäävät korvauksetta vuokranantajan omaisuudeksi (28. 11. 2 357 §).

Uudisrakennustyömaan yhteydessä käytettäväksi vuokrattiin Oy. Concrete Ab:lle 100 m²:n suuruinen alue Salomonkadun Fredrikin- ja Runeberginkadun väliseltä osalta 4 000 mk:n kuukausivuokrasta irtisanomisaikana 14 vrk (21. 11. 2 304 §).

Viipurin- ja Kotkankadun kulmauksessa olevan parakkialueen vuokrasopimuksen jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Koulumatkailutoimisto Oy:n ja kaupungin välillä 5. 5. 1952 tehtyä em. aluetta rakennuksineen koskevaa vuokrasopimusta 14. 5. 1960 saakka muuten entisin ehdoin, paitsi että määräys, jonka mukaan alueelle ei saa rakentaa uusia rakennuksia, muutetaan siten, että alueelle saadaan rakentaa ainoastaan kiinteistölautakunnan suostumuksella ja lautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti (12. 9. 1 786 §).

Annalan kartanon eräiden huoneistojen ja alueiden vuokrasopimuksen jatkaminen. Lautakunta päätti vuokrata puutarhuri V. Liemolalle hänen hallinnassaan 16. 10. 1950 tehdyn vuokrasopimuksen nojalla olevat, ns. Annalan kartanon eräät huoneistot sekä alueet 1. 1. 1956 alkaen muutoin entisillä ehdoilla, paitsi että vuokrakausi päättyi 31. 12. 1956 sekä jatkui sen jälkeen, ellei sitä sanottu irti viimeistään 30. 9. 1956, vuoden kerrallaan, irtisanomisaikana 3 kk. Aikaisemman sopimuksen 1 860 m²:n suuruista peltoaluetta ja 250 m²:n suuruista pengertä koskeva kohta jäi ennalleen. Elinkustannusindeksiin sidottu vuokra oli 180 000 mk, indeksitarkistus suoritettiin tammikuussa (12. 12. 2 442 §).

Malmin ent. kaatopaikan alueen osan vuokrasopimuksen muuttaminen. Tapanilassa sijaitsevan hiekkakuoppa-alueen, joka kuuluu kaupungin valtiolta vuokraamaan Malmin entisen kaatopaikan alueeseen, varaamiseksi urheilu- ym. tarkoituksiin lautakunta päätti hyväksyä siihen 13. 2. 1954 tehtyyn vuokrasopimukseen, jolla Insinööritoimisto Silta ja Satama Oy:lle oli em. alueesta vuokrattu n. 11 310 m², tehtäväksi muutoksen, jonka mukaan vuokraaja luopui n. 4 100 m²:n suuruisesta hiekkakuoppa-alueesta, vuokrasopimuksen jatkuessa muutoin entisin ehdoin. Samalla päätettiin määrätä kaupungin valtiolta vuokraama alue, lukuunottamatta em. yhtiölle vuokrattua osaa, tonttiosaston hallintoon ja kehottaa osastoa huolehtimaan siitä, että sitä voitiin mahdollisimman suuressa määrin käyttää urheilu- ja retkeilytarkoituksiin. Lisäksi kehotettiin tonttiosastoa yhteistyössä asemakaavaosaston kanssa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin valtion omistaman hiekkakuoppa-alueen saamiseksi puistotarkoitukseen asemakaavasuunnitelman mukaisesti (24. 10. 2 111 §).

Oy. G. Söderström Ab:n vuokrasopimuksen purkaminen. Lautakunta päätti julistaa vuokrasopimuksen ehtojen täyttämättä jättämisen vuoksi heti menetetyksi em. yhtiön korttelissa n:o 178 Hernesaarenkadun varrella olevaa tehdasrakennusta koskevan vuokraoikeuden (7. 11. 2 211 §).

R. Holmqvistin vuokrasopimukset. Lautakunta päätti korottaa puutarhuri R. Holm-

qvistin Kumpulasta Litt. A ja D vuokraamien rakennusten ja alueiden vuokran 1. 1. 1956 alkaen 150 000 mk:ksi sekä yhdistää vuokraukset entisin ehdoin samaksi sopimukseksi (19. 12. 2 512 §).

Tuberkuloosiyhdistyksen käyttöön ostettujen rakennusten vuokran määrääminen. Lautakunta päätti vuokrata Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle Viherlaaksossa sijaitsevan Kesäpirtti-nimisen kiinteistön 1. 4. alkaen 5 vuoden ajaksi molemminpuolisena irtisanomisaikana yksi vuosi 200 000 mk:n suuruisesta vuosineljänneksittäin etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta (2. 5. 929 §).

Vuokramaksut. Lautakunta päätti hyväksyä esitetyt vierailta vuokrattuja, liikehuoneistoksi katsottavia huoneistoja koskevat vuokrankorotusvaatimukset v:n 1956 alusta. Talo-osasto oikeutettiin harkintansa mukaan, ei kuitenkaan kesken sopimuksen mukaisen vuokrakauden, suostumaan muihin mahdollisesti esitettäviin vaatimuksiin, jotka tarkoittavat liikehuoneistojen vuokrien korottamista sosiaaliministeriön asuntotoimiston 3. 10. 1955 huoneenvuokralautakunnille lähettämän kiertokirjeen edellyttämälle tasolle (17. 10. 2 061 §, 5. 12. 2 394 §, taloj. 30. 11. 175 §).

Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa harkintansa mukaan 1. 1. 1956 lukien kohtuullisesti korottamaan liian alhaisiksi käyneitä, kaupungin omistamissa taloissa sijaitsevien liikehuoneistojen vuokria ja ottamaan tällöin huomioon huoneistojen vuokra-arvon kohoamiseen muihin liikehuoneistoihin verrattuna v:n 1941 jälkeen mahdollisesti vaikuttaneet seikat (12. 9. 1 780 §, taloj. 20. 6. 120 §). Samoin kehotettiin talo-osastoa korottamaan hallinnassaan olevien, vierailla vuokrattujen huoneenvuokrasäännöstelyn alaisten asuinhuoneistojen vuokria säännöstelystä kulloinkin voimassa olevien määräysten sallimissa rajoissa (27. 12. 2 540 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin tilitysvuokrien, ei kuitenkaan niiden laitosten, joiden vuokramaksuihin saatiin avustusta valtiolta, perusteiden tarkistamista ja vuokrien korottamista 1. 1. 1956 lähtien keskimäärin 25 % (6. 6. 1 196 §).

Hyväksyttiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet kaupungin virastojen ja laitosten huoneistojen vuokrien muutokset ja osoitettiin varat niitä varten talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset. Sen lisäksi lautakunta käsitteli lukuisia asioita, jotka koskivat mm. kaupungin virastojen ja laitosten huoneistojen tilitysvuokria, virastoille ja laitoksille vierailta vuokrattujen huoneistojen vuokria, kaupungin toimesta rakennettujen tai kaupungin omistamien asuinrakennusten ja huoneistojen vuokrien, lämminvesimaksujen ym. määräämistä sekä virka-asuntoja.

Talo-osaston hoitoon määrättiin: Suursuon vuokra-alueella n:o 18 olevat rakennukset, Espoon kunnan Bembölen kylässä sijaitsevat Kesäpirtti RN:o 1^{13} ja Kesäpirtti n:o 1 RN:o 1^{20} -nimiset tilat rakennuksineen (10. 1. 42 §); Suursuon vuokra-alueella n:o 5 sijaitsevat rakennukset (24. 1. 151 §); Malmin kylässä oleva Ilola RN:o 6^{316} -niminen tila rakennuksineen (31. 1. 193 §); Malmin kylässä olevilla Filpuksen talosta n:o 7 eroitetuilla tiloilla sijaitsevat rakennukset tonttialueineen (14. 2. 289 §); Brusaksen tilan RN:o 6^{93} metsässä olevat kaksi kalliosuojaa (14. 2. 308 §); Pakilan tiloilla Santala RN:o 3^{142}, Kuusimäki RN:o 3^{438} ja Kuusisto RN:o 3^{712} sijaitsevat rakennukset tonttialueineen (28. 2. 390 §); Maunulan leikkipuiston kaitsijarakennus (28. 2. 391 §); Lauttasaaren kylästä tilat Gerd RN:o 1^{255} ja Gerd II RN:o 1^{268} rakennuksineen (28. 3. 616 §); Mellunkylässä Bredbackan tilalla sijaitsevat rakennukset (4. 4. 710 §); Herttoniemen Killingholm RN:o 1^{11} -nimisen tilan rakennukset (16. 5. 994 §); Bredbackan tilalla RN:o 4^{70} olevat neljä kalliosuojaa (31. 5. 1 118 §); Ruskeasuon vuokra-alueen n:o 6 kaksi asuinrakennusta talousrakennuksineen (25. 7. 1 476 §); Oulunkylän eteläisen huvilaryhmän vuokra-alueella n:o 9 olevat rakennukset (1. 8. 1 505 §); tilalla Labor RN:o 1^{4} olevat rakennukset (5. 9. 1 677 §); Reijolan huvila-alueella n:o 10 sijaitsevat asuinrakennukset (12. 9. 1 734 §); Tapanilan tila Ro RN:o 9^{169} rakennuksineen (31. 10. 2 126 §); Malmilla sijaitseva kaasulaitoksen ent. turpeenhiiltorakennus alueineen (7. 11. 2 172 §, 14. 11. 2 235 §) sekä Vallilan Kesäteatterin uudet rakennukset laitteineen (14. 11. 2 214 §).

Rakennusten myynti purettavaksi. Julkisella huutokaupalla myytiin Lemmilän vastaanottokodin kuivaamorakennus 27 000 mk:sta (Taloj. 11. 2. 40 §), Herttoniemen huvila n:o 40a 4 500 mk:sta, Herttoniemen huvila n:o 61 10 000 mk:sta, latorakennus Herttoniemessä 20 500 mk:sta sekä kaksi varastohuonetta Köydenpunojankatu 8:ssa 190 000 mk:sta (18. 4. 817 §). Hesperiankatu 46:ssa sijainnut entinen teurastamorakennus luovu-

tettiin korvauksetta N. Suviolle purettavaksi ja poiskuljetettavaksi sekä samoin Herttoniemen huvila n:o 51 E. Modeenille hänen tarjoamastaan 21 000 mk:n korvauksesta (1. 8. 1 542 §).

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat. Lautakunta päätti vuokrata esikaupunkialueelta kuusi huoneistoa v. 1956 toimitettavaa henkikirjoitusilmoitusten vastaanottoa varten. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään huoneistojen vuokrien maksuksi 17 000 mk arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä poliisihuoneistojen vuokratilille (27. 12. 2 539 §).

Autotallitilan vuokraaminen. Kallion paloaseman alla olevasta väestönsuojasta päätettiin luovuttaa palolautakunnan käyttöön 1. 2. lukien kolmen auton säilytykseen tarvittavat tilat 4 000 mk:n tilitysvuokrasta kutakin autoa kohden kuukaudessa (24. 1. 185 §).

Tilapäismajoitukseen myönnetty lupa. Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle myönnettiin oikeus käyttää vuokratta poikien ammattikoulua majoitustarkoitukseen 30. 6. — 3. 7. välisenä aikana. Yhdistyksen oli kuitenkin korvattava ammattikoululle majoituskustannukset sekä vastattava mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta (Taloj. 18. 4. 78 §).

Saunat. Käärmetalon saunan vuokraajan V. Timosen anomuksesta päätettiin saunan vuokra alentaa 160 000 mk:sta 115 000 mk:aan kuukaudessa. Vesimaksut ja muut vuokraehdot jäivät ennalleen (28. 2. 440 §, taloj. 18. 2. 46 §).

Toukolassa Muuraintie 8:ssa sijaitsevan saunalaitoksen vuokraajalta päätettiin periä korvauksena vedenkulutuksesta ajalta 1. 1. 1949—31. 12. 1954 yhteensä 279 095 mk sekä 1. 1. 1955 lähtien 5 000 mk kuukaudessa. Myöhemmin päätettiin asentaa vesimittari saunalaitokseen ja lakkauttaa vuokraajan velvollisuus kuukausikorvauksen suorittamiseen siitä päivästä lukien, jolloin vedenkulutus on mittarista todettavissa (31. 1. 235 §, 28. 2. 444 §).

Lautakunta oikeutti talo-osaston korottamaan Toukolan ja Koskelan puistokylien saunojen vuokrat 1. 1. 1956 alkaen 10 000 mk:aan kuukaudessa (19. 12. 2 513, 2 514 §).

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnettiin tavanmukaisin ehdoin oikeus pystyttää puhelinkioskit Kulosaareen Brändön- ja Stjernvallintien kulmaukseen, Lauttasaareen Itälahdenkadun ja Nahkahousuntien kulmaukseen sekä Pohjois-Haagaan Ohjaajan- ja Tolarintien kulmaukseen. Vuosivuokra oli 6 000 mk paikkaa kohden 1. 10. lukien (19. 9. 1 826 §).

Puhelinyhdistys oikeutettiin muuttamaan Mannerheimin- ja Koroistentien kulmauksessa olevan puhelinkioskin sijaintipaikkaa sekä pystyttämään lähemmin määrättyyn paikkaan siirretyn kioskin sekä sen viereen uuden puhelinkioskin 16. 10. lukien 6 000 mk:n vuosivuokrasta ja tavanmukaisin ehdoin (3. 10. 1 928 §).

Makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat. Mannerheimin Lastensuojeluliitolle myönnettiin lupa makeisien ja savukkeiden myyntiin käytettävän tavara-automaatin asettamiseen v:ksi 1955 talon Mannerheimintie 60 ulkoseinään 2 000 mk:n korvauksesta (10. 1. 71 §). Sen lisäksi liitolle myönnettiin oikeus 25:n samanlaisen automaatin sijoittamiseen määrätyille paikoille eri puolille kaupunkia 1. 7. — 31. 12. väliseksi ajaksi, josta korvauksena perittiin 1 000 mk automaattia kohden sekä 11:n automaatin asettamiseen 500 mk:n korvauksesta 1. 10. alkaen kertomusvuoden loppuun kutakin automaattia kohden. Tarvittavan kiinteistönomistajain suostumuksen lisäksi oli liiton hankittava lupa myös maistraatilta (20. 6. 1 315 §, 17. 10. 2 052 §).

Esplanaadikappeli. Talo-osasto oikeutettiin kiinteistöjen pääluokan lukuun Talo-osasto kuuluvia kaupungin talojen korjausmäärärahoja käyttäen suorituttamaan Esplanaadikappelin alueella soittolavan katon uusiminen sekä eräitä rakennusten ulko- ja maalaustöitä ja rakennuttamaan uusi aita (Taloj. 2. 5. 92 §).

Lautakunta antoi suostumuksensa eräisiin Esplanaadikappelin vuokrasopimuksen vakuutta koskeviin muutosjärjestelyihin (4. 4. 731 §).

Lisäksi päätettiin Helsingin Kesäpuistoravintola Oy:n anomuksesta suostua siihen, että Esplanaadikappelin vuokrasopimuksen mukaisesta ravintolan avaamisvelvollisuutta koskevasta määräyksestä saataisiin kevään tulon myöhästymisen johdosta kertomusvuonna poiketa siten, että ravintola avataan yhtiön johtokunnan harkitsemana päivänä toukokuun aikana (18. 4. 821 §).

Muutos- ja korjaustöiden suorittaminen Kaivohuoneen ravintolarakennuksessa. Lautakunta päätti, hyväksyen puolestaan esitetyt muutospiirustukset, oikeuttaa Oy. Uusi

Kaivohuone Ab:n suorittamaan eräät yhtiön anomat Kaivohuoneen ravintolarakennuksen muutos- ja korjaustyöt. Sopimuksen ehtoina oli, ettei kaupunki ollut velvollinen vuokrasuhteen päättyessä suorittamaan yhtiölle minkäänlaista korvausta rakennukseen tällä tavoin tehdyistä parannuksista sekä että yhtiön oli, mikäli kaupunki sitä vaatisi, vuokrasuhteen päättyessä asetettava poistamansa lasinen välikatto takaisin entiselle paikalleen määräaikaan mennessä. Vuokraajan oli korjaus- ja muutossuunnitelmien tarkastuksessa käytettävä apunaan rakennusviraston asiantuntijoita, talo-osaston puolestaan valvoessa työn suorittamista. Samalla päätettiin, että Oy. Uusi Kaivohuone Ab:n, yhtiön ja kaukaupungin välisen 18. 1. 1954 päivätyn vuokrasopimuksen vuokramaksun ym. ehtojen täyttämisen vakuudeksi asettama takaussumma oli oleva myös ravintolasalin välikaton ennalleen palauttamisen samoin kuin muiden mahdollisesti keskeneräisiksi jäävien töiden loppuun saattamisen vakuutena. Yhtiön anomuksesta hyväksyttiin em. vakuutena olleen käteisen takaussumman vaihto samansuuruiseen pankkitakuuseen (2. 2. 240 §, 14. 2. 292 §).

Stansvikin kartanon keittiön sähköistäminen. Helsingin kunnallisvirkamiesyhdistykselle suoritettiin 682 706 mk kertomusvuoden talousarvioon ko. tarkoitukseen varatuista määrärahoista korvauksena yhdistyksen kesäkodin keittiön sähköistämiseen käytetyistä varoista (14. 2. 335 §).

Ruskeasuon ratsastushallin rakennuksessa n:o 10 sattuneen tulipalon aiheuttamien raivaus- ja korjaustöiden kustannuksia varten anottiin kaupunginhallitukselta yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi 13 milj. mk:n suuruinen määräraha (28. 2. 450 §).

Rakennusten muutos- ja korjaustyöt. Talo-osasto oikeutettiin käyttämään kiinteistöjen pääluokkaan Talo-osasto lukuun kuuluvia kaupungin talojen korjausmäärärahoja lukuisien muutos- ja korjaustöiden suorituttamiseen kertomusvuoden aikana virastojen ja laitosten huoneistoissa, asuinrakennuksissa ym.

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä sekä annettiin lausuntoja erilaisista rakennusten muutos- ja korjaustöistä, jolloin töiden suorittamiseen tarvittavat määrärahat useimmiten anottiin yleisten töiden lautakunnan tai talo-osaston käytettäväksi.

Kauppahallit. Kertomusvuoden aikana vuokrattiin tarjousten perusteella Hakaniemen kauppahallin 18 myymälää (19. 9. 1 830 §, taloj. 3. 1. 6 §, 28. 2. 64 §, 18. 4. 79 §, 6. 6. 101 §, 8. 7. 133 §, 17. 10. 144 §, 19. 11. 159 §), Kasarmitorinhallin 11 myymälää (4. 7. 1 409 §, taloj. 10. 1. 19 §, 21. 2. 58 §, 18. 4. 81 §, 6. 6. 100 §, 17. 10. 143 §, 19. 11. 158 §, 30. 11. 177 §) sekä Hietalahden kauppahallin 11 myymälää (24. 1. 179 §, 19. 9. 1 832 §, taloj. 18. 4. 80 §, 6. 6. 102 §, 8. 7. 130 §).

Kaksi Hietalahden kauppahallin taloustavaramyymälää muutettiin leipämyymälöiksi sekä yksi vaatetavaramyymälä kukkamyymäläksi (24. 1. 179 §, 28. 3. 681 §). Kasarmitorinhallin yksi leninkimyymälä muutettiin hattumyymäläksi (31. 10. 2 168 §) sekä Hakaniemen kauppahallin yksi kananmunamyymälä kalamyymäläksi (28. 11. 2 352 §).

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin sen lisäksi asioita, jotka koskivat mm. myymälän vaihtamista toiseen vapaana olleeseen, eräitä myymälöiden vuokralleannosta johtuneita valituksia, vuokrasopimusten purkamista tai vuokraoikeuden siirtoa.

Talojaosto esitti kiinteistölautakunnalle, ettei Hakaniemen ja Hietalahden kauppahallien, Kauppatorinhallin sekä Kasarmitorinhallin vuokria korotettaisi ennen kuin korjaustyöt halleissa oli suoritettu (Taloj. 19. 11. 152—155 §).

Kauppahalleissa toimiville kalakauppiaille myönnettiin oikeus kalojen suomustamiseen myymälöissään terveydenhoitolautakunnan hyväksymää koneellista suomustajaa käyttäen sekä sanotun lautakunnan antamia määräyksiä noudattaen. Kauppatorinhallin osalta oli lupa voimassa kuitenkin vain siihen asti, kunnes halliin suunniteltu kalanperkaamo alkaisi toimintansa (31. 5. 1 147 §).

Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa sanomaan irti niiden hallimyymälöiden vuokrasopimukset, joissa työskentelevistä henkilöistä joku kieltäytyy tuberkuloositoimiston järjestämästä maksuttomasta keuhkojen röntgentarkastuksesta, eikä myöskään talo-osaston määräämänä aikana esitä lääkärintodistusta keuhkojensa terveydentilasta (21. 2. 384 §).

Torikauppa. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle Kauppatorin C ja D maalaisriveissä olevat puutarhatuotteiden myyntipaikat v:ksi 1956 niiden entisille vuokraajille 8 000 mk:n kuukausivuokrasta kutakin paikkaa kohden. Perunanmyyntipaikoista oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan 5 paikkaa niiden aikaisemmille vuokraajille 5 000 mk:n

kuukausivuokrasta paikkaa kohden sekä tarjoamaan vuokrattaviksi muut 3 paikkaa joko 1. 1. 1956 alkaen 5 000 mk:n tai 1. 6. 1956 alkaen 10 000 mk:n kuukausivuokrista. Kauppatorin myyntipaikat vuokrattiin sillä ehdolla, että talo-osastolla oli oikeus tarvittaessa muuttaa ko. paikkojen sijaintia torilla (19. 12. 2 498, 2 499 §).

Hakaniementorin 2 perunanmyyntipaikkaa annettiin vuokralle v:ksi 1956 5 000 mk:n kuukausivuokrasta paikkaa kohden (19. 12. 2 500 §).

Talo-osasto oikeutettiin antamaan lupa torikauppiaille näiden rattaiden säilytykseen Esplanaadikappelin pihalla kertomusvuoden tammikuun loppuun saakka (Taloj. 3. 1. 10 §).

Virvoitusjuomakioskit päätettiin antaa vuokralle ilman huutokauppaa niille ko. kioskien entisille vuokraajille, jotka olivat tehneet vuokraustarjouksensa v:ksi 1955, talo-osaston ehdottamista vuokrista, jotka olivat keskimäärin 28.7 % edellisen vuoden vuokria halvemmat. Lisäksi päätettiin vapaiksi jääneet kioskit vuokrata vahvistetuista vuokrista kiinteistölautakunnalle osoitettujen kirjallisten tarjousten perusteella sekä antaa kioskien jako talojaoston ratkaistavaksi (4. 4. 740 §). Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan seuraavissa paikoissa sijaitsevat kioskit jäljempänä mainituille henkilöille: Etel. Esplanaadi- ja Fabianinkadun kulma, T. Lindqvistille 200 000 mk:n vuokrasta; Pohj. Esplanaadi- ja Fabianinkadun kulma, M. Laukkaselle 450 000 mk:n vuokrasta; Simonkadun ja Mannerheimintien kulma, J. Hellevaaralle 740 000 mk:n vuokrasta; Tehtaan- ja Laivurinkadun kulma, I. Kullbergille 150 000 mk:n vuokrasta; Vuorimiehen- ja Kapteeninkadun kulma, B. Hakkaraiselle 200 000 mk:n vuokrasta; Agricolan- ja Fleminginkadun kulma, L. Virtaselle 350 000 mk:n vuokrasta; Pohjolan- ja Kullervonkadun kulma, S. Huotarille 220 000 mk:n vuokrasta sekä Ruskeasuolla sijaitseva kioski H. Tammelinille 120 000 mk:n vuokrasta (Taloj. 18. 4. 82 §). Edelleen vuokrattiin Käpylän Etu-Metsässä sijaitseva kaupungin omistama virvoitusjuomakioski kertomusvuodeksi rouva A. Koskiselle 60 000 mk:n vuokrasta myyntikaudelta (4. 4. 737 §).

Rouva E. Koskiselle myönnettiin Malmilla Tullivuoren- ja Porvoontien kulmauksessa sijaitsevan virvoitusjuomakioskin ja rouva M. Mickelssonille Pakilassa Lepolan- ja Tuusulantien risteyksessä sijaitsevan kioskin pito-oikeus kaupungin maalla, kumpikin 40 000 mk:n vuokrasta myyntikaudelta, josta puolet määrättiin suoritettavaksi 16. 4. ja loput 1. 6. Muutoin noudatettiin samoja ehtoja kuin kaupungin omistamia virvoitusjuomakioskeja vuokrattaessa (4. 4. 738, 739 §).

Lautakunta myönsi anomuksesta rouva M. Gustafsonille luvan talorakennusosaston laatiman piirustuksen mukaisen virvoitusjuomakioskin rakentamiseen kaupungin omistamalle maalle Tammisaloon sillä ehdolla, että kioski rakennetaan kertomusvuoden myyntikauden aikana ja tulee välittömästi valmistuttuaan kaupungin omaisuudeksi. Samalla lautakunta myönsi anojalle oikeuden rakentamansa kioskin vuokravapaaseen käyttöön v:ien 1955, 1956, 1957 ja 1958 myyntikausina. Anoja oli velvollinen palovakuuttamaan kioskin talo-osaston arvioinnin mukaisesti, huolehtimaan kustannuksellaan kioskin kunnossapidosta sekä noudattamaan kaupungin maalla olevia kioskeja koskevia, kulloinkin voimassa olevia määräyksiä (11. 7. 1 437 §).

Pilsnerin myynnin kieltäminen kaupungin omistamissa virvoitusjuomakioskeissa. Lautakunta päätti, että pilsnerin myynti kaupungin omistamissa virvoitusjuomakioskeissa kielletään kokonaan (21. 3. 610 §).

Makkaranmyyntipaikat. Lautakunta päätti hylätä makkarakauppiaiden anomuksen kiinteiden myyntikioskien perustamisesta sekä oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle entiset 27 myyntipaikkaa v:ksi 1956 niiden aikaisemmille vuokraajille samoista vuokrista kuin edellisenä vuonna sekä entisillä ehdoilla. Samalla lautakunta kehotti talo-osastoa yhteistoiminnassa asemakaavaosaston kanssa tutkimaan mahdollisuuksia kiinteitten makkaranmyyntipaikkojen perustamiseen v:sta 1957 alkaen (19. 12. 2 501 §, taloj. 12. 12. 178 §).

Jäätelönmyyntipaikat. Kertomusvuodeksi päätettiin antaa vuokralle samat 92 jäätelönmyyntipaikkaa kuin edellisenäkin vuonna sekä sen lisäksi kaksi uutta paikkaa. Paikkojen jako suoritettiin seuraavasti: Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin piiri ja Helsingin Invaliidien yhdistys yhteisesti 30 paikkaa, Voinvienti-Osuusliike Valio 12 paikkaa, Oy. Gustav Paulig Ab. 12 paikkaa, Helsingin Jäätelötehdas Prima 4 paikkaa, Helsingin Jäätelötehdas B. Magi 3 paikkaa, Kahvi Oy. 8 paikkaa, Kaleva Jäätelötehdas Oy. 6 paikkaa, Maanviljelijäin Maitokeskus 8 paikkaa, Jäätelötehdas Suomen Eskimo 3 paikkaa, Pohjolan Jäätelö Oy. 6 paikkaa sekä Uudenmaan Jäätelötehdas 2 paikkaa. Samalla vahvistet-

tiin paikkojen jako eri vuokraajien kesken sekä talo-osaston suorittaman uuden luokituksen mukaisesti vuokrat, joiden yhteissumma oli 12 369 000 mk. Edelliseen vuoteen verraten vuokrat alenivat keskimäärin 28 %. Vuokraehdot jäivät ennalleen (4. 4. 736 §, taloj. 31. 3. 73 §).

Lautakunnan päätöksen mukaisesti oli jäätelönmyyntipaikkojen vuokraajien sitouduttava omalla kustannuksellaan teettämään asennustyöt sähkön saantia varten myyntipaikoilleen v:n 1956 myyntikauden loppuun mennessä. Korvauksena em. kustannuksista myönnettiin vuokraajille oikeus hallita myyntipaikkojaan edelleen v:n 1956 ja 1957 myyntikausina samansuuruisista vuokrista kuin kertomusvuonnakin, jotka kuitenkin sidottiin elinkustannusindeksiä noudattaviksi, sekä muutoin entisin ehdoin. Mikäli vuokraaja jättäisi sähköistämissitoumuksensa täyttämättä, oli hänen suoritettava kaupungille myyntipaikkansa sähköistämisestä aiheutuvat kustannukset sähkölaitoksen arvion mukaan.

Kaupungilla oli oikeus erikoistapauksissa myöntää uusia tilapäisiä jäätelönmyyntipaikkoja vakinaisten lisäksi (11. 7. 1 435 §, taloj. 8. 7. 134 §).

Kukanmyyntipaikat. Kiinteiden kukanmyyntipaikkojen lukumääräksi kertomusvuonna vahvistettiin 18, joista 11 paikkaa annettiin vuokralle tehtyjen tarjousten mukaisesti entisille vuokraajille samansuuruisista vuokrista kuin v. 1954. Vapaiksi jääneet myyntipaikat tarjottiin sanomalehtikuulutuksella vuokrattaviksi kirjallisten tarjousten perusteella. Vuokraehdot pysyivät ennallaan (7. 3. 491 §, 21. 3. 604 §). Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan Aleksanterin- ja Unioninkadun kulmassa oleva kukanmyyntipaikka S. Snellmanille 52 000 mk:n vuokrasta sekä Kampintorin myyntipaikka A. Åbergille 135 000 mk:n vuokrasta (Taloj. 18. 4. 83 §).

Lapinlahdenkadun varrella Marian sairaalaa vastapäätä ja Hietaniemen kappelin luona olevien kukanmyyntipaikkojen vuokrat oikeutettiin talo-osasto korottamaan 2 500 mk:sta 3 500 mk:aan kuukaudessa paikkaa kohden 1. 1. 1956 alkaen (19. 12. 2 515 §, taloj. 19. 11. 156 §).

Lautakunta myönsi pidennettyä kukkien myyntiaikaa vapun- ja juhannusaattona (25. 4. 883 §, 20. 6. 1 322 §).

Lautakunta myönsi liikemiehille P. Paavolalle ja P. Silanderille yhteisesti luvan harjoittaa kukkien myyntiä 15. 4. alkaen toistaiseksi irtisanomisaikana 2 viikkoa kuitenkin kauintaan 15. 10. saakka linja-autoaseman odotushuoneessa päivittäin klo 9—21. Myyntipöytä oli sijoitettava talo-osaston määräämään sekä poliisilaitoksen hyväksymään paikkaan. Myyntikaudelta suoritettavaksi korvaukseksi määrättiin 120 000 mk, sen suorittamisessa sekä muissa suhteissa oli vuokraajien noudatettava kaupungin kukanmyyntipaikkoja koskevia tavanmukaisia vuokraehtoja. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kukkien myyntiä saataisiin, muutoin ao. määräyksiä noudattaen, harjoittaa linja-autoasemalla kautta vuoden (7. 3. 497 §). Vuokrasopimusta jatkettiin edelleen 16. 10. lähtien, irtisanomisaika 2 viikkoa, kuukausivuokrana 20 000 mk, sekä siirrettiin se anomuksesta 1. 12. lukien P. Silanderin nimiin (10. 10. 1 985 §, 28. 11. 2 348 §).

Sanomalehtien myyntipaikat. Kertomusvuoden ajaksi luovutettiin 131 sanomalehtien myyntipaikkaa Helsingin NMKY:lle korvauksetta sekä samoilla ehdoilla kuin aikaisemminkin (21. 2. 377 §).

Kengänkiilloituspaikat. Helsingin NMKY:lle luovutettiin maksuttomasti ja entisin ehdoin 35 kengänkiilloituspaikkaa v:ksi 1955 (21. 2. 378 §).

Valokuvauspaikat. Lautakunta päätti vuokrata kertomusvuodeksi neljä valokuvauspaikkaa niiden entisille vuokraajille samoista vuokrista kuin edellisenäkin vuonna (7. 3. 495 §).

Arpojen myynti. Arpajaisyhdistykselle myönnettiin lupa arpojen myyntiin autosta linja-autoasemalla 1. 1.—31. 12. ja Rautatientorilla 1. 4.—30. 9. välisinä aikoina sekä Arpayhtymälle Hankkijan aukiolla ja Hakaniementorilla 15. 2.—31. 12. välisenä aikana 5 000 mk:n kuukausikorvauksesta myyntipaikkaa kohden. Yhdistysten oli omalla kustannuksellaan huolehdittava myyntipaikkojen siisteydestä (7. 2. 276, 278 §).

Automaattisen henkilövaa'an sijoittamislupa. Ab. Libra -nimiselle yhtiölle myönnettiin oikeus asettaa linja-autoasemalle automaattivaaka yleisön käytettäväksi 1. 6. alkaen toistaiseksi 3 000 mk:n kuukausivuokrasta ja irtisanomisaikana yksi kuukausi (16. 5. 1 024 §).

Joulukuusien myyntipaikat. Lautakunta päätti määrätä 22 joulukuusien myyntipaikkaa kertomusvuonna huutokaupalla vuokrattaviksi sekä vahvistaa kunkin paikan pohjavuokraksi 5 000 mk. Lisäksi oikeutettiin talo-osasto harkitsemistaan vuokrista määräämään muutamia myyntipaikkoja pääasiassa uusilla asuntoalueilla (5. 12. 2 396 §).

Luvan myöntäminen tilapäiseen virvokkeiden ym. myyntiin, Eräkärpät-nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa virvokkeiden ym. myyntiin 25. 1.—15. 4. väliseksi ajaksi Maunulan Koivikkotien niitylle yhdistyksen toimesta sekä talo-osaston hyväksymälle paikalle asetetusta kioskista 1 000 mk:n korvauksesta. Myyntitoiminnan aloittamisesta oli ilmoitettava myös poliisi- ja terveydenhoitoviranomaisille (24. 1. 180 §).

Joulukoristeiden yms. myyntiin myönnettiin lupa korvauksetta Samfundet Folkhälsan -nimiselle yhdistykselle 13. 12. klo 10—20 välisenä aikana ravintola Royalin terassin ulkopuolelle puistoon asetettavilta pöydiltä, sillä ehdolla että yhdistys hankki myyjäisten järjestämiseen ja musiikin esittämiseen niiden yhteydessä poliisiviranomaisten suostumuksen (5. 12. 2 405 §).

Joulupöydänkoristeiden myyntiin 17.—24. 12. välisenä aikana myönnettiin lupa kukkakauppias L. Wallinille Kolmen sepän aukiolla 20 000 mk:n korvauksesta, sekä kukkakauppias V. Salmiselle Ateneumin itäpäässä olevassa kukanmyyntipaikassa 10 000 mk:n korvauksesta. Ko. myyntiin oli sovellettava kukkien myynnistä voimassa olevia määräyksiä (12. 12. 2 439 §).

Tinanvalantapaikkoja uudenvuodenyöksi vuokrattiin Maunulan Eräkärppien Urheilusäätiölle 1 000 mk:n suuruisesta korvauksesta kutakin paikkaa kohden (28. 11. 2 353 §).

Katujen joulukoristelu. Katujen tai katuosuuksien koristeluun myönnettiin määräajoiksi marras-tammikuun aikana lupia useille liikkeille ja yhdistyksille, sillä ehdolla että anojat hankkivat myöskin tarvittavat poliisiviranomaisten ja kiinteistönomistajien suostumukset sekä huolehtivat katuosuuksien entiseen kuntoon saattamisesta määräajan päätyttyä. Valaistuksen järjestelyssä oli noudatettava sähkölaitoksen antamia määräyksiä, kaiutinlaitteiden käyttöluvan myöntäminen jätettiin poliisilaitoksen ratkaistavaksi. Luvat myönnettiin erityisestä korvauksesta (Taloj. 30. 11. 166—170, 172 §).

Pelastusarmeijan joulukeräystä varten myönnettiin lupa tavanmukaisten joulupatojen asettamiseen määrätyille paikoille sekä määräajoiksi. Keräyspadat oli sijoitettava siten, ettei niistä koitunut haittaa liikenteelle, niiden asettamiseen oli hankittava myös poliisilaitoksen lupa (19. 12. 2 503 §).

Kovaosaisten Ystävät -nimisen yhdistyksen varojenkeräyspaikat. Lautakunta päätti myöntää yhdistykselle luvan korvauksetta pystyttää määrättyihin paikkoihin eri puolille kaupunkia yhteensä 11 telttaa, joita käytettiin partiojärjestöjen toimeenpaneman, koditтomien majoitusparakin rakentamista varten tarvittavien varojen keräyksen suorittamiseen (19. 9. 1 833 §).

Mainonta. Presidentin valitsijamiesten 16.—17. 1. 1956 toimitettavien vaalien mainonta päätettiin järjestää samalla tavoin kuin v:n 1953 kunnallisvaalien mainonta eli siten, että yleisille paikoille pystytettävien taulumainosten lisäksi kullekin vaaliliitolle myönnettiin oikeus asettaa määrätyille paikoille kolmion muotoisia mainostorneja (5. 12. 2 395 §).

Tapaturmantorjuntayhdistykselle myönnettiin oikeus 15. 5.—14. 6. väliseksi ajaksi pystyttää liikennetapaturmia tilastojen ja varoitusten muodossa selvittäviä mainostauluja Rautatientorille, Hakaniementorille, Messuhallin puistikkoon sekä Mannerheimintien ja Simonkadun risteykseen. Yhdistykselle myönnettiin lupa myös moottoriajoneuvojen kuljettajille tarjoitettujen varoitustaulujen sijoittamiseen määrättyihin paikkoihin kaupungin tuloteiden varrelle yhden vuoden ajaksi 15. 5. lukien, kuitenkin sillä edellytyksellä, että valtion luonnonsuojelunvalvoja hyväksyy ko. taulujen asettamisen. Mainostusoikeudesta päätettiin periä 100 000 mk:n suuruinen kokonaiskorvaus (16. 5. 1 025 §).

Oy. Liikemainos—Trafikreklam Ab:lle myönnettiin oikeus mainoslevyjen kiinnittämiseen liikennelaitoksen pysäkeille sijoitettujen sadekatosten takaseiniin liikennelaitoksen ja yhtiön välisen sopimuksen mukaisilla ehdoilla sekä eräin kiinteistölautakunnan määräämin lisäehdoin (10. 10. 1 992 §).

Suomen Messut -nimiselle osuuskunnalle myönnettiin lupa käyttää Suurmessujen aikana 23. 9.—9. 10. messualueella halkaisijaltaan n. 8 m:n suuruista mainosilmapalloa 10 000 mk:n korvauksesta sekä sillä ehdolla, että ko. mainostukseen saadaan myös poliisi- ja ilmailuviranomaisten suostumus (22. 8. 1 639 §).

Kertomusvuoden aikana myönnettiin lukuisasti lupia erityisestä korvauksesta mainosjulisteiden, -taulujen ym. pystyttämiseen urheilukilpailujen, juhannus- ym. juhlien, eri yhdistysten ja seurojen järjestämien kokoontumistilaisuuksien, kongressien ym. mainostamiseksi. Niissä tapauksissa, jolloin lupaa anottiin yleishyödylliseksi katsottavan toiminnan mainostamiseen, ei korvausta peritty.

Oy. Ulkomainos Ab:n mainospaikkojen vuokrasopimuksen vahvistaminen. Lautakunta teki 26. 8. 1946 päätöksen eräiden kaupungin omistamien paikkojen vuokrauksesta ulkomainostustarkoitusta varten silloiselle Oy. Suomen Ulkomainonta Ab:lle, jonka nimi sittemmin muuttui Oy. Ulkomainos Ab:ksi. Mainospaikkojen lukumäärä oli kuitenkin sen jälkeen huomattavasti lisääntynyt ja niiden sijoitus, laatu ym. joissakin tapauksissa muuttunut, josta johtuen em. päätöksen mukainen vuokrasopimus, jonka puitteissa muutokset, ja lisäykset oli suoritettu, katsottiin tarpeelliseksi uusia. Lautakunta päätti, että Oy. Ulkomainos Ab:n kanssa tehty vuokrasopimus merkitään jatkuvaksi 1. 1. 1954 alkaen talo-osaston kaikista sopimukseen sisältyvistä mainoskohteista laatiman täydennysluettelon mukaisesti sekä että vuosivuokrat korotetaan seuraavasti: mainospilarit ja -taulut 1. 7. 1954 alkaen 9 000 mk ja 1. 1. 1955 alkaen 12 000 mk/kpl, pilareiden päälle sijoitetut viirit vastaavasti 1 500 ja 2 000 mk/kpl. Pyörivien mainospilareiden vuosivuokrat, 36 000 mk/kpl, sekä mainospuhelinkioskien vuosivuokrat, 9 000 mk/kpl, pysyivät ennallaan. Lisäksi päätettiin, että vuokrasopimus pysyi voimassa eo. mukaisena, mahdollisia pilareiden ja taulujen lukumäärää koskevia muutoksia lukuun ottamatta, 30. 6. 1957 saakka (20. 6. 1 318 §, taloj. 6 .6. 109 §).

Talo-osaston hallinnassa olevien talojen talonmiesten, lämmittäjien ja siivoojien palkkauskysymykset. Kaupunginvaltuuston 22. 12. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston korottamaan kertomusvuoden alusta sellaisten työsopimussuhteessa olevien talonmiesten ja lämmittäjien, jotka työskentelivät alapuolella palkkaluokittelun olevin kuukausipalkoin, palkkoja 5 ½ % ja siivoojien palkkojen neliömetriperusteita vastaavasti 5 ½ %. Lisäksi oikeutettiin talo-osasto suorittamaan työsopimussuhteessa oleville siivoojille korkeintaan 15 %:n suuruinen palkanlisäys, milloin on kyseessä erikoisen vaikeasti siivottava tai hyvin pieni siivouskohde (24. 10. 2 113 §).

Virastoissa ja laitoksissa työskentelevien siivoojien tuntipalkka päätettiin korottaa 1. 11. 1955 lukien 117 mk:aan (24. 10. 2 114 §).

Lisäksi käsiteltiin vuoden aikana lukuisasti erilaisia talonmiesten, talonmies-lämmittäjien ja siivoojien palkkauskysymyksiä, kuten ikälisää vastaavien palkankorotusten myöntämistä, virka-asuntojen määräämistä ym.

Piirustusten hyväksyminen. Lautakunta hyväksyi puolestaan mm. palolaitoksen henkilökuntaa varten Pitkäsaareen rakennettavan saunan piirustukset (20. 6. 1 319 §) sekä Koulumatkailutoimisto Oy:n Viipurin- ja Kotkankadun kulmauksessa olevan asuntolarakennuksen lisärakennuksen piirustukset (20. 6. 1 321 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: virvoitusjuomakioskin tai jäätelönmyyntipaikan vuokranalennusta (17. 1. 136 §); vanhojen rakennusten purkamista tai purettavaksi myyntiä (7. 2. 274 §, 21. 2. 385 §, 386 §, 14. 3. 541 §, 11. 7. 1 436 §, 15. 8. 1 608 §, 19. 12. 2 505 §); eräiden määrärahojen ylittämisoikeutta (7. 2. 283 §, 3. 10. 1 932 §, 24. 10. 2 107 §, 27. 12. 2 541 §); ulkohuonerakennuksen rakentamista Vattuniemen huvilan alueelle (21. 2. 380 §); vesi- ja kaasujohdon vetämistä Kulosaaren kartanoon (9. 5. 983 §); kalanperkaamon rakentamista Kauppatorinhalliin (23. 5. 1 081 §); rakennuslainan myöntämistä Koulumatkailutoimisto Oy:lle majoitusrakennuksen laajennustöitä varten (31. 5. 1 145 §); Luodon saaren puiston siirtämistä puisto-osaston hoitoon (13. 6. 1 246 §); panssariverkkoaidan rakentamista torikauppiaiden myyntirattaiden säilytyspaikan ympärille Hakaniemeen ja Katajanokalle (13. 6. 1 251 §); palovakuutusten järjestelyä (13. 6. 1 255 §, 27. 6. 1 365 §); viemärivuodon aiheuttaman vahingon korvaamista Talous-Osakekaupalle (4. 7. 1 410 §); Malmin raitti 38:n piha-alueen kestopäällystystä ym. (18. 7. 1 470 §); virkojen perustamista, viranhaltijoiden palkkausta ym. (5. 9. 1 728 §, 14. 11. 2 234, 2 240 §, 21. 11. 2 303 §, 12. 12. 2 449 §, 19. 12. 2 517 §); Salon Seudun Kulkutautisairaalan ostamista kaupungille (14. 11. 2 239 §); Malmilla tulipalossa vaurioituneen navettarakennuksen poistamista ym. (28. 11. 2 359 §); viranhaltijan oman auton käyttöä virka-ajoissa (27. 12. 2 537 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin hallihenkilökunnan eräiden virkojen järjestelyä niitä haettavaksi julistamatta (17. 10. 2 051 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Erottajan kalliosuojan käyttöä asunnottomien tilapäiseen majoitukseen (3. 1. 32 §); jäätelönmyyntipaikkojen vuokrakysymyksiä (3. 1. 33 §, 21. 2. 383 §, 6. 6. 1 199 §); Korkeavuoren kalliosuojatilojen vuokrausta edelleen puolustusvoimille sekä käyttö- ja hoitokustannusten perimistä (10. 1. 74 §); myymäläauto-, kioski- ja kulkukauppaa (10. 1. 75 §); Kauppatorin-

hallin kadunpuoleisen seinäpinnan käyttämistä mainostarkoitukseen (Taloj. 10. 1. 12 §); huoneistojen varaamista tai hankkimista virastoja ja laitoksia varten (17. 1. 148 §, 28. 2. 442 §, 14. 3. 538 §, 21. 3. 597 §, 4. 4. 735 §, 18. 4. 822 §, 25. 4. 879 , 881 §, 2. 5. 928 §, 23. 5. 1 082 §, 27. 6. 1 364 §, 11. 7. 1 434 §, 26. 9. 1 877 §, 14. 11. 2 237 §, 21. 11. 2 307 §); eräiden Kisakylän asunto-osakeyhtiöiden muuntamotilojen vuokrien suuruutta (31. 1. 234 §, taloj. 24. 1. 31 §); Sirpalesaaren käytön järjestämistä (7. 2. 273 §); torikauppiaiden myyntipöytien ja -rattaiden säilytyspaikkaa (7. 3. 496 §); Puistolan VPK:n talon lisärakennushankkeen rahoitusta (14. 3. 535 §); laina-anomuksia (14. 3. 537 §, 9. 5. 986 §, 14. 11. 2 232 §); Asunto Oy. Merimiehenkatu 12:n lainan kuoletusajan pidentämistä (4. 4. 741 §); kutsuntahuoneiston varaamista Helsingin sotilaspiirin esikunnalle (18. 4. 814 §); Vesilinnanmäen vesisäiliön alaosan käyttöä (18. 4. 818 §); kiinteistöjen ostoa (25. 4. 880 §, 9. 5. 987 §, 29. 8. 1 670 §, 24. 10. 2 119 §); Munkkiniemen vartiopiirin poliisihuoneistokysymyksiä (9. 5. 982 §, 6. 6. 1 201 §, 22. 8. 1 633 §); seppeleiden ja kukkien myyntiä Malmin hautausmaan välittömässä läheisyydessä (23. 5. 1 087 §); asuntojen järjestämistä häädetyille (31. 5. 1 143 §, 24. 10. 2 117 §); huoneistovaihtoa Kulosaaren Yhteiskoulu Oy:n kanssa (31. 5. 1 144 §); myymälöiden aukioloaikaa kesälauantaisin (31. 5. 1 148 §); Oulunkylän Urheilutalon Säätiön kaupungille lahjaksi tarjoamaa kiinteistöä (13. 6. 1 249 §); Reijolan nuorisokodin käytöstä vapautuneen huoneiston korjauskustannuksiin osallistumista (13. 6. 1 256 §); rakennusten myyntiä purettavaksi (25. 7. 1 497 §); eräiden yhdistysten avustusanomuksia (26. 9. 1 880, 1 881 §); lääkintöhallituksen kanssa tehtävää sopimusta Helsingin yleisen sairaalan ensimmäisen iho- ja sukupuolitautien klinikan poliklinikkatilojen käytöstä (18. 7. 1 474 §, 3. 10. 1 933 §); eräiden virka-asuntojen määräämistä (1. 8. 1 536 §, 26. 9. 1 879 §, 19. 12. 2 511 §, taloj. 11. 2. 38 §, 26. 9. 141, 142 §); kahden Pakilan vanhan kansakoulun luokkahuoneen luovuttamista Maunulan Yhteiskoulun käyttöön (1. 8. 1 541 §); Malmilla sijaitsevan turpeenhiiltorakennuksen siirtämistä kiinteistölautakunnan hallintoon (10. 10. 1 990 §); Lapinlahdenpuiston ja sen ympäristön järjestyksen parantamista koskevaa anomusta (19. 12. 2 509 §). Lisäksi annettiin useita lausuntoja eräitä osakehuoneistoja koskevan kaupungin lunastusoikeuden käyttämisestä.

Huoltovirastolle suoritettiin lukuisia huoltoavustusta nauttivien henkilöiden omistamien kiinteistöjen arviointeja.

---

8. Eräiden kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupunginagronomin selostus kiinteistöviraston maatalousosaston toiminnasta:

Omassa viljelyksessä olivat v. 1955 kaupungin alueella sijaitsevat tilat Fallkulla, Haltiala, Pukinmäki, Tali ja Tuomarinkylä, joiden yhteispinta-ala oli 924 ha. Vuokralle annettuna oli 684 ha viljelysmaata, joten osaston hallinnassa oli maa-alueita kaikkiaan 1 608 ha.

Työntekijöiden lukumäärä vuoden lopussa oli 71 ja vuoden aikana suoritettiin 24 820 työpäivää.

Peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 56 ha, syysrypsillä 24 ha, rukiilla 46 ha, syysvehnällä 42 ha, kevätvehnällä 215 ha, ohralla 85 ha, kauralla 154 ha, perunalla 35 ha, juurikasveilla ja muilla viljelyskasveilla 19 ha, heinällä 204 ha ja laitumena 44 ha.

Lannoitukseen käytettiin karjanlannan sekä puhtaanapito-osaston ajaman makkilannan lisäksi seuraavat määrät väkilannoitteita: salpietaria 43 tn, Y-lannoksia 80 tn, kalisuoloja 44 tn, ja fosfaatteja 132 tn. Maiden kalkitsemiseen käytettiin 40 tn maanviljelyskalkkia.

Tärkeimmistä viljelyskasveista saatiin kokonaissatona: ruista 90 tn, syysrypsiä 25.7 tn, syysvehnää 114.5 tn, kevätvehnää 433.5 tn, ohraa 187 tn, kauraa 285 tn, perunoita 379.9 tn ja heinää 796.5 tn.

Nautakarjaa oli vuoden lopussa 1 sonni, 84 lehmää, 12 hiehoa ja 12 vasikkaa. Sikamäärä vuoden lopussa oli 2 karjua, 22 emakkoa, 79 nuorta sikaa ja 49 porsasta. Hevosia oli 36 ja suoritettujen hevostyöpäivien luku 5 431.

Maitoa tuotettiin kaikkiaan 328 056 kg. Lehmien keskimääräinen tuotos ja rehunkulutus rehuyksiköissä tarkastusvuonna 1954—1955 oli seuraava:

	Keskilehmä-luku	Maitoa kg	Rasvaa kg	Rasvaa %	Rehuyksikkö-määrä
Pukinmäki	37.8	4 168	194	4.7	3 583
Tuomarinkylä	46.1	4 081	174	4.3	3 456

Uudisrakennustöinä suoritettiin Tuomarinkylän tilan puimalan viljasiilo-osan käsittävän lisärakennuksen rakennustyöt. Kustannukset olivat kaikkiaan 1 475 597 mk.

Maatalousosaston menoihin oli talousarviossa varattu 77 938 720 mk. Todelliset menot olivat 74 971 179 mk, joten säästöä syntyi 2 967 541 mk. Talousarvioon oli merkitty tuloja 76 150 000 mk todellisten tulojen ollessa 86 371 696 mk, ylituloja kertyi siis 10 221 696 mk. Todellisten tulojen ja menojen erotus, kameraalinen ylijäämä oli 11 400 517 mk. Puhdas tuotto muodostui seuraavaksi: maataloudesta 9 741 380 mk, maanvuokrauksesta 2 201 179 mk ja rakennusten vuokrauksesta 483 089 mk eli yhteensä 11 459 470 mk.

Puhdas tuotto hehtaaria kohden oli kaupungin omassa viljelyksessä olevien tilojen osalta 10 542 mk ja vuokralle annettujen tilojen sekä peltoalueiden osalta 3 218 mk.

Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta v. 1955:

Henkilökunnan lukumäärä vaihteli kertomusvuoden aikana melkoisesti. Tämä johtui lähinnä haettavana olleista toimista ja vastaavanlaisista seikoista. Henkilökuntaan kuuluivat seuraavat viranhaltijat: kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetti, geoteknillinen asiantuntija, 8 insinööriä, kartanpiirustuspäällikkö, 9 mittausteknikkoa, kiinteistöluettelonhoitaja, 6 laskijaa, 8 kartoittajaa, tonttikirjanhoitaja, toimistonhoitaja, toimistoapulainen, 39 piirtäjää ja piirtäjäharjoittelijaa, haastemies, vahtimestari ja lähetti, yhteensä 81 henkilöä.

Edellisten lisäksi osastolla oli työsuhteessa olevia mittausetumiehiä, autonkuljettajia ja mittausmiehiä. Näiden lukumäärä vaihteli 35—50:n välillä.

Kaupungingeodeetille tontinmittaajana ja tonttikirjanpitäjänä sekä kiinteistöviraston johtosäännön mukaan osastolle kuuluvista tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset:

	Mittauspiiri					Yhteensä		
	Kanta-kaupunki	Haaga	Pakila	Malmi	Hertto-niemi	1955	1954	1953
Kartoitusta (etupäässä täydennysmittausta) ha	144	11	2	125	228	510	277	201
Katu- ja sähkölinjojen paaluttamisia ..... km	1	9	13	4	6	33	57	39
Kivijalkakatselmuksia ..... kpl	90	168	90	154	96	598	476	465
Maanjakotoimituksia suoritettu ..... »	—	—	—	—	—	38	32	14
näissä erotettu tiloja ..... »	—	—	—	—	—	48	87	14
yhteiseltä pinta-alaltaan ..... ha	—	—	—	—	—	12	484	26
Mittakirjan jäljennöksiä ..... kpl	—	—	—	—	—	410	310	182
Monikulmiopisteitä rakennettu ..... »	24	120	73	—	57	274	293	387
» laskettu ..... »	31	11	191	44	15	292	733	420
Monikulmiosivuja mitattu ..... km	8	25	25	1	5	64	61	57
» kulmia havaittu ..... kpl	29	278	154	67	7	535	648	531
Piirroksia tehty eri tarkoituksiin ..... »	—	—	—	—	—	1 243	955	1 157
Pintavaakitusta ..... ha	154	15	—	2	9	180	154	134
Rakennuspaikan paalutuksia ..... kpl	75	190	122	145	207	739	698	740
Todistuksia ja otteita ..... »	—	—	—	—	—	813	727	600
Tontinmittauksia suoritettu ..... »	90	154	108	97	148	597	408	256
Tonttijakoehdotuksia ..... »	26	60	34	49	26	195	204	139
Tonttikartan jäljennöksiä ..... »	—	—	—	—	—	204	167	134
Vanhojen kiinteistörajojen selvittämiseksi rajankäyntitoimituksia ..... »	—	—	—	—	—	—	3	10
näissä käyty rajoja ..... km	—	—	—	—	—	—	5	23

Kaupungingeodeetin toimesta pidettävään tonttikirjaan ja tonttirekisterikarttaan tehtiin asemakaavojen ja tonttijakojen vahvistamisesta sekä tontinmittauksista johtuvat merkinnät ja muutokset kiinteistöjaoituksessa. Vastaavasti tehtiin merkinnät yleisiin alueisiin nähden maistraatin tahi kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti.

Kaupungin alueella suoritetuissa maanjakotoimituksissa oli kaupunkimittausosaston edustaja saapuvilla.

Läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin jakokarttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä koskevia mittauksia. Tutkimusten perusteella laadittiin mm. rekisterikarttoja ja tehtiin tilaluetteloja asemakaavoitettavista alueista.

Katurakennustöitä varten selvitettiin teiden levityksiin tarvittavia alueita ja hankittiin työlupia ko. töiden suorittamiseksi.

Kiinteistölautakuntaa varten laadittiin lausuntoja kaupungille ostettaviksi tarjotuista tiloista.

Haagan ja Tammisalon kaupunginosista laadittiin katumaakorvausluettelot sekä Haagasta luettelo katu- ja viemärikorvausalueista rakentamisesta johtuvien kustannusten osittelemiseksi. Katumaakorvauslausuntoja annettiin kansliaosastolle 90 kpl rakennuslupien myöntämisen yhteydessä otettavia vakuuksia varten sekä tonttiosastolle tonttien arvon määräämiseksi. Osastolla laadittiin selvityksiä niiden katujen varsilla olevista tonteista ja maista, jotka rakennusvirasto oli ehdottanut yleiseen käyttöön luovutettavaksi. Mainittua tarkoitusta varten pidetyissä katselmustoimituksissa oli osastolta edustaja läsnä. Lisäksi osallistuttiin muuttuneiden maantiejatkojen mittaukseen ja laadittiin piirrokset maantiejatkojen päätepisteistä.

Uusittavaa kiinnitysrekisteriä varten laadittiin alustavat tiedot tarvittaviin luetteloihin ja alusteihin.

Karttalehtiä mittakaavassa 1 : 500 uusittiin piirtämällä muovipohjalle 250 lehteä (9 kpl v. 1953 ja 70 kpl v. 1954). Karttaa 1 : 2000 piirrettiin muoville n. 2 000 ha vastaava alue 350 ja 400 ha). Täydennysmittausten perusteella täydennettiin kaikkia osaston karttoja jatkuvasti. Painettujen karttojen alkuperäislehtiä pidettiin jatkuvasti ajan tasalla ja neljästä 1 : 4000 mittakaavaisesta karttalehdestä otettiin uusi, täydennetty painos. Uusittu matkailijakartta saatettiin painettuna käyttöön helmikuussa ja sama kartta täydennettynä piirrettiin painoasuun uutta painosta varten joulukuussa. Ns. osoitekarttaa varten, joka on tarkoitus painattaa mittakaavassa 1 : 10 000, suoritettiin kertomusvuoden aikana alustavat piirustustyöt muoville. Lisäksi laadittiin muutamille kaupungin virastoille ja laitoksille eri mittakaavaisia karttapohjia, jotka ovat lähinnä olleet matkailijakartan sovellutuksia. Maanmittaushallituksen peruskarttatyöhön liittyvänä on liitosalueilla suoritettu noin 75 km² topograafista mittausta ja ilmakuvakarttaneljännesten piirtämistä n. 50 km²:n alueella.

Maaperätutkimuksissa siirryttiin sikäli uuteen järjestelyyn, että kiinteistövirastoon palkattiin keväällä geoteknillinen asiantuntija, jolle ko. tutkimustehtävät keskitettiin. Mainittu asiantuntija toimi kaupunkimittausosaston yhteydessä käyttäen pysyvänä työvoimana yhtä teknikkoa ja neljää kairausmiestä. Muiden laitosten tilaamien tutkimusten suorituksessa käytettiin lisäksi osittain tilaajalta saatua aputyövoimaa. Kertomusvuoden loppuun mennessä on suoritettu 15 erillistä maaperätutkimusta, jotka jakautuvat eri tilaajien kesken seuraavasti: kiinteistöviraston eri osastot 4, rakennusviraston talorakennusosasto 2, kaupungin teollisuuslaitokset 3, asuntotuotantokomitea 5, I kaupunginosan korttelien n:o 4, 30 ja 31 käyttömahdollisuuksia tutkiva komitea 1. Tutkimustulosten perusteella laadittiin tilaajille lausunnot tarkasteltavina olleista kysymyksistä. Vuoden vaihteessa oli edelleen käynnissä maaperätutkimus Vartiokylän n. 200 ha:n suuruisen teollisuusalueen asemakaavoitusta varten. Varsinaisten tutkimusten lisäksi avustettiin neuvotteluin ja suullisin lausunnoin kaupungin rakennusviranomaisia maarakennus- ja perustuskysymyksissä.

Tilastolliseen vuosikirjaan kuuluvaa, »Asemakaavoitetun alueen pinta-alat jaoiteltuna maankäytön mukaan» -nimistä taulukkoa varten merkittiin kertomusvuoden aikana tiedot reikäkorteille.

Kiinteistöluettelo saatettiin vuoden aikana ajan tasalle, lukuun ottamatta osaa uusilla asemakaavoitetuilla alueilla olevia tontteja, joiden kirjanpitoarvoja ei vielä saatu luettleoon. Kertomusvuoden aikana merkittiin kiinteistöluetteloon 108 oston tai vaihdon

kautta hankittua tilaa tai tonttia rakennuksineen ja poistettiin vastaavasti 138 myytyä tai vaihdettua tonttia tai määräalaa, luetteloitiin 26 ostettua rakennusta ja 37 uudisrakennusta sekä poistettiin 24 myytyä tai purettua rakennusta. Tonttien vuokrauksia kirjattiin 49 kpl. Kertomusvuoden lopulla suoritettiin ensimmäisen kerran kaupunginvaltuuston päätöksen mukaiset vuotuiset poistot n. 2 500 rakennuksen osalta. Rahatoimistolle annetut pääoma-arvojen muutokset käsittivät 39 lehteä. Diaariin merkittyjä kirjelmiä ja päätösluetteloita saapui kiinteistöluetteloon 275 kpl.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän kertomus v:lta 1955:

Kertomusvuoden aikana suoritettiin verrattain runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus tehtiin kaikkiaan 72 asunnossa. Useiden talojen ulkomaalaus toimitettiin. Koska Karstulantien taloryhmän rakennusten ulkorappaukset olivat rikkoontuneet, jatkettiin edellisinä vuosina aloitettua laudoitustyötä ja päällystettiin 5 rakennusta ulkopuolisella laudoituksella. Vallilassa sijaitsevien taloryhmien sähköjohtojen uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuun saattaminen siirtyi vielä v:een 1956.

Asuinhuoneistojen ja huoneiden lukumäärä pysyi samana kuin edellisenä vuonna. Asuntojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä kertomusvuoden päättyessä oli seuraava:

Taloryhmä	Asuntoja	Huoneita	Asukkaita yhteensä	Asukkaita huonetta kohti	Kustannukset taloryhmää kohden, mk
Hietaniemenkatu 5—13	68	80	194	2.4	1 369 993
Kirstinkatu 16	40	44	125	2.8	845 817
Somerontie 4—12	124	130	369	2.8	3 217 420
Kangasalantie 13—19	239	240	733	3.0	2 232 900
Karstulantie I—XXI	333	500	1 103	2.2	4 826 336
Mäkelänkatu 37—43	87	175	300	1.7	2 477 841
Sammatintie 9—11	48	72	151	2.0	839 744
Kangasalantie 11, isännöitsijän as.	—	—	—	—	92 400
Yhteensä	939	1 241	2 975	2.4	15 902 391

Vastaava asukasluku v:n 1954 päättyessä oli 3 092 ja asukkaita huonetta kohti 2.5.

Asuinhuoneistojen lisäksi oli neljä myymälähuoneistoa ja yksi konttorihuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttori sijaitsi.

Huoneistojen vuokrissa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutosta. Sen sijaan 28. 9. 1955 annetun sosiaaliministeriön päätöksen nojalla Somerontien, Kangasalantien, Karstulantien ja Sammatintien taloryhmissä olevat huoneistot kertomusvuoden lokakuusta lukien vapautuivat huoneenvuokralautakunnan toimeenpanemista vuokralaisten osoituksista, joten tämän jälkeen vapautuviin asuntoihin vuokralaisten osoittaminen siirtyi kiinteistöviraston talo-osaston asuntoasiain sihteerin tehtäväksi.

Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenivät seuraavasta:

	Talousarvion mukaan mk	Tilinpäätöksen mukaan mk
Vakinaiset viranhaltijat	2 610 240	3 037 445
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	221 865	220 150
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	187 970	182 360
Muut palkkamenot	408 725	455 575
Vuokrat	136 000	127 400
Lämpö	260 000	254 200
Valaistus	1 000 000	873 688

	Talousarvion mukaan mk	Tilinpäätöksen mukaan mk
Siivoaminen	15 000	10 538
Vedenkulutus	1 680 000	1 548 536
Puhtaanapito	2 300 000	2 364 820
Kalustonhankinta	84 000	66 765
Kaluston kunnossapito	40 000	3 039
Korjaukset	8 670 000 [1]	6 757 875 [1]
Yhteensä	17 613 800 [1]	15 902 391 [1]

Vuokrasaatavia oli v:lta 1954 siirtynyt jääminä 2 315 mk. Etukäteen oli v. 1954 maksettu kertomusvuoden vuokria 91 190 mk. Kertomusvuoden aikana saatiin v:n 1956 vuokria etukäteen 111 300 mk. Vuokrasaatavia siirtyi jääminä v:lle 1956 2 100 mk. Kertomusvuoden nettovuokratulot olivat yhteensä 17 820 880 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komitean kokoonpano. Komiteaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö, varapuheenjohtajana arkkitehti P. Hanste sekä jäseninä: professori H. Ekelund, diplomi-insinöörit A. Lippa ja K. Pettinen, ent. kaupunginjohtaja V. V. Salovaara sekä arkkitehti V. Tuukkanen. Komitean asiantuntijana oli osastosihteeri O. Christensen.

Toimihenkilöt. Komitean toimistopäällikkönä toimi varatuomari H. Sahrakorpi, teknillisenä päällikkönä diplomi-insinööri K. Laine, työpäällikkönä rakennusmestari M. Lindbäck, kustannuslaskijana rakennusmestari V. Etholen sekä konttoripäällikkönä W. Pyykkö. Lisäksi henkilökuntaan kuului kaksi osastosihteeriä, toimistosihteeri, pikakirjoittaja, kortistonhoitaja, kirjaaja, konekirjoittaja, joka toimi myös keskuksen hoitajana, toimistoapulainen sekä kaksi toimistoharjoittelijaa. Työmaavalvojina oli kuusi rakennusmestaria.

Kokoukset ja tarkastukset. Asuntotuotantokomitea piti kertomusvuonna 49 kokousta, yleisjaosto 11 ja teknillinen jaosto 48 kokousta. Näiden lisäksi pitivät komitean nimeämät eri rakennusohjelmien työmaatoimikunnat kullakin työmaalla työmaakokouksia keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Lisäksi suorittivat komitean nimeämät toimihenkilöt rakennustöiden päättymisen yhteydessä lopputarkastuksia, joissa tilaisuuksissa rakennukset luovutettiin asianomaisten yhtiöiden hallintaan. Vuositakuuaikojen päätyttyä osallistuivat komitean nimeämät toimihenkilöt rakennusohjelmien vuositarkastustilaisuuksiin.

Rakennustoiminta. Kertomusvuonna asuntotuotantokomitea sai päätökseen seuraavat v:n 1954 rakennusohjelmat: Kiinteistö-oy. Ohjaajantie 11—13 (15. 2.), Kiinteistö-oy. Maunulan Kirkkomäki 1—3 (1. 3.), Kiinteistö-oy. Roihuvuorentie 10—16 (23. 4.), Kiinteistö-oy. Tolarintie 3—11 (31. 8.) sekä Kiinteistö-oy. Rajametsäntie 22—24 (31. 10.).

Lisäksi saattoi asuntotuotantokomitea seuraavat v:n 1954 rakennusohjelmaan kuuluvat kaupungin viran- ja toimenhaltijain toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennustyöt päätökseen: Asunto-oy. Tilkanrinne (1. 3.), Asunto-oy. Koroistentie 9 (31. 3.) sekä Asunto-oy. Ruusulankatu 11 (30. 4.).

Lisäksi ryhtyi asuntotuotantokomitea kertomusvuonna rakennuttamaan seuraavia v:n 1955 rakennusohjelmia sekä kaupungin viran- ja toimenhaltijain toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennusohjelmia:

---

[1]) Määrät osoittavat vuosikuluja ilman rakennusten ulkokorjauksista johtuneita menoja, tilinpäätöksen mukaan 11 925 463 mk, jotka esiintyvät rakennusviraston talorakennusosaston tileissä. Määriin ei myöskään sisälly kiinnitetyn pääoman korkoa ja kuoletusta.

I. Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmat:

Rakennusohjelman nimi	Rakennusten lukum.	Tilavuus, m³	Asuinhuoneistojen lukum.	Asuinhuoneistojen pinta-alat, m²	Aravan alustavasti hyväksymät rakennuskustannukset, mk	Rakennustöiden alkamispäivä
Kiinteistö-oy. Tuhkimontie 10—14	2	26 500	119	5 734.5	227.2	4. 3.
Kiinteistö-oy. Tolarintie 4 ja 8	6	50 165	204	10 481.8	413.0	29. 3.
Kiinteistö-oy. Siilitie 1	7	60 700	270	14 490.5	512.4	8. 6.
Kiinteistö-oy. Sahanmäki, II rak. vaihe	2	17 420	72	3 771.0	148.9	17. 8.
Asunto-oy. Aitio	6	46 900	199	9 836.0	389.0	10. 6.
Yhteensä	23	201 685	864	44 313.8	1 690.5	

II. Viran- ja toimenhaltijain toimesta perustetut asunto- osakeyhtiöt:

Asunto-oy. Kiskontie 14—16	2	6 176	24	1 254.0	60 510 000	16. 4.
Asunto-oy. Koskelantie 35—37	2	19 300	92	4 050.0	184 700 000	15. 4.
Asunto-oy. Mäenlaskijantie 2	1	18 000	76	3 747.6	152 100 000	27. 4.
Asunto-oy. Vellamonkatu 15	1	3 720	16	762.0	34 243 020	23. 6.
Yhteensä	6	47 196	208	9 813.6	431 553 020	

Asunto-oy. Kiskontie 10—16:n rakennustyöt sai asuntotuotantokomitea päätökseen 30. 11. ja vahvisti Arava lopullisten hankintakustannusten määräksi 60 870 000 mk.

Edellä mainittujen rakennusohjelmien rakennustyöt teetti asuntotuotantokomitea aikaisemmin omaksutun käytännön mukaisesti yksityisillä urakoitsijoilla siten, että rakennusteknilliset työt annettiin rakennusliikkeille ja vesi-, lämpö-, viemäri-, salaoja-, sähkö- ja maalaustyöt alan erikoisliikkeille. Tarjouksia pyydettiin eri urakoitsijaliikkeiltä ja työt annettiin halvimman tarjouksen tehneelle. Nämä työt olivat rakennusteknillisten töiden urakoitsijan valvonnassa ja vastuulla, lukuun ottamatta maksusuorituksia, jotka maksettiin suoraan alaurakoitsijoille.

Rakennuskustannusten rahoitus. Kunkin rakennusohjelman osalta pidettiin erillistä kortistoa rakennuskustannuksista, kustannusten rahoitukseen käytetyistä omista varoista sekä nostetuista lainoista.

Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien *menot* olivat v. 1955 1 461 747 883 mk ja erillisten asunto-osakeyhtiöiden menot 551 451 053 mk eli yhteensä 2 013 198 936 mk.

Rahalaitoksilta, Aravalta ja osakkailta nostetut lainat ja varat v:lta 1955 olivat 737 milj. mk sekä erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten v. 1955 nostetut lainat ja varat 366 444 389 mk, yhteensä 1 103 444 389 mk.

Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien rahoitusta varten käytettiin v:n 1955 aikana kaupungin määrärahoja 724 747 883 mk sekä erillisten asunto-osakeyhtiöiden rakennuskustannusten rahoitusta varten 185 006 664 mk eli yhteensä 909 754 547 mk, joten kaikkiaan oli varoja kertomusvuonna käytettäväksi 2 013 198 936 mk.

Komitean yleiskustannukset kohosivat kertomusvuonna 15 824 421 mk:aan. Ne jaettiin neljännesvuosittain, lukuun ottamatta asuntotuotantokomitean toimistohuoneiston korjauksesta v:n 1956 kustannuksiksi jäävää saldoa, 690 000 mk, asuntotuotantokomitean eri rakennusohjelmille. Jakoperusteena käytettiin rakennusohjelmien jakoaikana maksettujen menojen markkamääräistä summaa.

Asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatut määrärahat ja niiden käyttö. Asuntorakennustoiminnan tukemista varten oli v:n 1949—1954 talousarvioissa myönnettyjen määrärahojen 5 222 836 550 mk, lisäksi v:n 1955 talousarviossa myönnetty 1 275 000 000 mk, joten määrärahoja oli yhteensä 6 497 836 550 mk ja käytettiin ne seuraavasti:

	Mk	Mk
Kaupunginhallituksen asuntotuotantokomitean käyttöön myöntämät määrärahat	3 366 088 290	
Asuntotuotantokomitean v:n 1953—1955 rakennusohjelmien rakennuskustannusten rahoitukseen varattu	1 082 160 182	4 448 248 472
Kaupunginhallituksen viranhaltijain toimesta perustetuille asunto-osakeyhtiöille ja eri laitoksille myöntämät määrärahat		513 124 000
Kaupunginhallituksen asutuslautakunnan käyttöön myöntämät määrärahat		1 037 662 000
Kaupunginhallituksen Kisakylän käyttöön myöntämät määrärahat		498 802 078
Yhteensä		6 497 836 550

Rakennusaikaisten rakennuskustannusten rahoitusta varten varasi kaupunginhallitus aikoinaan asuntotuotantokomitealle kaupungin rahatoimistoon 1 mrd. mk:n suuruisen kassareservin. Mikäli tätä kassareserviä ei olisi varattu, olisi komitea joutunut poikkeuksetta siirtämään rakennusohjelmien toteuttamista siksi kunnes se olisi saanut yhtiöt muodostetuiksi ja rahoitukset lopullisesti järjestetyiksi, josta taas olisi aiheutunut rakennustoiminnalle huomattavia lisäkustannuksia.

Lisäksi myönsi kaupunginhallitus aikaisemman 50 000 mk:n lisäksi komitean käyttöön 50 000 mk, eli yhteensä 100 000 mk käteiskassavaroiksi pienehköjen maksujen maksamista varten.

Huoneisto. Komitean toimisto siirtyi 17. 12. Aleksanterinkatu 46:ssa olevasta huoneistosta tilastotoimiston käytöstä vapautuneeseen huoneistoon Erottajankatu 19 B 13.

5. Hankintatoimisto

Uuden johtosäännön vahvistaminen. Kaupungin hankintojen järjestämiskysymystä kokonaisuudessaan käsittelemään asetetun komitean saatua mietintönsä valmiiksi 22. 6. 1953 joutui kysymys kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi tammikuussa v. 1955. Valtuusto päätti 9. 2. komitean ehdotuksesta poiketen, että ent. painatus- ja hankintatoimistoa ei jaeta kahteen erilliseen ja kaupunginkanslian alaiseen toimistoon, vaan pysytetään toimiston asiain hoito yhdessä toimistossa, jonka nimeksi tulisi hankintatoimisto ja joka tulisi olemaan itsenäinen ja kaupunginhallituksen alainen.

Hankintatoimiston johtosäännön hyväksymisellä valtuusto viitoitti myöskin kaupungin hankintatoiminnalle osittain uuden tien. Johtosääntö edellyttää nimittäin, että toimiston tulee toimia kaupungin hankintatoiminnan keskuselimenä ja valmistella mm. kaupunginhallituksen määräämien laitosten erikoishankinnat, joista sairaaloiden hankinnat ovat huomattavimmat. Lisäyksenä aikaisempaan toimintaan sisälsi uusi johtosääntö velvollisuuden seurata kaupungin yhteishankintoja suorittavien ja kaupungin muidenkin hankintaelinten toimintaa, hankkia niiltä hankintatoiminnan kehittämistä varten tarpeellisia tietoja, huolehtia hankinta-alan ammatillisesta yhteydenpidosta ja tiedoitustoiminnasta sekä tehdä esityksiä hankintatoiminnan kehittämistä tarkoittavista toimenpiteistä. Edelleen on toimiston järjestettävä tarvittaessa kaupungin hankinnoista huolehtivien henkilöiden yhteisiä neuvotteluja, tutkia mahdollisuuksia hankittavien tavarain standardisoimiseen ja ryhtyä tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin sekä avustettava tarvittaessa neuvoin virastoja ja laitoksia sellaisissa hankinnoissa, joita varten ei ole muuta hankintaelintä.

Toimiston työkenttä muodostui näinollen sangen laajaksi ja monisäikeiseksi. Se edellytti käytännöllisen, verrattain laajalle alueelle ulottuvan hankintatoiminnan lisäksi ohjaavaa ja järjestävää toimintaa, joka ei kohdistu yksin kaupungin laitoksiin vaan myöskin muihin yhteishankintoja hoitaviin elimiin.

Henkilökunta. Uuden johtosäännön tultua vahvistetuksi valittiin hankintatoimiston päällikön virkaan hankinta-asiamies, sosionomi- merkonomi A. M. Aalto sekä painatusosastoon toimistofaktorin virkaan faktori L. A. Tuhkanen kumpikin 1. 5. lukien sekä hankinta-asiamieheksi 1. 9. lukien ekonomi L. A. Molander.

Toimiston palveluksessa oli vuoden lopussa vakinaisia viranhaltijoita 18, tilapäisiä viranhaltijoita 4 sekä työsopimussuhteessa olevia työntekijöitä 20, yhteensä 42 henkilöä.

Vuosivaihto, hankintojen valmistelu ym. Toimiston eri osastojen vuosivaihto oli seuraava: varastomyynnit 34 962 130 mk, konekorjaamo 3 325 543 mk, rotaprint 4 963 373 mk, valokopio 2 067 271 mk, develop 307 835 mk, puhelinmaksut 10 696 916 mk sekä kartat 3 616 875 mk, yhteensä 59 939 943 mk (v. 1954 53 322 854 mk).

Edellä lueteltujen tehtävien lisäksi osallistui toimisto erikoisesti sairaaloiden hankintakysymysten valmisteluun ja olivat nämä hankinnat yhteensä 109 963 540 mk:n suuruiset. Vielä osallistuttiin mm. kunnallis- ja vanhainkodin, lastentarhain ja äitiys- ja lastenneuvolain erikoiskalustojen ja kojeiden hankintoihin.

Yleistarjouksia pyydettiin seuraavia hankintoja silmälläpitäen: lehtiöt, leimasimet, harjavalmisteet, lattiavaha, pesu- ja puhdistusaineet, konttorikoneiden huolto ja puhdis-

tus, koulutarvikkeet kansakouluille, taloustarvikkeet sairaaloille ja vastaaville laitoksille (myöhemmin kaikille kaupungin laitoksille), palkkakirjanpitokoneet kaupungin sairaaloita varten, vaakojen hankinnat sekä toimistokalustohankinnat.

Määrättyjä laitoksia koskevia tarjouksia pyydettiin mm.: huoltokassan kirjanpitokoneista, poikien ammattikoulun laatikostoista, sairaalasängyistä (ko. sänkykysymys oli osittain uudelleen suunnittelun alaisena yhdessä sairaalain edustajien kanssa), verovirasto n Stadionin tilojen sekä Auroran ja Nikkilän sairaaloiden hoitajatarasuntoloiden kalustoista ja Auroran sairaalan uuden lastenosaston sanitastarvikkeista.

Painatus- ja sidontamäärärahojen käyttö laski vuoden aikana hiukan ollen se 99 088 741 mk (v. 1954 99 458 254 mk). Tähän määrään on sisällytetty myöskin kaupunginkirjaston sidontamenot.

Monistamon laskutus sisältyy aikaisemmin mainittuun varastomyynnin laskutusarvoon. Sen markkamääräistä hyötyä kaupungille on tarkkaan vaikea laskea mutta todettakoon, että monisteiden hinta oli vain n. 30 % painettujen lomakkeiden hinnasta. Monisteiden sekä käytettyjen vahojen lukumäärä lisääntyi vuoden kuluessa huomattavasti. Monisteiden painosmäärä kertomusvuonna oli 3 352 180 kpl (v. 1954 3 163 180 kpl), vahojen 23 080 kpl (20 108 kpl), ko. työhön osallistuneiden henkilöiden lukumäärä 3 (3).

Toimistokonekorjaamon tekemien työsuoritusten laskutusmäärä osoitti jatkuvasti nousua. Toimistokoneiden hankintaa pyrittiin käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kehittämään. Suoritetuissa tarkastuksissa todettiin, että kaupungin virastojen ja laitosten toimistokonekanta oli yleensä vanhaa ja heikkokuntoista. Koneiden huoltotoiminnassa pyrittiin erikoisesti valvomaan koneissa toistuvasti esiintyviä vikoja, jotka johtuvat mahdollisista teknillisistä heikkouksista tms., joten heikkolaatuisten toimistokoneiden hankinnoista vältyttäisiin. Toimiston taholta pyrittiin myöskin parantamaan konekorjaamon työskentelymahdollisuuksia. Koneiden pesukone sekä kuivauslaite tilattiin. Huollettavia koneita oli omalla korjaamolla vuoden loppuun mennessä 2 200 jonka lisäksi Merso Oy:n huollossa oli 415 konetta. Uusia koneita hankittiin seuraavasti: kirjoituskoneita 189 kpl, 7 987 152 mk, laskukoneita 97 kpl, 8 335 986 mk, kirjanpitokoneita 1 kpl, 1 332 100 mk sekä muita koneita 4 kpl, 619 799 mk, eli yhteensä 18 275 037 mk.

Puhelinasiain hoito antoi toimistolle myöskin yhä lisääntyviä tehtäviä, sillä kaupungin virastojen ja laitosten toimintojen jatkuva kasvu aiheutti vastaavasti toimenpiteitä puhelinlaitteiden kohentamiseksi.

6. Järjestelytoimisto

Henkilökunta. Järjestelytoimiston henkilökuntaan kuuluivat v. 1955: toimistopäällikkö, 2 työntutkimusinsinööriä, 2 toimistotyöntutkijaa, 3 työntutkijaa ja toimistoapulainen.

Lisääntyneiden tehtävien takia perustettiin toimistoon 17. 3. toimistotyöntutkijan tilapäinen virka. Samoin päätettiin perustaa v:n 1956 alusta uusi toimistotyöntutkijan virka. Jonkin aikaa vireillä ollut kysymys kaupungin lomakerationalisoinnin järjestämisestä johti esitykseen lomakesuunnittelijan viran perustamisesta järjestelytoimistoon. V:n 1956 alusta perustettuun työturvallisuustarkastajan tilapäiseen virkaan valittiin 29. 12. teknikko L. Tarkiainen.

Työtehoneuvottelukunta. Työtehoneuvottelukuntaan kuuluivat kaupunginjohtaja Rydman, apulaiskaupunginjohtajat Granqvist, Kivistö, Waronen ja Uski, kaupunginsihteeri Johanson ja kaupunginreviisori Törnqvist virkamiesjäseninä sekä toimitusjohtaja J. Hakulinen, huoltopäällikkö K. L. Kulo, diplomi-insinööri C.-G. Londen, professori E. M. Niini ja opetusneuvos A. Rautavaara muina jäseninä.

Neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa ja käsitteli seuraavat asiat: järjestelytoimiston v:n 1954 toimintakertomus; esitykset viranhaltijoille järjestettävästä rationalisointi- ja johtamistaidollisesta koulutuksesta, toimiston johtosäännön muuttamisesta, työntutkijain palkkojen korottamisesta ja toimistotyöntutkijan palkkaamisesta; suunnitelma Pohjoismaiden pääkaupunkien rationalisoimiskonferenssin ohjelmaksi ja selostus ko. konferenssista; järjestelytoimiston esitykset kaupungin tiedotustoiminnan järjestämisestä, lomakerationalisoinnin järjestämisestä sekä neuvottelukunnan jäsenen Hakulisen esitys suurten laitosten rationalisoimistoiminnan kehittämisestä.

Ennen v. 1955 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Terveydenhoitoviraston sekä sen alaisten laitosten ja toiminnanhaarojen rationalisoimista samoinkuin koko terveydenhoitohallinnon organisaatiota koskeva, v. 1954 aloitettu tutkimus valmistui 26. 1. Terveydenhoitolautakunta ja komitea, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus mm. terveydenhoitolautakunnan ohjesäännöksi, sisällyttivät ehdotuksiinsa osan rationalisoimistutkimuksen tuloksena tehdyistä ehdotuksista.

Elintarvikekeskuksen rationalisoimistutkimusta koskeva selostus oli kertomusvuonna lautakuntakäsittelyssä. Siinä esitetyt toimenpiteet toteutettiin suurimmaksi osaksi. Eräät järjestelyt ja teknilliset parannukset päätettiin toteuttaa vasta uutta ruokatehdasta rakennettaessa.

Työturvallisuustoiminnan kehittämistä koskeva esitys saatiin kertomusvuonna ratkaisuun. Kaupunginhallitus hyväksyi 3. 11. työturvallisuustoiminnan kehittämistä koskevan esityksen toimintaohjeineen.

Yleisön vastaanottoaikojen yhdenmukaistamista kaupungin virastoissa koskevan, edellisenä vuonna valmistuneen selvityksensä perusteella järjestelytoimisto 7. 12. esitti, että vastaanottoaikojen tulisi yleensä olla klo 9.00—15.30, paitsi eräissä virastoissa, joissa avoinna oloajan tulisi olla lyhyempi viraston häiriintymättömän toiminnan turvaamiseksi.

Kaupungin omistamien autojen käyttöä koksevan v. 1953 aloitetun yleistutkimuksen lopullinen valmistuminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Sofianlehdon vastaanottokodin pesulassa syksyllä 1954 aloitettua tutkimusta täydennettiin kertomusvuoden aikana, mutta sen valmistuminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Uudet tutkimukset

Kansakoulujen henkilökunnan kesäajan töitä koskeva tutkimus valmistui 18. 5. Suoritettujen selvitysten perusteella todettiin, että ainakin kansakoulunopettajilla ym. henkilökuntaan kuuluvilla vuosiloma on pitempi kuin mitä virkasääntö edellyttää. Tämän vuoksi ehdotettiin, että palkkalautakunta selvittäisi kysymyksen siitä, onko ja millä kansakoulujen johtokuntien alaisilla viranhaltijaryhmillä tämä pitempi vuosiloma otettu huomioon jo palkkauksessa, sekä että muiden osalta ryhdyttäisiin järjestelytoimiston ehdottamiin toimenpiteisiin asianomaisten sijoittamiseksi kesäaikana heille soveltuviin tehtäviin.

Oppivelvollisten lasten luettelon työntutkimus saatiin valmiiksi 15. 9. Tutkimusselostuksessa ehdotettiin tarpeettomien töiden vähentämistä ja jäljelle jäävien tehtävien yksinkertaistamista. Näiden toimenpiteiden jälkeen voitaisiin luettelon hoidossa tarvittavaa työvoimaa vähentää arvion mukaan kahdella kokopäivätyössä ja yhdellä puolipäivätyössä olevalla henkilöllä ja saada lisäksi aikaan säästöä huonetiloissa ja painatuskuluissa.

Lastentarhojen rationalisoimistutkimus valmistui 29. 12. Toimistotöiden kehittämistä tarkoittavat ehdotukset koskivat tilitys- ja kirjanpitojärjestelmien uudistamista sekä mm. kaikkien vakinaisten viranhaltijain palkkojen maksamista pankkien välityksellä. Osa ehdotuksia toteutettiin välittömästi. Edelleen ehdotettiin lastentarhanopettajien samoin kuin puistoleikkitoiminnassa leikinohjaajien työvuorojen täsmällistyttämistä, lastenseimien ja lastentarhojen kokopäiväosastojen avoinna pitämistä myös joulun ja uudenvuodenpäivän välisenä aikana, lastentarhojen puolipäiväosastojen toiminta-ajan lyhentämistä päivittäin yhdellä tunnilla, jolloin entisen yhden 4 tunnin ryhmän tilalle saataisiin kaksi perättäistä 3 tunnin ryhmää ja siten voitaisiin lisätä lastentarhoihin pääsevien lasten lukumäärää jopa 3 000 lapsella henkilökunnan lisätarpeen jäädessä suhteellisen pieneksi. Kesäleikkikenttätoiminnan tarkempi tutkiminen jätettiin suoritettavaksi kesäaikana.

Satamalaitoksen satamarakennusosaston organisaatiotutkimus suoritettiin pääasiassa kertomusvuoden aikana. Tutkimus kohdistui mm. toiminnan kehittämismahdollisuuksiin organisatooristen muutosten avulla. Tässä tarkoituksessa tutkittiin erikseen eri toiminnanhaaroja, suunnittelua ym. Tutkimusselostuksen lopullinen valmistuminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Rakennusviraston aloitetut laskentatoimen tutkimukset jouduttiin muiden tutkimusten takia keskeyttämään. Kertomusvuoden aikana saatiin kaikilla osastoilla selvitetyksi laskentatoimen siihenastinen järjestely palkka-, varasto- ym. kirjanpitoineen samoin kuin sairausloma-, tapaturma- ja eläkeasiain käsittely. Laskentatoimen koneellistamismahdollisuuksia silmälläpitäen tutkittiin mm. reikäkorttikonejärjestelmän mahdollisuuksia ja kustannuksia.

Huoltokassan töiden järjestelyä koskeva tutkimus valmistui 10. 10. Tutkimuksessa selvitettiin käytännössä olevat työmenetelmät ja työnjako samoinkuin syyt kirjanpidon huomattavaan jäljessä oloon sekä esitettiin keinot, joiden avulla v:n 1955 kirjanpito voitaisiin saada valmiiksi kaupungin yleiseen tilinpäätökseen mennessä. Samalla tehtiin myös yksityiskohtainen ehdotus huoltokassan kirjanpidon koneellistamisesta v:n 1956 aikana.

Teurastamon laskentatoimen tutkimus aloitettiin lokakuussa. Tutkimus kohdistui laskutuksen, kirjanpidon ja kassatoiminnan sekä niihin liittyvien toimistotöiden uudistamiseen. Laskentatoimen koneellistamista silmällä pitäen tutkittiin eri kirjanpito- ja kassakuittauskonemallien mahdollisuuksia ja kustannuksia. Tutkimus jatkui kertomusvuoden päättyessä.

Sikateurastamossa tapahtuneen teurastusmenetelmän osittaisen koneellistamisen johdosta suoritettu aikatutkimus valmistui 1.7. Sikateurastusta koskevat työnarvot muutettiin ao. työmenetelmää vastaaviksi ja ehdotettiin eräitä parannuksia menetelmään.

Teurastamon ja maidontarkastamon laboratorioiden yhdistämismahdollisuuksista suo-

ritettu tutkimus valmistui 31. 12. Siinä selvitettiin laboratorioiden toimintaa sekä verrattiin niiden yhdistämisestä koituvia etuja ja haittoja keskenään. Tutkimuksen perusteella ehdotettiin, että teurastamo suorituttaisi tarvitsemansa laboratoriotutkimukset maidontarkastamon laboratoriossa ja luovuttaisi maidontarkastamon käyttöön laboratoriostaan huonetilaa. Eläinlääkäri- ja laboratoriotyövoimaa esitettiin supistettavaksi ja vapautuvaa laboratoriotilaa käytettäväksi muihin tarkoituksiin.

Työtupien ompelimon eräiden tuotteiden valmistuksesta suoritettu aikatutkimus valmistui 16. 5. Sen avulla selvitettiin ompelimon tyypillisimpien tuotteiden työnerien perusajat ja lopulliset työnarvot. Tutkimustuloksia käytettiin sitten työtuvilla hyväksi tuotteiden hinnoittelussa ja urakoinnissa joko sellaisinaan tai soveltamalla niitä muihin samankaltaisiin tuotteisiin.

Kaupungin lomakkeiden suunnittelua ja lomakehuollon kehittämistä koskeva tutkimus valmistui 26. 10. Järjestelytoimisto esitti, että kaupungille olisi edullista palkata lomakerationalisointia keskitetysti johtamaan ja hoitamaan alan erikoiskoulutuksen saanut henkilö. Kaupunginhallitus ei ehtinyt kertomusvuoden aikana käsitellä asiaa.

Kaupunginkanslian kirjaamossa suoritetun ajankäyttötutkimuksen perusteella esitettiin 28. 11. valmistuneessa selostuksessa, että kirjaamon päivittäinen työmäärä pitäisi käytännössä olevin menetelmin voida hoitaa kolmella henkilöllä neljän asemesta. Suhteettoman paljon työtä vaativan kirjaamisjärjestelmän tilalle esitettiin uutta läpikirjoitukseen perustuvaa järjestelmää.

Eräiden viranhaltijain työaikaa koskeva tutkimus saatiin osittain selvitetyksi 23. 6., jolloin tehtiin esitys kaupungin kaikissa laitoksissa toimivien liinavaatevarastonhoitajien, käsityönohjaajien ym. työajan yhdenmukaistamisesta. Tutkimus jäi puhelinvälittäjien osalta vielä avoimeksi työmäärän tutkimista varten teknillisin laskentamenetelmin.

Tiedotus- ja suhdetoiminnan kehittämistä koskeva esitys valmistui 21. 11. Sitä varten selvitettiin tiedotus- ja suhdetoiminnan nykyaikaista järjestelyä sekä talouselämässä että muualla. Sen perusteella ehdotettiin myös Helsingin kaupungin tiedotus- ja suhdetoiminnan kehittämistä ja aluksi kokeiluluontoisesti tiedotussihteerin viran perustamista kaupunginkansliaan. Työtehoneuvottelukunta käsitteli asiaa 9. 11.

Huoneistotiloja koskevat tutkimukset. Kertomusvuonna suoritettiin mm.: selvitys kaupungin virastojen ja laitosten huonetiloista sekä tilojen vapautumisesta kaupungin omistamissa ja vuokrahuoneistoissa sen jälkeen, kun suunnitteilla olevat sosiaalivirastotalo sekä oikeus- ja poliisitalo olisivat valmistuneet ja niihin tarkoitetut virastot muuttaneet niihin. Selvitys valmistui 17. 2.;

selvitys eräiden keskushallinnon ja muiden keskustan virastotalokortteleihin sijoitettaviksi suunniteltujen virastojen huonetilan tarpeesta, joka valmistui 24. 2.;

selvitys teollisuuslaitosten toimistohuonetiloista P. Roobertinkadulla, Malminrinne 6:ssa ja kaasutehtaan alueella Suvilahdessa. Lausunnossa 23. 3. todettiin, että Malminrinne 6:ssa voitaisiin vesi- ja kaasulaitosten suunnitelmia supistamalla saada riittävästi tilaa vielä jollekin muulle virastolle sekä esitettiin kaasulaitoksen osalta tutkittavaksi mahdollisuutta sen pääkonttorin sijoittamisesta toiminnallisten osastojen yhteyteen Suvilahteen;

selvitys kaupunginhallituksen ja sen osastojen, revisio-, järjestely-, hankinta- ja rahatoimiston sekä palkkalautakunnan toimiston ja kiinteistöviraston todennäköisestä huonetilojen tarpeesta n. kymmenen vuoden kuluttua. Selvitys käsitti henkilökunnan määrän, arvioidun kasvun ym. sekä pinta-alan tarpeen yhteensä ottaen huomioon myös kokoustilat;

tutkimus suunnitteilla olevaan sosiaalivirastotaloon tulevien virastojen huonetilan tarpeesta ja sijoittamisesta. Tutkimuksessa, joka valmistui 21. 5., selvitettiin samoin kuin edellä viranhaltijain määrä ja arvioitiin sen kasvun mahdollisuudet lähitulevaisuudessa, valittiin vertailtavaksi kolme eri rakennustyyppiä sijoittaen virastot niihin huoneen ja henkilön tarkkuudella ja pitkän tähtäimen ohjelmaa noudattaen päädyttiin sosiaalivirastotalokomitean ehdotusta n. 6 % pienempään ratkaisuun;

selvitys Erottajankatu 19:ssä tilastotoimistolta vapautuvan huonetilan käytöstä asuntotuotantokomitean tarpeisiin 23. 7.;

selvitys hankintatoimiston ja järjestelytoimiston lisätilan tarpeesta sekä Mariankatu 5:ssä sairaalavirastolta vapautuvan huoneiston hyväksikäytöstä 29. 11.

Siivoustöitä koskevia selvityksiä: veroviraston, vesilaitoksen toimiston sekä Pakilan

ja Taivallahden suomenkielisten kansakoulujen siivousta koskevat työmäärät ja vastaava siivoustyövoiman tarve selvitettiin aikaisempiin tutkimuksiin nojautuen ja tulokset toimitettiin ao. virastoille ja laitoksille.

Lausunnot

Kertomusvuonna annettiin edellä jo käsiteltyjen eräiden lausuntoasiain lisäksi 172 muuta lausuntoa, jotka jakaantuivat asiasisällön puolesta seuraavasti:

työvoiman tarpeellisuutta koskevia 109 eli 63 %, työnluokitus- ja virkanimikkeiden muuttamiskysymyksiä 20 eli 12 %, organisaatio-, työmenetelmä- ja työntutkimuskysymyksiä 23 eli 13 %, ylityön tarpeellisuutta koskevia 8 eli 5 % ja muita 12 eli 7 %.

Työvoiman tarpeellisuutta koskevissa lausunnoissa jätettiin puoltamatta kaikkiaan 227:n esitetyn uuden viran perustamista, joiden palkkamenot peruspalkkoina tekisivät n. 90 milj. mk vuodessa. Suuritöisimpiä näistä lausuntoasioista olivat sairaalain ja liikennelaitoksen virkojen lisäämisesityksistä annetut lausunnot.

Aloitetoiminta

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon yhteensä 150 (v. 1954 198). Aloitetoimikunnissa käsiteltiin loppuun 171 (185) aloitetta. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 56 (52) eli n. 33 % (28). Palkkioiden yhteismäärä oli 342 500 (232 000) mk ja niiden suuruus vaihteli 80 000 (20 000) mk:sta 1 000 (1 000) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 6 100 (4 450) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 84 (66) päivää.

Loppuun asti käsitellyt aloitteet jakautuivat aiheittain:

teknillisiä	128	eli	75 %;	niistä	palkittu	49	eli	38 %
konttoriteknillisiä	21	»	12 %;	»	»	6	»	29 %
hallinnollisia	13	»	8 %;	»	»	1	»	8 %
sosiaalisia	9	»	5 %;	»	»	—	»	—
Yhteensä	171	eli	100 %;	niistä	palkittu	56	eli	33 %

Aloitetoimikunnittain:

I	36	eli	21 %;	niistä	palkittu	20	eli	55 %
II	34	»	20 %;	»	»	13	»	38 %
III	60	»	35 %;	»	»	12	»	20 %
IV	41	»	24 %;	»	»	11	»	27 %
Yhteensä	171	eli	100 %;	niistä	palkittu	56	eli	33 %

I ja IV aloitetoimikunta kokoontuivat 5 kertaa, II 4 ja III 7 kertaa eli toimikunnat yhteensä 21 kertaa.

1. 9. 1954 30. 4. 1955 välisenä aikana käsiteltyjen ja palkituiksi tulleiden aloitteiden tekijäin kesken arvottiin kolme ylimääräistä palkintoa. I palkinto oli viikon kestävä virkistysmatka Lappiin sekä II ja III palkinto 10 000 mk ja 5 000 mk tavaratalon lahjakortteina. Uusi kilpailu alkoi 1. 9. 1955 ja päättyi 30. 4. 1956. Syys—lokakuun aikana suoritettiin kyselylomakkeilla aloitetoimintaa koskeva mielipidetiedustelu.

Koulutustoiminta

Tutkimustoiminnan lisääntymisestä ja lausuntojen määrästä johtuen ei viranhaltijain koulutusohjelmaa voitu toteuttaa suunnitellussa laajuudessa.

Toimistoesimiesten peruskurssi n:o 2 järjestettiin 14. — 25. 3. Koulutusta oli 30 tuntia ja aiheet käsittivät mm. lomaketekniikkaa, rekisteröintiä, läpikirjoitusmenetelmiä sekä henkilökunnan valintaa, työpaikan henkilösuhteita, yleisönpalvelun perusongelmia, työntutkimusmenetelmiä ja työn yksinkertaistamista (TY). Osanottajia oli 17:stä eri virastosta ja laitoksesta yhteensä 28 henkilöä.

Virastojen ja laitosten johtaville virkamiehille (n. 70 henkeä) järjestettiin kaksi johtamistaidollista neuvottelutilaisuutta. Aiheena oli 10. 5. professori H. Wariksen alustus johta-

jiston ja työntekijäkunnan suhteista nykyaikaisen sosiaalipolitiikan probleemina sekä 9. 11. filosofian maisteri O. Laineen alustus nykyaikaisesta kunnallisesta suhde- ja tiedotustoiminnasta.

TWI-koulutukseen kuuluva TY-ohjelma kuului toimistoesimiesten peruskurssin ohjelmaan. TS-ohjelmasta pidettiin kaksi kurssia, toinen palolaitoksessa kuudelle osanottajalle palolaitoksen oman TS-ohjaajan johdolla ja toinen 11:lle lastensuojelulaitoksen johtajalle.

Toimiston oman henkilökunnan koulutuksesta mainittakoon, että työntutkimusinsinööri Lehto osallistui viikon kestäneelle Oy. Rastorin järjestämälle tehdasjärjestelykurssille ja tp. työntutkija Latola Oy. Rastorin järjestämälle työntutkimuskurssille. Työntutkija Vuoristo ja työntutkija Nordman tekivät neljä päivää kestäneen opintomatkan Tukholmaan ja Osloon tehtävänään tutustua uusimpien kirjanpitokonemallien sovellutuksiin käytännössä.

Muu toiminta

Pohjoismaiden pääkaupunkien kolmas rationalisoimiskonferenssi pidettiin Helsingissä 2. — 4. 6. 1955. Konferenssissa kuultiin kunkin kaupungin selostus rationalisoimistoiminnan kehityksestä viime kokousten jälkeen. Sen lisäksi käsiteltiin seuraavat kysymykset: Tuottavuuden mittaamisen probleemi kunnallisissa laitoksissa, Ulkopuolisten konsulenttien käyttö rationalisointityössä, Rationalisoimistoiminnan sentralisointi tai desentralisointi, Rationalisoimisehdotusten toteuttaminen sekä Pääkaupunkien rationalisoimiselimien yhteistoiminnan kehittäminen.

Lomakerationalisointi jatkui sekä työntutkimusten yhteydessä että erillisinä tehtävinä. Erillisistä lomakesuunnitteluista mainittakoon kaupungin yleiset ylityölomakkeet, yleinen vuosiloman valvontaan käytettävä vuosilomakortti, sairaalaviraston uusi läpikirjoitukseen perustuva kirjediaari, huoltolautakunnan huollettavien lääkärinlausuntolomake jne.

Tiedotuslehti ilmestyi neljänä numerona ja jaettiin 850 kappaleena kaikille esimiesasemassa oleville. Kirjoitusten aiheina oli mm. kaupungin viranhaltijain ja elimien yhteistoiminta, johtajiston ja työntekijäin suhteet, nykyaikainen suhde- ja tiedotustoiminta ym.

Komiteain avustaminen erilaisilla selvityksillä lisääntyi toimistossa entisestään. Eräät toimiston henkilökuntaan kuuluvat osallistuivat lisäksi eri komiteain työhön jäseninä tai sihteerinä.

Kaupungin muiden rationalisoimiselimien toiminta. Sähkölaitoksen järjestelyelin sai organisaatiomuutoksen yhteydessä nimen järjestelytoimisto. Sen henkilökuntaan kuului järjestelyinsinööri, kaksi työntutkijaa sekä toimistoapulainen. Vielä päätettiin v:n 1956 puolella perustaa uusi insinöörin virka. Sähkölaitoksen yleisorganisaation tutkimus valmistui kertomusvuonna. Edelleen suoritettiin tilankäyttötutkimus organisaatiouudistuksesta aiheutuvan lisähenkilökunnan sijoittamiseksi sekä Malminrinne 6:ssa vapautuneen tilan käyttämiseksi.

Kaasulaitoksen työntutkimusinsinöörin virka täytettiin 16. 4. Työntutkijan virka lakkautettiin 15. 5. Kertomusvuoden tutkimustoiminta kohdistui lähinnä koksin kuormauksen helpottamiseen ja rationalisoimiseen.

Rakennusviraston täyttämättä ollut järjestelyinsinöörin virka lakkautettiin kertomusvuonna ja samanaikaisesti perustettiin uusi apulaiskaupungininsinöörin tilapäinen virka, jolle kuului myös rationalisoimistoiminnan johtaminen ja kehittäminen. Henkilökuntaan kuului yksi työntutkija. Tutkimusten kohteena oli mm. jälkikustannuslaskenta tuotteiden hintojen määrittelemiseksi katurakennusosaston putkivalimolla, viraston konekanta sekä viranhaltijain yksityisautojen käyttö virka-ajoihin.

Sairaalaviraston työntutkija oli kertomusvuoden ajan sijoitettuna kaupunginhallituksen järjestelytoimistoon, jonka tehtäviin hän myös osallistui. Sairaaloiden kohdalla suoritetut tärkeimmät tutkimukset olivat Marian sairaalan sisätautipoliklinikan toimintaan sekä Auroran sairaalan laboratorioon kohdistuneet tutkimukset.

7. Huoltokassa

Huoltokassan hoitokuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana kaupunginkamreeri E. Jernström sekä jäseninä valtiotieteen kandidaatti V. O. Järvinen ja kaupungininsinööri W. A. Starck sekä apulaiskaupunginkamreeri O. O. Vanonen ja piirityönjohtaja A. A Lipasti jäsenistön valitsemina ja varajäsenenä apulaiskaupunginsihteeri S. Hellevaara sekä jäsenistön valitsemina varajäseninä taloudenhoitaja L. A. Molander ja kirvesmies A. A. Vesanen.

Huoltokassa maksoi kertomusvuonna korkoa jäsentensä talletuksille 5 ½ % 1. 1.—30. 6. sekä 6 % 1. 7.—31. 12. ja veloitti sääntöjen mukaan 2 % enemmän velkaeriltä. Korot lisättiin vuoden päättyessä henkilötileille.

Jäsenten tilillepanojen määrä oli 280 781 862 mk mikä merkitsi 4 601 409 mk:n eli 1.64 %:n vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna. Tililtäotot olivat kertomusvuonna 277 854 557 mk mikä oli 6 018 203 mk eli 2.17 % vähemmän kuin v. 1954.

Jäsenten talletusten määrä oli kertomusvuoden alussa 59 043 569 mk ja talletusten kasvu vuoden aikana 6 267 909 mk. Korkoa maksettiin talletuksille 3 826 647 mk.

8. Tilastotoimisto

Virat ja palkat. Vuoden alkaessa astui voimaan kaupungin viranhaltijoiden uusi palkkaluokitus. Tämän yhteydessä muutettiin kaksi ylimmän palkkausluokan toimistoapulaisen virkaa toimitussihteerin viroiksi, joiden haltijoiksi kaupunginhallituksen yleisjaosto nimesi toimistoapulaiset M. L. Björklundin ja T. M. Heimon. Samoin siirrettiin kaksi toimistoapulaisen virkaa alemmasta ryhmästä ylimpään ryhmään, ja näiden virkojen haltijoiksi kaupunginhallituksen yleisjaosto nimesi toimistoapulaiset A. T. Railion ja A.-M. Kortteen.

Koska teollisuuslaitosten tilivirastoon perustettu reikäkorttikeskuksen päällikön virka oli sijoitettu 24. palkkaluokkaan, esitti tilastotoimisto, että toimiston reikäkorttiosaston päällikkönä toimivan aktuaarin virka siirrettäisiin 22:sta 24. palkkaluokkaan, mihin esitykseen kaupunginvaltuusto suostui. Viran haltijaksi kaupunginhallitus nimesi toukokuun 1 p:stä alkaen aktuaari O. O. Viitailan.

Toimiston esityksestä päätti kaupunginvaltuusto tammikuun 1 p:stä 1956 alkaen vakinaistaa 20. palkkaluokkaan kuuluvan apulaisaktuaarin viran sekä yhden 10. ja yhden 9. palkkaluokkaan kuuluvan toimistoapulaisen viran. Samoin päätti kaupunginhallitus samasta ajankohdasta alkaen perustaa toimistoon uuden 9. palkkaluokan tilapäisen toimistoapulaisen viran.

Henkilökunta. Tilapäinen apulaisaktuaari U. M. Airola erosi virastaan 31. 10. sekä samoin toimistoapulainen G. E. Ripatti 31. 3. ja toimistoapulainen L. A. Hauhio 15. 3.

Vakinaisiin virkoihin valittiin: 20. palkkaluokan apulaisaktuaarin virkoihin 1. 5. alkaen filosofian kandidaatti S. A. Pekkala sekä 1. 2. 1956 alkaen valtiotieteen kandidaatti F. A. Gustafsson, 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin 1. 5. alkaen toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja sekä 1. 1. 1956 alkaen tilapäinen toimistoapulainen A. K. Petramaa ja 9. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin 16. 4. alkaen neiti H. J. Hyvärinen, 1. 6. alkaen rouva K. T. Norkonmaa sekä 1. 1. 1956 alkaen tilapäinen toimistoapulainen S. K. I. Salmi.

Avoimia virkoja ja viransijaisuuksia hoitivat: 20. palkkaluokan apulaisaktuaarin virkaa vuoden alusta 30. 4. asti filosofian kandidaatti S. A. Pekkala ja 20. palkkaluokan tilapäisen apulaisaktuaarin virkaa 1. 11. lukien vuoden loppuun valtiotieteen ylioppilas P. Puumalainen. Lisäksi järjestettiin eräitä lyhempiaikaisia sijaisuuksia.

Synnytyslomaa nautti toimistoapulainen T. E. Kupiainen 19. 12. lukien vuoden loppuun.

Virkalomaa sairauden vuoksi nauttivat toimistoapulainen E. M. Järnefelt 17.10.—16.11. ja 18. 12. lukien vuoden loppuun, toimistoapulainen S. S. Rainio aikana 18. 11.—15. 12. sekä toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja 18.3.—23.4., jota paitsi myönnettiin eräitä lyhyempiä sairauslomia.

Virkavapautta ilman palkkaa nautti apulaisaktuaari L. O. Kivekäs vuoden alusta 15. 1. saakka.

Paitsi vakinaisia ja tilapäisiä viranhaltijoita oli toimiston palveluksessa työsuhteen perusteella toimistoapulaisia, siivoojia ja vahtimestarin apulainen.

Edustusmatkat. Toimistopäällikkö K.-E. Forsberg osallistui Tukholman kaupungin tilastokonttorin 50-vuotispäivän johdosta toukokuussa Tukholmassa järjestettyyn juhlatilaisuuteen sekä Verband Deutscher Städtestatistiker ja Die Deutsche Statistische Gesellschaft nimisten järjestöjen syyskuussa Augsburgissa pitämiin tilastopäiviin.

Osanotto komiteatyöhön. Kaupunginhallituksen kutsuttua toimistopäällikön jäseneksi komiteaan, jonka tehtäväksi annettiin selvittää, miten kaupungin pitkäaikaisissa vuokrauksisssa vuokrien reaaliarvo voitaisiin pysyttää yhtä suurena koko vuokrakauden, valittiin hänet myöskin komitean sihteeriksi.

Harjoittelumahdollisuuksien järjestäminen. Tilastollisen päätoimiston Tilastollisen neuvottelukunnan toimeksiannosta tekemän tiedustelun johdosta, voisiko toimisto ottaa vastaan tilastotieteen harjoittelijan, ilmoitti toimisto voivansa ottaa vastaan 2 harjoittelijaa 2—3 kuukauden ajaksi erikseen sovittavana ajankohtana. Yksi harjoittelija osallistui sittemmin väestö- ja asuntolaskennan valmistelutehtäviin.

Eronneen viranhaltijan vapauttaminen suorittamasta takaisin opintomatka-avustusta. V. 1954 tilastotoimiston palveluksesta eronneen apulaisaktuaari K. E. Bruunin anottua vapautusta velvollisuudesta palauttaa opintomatkaa varten myönnetty avustus antoi tilastotoimisto anomuksesta puoltavan lausunnon. Sittemmin kaupunginhallitus päätti suostua anomukseen.

Toimistohuoneisto. Toimisto muutti lokakuussa uuteen huoneistoon Runeberginkatu 10:ssä sijaitsevaan Ruotsalaisen kauppakorkeakoulun taloon, missä toimiston pyynnöstä tehtiin eräitä muutostöitä. Uuden huoneiston saaminen ei merkinnyt tilan lisäystä, mutta sen sijaan parempia mahdollituuksia käyttää hyväksi koko pinta-alaa. Huomattavana parannuksena on myös pidettävä, että aikaisemmin erillisenä toiminut reikäkorttiosasto muuton ansiosta voitiin siirtää muun toimiston yhteyteen. Koska toimisto toimeenpanemansa asunto- ja väestölaskennan johdosta tarvitsi tilapäistä lisätilaa, jäi reikäkorttiosasto vuoden loppuun entiseen huoneistoonsa.

Uudessa huoneistossa ollut 5/25-johdon puhelinkeskus siirrettiin toimiston käyttöön.

Kaupunginhallituksen luvalla lopetettiin toimiston huoneiston vartioiminen yön aikana.

Muuton johdosta muutettiin *virka-aika* samanlaiseksi kuin kaupungin virastoissa yleensä, klo 8.45—15.45, ruokailutauko puoli tuntia, lauantaisin klo 8.45—13.15.

Julkaisujen myynti, joka aikaisemmin oli ollut vahtimestarien hoidossa, siirrettiin muuton yhteydessä asetuskokoelmatehtävissä olevan toimistoapulaisen A. K. Petramaan hoitoon. Samassa yhteydessä korotettiin myös *käteiskassan* enimmäismäärä 10 000 mk:sta 15 000 mk:aan, josta tarpeellinen osa on käytettävissä julkaisujen myynnin vaihtokassana.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisemat teokset:

Tammikuun	5	p:nä	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 64. 1951. Edellinen osa. IV+256 s.
Maaliskuun	14	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 15.1950—52. 30+115+127 s.
Toukokuun	25	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 27.1955. XV+473 s.
»	25	»	Kommunalkalender för Helsingfors stad. 27.1955. XV+472 s.
Elokuun	9	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 17.1947/48—1948/49. VII+134+47 s.
»	15	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 62. 1949. Jälkimmäinen osa. III+379 s.
Syyskuun	1	»	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 44.1955. XII+371 s. + kartta.
»	15	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 21. 1952/53. VII+119+38 s.
»	28	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 63. 1950. Jälkimmäinen osa. III+408 s.
Lokakuun	7	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 66. 1953. Edellinen osa. III+270 s.
Marraskuun	28	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 32. 1954. XXV s. + 186 §§.

Julkaisun »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» vihkoja ilmestyi 12; yhteinen sivumäärä oli 316 (edellisenä vuonna 288).

»Helsingin kaupungin säädöskokoelma» ja »Författningshandbok för Helsingfors stad» nimisistä irtolehtijärjestelmää noudattaen toimitetuista julkaisuista ilmestyivät osastot V ja VI.

Tämän lisäksi toimitettiin entiseen tapaan eräät eripainokset myöhemmin ilmestyvistä julkaisuista, jota paitsi otettiin eripainoksia eräistä asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista.

Julkaisutoiminta kärsi edelleen kaupungin hankintatoimiston rotaprintpainossa vallitsevasta painatustöiden ruuhkasta. Edellisessä toimintakertomuksessa mainittu toimenpide antaa v:n 1953 kunnalliskertomuksen painattaminen kirjapainon tehtäväksi osoittautui onnistuneeksi, ja mainittua julkaisua ilmestyi sekä kaksi edellistä että kaksi jälkimmäistä osaa.

Ulkomaankauppajulkaisun julkaisemistapa. Jotta ulkomaan kauppaa ja merenkulkua valaiseva tilastojulkaisu saataisiin ajankohtaiseksi, saatiin kaupunginhallituksen lupa julkaista v. 1953 ja 1954 koskevat tiedot samassa niteessä.

Reikäkorttiosaston laajennus. Reikäkorttiosaston tehtävien yhä lisääntyessä saatiin kaupunginhallituksen lupa tilata uusi toisintakone, jonka IBM lupasi toimittaa v. 1956 keväällä.

V:n 1950 väestölaskenta. Edelleen jatkettiin v:n 1950 väestölaskennan aineiston konekäsittelyä. Sekä Tilastollisessa vuosikirjassa että kuukausijulkaisussa julkaistiin valmistuneet uudet yhdistelmät.

V:n 1955 asunto- ja väestölaskenta. Kaupunginvaltuuston myöntämän määrärahan turvin toimitettiin asunto- ja väestölaskenta marraskuun 9 p:n tilanteen mukaan. Valmisteluihin ottivat osaa liikennelaitoksen ja kiinteistöviraston asemakaavaosaston edustajat. Tutkimus suoritettiin pääasiassa postin välityksellä otantatutkimuksena, otantaosuuden vaihdellessa eri kaupunginosissa. Otantakohteet valittiin systemaattisella otannalla henkikirjasta, huoneiston (ja vastaavasti omakotialueella talon) muodostaessa otantayksikön. Tutkimuskohteiden luku oli lähes 18 000, ja laskenta onnistui siinä suhteessa yli odotusten, että ainoastaan vähäisessä määrin oli turvauduttava henkilökohtaisiin käynteihin laskentakohteissa. Aineiston tarkistus jatkui vielä v:n 1956 puolella.

Liikeyrityslaskennan aineiston hyväksikäyttö. Yhteistyössä kiinteistöviraston asemakaavaosaston kanssa suunniteltiin Tilastollisen päätoimiston toukokuussa 1953 toimeenpaneman liikeyrityslaskennan aineiston hyväksikäyttöä. Tarvittavat tiedot siirrettiin tilastotoimistossa reikäkorteille, ja asemakaavaosaston tarvitsemat yhdistelmät valmistuivat vuoden aikana.

Lastentarhatutkimus. Yhteistyössä lastentarhojen toimiston kanssa pyrittiin selvittämään lastentarhoihin syksyllä 1954 hyväksyttyjen ja hylättyjen lasten jakautumat eri kriteerioihin, kuten ikä, kotiolot, sosiaaliset olot jne. nähden. Tutkimus valmistui vuoden lopussa ja julkaistiin v:n 1956 kuukausijulkaisun ensimmäisessä vihossa.

Verotilastot. Tilastollisen päätoimiston ja verotusvalmisteluviraston kanssa jatkettiin neuvotteluja kunnallisverotilaston kytkemisestä valtionverotilastoon ja päästiinkin myönteiseen tulokseen.

Työnvälitystoimiston ammatinvalintaosaston korrelaatiolukujen laskeminen. Työnvälitystoimiston ammatinvalintaosaston ja kaupunginhallituksen järjestelytoimiston edustajien kanssa käytiin neuvotteluja ammatinvalinnan ohjaukseen liittyvien korrelaatiolukujen laskemisen siirtämisestä reikäkortteihin. Lopullista päätöstä asiassa ei tehty kertomusvuoden aikana, mutta todettiin, että ko. toimenpide oli teknillisesti mahdollinen, ja että se verrattuna entiseen käytäntöön tuottaisi huomattavaa säästöä.

Uudisrakennustilaston uudistaminen. Rakennustarkastustoimiston ja sosiaaliministeriön sosiaalisen tutkimustoimiston edustajien kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen rakennustilasto uudistettiin ja siirrettiin reikäkorteille. Tällöin avautui mahdollisuuksia saada ko. tilasto yksityiskohtaisemmaksi ja monipuolisemmaksi kuin aikaisemmin. Sosiaaliseen tutkimustoimistoon toimisto välitti sen tarvitsemat yhteenvedot.

Tonttien käyttöä koskevan tilaston uudistaminen. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston edustajien kanssa tehtiin sopimus tonttien käyttöä koskevan tilaston uudistamisesta siten, että tiedot tilastoitiin reikäkorttikoneilla.

Asunto-olot uusissa huoneistoissa. Jatkona edellisenä vuonna suoritettuun tutkimuk-

seen aravalainoitettujen osakehuoneistojen haltijoista tutkittiin asunto-olot muissakin uusissa huoneistoissa eli aravalainoitetuissa vuokrahuoneistoissa, maanhankintavaroin rakennetuissa huoneistoissa sekä ilman valtion tukea rakennetuissa osake- ja vuokrahuoneistoissa.

Kaupungin rakentamien asuntojen hakijat. Samoin kuin edellisenä vuonna tutkittiin asunnonhakemukset kaupungin rakentamien asuntojen osalta. Tutkimuksessa käsiteltiin erikseen asunnon saaneiden ja hylättyjen hakemukset.

Kaupungin investointien 3-vuotisohjelmaan liittyvä muistio. Kaupunginhallituksen kehotuksesta laati toimisto ennusteen verotuspohjan sekä kaupungin tulojen ja menojen kehityksestä vuosina 1956—1958.

24. ja 25. kaupunginosien välisen rajan muuttaminen. Toimisto teki kaupunginhallitukselle esityksen, että 24. ja 25. kaupunginosien välinen raja siirrettäisiin eteläisemmäksi siten, että nk. Kisakylä ja Koskelantien varrelle rakennetut muut kivitalot siirrettäisiin 25. kaupunginosaan (Käpylä). Esitys johti myönteiseen tulokseen.

Vaaliluetteloiden valmistamisen rationalisointi. Valtuutettu Modeenin ym:n aloitteesta kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa tilastotoimisto viittasi väestökirjanpidossa ilmeneviin puutteellisuuksiin todeten, että mikäli yhteistyö valtion ja Helsingin ev.lut. seurakuntien välillä saadaan aikaan, voitaisiin sekä henkikirja että vaaliluettelo painattaa täysin automaattisesti. Kaupunginhallitus päätti sittemmin sisäasiainministeriölle esittää, että asetettaisiin komitea kyseistä asiaa tutkimaan.

Lausuntoja. Edellä mainittujen lisäksi toimisto antoi lausunnon kaupunginosien ja pienempien alueiden nimistä, sosiaalivirastotalokomitean mietinnöstä sekä kalleusluokituskomitean esityksestä toimikunnan asettamiseksi hintatietojen keräämistä varten.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin eri virastoille, valtion virastoille ym. sopimuksen mukaisesti säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin tietoja ja selvityksiä mm. seuraavasti: työnvälitystoimiston ammatinvalinnan ohjausosastolle ennusteet nuorten vuosiluokkien suuruudesta v. 1965 ja 1970, liikennelaitokselle tiedot eräiden alueiden asumistiheydestä sekä tiedot väkiluvun kehityksestä nykyisellä esikaupunkialueella v:sta 1926 alkaen, kiinteistöasiain apulaiskaupunginjohtajalle pienhuoneistojen tarvetta koskeva muistio, Tilastolliselle päätoimistolle tietoja virkamiesten palkkatilastoa varten, Taloudelliselle tutkimuskeskukselle selvitys kaupungin teollisuuspolitiikasta, Itävallan tilastolliselle päätoimistolle tietoja kaupungin väkiluvusta, tri Grigg'ille (Kankakee, Ill.) tietoja kuolleisuudesta keuhkotuberkuloosiin vuodesta 1882 lähtien sekä tri Brochu'lle (Pariisi) selvitys kaksikielisyydestä Helsingissä.

Kalustonhankinnat. Kertomusvuonna hankittiin 2 kirjoituskonetta ja 1 laskukone sekä kalustoa 889 501 mk:n arvosta.

Uudishankintojen yhteisarvo oli 1 103 663 mk.

Kirjasto lisääntyi 606 niteellä (v. 1954 745). Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin. Toimiston omien julkaisujen ulkomaalaisille vastaanottajille lähetettiin tarkistuskortti, missä pyydettiin ilmoitusta siitä, onko julkaisun lähettäminen edelleen toivottavaa.

Lähetysten lukumäärä oli 8 779 (7 473).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momentti	Määräraha talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Määrärahoja yhteensä	Menot tilien mukaan	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	mk				
Vakinaiset viranhaltijat	17 908 440	2 677 285	20 585 725	20 585 725	—
Tilapäiset viranhaltijat	1 119 000	209 675	1 328 675	1 328 675	—
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityökorvaukset	200 000	—	200 000	192 490	+7 510
Muut palkkamenot	3 706 600	—	3 706 600	3 699 769	+6 831
Vuokra	1 020 985	1 359 690	2 380 675	2 380 675	—
Valaistus	110 000	—	110 000	104 623	+5 377
Siivoaminen	120 000	—	120 000	120 000	—
Painatus ja sidonta, sm.	11 500 000	[1] 1 913 874	13 413 874	11 623 787	[2](+1 790 087)
Tarverahat	2 158 089	—	2 158 089	2 242 909	[3] —84 820
Yhteensä	37 843 114	6 160 524	44 003 638	42 278 653	—65 102 +1 790 087

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 139 086 mk.

[1]) Siirretty v:lta 1954. — [2]) Siirretty v:een 1956. — [3]) Kaupunginvaltuuston sallima ylitys.

9. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana eräitä merkittäviä muutoksia. 8. 1. kuoli kansanhuoltotoimiston ent. arkistonhoitaja, kaupunginarkiston palvelukseen v. 1954 siirtynyt arkistoapulainen E. Korhonen. Häneltä keskeneräiseksi jäänyttä järjestely- ja luetteloimistyötä jatkamaan palkattiin 1. 4. lukien rouva S. Vuorio. 1. 12. lukien myönnettiin ero arkistonhoitaja V. Mattilalle, joka siirtyi toiseen virkaan. Kaupunginhallitus määräsi virkaa toistaiseksi hoitamaan tp. amanuenssin, filosofian maisteri S. Lindstedtin. Tilapäiseksi amanuenssiksi joulukuun ajaksi kaupunginhallitus sittemmin päätti palkata filosofian maisteri K. Hellgrenin. Eri virkojen ja toimien haltijoina olivat siten toimintavuoden päättyessä seuraavat henkilöt: kaupunginarkistonhoitajana filosofian maisteri E. Rosén, arkistonhoitajana filosofian tohtori S. Möller, vt. arkistonhoitajana maisteri S. Lindstedt, toimistonhoitajana neiti A. Soura, vahtimestarina herra E. Parkkali, tp. amanuenssina maisteri K. Hellgren ja tp. arkistoapulaisena rouva S. Vuorio. Kesälomasijaisena toimistossa oli 1. 6. — 31. 8. välisenä aikana ylioppilas M. Salonen. Temppeliaukion arkistosuojan lämmittämisestä vahtimestarin ollessa kesälomalla huolehti herra O. Ihalainen. Arkistonhoitaja Möllerin ollessa syyskuun ajan tieteellisellä tutkimusmatkalla Alankomaissa oli hänen sijaisenaan maisteri Lindstedt ja tp. amanuenssina samaan aikaan ylioppilas Salonen. Tilapäinen amanuenssinvirka vakinaistettiin v:n 1956 alusta ja uutta virkaa hoitamaan, siksi kunnes se vakinaisesti täytettäisiin, kaupunginhallitus määräsi maisteri Hellgrenin.

Henkilökunnan opinto- ja tutkimusmatkat. Kaupunginarkistonhoitaja osallistui toukokuussa Ruotsin elinkeinoelämän palveluksessa olevien arkistonhoitajien neuvotteluun ajankohtaisista arkistokysymyksistä sekä Ruotsin arkistoyhdistyksen vuosikokoukseen, tutustui elokuussa erään suuryrityksen keskusarkistoon Sundsvallissa ja tutki lokakuussa Tukholman keskusarkistoissa Helsingin maanomistuskysymysten käsittelyä valtiopäivillä ja keskusvirastoissa 1700-luvulla. Arkistonhoitaja Möller, jonka Alankomaihin tekemän yksityisen tutkimusmatkan kohteena oli Hollannin ja Suomen kaupunkien välisiä kauppasuhteita koskeva asiakirja-aineisto 1600-luvulta, tutustui samalla Alankomaiden korkeatasoisten arkistojen järjestelyyn. Amanuenssi Lindstedt kävi touko—kesäkuussa eräissä huomattavissa arkistoissa Tanskassa ja Saksassa. Helsingin kaupungin maanomistussuhteiden kehitystä valaisevan aineiston täydentämiseksi sekä kaupunginarkistonhoitaja että molemmat arkistonhoitajat ja amanuenssi työskentelivät eri vaiheissa mm. valtionarkistossa ja maanmittaushallituksessa Helsingissä.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston käytössä olivat edelleen Temppeliaukion kalliosuoja ja pienehkö osa Erottajan kalliosuojaa sekä vuokratilat Ruotsalaisen kauppakorkeakoulun talossa Runeberginkatu 10. Viimeksi mainitussa varsinaisten arkistotilojen lisäksi oli arkiston toimisto. Saatujen kokemusten nojalla ei Erottajan kalliosuojan käyttämistä asiakirjojen säilytyspaikkana voitu pitää onnistuneena. Ilmanvaihto oli epätyydyttävä, ilma kosteahko ja raskas sekä suojassa säännöllisesti työskenteleville ajan pitkään epäterveellinen. Tuhohyönteisten aiheuttaman vahingonvaaran vähentämiseksi desinfioimislaitos suoritti kaksi kertaa v. 1955 kalliosuojan osittaisen desinfioinnin.

Koska tilanpuute nykyisissä arkistovarastoissa pakotti suhtautumaan pidättyvästi virastojen pyyntöihin saada luovuttaa vanhempaa asiakirja-aineistoaan arkistoon, koetettiin jatkuvasti hankkia väliaikaista lisätilaa. Vuoden lopulla kiinteistölautakunta arkiston esityksestä päätti 1. 3. 1956 lukien vuokrata arkistoa varten Helsingin kansanasunnot oy:n talosta Mäkelänkatu 107 n. 300 m² käsittävän, puolittain maanalaisen kerroksen; vuokraan, 150 mk/m²:ltä kuukaudessa, sisältyi korvaus lämmöstä ja vedestä sekä eräistä muutostöistä. Uuden vuokratilan etäisyyden vuoksi hajasijoituksesta aiheutuvat haitat yhä tulevat kärjistymään, mutta uutta hyllytilaa saatiin täten n. 900 m.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Kaupunginarkiston tekemistä esityksistä ja sen antamista lausunnoista ja selostuksista mainittakoon seuraavat: kaupunginhallitukselle: 18. 2. liikennelaitoksen esityksestä, joka koski eräiden asiakirjojen hävittämistä; 3. 3. rouva S. Vuorion palkkaamisesta tilapäiseksi arkistoapulaiseksi; 5. 5. kaupunginarkistonhoitajan oikeuttamisesta osallistumaan Tukholmassa pidettävään arkistokokoukseen; 26. 7. arkistonhoitaja Möllerin anomuksesta saada virkavapautta; 27. 7. virastotalokomitean mietinnöstä ja siihen liittyvistä luonnospiirustuksista; 27. 7. amanuenssinviran perustamisesta kaupunginarkistoon; 10. 10. avoimeksi joutuneen arkistonhoitajanviran väliaikaisesta hoitamisesta; 10. 10. kaupunginarkistonhoitajan oikeuttamisesta tekemään virkamatka Tukholmaan; 8. 11. raastuvanoikeuden ja maistraatin sineteistä; 8. 11. tp. amanuenssinviran hoitamisesta joulukuun aikana; 18. 11. vastaperustetun amanuenssinviran täyttämisestä; ja 7. 12. amanuenssinviran hoitamisesta siksi, kunnes se vakinaisesti täytetään. Muille viranomaisille seuraavat lausunnot: kaupunginlakimiehelle: 2. 5. ja 10. 6. Suomenlinnan saarten omistusoikeudellisesta asemasta; teurastamontoimistolle: 10. 11. eräiden asiakirjojen seulomisesta; sosiaalivirastotalokomitealle: 1. 3. kaupunginarkistoa varten tarvittavien arkisto- ym. tilojen laajuudesta.

Lisäksi annettiin lausuntoja eräille yksityisille, mm. tohtori Paul Desfeuilles'ille Pariisista Suomen kaupunkihistoriallisesta kirjallisuudesta sekä Annuaire international des archives -teoksen toimitukselle (Pariisi) Helsingin kaupunginarkiston organisaatiosta ym.

Tarkastukset ja neuvonta. Kaupunginarkiston johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia, joihin liittyi myöhemmin jatkettuja neuvotteluja asiakirjojen säilytys- ja luetteloimisperiaatteista ym., toimitettiin maistraatin, rakennustarkastustoimiston, keskusvaalilautakunnan, rahatoimiston, rakennusviraston talorakennus- ja tiliosastojen, liikennelaitoksen, teurastamontoimiston, sairaalahallituksen ja Marian sairaalan sekä Sedmigradskyn pientenlastenkoulujen johtokunnan ja Helsingin kansanasunnot oy:n arkistoissa. Viranomaisten pyynnöstä tai oma-aloitteisesti on tarkastuksissa käytyjen neuvottelujen lisäksi entiseen tapaan suoritettu muutakin arkistonhoidollista neuvontaa. Arkistoyhdistyksen syyskokouksessa, joka pidettiin verovirastossa, yhdistyksen jäsenet veroviraston arkistonhoitajan H. Suomisen opastamina tutustuivat viraston laajaan ja erikoislaatuiseen arkistoon.

Kunnallisen keskusarkiston tehtävät. Tarkoituksenmukaisten ryhmittelyjen ja luettelointien sekä tarkastus- ja neuvontatoiminnan lisäksi nykyaikaisen keskusarkiston olisi valvottava, ohjattava ja harkiten säännösteltävä jatkuvaa arkistonmuodostusta eri virkaportaissa. On mahdollisimman pätevästi kyettävä näkemään, mikä on eri tahoilla syntyvien eri asiakirjaryhmien ajankohtainen ja myöhempi käytännöllinen ja oikeudellinen tehtävä ja merkitys, miten eri ryhmät vastaavat tai täydentävät toisiaan, mihin eri yhteiskuntatieteiden asettamiin kysymyksiin asiakirjat voivat antaa vastauksen. Tällaisen päämäärän saavuttamiseksi olisi päästävä siihen, että kokenut arkistonvirkamies itse virastoissa kiinteästi työskennellen eläytyisi niiden työtapoihin ja monivaiheiseen asiakirjojen synty- ja kerrostumistapahtumaan. Alati kasvavan pääkaupungin arkistokysymysten hallinta pelkästään tähänastisin keinoin käy ennen pitkää ylivoimaisen vaikeaksi ja arkistojen lisääntyvät menot samalla tarpeettomastikin kasvavat. Ohjaustoiminnan tehostuessa kaupunginarkisto saisi tilaisuuden arvostella yhä lisääntyvien erilaisten kirjoitus- ym. tarvikkeiden soveltuvuutta virastokäyttöön; tämä on jo sinänsä erittäin tärkeä kysymys, johon nähden toisinaan liiankin helposti on huomioitu hetken hyöty asiakirjan säilyvyyden ja oikeudellisen luotettavuuden kustannuksella.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot ja arkiston kasvu. Asiakirjoja siirsivät kaupunginarkistoon kertomusvuonna seuraavat virastot, laitokset ja virkamiehet:

kaupunginhallitus; kaupunginkanslia; kiinteistöviraston kanslia- ja kaupunkimittausosastot; työnvälitystoimiston nuoriso-osasto ja psykologinen osasto; lastensuojeluviraston yleinen toimisto; rakennusviraston puhtaanapito-osasto; vesilaitos; sähkölaitos; urheilu- ja retkeilytoimisto; lastentarhain toimisto; toisen kaupunginvoudin konttori; XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen puolesta konttoripäällikkö H. Laukamo ja kamreeri Y. Tuunanen; Koskelan hallien rakennustoimikunnan puolesta insinööri A. Raivio; ammattikoulukomitean puolesta opetusasiainjohtaja P. Railo; sekä kiinteistöjohtaja J. Kivistö.

Asiakirjoja luovuttivat tai lahjoittivat lisäksi: Helsingin kaupunkilähetys (koneellakirjoitettu kaupunkilähetyksen historiikki, talletus); insinööri P. O. Holsti ja Svenska Tobaksmonopolet'in arkisto (Tollander & Klärichin, alk. Waseniuksen tupakkatehtaan arkisto vuosilta 1840—1926); johtajatar M. Koponen (Alli Nissisen koulun asiakirjoja, talletus); sekä Helsingin osakepankki (lisiä erinäisiin ent. Kulosaari-yhtiöiden, mm. Brändö-villastad ja Brändö Spårvägs ab., arkistoihin). Vaikka arkistojen vastaanotossa osoitettiin melkoista pidättyväisyyttä, kertyi toimintavuoden aikana uutta aineistoa kaupunginarkistoon n. 185 m.

Asiakirjajäljennösten hankkimista on jatkettu mikrofilmaamalla tai fotostatoimalla Helsingin omistussuhteita koskevaa aineistoa eräissä Ruotsin keskusarkistoissa, mikrofilmaamalla osia Helsingin uudelleenrakentamiskomitean arkistosta valtionarkistossa sekä Helsingin seurakunnan tilejä 1700-luvulta. Vaakunakysymysten käsittelyn helpottamiseksi saatiin mikrofilminä lahjaksi muuan laajahko selostus.

Inventoimis- ja muut arkiston sisäiseen toimintaan kuuluvat työt. Vuoden kuluessa vastaanotetut asiakirjaleveranssit on tarkastettu ja luovutusluetteloiden mukaan sijoitettu paikoilleen. Asiakirjojen yleistä kunnostamista ja uudelleenkansiointia on kaikissa varastoissa jatkettu. Tällaisten töiden tehostamiseksi tilattua, ulkomailla virastoissa helppokäyttöisyytensä vuoksi suosituksi tullutta nitomiskonetta ei vuoden aikana vielä saatu täysin toimintakuntoon; sen avulla käynee mahdolliseksi huomattavasti vähentää nitomis- ja kansioimiskustannuksia myöskin käsikirjaston osalta.

Yleisen lokerokortiston sekä virkakirjeenvaihdon asiahakemiston valmistamista on jatkettu ja uuden viitejärjestelmän käyttöä laajennettu.

Seuraavat asiakirjasarjat on osittain tai kokonaan järjestetty: maistraatin saapuneet ja menneet kirjeet ja allegaatit (työ jatkuu); konkurssiasiakirjat (1860- ja 1870-luvut, työ jatkuu); toisen kaupunginvoudin, kiinteistöviraston kansliaosaston, rakennusviraston puhtaanapito-osaston, vesilaitoksen, majoituslautakunnan ja kansanhuoltotoimiston (työ jatkuu) arkistot; työnvälitystoimiston ammatinvalintaohjausta koskevat asiakirjat; ensimmäisen maailmansodan aikana toimineen halkokonttorin arkisto (seulonnanvalmistelu ja säilytettävän osan järjestäminen); kaupunginhallituksen diaarikortit ja lautakuntien esityslistat; ent. rahatoimenjohtajien sekalaiset paperit; merimieshuoneen arkiston v. 1954 siirretty osa (laivakirjat); Kulosaaren yhdyskuntaa ja Kulosaari-yhtiöitä koskevat asiakirjat; XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen arkisto (osa); E. Ehrströmin arkisto (työ jatkuu); sekä filmiarkisto. Hakemistojen laatimista maistraatin ja raastuvanoikeuden pöytäkirjoihin 1700-luvulta on jatkettu.

Kunnostamistöiden yhteydessä suoritettiin kokeiluja eräillä muoviaineilla, tarkoituksena selvittää, ovatko ne käyttökelpoisia asiakirjojen korjaamiseen ja vahvistamiseen. Kysymyksen ratkaisu on tärkeä mm. sen vuoksi, että aikaisemmin tuntemattomien muovikalvojen ja -liimojen tarjonnan lisääntyessä viranomaiset ovat kaupunginarkistolta tiedustelleet tällaisten aineiden soveltuvuutta. Eräistä laaduista on tähän mennessä päädytty kielteisiin tuloksiin. Tietoja ja kokemuksia on samanlaisista syistä pyritty hankkimaan uusilla kopiointimenetelmillä valmistettujen asiakirjajäljennösten sekä yhä yleistyvillä kuulakärkikynillä kirjoitetun tekstin kestävyydestä.

Käsikirjasto. Kirjaston tavanmukaisia luetteloimistöitä on jatkettu. Kaupunginarkiston käytettäväksi laadittiin luettelo valtionarkiston kirjastossa olevasta arkistotieteellisestä kirjallisuudesta. Tukholman kaupungin painettujen asiakirjojen erittäin vaillinainen kaksoiskappaleiden sarja hävitettiin, kuitenkin vasta sen jälkeen, kun tärkeät vihot oli siitä erotettu ja aineenmukaisesti luetteloitu.

Painotuotteita lahjoittivat vuoden varrella: Oy. Perkko; tohtori V. Päivänsalo; Åbo Akademis bibliotek; Tieteellisten seurain kirjasto; kaupunginarkistonhoitaja L. Ljungberg, Malmö; valtionarkisto; Suomen meripelastusseura; Suomen sukututkimusseura; Helsingin toinen lyseo; Stockholms stadsarkiv; presidentti K. J. Ståhlbergin kuolinpesä; Riksarkivet, Tukholma; Krigsarkivet, Tukholma; Rigsarkivet, Kööpenhamina; tohtori S.-E. Åström; Holmens bruks och fabriks ab., Norrköping; arkistonhoitaja C. Näsman, Sundsvall; eläinlääkintämajuri H. Stenberg; kaupunginarkistonhoitaja R. Rosén; Universitetsbiblioteket, Lund; Ehrvervsarkivet, Aarhus; arkistonhoitaja G. Scheffer, Tukholma; Helsinki-seura; filosofian kandidaatti Y. Blomstedt; filosofian maisteri M. Castrén; ja Svenska Handelshögskolan. Kaiken kaikkiaan kirjastoa lahjoitusten, vaihtojen ja ostojen kautta on kartutettu 215 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 115 (v. 1954 125) ja menneitä 69 (94). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 128 (133). Puhelimitse hoidetuista toisinaan melkoisen suurtöisistäkin selvityksistä, jotka etupäässä koskivat yksityisten talojen vaiheita, erilaisia henkilötietoja yms., ei ole pidetty luetteloa. Tutkijain käyntejä merkittiin toimistossa 147 (111) ja Temppeliaukion arkistovarastossa 138 (206), Erottajan arkistovarastossa niitä oli n. 150. Asiakirjoja on eri virastoille annettu lainaksi 83 (91) yksikköä.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, nimittäin annetuista todistuksista ym. kertyneet lunastusmaksut, nousivat yhteensä 2 970 mk:aan (1 745 mk) ja menot, niihin luettuina tilitysvuokrat, 9 288 050 mk:aan (8 565 208 mk). Lisäksi kaupunginarkisto kertomusvuonna käytti yleisistä kalustonhankintamäärärahoista 27 889 mk Planax-merkkisen nitomiskoneen ynnä sen käytössä tarpeellisten apuvälineiden hankkimiseen sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 49 956 mk ylimääräisten arkistokansioiden ostoon.

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

V:n 1954 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittuun taksoituslautakuntaan kuuluivat seuraavat jäsenet: isännöitsijä V. A. Ahde, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, maanviljelijä Å. R. Blomqvist, verotusvirkailija A. R. Bockström, putkimestari Y. M. Broman, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, raitiovaununkuljettaja U. Bäckström, kauppias W. J. Elki, varatuomari A. G. Elmgren, tilintarkastaja H. Gertsch, levyseppä K. V. Granlund, ent. verturinkuljettaja F. B. Gröndahl, valaja P. J. Heikkinen, toimitusjohtaja O. A. T. Holvikari, toiminnanjohtaja T. E. Huttunen, kirjanpainaja V. J. P. Kalervo, agronomi E. O. Kangas, liikeapulainen V. M. Keskimäki, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, huoltopäällikkö L. J. Lehikoinen, varatuomari P. T. Lehto, merkonomi E. I. Leino, toimitsija M. L. Nieminen, viilaaja T. Nieminen, varatuomari T. J. Nordberg, varatuomari H. R. Olsson, rouva M. Paasiala, kauppatieteitten kandidaatti E. E. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, filosofian maisteri J. V. Procopé, viilaaja V. A. Puisto, talousneuvos G. Pätynen, lehtori S. T. Rekola, mainospäällikkö A. J. Saari, varatuomari A. F. Salenius, kivenhioja K. A. Silén, konttoristi V. V. Sundberg, kauppias K. A. Teräskallio, liikemies A. A. Taiminen, rouva A. L. Valkama, johtaja O. A. Vaulo, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Vesterlund, kauppaneuvos L. Viljanen sekä toimitusjohtaja K. N. Virva. Jäsenten Elkin ja Virvan kuoltua kaupunginvaltuusto valitsi heidän tilalleen toiminnanjohtaja A. H. Honkasen ja varatuomari L. E. Terhon.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana isännöitsijä Ahde.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon kuului 11 jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg.

Lautakunta toimi yhteentoista osastoon jakautuneena ja oli sillä 7 yleiskokousta, osastoilla yhteensä 510 kokousta ja valmisteluvaliokunnalla 13 kokousta. Yleiskokousten pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 47 pykälää ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 87 pykälää.

Yleiskokouksissa päätettiin seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; lautakunnan jakautumisesta osastoihin; maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteiden määräämisestä; lausunnon antamisesta kaupunginhallitukselle vt Saastamoisen ym. aloitteen johdosta, joka koski suurtuotantolaitosten ja suurten liikkeiden verotuksen tehostamista; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; rajavartioston palveluksessa olevien sekä puolustuslaitoksessa palvelevien henkilöiden toimirahojen, leirirahojen ja ulkosaarilisien ynnä merivartiostoissa palvelevan henkilöstön purjehdusrahojen ym. palkkaetujen verottamisesta; soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; Suomalaisen Oopperan baletin ja laulukuoron jäsenille ja avustajana toimiville tilapäisnäyttelijöille myönnettävästä tulonvähennyksestä; tulonvähennyksestä

erinäisille työntekijäryhmille työkalujen kulumisesta; verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen vähentymisen johdosta myönnettävästä vähennyksestä; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; puutarhaviljelyksestä saadun tulon verottamisesta; ns. isännänpalkan vahvistamisesta maatalouskiinteistöjä verotettaessa; luontoisetujen arvon määräämisestä; jäsenten valitsemisesta A. A. Ekströmin rahaston toimikuntaan; eräille viran- ja toimenhaltijoille suoritettavan virkapukuavustuksen sekä virka- tai työpuvun käyttöoikeuden verottamatta jättämisestä; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; taksoituksessa myönnettävistä arvonvähennyksistä; selityksen antamisesta niiden valitusten johdosta, jotka lakitieteen lisensiaatti E. A. U. Kulovaara ja konepuristaja A. E. Tukiainen olivat tehneet Uudenmaan lääninhallitukselle v. 1954 edellisen vuoden tuloista toimitetusta kunnallistaksoituksesta; huoneenomistajan nauttiman asuntoedun määräämisestä; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; esikaupunkialueen verotusperusteiden määräämisestä; kiinteistöjen harkintataksoituksessa noudatettavista perusteista; A. A. Ekströmin rahaston korkovarojen jaosta; neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan; lausunnon antamisesta kaupunginhallitukselle verotusvalmisteluvirastoa koskevia kysymyksiä tutkimaan asetetun komitean mietinnöstä veroviraston johtosäännöksi.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitukseen kuuluvista asioista, jotka enimmäkseen koskivat yksityisiä verovelvollisia.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1954 tulojen perusteella, valmistui kesäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä saman kuukauden 22 p:stä seuraavan heinäkuun 5 p:ään, sanotut päivät mukaanluettuina. Tuloilmoitusten lukumäärä oli 272 379, jota paitsi 4 145 sellaisesta verovelvollisesta, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta, oli saapunut tarkkailuilmoituksia näiden saamista ansiotuloista. Taksoitettujen lukumäärä oli 240 869. Veroäyrejä kertyi 1 107 648 178, joista kiinteistötulojen osalta 39 831 391 äyriä, elinkeino- ja ammattitulojen osalta 276 336 274 äyriä sekä palkanluontoisten tulojen osalta 791 480 513 äyriä.

V:n 1955 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittu uusi lautakunta aloitti toimintansa jo kertomusvuoden lokakuussa.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet kunnallispormestari W. V. Henriksson puheenjohtajana, vt. oikeusneuvosmies O. Joutsenlahti sekä vt. kunnallisneuvosmiehet E. G. Jokinen ja K. H. A. Kankare; kaupunginvaltuuston valitsemina rehtori M. V. Fager, toimitusjohtaja E. V. Hasa, asemamamies E. V. Heinonen, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, toimitusjohtaja T. N. Kontula, toimitusjohtaja R. B. M. Lindstedt, toimitsija V. K. Mikkola ja varatuomari T. V. Sivula; taksoituslautakunnan valitsemina isännöitsijä V. A. Ahde, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, merkonomi E. I. Leino ja talousneuvos G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli 2 812, elo- ja syyskuun aikana siten, että viimeinen kokous oli 19. 9. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 1 104 418 012 äyriin, joista tuli kiinteistötulojen osalle 39 598 122 äyriä, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 273 884 714 äyriä sekä palkanluontoisten tulojen osalle 790 935 176 äyriä. Tehdyistä muistutuksista hyväksyttiin osaksi tai kokonaan 1 140 sekä hylättiin tai jätettiin tutkittavaksi ottamatta 1 672.

Tutkijalautakunnan päätös pidettiin nähtävänä 11. 10. lukien 14 päivän ajan.

Veroäyrin hinnaksi kaupunginhallitus vahvisti 12 mk.

Verolautakunta

Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määrääminä varatuomari E. K. Sirviö puheenjohtajana, sekä jäseninä filosofian maisteri A. F. Alenius, lainopin kandidaatti A. Asikainen, osastonjohtaja E. A. Biström, varatuomari J. E. Blomkvist, varatuomari Y. Daher, osastonjohtaja A. Denisoff, varatuomari A. Eerola, osastonjohtaja A. Heiskanen, ekonomi P. E. Helle, verotusvirkailija A. E. Jaakkola, hovioikeuden auskultantti

A. A. Jalanne, ekonomi L. J. Kallio, verotusvirkailija A. H. Kostiala, apulaisosastonjohtaja M. V. Klinthe, varatuomari P. Lappalainen, osastonjohtaja N. Lehtosalo, jaostopäällikkö W. Leinonen, toimitusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari A. Linturi, hovioikeuden auskultantti B. Melander, tarkastaja U. Merilinna, osastonjohtaja K. A. Nisula, varatuomari T. J. Nordberg, osastonjohtaja B. H. R. Olander, osastonjohtaja V. Pasonen, verotusvirkailija A. Partanen, osastonjohtaja A. A. Pettersson, lehtori S. T. Rekola, hovioikeuden auskultantti A. Riikonen, osastonjohtaja E. Räsänen, osastonjohtaja V. I. Sallavo, osastonjohtaja P. V. J. Salo, hovioikeuden auskultantti Y. Salonen, toimitsija E. O. Saastamoinen, reviisori V. T. Suosalmi, lainopin kandidaatti E. Säilä, hovioikeuden auskultantti T. A. Tuunanen, ilmoituspäällikkö A. L. Valkama, osastonjohtaja R. E. Venho ja hovioikeuden auskultantti W. W. Wirtanen.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan: kauppias T. E. Arijoki, kamarineuvos B. T. Björkman, kamreeri A. G. R. Estlander, varatuomari K. B. v. Fieandt, tarkastaja H. F. Forsén, työntekijä O. H. Hakanen, asematarkastaja I. R. Hast, toiminnanjohtaja T. E. Huttunen, työntekijä A. Immonen, työntekijä T. Koistinen, toimitusjohtaja A. R. Kotilainen, järjestösihteeri O. S. Lehtonen, ekonomi T. T. Lehtonen, ekonomi H. O. F. Liljeström, taloudenhoitaja E. S. Linnanvirta, diplomiekonomi E. E. Luther, veturinkuljettaja V. Manninen, merkonomi G. F. Melén, kapteeni E. P. Multanen, kirvesmies K. V. Niinikoski, verotusvirkailija K. B. Nylander, rouva E. M. Peräläinen, talousneuvos G. Pätynen, varatuomari R. Å. O. Rosenius, varastonhoitaja A. E. Räisänen, ekonomi J. V. Saraste, kähertäjämestari K. H. Seppälä, raitiovaunukuljettaja Å. Starck, puhelinvirkailija H. H. Taljala, asioitsija V. M. Tammilehto, ekonomi K. V. Teittinen, filosofian maisteri K. V. Vartiovaara, isännöitsijä J. V. Veiniö ja johtaja V. V. Viikari.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, joihin jokaiseen valtiovarainministeriö määräsi puheenjohtajan ja valtionasiamiehen. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti 17. 1.

Kertomusvuotena toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:n 1954 tuloista. Tulo- ja omaisuusveroluettelon lyhennysote oli asianomaisten nähtävänä 14.—28. 11., mainitut päivät mukaan luettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk	Mk
Tulovero	20 739 512 310	
Omaisuusvero	2 865 734 209	
Veronkorotukset [1])	29 019 390	
Jälkiverotukset	638 740 617	24 273 006 526

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 24 273 006 526 mk.

Palautettava ennakkomäärä	897 861 345	
Ennakot, joita ei palauteta	28 827	897 890 172
Tuloista pidätetty veron ennakko	4 092 251 176	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	14 221 035 892	
Suoritettava veromäärä	6 839 899 460	
Veromäärä, jota ei peritä suoritettavan määrän pienuuden takia	154 170	
Veromäärä, joka jätetään perimättä merenkulun edistämistä tarkoittavan verolain säännösten nojalla	17 556 000	25 170 896 698

Verotettujen lukumäärä oli 195 408. Veroilmoituksia jätettiin 272 178. Tarkkailuilmoituksia niiden osalta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta, oli 3 933. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 3 422 määräaikaista valitusta.

Perintöverolautakunta

Perintöverolautakunnan puheenjohtajan tehtäviä hoiti kertomusvuonna verolautakunnan varapuheenjohtaja, varatuomari Blomkvist. Valtionasiamiehenä perintövero-

[1]) Tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella.

lautakunnassa toimi verolautakunnan valtionasiamies, hovioikeuden auskultantti W. Wirtanen ja valtiovarainministeriön määräämänä jäsenenä varatuomari K. A. A. Linturi.

Lautakunnalle kertomusvuotena annettujen perunkirjojen lukumäärä oli 2 647 ja lahjaveroilmoitusten lukumäärä 535. Lautakunnassa ratkaistiin kertomusvuotena 2 395 perintö- ja lahjaveroasiaa. Perintöveroa maksuunpantiin 106 629 529 mk ja lahjaveroa 25 502 324 mk.

Verotusvalmisteluvirasto

Viraston johtajana toimi varatuomari E. K. Sirviö sekä apulaisjohtajina lainopin kandidaatit K. R. Zeiden ja E. Säilä.

Viraston sihteeri K. A. A. Linturi siirtyi eläkkeelle 26. 9. oltuaan viraston palveluksessa v:sta 1927 alkaen.

Kertomusvuonna tuli voimaan uusi valtion ja kaupungin välinen sopimus viraston ylläpitämisestä valtion ja kaupungin yhteisenä virastona. Sopimusta, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 9. 2. ja valtiovarainministeriö 12. 9. sovelletaan kertomusvuoden alusta v:n 1957 loppuun. Sopimuksen mukaan viraston ylläpitämisestä aiheutuvista kustannuksista, lukuun ottamatta verolautakunnan, taksoituslautakunnan, tutkijalautakunnan sekä perintöverolautakunnan kokous- ja muita palkkioita, maksavat valtio 60 % ja kaupunki 40 %. Samassa suhteessa tulee kummankin sopimuspuolen kustantaa ja omaan lukuunsa hankkia virastoon tarvittavaa kalustoa. Edelleen on kummankin sopimuspuolen kustannettava itse ne lomakkeet, joita se hankkii yksinomaan omaa tarvettaan varten.

Verotusvalmisteluvirastoa koskevia kysymyksiä tutkimaan asetettu komitea, joka oli valmistellut ehdotuksen em. valtion ja kaupungin väliseksi sopimukseksi, laati kertomusvuonna myös ehdotuksen viraston uudeksi johtosäännöksi, joka ei kuitenkaan vielä ehtinyt tulla hyväksytyksi.

Virastoon perustettiin seuraavat valtion tilapäiset toimet: 26. palkkaluokan perintö- ja lahjaveroasioiden hoitajan toimi, 30. palkkaluokan työntutkijan toimi sekä 31. palkkaluokan kamreerin toimi.

Virkavapautta nautti 153 toimihenkilöä, heistä 134 sairauden perusteella.

Kaupungin varoista suoritettiin vuoden aikana palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 29 893 585 mk, tilapäisille viranhaltijoille 79 026 328 mk sekä ylityökorvauksina ja muina palkkamenoina 2 112 815 mk. Valtion varoista maksettiin tilapäisille toimenhaltijoille 109 321 724 mk varsinaisina palkkoina ja 2 382 889 mk ylityökorvauksina sekä satunnaisille toimihenkilöille 36 305 822 mk. Satunnaisten apulaisten tuntipalkka oli 138—150 mk.

Vuoden aikana valmistuivat viraston käyttöön varatut uudet huoneistotilat Stadionilla, jonne muuttivat syyskuussa Eduskuntakatu 4:stä kiinteistöosasto ja tarkastusosasto sekä joulukuussa Runeberginkatu 10:stä liikeosasto ja yksityisten kirjanpitovelvollisten osasto. Pohj. Hesperiankatu 15:stä siirtyivät Stadionille viraston johtaja ja toinen apulaisjohtaja, asiamiesosasto, perintö- ja lahjaverotoimisto, kirjaamo sekä viraston kassa ja kirjanpito. Muuton jälkeen saatiin viraston toiminta keskitetyksi pääasiallisesti kahteen toimipaikkaan, nimittäin Stadionille ja Pohj. Hesperiankatu 15:een. Sitä paitsi virastolla oli vielä ennakonpidätyksen valvojain toimisto Kalevankatu 4:ssä sekä pieni toimisto Malmilla Helsingintie 1:ssä. Huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 10 782 328 mk ja valtion varoista 24 221 078 mk eli yhteensä 35 003 406 mk.

Vuoden päättyessä oli viraston käytössä olevan kaupungin varoilla ostetun kaluston hankinta-arvo 8 824 929 mk sekä kirjoitus- ja laskukoneiden 3 323 508 mk sekä valtion varoilla ostetun kaluston hankinta-arvo 2 020 027 mk ja kirjoitus- ja laskukoneiden 6 121 758 mk.

Kunnallistaksoituksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 2 902 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valtionverotuksista tehtyjen valitusten johdosta toimitettiin 4 435 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille ja 232 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi eri virastoille lähetettiin 3 066 kunnallistaksoitusta ja valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui 1 055 sellaista kunnallistaksoitusta tai valtionverotusta koskevaa kirjelmää, joissa ei ollut kysymys lausunnon pyytämisestä. Muihin virastoihin lähetettiin lainaksi 3 356 asiakirjaa. Lisäksi viraston osastoilta lähetettiin ja niihin saapui suuri määrä erilaisia muita virkakirjeitä.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli yhteensä 1 115 kunnallisverosta vapauttamista koskevaa asiaa, jolloin vero poistettiin 302 tapauksessa, veroa oikaistiin tai alennettiin 556 tapauksessa, vero pysytettiin muuttamattomana 188 tapauksessa ja veron maksuaika pidennettiin 69 tapauksessa.

Kansaneläkevakuutusmaksun alentamista tai poistamista koskevia asioita kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli yhteensä 328 tapausta, jolloin maksu poistettiin 143 tapauksessa, maksua oikaistiin 153 tapauksessa ja maksu pysytettiin muuttamattomana 32 tapauksessa.

Viraston asiamiesosaston toimesta suoritetun valmistavan tutkimuksen jälkeen tehtiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta poliisitutkintaa ja syytteeseen panoa varten ilmoitus 169 henkilöstä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireillepannuista syytejutuista tuomittiin kertomusvuoden aikana täkäläisessä raastuvanoikeudessa ja hovioikeudessa 27 henkilöä veronkavalluksesta, yksi henkilö rikoslain 36. luvun 10. tai 11. §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, 132 henkilöä ennakonperintää koskavien säännösten rikkomisesta ja 11 henkilöä muista rikkomuksista. Tuomittu rangaistus oli yhdessä tapauksessa vankeutta ja muissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 4 kk vankeutta sakkorangaistusten vaihdellessa 10:stä 450:een päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä nousi 2 560 250 mk:aan. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin korvauksia maksettavaksi kaupungille 107 850 mk ja valtiolle 3 191 766 mk. Rikosasioiden selvittämistä varten asiamiesosasto pyysi neljä lausuntoa keskusrikospoliisin kriminaalilaboratoriolta. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa osaston suorittamat tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa huomioon otettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja varoista. Lisäksi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä. Kertomusvuonna esitettiin virastolle 9 294 leimaverolaskelmaa, joiden mukaan leimaveroa oli suoritettu 126 039 837 mk. Kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa toimitettiin tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiesosastolle 259 tapauksessa sekä valtiovarainministeriölle ja lääninhallitukselle 278 tapauksessa.

Viraston tarkastusosasto toimi kertomusvuonna samaan tapaan kuin edellisinä vuosina. Tarkastusten pääpaino kohdistui kuitenkin entistä enemmän aloittain suoritettuihin tarkastuksiin. Suoritetut tarkastukset käsittivät 387 toiminimeä. Eri verovelvollisia koskevia tarkkailutietoja lähetettiin viraston asianomaisille osastoille n. 1 000 kpl ja läänien verotarkastajille n. 100 kpl. Osasto toimitti myös erinäisiin ammatinharjoittajaryhmiin kohdistuvia ym. verotuksen tehostamista tarkoittavia tutkimuksia. Varsinaisissa tarkastuksissa saatiin selville salattuja tuloja noin 236 milj. mk.

Kertomusvuonna toimi virastossa erityinen tilapäinen laskentaosasto, jonka tehtävänä oli veroilmoituksiin liitettyjen verokirjojen ja pidätystodistusten tarkastaminen ja laskeminen. Osasto, joka aloitti toimintansa helmikuussa ja jonka työ valmistui huhtikuussa, oli sijoitettuna Suomalaisen Kauppakorkeakoulun huoneistotiloihin.

Viraston menoista kaupungin osuus päätyi 136 783 039 mk:aan ja valtion 198 902 676 mk:aan. Varsinaisia tuloja virastolla oli Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta ja kirkollisverolippujen painattamisesta reikäkorttiosastolla ja siihen liittyvistä töistä suorittama 1 080 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin rahatoimistolle ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjojen lunastuksia kaupungille 184 000 mk ja valtiolle 82 570 mk, mitkä määrät samoin tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijain kertomus

Kaupungin rahatoimisto maksoi kertomusvuonna kaupungin ja valtion välisen uuden sopimuksen edellyttämät menot kaupungin varoista ja valtio suoritti kuukausittain osuutensa rahatoimistoon. Menojen tasaus 60 ja 40 %:n mukaan suoritettiin neljännesvuosittain.

Kuukausitilitysten tarkastus toimitettiin heti niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

Vahvistetussa menoarviossa oli viraston menot arvioitu kaikkiaan 359 052 189 mk:ksi, josta valtion osuus oli 207 009 976 mk ja kaupungin osuus 152 042 213 mk. Kaupungin talousarvio v:lle 1955 oli tehty vanhan sopimuksen mukaan.

Tilinpäätöksen mukaan olivat valtion ja kaupungin yhteiset menot 331 504 460 mk, josta valtion osuus 60 %:n mukaan oli 198 902 676 mk.

Kaupungin osalle myönnettiin lisämäärärahoja seuraavasti:

vakinaisten viranhaltijoiden palkkaukseen 3 511 955 mk, tilapäisten viranhaltijoiden palkkaukseen 4 156 988 mk sekä kansaneläke- ja lapsilisämaksuihin 196 525 mk.

Kaupungin menot tilien mukaan olivat: osuus yhteisiin menoihin (40 %) 132 601 784 mk, verolomakkeet 1 179 815 mk, kokouspalkkiot 2 857 800 mk sekä kansaneläke- ja lapsilisämaksut kokouspalkkioista 143 640 mk, yhteensä 136 783 039 mk. Määrärahoista jäi käyttämättä 23 124 642 mk.

Viraston palveluksessa oli kertomusvuonna 64 kaupungin palkkaamaa vakinaista sekä 113 kaupungin ja 317 valtion palkkaamaa tilapäistä toimihenkilöä. Satunnaisia valtion palkkaamia toimihenkilöitä oli 322.

11. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan 18. toimintavuotena ovat sen hallitukseen kuuluneet ylipormestari E. H. Rydman hallituksen puheenjohtajana sekä jäseninä ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä varastonhoitaja E. W. Angelvirta, filosofian tohtori S. M. Saarenheimo ja johtaja E. S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Ylipormestari Rydman ja filosofian tohtori Saarenheimo, jotka olivat vuoden lopussa eroamisvuorossa, valittiin uudestaan v:n 1956 alusta lukien. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi johtaja Seppälä kuolemaansa saakka 14. 12. 1955 ja sihteerinä kaupunginsihteeri L. O. Johanson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin 26. 4. valittiin kertomusvuoden tilejä tarkastamaan kamreeri R. R. Brandt ja tarkastaja V. J. Laitinen sekä varalle kamreeri O. O. Vanonen ja opettaja S. T. Rekola.

Kaupunki suoritti edelleenkin kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille. Kaupungin suorittamat lisäykset nousivat kertomusvuoden osalta yhteensä 32 409 487 mk:aan.

Eläkekassan hallituksen 16. 2. tekemästä esityksestä oikeutti sosiaaliministeriö 4. 4. kassan siirtämään asianomaiset rahasto-osuudet kaupungille 1) jäsenten erotessa kassasta siirtyäkseen uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen ja sitoutuessa luovuttamaan kassassa olevat rahasto-osuutensa kaupungille ja 2) niissä tapauksissa, jolloin kassan hallitus on sääntöjen 4 §:n 2 momentin perusteella todennut jäsenyyteen perustuvan eläkeoikeuden lakanneen olemasta voimassa.

Eläkekassan hallitus antoi myös edellä mainittujen rahasto-osuuksien vakuutusmatemaattisen arvon määräämisen filosofian maisteri A. Melkkaan tehtäväksi. Hallitus hyväksyi 6. 6. hänen lausuntoonsa sisältyvät laskuperusteet käytettäviksi pohjana rahasto-osuuksien arvoja määriteltäessä. Asian tärkeyteen nähden hallitus katsoi tarpeelliseksi saattaa laskelmien tulokset sosiaaliministeriön vakuutusosaston tietoon mahdollisia tarkistuksia varten.

Eläkekassan hallitus hyväksyi kertomusvuoden kunkin vuosineljänneksen osalta erikseen rahasto-osuuksia koskevan kaupungille annetun tilityksen. Rahasto-osuuksina hyväksyttiin suoritettavaksi kaupungille kaikkiaan 9 285 986 mk, jakautuen tämä määrä seuraavasti:

Eronneet miesjäsenet	753	kpl	3 968 567 mk
» naisjäsenet	19	»	29 962 »
Maksusta vapautetut miesjäsenet	177	»	1 041 309 »
Kuolleet jäsenet	25	»	177 296 »
Eläkkeensaajat, joiden eläkkeiden maksaminen on lopetettu (291 leskieläkettä ja 74 lapsieläkettä)			4 068 852 »
			9 285 986 mk

Kaupunginvaltuuston uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön hyväksymisen yhteydessä annettujen täytäntöönpanomääräysten mukaan varattiin leski- ja orpoeläkekassan

eläkkeensaajille tilaisuus anoa uuden säännön mukaista eläkettä, sikäli kuin tämä osoittautuisi eläkkeensaajille edullisemmaksi. Eläkekassan hallituksen esityksestä päätti kaupunginvaltuusto 4. 5. tarkistaa leski- ja orpoeläkkeiden uudelleenjärjestelystä 14. 4. 1954 tekemänsä päätöksen 4) ponnen näin kuuluvaksi: »että leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukainen eläke tai kasvatusavustus myönnetään vuoden kuluessa säännön voimaantulosta tehtävästä anomuksesta myös sellaisille ennen säännön voimaantuloa kuolleiden viranhaltijain ja työntekijäin leskille ja lapsille, jotka nauttivat eläkettä Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassasta, edellyttäen, että he eivät kohdista leski- ja orpoeläkekassaan mitään vaatimuksia, ja pidättämällä kuitenkin kaupungille kaupunginvaltuuston asianomaiselle ehkä myöntämän ylimääräisen eläkkeen määrän sekä soveltamalla eläkkeen tai kasvatusavustuksen yleisiin edellytyksiin nähden sen eläkesäännön määräyksiä, joka oli voimassa viranhaltijan tai työntekijän kuollessa tai siirtyessä eläkkeelle. Palkkalautakunnan myönnettyä leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaisen eläkkeen on Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassan lopetettava kassan sääntöjen mukaan suoritettavan eläkkeen maksaminen ja siirrettävä asianomainen rahasto-osuus kaupungille.»

Kassan eläkkeensaajien tilaisuus anoa uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaista eläkettä palkkalautakunnalta päättyi 31. 12. 1955, joten lopullinen selvitys niistä kassan eläkkeensaajista, joiden eläkkeet siirtyvät kaupungin maksettaviksi, saatiin vasta v:n 1956 aikana. Kertomusvuoden aikana lopetettiin 291 leskieläkkeen ja 74 lapsieläkkeen maksaminen. Koska palkkalautakunta käsitteli vielä v:n 1956 aikana kertomusvuonna jätettyjä kassan eläkkeensaajien eläkeanomuksa, oli ilmeistä, että kassan tilinpäätökseen merkitty suoritettujen eläkkeiden määrä oli hieman liian suuri, mutta kassa tulisi luonnollisestikin saamaan vastaavan hyvityksen kaupungilta, jolloin kassa myös joutui suorittamaan tältä osin asianomaiset rahasto-osuudet kaupungille.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä 1. 1. 1955 lukien kaupungin viranhaltijain palkkaluokitukseen eräitä muutoksia päätti eläkekassan vuosikokous kassan hallituksen esityksen mukaisesti muuttaa kassan sääntöjen 5 §:n 1 momentin samasta ajankohdasta lukien näin kuuluvaksi:

5 §. Jäsenet jaetaan heidän palkkaluokkiensa mukaan seuraaviin eläkeluokkiin:

I	luokka.	Palkkaluokat	1—alle	9
II	»	»	9— »	13
III	»	»	13— »	17
IV	»	»	17— »	23
V	»	»	23— »	

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 8. 6. sääntöjen muutokset ja sosiaaliministeriö vahvisti 5. 9. ko. muutoksen.

Toimintavuotena erosi kassasta 39 jäsentä. Uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirty 949. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 50 jäsentä, joista 25 jäsenen jälkeen myönnettiin kassan eläke. Vuoden aikana vapautettiin 56 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta sääntöjen 12 §:n 1 mom:n perusteella.

Seuraavasta selviävät muutokset kassan jäsenistössä toimintavuoden kuluessa.

Kertomusvuonna myönnetyt eläkkeet:

	Kuolleita	Leskiä	Eläke kk:ssa, mk	Lapsia	Eläke kk:ssa, mk
I	7	7	2 100	3 [1]	300
II	10	9	3 600	4	560
III	4	3	1 500	2	300
IV	4	3	2 100	2	560
V	—	—	—	—	—
Yhteensä	25	22	9 300	11	1 720

Kertomusvuoden alussa päättyneet eläkkeet, jotka siirtyivät leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen jakaantuivat seuraavasti:

[1]) 1 lapsen eläkettä jatkettiin sairauden takia.

	Leskiä	Eläke kk:ssa, mk	Lapsia	Eläke kk:ssa, mk
I	136	40 800	32	3 090
II	56	22 400	21	2 560
III	47	23 500	5	750
IV	33	23 100	9	1 890
V	19	17 100	7	1 710
Yhteensä	291	126 900	74	10 000

Eläkettä nauttivia leskiä kuoli kertomusvuonna 9. Lapsieläkkeitä päättyi yhteensä 24.

Kertomusvuoden lopussa voimassaolleiden eläkkeiden määrä kuukautta kohden jakaantui seuraavasti:

	Leskiä	Mk	Lapsia	Mk	Yhteensä, mk
I	172	51 600	45	6 090	57 690
II	56	22 400	27	3 694	26 094
III	39	19 500	25	4 968	24 468
IV	37	25 900	19	4 597	30 497
V	21	18 900	17	4 110	23 010
Yhteensä	325	138 300	133	23 459	161 759

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk
Eläkemaksuja	3 364 937
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 411 321
Korot	3 733 892
Agio	19 286
Makasiini Oy:n rahasto	286 822
Siirretty vakuutusmaksurahastosta	5 482 493
Yhteensä	14 298 751

Menot	
Kustannukset	852 664
Suoritetut eläkkeet	1 942 363
Poistot	14 919
Rahasto-osuudet, siirretty kaupungille	9 285 986
Siirretty käyttörahastoon	2 202 819
Yhteensä	14 298 751

12. Ulosottolaitos

Tarkastusosasto valvoi v. 1955 etupäässä II kaupunginvoudinkonttoria ja tarkasti tällöin jatkuvasti ulosottoapulaisten ja kassaosastojen toimintaa. Vastaavaa tarkastusta ei ollut mahdollista suorittaa muissa konttoreissa. Säännöllisesti toimitettiin kuitenkin tilikirjojen ja varojen tarkastuksia muiden kaupunginvoutien samoinkuin rikostuomioiden täytäntöönpanijan konttorissa ja maistraatin arkistonhoitajan toimistossa.

Toimitetut tarkastukset eivät antaneet aihetta toimenpiteisiin maistraatin taholta.

Jäljempänä annetaan tietoja toisen kaupunginvoudinkonttorin perittäviksi jätetyistä verolipuista sekä perimisen tuloksista v. 1955.

	Verolippuja vuoden aikana			Lisäystä tai vähennystä	Perittyjä %:na v. 1955 saapuneista
	saapuneita	perittiin	palautettiin		
Kunnallisvero	31 153	24 421	25 705	—18 973	78.4
Tulo- ja omaisuusvero	26 462	22 827	12 726	— 9 091	86.3
S:n ennakkomaksut	12 363	12 396	6 063	— 6 096	100.3
Kirkollismaksut	60 651	58 473	25 267	—23 089	96.6
	130 629	118 117	69 761	—57 249	90.4

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero mk	Tulo- ja omaisuusvero mk	Kirkollisvero mk	Yhteensä mk
V. 1955 perittäviksi saapuneiden	649 770 209	[1])1 154 539 996	194 878 440	1 999 188 645
V. 1955 perittyjen	383 160 343	[2]) 710 443 785	200 588 498	1 294 192 626
» » palautettujen	569 000 337	[3]) 571 204 152	67 210 930	1 207 415 419
Lisäystä tai vähennystä	—302 390 471	—127 107 941	—72 920 988	—502 419 400

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 72 865 304 mk sekä tulo- ja omaisuusveron lisäystä 104 991 251 mk, johon jälkimmäiseen sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 48 221 907 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 69 761 kpl merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

	Verovelvolliset olivat:				
Kunnallisvero vuodelta	varattomia	löytymättömiä	Muut esteet	Virka-aputapaukset	Yhteensä
1951 ja aikaisemmin	4 063	1 715	562	1 215	7 555
1952	1 026	923	370	834	3 153
1953	1 075	1 431	645	2 026	5 177
Ennakkomaksut	3 393	579	4 527	1 321	9 820
Yhteensä	9 557	4 648	6 104	5 396	25 705

[1]) Siitä 656 180 085 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 5 366 975 869 mk. — [3]) S:n 175 875 254 mk.

	Verovelvolliset olivat: varattomia	löyty-mättömiä	Muut esteet	Virka-apu-tapaukset	Yhteensä
Tulo- ja omaisuusvero v:lta 1951 ja aikaisemmin	2 596	1 639	365	969	5 569
1952	1 428	1 310	299	1 050	4 087
1953	549	740	219	1 562	3 070
Ennakkomaksut	1 989	396	2 809	869	6 063
Yhteensä	6 562	4 085	3 692	4 450	18 789
Kirkollisvero v:lta 1951 ja aikaisemmin	5 221	3 267	527	2 014	11 029
1952	1 483	2 796	657	3 991	8 927
1953	360	737	267	3 947	5 311
Yhteensä	7 064	6 800	1 451	9 952	25 267

Kuten aikaisemminkin on tilasto tulo- ja omaisuusverojen osalta sikäli erehdyttävä, että perittyjen verolippujen lukumäärä tarkoittaa veroerien lukumäärää, kun sen sijaan saapuneiden ja palautettujen lukumäärät käsittävät veroliput (joissa yleensä on kaksi erää).

Edellä olevasta taulukosta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin v. 1955 estemerkinnöin yhteensä 69 761 Helsingin kaupungissa maksuunpantua verolippua, rahassa edustaen 1 207 415 419 mk eli 24 217 verolippua (26 %) ja rahassa 443 936 677 mk (27 %) vähemmän kuin v. 1954. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti (v:n 1954 vastaavat suhdeluvut sulkumerkeissä): Kunnallisvero 36 % (35 %), tulo- ja omaisuusvero 27 % (37 %) ja kirkollisvero 36 % (27 %). Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 37 % (39), tuntemattomuus 18 %(24), sekalaiset esteet 24 % (14) ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 21 % (21).

Yllä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

	Peritty veromäärä lisäyksineen, mk
Liikevaihtovero	55 162 945
Omaisuuden luovutusvero	467 416
Hissintarkastukset	49 000
Metsänhoitomaksut	3 694
Mätkäysvero	786 496
Perintö- ja lahjavero	6 278 500
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	100 756
Koiravero	2 817 198
Sairaalamaksut	736 106
Sairaankuljetusmaksut	111 572
Apteekkimaksut	3 410 881
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat maksut	311 894
Kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat maksut	3 433 172
Juutalaisen seurakunnan veloittamat maksut	17 706
Työnantajan pidättämättä jättämät ennakot	379 216
Tuulaakimaksu	11 899
Rakennustarkastusmaksu	168 028
Työntekijältä perityt ennakon pidätykset	26 349 798
Ruotsin verot	374 974
Saksalaisen seurakunnan veloittamat maksut	119 517
Kulosaari-Oulunkylä-Huopalahden seurakuntien veloittamat maksut	1 433 648
Osinkovero	30 282
Yhteensä	102 554 698

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin sekalaisia Helsingissä maksuunpantuja veroja ja maksuja rahassa 102 554 698 mk, josta määrästä liikevaihtovero tuotti 53.8 % (67.9), mätkäysvero 0.8 % (6.4), työnantajien pidättämättä jättämät veroennakot 0.4 % (11.0) sekä perintö- ja lahjavero 6.6 % (2.3). V. 1955 perittiin sekalaisia veroja ja maksuja 39 442 844 mk (28 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 118 117 verolippua edustaen rahassa verolisäyksineen 1 472 049 181 mk eli verolippuja 2 180 kpl (1.9 %) enemmän ja rahassa 85 005 615 mk (5.5 %) vähemmän kuin v. 1955.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui lukumäärään nähden jonkun verran heikommaksi kuin edellisenä vuonna, mutta rahallisesti paremmaksi, sikäli että perittyjen verolippujen määrä väheni 109 (0.4 %), mutta peritty veromäärä kasvoi 2 504 148 mk (0.7 %). Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 7 195 (21.8 %) ja rahana 76 661 911 mk vähemmän. Tämän verolajin koko verolippumäärä väheni 18 973.

Tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden kertomusvuoden pakkoperintä kehittyi v:n 1954 saavutuksiin verrattuna siten, että perittiin 13 866 verolippua eli 28.2 % vähemmän ja raha-arvoltaan 134 705 168 mk eli 15.9 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 16 223 verolippua (46.3 %) vähemmän ja rahassa 373 892 664 mk eli 39.6 % vähemmän kuin v. 1954.

Kirkollisveroja perittiin kertomusvuonna 16 155 eli 27.6 % enemmän, rahassa edustaen 72 874 560 mk eli 57.1 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin tai virka-avunpyynnöin palautettiin toimeksiantajille 271 eli 1.1 % vähemmän ja rahassa 6 617 898 mk (9.8 %) enemmän kuin v. 1954. Saman veroryhmän perimättömien verolippujen lukumäärä väheni kertomusvuonna 23 089 ja rahassa 72 920 988 mk.

Maaseudulta virka-avunpyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 22 449 ja rahassa 88 043 843 mk eli 21.5 % enemmän verolippuja ja rahassa 12.1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin palautettiin 27 927 verolippua. Perittäviksi saapuneiden verolippujen lukumäärä oli 39 761 ja rahassa 229 493 860 mk eli lukumäärältään 8.5 % ja rahassa 12.4 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimien vero- ja maksujäämien kokonaismäärä oli kertomusvuonna 144 439 edustaen rahassa 1 524 234 011 mk. Näin ollen perittiin 5 515 verolippua (4 %) enemmän ja rahassa 275 589 948 mk (15.3 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsinki — Huopalahden kaupunginvoudinkonttori

Kaupunginvoudinkonttorin tehtäviin kuuluu verojen ja muiden ilman tuomiota tai päätöstä ulosotettavien maksujen periminen, sakkojen ja valtiolle maksettaviksi tuomittujen korvauksien perintä, muidenkin rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano, yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano sekä haasteiden ja muiden tiedoksiantojen toimittaminen.

Verolippuja saapui v. 1955 perittäväksi 12 797 kpl, sakko-otteita 2 345 kpl, virka-apupyyntöjä veroja koskevissa palkanulosmittausasioissa 585 kpl, haaste-, tiedoksianto- ja jättöasioita 2 064, joihin kuhunkin saattoi sisältyä useampia toimeksiantoja sekä yksityisoikeudellisia tuomioita 526 kpl. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoja oli 32. Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kertomusvuonna kaikkiaan 78 060 758 mk. Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin kaikkiaan 7 829 627 mk.

Helsinki — Malmin kaupunginvoudinkonttori

V. 1955 jätettiin kaupunginvoudinkonttoriin toimitettavaksi asioita seuraavasti: tuomioita ja päätöksiä siviiliasioissa 1 118, rikosasioissa 90, sakkoluettelon otteita 5 794, haaste- ja tiedoksiantopyyntöjä 3 666; verolippuja jätettiin perittäväksi 40 520 kpl.

Varoja kertyi A- ja B-kassaan kertomusvuonna sakkojen perimisestä 176 341 252 mk sekä tuomioiden täytäntöönpanon yhteydessä 20 661 068 mk eli yhteensä 197 002 320 mk.

13. Rakennustarkastustoimisto

Piirustuksia tarkastettiin v:n 1955 aikana 1 062 uudisrakennusta varten, joista 372 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 538 muutostyötä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 5 277 asuinhuoneistoa ja näissä 15 739 asuinhuonetta ja keskimäärin 2.98 huonetta huoneistoa kohti. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 352 228 m². Suunniteltujen rakennusten yhteinen tilavuus oli 2 688 401 m³.

Uudisrakennuksia valmistui 509, näistä 153 lisärakennuksia tai korotuksia sekä muutostöitä 200. Valmistuneissa rakennuksissa oli 3 111 asuinhuoneistoa ja näissä 8 926 asuinhuonetta. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 2.87 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 167 670 m². Näiden rakennusten yhteinen tilavuus oli 1 436 589 m³.

Rakennuskatselmusmiehet pitivät kertomusvuonna 53 kokousta.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kaupunki peri rakentajilta 17 244 985 mk. Tämän lisäksi rakentajat suorittivat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 6 013 249 mk, joten kaupunki sai kertomusvuoden kuluessa rakennustoiminnan kautta tuloja 23 258 234 mk. Rakennustarkastustoimiston menot olivat 19 809 737 mk.

Julkisivujen katselmusmiehiin kuuluivat kertomusvuonna rakennustarkastaja P. Hanste, joka toimi puheenjohtajana, asemakaavapäällikkö V. Tuukkanen ja kaupunginarkkitehti L. Björk sekä maistraatin valitsemina jäseninä arkkitehti N. E. Wickberg, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja arkkitehti J. Järvi. Katselmusmiehet pitivät vuoden aikana 34 kokousta ollen pöytäkirjojen pykäläluku 623.

14. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti O. Möller sekä jäseninä hallitusneuvos R. R. Lehto, hallintoneuvos M. E. Jaakkola ja varatuomari A. A. Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari E. W. Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 44 varsinaiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin tiistaisin, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajalla oli lisäksi vastaanotto perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Sen lisäksi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 10—12 asiakirjojen vastaanotto.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 170 ja sen kertomusvuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku 1 324. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli v:n 1955 alussa merkitty 1 691 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 449 ja jälkimmäisiä 242; holhoustoimista oli 733 lakimääräistä ja 716 määräykseen perustuvaa. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 188 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin päättyneinä 174 holhous- ja uskotunmiehentointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 705 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista lakimääräisiä 766 ja määräykseen perustuvia 702 eli yhteensä 1 468, sekä uskotunmiehentoimia 237. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakunnan holhouksessa olevat henkilöt.

Avio- ja asumuserojutuissa holhouslautakunta antoi kertomusvuonna täkäläiselle raastuvanoikeudelle 75 lausuntoa.

15. Huoneenvuokralautakunnat

Lautakuntien toiminta

V. 1955 on Helsingin kaupunki edelleenkin ollut jaettuna huoneenvuokrasäännöstelymielessä erillisiin kuntiin verrattaviin piireihin siten, että Malmin—Tapanilan alue on muodostanut Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunnan ehdotuksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 3. 11. 1954 tehdä valtioneuvostolle esityksen, että Malmin piirin huoneenvuokralautakunta saataisiin lakkauttaa ja Malmin piiri yhdistää varsinaisen kaupungin piiriin. Esitys ei kuitenkaan johtanut toivottuun tulokseen. Varsinaisen kaupungin piirissä oli yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kaksi luottamusmieslautakuntaa, Malmin piirissä on sen sijaan toiminut vain yksi luottamusmieslautakunta. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle lautakuntien yhteisten asioiden hoito kuuluu, on toiminut huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta on niinikään, kuten ennenkin, ollut toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 918, vastaavan luvun oltua 1 069 v. 1954. Tällöin varsinaisen päätoimisen eli ns. I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään sisältyi kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostui yksi erillinen kokous. Kokoukset jakaantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
517	106	160	115	16	4

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuun ottamatta lautakuntien kokoukset kestivät keskimäärin 1 t. 38 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 13 702 asiaa, joista Malmin piirin lautakunnassa 830. Käsitellyt asiat, vertauksen vuoksi myös v:n 1954 luvut, jakaantuvat laatunsa mukaan seuraavasti:

	v. 1955	v. 1954
perusvuokran vahvistamisia	1 225	1 835
vuokrasopimusten irtisanomislupia	2 380	2 552
liikehuoneistojen vuokrasuhteita	260	272
alivuokralaisten vuokramaksun suuruutta	168	299
huoneistojen käytön tehostamista	216	681
asunnonvälitystä	5 092	5 395
asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle	3 049	2 637
huoneistojen vapaaksi julistamista	578	625
keskuslautakunnan asioita	302	273
neuvottelukunnan asioita	19	11
muita asioita	413	577
Yhteensä	13 702	15 157

Vuokrasopimusten irtisanomisia koskevat asiat. Kesäkuun 9 p:nä 1955 huoneenvuokrasäännöstelystä annettu valtioneuvoston päätös sisälsi voimassa olleisiin määräyksiin eräitä muutoksia, jotka vähensivät huoneenvuokralautakuntien käsiteltäviksi tulevien, vuokrasopimusten irtisanomista koskevien asioiden lukumäärää. Mainitun päätöksen voimaan tulosta eli 1. 7. 1955 lukien oli ns. vanha eli huoneenvuokrasäännöstelyn alainen rakennus, jonka maistraatti oli lainvoimaisella päätöksellä määrännyt hengenvaarallisena purettavaksi, vapaa huoneenvuokrasäännöstelystä, joten tällaisessa tapauksessa ei tarvinnut enää pyytää huoneenvuokralautakunnalta rakennuksen purkamislupaa eikä asuinhuoneistoja koskevien vuokrasopimusten irtisanomislupaa. Alivuokrasuhteet, jotka syntyivät 1. 7. 1955 jälkeen olivat myös vapaat huoneenvuokrasäännöstelystä, eräitä vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Vireillepantujen vuokrasopimusten irtisanomisanomusten määrä olikin kertomusvuoden aikana em. syistä melkoisesti pienempi kuin edellisenä vuonna. Niinpä käsiteltiin huoneenvuokralautakunnissa 2 380 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa, vastaavan luvun oltua 2 552 v. 1954. Mainituista 2 380 asiasta koski 1 714 (1 766 v. 1954) päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 666 (786) alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 592 (592), päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 46 (60), pakkovaihtoon 176 (229) ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 288 (310) tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 158 (136) tapauksessa työsopimuksen, jonka mukaan työpalkkaan sisältyy vapaa asunto taikka jonka johdosta työntekijällä on oikeus vuokralla hallita työnantajan huoneistoa, lakkaamisesta, 214 (207) tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 220 (249) muista tapauksista, esim. talon purkamisesta. Alivuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 187 (190) tapauksessa vuokranantajan (omistajan tai päävuokralaisen) tilanahtauden vuoksi sekä 101 (117) tapauksessa muusta syystä. On kuitenkin huomattava, että nämä päätökset eivät aina osoita lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä on valitettu vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli huoneenvuokralautakuntien, Malmin piirin huoneenvuokralautakunta mukaan luettuna, kortistoissa 8 505 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, vastaten 27 227 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 7 657 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, käsittäen 24 976 henkilöä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä oli hakemusten kokonaismäärä 8 776, käsittäen 26 967 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli taas 7 786, käsittäen 24 308 henkilöä. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (käsittää sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnontarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1. 1. 1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1. 1. 1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1. 1. 1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1. 1. 1952	8 716	26 640	7 386	23 332
1. 1. 1953	8 858	27 149	7 888	24 593
1. 1. 1954	9 336	28 179	8 251	25 310
1. 1. 1955	8 505	27 227	7 657	24 976
1. 2. 1955	8 669	26 562	7 804	24 212
1. 3. 1955	8 608	26 413	7 757	24 143
1. 4. 1955	8 828	27 192	7 966	24 857
1. 5. 1955	8 661	26 565	7 886	24 487
1. 6. 1955	8 572	26 575	7 750	24 372
1. 7. 1955	8 632	26 788	7 820	24 560
1. 8. 1955	8 351	25 069	7 485	22 765
1. 9. 1955	8 461	25 773	7 616	23 492
1. 10. 1955	8 575	26 486	7 685	24 028
1. 11. 1955	8 697	26 849	7 758	24 349
1. 12. 1955	8 868	27 123	7 880	24 502
1. 1. 1956	8 776	26 967	7 786	24 308

Vuoden 1955 aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 5 694 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 104 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 25 944 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 332 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää hakemusta, vastaten 23 954 henkilöä. Vuoden 1955 päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä varsinaisen kaupungin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 389, käsittäen 25 751 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 426 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, käsittäen 23 179 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset 31. 12. 1955 seuraavasti:

perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta	925
perheitä, joilla 1—2 alle 18-vuotiasta lasta	4 450
lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia	2 214
yksinäisiä henkilöitä	800
Yhteensä	8 389

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

päävuokralaisia	2 592
alivuokralaisia	3 128
matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia	2 669
Yhteensä	8 389

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

paikkakunnalle muuttaminen	385
avioliiton solmiminen	1 372
perheen lisäys	960
asunnon pienuus	1 752
asunnon kehnous	1 205
asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden	128
häätö edellisestä asunnosta	1 633
muu syy	954
Yhteensä	8 389

Asunnonhakijoista oli muuttanut varsinaisen kaupungin piirin alueelle:

v. 1939—1944	902
» 1945—1949	841
» 1950—1954	1 091
» 1955	185
Yhteensä	3 019

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien välitettäväksi tuli 2 387 asuinhuoneistoa, vastaavan luvun v. 1954 oltua 2 308. Tähän lukuun sisältyvät vuokranantajien vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat huoneistot sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi julistamat huoneistot. Näistä 2 347 osoitettiin asunnon tarpeessa oleville ja 34 joutui vapaasti vuokrattaviksi kun vuokralaisiksi osoitetut eivät säädetyssä ajassa hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmittyvät välitetyt huoneistot seuraavasti:

1 huone	633	3 huonetta ja keittiö	109
1 huone ja keittokomero	368	4 huonetta ja keittiö	51
1 huone ja keittiö	588	5 huonetta ja keittiö	19
2 huonetta ja keittokomero	272	6 huonetta ja keittiö	8
2 huonetta ja keittiö	275	7 huonetta ja keittiö	1
3 huonetta ja keittokomero	23	Yhteensä	2 347

Osoituksen saaneissa on ollut 2 275 perhettä ja yhteensä 7 495 henkilöä.

Vuoden aikana ovat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat antaneet luvan 1 729 huoneiston vaihtoon ja hyväksyneet 204 väliaikaista vuokrasopimusta.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 401 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 283 henkilöä. Hakemuksista oli 325 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, vastaten 1 022 henkilöä. Vuoden 1955 lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 387, käsittäen 1 216 henkilöä. Näistä oli 360 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, käsittäen 1 129 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset 31. 12. 1955 seuraavasti:

perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta	57
perheitä, joilla 1—2 alle 18-vuotiasta lasta	201
lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia	86
yksinäisiä henkilöitä	43
Yhteensä	387

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

päävuokralaisia	211	matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia	77
alivuokralaisia	99	Yhteensä	387

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnontarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

paikkakunnalle muuttaminen	8	asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden	3
avioliiton solmiminen	27	häätö edellisestä asunnosta	67
perheen lisäys	33	muu syy	106
asunnon pienuus	92	Yhteensä	387
asunnon kehnous	51		

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle:

v. 1939—1944	33	v. 1950—1954	74
» 1945—1949	51	» 1955	10
		Yhteensä	168

Lautakunta välitti kertomusvuoden aikana 130 huoneistoa 108 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä on 397. Välitetyt huoneistot ryhmittyvät huoneluvun mukaan seuraavasti:

1 huone (t. keittiö)	40	2 huonetta ja keittiö	21
1 huone ja keittiö tai kaksio	65	3 huonetta ja keittiö t. suurempi	4
		Yhteensä	130

Kertomusvuoden aikana Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 60 huoneiston vaihtoon sekä hyväksyi 10 väliaikaista vuokrasopimusta.

Siitä huolimatta, että huoneenvuokralautakuntien oli huoneenvuokrasäännöstelymääräysten mukaan sosiaaliministeriön antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti huolehdittava siitä, että asuinhuoneiston saivat ensi sijassa paikkakunnalla jatkuvasti asuneet, omatta syyttään häädetyt tai häädettävät lapsiperheet, tällaisille lapsiperheille voitiin osoittaa asunnot vasta useamman kuukauden kuluttua häädöstä lukien. Sosiaaliministeriön Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakunnille antaman ohjeen mukaan katsottiin paikkakunnalla jatkuvasti asuneiksi perheiksi vain ne perheet, jotka ennen osoituksen saamista olivat Helsingin kaupungissa asuneet yhtäjaksoisesti vähintään 3 vuotta.

Huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan on huoneenvuokralautakunnan osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon,

jota on käytetty työsopimuksen perusteella työntekijän asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä muu hänen työntekijänsä. Tämän johdosta osoitettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien toimesta vuoden 1955 aikana 30.9 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. N. 9.7 % välitetyistä huoneistoista osoitettiin taas vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneistojen käytön tehostaminen. Huoneenvuokrasäännöstelystä 9. 6. 1955 annetulla valtioneuvoston päätöksellä lopetettiin 1. 7. 1955 lukien ns. tehostamistoimenpiteiden soveltaminen eli pakkoalivuokraus. Käytännössä tehostamistoimenpiteiden soveltaminen olikin jo usean vuoden aikana pääasiallisesti rajoittunut siihen, että muuttoilmoitusten perusteella tarkkailtiin huoneistojen asukasmääriä. Mainittakoon, että kertomusvuoden aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 89 799 muuttoilmoitusta. Viiden ensimmäisen kuukauden aikana, jolloin tehostamistoimenpiteitä vielä sovellettiin, huoneenvuokralautakunnat antoivat 30 huoneiston haltijalle määräyksen luovuttaa osa huoneistosta, yhteensä 31 huonetta, yksinäisille alivuokralaisille, jotka huoneiston haltijat olivat itse saaneet ottaa.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi talossa Aleksanterinkatu 28 — Unioninkatu 27. Toimisto oli edelleenkin jaettuna kansliaja asunnonvälitysosastoon. Henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

	1. 1. 1954	1. 1. 1955	1. 1. 1956
Toimistopäällikkö	1	1	1
Konttoripäällikkö	1	1	1
Osastopäällikkö	1	1	1
Sihteerit	9	9	8
Apulaissihteerit	3	2	2
Kortistonhoitaja	1	1	1
Keskuskortistonhoitaja	1	1	1
Asunnontarkastajat	13	13	11
Toimistoapulaiset	41	41	38
Ylivahtimestari	1	1	—
Vahtimestarit	3	3	3
Siivoojat	4	4	4
Lähetit	3	3	3
Yhteensä	82	81	74

Malmin alatoimisto sijaitsi Malmilla kaupungin omistamassa huoneistossa Helsingintie 5:ssä. Malmin alatoimiston henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

	1. 1. 1954	1. 1. 1955	1. 1. 1956
Sihteerit	1	1	1
Asunnontarkastajat	2	2	2
Toimistoapulaiset	1	1	1
Yhteensä	4	4	4

Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka oli katsottava myös tilapäisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka istunnoissa pitivät pöytäkirjaa.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti

kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa olikin neljä virkamiestä, joista kaksi otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja kaksi on hoitanut varsinaisen lainopillisen neuvonnan, joka myös saattoi tapahtua puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa yleisö pani myös neuvonnassa vireille riita-asiansa lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 37 385 henkilöä, minkä lisäksi 17 964 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvonnan puoleen.

Huoneenvuokralautakuntien määrärahojen käyttö

	Määrärahat yhteensä mk	Tilien mukaan käytetty mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	4 802 000	3 126 070	+ 1 675 930
Tilapäiset viranhaltijat	40 724 460	40 724 460	—
Vuosilomasijaiset	290 400	237 200	+ 53 200
Ylityökorvaukset	150 000	149 879	+ 121
Muut palkkamenot	1 699 985	1 917 145	— 217 160
Vuokra	2 584 035	2 584 547	— 512
Siivoaminen	90 000	87 677	+ 2 323
Painatus ja sidonta	500 000	451 734	+ 48 266
Tarverahat	765 000	732 933	+ 32 067
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	1 790	+ 48 210
Yhteensä	51 655 880	50 013 435	+ 1 642 445

Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 828 910 mk.

16. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rakennusmestari O. J. Vanhala, varapuheenjohtajana liittopuheenjohtaja R. J. Heinonen sekä muina jäseninä palokorpraali B. V. Bergström, prokuristi E. A. Laitiala, toimitsija J. E. Lannervo, maanviljelijä L. E. Lindberg, diplomi-insinööri C.-G. O. Londén, sorvaaja L. Santanen, johtaja J. O. Suvanto sekä itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja P. Hanste. Varajäseninä olivat palomies K. R. Hautamäki, everstiluutnantti G. H. Honkanen, sorvaaja N. J. Keskinen 25. 5. saakka sekä siitä alkaen teknikko V. E. Soininen, kamreeri A. F. Svenlin sekä itseoikeutettuna varajäsenenä yliarkkitehti T. M. Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apulaiskaupunginjohtaja R. J. M. Granqvist ja sihteerinä valtiotieteen kandidaatti N.-G. Holmqvist.

Lautakunnan kokoukset. Palolautakunta kokoontui 25 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 544. Saapuneita kirjeitä oli 601 ja lähetettyjä 370.

Päätökset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki lopulliset päätöksensä, olivat seuraavat: laskujen, avustusten ym. suorittaminen palokunnan rahaston varoista [1]); virkapukusäännön täydentäminen [2]); teollisuuskaasuttimia ja öljylämmityslaitteita koskevien paloturvallisuusohjeiden kumoaminen [3]); palopäällikön hankintavaltuuksien määrääminen kertomusvuodeksi [4]); palolautakunnan kokousajat sekä pöytäkirjojen pitäminen yleisön nähtävinä [5]); palokunnan rahaston pääoman kartuttaminen [6]); uuden ruiskuveneen jättäminen vakuuttamatta [7]); eräät palolautakunnan diaarista poistettavat asiat [8]); kaluston hankkiminen [9]); voimistelupukujen hankkiminen sammutushenkilökunnalle [10]); avustusmäärärahojen jako vapaaehtoisille palokunnille [11]); matka-avustuksen myöntäminen palomestari C.-W. Åströmille Gösta Waseniuksen rahastosta [12]); Rosenbauer-merkkisten pumppujen kokeilu [13]); laskujen ja maksumääräysten hyväksyminen sekä arvopostin kuittaaminen [14]); palotoimen v:n 1954 toimintakertomuksen hyväksyminen [15]); asukkaiden määrääminen virka-asuntoihin [16]); yleisten palotarkastusten suorittaminen [17]); asiantuntijapalkkion suorittaminen professori V. Virtalalle [18]); palomiehistön irtisanoutumista koskevan selvityksen antaminen lehdistölle [19]); sekä sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen v:ksi 1956 [20]).

Esitykset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki esityksiä kaupunginhallitukselle tai muille viranomaisille, olivat seuraavat: ruiskumaalaamoita varten vahvistettujen paloturvallisuusmääräysten ja bensiininjakeluasemia varten vahvistettujen sään-

---

[1]) Palolk. 11. 1. 4, 5 §, 22. 2. 87 §, 5. 4. 155, 160 §, 3. 5. 214 §, 14. 6. 292, 293, §, 16. 8. 360 §, 27. 9. 404 §, 11. 10. 427, 428 §, 25. 10. 447 §, 8 11. 475 §, 7. 12. 511 §. — [2]) S:n 11. 1. 13 §. — [3]) S:n 11. 1. 28 §. — [4]) S:n 11. 1. 29 §. — [5]) S:n 25. 1. 34 §, 19. 4. 205 §. — [6]) S:n 25. 1. 35 §. — [7]) S:n 25. 1. 40 §. — [8]) S:n 8. 2. 58 §. — [9]) S:n 8. 2. 64, 65 §, 22. 2. 90 §, 19. 4. 191 §, 2. 8. 334 §. — [10]) S:n 22. 3. 134 §. — [11]) S:n 5. 4. 165 §. — [12]) S:n 5. 4. 186 §. — [13]) S:n 19. 4. 190 §. — [14]) S:n 3. 5. 212 §, 20. 12. 533 §. — [15]) S:n 17. 5. 244 §. — [16]) S:n 14. 6. 295, 296 §, 2. 8. 330 §. — [17]) S:n 14. 6. 300 §, 16. 8. 364 §, 20. 12. 535 §. — [18]) S:n 13. 9. 390 §. — [19]) S:n 2. 11. 471 §. — [20]) S:n 22. 11. 493 §.

töjen sekä astioista tapahtuvaa bensiinin myyntiä koskevien paloturvallisuusohjeiden kumoaminen [1]); tehostetun palotarkastuksen suorittaminen eräissä laitoksissa [2]); palolaitoksen viranhaltijoiden lähettäminen opintomatkoille tai osallistuminen kursseille ym. sekä määrärahojen myöntäminen ko. tarkoituksiin [3]); asuntojen varaaminen virka-asuntoon oikeutetuille palolaitoksen viranhaltijoille [4]); laitoksen viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autovaurioiden johdosta tuomittuja korvauksia [5]); akustisten laitteiden paloturvallisuusmääräykset [6]); 1 000 l:n suuruisen vesisäiliön luovuttaminen Degerön FBK:lle [7]); lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylittämisoikeuden myöntäminen [8]); palolaitoksen eräiden viranhaltijoiden palkkauskysymykset [9]); avustusten myöntäminen eri yhdistyksille [10]); käytöstä poistetun konetikapuuauton myyminen [11]); Töölön paloasemaa varten varatun tontin vaihtaminen Etelä-Haagan kortteliin n:o 29084 [12]); Mercedes-Benz -merkkisen henkilöauton hankkiminen [13]); v:ien 1956—1958 sijoitusohjelmaan sisällytettävät rakennustoimenpiteet [14]); eräät v:n 1956 määrärahat sekä palolaitoksen talousarvioehdotus [15]); eräiden muutos- ja korjaustöiden suorittaminen pääpaloasemalla [16]); määrärahan myöntäminen saunan rakentamista varten palolaitoksen henkilökunnan kesäkotiin [17]); komitean asettaminen laatimaan paloturvallisuusmääräykset kaupungin alueella olevia tulenarkojen nesteiden varastoalueita varten [18]); sairaankuljetustaksan sekä eräiden muiden palolaitoksen perimien maksujen tarkistaminen [19]); erikoispalkkion suorittaminen palotarkastuksiin osallistuville palomiehille [20]); palolaitoksen eräiden viranhaltijoiden oikeuttaminen käyttämään omaa henkilöautoaan virka-ajoissa [21]); kertomusvuoden eräiden kalustonhankintamäärärahojen käyttäminen v. 1956 [22]). Kaupunginhallitukselle tehtiin ilmoitus palolaitoksen toiminnasta palomiehistön irtisanoutumisen jälkeen [23]).

Lausunnot. Asiat joista palolautakunta antoi kertomusvuonna lausuntoja kaupunginhallitukselle tai muille viranomaisille olivat seuraavat: kaupungin osallistuminen Puistolan VPK:n lisärakennushankkeen rahoitukseen [24]); Apukeskus Oy:n sairaankuljetustaksan vahvistaminen [25]); eräät laitoksen viranhaltijoiden palkkauskysymykset [26]); Tullinpuomin paloaseman luonnospiirustukset [27]); Vallilan Puutavara Oy:n varastoalueen paloturvallisuus [28]); alueen vuokraaminen pääpaloaseman pihalta Sanoma Oy:lle uudisrakennustöiden ajaksi [29]); palolaitoksen huonetila- ja tonttitarve Munkkiniemen pohjoisosan asuntoalueella [30]); autosuojassa olevien hitsausvälineiden käyttöä koskeva anomus [31]); tulenaran selluloidin varastointi Kansaneläkelaitoksen uudisrakennuksessa [32]); vuositilintarkastajien sekä kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1954 kertomukset [33]); Sörnäisten rantatie 9:ssä sijaitsevan Wärtsilä-yhtymä Oy:n autosuojan ennallaan pysyttäminen [34]); Svanströmintien saattaminen liikennekuntoon [35]); Suomen Palosuojeluyhdistyksen anomus Palopäällystökoulun käytössä olleiden huonetilojen luovuttamisesta edelleen yhdistykselle koulun poismuuton jälkeenkin [36]); eräiden palolaitoksen virkojen nimikkeiden muuttaminen [37]); viranhaltijoiden osallistuminen palolautakunnan kokouksiin [38]); palolaitoksen hankintaorganisaatio [39]); Tammisalon teitä ranta-alueita ym. koskevien puutteellisuuksien korjaaminen [40]); hätäpuhelinmaksujen suoritustapa [41]); ns. vanhan kaupunginosan järjestelyehdotus sekä rakennusjärjestyksen muuttaminen [42]); erään veden pumppuamisesta aiheutuneen laskun suorittaminen [43]); tonteille pystytettävien tilapäisten autonsuojusten hyväksyminen [44]). Uudenmaan lääninhallitukselle sekä korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettiin selitykset eräiden viranhaltijain vaalia, palkkion maksamista ym. koskevista päätöksistä tehtyjen valitusten johdosta [45]). Lisäksi lautakunta antoi lausuntonsa 229:stä

---

[1]) Palolk. 11. 1. 28 §. — [2]) S:n 11. 1. 30 §. — [3]) S:n 8. 2. 61 §, 8. 3. 105 §, 22. 3. 151 §, 13. 9. 389 §, 27. 9. 421 §. — [4]) S:n 8. 2. 62 §, 17. 5. 264 §. — [5]) S:n 8. 2. 63 §, 8. 3. 106 §, 22. 3. 136 §, 17. 5. 243 §, 22. 11. 492 §. — [6]) S:n 8. 2. 66 §. — [7]) S:n 22. 2. 91 §. — [8]) S:n 8. 3. 103 §, 5. 4. 164 §, 25. 10. 449, 450 §, 20. 12. 534 §. — [9]) S:n 8. 3. 104 §, 2. 8. 329 §, 2. 11. 470 §, 20. 12. 542 §. — [10]) S:n 5. 4. 161 §, 3. 5. 210 §, 31. 5. 271 §, 14. 6. 294 §. — [11]) S:n 5. 4. 163 §. — [12]) S:n 5. 4. 168 §. — [13]) S:n 19. 4. 201 §. — [14]) S:n 19. 4. 203 §. — [15]) S:n 19. 4. 204 §, 2. 8. 357 §, 30. 8. 371 §. — [16]) S:n 3. 5. 215 §. — [17]) S:n 3. 5. 216 §. — [18]) S:n 3. 5. 236 §. — [19]) S:n 14. 6. 299 §. — [20]) S:n 16. 8. 363 §. — [21]) S:n 30. 8. 372, 373 §. — [22]) S:n 20. 12. 540 §. — [23]) S:n 22. 11. 504 §. — [24]) S:n 25. 1. 41 §. — [25]) S:n 5. 4. 166 §. — [26]) S:n 5. 4. 167, 183 §. — [27]) S:n 5. 4. 169 §. — [28]) S:n 5. 4. 180 §. — [29]) S:n 5. 4. 184 §. — [30]) S:n 17. 5. 245 §. — [31]) S:n 17. 5. 263 §. — [32]) S:n 17. 5. 265 §, 16. 8. 367 §. — [33]) S:n 30. 8. 374, 375 §. — [34]) S:n 30. 8. 383 §. — [35]) S:n 13. 9. 394 §. — [36]) S:n 13. 9. 395 §. — [37]) S:n 13. 9. 398 §. — [38]) S:n 27. 9. 405 §. — [39]) S:n 27. 9. 406 §. — [40]) S:n 25. 10. 451 §. — [41]) S:n 22. 11. 495 §. [42]) S:n 22. 11. 496 §. — [43]) S:n 7. 12. 513 §. — [44]) S:n 20. 12. 541 §. — [45]) S:n 25. 1. 37 §, 22. 3. 137, 138 §, 31. 5. 272 §, 14. 6. 320 §, 2. 8. 335 §, 8. 11. 476 §, 22. 11. 494 §.

asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- tai muutosehdotuksesta, 7:stä ruiskumaalauksen harjoittamislupa-anomuksesta, 33:ssa rakennuspiirustusten hyväksymistä koskevassa asiassa sekä 4 lausuntoa ampuma-aseiden ja -tarvikkeiden sekä ilotulitusvälineiden varastoinnista ja niiden kaupan harjoittamisesta.

Palolaitos

Kaupunginvaltuuston vahvistettua 3. 11. 1954 palolautakunnan ja palolaitoksen johtosäännöt sekä perustettua jäljempänä mainitut uudet virat, astui palolaitoksen uusi organisaatio voimaan kertomusvuoden alusta lukien. Tämän mukaan on palolaitos jaettu neljään osastoon, nimittäin sammutusosastoon, teknilliseen osastoon, palonehkäisyosastoon ja talousosastoon. Henkilökunnan jakaantuminen eri osastoihin käy ilmi jäljempänä olevasta taulukosta.

Vuoden aikana jaettiin myös kaupungin alue neljään palopiiriin: eteläinen (I) palopiiri, läntinen (II) palopiiri, pohjoinen (III) palopiiri ja itäinen (IV) palopiiri. I palopiiriin kuuluu pääpaloasema, II palopiiriin Munkkiniemen ja Pitäjänmäen palovartioasemat, III palopiiriin Käpylän paloasema ja Malmin palovartioasema sekä IV palopiiriin Kallion paloasema ja Herttoniemen palovartioasema.

Henkilökunta. Kaupunginvaltuusto päätti 3. 11. 1954 perustaa palolaitokseen 1. 1. 1955 lukien yhden 40. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluvan uuden palomestarin viran, jonka haltija määrättiin teknillisen osaston päälliköksi, yhden 33. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluvan uuden yliruiskumestarin viran ja viisi 26. palkkaluokkaan ja V kielitaitoluokkaan kuuluvaa uutta palokersantin virkaa. Samalla kaupunginvaltuusto päätti 1. 1. 1955 lukien siirtää talouspäällikön viran 36. palkkaluokasta ja IV kielitaitoluokasta 40. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan, kolme ruiskumestarin virkaa 28. palkkaluokasta ja V kielitaitoluokasta 31. palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan. Vielä siirrettiin kaksi apulaispalotarkastajan virkaa IV kielitaitoluokasta III kielitaitoluokkaan ja virkojen nimitys muutettiin paloteknikoksi. V:n 1955 alusta lukien lakkautettiin kuusi palokorpraalin virkaa.

Kaupunginhallitus päätti 18. 8. 1955 muuttaa 10. palkkaluokan tp. kapellimestarin viran palkkioviraksi 1. 9. 1955 lukien.

Palopäällikkö L. J. Pesosen siirryttyä sairauden perusteella eläkkeelle 15. 9. 1954 valitsi kaupunginvaltuusto 9. 2. 1955 uudeksi palopäälliköksi apulaispalopäällikkö, diplomi-insinööri T. S. Sundquistin. Näin avoimeksi tulleeseen apulaispalopäällikön virkaan valitsi palolautakunta 5. 4. palomestari H. H. Virranteen, joka ryhtyi mainittua virkaa hoitamaan 1. 5.

Vuoden alusta perustettuun teknillisen osaston palomestarin virkaan valitsi palolautakunta 11. 1. palomestari, insinööri C.-W. Åströmin 16. 1. lukien sekä yliruiskumestarin virkaan 1. 1. lukien ruiskumestari A. E. Winqvistin.

Ruiskumestarin virkaan valitsi palolautakunta 14. 6. palokersantti G. R. G. Holmin 16. 6. lukien. Viiteen uuteen palokersantin virkaan valitsi palolautakunta 21. 12. 1954 palokorpraalit B. Gulinin, T. Joulamon, E. Kjellbergin, M. Meilon ja H. Rönnqvistin 1. 1. lukien sekä avoinna olleeseen palokersantin virkaan 13. 9. palokorpraali A. W. Lindstedn tin 1. 10. lukien. Avoinna olleeseen apulaispalotarkastajan (aik. paloinsinööri) virkaan valitsi palolautakunta 8. 2. paloteknikko, rakennusmestari G. M. Willingin 16. 2. lukien sekä näin avoimeksi tulleeseen paloteknikon virkaan 22. 3. rakennusmestari K. S. Strömin 1. 4. lukien. Räätälimestarin virkaan valitsi palolautakunta 14. 6. vaatturimestari H. Myllärin 1. 8. lukien.

Kapellimestarin palkkiovirkaan nimitti palopäällikkö 16. 10. kapellimestari T. A. K. Lehtelän.

Vt. palopäällikkönä toimi 1. 1. — 9. 2. välisenä aikana apulaispalopäällikkö T. Sundquist ja vt. apulaispalopäällikkönä 1. 1. — 30. 4. välisenä aikana palomestari C. W. Åström. Palomestarin viransijaisena toimi 1. 1. — 31. 1. välisenä aikana yliruiskumestari A. Winqvist, 1. 2. — 31. 7. välisenä aikana ruiskumestari B. Gustafsson ja 6. 8. — 31. 12. välisenä aikana paloteknikko S. Ström. Vt. ruiskumestarina 1. 2. — 15. 6. välisenä aikana toimi palokersantti G. Holm. Palolaitoksen kirjaajan virkavapauden aikana toimi 1. 9. — 31.12. välisenä aikana kirjaajan viransijaisena toimistoapulainen K. Merivirta ja toimistoapulaisen sijaisena 2. 3. — 31. 12. välisenä aikana rouva M.-L. M. Louekivi.

Kertomusvuoden aikana nimitti palopäällikkö yhdeksän vanhempaa palomiestä palokorpraalin virkoihin, hyväksyi vanhemmiksi palomiehiksi kaksi toista tp. palomiestä sekä otti tp. palomiehiksi kaksitoista uutta miestä.

Eläkkeelle siirtyvät vuoden aikana räätälimestari S. Ahtola sekä palokorpraalit N. Hynninen, P. F. Kaja, E. E. Laakso, G. A. Lindström, Y. R. Reimiö, K. E. Sonntag, J. Tanskanen, V. Toivakka ja P. E. Tuominen. Kuoleman kautta poistui 12. 6. palolaitoksen monivuotinen kapellimestari A. Gobert. Omasta pyynnöstään erosi yksi palomies ja yksi palomies erotettiin.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä oli koko vuoden aikana 19 Palolaitoksessa palveli kesäkuukausina palomiehen vuosilomasijaisena yhteensä 86 miestä

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus vuoden lopussa ilmenee seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartio-asema	Sammutushenkilökunta			Viranhaltijat		Työsopimussuhteessa olevat työntekijät		Yhteensä
	Päällystö	Alipäällystö	Miehistö	Mp.	Np.	Mp.	Np.	
Palopäällikkö	1	—	—	—	—	—	—	1
Sammutusosasto	2	—	—	1	—	—	—	3
I palopiiri:								
Pääpaloasema	1	12	98	—	—	—	—	111
II palopiiri:								
Munkkiniemen vartioasema		1	14	—	—	—	—	15
Pitäjänmäen vartioasema	—	1	9	—	—	—	—	10
III palopiiri:	—							
Käpylän paloasema	—	3	28	—	—	—	—	31
Malmin vartioasema	—	1	9	—	—	—	—	10
IV palopiiri:								
Kallion paloasema	1	8	73	—	—	—	—	82
Herttoniemen vartioasema	—	2	13	—	—	—	—	15
Teknillinen osasto	1	—	—	2	—	15	1	19
Palonehkäisyosasto	—	—	—	5	—	—	—	5
Talousosasto	—	—	—	4	4	2	3	13
Yhteensä	6	28	244	12	4	17	4	315

Avoinna oli vuoden lopussa kaksi palomestarin virkaa.

Virkavapaina joko opintojen harjoittamista, urheilukilpailuihin osallistumista tai muuta tarkoitusta varten oli yhteensä 23 viranhaltijaa.

Huoneistot. Kaupunginvaltuusto päätti 25. 5. peruuttaa 11. 12. 1950 tekemänsä päätöksen tontin varaamisesta paloasemaa varten Tukholman- ja Topeliuksenkadun kulmauksesta sekä samalla varata Haagan paloasemaa varten 29. kaupunginosan korttelissa n:o 29084 sijaitsevan tontin n:o 1. Paloaseman rakennustyöt on suunniteltu aloitettavaksi v. 1957.

Pääpaloasemalla suoritettiin korjauksia autokorjaamorakennuksen kolmannessa kerroksessa, jossa sisustettiin huone savusuojeluvälineiden huoltoa varten.

Teknilliset välineet. K a l u s t o. Tilatuista yhdeksästä paloautosta, joiden korirakenteet valmistuivat jo v. 1954, valmistui niihin tulevien palopumppujen toimituksen myöhästyessä vuoden aikana vain yksi auto ja kaksi autoa varustettiin irtoruiskulla, käytettäväksi letkuautoina esikaupunkialueella. Vuoden aikana palolaitos sai yhden uuden Fordmerkkisen sairaankuljetusauton sekä yhden kaasuturbiinikäyttöisen ruiskun ja kaksi kannettavaa kevyttä moottoriruiskua. Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneiden luku ja jakaantuminen eri palo- ja vartioasemille vuoden lopulla selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Autoja														Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Letku- ja ruiskuautoja	Nokipalo-, ja vesivahinkosuojeluhuoltoautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Linjankorjausautoja	Yhteensä		
Pääasema	2	2	1	—	—	1	1	1	1	1	6	1	1	18	2	7
Kallio	1	1	1	—	1	1	—	—	6	2	—	—	—	13	—	4
Käpylä	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3
Herttoniemi	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Malmi	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Munkkiniemi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pitäjänmäki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
VPK:n käytössä	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4
Yhteensä	9	4	2	1	2	2	1	1	7	4	6	1	1	41	2	21

Palolaitoksella oli 21 varsinaista tulipaloautoa, joista 12 ruiskulla varustettua. Viimeksimainituista kaksi oli varustettu 2 500, viisi 2 000, yksi 1 700 ja kolme 1 000 l/min. pumpulla sekä yksi yhdistetyllä 1 500 l/min. matala- ja 250 l/min. korkeapainepumpulla. Ruiskulla varustetuista autoista oli seitsemässä lisäksi vaahtosammutuslaitteet. Moottoriruiskuja oli 21, joista kaasuturbiinipumppu oli 2 250 l/min. tehoinen, kolme ruiskua 1 500, neljä 1 000, yksi 800, yksi 700, yhdeksän 600 ja kaksi 200 l/min. tehoisia.

Ruiskuveneen HRV 1:n pumpun teho oli 4 000 l/min. ja HRV 2:n pumppujen teho yhteensä 8 000 l/min. HRV 2:ssa on lisäksi korkeapainepumppu sekä vaahtosammutuslaitteet. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 51 250 l/min.

Uutta paloletkua hankittiin vuoden aikana yhteensä 3 220 m. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 3 806 m ja letkuvarasto käsitti vuoden lopussa 29 985 m, josta 3″:n liittimillä varustettua pääjohtoa 17 101 m. Korkeapaineletkua hankittiin yhteensä 840 m uusiin paloautoihin ja 120 m ruiskuveneeseen.

Paloilmoituslaitteet. Palolaitoksen palolennätinverkkoon oli kytketty 272 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 23. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka oli kytketty suoraan palolaitoksen lennätinverkkoon, oli 43 paikassa.

Lisäksi oli Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, kytketty 601 hätäpuhelinta. Puhelinkeskus oli yhdistetty palolaitoksen hälytysnumeroon 005 viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja vartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Neljässä henkilöautossa, kahdessa paloautossa ja ruiskuveneissä oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottopaikat. Vuoden aikana valmistui 144 kpl uusia vesijohdon paloposteja, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 2 871. Kantakaupungissa oli seitsemän palokaivoa ja neljä 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Esikaupunkialueella valmistui kuusi uutta palokaivoa ja tukittiin teiden levityksen takia tai huonokuntoisina kymmenen vanhaa palokaivoa, joten palokaivojen kokonaismäärä vuoden lopussa oli 88. Vesialtaita oli esikaupunkialueella yhteensä kahdeksan.

Tulipalot ja avunantotapaukset. Palokunta hälyytettiin kertomusvuonna 1 499 kertaa, niistä 872 kertaa todellisen tulipalon takia, 40 kertaa nokivalkean johdosta, 69 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 18 kertaa happikoje- tai pulmoottoriavun antamista varten, 75 kertaa erehdyksestä, 5 kertaa hälyytyslaitteissa sattuneen vian johdosta, 79 kertaa ilkivaltaisuudesta ja 341 kertaa muista syistä.

Tulipaloja sattui Helsingissä tammikuussa 51, helmikuussa 50, maaliskuussa 58, huhtikuussa 60, toukokuussa 58, kesäkuussa 83, heinäkuussa 114, elokuussa 185, syyskuussa 36, lokakuussa 56, marraskuussa 54 ja joulukuussa 67.

Todelliset tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy																				Yhteensä
	Avotulen varomaton käsittely	Hitsauskipinä	Huolimattomuus	Itsesytytys	Kaasuvuoto	Kaminina	Kipinä	Lasten leikki tulella	Oikosulku	Puhallinlamppu	Räjähdys	Salama	Sähkökoje	Sytytetty	Tulenarat nesteet	Tupakointi	Varomaton tulkan käsittely	Viallinen savuhormi tai tulisija	Ylikuumeneminen	Tuntematon	
Asuinhuone	11	5	8	1	4	2	2	1	8	2	3	—	20	2	2	23	—	3	2	8	107
Asuinrakennus	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	8
Auto, moottoripyörä	—	—	3	11	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	1	4	—	—	7	3	59
Autotalli	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4
Eteinen	3	—	1	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	13
Halkopino	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3
Hiilivarasto	—	—	—	7	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	12
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	16
Hotelli, sairaala ym. yleinen huoneisto	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	6
Kaatopaikka	1	—	2	15	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	14	39
Katto	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5
Kellari	8	3	—	—	—	—	—	3	3	1	1	—	—	2	—	5	—	—	—	4	30
Keittiö, keittokomero	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	1	1	3	1	19
Laiva, moottorivene	1	5	—	1	—	—	2	—	2	—	2	—	—	1	1	2	—	—	2	2	21
Liikehuone	2	2	4	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	11
Metsä	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	6	15
Muuntaja	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Nurmikko, maasto	11	—	9	—	—	—	41	15	—	—	—	—	—	23	—	30	—	—	—	34	163
Pannuhuone	1	3	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	11
Parakki	—	—	2	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	13
Pesutupa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Pölyhormi	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	7
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	12
Rautatievaunu	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	6
Roskakuilu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1	6
Roskalaatikko	—	1	1	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	8	8	—	—	12	36
Sauna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	7	1	10
Silta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	9	—	—	—	3	16
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tehdaslaitos	—	—	—	4	—	—	2	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	11
Tervapata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	19
Työhuone	3	13	9	4	—	1	7	—	9	—	3	—	2	1	1	9	—	—	10	4	76
Ullakko	3	4	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	17
Uudisrakennus	1	10	—	—	—	3	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3	21
Vaja tai ulkorakennus	6	2	2	—	—	8	1	6	—	—	1	—	—	1	—	5	—	—	2	8	42
Varasto	1	1	1	4	—	1	—	2	1	—	1	—	1	—	—	2	—	1	—	4	20
Yhteensä	63	50	49	51	5	24	69	33	101	4	13	3	28	48	7	114	13	11	59	127	872

Kertomusvuoden aikana sattuneista 872 tulipalosta oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muuta käsikalustoa tai säiliösuihkua käyttäen, 682 eli 78.2 %. Keskikokoisia tulipaloja oli 50 eli 5.7 % sekä palonalkuja, jotka jo oli sammutettu palokunnan saapuessa 140 eli 16.1 %. Suuria tulipaloja ei kertomusvuonna sattunut.

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 747 tapauksessa puhelimitse, 72 tapauksessa hätäpuhelimella, 50 tapauksessa palolennättimellä ja 3 tapauksessa suullisesti. 579 tulipaloa sattui klo 6—18 ja 293 tulipaoa klo 18—6 välisenä aikana.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkamaan irtaimen omaisuuden arvo oli 2 783 066 795 mk ja kiinteän oaisuuden arvo 13 739 049 597 mk eli yhteensä 16 522 116 392 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 30 075 518 mk:aan ja kiinteimsistön osalta 51 623 009 mk:aan eli yhteensä 81 698 527 mk:aan joka oli 0,5 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit v. 1946—1954 olivat seuraavat:

1946	1.6	1949	0.7	1952	1.6
1947	0.9	1950	0.7	1953	0.4
1948	1.1	1951	0.7	1954	0.6

Henkilökunnan tapaturmat. Tulipalojen sammutusmiehistön keskuudessa sattui 1 savumyrkytys- ja 18 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalvelussa loukkaantui 29. Sellaisia tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet, oli kaksi. Kaikkiaan tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset olivat 557 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 338 840 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 176 tapauksessa ja oli sairauspäivien luku 2 776. Tuntityöntekijäin vastaavat luvut olivat kaksi ja 26.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 13 468 kertaa, joista 10 911 kertaa sairaiden ja 2 557 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1954 olivat 13 722, 11 680 ja 2 042. Kuljetusten lukumäärä väheni siis 254:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 36 eli yksi vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	1 051	185	1 236
Helmikuu	930	190	1 120
Maaliskuu	979	160	1 139
Huhtikuu	836	197	1 033
Toukokuu	839	200	1 039
Kesäkuu	932	208	1 140
Heinäkuu	749	272	1 021
Elokuu	795	240	1 035
Syyskuu	800	236	1 036
Lokakuu	1 042	225	1 267
Marraskuu	963	208	1 171
Joulukuu	995	236	1 231
Yhteensä	10 911	2 557	13 468

Kuljetusmatkojen pituus oli 160 239 km. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 5 181 371 mk, edellisenä vuonna 5 485 386 mk.

Palonehkäisy ja nuohous

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa, jossa tarkastetaan rakennuspiirustukset ennen rakennuslupa-asiain käsittelyä maistraatissa, oli viikottain mukana palopäällikkö tai palotarkastaja, minkä ohessa toimitettiin erikoistapauksissa palokunnan puolesta piirustusten seikkaperäisempi ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palokunnan edustaja mukana.

Palotarkastukset. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupungin alueella 17. 1. — 25. 5., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueilla 11. 7. — 30. 8. sekä varsinaisella esikaupunkialueella 12. 9. — 30. 11. välisinä aikoina. Tarkastuksissa annettiin 1 139 määräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastuksen johdosta ilmoitettiin kahdeksan palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja neljän laiminlyönnistä poliisiviranomaiselle syytteen nostoa varten.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin maistraatille 68, kaasulaitokselle 117, muille virastoille yhdeksän sekä sairaaloille, kouluille ja yksityisille yhteensä 18 kpl.

Tämän lisäksi suoritettiin pyydettyjä ylimääräisiä tarkastuksia 1 308 kertaa ja annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Nuohous. Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopussa yhteensä 82. Nokipalojen lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena on ollut seuraava:

1946	101	1948	94	1950	71	1952	69	1954	48
1947	115	1949	87	1951	65	1953	51	1955	40

Turvavartiointi. Teattereissa ym. huoneistoissa vartioitiin näytäntöjen aikana yhteensä 799 kertaa seuraavasti:

Kansallisteatterissa yksi mies yhdeksän kertaa ja kaksi miestä 279 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa yksi mies 334 kertaa ja Suomalaisessa Oopperassa kaksi miestä 177 kertaa. Tämän lisäksi huolehti Helsingin VPK turvavartioinnista eräissä muissa teattatereissa.

Linnanmäen, messujen, näyttelyjen yms. tilaisuuksien turvavartioinnista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Menot ja tulot. Palolaitoksen menot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 23 milj. mk, mikä lähinnä johtui palkkojen korotuksista.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	485 000	373 500	+ 111 500
Vakinaiset viranhaltijat	134 903 149[1])	134 903 149	—
Tilapäiset viranhaltijat	382 320	292 251	+ 90 069
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	7 153 270	7 149 115	+ 4 155
Viranhsaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	19 600 000[1])	24 955 593	— 5 355 593
Muut palkkamenot	8 425 000[1])	9 440 590	— 1 015 593
Vuokra	6 065 891[1])	6 065 891	—
Lämpö	6 321 250	6 320 655	+ 595
Valaistus	1 987 750	2 081 184	— 93 434
Siivoaminen	200 000	199 518	+ 482
Vedenkulutus	510 000	393 540	+ 116 460
Puhtaanapito	407 400	372 864	+ 34 536
Kaluston hankinta	16 074 125	16 069 696	+ 4 429
Kaluston kunnossapito	5 900 000	5 898 708	+ 1 292
Painatus ja sidonta	200 000	196 209	+ 3 791
Tarverahat	1 503 400[1])	1 693 341	— 189 941
Vaatteiden pesu	528 000	524 578	+ 3 422
Lääkintähuolto	200 000	186 152	+ 13 848
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	130 218	+ 19 782
Autojen käyttö	3 956 500	3 215 251	+ 741 249
Vakuutusmaksut	250 000	210 840	+ 39 160
Yhteensä	215 203 055	220 672 843	— 5 469 788

Talousarvion ulkopuolella oleva kaluston hankintaan varattu siirtomääräraha, josta vuoden alussa oli käyttämättä 2 755 750 mk, käytettiin kertomusvuonna kokonaan.

Avustuksena jaettiin Helsingin Vapaaehtoiselle Palokunnalle 800 000 mk, Suomen Palosuojeluyhdistykselle 534 720 mk, esikaupunkialueen vapaaehtoisille palokunnille 5 000 000 mk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 250 000 mk eli yhteensä 6 584 720 mk.

Tulot olivat edelliseen vuoteen verrattuina jonkin verran pienemmät, mikä lähinnä johtui sairaankuljetusmaksujen vähentymisestä.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 5 181 371 mk, luontoiseduista 1 895 601 mk ja sekalaisia tuloja 3 005 286 mk eli tuloja yhteensä 10 082 258 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 459 004 mk ja tuloja kertyi 593 716 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin vuoden lopussa tuloista 20 % eli 120 000 mk pääomaan, mikä tällöin nousi 1 550 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopussa 22 900 mk. Gösta Waseniuksen rahaston tulot olivat 5 270 mk ja menot 17 900 mk. Pääomaan siirrettiin 1 800 mk, joka tällöin nousi 122 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopussa 24 500 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen miesvahvuus oli 453 miestä ja kalustovahvuus seu-

raava: paloautoja ilman kiintopumppua viisi, kuorma-autoja neljä, paloautoja kiintopumppuineen 16, moottoriruiskuja 22, 3″:n letkua 5 192 m, 2″:n letkua 4 365 m ja 1 ½″:n letkua 1 120 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta.

Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

Varapalokunta	Hälytysten luku		Yhteensä
	Kaupunki-alueella	Kaupunki-alueen ulkopuolella	
Helsingin	5	3	8
Degerön	6	2	8
Haagan	51	—	51
Karjalaisten	8	—	8
Kaarelan	5	7	12
Lauttasaaren	5	—	5
Malmin	43	—	43
Marjaniemen	12	—	12
Munkkiniemen	43	—	43
Oulunkylän	30	—	30
Pakinkylän	7	1	8
Pitäjänmäen	7	4	11
Puistolan	44	2	46
Pukinmäen	30	—	30
Tapanilan	35	1	36
Vanhan Käpylän	4	—	4
Vartiokylän Mellunkylän	6	—	6
Yhteensä	341	20	361

[1]) Summaan sisältyy lisämääräraha.

17. Huoltotoimi [1]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunnan alaisen sosiaalihuollon hallinnon alalla oli mainittavin tapahtuma huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain uuden johtosäännön vahvistaminen 13. 12. Uudella johtosäännöllä, jonka voimaantulopäiväksi määrättiin 1. 1. 1956, kumottiin samalla v:lta 1937 peräisin oleva vanhentunut johtosääntö. Lautakunnan toiminta-alaan kuuluvista kertomusvuonna toteutetuista sosiaalisista toimenpiteistä oli periaatteellisesti merkittävin yksityisten helsinkiläisten vanhainkotien jatkuvan taloudellisen tukemisen alullepano, mihin tarkoitukseen kaupungin talousarvioon oli ensi kerran merkitty erityinen määräraha. Laitoshuollon alalla jatkuivat sekä vanhainkodin että kunnalliskodin rakennustyöt. Vanhainkodissa valmistui kaksi uutta hoidokkirakennusta (F ja G), joiden yhteinen paikkaluku oli 180. Kunnalliskodissa saatiin C-hoidokkirakennuksen peruskorjaustyö päätökseen ja A-rakennuksen harjannostovaiheeseen, minkä lisäksi kaksi henkilökunnan asuntolarakennusta valmistui.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta kertomusvuonna annetusta yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 4. 2. annettu työkyvyttömyysavustuslaki ja 4. 3. annettu vastaava täytäntöönpanoasetus, 11. 2. annettu asetus kodinperustamislainalain toimeenpanoasetuksen muuttamisesta, 29. 4. annettu laki lapsilisälain muuttamisesta, 30. 12. annettu laki kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta sekä 13. 5. annettu asetus invalidihuoltoasetuksen muuttamisesta, 17. 6. annettu laki invalidirahalain muuttamisesta ja 2. 12. annettu valtioneuvoston päätös invalidihuollon antamisesta eräille jatkuvaa sairautta poteville invalideille.

Köyhäinhoidon vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 19 133 henkilöä eli 4.6 % väestöstä. Vastaava, mutta hieman toisilla perusteilla laskettu suhdeluku oli edellisenä vuonna 4.4 %.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna, mutta heidän työpäiviensä luku sitä vastoin jonkin verran suurempi. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin irtolaishuollossa olleiden lukumäärät alenivat jonkin verran, kun sitä vastoin alkoholistihuollossa olleiden lukumäärä kohosi. Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että lapsilisää, invalidirahaa ja sotaorpojen työhuoltoa saavien lukumäärät jonkin verran nousivat, kun taas sotilasavustusta ja kodinperustamislainoja saavien luvut alenivat.

Huoltotoimen bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 178.7 milj. mk tehden kertomusvuonna 1 329 020 256 mk. Nettomenot olivat 874.4 milj. mk.

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eri painoksessa.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. Lautakunnan jäseninä ja varajäseninä toimivat samat henkilöt kuin edellisenä vuonna ja sen puheenjohtajana oli edelleen jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu viiteen valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja korvausjaoston, 6 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, irtolaishuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaoston. Jaostojen kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittujen johtokuntien, kunnalliskodin johtokunnan, Tervalammen työlaitoksen johtokunnan ja työtupien johtokunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, irtolais- ja alkoholistihuoltojaostoissa toimitsija E. Saastamoinen sekä omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiotiet. kand. V. O. Järvinen.

Tilisäännön edellyttäminä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajina toimivat huoltolautakunnan valitsemina jäsenet Kreander ja Hilpi.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 9 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 104 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 15 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 170 asiaa. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	27	258	Omaisuus- ja korvausjaosto	21	259
II	27	330	Kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaosto	26	94
III	25	329	Työhuoltojaosto	26	222
IV	26	312	Alkoholistihuoltojaosto.	27	714
V	27	435	Irtolaishuoltojaosto	26	322
VI	32	242			

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 13 kertaa käsitellen 367 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 25 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 185. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 114 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännön vahvisti huoltolautakunta tulevaksi voimaan 1. 1. 1956 lukien. Samalla vahvistettiin johtosäännössä tarkoitettua eriasteista vastuuta koskevat määritelmät ja niiden tulkintaohjeet (13. 12. 104 §).

Köyhäinhoidon avustusnormit. Huoltolautakunta päätti korottaa jatkuvaa köyhäinhoidon kotiavustusta saavien henkilöiden ja ko. avustuksista osallisten perheenjäsenten ravintoavustusten perusnormit joulukuun ajaksi 500 mk:lla henkilöä kohden (14. 11. 94 §).

Samassa kokouksessaan lautakunta vahvisti köyhäinhoidon ravintoavustusten perusnormit sekä lisäravinnon ja ns. käyttövarojen normit 1. 1. 1956 lukien seuraaviksi (14. 11. 95 §): ravintoavustusten perusnormit perhetaloudessa eläville seuraavien ikäryhmien kohdalla kuukaudessa 0—3 v. 2 150 mk, 4—6 v. 2 600 mk, 7—10 v. 2 700 mk, 11—15 v.

3 500 mk, 16—59 v. 3 900 mk sekä 60— v. 4 100 mk; yksinäisille henkilöille 16—59 v. 4 100 mk ja 60— v. 4 300 mk; ulkona aterioiville, iästä riippumatta 200 mk päivässä. Lisäravinnon normit olivat kuukaudessa 7—15 v. lapsille, jotka käyvät koulua eivätkä saa ilmaista kouluateriaa 900 mk, raskaana oleville 900 mk, keuhkotuberkuloottisille 750 mk, huonossa kunnossa oleville sokeritautisille 550 mk, vatsahaavaisille 550 mk, kotitehtävissä oleville äideille, joilla on hoidossaan vähintään 3 alaikäistä lasta 975 mk, keskiraskasta työtä tekeville 1 000 mk, raskasta työtä tekeville 2 925 mk.

Käyttövarojen normit olivat kuukaudessa lapsille 700 mk, aikuisille 700 mk ja yksinäisille aikuisille erikoisperusteluin 700—1 000 mk.

Etuoikeutettu tulo köyhäinhoidossa. Sen ns. etuoikeutetun tulon suuruudeksi, jota sovelletaan annettaessa köyhäinhoitoa täydennysavustuksena työssä käyville henkilöille heidän riittämättömien tulojensa vuoksi, vahvistettiin 1. 1. 1956 lukien normaalitapauksissa 2 500 mk/kk, huoltojaostot oikeutettiin kuitenkin erityisten syiden vaatiessa yksityistapauksissa poikkeamaan sanotusta normaalimäärästä (13. 12. 103 §).

Kunnalliskodin ja vanhainkodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin ja vanhainkodin edellisen vuoden tilinpäätösten perusteella huoltolautakunta vahvisti huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1955 noudatettaviksi seuraavat hoitopäivämaksut (7. 2. 24 §):

	Kunnalliskoti mk	Vanhainkoti mk
Perittäessä korvausta valtiolta	785	807
» » vierailta kunnilta	550	550
» » yksityisiltä korvausvelvollisilta:		
a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta	190	250
b) muualla kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta	550	550
c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta	550	550

Lisäksi päätettiin, että jos 3 b)- ja 3 c)-kohdissa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen oli edellisenä vuonna tullut Helsingissä henkikirjoitetuksi, oli hänen maksettavakseen tulevan korvauksen osalta noudatettava 3 a)-kohdassa edellytettyä taksaa.

Tuberkuloottisten toipilasraha. Huoltolautakunta vahvisti seuraavat uudet ohjeet tuberkuloottisten toipilasrahojen maksamisesta (14. 3. 31 §):

1. Toipilasrahaa annetaan tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa 1. 1. 1955 alkaen toistaiseksi sellaiselle tuberkuloosin johdosta erityisessä sairaanhoitolaitoksessa varsinaista hoitoa saaneelle varattomalle tai vähävaraiselle tuberkuloositoipilaalle, jonka ao. parantolan tai tuberkuloositoimiston lääkäri katsoo olevan erityisen toipumiskauden välttämättömässä tarpeessa ja jonka voidaan katsoa toipumiskauden päätyttyä pystyvän ansiotyöllään elättämään itsensä ja perheensä.

2. Toipilasrahana maksetaan 7 500 mk kuukaudessa kuitenkin siten, että köyhäinhoidon kotiavustusta saavalle suoritettavan toipilasrahan määrä on 3 000 mk kuukaudessa.

3. Toipilasraha myönnetään kolmen kuukauden toipumiskauden ajaksi parantolasta pääsystä lukien.

4. Toipilasraha myönnetään yleensä vain ensimmäistä kertaa parantolassa hoidettavana olleelle tuberkuloottiselle. Milloin toipilas on ollut hoidettavana tuberkuloosihoitolaitoksessa useamman kuin yhden kerran, annetaan toipilasrahaa hänelle poikkeuksellisesti vain, milloin uusiutunut hoitojakso on johtanut terveydentilan olennaiseen paranemiseen ja painavat syyt puoltavat toipilasrahan antamista.

5. Toipilasrahan saamisen edellytyksenä on lisäksi: a) että toipilaalla on Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeus; b) että toipilas on täyttänyt 16 vuotta; c) että toipilas on varaton tai sellainen vähävarainen, jolla ei ole riittävästi varoja toipilaskauden käyttämiseksi itsensä kuntouttamiseen sekä d) että hakemus toipilasrahan saamisesta on jätetty tuberkuloositoimistoon yhden kuukauden kuluessa parantolasta pääsystä lukien.

6. Toipilasrahaa ei anneta sellaiselle toipilaalle: a) joka aikaisemmin jo on saanut toipilasrahaa; b) joka toipilasaikanaan saa maksuttoman ylläpidon valtion tai kunnan ylläpitämässä tai avustamassa sairaalassa, hoito- tai huoltolaitoksessa taikka joka on otettu

työ-, pakkotyö- tahi rangaistuslaitokseen; c) joka kurinpidollisista syistä on poistettu parantolasta ennen hänelle tarpeellisen hoitoajan päättymistä; d) joka omasta aloitteestaan on ennen tarpeelliseksi harkitun hoitoajan päättymistä vastoin ao. lääkärin neuvoa poistunut tai päästetty sairaalasta sekä e) jonka on todettu viettävän juopottelevaa tai hyvien tapojen vastaista taikka terveydentilaansa muutoin vaarantavaa elämää.

7. Köyhäinhoidon tarpeessa olevalle toipilaalle annetaan toipilasraha lisäavustuksena eikä sitä saa ottaa huomioon köyhäinhoitoavustuksen suuruutta määrättäessä.

8. Toipilasraha suoritetaan yleensä kuukausittain rahana toipilaalle itselleen. Milloin on aihetta epäillä sen väärinkäyttöä tai milloin muusta erityisestä syystä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, voidaan se kuitenkin suorittaa yllä tarkoitettua pienemmissäkin erissä tai luontoissuorituksena, niin myös toipilaan aviopuolisolle tai muulle hänen kanssaan yhteistaloudessa elävälle läheiselle omaiselle.

Toipilasrahan ensimmäinen erä suoritetaan viipymättä sen myöntämisen jälkeen. Toipilasrahan seuraavat erät suoritetaan vain sillä edellytyksellä, että ao. toipilas tuberkuloositoimiston tai lääkärin todistuksella osoittaa noudattaneensa toimiston antamia määräyksiä jälkitarkastuksessa käymisestä.

Ellei toipilasrahaerää ole nostettu kahden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä lukien, jolta se oli nostettavissa, ei sanottua erää asianomaiselle enää suoriteta, ellei toipilas osoita nostamatta jättämiseen olleen painavia syitä.

9. Toipilasraha myönnetään huoltolautakunnalle tehtävän kirjallisen hakemuksen perusteella, jonka toipilas ennen parantolasta poistumistaan jättää parantolalle tai välittömästi poistumisensa jälkeen Helsingin kaupungin tuberkuloositoimistolle edelleen lääkärinlausunnolla varustettuna huoltolautakunnalle toimitettavaksi.

10. Toipilasrahan maksaminen lakkautetaan: a) jos toipilas otetaan hoidettavaksi edellä 3 b) kohdassa tarkoitettuun laitokseen; b) jos hän vaarantaa jatkuvan paranemisensa jättämällä ilmeisesti noudattamatta hänelle terveyden hoitamiseksi annettuja ohjeita ja määräyksiä tai c) jos toipilaan olosuhteet niin muuttuvat, ettei hänelle enää voitaisi myöntää toipilasrahaa.

11. Toipilasrahan myöntämisestä ja lakkauttamisesta päättää ao. huoltojaosto. Kiireellisissä tapauksissa toipilasrahan kuitenkin myöntää ao. apulaisjohtaja, jonka on päätöksestään ilmoitettava jaoston seuraavassa kokouksessa.

Care-järjestön lahjavoi. Sen jälkeen kun huoltolautakunta oli saanut Care-järjestön Suomeen välittämästä lahjavoierästä Helsinkiä varten 4 440 tölkkiä (= 12 210 kg) jaettavaksi lähinnä perhelisäavustusta saaville perheille ja eräille huoltoavustusta saaville henkilöryhmille, vahvisti huoltolautakunta voin jakelussa noudatettavat periaatteet ja ohjeet (14. 11. 96 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi talousarvioon alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina AA-Kotikerholle 450 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 250 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 50 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (3. 1. 8 §, 12. 4. 46 §).

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Kun talousarvioon oli ensi kerran merkitty huoltolautakunnan käytettäväksi määräraha yksityisten vanhainkotien tukemiseksi, jakoi lautakunta siitä avustuksina kaikkiaan 24 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 4 715 960 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 702 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien luku edellisenä vuonna oli kaikkiaan 235 798 (12. 4. 49 §).

Työpisteen raha-arvo ym. Tervalammen työlaitoksessa. Suomen Työlaitosten Keskusliiton suosituksesta ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi maan muihin työlaitoksiin verrattuna korotettiin Tervalammen työlaitoksessa elatus- ja työvelvollisten työpisteen raha-arvo 55 mk:sta 60 mk:aan ja heidän ylläpitomaksunsa 275 mk:sta 300 mk:aan hoitopäivältä 1. 1. 1956 lukien (13. 12. 101 §).

Lautakunnan edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunnan hallintojaosto valitsi huoltolautakunnan edustajaksi kaupunginhallituksen asettamaan vajaamielisten sijoituskysymystä selvittelevään komiteaan huoltotoimen toimitusjohtaja A. A. Asteljoen sekä lautakunnan edustajaksi Oulunkylän Vapaan Huollon säätiön isännistöön vuosiksi 1955—1957 toimistonhoitaja I. I. Johanssonin ja hänen varamiehekseen huoltotarkastaja S. A. Nilssonin (Hall. jsto 17. 1. 5 §, 7. 3. 21 §).

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallintojaosto teki esityksiä mm. seuraavista asioista: matkustussäännön soveltamisohjeiden muuttamisesta Tervalammen työlaitoksen eräiden viranhaltijain osalta (7. 2. 23 §); huoltoviraston lapsilisätoimiston, työhuoltotoimiston ja kodinhoitotoimiston virkojen vakinaistamisesta (Hall.jsto 22. 6. 80§).

Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle eräiden virkojen järjestelyä, määrärahoja, ansiomerkkien myöntämistä ym. asioita koskevia esityksiä.

Yleisten töiden lautakunnalle huoltolautakunta lähetti esityksen kolmen vuoden (1956—1958) sijoitusohjelmaksi huoltotoimen osalta (12. 4. 44 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. seuraavista asioista: kunnalliskodin henkilökunnan neljännen asuntolarakennuksen pääpiirustuksista (7. 2. 22 §); kunnalliskodin pesulakysymyksestä (12. 4. 43 §); mielisairaanhoitopiirin järjestelykomitean mietinnöstä (12. 4. 45 §); Helsingin Sokeat—Helsingfors Blinda -nimisen yhdistyksen anomuksesta, että kaupunginhallitus velvoittaisi kaikki kaupungin laitokset ostamaan tarvitsemansa harjat yhdistyksen omistamasta sokeain myymälästä (12. 4. 47 §); kuntouttamiskomitean mietinnöstä (Hall.jsto 22. 6. 81 §); vt Tuomisen ym. aloitteesta tuberkuloottisten toipilasrahan korottamiseksi ja sen jako-ohjeiden muuttamiseksi (12. 8. 75 §); viranhaltijain nimikeryhmien vähentämisestä (12. 8. 76 §); lasten kesävirkistyskomitean mietinnöstä (12. 8. 78 §); sosiaalivirastotalokomitean mietinnöstä (12. 8. 79 §); kaupungin omistamien rakennusten hallintoa ja hoitoa selvitelleen komitean mietinnöstä (Hall. jsto 26. 9. 114 §); reumatoipilaiden toipilasrahaa koskevasta vt Lehdon ym. aloitteesta (13. 12. 102 §);

seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen ym. myöntämisestä: Kallioniemen kesäkodin kannatusyhdistys (14. 3. 32 §), Helsingin Taloustyöntekijäin yhdistys (12. 4. 48 §), Sokeaintalo-säätiö (24. 5. 60 §), Helsingin Sokeat (24. 5. 61 §), Helsingin Kaupunkilähetys (Hall. jsto 6. 6. 52 §), Suomen venäläinen evankelinen vanhainkotiyhdistys Betania (Hall.jsto 6. 6. 66 §), Helsingin Tuberkuloosiyhdistys (12. 8. 74 §), Helsingin Kuurojen yhdistys (Hall.jsto 30. 12. 170 §) sekä 27:n eri järjestön anomuksista apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemismäärärahasta (12. 4. 50 §).

Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Kansaneläkelaitos ja Valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

1. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. huoltotarkastaja A. M. Falck, huoltosisar I. H. Koskinen ja kassanhoitajat H. Käer ja I. Lindeberg. Notaariksi nimitettiin L. A. Hietaniemi. Kaupunkiliiton ansiomerkit myönnettiin kassanhoitaja H. Käerille 25 vuoden sekä huoltotarkastaja M. Bromsille, huoltosisar H. Koskiselle ja siivooja E. Lipastille 20 vuoden palveluksesta.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä erityishuoltoa hoitavilla toimistoilla, kuten alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Toimistotyö. Köyhäinhoitoa, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 26 885 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistonhoitajat tekivät edellisten lisäksi 620 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja

antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 14 363.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 6 310, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 212 877 korttia. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 5 321 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 3 875 tapauksessa ja 510 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 566 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Toimisto käsitteli 5 839 kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöä eläkehakemuksista antaen niistä tarvittavat lausunnot. Nämä pyynnöt aiheuttivat yhteensä 890 huoltotarkastajien kotikäyntiä. Rekisteritoimistossa laadittiin lisäksi huoltotoimintaa valaisevat tilastolliset katsaukset sekä koottiin niitä vartein tarvittava aineisto.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 967 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä toimistossa oli 5 628.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 58 744 (ed. vuonna 56 730). Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän sen huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 4 765 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta toimisto peri korvauksina yhteensä 1 966 354 mk.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi lausuntoja yhteensä 1 384 sekä laati 4 034 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 625 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 220 uutta irtolaistapausta, 793 uutta alkoholistitapausta sekä 514 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 24 257. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 936 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 482 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 708 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Köyhäinhoidon vaikutuspiiri. Köyhäinhoitotilaston laatimisessa on kertomusvuonna otettu käytäntöön uusi periaate köyhäinhoidon vaikutuspiirin selvittämiseksi. Aikaisemmin käytössä olleen henkilöperiaatteen sijasta on aineisto nyt ryhmitelty ns. päämiesperiaatteen mukaan, jossa kukin yksinäinen henkilö ja kukin koossa oleva perhe vastaa yhtä tilastoyksikköä. Erimuotoisten ja -suuruisten perhekuntien luku ja osuus köyhäinhoitoa saaneiden joukossa on täten ensi kerran saatu täsmällisesti valaistuksi.

Kertomusvuonna sai tämän mukaisesti ryhmiteltynä köyhäinhoitoa seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perhekuntia:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	2 566	21.5
» » lapsia huollettavana	21	0.2
» naiset, ilman lapsia	5 863	49.2
» » lapsia huollettavana	1 140	9.6
avioparit, ilman lapsia	1 382	11.6
» lapsia huollettavana	941	7.9
Yhteensä	11 913	100.0

Niiden perhekuntien luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli siten 2 102. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli									Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Yksinäiset miehet	8	11	1	1	—	—	—	—	—	21
Naimattomat naiset	247	32	7	6	—	—	—	—	—	292
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	237	329	171	68	30	8	3	2	—	848
Aviopuolisot	217	271	201	131	64	30	16	8	3	941
Yhteensä	709	643	380	206	94	38	19	10	3	2 102

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 4 897.

Köyhäinhoitoa saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaanlukien, oli 19 133, mikä luku osoittaa köyhäinhoidon vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 4.6 %.

Köyhäinhoidon vaikutuspiirin selvittämiseksi edellä olevalla tavalla saatu luku ei ole täysin vertauskelpoinen aikaisemmilta vuosilta peräisin oleviin tietoihin. Lähinnä sitä vastaavat aikaisemmin lasketut varsinaisten ja tilapäisten avunsaajain sekä välillisesti avustettujen yhteislukumäärät, jotka kuitenkin ovat hieman alhaisempia kuin jos ne olisi laskettu uuden periaatteen mukaan. Ottaen huomioon tämän varauksen on köyhäinhoidon vaikutuspiiri vv. 1946—1955 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	Köyhäinhoidon vaikutuspiiri		Vuosi	Köyhäinhoidon vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta		Henkilöluku	% väkiluvusta
1946	10 192	3.0	1951	12 151	3.2
1947	10 481	2.0	1952	13 485	3.5
1948	10 390	2.9	1953	17 432	4.4
1949	12 714	3.5	1954	17 852	4.4
1950	12 363	3.3	1955	19 133	4.6

Köyhäinhoitoa saaneiden kotipaikkaoikeus. Päämiehen köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden mukaan laskien 20.6 % köyhäinhoitoa saaneista oli sellaisia, joilla oli kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa, ja on tähän luettu myös ne tapaukset, joissa kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Sanottu suhdeluku oli suunnilleen samaa suuruusluokkaa kuin lähinnä edellisinä vuosina.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsyistä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus tai muu työkyvyttömyys (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 64.0 %. Vanhuudenheikkous esiintyi syynä 18.1 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 9.1 %:lla ja työttömyys 3.7 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1946—1955 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina seuraava:

Avuntarpeen syy	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Vanhuudenheikkous	25.4	26.5	22.5	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1
Mielisairaus ja vajaamielisyys	21.8	23.4	22.5	20.2	20.4	20.9	20.4	17.5	17.8	18.1
Muut sairaudet [1]	40.5	38.9	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9
Aviopuolison kuolema	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1
Perheen suurilukuisuus	0.6	0.9	1.0	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6
Epäsosiaalinen elämäntapa [2]	6.3	6.4	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1
Työttömyys	1.2	0.9	0.8	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7
Muut syyt [3]	4.0	2.7	3.7	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

[1]) Erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky.
[2]) Avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, perheen jättäminen ym.
[3]) Riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä oli vanhuudenheikkous. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20—29 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli huomattava. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 v.	20-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60-64 v.	65- v.
Vanhuudenheikkous	—	—	—	—	—	—	53.6
Mielisairaus ja vajaamielisyys	16.1	20.4	21.9	24.9	23.9	18.6	9.6
Muut sairaudet	36.8	34.9	42.0	50.3	64.3	73.3	33.9
Aviopuolison kuolema	—	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
Perheen suurilukuisuus	—	0.5	2.2	1.0	0.3	0.1	0.0
Epäsosiaalinen elämäntapa	16.8	31.0	19.5	12.6	3.9	1.7	0.4
Työttömyys	6.4	6.9	7.4	4.5	4.2	3.4	0.6
Muut syyt	23.9	6.0	6.8	6.6	3.3	2.8	1.8
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Köyhäinhoidon muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

Köyhäinhoidon muoto	Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoito	4 277
» yksityishoito	3
» kotiavustus	4 909
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta	2 724
Kaikkiaan	11 913

Köyhäinhoito oli säännöllistä 45.7 %:lla, lopuilla lyhytaikaista. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna annettiin keskeytymättä vähintään 6 kk:n aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta kesti vähintään 9 kk. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus.

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	luku	%	luku	%	luku	%
16—19	64	1.3	91	1.3	155	1.3
20—29	531	11.0	646	9.1	1 177	9.9
30—39	855	17.8	792	11.1	1 647	13.8
40—49	1 122	23.3	950	13.4	2 072	17.4
50—59	958	20.0	957	13.5	1 915	16.1
60—64	358	7.4	566	8.0	924	7.7
65—69	353	7.3	739	10.4	1 092	9.2
70—79	440	9.2	1 601	22.5	2 041	17.1
80—	128	2.7	761	10.7	889	7.5
Tuntematon	1	0.0	—	—	1	0.0
Yhteensä	4 810	100.0	7 103	100.0	11 913	100.0

Vanhuuden rajan 65 vuotta oli sivuuttanut 33.8 % päämiehistä.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen lisäeläkettä, vanhuusavustusta tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Köyhäinhoitoa saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	2 587	1 293	50.0
» naiset, ilman lapsia	5 863	4 459	76.1
» » lapsia huollettavana	1 140	62	5.4
Avioparit, ilman lapsia	1 382	704	50.9
» lapsia huollettavana	941	159	16.9
Kaikki	11 913	6 677	56.0

Yllä mainituista 704 lapsettomasta avioparista 478 oli sellaisia, joissa kumpikin sai kansaneläkkeen lisäeläkettä, vanhuusavustusta tai työkyvyttömyyseläkettä. Vastaava luku yllä mainituista 159 avioparista, joilla oli lapsia, oli 101.

Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista oli saanut ko. etuuksia.

Mainittakoon, että kansaneläkkeen, vanhuusavustuksen ja työkyvyttömyyseläkkeen saajien osalta köyhäinhoito oli luonteeltaan täydentävää avustusta.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 6 367 päämiestä ja 791 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 7 158 eri henkilöä (ed. v. 6 667).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 306 344 (1 229 621), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 182.5 huoltopäivää (184.4).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheen jäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidett. kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**2 395**	**3 972**	**6 367**	**791**	**7 158**	**1 306 344**	**182.5**
Kaupungin omat laitokset	**2 084**	**3 079**	**5 163**	**609**	**5 772**	**1 064 718**	**184.5**
Huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan alaiset	*590*	*1 265*	*1 855*	*75*	*1 930*	*441 615*	*228.8*
Kunnalliskoti	345	794	1 139	63	1 202	244 167	203.1
Vanhainkoti	188	523	711	13	724	188 680	260.6
Tervalammen työlaitos	89	—	89	—	89	8 403	94.4
Toivolan oppilaskoti	1	—	1	—	1	365	365.0
Sairaalat	*918*	*789*	*1 707*	*405*	*2 112*	*109 169*	*51.7*
Marian sairaala	340	326	666	145	811	23 641	29.2
Kivelän sairaala	254	321	575	108	683	30 712	45.0
Tuberkuloosiparantola	264	56	320	19	339	44 076	130.0
Auroran sairaala	65	47	112	137	249	6 551	26.3
Malmin sairaala	49	65	114	15	129	3 391	26.3
Toipumiskoti	17	9	26	1	27	798	29.6
Mielisairashoitolat	*694*	*1 168*	*1 862*	*141*	*2 003*	*513 755*	*256.5*
Nikkilän sairaala	437	803	1 240	56	1 296	420 975	324.8
Kivelän sairaala	206	198	404	66	470	53 930	114.7
B-mielisairaala, Salo	4	65	69	1	70	23 224	331.8
Huoltotoimiston keskuskodit	—	44	44	7	51	5 738	112.5
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	98	168	266	31	297	9 888	33.3
Kesäsiirtolat	*1*	*2*	*3*	—	*3*	*179*	*59.7*
Muiden omistamat laitokset	**430**	**1 123**	**1 553**	**232**	**1 785**	**241 626**	**135.4**
Vanhain- ja turvakodit	*58*	*554*	*612*	*28*	*640*	*116 104*	*181.4*

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1955

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidett. kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Vanhainkoti Altenheim	—	5	5	—	5	1 755	351.0
» Bergahemmet	—	3	3	—	3	914	304.7
» Betania, Venäl. Evank.	—	1	1	—	1	184	184.0
» De gamlas hem	—	5	5	—	5	1 504	300.8
» Etel. ruotsal. seurakunnan	—	1	1	—	1	16	16.0
» Helenahemmet	—	2	2	—	2	730	365.0
» Palvelijatarkoti, Helsingin Taloustyöntekijäin	—	11	11	—	11	3 390	308.2
» Hemgården	—	5	5	—	5	1 546	309.2
» Iltala	—	5	5	—	5	888	177.6
» Kanerva	—	12	12	—	12	4 270	355.8
Kotkan	1	—	1	—	1	186	186.0
Kylänpää	—	8	8	—	8	2 714	339.3
» Käpyrinne	4	18	22	1	23	6 572	285.7
» Lugnet	—	9	9	—	9	2 638	293.1
» Maria-yhdistyksen	—	19	19	—	19	5 784	304.4
» Metodistien	—	3	3	—	3	850	283.3
» Pohj. suomal. seurakunnan	—	1	1	—	1	365	365.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	7	7	—	7	2 028	289.7
» Ruotsalaisten seurakuntain	—	2	2	—	2	177	88.5
» Saalem seurakunnan	—	7	7	—	7	1 948	278.3
» Seurakuntien	—	74	74	—	74	22 171	299.6
» Sjömansro	3	—	3	—	3	1 095	365.0
» Solhem, Porvoo	2	1	3	1	4	2 218	554.5
» Syysaurinko	1	2	3	—	3	1 020	340.0
» Venäläinen	10	47	57	3	60	18 580	309.7
Lepokoti HelsinginSokeat-yhdistyksen	1	—	1	—	1	61	61.0
» Kaisankoti	—	25	25	3	28	1 078	38.5
» Kalevalaisten naisten	—	1	1	—	1	10	10.0
» Kovaosaisten Ystävät -yhdistyksen	7	—	7	—	7	548	78.3
» Lepopirtti, Helsingin talous-työntekijäin	3	6	9	1	10	970	97.0
» Lomakodit	1	2	3	—	3	244	81.3
» Lomaliiton lomakoti	1	—	1	—	1	52	52.0
» Mallusjoen	13	11	24	—	24	1 823	76.0
» Pelastusarmeijan	—	1	1	—	1	17	17.0
Lepokoti Punainen tupa	—	1	1	—	1	14	14.0
» Päiväkumpu	10	8	18	—	18	666	37.0
» Säde	—	1	1	—	1	30	30.0
» Tyynelä	—	1	1	—	1	8	8.0
» Vivamo	—	2	2	—	2	35	17.5
Hovin Koulukoti	2	—	2	—	2	730	365.0
Kuhankosken Tyttökoti	—	2	2	—	2	546	273.0
Kuortaneen Invaliidikoti	1	—	1	—	1	191	191.0
Söderlundin Lastenkoti	—	1	1	—	1	136	136.0
Åvikin Kuuromykkäkoti	—	1	1	—	1	365	365.0
Eeva-Maria-koti	—	35	35	5	40	2 350	58.8
Emmauskoti	—	92	92	7	99	12 744	128.7
Seurakuntien nuorisokoti	—	1	1	—	1	42	42.0
Ensi-Koti	—	83	83	1	84	5 411	64.4
Pippingsköldin äitikoti	—	52	52	7	59	4 066	68.9
Solhem, pelastusarmeijan äitikoti	—	3	3	—	3	346	115.3
Raamattuopisto	—	2	2	—	2	78	39.0
Työkodit ja -siirtolat	*1*	*25*	*26*	*1*	*27*	*1 757*	*65.1*
Rajamäen työsiirtola Väinölä	1	—	1	—	1	365	365.0
Sairaalat, parantolat, huoltokodit yms.	*276*	*474*	*750*	*189*	*939*	*32 695*	*34.8*
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosastot	—	87	87	33	120	1 360	11.3
» » » muut osastot	101	178	279	93	372	8 770	23.6
Kätilöopisto	—	46	46	8	54	741	13.7
Suomen Punaisen Ristin sairaala	132	90	222	37	259	6 057	23.4
» » » Plastiikkasairaala	4	1	5	—	5	371	74.2
Eira Sairaala	—	1	1	—	1	38	38.0

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidett. kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Allergiasairaala	2	8	10	2	12	519	43.0
Suomenlinnan ihotautisairaala	1	—	1	—	1	19	19.3
Turun lääninsairaala	—	—	—	1	1	159	159.0
Vaasan lääninsairaala	—	1	1	—	1	13	13.0
Nurmijärven kunnansairaala	—	1	1	—	1	9	9.0
Someron kunnansairaala	—	—	—	1	1	9	9.0
Heinolan reumasairaala	7	4	11	3	14	1 161	82.9
Västra Nylands sjukhus	—	1	1	—	1	8	8.0
Hyrylän sotilassairaala	1	—	1	—	1	212	212.0
Porvoon synnytyslaitos	—	5	5	—	5	41	8.2
Työterveyslaitos	5	5	10	—	10	271	27.1
Parantolat	7	5	12	4	16	2 395	149.7
Invaliidisäätiön Huoltolaitos	1	1	2	—	2	48	24.0
» parantola	—	2	2	—	2	53	26.5
Kolmirannan Naisinvaliidien Ammattioppilaitos	—	1	1	—	1	17	17.0
Betania Sairaskoti	—	2	2	—	2	730	365.0
Helsingin Sairaskoti	—	12	12	—	12	3 745	312.1
Kotivalli	1	2	3	—	3	58	19.3
Vaajasalon kaatumatautisten parantola	3	3	6	1	7	2 330	332.9
Veikkolan Parantola	10	19	29	7	36	2 975	82.6
Luontolan Parantola	—	1	1	—	1	30	30.0
Salve Sairasaputoimisto	7	3	10	—	10	329	32.9
Radiumkoti	2	6	8	1	9	179	19.9
Mielisairashoitolat	*101*	*174*	*275*	*20*	*295*	*91 070*	*308.7*
Kellokosken sairaala	36	66	102	12	114	35 257	309.3
Lapinlahden sairaala	6	4	10	2	12	516	43.0
Niuvanniemen sairaala	—	1	1	—	1	365	365.0
Pitkäniemen sairaala	1	3	4	—	4	1 460	365.0
Uudenkaupungin piirimielisairaala	—	16	16	2	18	6 570	365.0
Harjavallan piirimielisairaala	1	—	1	—	1	365	365.0
Tammisaaren piirimielisairaala	34	59	93	4	97	29 257	301.6
Rinnekoti	17	18	35	—	35	12 775	365.0
Vaalijala	5	7	12	—	12	4 140	345.0
Toivolan poikakoti	1	—	1	—	1	365	365.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 81.5 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 33.8 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli melkein puolet eli 46.3 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 589 miestä ja 1 265 naista eli yhteensä 1 854 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 264 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

Kunnalliskodin v. 1953 aloitetuista muutos- ja korjaustöistä saatiin kertomusvuonna C-rakennuksen korjaus päätökseen ja rakennuksen vastaanotto tapahtui 21. 5. A-rakennuksen korjaustyö edistyi harjannostovaiheeseen kesäkuussa. Henkilökunnan uusista asuinrakennuksista saatiin kertomusvuonna käyttöön hoitajien ja siivoojien sekä perheellisten asuntolat

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon tohtori C. G. V. Vasastjernan valitseminen alilääkärin virkaan ja farmaseutti E. E. Vihervaaran valitseminen laitosapteekin hoitajaksi. Laitoksen pitkäaikainen viranhaltija, työtoiminnan valvoja L. F. Tairiala kuoli 6. 5. Suomen Kaupunkiliiton hopeisen ansiomerkin pitkäaikaisesta palveluksesta sai pesuapulainen H. Piili.

Huollettavat. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 345 miestä ja 857 naista, yhteensä 1 202 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 581 henkilöä, vuoden

varrella otettiin 621 ja poistettiin 435 henkilöä. V:een 1956 jäi 767 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	78	Lähetettiin muihin laitoksiin	19
Lähetettiin kotikuntaansa	3	Kuoli	272
Lähetettiin vanhainkotiin	63	Yhteensä	435

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina selviää seuraavasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	56	36	595	Heinäkuu	63	21	641
Helmikuu	28	24	604	Elokuu	99	37	712
Maaliskuu	38	31	606	Syyskuu	63	60	750
Huhtikuu	18	19	603	Lokakuu	60	43	762
Toukokuu	17	14	598	Marraskuu	43	41	777
Kesäkuu	82	34	601	Joulukuu	54	75	767
				Koko vuosi	621	435	669

Huoltopäiviä oli koko vuonna 244 167 eli 203.1 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	210 658 466	Kunnalliskodin	1 024 269
Yhteiset menot	46 468 645	Luontoisetukorvaukset	10 061 166
Yhteensä	257 127 111	Yhteensä	11 085 435

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 530 746 mk (ed. v. tappio 399 613 mk). Siitä tuottivat kunnalliskodin työhuoneet voittoa 274 370 mk ja pesula tappiota 852 184 mk sekä puutarha voittoa 47 068 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 1 053: 01 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 007: 60 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 009: 80 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 105: 52 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 15 513 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla annettiin hoitoa kertomusvuonna 1 007 kertaa. Fysikaalista hoitoa annettiin 7 807 kertaa. Poliklinikassa lääkärin vastaanotolla käyntien luku oli 2 056 ollen suurin marraskuussa, 210, ja pienin heinäkuussa, 116.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä 48 tapauksessa, pääasiallisesti yliopiston patologisella laitoksella.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 272 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.	Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	1	2	3	Ruoansulatuselinten taudit	1	3	4
Tartunta- ja loistaudit	3	3	6	Herkistymissairaudet	—	1	1
Hermoston taudit	6	21	27	Veren ja vertamuodostavien elinten taudit	2	3	5
Verenkiertoelinten taudit	15	91	106	Tapaturmat	—	2	2
Hengityselinten taudit	18	64	82	Sekalaiset	—	2	2
Virtsaelinten taudit	1	6	7	Yhteensä	56	215	271
Kasvaimet	9	17	26				

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Kunnalliskodin huolettavien sielunhoito Käpylän laitoksen osalta siirtyi kertomusvuoden alusta kaupungin evankelisluterilaisten seurakuntien hoidettavaksi. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä, joista kymmenkunta suurempaa tilaisuutta, oli 230 ja niissä osanottajia kaikkiaan n. 12 000. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 29.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 1 882. Huollettavien käytössä oli lisäksi 231 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa. Kanttiini tuotti niinikään huollettaville virkistystä. Eri järjestöt ovat toimeenpanneet juhlia. Elokuvaesityksiä oli laitoksessa ja sen haaraosastoissa yhteensä 118 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 13 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 1 203 ja työtupien työntekijöiden 5 167.

Vanhainkoti

Vanhainkodissa jatkui rakennustoiminta edelleen. Vuoden aikana valmistuivat käyttöön huollettavien G- ja F-asuntolat, joissa kummassakin oli 90 hoitopaikka.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 188 miestä ja 536 naista eli yhteensä 724 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 484 henkilöä, vuoden varrella otettiin 240 ja poistettiin 105 henkilöä. V:een 1956 jäi 619 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	18	Lähetettiin muihin laitoksiin	6
Lähetettiin kunnalliskotiin	20	Kuoli	61
		Yhteensä	105

Uusien huollettavien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen huollettavien luku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden
Tammikuu ..	19	8	489	Heinäkuu ...	4	5	479
Helmikuu ...	5	6	452	Elokuu	8	10	477
Maaliskuu ...	6	4	489	Syyskuu	68	23	505
Huhtikuu ...	4	4	488	Lokakuu	79	6	573
Toukokuu ...	4	5	489	Marraskuu ...	26	4	618
Kesäkuu	8	10	478	Joulukuu	9	20	623
				Koko vuosi...	240	105	517

Huoltopäiviä oli koko vuonna 188 680 eli 260.6 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Vanhainkodin	201 978 496	Vanhainkodin	1 912 181
		Luontoisetukorvaukset	6 551 273
Yhteensä	201 978 496	Yhteensä	8 463 454

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 062: 61 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 017: 75 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 103: 31 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Yleensä oli tämä toiminta

terapian luontoista. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilitöitä, nahkamuotoilua, verkonkudontaa, kirjansidontaa, korinpunontaa ja muovityötä ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairasosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 427 potilasta, joista 221 akuuttisairaiden hoitolassa. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 3 392, ollen suurin marraskuussa, 427, ja pienin helmikuussa, 164. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 7 613. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 4 205 kertaa. Röntgenosastolla kävijöitä oli vuoden kuluessa 395. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 61 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Verenkiertoelinten taudit	13	33	46
Hengityselinten taudit	1	3	4
Virtsaelinten taudit	—	2	2
Kasvaimet	3	4	7
Aivotulehduksen jälkitila	1	—	1
Hirttäytyminen	1	—	1
Yhteensä	19	42	61

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa suomenkielisiä 56 yhteensä 2 943 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 10 yhteensä 175 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 4 suomenkielisiä ja 5 ruotsinkielisiä. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 3 477 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 279 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 50 elokuvanäytöstä, keskusradio jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 592 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli laitoksessa 89 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 54 miestä, v:een 1956 jäi 33.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 257 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 118.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 246 eri miestä.

Koko laitoksen kaikkien huollettavien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen huollettavien luku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen huollettujen luku päivää kohden
Tammikuu ..	28	21	153.2	Heinäkuu ...	30	14	122.1
Helmikuu ...	19	23	161.9	Elokuu	22	28	110.3
Maaliskuu ...	36	27	148.2	Syyskuu	36	25	117.2
Huhtikuu ...	40	27	149.5	Lokakuu ...	45	22	140.0
Toukokuu ...	32	32	135.5	Marraskuu ..	23	15	151.1
Kesäkuu	27	32	122.5	Joulukuu ...	32	48	157.2
				Koko vuosi [1]	370	314	139.6

[1] Laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määrät eivät tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 50 970.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 31 216 904 mk ja bruttotulot 15 778 395 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 5 398 326 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 612: 46 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 302: 89 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 196: 98 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 37 536 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 2 960 230 mk:n arvosta, mistä summasta 2 423 375 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi 47 kertaa vuoden kuluessa tarkastamassa huollettavia ja hänen vastaanotoillaan kävi tällöin kaikkiaan 1 203 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit pitämällä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien keskimääräisiä kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja puutarhaa 148.02 ha ja 552.70 ha metsää. Viljelystapa on edelleen ollut vapaa-konjunktuuriviljelyä, jossa runsaan kotieläinpidon vaatiman laajan rehunviljelyn ohella on pyritty voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Sato	
		Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Syysrypsi	10.19	10 323	1 013
Peruna	5.47	90 550	16 554
Sokerijuurikas	4.72	88 700	18 792
Lanttu	3.16	77 400	24 494
Rehusokerijuurikas	4.39	66 000	15 034
Kaura	17.08	50 780	2 973
Herne	2.58	2 552	989
Syysruis	3.82	7 473	1 956
Ohra	1.40	2 905	2 075
Kevätvehnä	16.03	26 332	1 643
Heinä (kuivattu)	30.47	96 300	3 160

Hevosia oli vuoden aikana 10. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 713. Traktoreita on laitoksella 2 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 53 ja lopussa 48 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1954—1955 3 758 kg maitoa, 166 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.4. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 150 500 kg. Parhaan lehmän vuosituotanto oli 6 138 kg maitoa, 294 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.8. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 418 ja vuoden lopussa 491 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 524 sikaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista henkilöä, joista 2 miestä ja yksi nainen.

Kotiavustukset

Aikaisemmin mainituista 11 913 päämiehestä sai kertomusvuonna köyhäinhoitoa kotiavustuksen muodossa 7 633, joista 4 909 pelkästään kotiavustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiavustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoitoa.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1951	4 026: 15	1952	5 012: 03	1953	5 721: 29	1954	5 840: 94	1955	5 889: 80

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui seitsemässä työryhmässä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 150. Työtupien puutyöosaston työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä ovat olleet vaatetushankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina taulukko-osastosta tarkemmin ilmenevällä tavalla ollen pienimmillään, 126, kesäkuussa sekä suurimmillaan, 152, tammikuussa. Työpäiviä oli koko vuonna 33 133 ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 852: 20 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 274: 93 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 82 799 546 mk ja bruttotulot 84 485 058 mk, joten nettotuloksi kirjanpidon mukaan jäi 1 685 512 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 50: 87 mk.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, kun sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 67 910 mk, joka jaettiin avustuksina 42 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux-rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Alma Liljebladin rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Waldemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 936 eri henkilöä, joista 369 miestä ja 567 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaishuoltotoimenpiteitä kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1946	165	587	752
1938	132	359	491	1947	180	621	801
1939	176	466	642	1948	242	665	907
1940	145	551	696	1949	206	605	811
1941	112	579	691	1950	218	547	765
1942	69	597	666	1951	297	521	818
1943	75	629	704	1952	368	507	875
1944	63	571	634	1953	372	574	946
1945	71	548	619	1954	385	581	966
				1955	369	567	936

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 220, erikseen miehistä uusia 117 ja naisista 103. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1947	109	164	273
1938	71	171	242	1948	145	184	329
1939	79	185	264	1949	97	122	219
1940	53	238	291	1950	122	112	234
1941	35	169	204	1951	173	116	289
1942	20	202	222	1952	183	98	281
1943	37	203	240	1953	154	115	269
1944	15	116	131	1954	129	112	241
1945	41	128	169	1955	117	103	220
1946	129	187	316	Yhteensä	1 827	2 971	4 798

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 38.1 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 180 eli 19.2 %, miehistä 25.5 % ja naisista 15.2 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	49.1	41.6	44.5
» maalaiskunnissa	49.3	57.5	54.3
Ulkomailla	1.6	0.9	1.2

Äidinkielenä oli suomi 880:llä, ruotsi 53:lla ja lopuilla 3:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä lain mukaan irtolaishuoltoon joutuneet irtolaiset sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	64	17.3	60	10.6	124	13.2
Työn vieroksuminen	189	51.2	177	31.2	366	39.1
Kerjuu	5	1.4	2	0.3	7	0.8
Ammattihaureus	—	—	323	57.0	323	34.5
Muu peruste[1])	111	30.1	5	0.9	116	12.4
Yhteensä	369	100.0	567	100.0	936	100.0

[1]) Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltotoimenpiteet. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	11	3.0	21	3.7	32	3.4
Kotikuntaan lähettäminen	23	6.2	30	5.3	53	5.7
Irtolaisvalvonta	161	43.6	132	23.3	293	31.3
Työlaitos	92	24.9	233	41.1	325	34.7
Pakkotyö	2	0.6	19	3.3	21	2.3
Jälkivalvonta	79	21.4	132	23.3	211	22.5
Ilman huoltotoimenpidettä	1	0.3	—	—	1	0.1
Yhteensä	369	100.0	567	100.0	936	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan lähes kaksi viidesosaa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 13.6 %, valvonta-asteelle 45.0 %, työlaitoksessa oli 16.8 % ja jälkivalvonnassa 4.1 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 60 060, josta 13 028 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	188	50.9	261	46.0	449	48.0
Naineita	114	30.9	164	28.9	278	29.7
Leskiä	17	4.6	30	5.3	47	5.0
Eronneita	50	13.6	112	19.8	162	17.3
Yhteensä	369	100.0	567	100.0	936	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli kaikista irtolaisista 114 eli 12.2 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 9.0 % ja naisista 14.3 %.

Lapsia oli kaikkiaan 319 irtolaisella yhteensä 539.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18-20 v.[2]) %	21-29 v. %	30-39 v. %	40-49 v. %	50-59 v. %	60 v.— %	Yhteensä %
Miehiä	2.2	23.8	30.9	27.9	12.2	3.0	100.0
Naisia	4.4	32.6	31.2	23.3	6.9	1.6	100.0
Kaikkiaan	3.5	29.2	31.1	25.1	9.0	2.1	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 21 eli 2.2 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 44 eli 4.7 %, kansakoulun käyneitä oli 757, eli 80.9 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 46 eli 4.9 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 41:llä eli 4.4 %:lla, ammattikoulun oli käynyt 26 eli 2.8 % ja ammattiopiston 1 irtolainen.

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina.

[2]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 v. nuorempaan henkilöön.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	1.1	2	0.3	6	0.7
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	5	1.4	5	0.9	10	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	18	4.9	43	7.6	61	6.5
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	15	4.1	16	2.8	31	3.3
b) työntekijöitä	9	2.4	27	4.8	36	3.8
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	117	31.7	208	36.7	325	34.7
Muita työntekijöitä	190	51.5	181	31.9	371	39.6
Merimiehiä ja kalastajia	6	1.6	—	—	6	0.7
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	2	0.5	4	0.7	6	0.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	68	12.0	68	7.2
Muun elinkeinon harjoittajia	3	0.8	1	0.2	4	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	—	12	2.1	12	1.3
Yhteensä	369	100.0	567	100.0	936	100.0

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein samalla tavoin.

Muita tietoja. Kaikista irtolaisista oli 217 eli 23.2 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 524 eli 56.0 % kaikista, miehistä erikseen 278 eli 75.3 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 55.5 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 8 810 557 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 2 388 480 mk, joten nettomenoiksi jäi 6 422 077 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 482 henkilöä, joista 3 206 miestä ja 276 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku nousi hieman edellisestä vuodesta. Niinä vuosina, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1946	1 794	197	1 991
1938	764	41	805	1947	2 448	321	2 769
1939	817	38	855	1948	2 769	348	3 117
1940	533	14	547	1949	2 620	309	2 929
1941	426	12	438	1950	3 076	338	3 414
1942	493	50	543	1951	3 115	296	3 411
1943	650	98	748	1952	3 328	292	3 620
1944	509	109	618	1953	3 438	277	3 715
1945	1 447	198	1 645	1954	3 186	268	3 454
				1955	3 206	276	3 482

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 486 miestä ja 203 naista eli yhteensä 2 689 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 720 miestä ja 73 naista eli kaikkiaan 793 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1946	968	104	1 072
1938	484	24	508	1947	1 297	170	1 467
1939	315	8	323	1948	1 184	148	1 332
1940	150	4	154	1949	864	97	961
1941	201	8	209	1950	972	96	1 068
1942	242	43	285	1951	835	73	908
1943	346	78	424	1952	916	75	991
1944	191	65	256	1953	859	71	930
1945	915	126	1 041	1954	685	68	753
				1955	720	73	793
				Yhteensä	12 529	1 367	13 896

Uusien alkoholistien yhteissumma 13 896 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 9.8 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksista.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 22.2 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	49.0	42.8	48.5
» maalaiskunnissa	49.9	55.4	50.3
Ulkomailla	1.1	1.8	1.2

Äidinkielenä oli suomi 3 246:llä, ruotsi 221:llä ja jokin muu kieli 15:llä.

Huollon peruste. Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	74	2.3	3	1.1	77	2.2
Häiriö tai pahennus	1 197	37.3	95	34.4	1 292	37.1
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	90	2.8	2	0.7	92	2.6
Rasitukseksi joutuminen	38	1.2	4	1.5	42	1.2
Köyhäinhoidon tarve	14	0.4	2	0.7	16	0.5
Juopumuspidätykset	1 547	48.3	162	58.7	1 709	49.1
Vapaaehtoisuus	246	7.7	8	2.9	254	7.3
Yhteensä	3 206	100.0	276	100.0	3 482	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.3 % (ed. v. 5.0 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 58. 6 % ja hairiön tai pahennuksen osuus 29.5 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 254 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	789	24.6	55	19.9	844	24.3
Raittiusvalvonta	1 140	35.6	138	50.0	1 278	36.7
Huoltolaanlähettämispäätös	299	9.3	19	6.9	318	9.1
Huoltolahoito, täytääntöönpantu	391	12.2	34	12.3	425	12.2
Jälkivalvonta	587	18.3	30	10.9	617	17.7
Yhteensä	3 206	100.0	276	100.0	3 482	100.0

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 58.6 %, raittiusvalvontaan 28.1 %, huoltolahoitoon määrättiin 10.4 % ja jälkivalvontaan ehti vain 2.9 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 69 097, joista 5 918 oli naisten. Numeroista puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 186	37.0	59	21.4	1 245	35.8
Naineita	1 547	48.2	114	41.3	1 661	47.7
Leskiä	48	1.5	34	12.3	82	2.3
Eronneita	425	13.3	69	25.0	494	14.2
Yhteensä	3 206	100.0	276	100.0	3 482	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli alkoholisteista 4.9 %, erikseen miehistä 4.7 % ja naisista 6.5 %. Lapsia oli 1 610 alkoholistilla yhteensä 3 216.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v. —	Kaikkiaan
Luku	2	13	496	1 021	1 282	552	116	3 482
%	0.1	0.4	14.2	29.3	36.8	15.9	3.3	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 73 eli 2.1 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 150 eli 4.3 %, kansakoulun käyneitä oli 2 673 eli 76.8 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 131 eli 3.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 196:llä eli 5.6 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 24 eli 0.7 %. Ammattikoulua oli alkoholisteista käynyt 208 eli 6.0 % ja ammattiopiston 27 eli 0.8 %.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	70	2.2	3	1.1	73	2.1
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	14	0.4	—	—	14	0.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	141	4.4	31	11.2	172	5.0
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	172	5.4	10	3.6	182	5.2
b) työntekijöitä	85	2.6	13	4.7	98	2.8
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 490	46.5	119	43.1	1 609	46.2
Muita työntekijöitä	1 090	34.0	74	26.8	1 164	33.4
Merimiehiä ja kalastajia	57	1.8	—	—	57	1.6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	62	1.9	4	1.5	66	1.9
Yksityisten palvelijoita	—	—	13	4.7	13	0.4
Muun elinkeinon harjoittajia	6	0.2	2	0.7	8	0.2
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	19	0.6	7	2.6	26	0.8
Yhteensä	3 206	100.0	276	100.0	3 482	100.0

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanlukien.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 294 eli 8.4 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 26 792 381 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti toisilta kunnilta ja valtiolta korvauksina yhteensä 310 888 mk, joten lopullisiksi nettomenoiksi jäi 26 481 493 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipolikliinikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti lääketieteen lisensiaatti H. Carpelan. Vastaanotto oli kahdesti viikossa alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimiston yhteydessä. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 520 potilasta, joiden käyntikertojen yhteinen luku nousi 2 840:een.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston toiminnan taustaa valaisevat osaltaan seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä Helsingissä asuvien henkilöiden osalta.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 185 eri henkilöä, joista miehiä 12 087 ja naisia 1 098. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 269 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 761 ja syytteeseen asetettiin 7 796 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 32 170. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.44 ja naisten osalta 2.44. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja heinäkuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 6 039, irtolaisina rekisteröityjä 1 082 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 1 515.

Juopumuspidätykset vv. 1945—1955 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1951	28 430	2 300	30 730	32 139	3 709
1952	31 833	2 446	34 279	35 647	3 814
1953	31 607	2 474	34 081	35 273	3 666
1954	28 862	1 946	30 808	31 945	3 083
1955	29 879	2 291	32 170		

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta, pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 708 eri henkilöön, joista 688 miespuolista ja 20 naispuolista. Näistä oli 194 jo edellisenä vuonna ollut raithuollon kohteena.

Vuodesta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1951	811	7	818
1948	254	12	266	1952	743	22	765
1949	569	16	585	1953	729	13	742
1950	784	14	798	1954	685	24	709
				1955	688	20	708

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä kertomusvuonna 256 eli 36.1 %. Raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	56.8	40.0	56.3
» maalaiskunnissa	42.9	60.0	43.4
Ulkomailla	0.3	—	0.3

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	585	85.0	18	90.0	603	85.2
Raittiussuojelu	103	15.0	2	10.0	105	14.8
Yhteensä	688	100.0	20	100.0	708	100.0

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	575	83.6	11	55.0	586	82.8
Naineita	111	16.1	9	45.0	120	16.9
Eronneita	2	0.3	—	—	2	0.3
Yhteensä	688	100.0	20	100.0	708	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 35.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita, nimittäin 72.3 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	—	196	512	708
%	—	27.7	72.3	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	3	0.4	—	—	3	0.4
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	0.2	—	—	1	0.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	3	0.4	—	—	3	0.4
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	18	2.6	1	5.0	19	2.7
b) työntekijöitä	62	9.0	6	30.0	68	9.6
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	283	41.1	10	50.0	293	41.4
Muita työntekijöitä	203	29.5	—	—	203	28.7
Merimiehiä ja kalastajia	19	2.8	—	—	19	2.7
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	33	4.8	—	—	33	4.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	1	5.0	1	0.1
Muun elinkeinon harjoittajia	3	0.4	—	—	3	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	60	8.8	2	10.0	62	8.8
Yhteensä	688	100.0	20	100.0	708	100.0

Kustannukset. Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat olleet vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 862:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 30 232 000 mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 438 232 400 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 404 117 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 437 828 283 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	57 286	97 776	940	98 716
II	57 879	98 326	970	99 296
III	58 350	99 114	935	100 049
IV	58 744	99 609	964 [1])	100 573

Lapsilisää nostaneet perheet (= nostajat) ryhmittyivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	30 971	6 lapsesta	121
2 »	18 260	7 »	38
3 »	6 878	8 »	10
4 »	1 940	9 »	3
5 »	521	10 »	2
		Yhteensä	58 744

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 494 omaiselle kaikkiaan 25 419 638 mk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	320	heinäkuu	250
helmikuu	298	elokuu	273
maaliskuu	318	syyskuu	372
huhtikuu	304	lokakuu	386
toukokuu	307	marraskuu	375
kesäkuu	328	joulukuu	359

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 1 666.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 15 719 työpäivää, joista 1 259 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 1 966 354 mk.

[1]) Tähän sisältyy 6 lasta, joista yksityisen lastenkodin johtaja kasvattajan ominaisuudessa nosti lapsilisän.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja tuberkuloottisten toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 836 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 14.4 milj. mk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.0 milj. mk sellaisille, joiden valtiolta saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 655 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 6.7 milj. mk, josta kaupungin osuus oli 0.9 milj. mk. Tämän lisäksi tulee 99 invalidille invalidirahana maksetut 61.6 milj. mk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 211 sotaorvolle kaikkiaan 6.1 milj. mk, minkä lisäksi 35 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 246 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 6.4 milj. mk:n arvosta.

Tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten kaupungin talousarvioon varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 399 539 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan tuberkuloositoipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettin lisäksi 200 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Tuberkuloositoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 284 henkilölle yhteensä 5 236 425 mk. Toipilasrahan suuruus oli 7 500 mk kuukaudessa paitsi samanaikaisesti köyhäinhoitoa saaville 3 000 mk kuukaudessa, ja maksettiin sitä säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1955 varoja yhteensä 1 405 209 766 mk, josta määrästä kuitenkin 2 milj. mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 1 325 996 581 mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (9 475 499 mk) sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, kurssimenoihin ym. suoritetut erät (1 029 009 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 1 315 492 073 mk. Kun tästä vähennetään tulot 441 063 092 mk, jää jäljelle 874 428 981 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1955. Edellisestä vuodesta ne nousivat 93 195 058 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1946—1955 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1946	114 765 724	1951	478 825 024
1947	154 004 698	1952	611 778 806
1948	228 448 069	1953	685 298 841
1949	291 800 076	1954	781 233 923
1950	357 843 589	1955	874 428 981

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1955.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	170 000 000	249 199 042	+ 79 199 042
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	1 000 000	1 024 269	+ 24 269
Työhuoneet	2 000 000	3 285 095	+ 1 285 095
Puutarha	800 000	1 063 435	+ 263 435
Pesula	13 440 000	13 264 156	— 175 844
Luontoisetujen korvaukset	14 700 000	10 061 166	— 4 638 834
Tervalammen työlaitos	17 077 080	15 778 395	— 1 298 685
Tervalammen maatila	36 295 264	37 915 924	+ 1 620 660
Työtuvat	100 000 000	84 485 058	— 15 514 942
Kodinhoitajatoiminta	10 500 000	15 772 452	+ 5 272 452
Vanhainkoti	5 725 000	8 463 454	+ 2 738 454
Sekalaiset tulot	600 000	750 646	+ 150 646
Yhteensä	372 137 344	441 063 092	+ 68 925 748

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) Ylitys (—)
	Markkaa			
Huoltolautakunta sekä huoltovirasto	148 074 947	12 067 130	156 384 458	+ 3 757 619
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	45 187 370	3 105 312	46 468 645	+ 1 824 037
Kunnalliskoti	238 525 594	194 481	210 658 466	+ 28 061 609
Työhuoneet	3 178 992	50 000	3 010 725	+ 218 267
Puutarha	1 078 040	73 120	1 016 367	+ 134 793
Pesulaitos	13 876 284	743 586	14 116 340	+ 503 530
Tervalammen työlaitos	32 169 744	1 019 810	31 216 904	+ 1 972 650
Tervalammen maatila	34 162 780	558 980	32 517 598	+ 2 204 162
Työtuvat	113 768 905	442 222	82 799 546	+ 31 411 581
Vanhainkoti	204 203 360	8 878 779	201 978 496	+ 11 103 643
Yksityiskotihoito	500 000	—	34 500	+ 465 500
Sairaalahoito	174 100 000	—	174 529 004	— 429 004
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	10 500 000	—	15 622 003	— 5 122 003
Suoranaiset avustukset	330 000 000	—	317 723 497	+ 12 276 503
Päivähoitokustannukset	300 000	—	379 845	— 79 845
Matkakustannukset	650 000	—	725 011	— 75 011
Hautauskustannukset	2 200 000	—	2 649 155	— 449 155
Alkoholistihuollon tehostaminen	3 500 000	—	3 174 910	+ 325 090
Kunnallinen työhuolto	3 200 000	—	2 464 461	+ 735 539
Sekalaiset menot	2 273 750	—	2 278 000	— 4 250
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	20 000 000	—	22 270 500	— 2 270 500
Vanhusten kodinhoito	2 000 000	—	1 765 400	+ 234 600
Tuberkuloottisten jälkihuolto	10 000 000	—	5 236 425	+ 4 763 575
Yhteensä	1 393 449 766	27 133 420	1 329 020 256	+ 91 562 930

Huoltotoimen bruttomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1946	410: 01	1951	1 858: 50
1947	564: 33	1952	2 346: 54
1948	813: 64	1953	2 643: 87
1949	1 027: 54	1954	2 876: 85
1950	1 383: 98	1955	3 219: 39

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia ja osuuksia vanhuusavustuksista kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 224 680 189 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin v. 1955 rahakorvauksina annetusta huollosta 320 668 289 mk, josta 249 199 042 mk koski huoltolautakunnan ja 71 469 247 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta peritty	48 281 413	8 114 250	56 395 663
Toisilta kunnilta peritty	40 122 094	17 263 725	57 385 819
Yksityisiltä peritty	160 795 535	46 091 272	206 886 807
Yhteensä	249 199 042	71 469 247	320 668 289

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 41 mieheltä työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 615 065 mk, josta 573 195 mk huoltolautakunnalta saadun ja 41 870 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	249 199 042	71 469 247	320 668 289
Työllä korvattu	573 195	41 870	615 065
Yhteensä	249 772 237	71 511 117	321 283 354

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 65 228 529 mk eli 35.5 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta perittyjen korvausten määrät 43.9 %, toisilta kunnilta perittyjen 11.9 % ja yksityisiltä perittyjen 40.3 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1946—1955 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1946	42.0	1947	36.4	1948	34.3	1949	34.7	1950	36.1
1951	39.4	1952	45.4	1953	47.7	1954	62.3	1955	64.5

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä edelliseltä vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1946	8.5	1947	11.0	1948	11.6	1949	11.8	1950	13.4
1951	13.1	1952	14.2	1953	16.8	1954	16.0	1955	18.8

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 21 864 887 mk.

18. Lastensuojelu[1)]

Yleistä

Kertomusvuosi oli pääkaupungin lastensuojelutyössä suuressa määrin verrattavissa edellisiin sodanjälkeisiin vuosiin. Jatkuvasti jouduttiin kiinnittämään huomiota sijoitustoiminnan laajentamiseen ja sen laadun parantamiseen. Niinpä lastensuojelulautakunnan alaiset paikallisasiamiehet saivat toimintaohjeekseen uuden johtosäännön ja lastensuojeluviraston sijoitushenkilöstöä voitiin lisätä. Laitossijoitus oli edelleenkin vaikeuksissa. Uusia laitoksia ei monista aikaisemmista aloitteista huolimatta saatu käyttöön eikä riittävää hoidokkien lajittelua eri laitosten kesken tämän vuoksi suoritetuksi. Kun vajaamielisten lasten laitossijoituskysymys oli kertomusvuonna edelleenkin vasta komiteavaiheessa, jouduttiin sosiaalisesti vaikeimmassa asemassa olevia syvästi vajaamielisiäkin sijoittamaan tavallisiin lastenkoteihin. Näiden toiminta vaikeutui ja kehittyi tämän vuoksi jatkuvasti varsin ikävään suuntaan. Yksityisten lastenhuoltolaitosten perustamista ja laajentamista sekä niiden toimintamahdollisuuksien parantamista tuettiin edelleen kaupungin lainoin ja avustuksin.

Lastensuojelutyön syventämisen merkkeinä näkyivät kertomusvuoden aikana perustettu lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimisto ja erityisluokan perustaminen vajaamielisiä lapsia varten Toivolan oppilaskotiin. Näistä edellinen merkitsi käännettä mentaalihygienisessä työssä, sillä lastensuojeluvirasto pääsi täten kiinteään henkilökohtaiseen kosketukseen psykiatri- ja psykologityövoiman kanssa. Vajaamielisten lasten erityisluokalla pyrittiin saamaan kokemuksia siitä, missä määrin vajaamielisten varsinaista laitossijoitusta voitaisiin vastaisuudessa välttää kotihoitoa tukevan erityisopetuksen avulla.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Sosiaaliministeriön 5 p:nä marraskuuta 1951 vahvistaman Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön mukaan lastensuojelulautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, niin myös yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan kertomusvuonna 4. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

[1)] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Puheenjohtaja:
Manninen, S., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V. A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Ylppö, A., professori
Bruun, E., ylikirjastonhoitaja
Aaltolahti, E., rouva
Loimaranta, S., yhteisk. tiet. kand.
Westerlund, G., varatuomari
Ikonen, A., arkistonhoitaja
Siimeslahti, A., rouva

Varajäsenet:
Lahdensuu, S., lääket. ja kir. tohtori
Ehrström, I., ekonomi
Lojander, I., rouva
Mattila, K., opettaja
Mickwitz, A.-M., kirjastoamanuenssi
Parkkari, M., rouva
Halme, S., autonkuljettaja
Karvinen, A., toimittaja
Heiniö, P., ylilääkäri

Lisäjäsenet:
Linkopuu, E., rouva
Jyrkänne, A., rouva
Dahl, L., rouva
Aminoff, M., rouva

Varalisäjäsenet:
Suosalmi, M., rouva
Ristimäki, I., rouva
Björkqvist, S., rouva
Palmgren, E., filosofian maisteri

Lautakunnan varajäsen Mattila erosi 9. 2. ja hänen tilalleen tuli terveyssisar T. Voipio v. 1956 päättyväksi toimikaudeksi.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi:

lastenhuoltojaostoon: Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne;
suojelukasvatusjaostoon: Westerlund, Siimeslahti ja Linkopuu;
äitiysavustus- ja perhelisäjaostoon: Ylppö, Loimaranta ja Dahl;
elatusapujaostoon: Ikonen, Aaltolahti ja Aminoff.

Lastenkotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun sekä koulukotien johtokuntaan puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Siimeslahti. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toimitusjohtaja A. E. Heiskanen sekä hänen varamiehenään lastenkotien johtokuntaan lastenhuollontarkastaja M. Törnudd ja koulukotien johtokuntaan nuorisonhuoltaja K. A. Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rahatoimenjohtaja E. Waronen, lastenhuoltojaostossa filosofian maisteri M. V. Loppi sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiotieteen kandidaatti V. O. Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 285 (v. 1954 222) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti vuoden aikana 12 ja koulukotien johtokunta 11 kokousta. Eri jaostojen toimintaa selostetaan tuonnempana asianomaisen toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin Sofianlehdon vastaanottokodin A-osastolla. Läsnä oli 29 luottamusmiestä ja virkailijaa.

Lastensuojelulautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Perhesijoitus, sijoituskotien hankinta ja niiden valvonta. Paikallisasiamiehet esittivät palkankorotusanomuksensa. Tässä yhteydessä tuli pohdittavaksi koko lasten sijoitustoiminnan järjestely ja tehostaminen. Lautakunta päätti [1]) vahvistaa sosiaaliohjesäännön

[1]) Lastens. lk. 18. 1. 11 §.

60 §:n mukaisin valtuuksin paikallisasiamiehiä varten uuden ohjesäännön; kehottaa lastensuojeluvirastoa turvautumaan Uudenmaan läänin ulkopuolella sijaitsevien puutteellisesti valvottujen sijoituskotien tarkastuksissa Pelastakaa Lapset yhdistyksen asiamiehiin, mikäli yhdistyksellä on ao. kunnissa asiamiehiä; esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunnan ottamille paikallisasiamiehille, joiden valvottavana on 30—70 lasta, saadaan suorittaa peruspalkkioksi aikaisemmin vahvistettujen valvontapalkkioiden lisäksi 5 000 mk ja asiamiehille, joiden valvottavana on yli 70 lasta, 10 000 mk vuosineljänneksessä sekä esittää kaupunginhallitukselle, että lastensuojeluvirastoon saataisiin palkata lasten kesäsijoituksesta huolehtiva huoltotarkastaja.

Kaupungin nuorisonhuoltolaitosten uudistaminen. Koulukotien johtokunta valmisti suunnitelman kaupungin nuorisokotien uudistamiseksi. Tämän esityksen pohjalta lautakunta esitti [1]) kaupunginhallitukselle, että perustettaisiin kaksi uutta, yhteensä 45 paikkaa käsittävää vastaanottokotia, minkä jälkeen Ryttylän koulukodin rakennuksət voitaisiin käyttää kaupungin muihin tarkoituksiin.

Laitoshoidokkien hampaiden hoito. Sen johdosta, että käytännössä kouluhammasklinikka entistä pienemmässä määrin saattoi huolehtia laitoshoidokkien hampaiden tarkastuksista ja hoidosta, lautakunta päätti [2]) saattaa kouluhammasklinikan työjärjestystä tutkivan komitean tietoon, että lastenhuoltolaitosten olisi saatava vapaasti järjestää hoidokkiensa hampaiden tarkastus ja hoitotoimenpiteet laitoksen kannalta edullisimmalla tavalla, sekä oikeutti jo siinä vaiheessa maaseudulla sijaitsevat lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset käyttämään lähinnä paikallisen hammaslääkärin apua silloin kun kouluhammasklinikka ei voi laitoksen pyynnöstä näitä tehtäviä suorittaa.

Lastenkotien entisten hoidokkien jälkihuolto. Eräät lastenkodit joutuvat väliaikaisesti huolehtimaan entisistä hoidokeistaan näiden täytettyä 16 vuotta, koska nämä eivät voi selviyyä yksin laitoksen ulkopuolella. Näitä tapauksia varten lautakunta hyväksyi [3]) ohjeet. Lautakunta päätti [4]) lisäksi, että laitoksessa tilapäisesti huollossa oleva entinen, 16 vuotta täyttänyt huollettava suorittaa huollostaan laitokselle 250 mk vuorokaudelta, paitsi jos hän työssä ollen ei nauti laitoksesta aamiaista, jolloin maksu on 200 mk vuorokaudelta.

Apukouluasteen alapuolella olevien vajaamielisten lasten opetus. Koska lastenhuoltotoimiston kirjoissa oli 20 vähämielistä tai heikkomielistä lasta, joita ei hyväksytty apukouluun, lautakunta esitti [5]) kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin palkkaamaan Toivolan oppilaskotiin askarteluluokan opettaja kokeilumielessä. Esitys hyväksyttiin ja erityisluokka perustettiin syyslukukauden alkaessa.

Karjatalouden lopettaminen Toivoniemen maatilalla. Kun Toivoniemen maatilan navetta kaipasi huomattavia korjauksia ja tilan karja olisi ollut uusittava ja kun toisaalta koulukodin toiminta ei välttämättä vaadi karjataloutta, lautakunta päätti [6]) esittää kaupunginhallitukselle, että Toivoniemen karjatalous saataisiin lopettaa 31. 5. mennessä. Esitys hyväksyttiin ja karjatalous lopetettiin.

Laitosopettajien tehtävät ja palkkaus. Toivolan oppilaskodin opettajat esittivät, että heidät vapautettaisiin kesätyöstä laitoksessa ja että palkkoja tarkistettaisiin. Lautakunta päätti [7]) esittää kaupunginhallitukselle, että lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön 15 § muutettaisiin niin, että opettajien tehtävänä olisi yleensä huolehtia annettujen säännösten ja määräysten mukaisesta opetuksesta ja kasvatuksesta laitoksen kansakoulussa, mutta että »laitoksen toiminnan niin vaatiessa lastensuojelulautakunta voisi velvoittaa kansakoulunopettajan tämän lisäksi johtajan määräysten mukaan ohjaamaan huollettavien vapaa-ajan harrastuksia ja heidän työntekoaan, huolehtimaan kirjaston ja harrastusvälineistön hoidosta ja käytöstä oppilaiden hyväksi ja suorittamaan muita huollettavien valvontaan ja kasvatukseen kuuluvia tehtäviä». Valtuusto hyväksyi ja sosiaaliministeriö vahvisti ohjesäännön muutoksen. Muutoksen täytäntöönpano laitoksissa siirtyi seuraavaan vuoteen.

Huoneistotilan varaaminen Munkkiniemen pohjoisosasta. Kaupunginhallituksen kehotettua lauta- ja johtokuntia ilmoittamaan, missä määrin ne tarvitsivat huonetiloja ko. asuntoalueelta, lautakunta esitti [8]), että lastenhuoltolaitoksen perustamista varten varattaisiin n. 280 m² suuruinen huoneistotila.

---

[1]) Lastens. lk. 22. 3. 51 §. — [2]) S:n 22. 3. 53 §. — [3]) S:n 22. 3. 60 §. — [4]) S:n 26. 4.72 §. — [5]) S:n 26. 4. 69 §. — [6]) S:n 26. 4. 92 §. — [7]) S:n 17. 5. 95 §. — [8]) S:n 14. 6. 128 §.

Lastensuojeluviraston huoneistotarve. Lautakunta esitti [1]), että kiinteistölautakuntaa kehotettaisiin varaamaan lastensuojeluviraston tarpeisiin sopivaa huoneistotilaa keskuskorttelista tai sen välittömästä läheisyydestä. Esitys johti tulokseen, ja elatusaputoimisto kokonaisuudessaan pääsi muuttamaan v. 1956 puolella uuteen huoneistoon Aleksanterinkatu 46 A V-kerros.

Lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten paloturvallisuus. Kaupungin paloviranomaiset määräsivät sosiaaliministeriön kiertokirjeisiin vedoten suoritettavaksi useissa lastenhuoltolaitoksissa huomattavia muutostöitä, joiden toteuttaminen olisi vaatinut huomattavia kustannuksia. Ministeriön kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen lautakunta esitti [2]) kaupunginhallitukselle, että ministeriötä pyydettäisiin tarkistamaan annettuja paloturvallisuusmääräyksiä tai määräämään riittävän pitkä siirtymäkausi, jonka kuluessa laitosten tulisi suorittaa tarpeelliseksi havaitut paloturvallisuuden tehostamista tarkoittavat korjaustyöt. Kun ministeriö piti kuitenkin välttämättömien töiden suorittamista tarpeellisena, lautakunta esitti [3]) kaupunginhallitukselle, että se kehottaisi yleisten töiden lautakuntaa suorittamaan Malmin ja Kullatorpan lastenkodeissa, Metsäkummun tarkkailukodissa, Toivolan oppilaskodissa ja Sofianlehdon vastaanottokodissa kaupungin palolaitoksen määräämät paloturvallisuustyöt kuitenkin siten, ettei Malmin ja Kullatorpan lastenkodeissa eikä Metsäkummun tarkkailukodissa ryhdytä nykyisissä rakennuksissa suuriin muutostöihin. Samalla pyydettiin, että yleisten töiden lautakunta laatisi yhteistoimin lastensuojeluviraston kanssa piirustukset ja kustannusarvion 16—18-paikkaisesta osastorakennuksesta Malmin lastenkotiin, 18-paikkaisesta osastorakennuksesta Metsäkummun tarkkailukotiin sekä 30-paikkaisesta osastorakennuksesta Kullatorpan lastenkotiin. Asian ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Sofianlehdon vastaanottokodin paikkaluvun vahvistaminen. Laitoksen A-osaston (pikkulasten osasto) paikkaluku oli ennestään vahvistettu 100:ksi. Kun käytännössä osastolla on kuitenkin vuosikausia jouduttu pitämään 115 hoidokkia, lautakunta vahvisti [4]) A-osaston paikkaluvun tosioloja vastaavaksi eli II kerroksen erityisosastolla 20:ksi, III kerroksen 0—1-vuotiaitten osastolla 46:ksi ja III kerroksen 1—2-vuotiaitten osastolla 49:ksi eli yhteensä 115 hoitopaikaksi. Sosiaaliministeriö vahvisti muutoksen.

Erään huvilan osto lastenhuoltotarkoituksiin. Jatkuvan laitospaikkapuutteen johdosta lastensuojeluvirasto tarkkaili avautuvia mahdollisuuksia uusien laitosten perustamiseksi. Lautakunta esitti [5]), että tarjolla oleva metsämaatontti Sipoon pitäjän Massbyn kylässä yhteispinta-alaltaan 20 790 m² niillä olevine rakennuksineen ostettaisiin lastensuojelutarkoituksiin käytettäväksi toistaiseksi vajaamielisten lastenkotina. Ratkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Laitoksissa hoidettavien uutteruusrahat. Lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön 33 §:n mukaisesti lautakunta vahvisti [6]) uutteruusrahan antamista koskevat seuraavat yleiset perusteet: 1) lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset jakavat huollettaville, jotka eivät ole ansiotyössä, uutteruusrahaa talousarvioon merkityn määrärahan puitteissa siten, että uutteruusrahan suuruutta määrättäessä otetaan huomioon huollettavan käyttäytyminen, huolellisuus, ahkeruus ja erityiset työsuoritukset; 2) leikki-ikäisille ja syvästi vajaamielisille ei suoriteta yleensä säännöllistä uutteruusrahaa, vaan erityistapauksissa annetaan tilapäisiä raha- tai esinepalkintoja; 3) uutteruusrahat pyritään jakamaan viikon tai korkeintaan kahden viikon väliajoin ja 4) erityiseksi työsuoritukseksi ei yleensä katsota sellaisten tehtävien suorittamista, jotka kuuluvat huollettavan jokapäiväisiin velvollisuuksiin, vaikka toisaalta tällaisten velvollisuuksien laiminlyönti saattaa vaikuttaa käytöstä ja huolellisuutta koskeviin arvosteluihin.

Mustalaislähetyksen lastenkodin rakennusapu. Mustalaislähetys anoi ylläpitämänsä lastenkodin laajennustöitä varten kaupungilta 4 milj. mk:n korotonta lainaa. Vallitsevan pientenlasten paikkapulan vuoksi lautakunta esitti [7]) kaupunginhallitukselle, että anottu laina myönnettäisiin sillä ehdolla, että se kuoletetaan 20 vuoden kuluessa ja että lastensuojelulautakunta saa käyttöönsä vähintään 20 vuoden ajaksi uudesta lastenkodista 7 pienten ja 3 kouluikäisten lasten hoitopaikkaa.

Sosiaalilääkärin toimistoa koskevat ohjesääntömääräykset. Lastensuojeluvirastossa toimi vuoden alusta alkaen sosiaalilääkäri kahden psykologin ja huoltotarkastajain avusta-

[1]) Lastens. lk. 14. 6. 131 §. — [2]) S:n 9. 8. 186 §. — [3]) S:n 13. 12. 268 §. — [4]) S:n 9. 8. 206 §. — [5]) S:n 13. 9. 223 §. — [6]) S:n 11. 10. 243 §. — [7]) S:n 11. 10. 244 §.

mana. Saavutetun kokemuksen perusteella ja mahdollisen valtionavun hakemista varten kävi välttämättömäksi muodostaa lastensuojeluvirastoon erillinen sosiaalilääkärin toimisto. Tämä vaati puolestaan sosiaaliohjesäännön eräiden pykälien muuttamista. Lautakunta esitti [1]), että sosiaaliohjesäännön pykäliin 46, 52, 58 ja 59 tehtäisiin tarpeelliset muutokset ja ohjesääntöön lisättäisiin uusi 51 a) pykälä. Esityksen käsittely siirtyi seuraavaan vuoteen.

Perhelisien ja äitiysavustusten maksattaminen. Kun lastenvalvojan toimisto v. 1956 tulee siirtymään pois lastensuojeluviraston yhteydestä, lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lastensuojeluviraston alaisen äitiysavustus- ja perhelisätoimiston kassa- ja tilitoimisto siirrettäisiin toistaiseksi rahatoimistoon ja siinä suhteessa tehtäisiin sosiaaliohjesäännön 23 §:ään mahdollisesti tarvittavat muutokset. Esitys hyväksyttiin ilman ohjesäännön muutosta.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma- sekä yksityisloma-anomuksia käsiteltiin 197 (159).

Edellä mainittujen päätösten ja esitysten lisäksi lautakunta antoi etupäässä kaupunginhallituksen pyynnöstä yhteensä 20 (21) erilaista lausuntoa. Näistä mainittakoon lausunnot seuraavista asioista: virkasäännön 39 §:n 5 momentin muuttamisesta koskemaan myös lastenhuoltolaitosten henkilökuntaa [2]); nuorisokodin sijoittamisesta II linjan—Vallininkadun kulmaan [3]); matkustussäännön soveltamisesta Tervalammen työlaitoksen viranhaltijoihin ja heidän erikoismääräystensä ulottamisesta kaupungin muihin viranhaltijoihin [4]); sosiaalivirastotalohankkeesta [5]); kaupungin omistamien rakennusten hallinnosta ja hoidosta [6]); sairaanhoitajatarkoulun oppilaiden harjoittelusta Sofianlehdon vastaanottokodissa [7]) ja Barnens Värn -nimisen yhdistyksen laina-anomuksesta [8]).

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan viiteen toimistoon. Vuoden aikana aloitti toimintansa kuudes toimisto, jonka ohjesääntö joutui vahvistettavaksi vasta v. 1956. Lastensuojeluviraston toimistot ovat seuraavat:

1. *Hallinnollinen toimisto,* jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi hovioikeuden auskultantti A. E. Heiskanen.

Toimistoon kuuluvina toimivat lääketieteen lisensiaatti P. Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja lääketieteen lisensiaatti K. Leppo lastenpsykiatrina. Lautakunnan sihteerinä oli sosionomi E. Stenholm.

2. *Lastenhuoltotoimisto,* jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluivat lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri M. Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri A. Hytönen.

3. *Suojelukasvatustoimiston* tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, filosofian maisteri E. Frangén.

4. *Sosiaalilääkärin toimisto,* jonka tehtäviin kuului psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisonhuolto-

[1]) Lastens. lk. 13. 12. 269 §. — [2]) S:n 18. 1. 9 §. — [3]) S:n 22. 3. 52 §. — [4]) S:n 22. 3. 55 §. — [5]) S:n 9. 8. 201 §. — [6]) S:n 13. 9. 210 §. — [7]) S:n 13. 12. 275 §. — [8]) S:n 15. 11. 265 §.

tapauksissa. Toimiston päällikkönä oli lääketieteen lisensiaatti S. Syvänne, joka toimi 1. 1. — 30. 9. välisenä aikana osapäivätyössä ja 1. 10. lähtien päätoimisena. Psykologeina olivat filosofian maisteri H. Mäntyoja ja filosofian lisensiaatti J. Borg. Sosiaalityöntekijöinä toimivat lastensuojeluviraston huoltotarkastajat.

5. *Elatusaputoimisto*, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja, varatuomari A. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, lainopin kandidaatti V. Nystedt.

6. *Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto*, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asia miesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 308 vakinaista ja 36 tilapäistä viranhaltijaa sekä 36 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 380 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa vastaavasti 67, 7, —, eli yhteensä 74 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 47 979 kirjelmää (ed. v. 42 833). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 269 (1 174), lastenhuoltotoimiston 14 808 (13 800), suojelukasvatustoimiston 6 381 (5 485), elatusaputoimiston 15 131 (13 592) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 10 390 (8 782).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsittää 115-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paikkaisen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa on tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi filosofian kandidaatti W. Erko apunaan 101 muuta vakinaista ja 6 tilapäistä viranhaltijaa.

Metsäkummun tarkkailukoti. Laitos on 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailukoti. Laitoksen vs. johtajana toimi lääketieteen lisensiaatti K. Leppo lastenpsykiatrin tehtäviensä ohella apunaan 8 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena normaalilasten laitoksena. Kodin johtajana oli terveyssisar I. Siirala apunaan 9 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja E. Hytönen apunaan 13 muuta viranhaltijaa sekä 4 työntekijää.

Toivolan oppilaskoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja V. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 35 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä tai ammattiopissa ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli sosionomi E. Mikonsaari. Lisäksi oli laitoksessa 2 muuta viranhaltijaa ja yksi työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Lehto. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 14 muuta viranhaltijaa ja yksi työntekijä.

Nukarin lastenkoti Nurmijärvellä syvästi vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. Ojalainen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä yksi työntekijä.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 75 paikkaisena vajaamielisten lasten päivähoitokotina. Johtajana oli lastentarhanopettaja T. Särkijärvi. Lisäksi oli laitoksessa 9 muuta viranhaltijaa.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen vs. johtajana toimivat opettaja A. Vuorela 10. 9. saakka ja siitä lähtien vuoden loppuun opettaja R. Nuotio. Lisäksi oli laitoksessa opettaja ja 4 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen Hausjärven pitäjässä voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M. E. Sutinen apunaan 34 muuta viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi opettaja H. Laaksonen apunaan 8 muuta viranhaltijaa.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvontaa suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien Toivolan oppilaskodin ja Aulan osalta lastenhuollontarkastaja sekä koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus laitosten kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintaan kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit saattoivat käydä kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta huolehtivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastajat.

Lääkintähuolto laitoksissa järjestettiin siten, että terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. Leisti. Sosiaalilääkärin toimisto, johtajanaan lääketieteen lisensiaatti S. Syvänne, suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia ja tässä suhteessa antoi hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri on suorittamiensa tarkastusten perusteella antanut lasten terveydentilasta mm. seuraavia tietoja.

Lasten terveydentila pysyi edelleen aikaisempien vuosien tasalla. Suurin osa sairaustapauksista oli tarttuvia kuume-, hengityselin- ja ruuansulatuselinsairauksia. Kun laitosten eristysmahdollisuudet olivat edelleen puutteelliset, uudet tulokkaat levittivät helposti infektioita. Laitosten hygieniset olosuhteet yleensä olivat moitteettomat, mutta eräissä laitoksissa ei pihaaman järjestelyä ja roskien säilytystä ole saatu tyydyttävästi hoidetuksi. Laitoksista on lähetetty sairaalahoitoon 32, paikallisen lääkärin tai poliklinikan tarkastuksiin 164 ja tuberkuloositarkastukseen 119 lasta, minkä lisäksi tuberkuloositarkastus on suoritettu 108 henkilökuntaan kuuluvalle. Sofianlehdon A-osastolla kuoli neljä lasta, joista yksi keskosena, kaksi aivovammaisina ja yksi synnynnäisesti epämuodostuneena. Sairaustapausten lukumäärä ja taudin syyt ilmenevät eri laitoksissa seuraavasta taulukosta:

Tautiryhmä	Sofianlehto os. A	Sofianlehto os. B—C	Hyvönen	Malmi	Kullatorppa	Metsäkumpu	Nukari	Toivola	Lemmilä	Ryttylä	Toivoniemi	Yhteensä
Tulirokko	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Vesirokko	11	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	14
Hinkuyskä	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Sikotauti	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Influensa	20	31	—	22	—	16	30	17	16	30	—	182
Ripulitaudit	111	46	3	—	—	1	—	14	10	—	—	185
Angina	14	5	5	7	16	6	2	8	—	19	—	82
Hengityselinkatarrit	336	117	20	42	13	7	30	33	12	33	10	653
Keuhkokuume	8	1	—	—	1	—	1	—	—	2	—	13
Korvatulehdus	15	8	3	3	2	6	1	8	4	1	—	51
Silmäsairaus	46	2	—	3	1	—	—	—	—	2	—	54
Ihottumat	22	1	3	1	4	2	—	—	—	3	—	36
Paiseet	20	1	—	3	6	7	2	3	5	7	—	54
Tapaturmat	—	9	—	3	6	—	1	10	7	19	—	55
Muut	1	—	2	1	—	—	—	—	2	3	2	11
Yhteensä	607	224	36	85	49	48	67	93	56	119	12	1 396

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 631 (2 123) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei ole laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 145 (80) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista koski 16 (31) aviolapsia ja 105 (55) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 11 (19) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi muihin Skandinavian maihin. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoittajan, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Yhteensä		Kaikkiaan
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	
Ilmoittaja											
Huoltoviranomainen	12	6	32	35	71	51	—	—	115	92	207
Terveydenhoitoviranomainen	67	47	62	56	38	19	1	—	168	122	290
Kouluviranomainen	—	—	—	—	11	15	—	—	11	15	26
Poliisiviranomainen	4	6	20	21	24	21	—	3	48	51	99
Holhousviranomainen	7	—	30	25	40	37	2	4	79	66	145
Muut viranomaiset	7	6	24	22	35	32	—	1	66	61	127
Lastensuojelujärjestöt	7	9	4	8	8	7	—	—	19	24	43
Lastensuojeluvirkailijat	12	9	29	20	45	33	6	2	92	64	156
Vanhemmat	155	128	243	192	172	145	6	4	576	469	1 045
Yksityiset henkilöt	31	26	94	91	104	133	5	9	234	259	493
Yhteensä	302	237	538	470	548	493	20	23	1 408	1 223	2 631
Ilmoituksen syy											
Lapsen:											
sairaus	21	15	11	9	7	4	—	—	39	28	67
vajaamielisyys	8	5	9	4	20	5	1	—	38	14	52
sielullinen poikkeavuus	—	—	12	5	11	13	—	—	23	18	41
raajarikkoisuus	—	—	1	1	1	2	—	—	2	3	5
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	7	7	—	—	7	7	14
Vanhempien:											
kuolema	1	2	6	4	11	12	—	2	18	20	38
sairaus	75	66	97	86	71	49	1	1	244	202	446
mielisairaus	13	2	10	14	30	14	3	5	56	35	91
ansiotyö	18	9	17	12	10	3	—	—	45	24	69
hoidon laiminlyönti	23	21	65	61	50	48	—	2	138	132	270
kasvatuskyvyn puute	3	—	8	10	29	34	7	—	47	44	91
hylkääminen	3	5	8	15	9	12	—	—	20	32	52
huolimattomuus	7	4	11	4	13	9	—	—	31	17	48
juoppous	20	6	63	65	62	73	1	4	146	148	294
vankilassaolo	1	1	2	3	1	1	—	—	4	5	9
lapsen pahoinpitely	1	1	11	10	23	23	1	2	36	36	72
asuntovaikeudet	82	88	114	92	57	52	1	—	254	232	486
avio- tai asumusero	12	1	37	30	60	44	2	4	111	79	190
lapseen kohd. siveellisyysrikos	—	—	—	3	3	2	—	—	3	5	8
muut syyt	14	11	56	42	73	86	3	3	146	142	288
Yhteensä	302	237	538	470	548	493	20	23	1 408	1 223	2 631
Toimenpiteet											
Varoitus	3	1	7	17	16	23	2	3	28	44	72
Suojeluvalvonta	2	1	5	4	10	7	2	1	19	13	32
Huostaanotto:											
9 § 2 kapp. c-kohdan mukaan	73	52	96	66	38	28	—	1	207	147	354
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	3	—	4	7	9	12	—	1	16	20	36
sopimuksen perusteella	74	63	90	53	54	39	—	—	218	155	373
vastoin vanhempien tahtoa	—	—	—	2	6	1	—	—	6	3	9
Lausunnot eri viranomaisille	10	1	34	33	56	53	2	4	102	91	193
Vain tutkimustoimenpiteet	66	49	165	142	203	165	8	9	442	365	807
Muut toimenpiteet	29	30	74	83	107	107	2	3	212	223	435
Ei mitään toimenpiteitä	42	40	63	63	49	58	4	1	158	162	320
Yhteensä	302	237	538	470	548	493	20	23	1 408	1 223	2 631

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2 891 (2 803) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 2 252 (2 159) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 1 438 (1361) yksityisiin perheisiin ja 814 (798) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 229 (229) eli 7.9 % (8.2 %) ruotsinkielisiä ja 11 (9) eli 0.4 % (0.3 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 979 (1 018) lasta ja poistettiin 901 (891) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1956 jäi 1 990 (1 912) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 76 (93) lasta 4 967 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta, 1 897 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 13 (11) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 384 (368), yksityisissä hoitokodeissa 46 (46) lasta.

Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kansakoulujen ja terveydenhoitolautakunnan kasvatusneuvoloista, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1954		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1956		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Aistiviallisten laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaatumatautisten huoltolaitokset	—	1	—	—	1	—	1	—	—	24	24.0
Vajaamielisten laitokset	64	51	2	3	120	4	5	61	50	40 863	340.5
Heikkomielisten lasten lastenkodit	46	20	5	3	74	8	1	48	28	25 287	341.7
Hoito- ja tarkkailukodit	8	3	8	5	24	6	6	10	2	4 238	176.6
Sairaalat	4	1	1	—	6	1	1	5	1	1 841	306.8
Tavalliset lastenkodit	68	56	35	22	181	22	16	79	54	52 768	291.5
Yksityisperheet Helsingissä	6	7	2	4	19	—	2	6	9	5 930	312.1
Yksityisperheet muualla	18	15	4	3	40	4	4	17	14	12 236	305.9
Yhteensä	214	154	57	40	465	45	36	226	158	143 187	307.9

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 208 (201), heikkomielisiä 159 (157) ja muuten poikkeavia 98 (105).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 96 (97) syvemmin vajaamielisiä, 97 (95) heikkomielisiä ja 59 (60) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa kertomusvuonna selviää seuraavasta yhdistelmästä:

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska hänet on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen, ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Hyvösen lastenkoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun tarkkailukoti	Yhteensä
	Osasto										
	A	B	C								
V:sta 1954 hoitoon jääneitä	112	28	41	29	32	34	60	30	19	14	399
V. 1955 hoitoon otettuja	275	248	109	5	24	5	19	35	10	19	749
Yhteensä	387	276	150	34	56	39	79	65	29	33	1 148
Näistä:											
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:											
yksityishoitoon	41	49	13	—	7	—	—	10	—	3	123
toiseen lastenkotiin	90	86	46	5	5	3	4	5	—	2	246
sairaalaan	4	1	—	—	—	—	1	—	—	—	6
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:											
vanhempainsa hoitoon	137	116	44	—	4	3	—	12	—	16	332
toiseen maksuttomaan hoitoon	10	3	2	—	1	—	—	3	1	—	20
toisen kunnan hoitoon	4	2	1	1	—	—	1	—	—	—	9
muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	3	—	—	1	3	—	1	—	8
kuoli	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
poistettiin muista syistä	—	—	1	—	—	—	3	1	10	—	15
Poistettuja yhteensä	290	257	110	6	17	7	12	31	12	21	763
V:een 1956 jääneitä	97	19	40	28	39	32	67	34	17	12	385

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 3 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 22 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 7 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 23 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1954 hoitoon jääneitä	216	150	294	746	1 406
V. 1955 hoitoon otettuja	307	141	71	327	846
Yhteensä	523	291	365	1 073	2 252
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	7	4	8	29	48
siirrettiin kunnan lastenkotiin	13	35	8	44	100
siirrettiin yksityiseen lastenkotiin	48	26	4	10	88
siirrettiin sairaalaan	7	2	1	2	12
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	—	—	—	—	—
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	194	50	34	98	376
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	3	2	1	3	9
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	1	—	—	1
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	12	5	11	22	50
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	4	5	23	27	59
poistettiin muista syistä	—	—	2	—	2
kuoli	3	—	—	1	4
Poistettuja yhteensä	291	130	92	236	749
V:een 1956 jääneitä	232	161	273	837	1 503

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta järjesti 68:lle (38) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 3 181 772 mk (1 870 855), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 842 500 (493 000) mk:n korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 746 (628). Näistä poistettiin 236 (225) ja uusia sijoitettiin 327 (343), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 837 (746).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa ja Pusulassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 1 000 mk:sta ylöspäin kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset, lukumäärältään 2 252 (2 159) aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 121 328 113 (104 534 793) mk eli keskimäärin 53 876 (48 418) mk vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 95 (71) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 39 (16) ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 36 (40) lasta, joten v:een 1956 jäi 92 (95) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 3 912 (3 800) aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää tilastollisesta vuosikirjasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 735 (673) kasvattilasta, joista poikia 345 (287) ja tyttöjä 390 (386). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 333 (337) ja aviolapsia 402 (336).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat heistä hyvin. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksista poistetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 7 (13) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 10 (2) lasta, yhtään ei poistettu (8), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 17 (7). Toivolan oppilaskodin entisiä hoidokkeja valvottiin osittain laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 18 (11) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luetteloista 12 (9). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 7 (5), joten v:lle 1956 siirtyi 13 (7) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen vähävaraisten perheiden lapsille mahdolli-

suuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 354 (511), joista 241 (337) lapsille ja 113 (174) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, maksuttomia kesäkoteja kaupungin myöntämän 6 milj. mk:n suuruisen määrärahan puitteissa 523 (488) ja maksullisia kesäkoteja 79 (85), yhteensä 602 (573), joista 474 (377) yksityisiin perheisiin, jolloin lastenhuoltojaosto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 251 037 (473 565) ja koko kesävirkistystoiminnasta 6 580 532 (6 212 682) mk:aan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 18 (19) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä kesävirkistysasioita lukuunottamatta oli 4 572 (2 063).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 389 (1 113), jotka ilmoittajan, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
Ilmoittaja	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yht.
Kouluviranomainen	46	12	2	1	48	13	61
Poliisi- ja oikeusviranomainen	519	65	285	79	804	144	948
Huoltoviranomainen	3	9	5	8	8	17	25
Lastensuojeluviranomainen	30	20	27	25	57	45	102
Yksityinen henkilö	112	43	45	53	157	96	253
V. 1955 saapuneita ilmoituksia yhteensä	710	149	364	166	1 074	315	1 389
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	—	4	—	—	—	4	4
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	38	8	1	—	39	8	47
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	480	45	7	3	487	48	535
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	2	—	2	1	4	1	5
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	25	3	37	9	62	12	74
Ehdollinen tuomio	9	1	44	2	53	3	56
Irtolaistapainen elämä	49	42	47	66	96	108	204
Tavattu juopuneena	28	4	153	9	181	13	194
Muu syy	79	42	73	76	152	118	270
V. 1955 saapuneita yhteensä	710	149	364	166	1 074	315	1 389
V:sta 1954 jäljellä olevia ilmoituksia	169	27	63	26	232	53	285
Kaikkiaan	**879**	**176**	**427**	**192**	**1 306**	**368**	**1 674**
Toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	352	26	128	13	480	39	519
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	7	—	—	—	7	—	7
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	14	7	11	21	25	28	53
Toimitettu lääkärinhoitoon	8	1	1	—	9	1	10
Muu toimenpide	—	1	—	—	—	1	1
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	50	18	23	13	73	31	104
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	1	—	—	—	1	—	1
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	37	8	8	10	45	18	63
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	15	1	3	1	18	2	20
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	226	87	195	113	421	200	621
V. 1955 käsiteltyjä asioita yhteensä	710	149	369	171	1 079	320	1 399
V:een 1956 jääneitä ilmoituksia	169	27	58	21	227	48	275
Kaikkiaan	**879**	**176**	**427**	**192**	**1 306**	**368**	**1 674**

Ilmoitukset koskivat 919 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 568 ja tyttöjä 86 sekä 16—17 vuotiaita poikia 171 ja tyttöjä 94.

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta, kaupungin lastenpsykiatrin toimistosta, kansakoulujen kasvatusneuvolasta ja Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen järjestön mentaalihygienisestä neuvolasta, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Psykiatrista hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan Metsäkummun tarkkailukotiin tai Kivelän sairaalaan. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1954	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1956	Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
Lemmilän vastaanottokoti	11	53	64	48	16	4 406	68.8
Ryttylän koulukoti	42	45	87	28	59	17 133	196.9
Toivoniemen koulukoti	15	18	33	22	11	4 295	130.2
Sofianlehto C	4	17	21	17	4	1 230	58.6
Reijolan nuorisokoti	3	6	9	6	3	646	71.8
Metsäkummun tarkkailukoti	1	1	2	1	1	224	112.0
Toivolan oppilaskoti	—	3	3	3	—	167	55.7
Yhteensä	[1]) 76	[1]) 143	[1]) 219	125	94	28 101	128.8

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 200 lasta. Näistä on jäljellä edellisestä vuodesta 94 poikaa ja 20 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 55 poikaa ja 31 tyttöä. Huoltopäiviä oli 40 283.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 17 lasta yhteensä 1 469 päivää; 8 poikaa ja 4 tyttöä oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 1 poika ja 3 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1954	232	12	55	9	239	69	308
V. 1955 valvontaan tulleita	94	13	14	1	80	40	120
Yhteensä	326	25	69	10	319	109	428
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	31	—	12	1	26	18	44
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	30	2	2	1	20	15	35
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	28	—	3	—	24	7	31
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	4	—	1	—	4	1	5
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	10	1	—	—	11	—	11
V:een 1956 jääneitä	223	22	51	8	234	68	302
Yhteensä	326	25	69	10	319	109	428

[1]) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 110 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän koulukodin oppilaiden jälkihuoltoa, jonka suoritti koulukodin oma kuraattori.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojeluasetuksen määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 624 alaikäistä koskevassa asiassa.

Eräät yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 700 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	383	32	415
15—17- »	219	42	261
18—20- »	177	66	243
Yhteensä	779	140	919

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1955 irtolaistapaisen elämän takia 92 alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 30 ja tyttöjä 62. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 106, joista 32 poikia ja 74 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 180, joista 171 poikia ja 9 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 154 eri henkilöä, joista 145 poikia ja 9 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä ne 15—17 -vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17-vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomaille matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi on suojelukasvatustoimisto ollut yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa. Helsingistä Tukholmaan ja Kööpenhaminaan lähtevillä laivoilla on toukokuusta lähtien suoritettu satamatarkkailua. Erilaisia toimenpiteitä tarvittiin 62:n alaikäisen suhteen, joista 29 oli vakinaisesti Helsingissä, 25 muilla Suomen paikkakunnilla ja 8 Ruotsissa asuvia. Helsinkiläisistä 10 palautettiin Suomeen Ruotsista tai Tanskasta sikäläisten lastensuojeluviranomaisten välityksellä, koska olivat matkalla joutuneet huollon tarpeeseen.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 126 tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen että alle 21-vuotiasta nuorta rikoksentekijää saataisiin syyttää rangaistusmääräysmenettelyin. Kaikki nämä pyynnöt ovat tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta, ja kaikkiin on annettu suostumus.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 21 kokousta.

Sosiaalilääkärin toimisto

Kulunut vuosi oli sosiaalilääkärin toimiston ensimmäinen, joten tehtävänä oli luoda työmuodot ja hankkia työskentelyvälineistöä. Koska tutkimustapauksia oli runsaasti, työ oli rajoitettava etupäässä lasten ja nuorten psykologisiin ja psykiatrisiin tutkimuksiin lastensuojeluvirastossa ja lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa. Tutkittujen lasten vanhempien ja laitosten henkilökunnan kanssa keskusteltiin ja heitä ohjattiin lasten kasvatusta ja hoitoa koskevissa kysymyksissä. Tutkituista annettiin pyydettäessä lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten.

Tutkittaviksi ilmoitettiin vuoden aikana 430 lasta. Näistä tutkittiin 374, keskeneräisinä siirtyi seuraavaan vuoteen 5 ja tutkimusta odottamaan jäi 51. Tutkituista oli 174 yksinomaan psykologisessa ja 188 sekä psykologisessa että psykiatrisessa tutkimuksessa, lisäksi psykiatri tutki 12 tapausta. Psykologisia kokeita suoritettiin yhteensä 814. Laitosym. käyntejä psykologit tekivät 144 ja sosiaalilääkäri 25.

Sosiaalilääkärin toimiston työtä valaisevat seuraavat taulukot:

Lapsi- ja nuorisoaineisto v. 1955

	Ikä								Yhteensä		Kaikkiaan
	0—6		7—15		16—18		19—				
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Uusia v. 1955											
Lastenhuolto-osasto	58	30	66	55	3	2	—	2	127	89	216
Suojelukasvatusosasto	—	—	96	14	28	12	—	3	124	29	153
Uudelleen ilmoitettuja											
Lastenhuolto-osasto	3	—	7	—	—	—	—	—	10	—	10
Suojelukasvatusosasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lastenhuolto-osasto yhteensä	61	30	73	55	3	2	—	2	137	89	226
Suojelukasvatusosasto yhteensä	—	—	96	14	28	12	—	3	124	29	153
Kaikki yhteensä	61	30	169	69	31	14	—	5	261	118	379
Poistettu v. 1955	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	374
Jäljelle v:een 1956	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Jonossa v:lta 1955											
Lastenhuolto-osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Suojelukasvatusosasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Yhteensä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
Yhteensä ilmoitettuja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	430

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy

	Lastensuojeluviranomaiset		Yhteensä
	Lastenhuoltotoimisto	Suojelukasvatustoimisto	
Kehitystason määrääminen	76	3	79
Heikko koulumenestys	10	4	14
Lausunto laitossijoituksesta	25	63	88
Adoptio (myös aik.)	8	—	8
Kasvatuskotisijoitus	15	—	15
Lausunto oikeudelle (tai avioeron jälk.)	8	2	10
Hermostolliset herkkyysoireet	25	12	37
Puhehäiriöt	3	—	3
Sopeutumisvaikeudet	53	40	93
Kastelu	8	—	8
Tuhriminen	3	—	3
Seksuaaliset vaikeudet	4	2	6
Muut syyt	15	—	15
Yhteensä	253	126	379

Vuonna 1955 tutkittujen lasten ja nuorten henkilöiden ominaisuuksia

Älykkyystutkimus	Älykkyysosamäärä							Älykkyyttä ei tutkittu	Yhteensä
	130	110—129	90—109	80—89	60—79	40—59	—40		
Pojat	1	19	51	24	22	17	15	105	254
Tytöt	3	9	24	7	27	11	12	32	125
Yhteensä	4	28	75	31	49	28	27	137	379

Psykologisia tutkimuksia

Älykkyystutkimukset

	T—M—L	Wechsler	Prog.matr.	Yhteensä
Lastenhuolto-osasto, pojat Lastenhuolto-osasto, tytöt Suojelukasvatusosasto, tytöt	166	33	7	206
Suojelukasvatusosasto, pojat	45	1	15	61
Yhteensä	211	34	22	267

Luonnetutkimuksia

	Rorschach	Z-testi	C.A.T.	T.A.T.	Szondi	Käsiala-tutk.	Piirustus	Yht.
Lastenhuolto-osasto, pojat Lastenhuolto-osasto, tytöt Suojelukasvatusosasto, tytöt	115	—	53	32	—	9	7	216
Suojelukasvatusosasto, pojat	115	3	13	80	77	—	46	334
Yhteensä	230	3	66	112	77	9	53	550

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen. Elatusaputoimiston tehtäviin kuului lisäksi välien rikkoutumisen vuoksi erillään asuvien puolisoiden lasten elatustuomioiden aikaansaaminen ynnä näiden samoinkuin asumus- ja avioerolasten elatusavun periminen elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Kertomusvuonna tehtiin lastenvalvojan toimesta sopimuksia edellä mainitun lain piiriin kuuluvissa tapauksissa ja 94 tapauksessa hankittiin oikeuden päätös lasten elatuksesta. Pääasiallinen toiminta kohdistui kuitenkin elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 288 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalta 84 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 287 tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä eri syistä yhteensä 19.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1954 jäljellä olevia	3 292	Luettelosta poistettuja	534
Uusia hoidokkeja	620	V:een 1956 jääneitä	3 378

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty:	Äitejä	Elatus-velvollisia
Naimattomia	2 859	1 419
Leskiä ja laillisesti eronneita	431	283
Naimisissa olevia	74	855
Tietoja puuttuu	14	821
Yhteensä	3 378	3 378

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatus-velvollisia
—15	4	1
16—19	362	117
20—24	1 100	712
25—29	846	658
30—34	581	476
35—39	359	349
40—49	114	290
50—		84
Tietoja puuttuu	12	691
Yhteensä	3 378	3 378

Ammatti:	Äitejä	Elatus-velvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	113	269
Talonomistajia ja vuokraajia	1	—
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	44	128
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	222	184
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	659	279
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	926	971
Muita työntekijöitä	185	409
Merimiehiä ja kalastajia	3	119
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	184	274
Yksityisiä palvelijoita	643	—
Muun elinkeinon harjoittajia	32	6
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	366	739
Yhteensä	3 378	3 378

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten huoltoa valvoivat lastenhuoltotoimiston huoltotarkastajat ja lastenneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä ja annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairaanhoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajien ja lastenneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitoolot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	85.7
Suhteellisen hyvän hoidon	14.0
Epätyydyttävän hoidon	0.3

Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	88.5
Suhteellisen hyvän hoidon	11.5
Epätyydyttävän hoidon	—

Äidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	75.7
Suhteellisen hyvässä kunnossa	21.8
Epätyydyttävässä kunnossa	2.5

Kasvatusäidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	80.3
Suhteellisen hyvässä kunnossa	16.7
Epätyydyttävässä kunnossa	3.0

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1955 aikana 26, joista 19 sairaalassa, 3 lastenkodissa, 3 hoitokodissa ja yksi matkalla sairaalaan.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Aivokalvontulehdus	3	Sisäinen verenvuoto	1
Aivovammaisuus	1	Synnytyksen yhteydessä	4
Epämuodostunut	1	Sydänvika	1
Keskonen	5	Tapaturma	1
Keuhkokuume	7	Tukehtuminen	1
Ruoansulatuselinten synnynnäinen epämuodostuma	1		

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 311 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 54.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 15 ja uusia haasteita otettiin 207. Koska näistä 39 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja kun 23 juttua sovittiin sekä 59 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 101 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 68 ja hävittiin 15 riittämättömien todisteiden vuoksi. Kymmenessä tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada tarpeellista lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kahdeksassa tapauksessa asiaa ei otettu tutkittavaksi eri syistä. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 318 kertaa.

Aviolapsia koskevissa elatusapujutuissa otettiin uusia haasteita 145, joista 38 tapauksessa vastaajaa ei saatu haastetuksi. Oikeuden käsittelemistä jutuista voitettiin 94, hävittiin 4 ja luovuttiin 9 tapauksessa jutun loppuun ajamisesta sovinnon tai muun syyn takia. Aviolapsia koskevassa asiassa esiinnyttiin oikeudessa kaikkiaan 116 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille huoltoviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 522. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojain puolesta 18 kertaa.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

Siirto v:sta 1954:	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 453 769
Valvottujen säästötilien saldo	397 625	12 888 772	13 286 397
Lapsille perityt elatusmaksut	48 313 655	38 047 360	86 361 015
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	2 124 853	9 847 283	11 972 136
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset			29 000
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	554 702	620 960	1 175 662
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	106 915	442 215	549 130
Kaupungin suorittamat tilapäisten avustusten korvaukset			1 000
Korkotuloja joulukuun 31 p:nä 1955	34 534	742 078	776 612
Lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			67 576
		Yhteensä	115 672 297

Menot:

	Aviolasten puolesta mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä mk
Huoltajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	48 038 249	36 745 237	84 783 486
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	2 124 853	9 847 283	11 972 136
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset	27 336	6 843	34 179
Oikeuskuluihin käytetty	634 281	1 056 332	1 690 613
Myönnetyt tilap. raha-avustukset			30 000
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			67 576
Siirto v:een 1956			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 710 198
Valvottujen säästötilien saldo	565 093	14 819 016	15 384 109
		Yhteensä	115 672 297

Ottolapsiksi toimitettiin äitien suostumuksella 76 avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 15 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla oli 23 (24) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 504 (6 167) äitiysavustushakemusta. Hakemuksista hyväksyttiin 6 300 (5 937) ja hylättiin 204 (230).

Hylkäyspäätöksestä valitti 51 (72) hakijaa sosiaaliministeriöön. Äitiysavustusten määrä oli 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja se myönnettiin 6 138 (5 759) sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita sekä 162 (178) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 6 124 (5 771) naimisissa olevaa ja 380 (396) naimatonta. Harkinnalla myönnetyistä 162 tapauksesta oli 44 (45) naimatonta ja hylätyistä 204 tapauksesta naimattomia 68 (59).

Hakemuksia otti vastaan lastensuojeluviraston lisäksi 36 äitiysneuvolaa. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 1 927 (2014) ja neuvoloihin 4 577 (4 153) hakemusta.

Vuoden 1955 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yht. 28 858 500 (27 832 500) mk. Luontoisavustuksia annettiin 12 224 000 (11 911 500) mk:n arvosta. Luontoisavustukset olivat 4 500 mk:n ja 2 000 mk:n hintaisia lastenvaatteita ja hoitovälineitä sisältäviä pakkauksia.

Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 859 (1 829) perhelisähakemusta, joista 20 (31) oli kokouksessa kahteen kertaan lapsen syntymisen tai muun sellaisen syyn takia. Hakijoista oli 397 (406) leskeä ja 156 (133) työkyvytöntä, joille perhelisä myönnettiin jo toisesta lapsesta lähtien. Hakemuksista hylättiin 66 (93) 39 (71) tapauksessa veroäyrien määrän huomattavasti ylittäessä ylimmän sallitun rajan ja 27 (22) tapauksessa muista syistä. Verotettavan tulon yläraja oli v. 1955 toimitetun taksoituksen perusteella sV kalleusryhmässä 2-lapsiselle perheelle 2 500, 3-lapsiselle 3 000, 4-lapsiselle 3 700, 5-lapsiselle 4 440, 6-lapsiselle 5 180 äyriä jne. Perhelisää saaneilla 1 773 (1 705) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 190 (6 898), joista 7 052 (6 757) alle 16-vuotiaita ja 138 (137) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 3 (4) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka otettiin huomioon työkyvyttömyyden takia.

Perhelisää saaneista perheistä oli 234 (280) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella,vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman määrän. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Lapsiluvun mukaan jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä		Lasta perhettä kohden	Perheitä	
2	289	(292)	7	40	(37)
3	165	(145)	8	14	(14)
4	752	(733)	9	4	(4)
5	381	(349)	10	2	(1)
6	126	(129)	11	—	(1)
			Yhteensä	1 773	(1 705)

Perhelisää saaneista oli 1 220 (1 166) varsinaista suurperhettä, 397 (406) leskien ja 156 (133) työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan perhelisän saajat jakaantuivat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	247	(228)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	85	(74)
Liike- ja varastoapulaisia	170	(194)
Autonkuljettajia	114	(97)
Työnjohtoasemassa olevia	39	(25)
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	494	(571)
Muita työntekijöitä	455	(357)
Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	169	(159)
Yhteensä	1 773	(1 705)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 442 000 (11 076 000) markasta jaettiin suurille perheille 7 719 000 (7 424 000), leskien perheille 2 400 000 (2 448 000) ja työkyvyttömien perheille 1 323 000 (1 204 000) mk.

Perhelisän suorituksessa on käytetty edelleenkin liikkeisiin suoraan annettavia ostoosoituksia, jotka ovat osoittautuneet paremmin tarkoitustaan vastaaviksi kuin rahasuoritukset. Osan tarvikkeista hankkivat perhelisän saajat vielä itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin viljelysten edistämiseen 8 000 (—) mk, asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 501 000 (451 000) mk, vuoteisiin ja vuodevaatteisiin 6 020 500 (5 776 000) mk, huonekaluihin 643 500 (640 000) mk, vaatetukseen 3 379 500 (3 594 500) mk, astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin 433 500 (296 000) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pölynimureihin 417 000 (267 000) mk ja muihin luontoissuorituksiin 39 000 (51 000) mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 3 175 (3 334) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä ja perheissä esiintyvistä ongelmista.

Yhdysvaltain hallituksen Care-järjestön välityksellä Suomeen lahjoittamaa voita jaettiin huoltoviraston kanssa yhteistyössä jokaiselle perhelisää v. 1955 saaneelle perheelle yksi lähes kolme kiloa painava tölkki.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 2 107 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 111 lasta (edellisenä vuonna 1 116), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 218 (3 111) lasta. Näistä oli 2 882 turvatonta ja 327 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 9 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 076 eli 64.5 % ja aviottomia 1 142 eli 35.5 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 63.1 ja 36.9 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 77.4 ja 22.6. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 627:llä eli 78.4 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 372:lla eli 17.9 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 77 eli 3.7 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 617:llä eli 54.0 %:lla oli sekä isä että äiti elossa 489:llä eli 42.8 %:lla oli isä tai äiti kuollut, tai isä tuntematon ja 36:lla eli 3.2 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 582 eli 81.0 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 45 ja muualla Uudenmaan läänissä 72, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 488 eli 15.3 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 2 436:lla eli 75.7 %:lla Helsingissä, 36:lla kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 38:lla muualla Uudenmaan läänissä. Vain 140:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 146 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmiteltiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 497 eli 46.5 %, muiden työntekijäin 444 eli 13.8 %, palvelijoiden 248 eli 7.7 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 168 eli 5.2 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 475 eli 14.8 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 136 eli 4.2 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksisa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 569:ssä eli 17.7 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 258 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 311 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 582:ssa eli 80.2 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 303 eli 9.4 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 206:lta eli 6.4 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 196 lasta eli 6.1 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 660 lapsen, 20.5 %:n vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 159 tapauksessa, 4.9 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 929:llä eli 91.0 %:lla suomi, 269:llä eli 8.4 %:lla ruotsi ja 20:llä eli 0.6 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1955 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 422 951 745 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	44 515 694
Lastenkodit	49 777 998
Sofianlehdon vastaanottokoti	78 032 427
Toivolan oppilaskoti	24 663 486
Reijolan nuorisokoti	4 265 513
Koulukodit	39 784 027
Apulastentarha Aula	4 646 503
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	121 328 113
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	5 430 875
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	346 140
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	10 697 960
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	6 628 797
Lasten kesävirkistys	6 580 532
Lastenvalvojan käyttövarat	630 539
Lasten hampaiden hoito	349 500
Matkakulut	633 160
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot ja hoidon tarkastus	295 929
Lastenhuoltolaitosten maatilat	16 488 328
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	4 680 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	3 176 224
Yhteensä	422 951 745

Näiden menojen lisäksi oli yleisten töiden lautakunnan tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	3 007 596
Metsäkummun tarkkailukoti	195 435
Hyvösen lastenkoti	369 653
Malmin lastenkoti	1 378 595
Toivolan oppilaskoti	3 008 275
Reijolan nuorisokoti	287 797
Kullatorpan lastenkoti	1 949 113
Nukarin lastenkoti	441 494
Apulastentarha Aula	480 458
Lemmilän vastaanottokoti	221 405
Ryttylän koulukoti	953 502
Toivoniemen koulukoti	498 425
Yhteensä	12 791 748

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1955 118 168 771 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	8 114 250	
Vierailta kunnilta	17 263 725	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	46 091 272	71 469 247
Huoltolaitosten valtionapu		19 060 003
Huoltolaitosten tulot		5 757 672
Maatilojen tilittämät tulot		
Ryttylän tila	7 627 333	
Toivoniemen tila	3 122 794	
Toivolan tila	3 131 323	13 881 450
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		7 000 399
Gustav Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		1 000 000
Yhteensä		118 168 771

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 435 743 493 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 317 574 722 mk eli 27 466 463 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 526 490 mk, Ryttylässä 3 748 430 mk ja Toivolassa 790 990 mk eli yhteensä 5 065 910 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 1 470 701 mk, Ryttylän kohdalla 1 265 117 mk ja Toivolan kohdalla 114 702 mk eli yhteensä 2 850 520 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuina nousivat v. 1955 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan	Lasta ja päivää kohden	Lasta ja vuotta kohden
Sofianlehdon vastaanottokoti	76 415 393	1 170	427 116
Metsäkummun tarkkailukoti	8 463 056	1 789	652 930
Hyvösen lastenkoti	8 750 836	875	319 214
Malmin lastenkoti	9 448 047	677	247 152
Toivolan oppilaskoti	23 651 532	1 041	380 096
Reijolan nuorisokoti	4 134 939	563	205 535
Kullatorpan lastenkoti	9 590 031	942	343 845
Nukarin lastenkoti	10 580 955	941	343 567
Apulastentarha Aula	4 616 575	432	157 819
Lemmilän vastaanottokoti	6 010 914	1 369	499 539
Ryttylän koulukoti	26 630 222	1 483	541 474
Toivoniemen koulukoti	5 877 055	1 191	434 762
Yhteensä	194 169 555	1 059	386 389

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Menoerä	Sofianlehdon vastaanottokoti	Metsäkummun tarkkailukoti	Hyvösen lastenkoti	Malmin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Reijolan nuorisokoti	Kullatorpan lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Apulastentarha Aula	Lemmilän vastaanottokoti	Ryttylän koulukoti	Toivoniemen koulukoti	Kaikkiaan
	Markkaa												
Palkkaukset	753	1 050	525	441	658	259	624	621	335	773	848	623	660
Vuokra, valo, lämpö ja käyttövoima	148	274	100	57	126	90	80	120	53	178	337	171	145
Ruokinta	141	133	91	64	105	103	91	59	29	164	129	97	110
Vaatetus, kalusto ja pesu	87	255	120	94	100	76	118	99	10	138	108	175	99
Muut menot	42	78	38	21	52	35	30	43	5	116	61	126	45
Yhteensä	1 170	1 789	875	677	1 041	563	942	941	432	1 369	1 483	1 191	1 059

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 914 mk.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 4 680 000 mk. Tästä saivat *Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitto* ryhtineuvolan tukemiseksi 200 000 mk; *Mannerheimliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 410 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin ja kahden lastenkodin tukemiseksi sekä lisävuokran suoritukseen Stenbäckinkatu 5:ssä olevan lastenkodin IV kerroksesta 1 085 000 mk; *Helsingin Kaupunkilähetys* lastenkodin tukemiseksi 325 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 130 000 mk; *Helsingin Ensi Koti* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 550 000 mk; *Aula Työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi 600 000 mk; *Helsingin Poikakotiyhdistys* poikakodin tukemiseksi 180 000 mk; *Samfundet Folkhälsan i svenska Finland* pientenlastenkodin tukemiseksi 400 000 mk; *Pelastakaa Lapset* perhesijoitustoiminnan tukemiseksi 300 000 mk ja *Vankeusyhdistys* 500 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset, yhteensä 3 176 224 mk:

Nukarin lastenkoti vedenpuhdistustöitä varten 690 000 mk; viraston matkakulutilin vahvistukseksi 250 000 mk; apurahoina 10 viranhaltijan ja kahden luottamushenkilön osallistumista varten lastensuojelun kesäkokoukseen 60 000 mk; Ruotsinkielisten kuntain Liitolle vajaamielislaitoshankkeeseen 50 050 mk; Sofianlehdon vastaanottokoti höyrykattilan uusimiseen 235 200 mk; Vajaaliikkeisten kunto 369 800 mk; maisteri M. Törnudd matkakuluihin vajaamielislaitosten edustajakokoukseen 1 900 mk; Suomen Lastenhoitoyhdistys 863 382 mk; Toivolan oppilaskoti sähkötaulun uusimiseen 101 559 mk; Suomen Lastenhoitoyhdistys 100 000 mk; Lastensuojeluviraston tarkastusmatkakulutilin vahvistukseksi 90 000 mk; Reijolan nuorisokoti erään kangaserän poistoon 3 093 mk ja Sofianlehdon vastaanottokoti lämmityskattilan uusimiseen 361 240 mk.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1955 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	7 470
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	2 380
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	3 540
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	10 310
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	10 900	2 200
M. Kotschackin lastenvaatetusrahasto	85 400	6 700
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	13 240
Yhteensä	291 800	45 840

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustuksina yhteensä 19 610 mk.

19. Työnvälitys [1]

Työmarkkinat

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

V:n 1953 lopussa alkanut suotuisa taloudellinen kehitys jatkui edelleen vuosina 1954 ja 1955. Ennen kaikkea vientiteollisuuden parantuneitten menekkisuhdanteiden johdosta työllisyystilanne muodostui kertomusvuonna poikkeuksellisen edulliseksi. Tämän takia on v:n 1954 lopulla Helsingissä todettu työvoiman tarjonnan ja kysynnän tasapainoisuus muuttunut eräillä suhdanneherkillä aloilla siten, että työvoiman kysyntä ylitti tarjonnan, mikä osaksi vaikeutti tavanomaista työnvälitystoimintaa. Kertomusvuoden lopussa on kuitenkin jo ollut havaittavissa suhdannenousun hidastumista, mikä ei kuitenkaan vielä ole lainkaan vaikuttanut työtilanteeseen.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori H. E. Vilkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja L. J. Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sosiaalijohtaja E. T. Rusama ja johtaja E. M. Sorvari sekä työntekijäin edustajina toimitsijat K. A. Lindgren ja V. E. Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varatuomari H. G. H. Hallberg ja diplomi-insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijäin edustajat toimitsijat H. T. Brask ja H. O. Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna kuusi (v. 1954 viisi) kokousta ja käsiteltiin näissä yhteensä 78 (51) asiaa. Lautakunta on käsitellyt toimialaansa kuuluvia asioita antaen niistä lausuntoja kaupunginhallitukselle ja palkkalautakunnalle sekä muille kaupungin hallintoelimille.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyöntekijöiden alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijöiden sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Työnvälitystoimiston johtajana toimi kertomusvuonna filosofian maisteri E. S. Seppälä, jonka elämä päättyi joulukuun 14. päivänä. Samalla päättyi myös

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

erittäin rikas elämäntyö, jota johtaja Seppälä menestyksellisesti suoritti lähes kahden vuosikymmenen ajan ei ainoastaan Helsingin kaupungin vaan koko maan työnvälitystoiminnan kehittämiseksi.

Kirjaajana toimi neiti S. Solje, toimistoapulaisena rouva S. Siimes ja ylivahtimestarina herra V. O. Kauhanen sekä 30. 6. 1955 lähtien herra V. Vesterinen.

Yleisessä miesosastossa toimi rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra W. O. Ahtio ja toimentajana herra A. S. Kättö, metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana herra V. J. Lähikari ja toimentajana herra R. J. Ryöti, sekatyöntekijäin alaosaston hoitajana herra T. T. Leander ja toimentajana herra M. O. Turunen. Yleisessä naisosastossa toimi kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. A. M. Rechardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöntekijäin alaosaston hoitajana neiti L. A. Ahkia.

Henkisen työn osaston johtajana toimi filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki. Apulaisosastonjohtajina olivat neiti H. L. Koski ja hovioikeuden auskultantti H. E. Quick sekä 1. 9. alkaen lainopin kandidaatti H. T. Elomaa, insinööri- ja teknikkovälityksen hoitajana diplomi-insinööri E. Aakenus ja 1. 8. lähtien insinööri J. T. Mättö, toimentajina rouvat A. D. Ekroth, H. L. Kantola ja R. M. Salo, A. V. Seppälä, M. E. Turunen sekä neiti H. M. O. Venäläinen. Ylioppilasvälityksen hoitajana oli herra P. Savolainen ja toimistoapulaisena neiti A. Pirhonen.

Nuoriso-osaston johtajana toimi filosofian maisteri W. Mattlar. Ammatinvalintapsykologina oli filosofian maisteri M. V. T. Samooja, ammatinvalintasosiologina filosofian lisensiaatti H. A. Turja, apulaispsykologeina kasvatustieteen kandidaatti K. V. Multimäki ja filosofian maisteri L. M. Routio, sosiaalipsykologina filosofian maisteri M. T. Tuukkanen, assistentteina filosofian maisterit A. I. Hiitonen, M. J. S. Huttunen, P. H. Hägglund, S. T. Kamu, A.-M. Palmén, E. I. Pirhonen, L.-J. Schalin sekä herrat J. K. Mäkinen ja K. Takala. Osastonhoitajana oli valtiotieteen maisteri M. S. Järvenranta. Toimentajina olivat rouvat A. E. Berglund, T. K. Petäjäniemi ja E. J. Suhonen, neidit . DA. D. Andersson ja A. M. Weckman. Nuoriso-osaston vahtimestarina oli herra A. V. Heinonen.

Henkisen työn ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat konekirjoittajat, rouvat S. H. E. Rehn ja A.-L. Talvio ja puhelinkeskuksen hoitaja M. A. Winkler.

Merimiesosaston johtajana toimi ekonomi N. B. Mattsson, naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, toimentajina herrat P. J. F. Tötterström ja K. B. Vajo.

Maatalousosaston johtajana toimi metsänhoitaja M. Valtonen.

Ravintolaosaston johtajana toimi herra E. O. Auer, toimentajina neidit E. Saarela ja A. I. Vitikka sekä rouva I. M. Nieminen.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 48 802 121 mk (v. 1954 40 354 326 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan olivat 48 507 443 mk (39 968 225 mk).

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna ja v. 1954 selviää seuraavasta:

	V. 1955		V. 1954	
	kirjeitä		kirjeitä	
Osasto	saapuneita	lähetettyjä	saapuneita	lähetettyjä
Yleiset osastot	2 838	2 041	3 384	2 302
Henkisen työn osasto	1 710	3 459	1 449	2 669
Nuoriso-osasto	1 542	7 728	2 024	5 668
Merimiesosasto	3 101	1 304	2 495	1 437
Maatalousosasto	770	939	730	1 142
Ravintolaosasto	1 332	7 123	1 386	4 608
Kaikkiaan	11 293	22 594	11 468	17 826

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto olivat Aleksanterinkadun 1:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa. Henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto toimivat Unioninkadun 20:ssä. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa Uudessa Ylioppilastalossa.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun

asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 58 503 (v. 1954 64 990), josta miesten 31 525 eli 53.4 % (34 185 eli 52.6 %) ja naisten 27 251 eli 46.6 % (30 805 eli 47.4 %). Työnhakemusluvun vähennys oli 6 487 eli 10.0 %. Miesten luvussa oli vähennystä 2 933 eli 8.6 % ja naisten luvussa 3 554 eli 11.5 %. Syitä muutoksiin erikoisosastoilla käsitellään erikseen näiden osastojen kohdalla. Yleisillä mies- ja naisosastoilla aiheutti työnhakemusluvun pienenemisen työmarkkinatilanteen jatkuva paraneminen, mikä myös vaikutti sekä työpaikkatarjousten että työnvälityslukujen nousuun.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 27 320 (30 073), joista miehiä 14 747 eli 54.0 % ja naisia 12 573 eli 46.0 % (v. 1954 16 552 eli 55.0 % ja 13 251 eli 45.0 %). Työtä hakeneiden miesten luvussa oli vähennystä 1 805 eli 10.9 % ja naisten luvussa 988 eli 7.0 %. Työnhakijaluvun muutokset osastoittain osoittivat suurin piirtein samanlaisia vaihteluja kuin työnhakemuksetkin ja nekin johtuivat työmarkkinoiden parantumisesta. Yleisellä miesosastolla olivat vähennykset työnhakijaluvuissa: rakennusammattimiesten alaosasto 2 590 — 1 816, metalliammattimiesten alaosasto 1 675—1 449, sekatyöntekijöiden alaosasto 2 560—1 830. Yleisellä naisosastolla olivat vähennykset: kotiapulaisten alaosasto 500—442, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto 835—566, puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosasto 742—580.

Työpaikkatarjoukset. Koko toimistossa oli tarjottuja työpaikkoja 41 296 (36 899), joista miehille 19 317 eli 44.7 % (16 486 eli 44.7 %) ja naisille 21 979 eli 55.3 % (20 413 eli 55.3%). Tarjottujen työpaikkojen kokonaisluvussa oli nousua edelliseen vuoteen verrattuna 4 397 eli 11.9 %. Miesten kohdalla oli nousu 2 831 eli 17.2 % ja naisten 1 566 eli 7.7 %. Kaikkien muiden osastojen työpaikkatarjousluku nousi paitsi maatalousosaston, rakennusammattimiesten, naispuolisten tehdas- ym. ammattityöntekijöiden sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosaston.

Työnvälitykset. Kaikkiaan oli työnvälityksiä 31 333 (29 497), joista miesten 16 265 eli 51.9 % (14 489 eli 49.1 %) ja naisten 15 068 eli 48.1 % (15 008 eli 50.9 %). Miesten luvun nousu oli 1 776 eli 12.3 % ja naisten 60 eli 0.4 % ja kokonaisluvun 1 836 eli 6.2 %. Nousua oli kaikilla muilla osastoilla paitsi rakennusammattimiesten ja naisten alaosastoilla. Yleisen miesosaston välitysluvun muutokset olivat: rakennusammattimiesten alaosasto, laskua 751—511, metalliammattimiesten alaosasto, nousua 715—1 010, sekatyöntekijöiden alaosasto, nousua 5 111—5 591. Yleisellä naisosastolla olivat muutokset: kotiapulaisten alaosasto, laskua 402—358, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto, laskua 727—505, puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosasto, laskua 4 675—4 406.

Tarkemmat tilastotiedot käyvät selville eripainoksen taulukkoliitteestä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 141.7 työnhakemusta (tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1954 176.1 ja v. 1953 210.8). Sataa työnhakemusta kohden oli 53.6 välitystä (v. 1954 45.4 ja v. 1953 39.0) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 75.9 välitystä (v. 1954 79.9 ja v. 1953 82.3). Luvut kuvastavat työmarkkinakehitystä ja osoittavat työtilanteen jatkuvasti parantuneen.

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli kaikkiaan 687 (725), ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 448 (502), kotiapulaisten alaosasto 90 (91), sekatyöntekijöiden alaosasto 33 (42), metalliammattimiesten alaosasto 71 (39), ravintolaosasto 12 (32), tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto 30 (9), puhdistus- ja aputyöntekijäin alaosasto — (8), rakennusammattimiesten alaosasto 2 (1) ja merimiesosasto 1 (—).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsi-

naiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varatuomari Å. A. Heiniö ja kauppatieteiden maisteri A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösihteeri K. A. Kaski ja toimitsija A. A. Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina filosofian maisteri H. J. Hormio ja kanslianeuvos G. V. E. Sjöberg sekä työntekijäin edustajina toimittaja T. A. Kaiponen ja konttoristi L. S. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki.

Edulliset taloudelliset suhdanteet antoivat leimansa henkisen työn eri alojen työmarkkinoille. Eräiden koulutusalojen liikatuotannon vaikutuksia oli kuitenkin vielä todettavissa.

Ylemmän oikeustutkinnon (lainopin kandidaattitutkinto) suorittaneiden keskuudessa vuosista 1948—1949 vallinneet sijoittumisvaikeudet jatkuivat, mutta talvikauden 1954/55 aikana oli valmistumisluku enää 133 oltuaan lukuvuonna 1950/51 235 ja lukuvuoden 1955/56 valmistumisluku todennäköisesti alittaa luvun 100, jonka on laskettu olevan riittävän alhainen työmarkkinatasapainon aikaansaamiseksi. Alemman oikeustutkinnon suorittaneista oli kuitenkin edelleenkin, kuten koko sodan jälkeisen ajan pientä puutetta. Heidän valmistumismääränsä oli 26.

Valtiotieteen kandidaattien kohdalla on työvoiman tarjonta keväästä 1950 lähtien suurin piirtein vastannut sen kysyntää, kuitenkin niin, että suhdanteista riippuen tilanne on vaihdellut lievän liikatarjonnan ja tasapainon välillä.

Ekonomien työmarkkinoiden muututtua epäedullisiksi syksystä 1952 lähtien on nimenomaan miesekonomien ollut entistä enemmän pakko sijoittua myyntitehtäviin, mikä yhdessä edullisten suhdanteiden kanssa on aikaansaanut sen, että ylituotannosta johtuva ylitarjonta on ilmennyt etupäässä vain alkusijoittumisvaikeutena.

Metsänhoitajien ja agronomien työmarkkinatilanne on valmistumislukujen supistuessa jatkuvasti parantumassa.

Korkeakouluinsinöörien kohdalla on koko sotien jälkeisen ajan ollut ylitarjontaa kemisti-insinööreistä, mutta tilanne on vuosi vuodelta hiljalleen parantunut. Suurin puute on ollut arkkitehdeistä ja rakennusinsinööreistä.

Oppikoulujen opettajista oli jatkuvasti puutetta, joka oli huomattavin matemaatikan, ruotsin ja englannin kielten kohdalla sekä pienin suomen ja historian opettajien kohdalta. Työvoiman puute tullee lähivuosina vähenemään uuden, pienemmin vaatimuksin suoritettavan opettajatutkinnon johdosta.

Kansakoulunopettajien paikansaanti on jatkuvasti ollut hyvä.

Papeista on puutetta syrjäisemmillä seuduilla.

Merkonomien puute oli melkoinen. Naiskonttoristien puute lisääntyi kertomusvuoden aikana jatkuvasti. Erikoistaitoja, kuten konekirjoitus- ja vieraiden kielten taitoja vaativia paikkoja oli vaikeata saada täytetyksi pätevillä henkilöillä. Jopa molempia kotimaisia kieliä taitavista henkilöistä on ollut puutetta parin viime vuoden ajan.

Kertomusvuonna oli henkisen työn osaston alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet ja järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) insinöörit ja teknikot; 3) konttorihenkilöstö; 4) myynti- ja mainoshenkilöstö; 5) muusikot ja muut taiteilijat; 6) ylioppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa välittäen opiskeleville ylioppilaille tilapäistöitä lukujen ohessa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistuvaa propagandaa lehtiuutisin ja -ilmoituksin, kirjeitse sekä henkilökohtaisen yhteydenoton kautta.

Työnhakemukset. Osastolle tehtyjen työnhakemusten luku oli 16 004 (18 431), joista miesten 7 058 eli 44.1 % (7 702 eli 41.8 %) ja naisten 8 946 eli 55.9 % (10 729 eli 58.2 %). Työnhakemusten luku aleni edellisestä vuodesta 2 427:llä eli 13.2 %. Miesten kohdalla oli alennusta 644 eli 8.4 % ja naisten kohdalla 1 738 eli 16.6 %.

Työnhakijat. Osaston työnhakijain luku oli 7 845 (8 695), joista miehiä 3 008 eli 38.3 % (2 484 eli 40.1 %) ja naisia 4 837 eli 61.7 % (5 211 eli 52.9 %). Miesten luku aleni 476:lla eli 13.7 % ja naisten 374:llä eli 7.2 %.

Luvut osoittavat, että työllisyys henkisen työn aloilla on jatkuvasti ollut hyvä. Työvoiman puute on edelliseen vuoteen verrattuna jatkuvasti kasvanut, nimenomaan naisten kohdalla, joiden työnhakemukset ovat lukumääräisesti laskeneet huomattavasti enemmän kuin miesten.

Naishakijain lukumäärä ei laskenut yhtä paljon kuin heidän työnhakemustensa luku-

määrä. Tämä johtunee siitä, että avoimien paikkojen runsauden takia naiset saivat uudet paikkansa nopeammin kuin miehet ja ilman monia yrityksiä.

Kaikki nämä luvut kuvaavat työllisyystilanteen edullisuutta työnhakijaosapuolen kannalta. Samalla ne myös osoittavat, että aktiivinen työnvälitys myös huomattavan työvoiman puutteen aikana voi erittäin tehokkaasti palvella työmarkkinaosapuolia välitystuloksiin johtavalla tavalla.

Alaosastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: virkamiesvälityksen työnhakijaluku aleni 891—852, konttorihenkilöstön 3 954—3 746, myyntihenkilöstön 1 181—944, ylioppilasvälityksen 1 452—982, kun sensijaan insinööri- ja teknikkovälityksen kohosi 667—753 ja taiteilijavälityksen 550—588.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjouksia tehtiin 6 496 (5 150), joista miehille 2 293 eli 35.3 % (1 853 eli 36.0 %) ja naisille 4 203 eli 64.7 % (3 297 eli 64.0 %). Miesten luku kohosi 440:llä eli 23.7 % ja naisten 906:lla eli 27.5 %.

Työnvälitykset. Työnvälityksiä suoritettiin 4 797 (3 955), joista miesten 1 896 eli 39.5 % (1 558 eli 39.4 %) ja naisten 2 901 eli 60.5 % (2 397 eli 60.6 %). Miesten välitysluku kohosi 338:lla eli 21.7 % ja naisten 504:llä eli 21.0 %.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten luvussa seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna: nousua oli konttorihenkilöstön välityksessä 1 731—2 094, insinööri- ja teknikkovälityksessä 110—215, taiteilijavälityksessä 1 095—1 346, virkamiesvälityksessä 114—219 sekä myyntihenkilöstön välityksessä 403—476, laskua tapahtui ylioppilasvälityksessä 502—447.

Ylioppilasvälityksen toimittamat välitykset jakaantuivat seuraavasti: opetustoimi 84 (102), teknilliset alat 8 (9), liike- ja toimistoala 338 (372), terveyden- ja sairaanhoito 2 (4), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 7 (4), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 8 (11).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 246.4 (357.9) työnhakemusta.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 30.0 (21.5) välitystä ja sataa työpaikkatarjousta kohden 73.8 (76.8) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 9 977 100 (8 410 847) mk.

Nuoriso-osaston (nuorisovälitys ja ammatinvalinnanohjaus) toimikunnan tehtävänä on ohjesäännön mukaisesti erityisesti valvoa, että työnhakija, mikäli mahdollista, osoitetaan työhön, jossa hän ansion lisäksi saa tilaisuuden sellaisen ammatin oppimiseen, missä hänellä on kehitys- ja vastaisia ansiomahdollisuuksia sekä huolehtia siitä, että työnhakijalle, mikäli mahdollista annetaan tarpeellista ammatinvalinnanohjausta. Tämän tehtävänsä täyttämiseksi nuoriso-osasto huolehtii kiinteässä yhteistyössä koululaitoksen kanssa yleisohjauksen ja soveltuvuustutkimuksen järjestämisestä jatko- ja keskikouluissa. Täten luodaan pohja osaston virkailijoiden antamalle henkilökohtaiselle ohjaukselle ja työhönsijoittamiselle, jonka jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus täydentää. Tärkeän osan osaston työstä muodostivat erilliset valintakokeet ja toiminnan kehittämiseen tähtäävä tutkimustyö.

Varsinaisia jäseniä toimikunnassa olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina diplomi-insinööri G.H.M. Burmeister ja kauppatieteiden maisteri E.V. P. Varanko, työntekijäin edustajina apulaisosastopäällikkö O. E. Viljanen ja luennoitsija H. O. Helkavuori sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pastori A. A. W. Palmgren. Varajäseniniä olivat työnantajien edustajina sosiaalineuvos A. Kaskela ja varatuomari T. V. Sivula, työntekijäin edustajina toimitsija H. T. Brask ja toimitsija I. E. Mattila sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana toimittaja E. Wiksten. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Erityisesti ammatinvalinnanohjaustoimintaa kehittävänä elimenä toimi edelleen kaupunginhallituksen asettama ammatinvalintakomitea, jonka puheenjohtajana oli rahatoimenjohtaja E. J. Waronen. Komitean esityksestä kaupunginhallitus asetti kuitenkin 1. 12. 1955 komitean laatimaan ehdotusta työnvälitystoimiston ohjesäännön muuttamisesta siten, että nuoriso-osaston toimikunnalle voitaisiin antaa sellainen kokoonpano, että se tähänastista paremmin soveltuisi ammatinvalinnanohjausta valvovaksi ja sen toimintamuotoja kehittäväksi elimeksi, jolloin samalla ammatinvalintakomitea voitaisiin lakkauttaa.

Nuoriso-osaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei voitu pitää kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osas-

ton asiakkaina esiintyi siten aikuisiakin henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja.

Yleisohjaus. Yhteistyössä koulujen kanssa järjestettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmällä luokalla ammatinvalintaa palvelevaa valistustoimintaa. Tässä työssä käytettiin opetusvälineinä ammatinvalintakomitean julkaisuja »Valitsemme ammattia» (»Vi väljer yrke»), »Minä ja ammatit» (»Yrket och jag»), »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» (»Yrkesutbildning efter folkskolan») sekä »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»). Kansakoulujen VI luokkalaisille jaettiin ammatinvalintakomitean julkaisua »Mihin nyt?» (»Vilken väg?»), jonka tarkoituksena on selvittää kansakoulun VI luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia.

Oppilaiden tutustuttaminen em. aineistoon tapahtui kansakoulujen jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa luokan opettajien toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella, erityisten yhdysopettajien avulla. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa toiminnan tarkoitusta selostavia oppitunteja, yhteensä 302 (183).

Mainittuun kirjallisuuteen perustuvaa valistustoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 791 (836) eri koululaisretkeä 121 (120) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukauden aikana osallistui näihin retkiin 8 760 (8 593) oppilasta, vastaten jatkokoululaisten osalta kahta vuosiluokkaa. Elokuva- ja rainaesityksiä pidettiin 416 (227). Osaston hallussa on nyt 7 elokuvaa, 26 rainaa ja kaksi ammatteja esittävää kuultokuvasarjaa. Kahteen mykkäelokuvaan sekä kaikkiin rainoihin liittyy tekstiselostuksia, joista eräitä painettujakin. Lisäksi oli kertomusvuonna käytettävissä muutamia Aslavaroilla saatuja elokuvia. Yhteistyössä Finlandia Kuva Oy:n kanssa voitiin eräisiin kouluihin järjestää ammatinvalinnanohjausta palvelevia varsinaisia opetuselokuvatunteja.

Pohjaa luovaan yleisohjaukseen liittyivät myös vanhempienilloissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 19 (28).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia joukkokokeita kouluissa 2 952 (2 733) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 152 (223) yksilökoetta. Viimeksimainittuun lukuun sisältyy kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. On syytä todeta, että työvoiman vähyyden takia on varsin suuri määrä yksilötutkimukseen pyrkiviä henkilöitä pitänyt käännyttää takaisin. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 939 (2 910) koululaisesta. Opettajat antoivat omia lausuntojaan 2 909 (2 890) jatkokoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä lisäksi 525 (439) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Kansakoulujen 8-luokkalaisten testaus suoritettiin kertomusvuonnakin vasta kevätlukukaudella, jolloin ko. oppilaat ovat varttuneempia. Täten saadaan myös laaja oppikoulumateriaali kokonaisuudessaan käsitellyksi ennen kansakoulutestauksen alkamista, mikä helpottaa vuosittain kasvavan testausaineiston aiheuttamaa vaikeaa tilanahtautta.

Edellämainittujen selvitysten ja toimenpiteiden pohjalta osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään henkilökohtaista ohjausta 2 764 (2 838) jatkokoulun ja keskikoulun oppilaalle. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 750 (996). Uusintakäyntejä osastolla oli 832 (736), edustajien kautta neuvoa pyytäneitä 358 (598), kirjeellisesti neuvottuja 351 (247) ja puhelimitse neuvottuja 993 (811) eli kaikkiaan 6 048 (6 226).

Nuorison työnvälitys. Kuten jo edellä mainittiin nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan, eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 6 130 (6 886) työnhakemusta, joista poikien tekemiä 3 101 (3 541) eli 50.6 (51.4) % ja tyttöjen tekemiä 3 029 (3 345) eli 49.4 (48.6) %. Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti-kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön.

Työnhakemusten määrä vähentyi poikien osalta edelliseen vuoteen verrattuna 440:llä eli 12.4 % ja tyttöjen osalta 316:lla eli 9.4 %. Kokonaisvähennys oli 756 eli 11.0 %.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 4 025 (3 974), joista poikia 1 954 (1 994) eli 48.5 (50.2) % ja tyttöjä 2 071 (1 980) eli 51.5 (49.8) %.

Työnhakijat vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna poikien osalta 40 eli 2.0 % ja lisääntyivät tyttöjen osalta 91 eli 4.6 %. Kokonaislisäys oli 51 eli 1.3 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri työaloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	4	0.2	3	0.1	7	0.2
Teollisuus ja käsityö	558	28.6	104	5.0	662	16.4
Rakennustyöt	7	0.4	—	—	7	0.2
Henkinen työ	83	4.2	835	40.3	918	22.8
Liikenne	284	14.5	—	—	284	7.0
Ravintola- ja hotelliliike	2	0.1	10	0.5	12	0.3
Taloustoimet	—	—	116	5.6	116	2.9
Erinäiset toimet	1 016	52.0	1 003	48.5	2 019	50.2
Yhteensä	1 954	100.0	2 071	100.0	4 025	100.0

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 20.5 % (39.2).

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 4 885 (3 748), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 2 381 (1 740) eli 48.7 (46.4) % ja tytöille tarkoitettuja 2 504 (2 008) eli 51.3 (53.6) %. Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjousten lukumäärä nousi 1 137:llä eli 30.3 % (poikien kohdalla 641 eli 36.8 % ja tyttöjen kohdalla 496 eli 24.7 %). Työpaikkatarjousten huomattava lisääntyminen verrattuna työnhakemusten määrän vähentymiseen on osoituksena nuorten työmarkkinoilla vuoden aikana vallinneesta täystyöllisyydestä.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	7	0.3	5	0.2	12	0.2
Teollisuus ja käsityö	643	27.0	212	8.5	855	17.5
Rakennustyöt	13	0.5	—	—	1	0.3
Henkinen työ	97	4.1	832	33.2	929	19.03
Liikenne	204	8.6	—	—	204	4.2
Ravintola- ja hotelliliike	—	—	29	1.2	29	0.6
Taloustoimet	—	—	431	17.2	431	8.8
Erinäiset toimet	1 417	59.5	995	39.7	2 412	49.4
Yhteensä	2 381	100.0	2 504	100.0	4 885	100.0

100 työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 125.5 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1954 183.7 ja v. 1953 231.7. Luvun pieneneminen osoittaa tasaantunutta työmarkkinatilannetta.

Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 3 005 (2 740), josta poikien välityksiä 1 557 (1 375) eli 51.8 (50.2) % ja tyttöjen 1 448 (1 365) eli 48.2 (49.8) %. Välitykset lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna 265:llä eli 9.7 % (poikien osalta 182 eli 13.2 % ja tyttöjen osalta 83 eli 6.1 %).

Työnvälitykset jakaantuivat eri ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	5	0.3	2	0.1	7	0.2
Teollisuus ja käsityö	436	28.0	126	8.7	562	18.7
Rakennustyöt	11	0.7	—	—	11	0.3
Henkinen työ	69	4.4	549	37.9	618	20.6
Liikenne	200	12.9	—	—	200	6.7
Ravintola- ja hotelliliike	—	—	20	1.4	20	0.7
Taloustoimet	—	—	155	10.7	155	5.2
Erinäiset toimet	836	53.7	596	41.2	1 432	47.6
Yhteensä	1 557	100.0	1 448	100.0	3 005	100.0

100 työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 49.0 välitystä (ed. v. 39.8) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 61.5 välitystä (ed. v. 73.1). Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 497 eli 31.9 % kaikista poikien välityksistä, tytöille 688 eli 47.5 % tyttöjen välityksistä eli yhteensä 1 185 varsinaista oppilaspaikkaa, mikä on 39.4 % välitysten kokonaismäärästä. Vuoden 1954 vastaavat prosenttimäärät olivat 32.2, 36.3 ja 34.3. Tilapäistöihin välitettiin 45 poikaa ja 14 tyttöä, yhteensä 59 eli 2.0 % kaikista välityksistä.

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden, sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien, menestyksen seuraaminen. Tarkkailun kohteena oli kertomusvuoden aikana 2 161 (1 909) henkilöä. Esimiehen lausuntojen hankkiminen näistä siirrettiin kuitenkin lausuntolomakkeiden uusimisen takia v:n 1956 alkupuolelle. Niinikään siirrettiin lukiossa jatkaneiden koulumenestyksen selvittäminen reikäkorttijärjestelmään siirtymisen vuoksi v:lle 1956. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 124 (139) henkilölle, jotka ammatillisen kehityksensä alkuvaiheessa eivät olleet tyydyttävästi menestyneet tai kaipasivat muuten lisäohjausta tai apua uuden työpaikan hankinnassa ja valinnassa.

Jälkitarkkailun yhteydessä jatkettiin kertomusvuoden kuluessa jo edellisenä vuonna aloitettua validiteettitutkimusta. Tämä tutkimus kohdistuu kaikkiaan 1 745 ammatinvalinnanohjausta saaneeseen henkilöön. Niistä on 971 keskikouluasteella ohjattua, joiden myöhempi koulussa ja työssä menestyminen selvitetään ja 774 jatkokoululaista, jodien työssä menestymistä tutkitaan esimiesten antamien lausuntojen perusteella. Näin voidaan työssämenestys tai koulumenestys asettaa kriteeriksi ohjaukselle ja tutkia yksityiskohtaisesti ammatinvalinnanohjauksen käytössä ohjaushetkellä olevien opettajalausuntojen, kouluarvosanojen ja soveltuvuuskokeiden ennustavuutta. Tämän ja vastedes suoritettavien vastaavien tutkimusten helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi on vuoden kuluessa suunniteltu reikäkorttimenetelmään siirtymistä ja tätä suunnitelmaa voidaan ryhtyä toteuttamaan v:n 1956 alussa. Tässä yhteydessä on myös kaikki jälkitarkkailulomakkeet uusittu.

Uuden tutkimusmateriaalin matemaattis-tilastollinen käsittely, jonka yhteydessä kertomusvuonna laskettiin mm. 654 korrelaatiota ja suoritettiin eräitä faktorianalyyseja, johtaa menetelmien tarkistukseen ja parantamiseen sekä tekee ohjaajille mahdolliseksi käyttää opettajalausuntoja, soveltuvuuskokeita ja kouluarvosanoja entistä paremmin hyväkseen.

Esimiehen lausuntojen avulla on ollut mahdollista 1 075 työhön sijoittuneen henkilön osalta todeta, että 641:stä ohjausta noudattaneesta on menestymättömiä ollut 58 eli 9.0 % kun taas niistä 434:stä, jotka eivät ole noudattaneet ohjausta oli menestymättömiä 178 eli 41.2 %. Epäonnistuminen sattuu siis runsaasti neljä (4) kertaa useammin niille, jotka eivät noudata ohjausta.

Valintakokeet. Tässä kertomuksessa mainittujen soveltuvuuskokeiden lisäksi osasto suoritti myös ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena on oppilasvalinnan helpottaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Niinpä tutkittiin keväällä 111 (1 130) kaupungin valmistaviin ammattikouluihin pyrkivää kansakoulun oppilasta. Tämä testattavien ryhmä supistui huomattavasti edellisestä vuodesta siitä johtuen, että ammattikoulut siirtyivät ottamaan oppilaansa VII ja VIII luokilta, joille ei tarvinnut käytössä olevan testimateriaalin varassa järjestää valintakokeita, koska ko. oppilaat edellisenä vuonna olivat osallistuneet näiden testien varassa toimeenpantuihin valintakokeisiin. Sen sijaan käytettiin em. edellisen vuoden kokeiden tulokset hyväksi arvosteluvälineenä VII luokilta ammattikouluun pyrkivien kohdalla kun taasen VIII luokilta pyrkivien osalta voitiin turvautua näillä luokilla suoritettuihin normaalisiin soveltuvuuskokeisiin. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa (14 tapausta).

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely. Kertomusvuoden aikana pyrittiin jatkuvasti kehittämään ja tehostamaan ohjausmenetelmiä, mm. jatkettiin jo edellisenä vuonna aloitettua haastattelumenetelmän kehittämistä ja syventämistä. Virkailijoiden kesken käytyjen neuvottelujen tuloksena syntynyt aineisto monistettiin ja asetettiin ohjaajien käyttöön.

Erityistä huomiota kiinnitettiin kertomusvuoden aikana kouluissa tapahtuvan yleisohjauksen tehostamiseen. Jo edellisenä vuonna ryhdyttiin kehittämään ammatinvalin-

nanohjauksen opetussuunnitelmaa, joka edellyttää ohjaajien entistä kiinteämpää mukanaoloa koulun puitteissa tapahtuvassa ohjaustyössä. Ko. suunnitelma saatiin kertomusvuonna kehitetyksi niin pitkälle, että sitä voitiin ryhtyä kokeilumielessä rajoitetusti toteuttamaan syksyllä 1955. Kokeilukauden jälkeen toivotaan voitavan ehkä jo lukuvuonna 1956/57 ryhtyä uutta järjestelmää toteuttamaan.

Kertomusvuoden aikana pyrittiin entistä tiiviimmin kehittämään jokainen yksityinen testi teknillisesti mahdollisimman kestäväksi, mikä on välttämätön toimenpide tavoitteena olevan testistön laajan perustutkimuksen suorittamiselle. Myös otettiin käyttöön uusia, toimistossa sovellettuja lahjakkuus- ja luonnetestejä.

Kouluissa käytetystä ohjausmateriaalista uusittiin »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» ja »Keskikoululaisen ammatinvalinta»-nimisten julkaisujen ruotsinkieliset painokset, minkä lisäksi otettiin uudet suomen- ja ruotsinkieliset painokset työkirjasta »Minä ja ammatit». Lisäksi on voitu ottaa käyttöön eräitä assistentti J. Mäkisen toimittamia ja Tammen kustannuksella julkaistuja uusia ohjausjulkaisuja, yhteensä 5 kpl. Kertomusvuonna otettiin niinikään käyttöön tarkistetut ja parannetut jälkitarkkailulomakkeet.

Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus. Tähän mennessä ei ole ollut mahdollista antaa oppikoulujen lukioluokkalaisille järjestelmällistä ammatinvalinnanohjausta, vaikka yhä lisääntyvä määrä oppikoulujen lukioluokkalaisia on ilmestynyt ohjaajien vastaanotoille osoittaen siten tällaisen toiminnan tarpeellisuuden. Puutteen osittaiseksi poistamiseksi järjestettiin kokeilumielessä kevätlukukauden kuluessa yhteistyössä Töölön Rotaryklubin kanssa Töölön koulujen lukioluokkalaisille tarkoitetut esitelmätilaisuudet, joissa esiintyivät esitelmänpitäjinä eri alojen asiantuntijat. Näitä osaston huoneistossa pidettyjä esitelmätilaisuuksia jatkettiin jälleen syksyllä. Niistä saadut kokemukset olivat siinä määrin myönteisiä, että tullaan lukuvuoden 1956/57 toimintasuunnitelmaa laadittaessa harkitsemaan niiden yleistämistä koskemaan kaikkia kaupungissa toimivien oppikoulujen lukion viimeisellä luokalla olevia oppilaita.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 21 195 923 mk (ed. vuonna 16 531 012 mk).

Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana sekä esitelmin että artikkelein toiminnan tunnetuksitekemis- ja valistustyöhön.

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina merikapteeni B. Hilbert ja perämies L. Lindström sekä työntekijäin edustajina järjestösihteeri B. Johansson ja asiamies H. Löfström. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina prokuristi N. Flittner ja merikapteeni A. Korhonen sekä työntekijäin edustajina konemestari V. Rosenborg ja asiamies E. Larsson 16. 12. 1955 saakka sekä asiamies O. Keitele siitä lähtien.

Merimiesosaston johtajana oli ekonomi N. B. Mattsson.

Osaston toiminta saavutti kertomusvuonna tähänastisen huippunsa toimitettujen välitysten kokonaisluvun ollessa 4 080. Aikaisemmin välitysluku oli suurimmillaan v. 1952, jolloin toimitettiin 3 515 välitystä. Rahtimarkkinoilla v. 1955 vallinnut korkeasuhdanne sekä tonniston kasvu vaikuttivat ratkaisevasti osaston toiminnan vilkastumiseen. Ensimmäisenäkin vuosineljänneksenä, joka tavallisesti on osaston hiljaisinta aikaa, toimitettiin 741 välitystä eli 18.2 % koko välitysmäärästä. Merialan työvoimasta oli jatkuvaa puutetta. Alkuvuodesta ja kesällä esiintyi vaikeuksia kansi- ja talouspuolen työpaikkojen täyttämisessä. Elokuusta lähtien alkoi lisäksi konepuolen työnhakijapuute vaikeuttaa osaston toimintaa. Aika ajoin on myös konemestareista ja perämiehistä ollut puutetta. Työvoimaa on jatkuvasti jouduttu tilaamaan muista merimiesvälitystoimistoista, pääasiallisesti Turusta ja Kotkasta. Merialan työvoimapuutteen vuoksi on huomattava määrä vastaanotettuja työpaikkatarjouksia ollut pakko peruuttaa. Laivat joutuivat näin ollen monasti lähtemään Helsingistä alimiehitettyinä. Runsas mereltä maa-aloille tapahtuva siirtyminen on myös osaltaan vaikuttanut em. työvoimapulaan. Osaston yleinen rasitusluku oli 101.2 (työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden).

Ensi kertaa merille pyrkiviä henkilöitä voitiin kertomusvuonna sijoittaa 352. Näistä oli alle 18-vuotiaita 164 (nuoriso-osaston tilastossa).

Osasto oli kertomusvuonna kiinteässä yhteistyössä merialan eri ammattijärjestöjen kanssa. Osastonjohtaja selosti sekä radion että päivälehtien välityksellä ajankohtaisia merimiesvälitystä koskevia kysymyksiä.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön Vaasassa 14. 10. 1955 järjestämillä merialan työnvälittäjien yleisillä neuvottelupäivillä osastonjohtaja edusti Helsingin kaupungin merimiesvälitystoimistoa.

Helsingin satamaan saapuneiden suomalaisten alusten luku oli kertomusvuonna 1 154 ja niiden vetoisuus 1 231 305 nettorekisteritonnia (ed. vuonna 1 073 alusta, 1 076 356 n. rek. tonnia).

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 4 663 (ed. vuonna 4 098), joista miesten työnhakemuksia 4 110 eli 88.1 % (3 559, 86.8 %) ja naisten työnhakemuksia 553 eli 11.9 % (539, 13.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 565 eli 13.8 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli lisäys 551 eli 15.5 % ja naisten 14 eli 2.6 %.

Suurin työnhakemusten lukumäärä oli heinäkuussa, 845 työnhakemusta ja pienin tammikuussa, 408 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 833 eli 39.3 % (ed. vuonna 1 555, 37.9 %), konehenkilökuntaa 1 694 eli 36.3 % (1 471, 35.9 %), taloushenkilökuntaa 1 116 eli 24.0 % (1 041, 25.4 %), joista miesten työnhakemuksia 563 ja naisten 553 (502, 539), sekä muut 20 eli 0.4 %.

Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 2 881 (ed. v. 2 597), joista miehiä 2 530 eli 87.8 % (2 268, 87.3 %) ja naisia 351 eli 12.2 % (329, 12.7 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 284 eli 10.9 %. Miesten kohdalla oli lisäys 262 eli 11.6 % ja naisten kohdalla 22 eli 6.7 %. Työnhakijain kokonaismäärässä tapahtunut lisäys aiheutui pääasiassa ensi kertaa merille pyrkivien lukumäärän suurenemisesta.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 154 eli 40.0 % (ed. v. 987, 38.0 %), konehenkilökuntaa 1 051 eli 36.5 % (953, 36.7 %), taloushenkilökuntaa 663 eli 23.0 % (637, 24.5 %), joista miehiä 312 ja naisia 351 (308, 329), sekä muut 13 eli 0.5 % (20, 0.8 %).

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia keskimäärin 51 % (ed. vuonna 40 %). Vieraskuntalaisten työnhakijain lukumäärän suhteellinen nousu johtui parantuneista mahdollisuuksista päästä merialan työhön. Vieraskuntalaisista oli huomattava määrä ensi kertaa merille pyrkiviä henkilöitä.

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 4 609 (ed. vuonna 3 680), joista miesten paikkoja 3 981 eli 86.4 % (3 136, 85.2 %) ja naisten paikkoja 628 eli 13.6 % (544, 14.8 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 929 eli 25.2 %. Miesten työpaikkatarjouksia oli 845 eli 26.9 % ja naisten 84 eli 15.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 101.2 työnhakemusta (edellisenä vuonna rasitusluku oli 111.4).

Työpaikkatarjouksia oli eniten heinäkuussa, 575, ja vähiten tammikuussa, 226.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 687 eli 36.6 % (ed. vuonna 1 346, 36.6 %), konehenkilökuntaa 1 334 eli 29.0 % (1 016, 27.6 %), taloushenkilökuntaa 1 277 eli 27.7 % (1 127, 30.6 %), joista miesten paikkoja 649 ja naisten 628 (583, 544), sekä muut 311 eli 6.7 % (191, 5.2 %). Ryhmä »muut» käsittää laivoissa niiden satamassa ollessa suoritettavat korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen käytetään laivatöihin tottunutta työvoimaa.

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 4 080 (ed. vuonna 3 420), joista miesten välityksiä 3 512 eli 86.1 % (2 909, 85.1 %) ja naisten välityksiä 568 eli 13.9 % (511, 14.9 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 660 eli 19.3 %. Miesten kohdalla oli lisäys 603 eli 20.7 % ja naisten kohdalla 57 eli 11.2 %.

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 885, mikä on 21.7 % kokonaismäärästä (ed. vuonna 904, 26.4 %). Tilapäisiin toimiin oli välityksiä yhteensä 337, mikä on 8.2 % kokonaismäärästä (ed. vuonna 210 eli 6.1 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 87.5 välitystä (ed. vuonna 83.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 88.5 välitystä (ed. vuonna 92.9).

Työnvälityksiä oli eniten kesäkuussa, 473, ja vähiten tammikuussa, 180.

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 435 eli 35.2 % (ed. vuonna 1 227, 35.9 %), konehenkilökuntaa 1 200 eli 29.4 % (970, 28.4 %), taloushenkilökuntaa 1 144 eli 28.4 % (1 042, 30.5 %), joista miesten välityksiä 576 ja naisten 568 (531, 511), sekä muut 301 eli 7.0 % (181, 5.2 %).

Edellä olevan tilaston mukaan oli taloushenkilökunnan välityksiä 28 enemmän kuin työnhakemuksia. Tämä johtuu siitä, että työnvälitystoimiston muilla osastoilla kirjoissa

olevia työnhakijoita on välitetty merialan toimiin. Tällöin työnvälitys merkitään merimiesosaston tilastoon ja työnhakemus ao. osaston tilastoon.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 130 605 mk (ed. vuonna 2 843 719 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina agronomi V. Sirkiä ja kapteeni R. E. Norrback sekä työntekijäin edustajina puheenjohtaja J. Auer ja liittosihteeri K. H. J. Vähätalo. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina maanviljelysneuvos M. J. Kaltio ja maatalous- ja metsätieteen kandidaatti G. Engström sekä työntekijäin edustajina toimitsijat N. N. Jeminen ja H. J. A. Snabb. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja M. Valtonen.

Kulunut vuosi oli maataloudelle epäsuotuisa. Edellisenä vuonna maatalouden satotulokset olivat kärsineet yhtämittaisista sateista. Nyt kuluneena vuonna kylmä kevät myöhästytti ensin kevättöitä ja sitten kesäkuussa alkanut ja melkein yhtäjaksoisesti syyskuulle jatkunut kova kuivuus aiheutti Etelä- ja Lounais-Suomessa satotuloksissa huomattavan vähennyksen. Varsinkin keväällä kylvetyt viljakasvit, perunat ja juurikasvit kärsivät kuivuudesta, josta aiheutui toisin paikoin suoranaisia katoja.

Tämä kaikki vaikutti tietysti työvoiman kysyntään. Maataloustyöt saatiin nopeasti ja tavallista vähemmällä työvoimalla tehdyksi.

Kuluneen vuoden metsätyöt muodostuivat suurin piirtein edellisen vuoden kaltaisiksi. Vientisuhdanteissa ei ollut tapahtunut muutoksia. Uusia kauppoja ei solmittu yhtä runsaasti kuin edellisenä vuonna, mutta edellisten vuosien kaupoista riitti lisäksi vielä hakkaamista. Hakkuutyömaita oli melko runsaasti. Sääsuhteet olivat kuluneena vuonna metsätöille edulliset sekä hakkuun että ajon aikana.

Miestyövoimaa on yleensä ollut riittävästi saatavissa. Naistyövoimasta, varsinkin maatalouden lypsytaitoisista apulaisista ja karjakoista on edelleen puutetta. Työnvälitystoimistossa käy melko runsaasti naimisissa olevia karjakoita ja karjanhoitajia, joiden miehet ovat kaupungissa töissä, hakemassa asunnon takia paikkaa mahdollisimman läheltä kaupunkia.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 3 721 (ed. vuonna 3 851), joista miesten 2 818 eli 75.7 % (2 918, 75.8 %) ja naisten 903 eli 24.3 % (933, 24.2 %). Työnhakemusten lukumäärä väheni 130:llä eli 3.4 %, joista miesten 100:lla eli 3.4 % ja naisten 30:lla eli 3.2 %.

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärä oli 2 319 (ed. vuonna 2 140), josta miehiä 1 704 eli 73.5 % (1 578, 73.7 %) ja naisia 615 eli 26.5 % (562, 26.3 %). Työnhakijoiden lukumäärä lisääntyi siis 179:llä eli 8.4 %, josta miehiä 126 eli 8.0 % ja naisia 53 eli 9.4 %.

Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia keskimäärin 79 % (77 %).

Eniten työnhakijoita, 602 eli 26 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään metsätyömiehet. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat muut maanviljelystyöntekijät 588 eli 25.4 %, karjakot 333 eli 14.4 % ja perheelliset maatyömiehet 251 eli 10.8 %.

Työpaikkatarjouksia tehtiin 2 940 (ed. vuonna 3 029), joista miesten työpaikkoja koskevia 2 167 eli 73.7 % (2 170, 71.6 %) ja naisten työpaikkoja koskevia 773 eli 26.3 % (859, 28.4 %). Työpaikkatarjoukset vähenivät kertomusvuonna 89:llä eli 2.9 %, joista miesten osuus oli 3 eli 0.1 % ja naisten 86 eli 10.0 %. Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 829 eli 28.2 %, ryhmään metsätyömiehet (hakkuumiehet) 733 eli 24.9 %, karjakoiden ryhmään 337 eli 11.5 % ja perheellisten maatyömiesten ryhmään 249 eli 8.5 %.

Työnvälityksiä suoritettiin 2 296 (ed. vuonna 2 279), joista miesten välityksiä 1 848 eli 80.5 % (1 815, 79.6 %), ja naisten 448 eli 19.5 % (464, 20.4 %). Välitysten määrä lisääntyi 17:llä eli 0.7 %. Miesten välitykset lisääntyivät 3:lla eli 1.8 % ja naisten vähenivät 16:lla eli 3.4 %.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 783 782 mk (ed. vuonna 1 318 624 mk).

Osastolle on saatu kuluvana vuonna, kuten jo edellisenäkin, seuraavat lehdet: Maaseudun Tulevaisuus, Maataloustyönantaja, Teho, Puutarha, Puutarha-Uutiset, Karjatalous, Metsälehti ja Tidskrift för Lantmän.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat L. Vuoristo ja U. Heinonen sekä työntekijäin edustajina toimittaja Y. Karisalmi ja sihteeri A. Fredriksson. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtaja K. Koski-

nen ja hänen tilallaan johtaja E. Örn 9. 5. alkaen ja johtaja M. Salmi sekä työntekijöiden edustajina toimitsija H. Ahonala ja vahtimestari V. Örn. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Kertomusvuoden päättyessä tuli kuluneeksi kymmenen vuotta ravintolaosaston toiminnan alkamisesta. Tämän johdosta todettakoon, että vv. 1946—1955 työnhakijoiden kokonaismäärä oli 31 897 (miehiä 3 951, naisia 27 946), työpaikkatarjousten 51 395 (3 488, 47 907) ja välitysten 36 212 (2 610, 33 602). Välityksiä on siten ollut kuluneena kymmenvuotiskautena enemmän kuin työnhakijoita, sillä työvoiman jatkuvan puutteen johdosta on samoja työnhakijoita jouduttu vuosittain välittämään työhön useampia kertoja.

Edellä mainittuna toimintakautena on työvoiman kysyntä vuosi vuodelta lisääntynyt, kun sitävastoin työvoiman tarjonta on työntekijäpulan tähden eräinä vuosina vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 1946 työpaikkatarjouksia oli 30.4 % enemmän kuin työnhakijoita; kertomusvuonna vastaava prosenttiluku oli 91.3 %.

Uudet majoitus- ja ravitsemusliikkeet ja ennätysmäisen vilkas matkailijaliikenne (esim. maahan saapuneiden ulkomaisten matkailijoiden lisäys oli kertomusvuonna 29.3 % edelliseen vuoteen verrattuna) lisäsivät kertomusvuonna ammatti- ja kielitaitoisen henkilökunnan kysyntää. Ruotsia osaavan tarjoiluhenkilöstön ja pätevien anniskeluravintolankeittäjien sekä -kylmäkköjen puute aiheutti työnantajille eniten huolta erityisesti kesällä.

Tyydytyksellä voitiin todeta, että työnantajat kiinnittivät kertomusvuonna entistä enemmän keittäjä- ja kylmäkköharjoittelijoita palvelukseensa.

Heinäkuussa ravintola-alaa uhannut lakko saatiin vältetyksi työmarkkinaosapuolten päästyä sitkeiden neuvottelujen jälkeen sopimukseen.

Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto irtisanoi 31. 10. 1955 alan työehtosopimuksen ja 28. 12. 1955 alan palkkasopimuksen.

Suhteet alan ammattiliittoihin, Alkoholiliikkeen ravintolatoimistoon sekä Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon ja Yleisen Osuuskauppojen Liiton toimenvälitysjaostoihin olivat kertomusvuonnakin hyvät. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto julkaisi äänenkannattajassaan osaston laatimia kirjoituksia työnvälityksestä.

Osaston mainostoiminta keskittyi pääasiassa sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun sekä ohjelehtisten ja mainoskorttien jakamiseen asiakkaille.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 8 443 (8 612), joista miesten 1 012 eli 12.0 % (892, 10.4 %) ja naisten 7 431 eli 88.0 % (7 720, 89.6 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 169 eli 2.0 %. Miesten työnhakemukset lisääntyivät 120:llä eli 13.5 %, naisten vähenivät 289 eli 3.7 %.

Työnhakemuksia oli eniten elokuussa, 987, ja vähiten helmikuussa, 521.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 541 (miehet 150, naiset 391) eli 6.4 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 691 (miehet 333, naiset 3 358) eli 43.7 %, keittiöhenkilöstö 3 752 (miehet 190, naiset 3 562) eli 44.4 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 401 (miehet 296, naiset 105) eli 4.8 % ja muut 58 (miehet 43, naiset 15) eli 0.7 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoiden luku oli 3 567 (3 765), joista miehiä 456 eli 12.8 % (403, 10.7 %) ja naisia 3 111 eli 87.2 % (3 362, 89.3 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 198 eli 5.3 %. Miesten luku lisääntyi 53:lla eli 13.2 %, naisten väheni 251:llä eli 7.5 %.

Työnhakijoita oli eniten syyskuussa, 897, ja vähiten joulukuussa, 478.

Työssä olevia työnhakijoita oli 54.7 % (51.0 %) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 53.2 % (55.9 %).

Työnhakijat jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 248 (miehet 61, naiset 187) eli 7.0 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 356 (miehet 137, naiset 1 219) eli 38.0 %, keittiöhenkilöstö 1 765 (miehet 116, naiset 1 649) eli 49.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 171 (miehet 126, naiset 45), eli 4.8 % ja muut 27 (miehet 16, naiset 11) eli 0.7 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Työnhakemuksia ja työnhakijoita oli kertomusvuonna vähemmän kuin edellisenä vuonna, koska edellisenä vuonna tarvittiin runsaasti kotirouvia ja muita naisia TUL:n liittojuhlien ajaksi kenttämuonitustehtäviin.

Miespuolisen keittiöhenkilöstön kohdalla työnhakemukset lisääntyivät 169:stä 190:een ja työnhakijat 80:stä 116:een lähinnä senvuoksi, että maassamme kesällä olleet ulkomaiset opiskelijat pyrkivät tilapäisiksi astianpesijöiksi.

Skandinaavisia alan ammattityöntekijöitä ei ilmoittautunut työnhakuun. Muutamat Ruotsissa asuvat suomalaiset keittiöapulaiset tiedustelivat kirjeitse työpaikkaa.

Kurssitoiminta oli kertomusvuonna vilkasta: esim. Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulu järjesti hovimestarikurssin Helsingissä ja useita täydennyskursseja tarjoilijoille, keittäjille ja kokeille eräissä muissa kaupungeissa. Yhtyneet Ravintolat Oy. kartutti tarjoiluhenkilökuntaansa järjestämällä vasta-alkajille 4 ½ kuukautta kestäneen kurssin Imatran Valtionhotellissa. Kurssille valittiin 25 oppilasta 120 hakijasta.

Työpaikkatarjousten luku oli 6 868 (6 448), joista miehille 465 eli 6.8 % (383, 5.9 %) ja naisille 6 403 eli 93.2 % (6 065, 94.1 %). Kokonaislisäys oli 420 eli 6.5 %. Työpaikkatarjoukset miehille lisääntyivät 82:lla eli 21.4 %, naisille 338:lla eli 5.5 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt 34 työpaikkatarjousta sisältyvät edelläoleviin lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 737 ja vähiten marraskuussa, 407.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 222 (miehet 84, naiset 138) eli 3.2 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 2 446 (miehet 183, naiset 2 263) eli 35.9 %, keittiöhenkilöstö 4 000 (miehet 111, naiset 3 889) eli 58.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 123 (miehet 56, naiset 67) eli 1.8 % ja muut 43 (miehet 25, naiset 18) eli 0.6 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 6 834 (miehet 459, naiset 6 375). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo aikaisemmin mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 6 ja naiset 28.

Vakinaisten työntekijöiden ja pätevien kesälomasijaisten puute lisäsi tilapäistyövoiman kysyntää etenkin kesäkuukausina. Sitä ei aina voitu toimittaa riittävästi, esim. naistarjoilijat olivat kesällä melko usein haluttomia lähtemään vapaailtoinaan tilapäistyöhön.

Helsingin ulkopuolella sijaitsevat hotellit ja ravintolat jättivät jo maaliskuun alkupuolella työpaikkatarjouksia Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun oppilaille. Oppilasmäärän pienuuden takia, varsinkin keittiölinjalla, lukuisat paikat jäivät täyttämättä.

Mainittakoon, että Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulusäätiö pääsi kertomusvuoden opulla jatkamaan uuden ammattikoulun keskeytyksissä olleita rakennustöitä Alkoholiikkeen myöntämän lainan turvin.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 122.9 (133.6) työnhakemusta.

Työnvälitysten luku oli 4 774 (4 722), joista miehiä 340 eli 7.1 % (255, 5.4 %) ja naisia 4 434 eli 92.9 % (4 467, 94.6 %). Kokonaislisäys oli 52 eli 1.1 %. Miesten välitys lisääntyi 85:llä eli 33.3 %, naisten väheni 33:lla eli 0.7 %.

Ylioppilasvälityksen 12 välitystä sisältyvät edelläoleviin lukuihin.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 608 eli 12.8 % kaikista välityksistä (457, 9.7 %).

Välitykset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 118 (miehet 50, naiset 68) eli 2.5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 967 (miehet 153, naiset 1 814) eli 41.3 %, keittiöhenkilöstö 2 595 (miehet 92, naiset 2 503) eli 54.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 64 (miehet 31, naiset 33) eli 1.3 % ja muut 18 (miehet 12, naiset 6) eli 0.4 % välitysten kokonaismäärästä, joka oli 4 762 (miehet 338, naiset 4 424). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 2 ja naiset 10.

Miestarjoilijoiden välitys lisääntyi 104:stä 153:een lähinnä sen tähden, että kesäravintolat, kuten esim. koko aukioloaikansa pätevien työntekijöiden puutteessa vajaalla tarjoiluhenkilökunnalla toiminut Hangon kasino, mieluummin ottivat tilapäistyöhön, semminkin viikonlopuiksi, työnrasitusta paremmin kestäviä miestarjoilijoita.

Anniskeluravintolan kassojen puute — niiden tarjonta oli kertomusvuonna 25 % kysyntää pienempi — haittasi välitystä sesonkiaikana; sensijaan viime aikoina suosituiksi tulleisiin kassa-antelijan toimiin jäätelö- ja kahvibaareissa oli helpompi saada ehdokkaita.

Ulkomaille ei välitetty henkilökuntaa. Työpäivää kohden oli 15.9 työnvälitystä (15.6). Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 69.5 (73.2) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 56.5 (54.8) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat 3 413 539 mk (3 179 798 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

20. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana oikeusneuvos G. F. Nybergh ja jäseninä lakitieteen tohtori A. O. Aaltonen, oikeusneuvosmies H. V. Boehm sekä varatuomarit M. J. O. Mehto ja H. L. Sipilä. Varapuheenjohtajana oli edelleenkin lakitieteen tohtori Aaltonen ja kaupunginhallituksen edustajana pankinjohtaja E. V. Harkia.

Oikeusavustajana toimi varatuomari Y. J. O. Hämesalo 31. 8. saakka, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. Varatuomari Hämesalo oli valittu oikeusaputoimiston apulaisoikeusavustajaksi 1. 11. 1929 ja oikeusavustajaksi 23. 5. 1945. Hänen jälkeensä valittiin 25. 8. oikeusavustajaksi apulaisoikeusavustaja, varatuomari S. M. K. Korpela ja apulaisoikeusavustajaksi hänen jälkeensä 11. 11. varatuomari M. J. Nukari. Toimistoapulaisen virka muutettiin vuoden alussa toimistonhoitajan viraksi, jota hoiti varanotaari A. S. Lindegren. Apulaisoikeusavustaja hoiti kesäloman aikana ja viran ollessa auki oikeusavustajan tehtäviä ja apulaisoikeusavustajan viransijaisena oli varatuomari M. Eklund. Toimistonhoitajan kesälomasijaisena oli neiti K. Kaukanen.

Oikeusapulautakunta kokoontui vuoden kuluessa kuusi kertaa. Juoksevien asioiden lisäksi käsiteltiin oikeusavustajan ja apulaisoikeusavustajan vaaliin liittyviä asioita sekä esitystä oikeusaputoimiston ja sen toiminnan saattamiseksi ajan ja oikeusavun tarvetta vastaavalle tasolle. Lautakunta totesi uudelleen järjestelyn välttämättömäksi sekä antoi sihteerin tehtäväksi laatia luonnoksen kaupunginhallitukselle jätettäväksi ehdotukseksi oikeusapulautakunnan ja oikeusaputoimiston uudeksi johtosäännöksi ja sen perusteluiksi. Lautakunta päätti myös hankkia toimistoon uutta kalustoa sekä uusia konttorikoneita.

Oikeusaputoimiston menoarvio oli kertomusvuonna 2 581 170 mk (ed. v. 2 564 319 mk).

Toiminta jatkui johtosäännön mukaisesti, sitä vaikeutti kuitenkin se, että apulaisoikeusavustajan virkaa n. puolen vuoden ajan hoiti sijainen muun toimen ohella. Tämä kuvastuu myös tilastoissa, joskin verraten vähän. Toimeksiantoja saatiin kotimaassa olevilta oikeusaputoimistoilta ja oikeusavustajilta sekä myös entistä runsaammin Ruotsin oikeusaputoimistoilta.

Rekisteröityjen asiain luku oli kertomusvuonna 1 330 (ed. v. 1 423). Suurimpana asiaryhmänä pysyivät edelleenkin työ- ja palkkariidat. Näistä asioista suurin osa, 195, sovittiin ja oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vain 22 tapauksessa. Sikseen jätetyiksi merkityistä 112 asiasta todennäköisesti melkoinen osa järjestettiin sovinnolla, asianomaiset vain eivät tulleet ilmoittaneeksi tuloksesta. Asumuserojutut pysyivät melkein ennallaan, mutta avioerojutut ja perheen elatusapua koskevat jutut sensijaan lisääntyivät edellisestä vuodesta. Jäljempänä olevat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 9 152 sen oltua 11 266 v. 1954, 11 402 v. 1953 ja 11 341 v. 1952.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	24	710	29.6	Heinäkuu	26	792	30.5
Helmikuu	24	686	28.6	Elokuu	27	776	28.7
Maaliskuu	27	714	26.4	Syyskuu	26	866	33.3
Huhtikuu	27	752	27.9	Lokakuu	26	862	33.2
Toukokuu	24	760	31.7	Marraskuu	25	796	31.8
Kesäkuu	25	728	29.1	Joulukuu	25	710	28.4
				Yhteensä	306	9 152	29.9

Kuten ed. taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 306 päivänä. Käyntien luku päivää kohden nousi siis 299:ään, niiden luvun oltua v. 1954 37.4. Suurin käyntien luku samana päivänä oli 56, pienin 1.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioitten luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Näitä oli yhteensä 1 330, joista kertomusvuonna tulleita 1 303 ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä 27. Toimituskirjain luku oli 1 670, niistä hakemuskirjoja 480.

Säätynsä, ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	N.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	4	2	6
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	1	—	1
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	10	57	67
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	215	161	376
Muita työntekijöitä	108	114	222
Merimiehiä ja kalastajia	6	—	6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	21	14	35
Yksityisten palvelijoita	—	41	41
Muun elinkeinon harjoittajia	2	5	7
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskelijoita ym.	7	390	397
Yhteensä	374	784	1 158

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	16
vuokrariitoja	33	Veroja koskevia asioita	202
työ- ja palkkariitoja	343	Holhousasioita	19
muita velkomisjuttuja	44	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	115
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	2	Pieniä rikosjuttuja	19
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Toimeksiantoja	39
avioriitoja	45	Tapaturma-asioita	35
asumuseroja	47	Huoneenvuokra-asioita	90
avioeroja	184	Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	7
perheen elatusasioita	62	Sotilasavustuksia ja huoltoeläkkeitä koskevia asioita	1
kuolleeksi julistamisia	2	Yhteensä	1 330
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	25		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti käsitellyiksi tai kirjoista poistetuiksi 1 307, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	394	Annettu eri viranomaisille	480
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	260	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	51
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	122	Yhteensä	1 307

Eri viranomaisille jätetyt em. 480 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakaantuivat näiden viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	3	Vakuutusoikeus	23
Korkein oikeus	15	Valtion tapaturmatoimisto	1
Korkein hallinto-oikeus	13	Posti- ja lennätinhallitus	1
Oikeuskansleri	1	Tullihallitus	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	2	Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	7
Sosiaaliministeriö	7	Oulun ja Tampereen raastuvanoikeudet	3
Ulkoasiainministeriö	3	Helsingin tuomiokunnan tuomari	1
Valtiovarainministeriö	32	Eräiden muiden tuomiokuntien tuomarit	4
Uudenmaan lääninhallitus	88	Helsingin kihlakunnanoikeus	1
Muiden läänien lääninhallitukset	21	Helsingin ev.luterilaisten seurakuntien rahatoimisto	7
Uudenmaan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	21	Lahden kaupunginhallitus	1
Muiden läänien valtion verojen tarkastuslautakunnat	5	Lahden ja Rauman kaupunginvoudit	2
Helsingin kaupungin:		Eräät kunnanhallitukset ja sosiaalilautakunnat	7
kaupunginhallitus	54	Ylistaron kunnan taksoituslautakunta	1
raastuvanoikeus	22	Jyväskylän piirin ja Mäntsälän nimismiehet	2
maistraatti	7	Värtsilän keskinäinen vakuutusyhtiö	3
huoneenvuokralautakunta	60	Arvioimistarkastuslautakunta	1
vuokrantarkastuslautakunta	19	Yhteensä	480
eräät muut virastot	9		
Helsingin hovioikeus	31		
Turun hovioikeus	1		

Se seikka, että 122 asiaa jätettiin sillensä, johtui samoin kuin edellisinäkin vuosina siitä, etteivät oikeusavunhakijat sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sovintotietä päästy tulokseen, enää jatkaneet asiaansa, osaksi sen vuoksi, ettei ollut toiveita voittaa asiaa oikeudenkäynnillä, sekä osaksi koska avunhakijat joko eivät tahtoneet tai voineet esittää asian enempää käsittelyä varten varattomuustodistusta.

Ne 51 asiaa, joissa haaste oli otettu, mutta joita toimisto ei ajanut perille, olivat sellaisia, joissa haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, missä toimiston virkamiesten ei tarvitse avustaa asianomaisia, tai sellaisia, joissa vastaajia ei haasteella tavattu, tai asioita, jotka oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin 334 asiassa, joista toimisto ajoi vuoden kuluessa loppuun 260; näistä voitettiin 251 ja hävittiin 9. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 422 kertaa 188 päivänä.

21. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Lautakunnan ja jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana oli kertomusvuonna liikennetarkastaja V. Soininen sekä jäseninä varanotaari S. V. Katajavuori, insinööri B. V. Oljelund, voimistelunopettaja L. Orko, jaostosihteeri E. V. Peuhkuri, rouva G. V. Rajala-Rinne, ekonomi A. B. Storskrubb, sosiaalineuvos A. A. Tynell ja hienomekaanikko V. A. Valtonen, joista sosiaalineuvos Tynell valittiin varapuheenjohtajaksi. Lautakunnan sihteeriksi valittiin urheilunohjaaja A. E. Numminen. Kaupunginhallituksen edustajana oli kaupunginjohtaja O. A. Tuurna.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana insinööri Oljelund ja jäseninä voimistelunopettaja Orko ja jaostosihteeri Peuhkuri sekä varajäseninä ekonomi Storskrubb, sosiaalineuvos Tynell ja hienomekaanikko Valtonen. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana sosiaalineuvos Tynell ja jäseninä rouva Rajala-Rinne ja ekonomi Storskrubb sekä varajäseninä varanotaari Katajavuori, insinööri Oljelund ja liikennetarkastaja Soininen.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 28 kokousta ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 426. Saapuneita kirjeitä oli 471 ja lähetettyjä 142.

Eläintarhajaostolla oli 6 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 23 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 5 ja 17.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 840 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 285 150 mk, Helsingin Uimarit 100 000 mk, Helsingfors Simsällskap 100 000 mk, Vetehiset 192 015 mk, Marjaniemen Uimarit 59 685 mk ja Helsingin Jyryn uimajaosto 32 190 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljetukseen käytettiin 70 960 mk (9. 6. 189 §, 30. 12. 419 §).

Luistinseurojen apumaksuiksi varattu määräraha, 2 350 000 mk, jaettiin seuraavasti: Karhu-Kissat 279 100 mk, Helsingfors Skridskoklubb 230 000 mk, Helsingin Luistelijat 503 300 mk, Idrottsförening Kamraterna 521 100 mk ja Kallion luistinrata 816 500 mk (19. 2. 22 §, 17. 8. 251 §). V:n 1956 talousarvioon merkitystä 2 350 000 mk:n määrärahasta jaettiin talvikaudeksi 1955/56 luistinseuroille lisäksi 1 900 000 mk seuraavasti: Karhu-Kissat 273 600 mk, Helsingfors Skridskoklubb 205 200 mk, Helsingin Luistelijat 399 000 mk, Idrottsförening Kamraterna 399 000 mk ja Kallion luistinrata 623 200 mk (1. 12. 383 §).

Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 220 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piiri 79 950 mk, Työväen Urheiluliiton Helsingin piiri 79 950 mk, Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin piiri 30 800 mk, Suomen Palloliitto, Helsingin piiri 22 000 mk ja Suomen Käsipalloliitto, Helsingin piiri 7 300 mk (20. 4. 122 §). Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 3 465 000 mk:n määrärahalla avustettiin 157 seuraa (20. 4. 121 §). Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukemiseen varatulla 440 000 mk:n määrärahalla avustettiin 20 seuraa (26. 10. 343 §, 1. 12. 386 §).

Vuokraukset. Tärkeimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavat. Lautakunta päätti:

kaupunginvaltuuston 26. 1. tekemän päätöksen nojalla vuokrata Töölön Pallokentällä sijaitsevan alueen Jääkenttäsäätiölle 25 vuoden ajaksi (11. 2. 37 §);

alentaa 3 000 mk Koulumatkailutoimisto Oy:lle Töölön Pallokentän pukusuojarakennuksesta 6. 10. 1954 lukien toistaiseksi majoitustarkoituksiin vuokrattujen huoneistotilojen, yhteispinta-alaltaan 260 m², vuokraa (2. 3. 58 §);

luovuttaa Suomen Demokratian Pioneerien Liitolle leiriytymisalueen Mustikkamaan kansanpuistosta 1 000 mk:n kertakaikkista vuokraa vastaan (2. 3. 65 §);

vuokrata Rastilan ulkoilualueen navetan yhden kerroksen Taimivälitys Oy:lle 15. 3. — 15. 6. väliseksi ajaksi 15 000 mk:n kokonaisvuokrasta (2. 3. 69 §);

vuokrata Eläintarhan urheilukentän Eläintarhanajon järjestelytoimikunnalle 6.—8. 5. parkkeerauspaikaksi 5 000 mk:n vuokramaksusta (6. 4. 102 §);

vuokrata Kivinokan kansanpuistosta 7 500 m² perunamaata Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusliitolle kesäksi [1]) 11 250 mk:n kokonaisvuokrasta (6. 4. 108 §);

jatkaa Koulumatkailutoimisto Oy:n vuokraoikeutta Lauttasaaren kansanpuiston ns. parakkialueeseen 1. 7. 1955—30. 6. 1956 väliseksi ajaksi 10 000 mk:n vuosivuokrasta (6. 4. 109 §);

antaa Varsasaaren moottoriveneliikenteen hoitamisen kesäksi H. Hakkaraiselle ja määrätä kuljetusmaksun 50 mk:ksi henkilöltä (6. 4. 110 §);

antaa Satamasaaren liikenteen hoidon kesäksi H. Anderssonille ja määrätä kertamaksuksi 70 mk henkilöltä, meno- ja paluulipun hinnaksi 120 mk ja alennuslipun 1 000 mk 10 matkalta (6. 4. 111 §);

irtisanoa Ruskeasuon Ratsastushallista Rakennusliike Linnatsalo Oy:lle vuokrattua 111.4 m²:n suuruista huonetilaa samoin kuin ylisiltä vuokrattua 90 m²:n suuruista varastotilaa koskevan vuokrasopimuksen päättymään 1. 8. sekä ottaa ko. huonetilan urheilu- ja retkeilytoimiston omaan käyttöön (20. 4. 119 §);

vuokrata Pihlajasaaren saunarakennuksen A. Joutsenvirralle 3 000 mk:n kuukausivuokrasta (20. 4. 123 §);

vuokrata Seurasaaren uimalaitoksen kesäksi H. Nyströmille 110 000 mk:n vuokrasta (20. 4. 124 §);

vuokrata Vantaan Pikkukosken uimalan kioskin kesäksi Helsingin Jyry:lle 20 000 mk:n kausivuokrasta sekä Kumpulan uimalan kioskin Helsingin Työväen Uimareille 120 000 mk:n kausivuokrasta (20. 4. 125 §);

vuokrata Pihlajasaaren uimalaitoksen pukusuojat ja vaatteiden säilytyssuojat kesäksi rva M. Liljebergille 25 000 mk:n kausivuokrasta (20. 4. 126 §);

vuokrata Kaisaniemen verkkopallokentän kesäksi H. Hirkille 140 000 mk:n kausivuokrasta (20. 4. 130 §);

vuokrata Lauttasaaren kahvilarakennuksen kesäksi Koulumatkailutoimisto Oy:lle 9 000 mk:n kausivuokrasta, Varsasaaren kioskin rva H. Forsgrenille kesäksi 8 000 mk:n kausivuokrasta sekä Kivinokan kioskin rva L. Raatikaiselle vuosiksi 1955—1956 240 000 mk:n vuosivuokrasta (20. 4. 131 §);

vuokrata Tullisaaren leipomotuvan kesäksi Mailapojat- nimiselle yhdistykselle 8 000 mk:n vuosivuokrasta sekä myöntää rva B. Lindströmille asumis- ja mökinsäilytysoikeuden kesäksi Itäisessä Pihlajasaaressa sijaitsevaan ns. Lindströmin kajuuttaan 3 500 mk:n kausivuokrasta (20. 4. 132 §);

luovuttaa Humallahden uimalaitoksen Helsingin Uimareille ja Mustikkamaan uimalaitoksen Helsingin Työväen Uimareille vuosiksi 1955—1959 velvoittaen samalla seurat pitämään laitoksilla mm. uimakoulua (4. 5. 139 §);

vuokrata Osuusliike Elannolle Uimastadionin kosmetiikkakioskin kesäksi, vuokramaksu 5 % kokonaismyynnistä (4. 5. 141 §);

vuokrata Käpylän urheilupuiston kioskin rva Karin Veirilälle kesäksi 50 000 mk:n kausivuokrasta (4. 5. 143 §);

myöntää rva A. Ruuskaselle oikeuden myydä uimatarvikkeita ja vuokrata uimapukuja kesäkautena Hietarannan virvoitusjuomakioskissa 5 000 mk:n kausivuokrasta (24. 5. 156 §);

siirtää Ratsastushallin toimistohuonetta n:o 10 ja talliosastoa n:o 6 sekä huoneistoa J 58 koskevat vuokrasopimukset 1. 7. lukien Hippodrom Oy:ltä Suomen Kenttäratsastusseura — Finska Fältrittklubben -nimiselle yhdistykselle (24. 5. 158 §);

[1]) Tässä ja seuraavissa ajanmääräyksissä tarkoitetaan kesällä yleensä v:n 1955 kesää.

vuokrata Meilahden urheilupuistosta 1.7 ha perunamaata Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin alaosastolle kesäksi 15 000 mk:n kokonaisvuokrasta (24. 5. 159 §);

luovuttaa Soutustadionin kesäkautena yhteislaulutilaisuuksia varten korvauksetta (24. 5. 160 §);

antaa Suomen Muinaismuistoyhdistykselle luvan järjestää kristinuskon maahantulon 800-vuotisjuhlan Seurasaaren kansanpuistossa omalla alueellaan sekä sen lisäksi saaren kentällä 30. 5. vuokramaksusta, jonka suuruus oli 5 % kokonaispääsymaksutuloista, kuitenkin vähintään 2 000 mk (24. 5. 170 §); samoin antaa ko. yhdistykselle luvan järjestää juhannusjuhlan Seurasaaren kansanpuistossa omalla alueellaan sekä sen lisäksi saaren kentällä 24. 6. klo 20 alkaen vuokramaksusta, jonka suuruus oli 5 % kokonaispääsymaksutuloista, kuitenkin vähintään 2 000 mk (24. 5. 178 §);

vuokrata Pirttimäen retkeilyalueelta n. 2 ha:n suuruisen peltoalueen maanviljelijä A. Wichtille 9 000 mk:n vuosivuokrasta (24. 5. 176 §);

määrätä Rastilan ulkoilualueen viikonloppumajojen vuokrat 2 hengen majasta 2 000 mk:ksi kahdelta viikolta ja 4 hengen majasta 3 000 mk:ksi kahdelta viikolta (24. 5. 177 §);

vuokrata Tullisaaren rantakioskin kesäksi rva H. Saarelle 5 000 mk:n kausivuokrasta (9. 6. 204 §);

määrätä Suomen Nuorison Liiton vuokramaksuksi Pallokentällä ja Eläintarhan urheilukentällä 1. — 2. 7. pidettävistä harjoitustilaisuuksista 10 000 mk sekä Messukentällä sijaitsevien kaupungin omistamien parakkien käyttämisestä muonitustarkoituksiin 30. 6. — 3. 7. 2 000 mk (15. 6. 214 §);

vuokrata Keinäsen Autoliike Oy:lle Ruskeasuon Ratsastushallin sisäpalloilualueen 7. 7. —31. 8. väliseksi ajaksi 175 000 mk:n kertakaikkisesta vuokrasta (3. 8. 238 §);

vuokrata K. Lauselalle kesäksi Korkeasaaren uimarannan 5 000 mk:n kausivuokrasta (3. 8. 241 §);

vuokrata Ratsastushallin eräät tilat, jotka määritellään laadittavassa vuokrasopimuksessa, Konserttitoimisto Londénille Sonja Henien jäärevyytä varten ajaksi 1.—20. 9. sekä myöntää vuokra-ajan pidennystä 25. 9. saakka, mikäli anomus tästä tehdään viimeistään 10. 9. Vuokramaksu oli 100 000 mk näytökseltä ja 30 000 mk etupäässä nuorisolle tarkoitetuista matineoista, kokonaisvuokrasumman tuli kuitenkin olla vähintään 1 500 000 mk (22. 8. 259 §, 6. 4. 100 §);

vuokrata nuorisotyölautakunnalle Kumpulan uimalan talvikäyttöisistä pukusuojista pohjoisenpuoleisen osan siihen liittyvine vaatenaulakko-, suihku-, keittiö- ja WC-tiloineen 1. 10. 1955—1. 5. 1956 väliseksi ajaksi 10 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä esittää, että kerhohuonetiloja edelleen yhdistyksille vuokrattaessa otettaisiin huomioon tasapuolisesti myös urheiluseurojen tarve sekä että kerhotuntien vuokra pidettäisiin suunnilleen samana kuin vastaavasti uimalan etelänpuoleisessa osassa olevaa salia liikuntatunteja varten vuokrattaessa, eli 150 mk tunnilta (8. 9. 275 §);

määrätä virvokkeiden myyntioikeuksista perittävät vuokrat kesäkaudeksi 1955 seuraavasti: Oulunkylän urheilukenttä: L. Franzén 1 000 mk, Tapanilan uimaranta: Malmin Urheilijat 1 000 mk, Pirkkolan lasten uimalammikko: R. Mäkelä 1 000 mk, Marjaniemen uimala: Marjaniemen Uimarit 1 000 mk (8. 9. 290 §);

vuokrata Töölön Pallokentän pukusuojarakennuksen yläkerran pukusuojat Koulumatkailutoimisto Oy:lle 6. 10. 1955—30. 4. 1956 väliseksi ajaksi 36 000 mk:n kuukausivuokrasta (22. 9. 297 §);

vuokrata Töölön Pallokentän pukusuojarakennuksen alakerran pohjoisenpuoleisen huoneen 1. 10. 1955—30. 4. 1956 väliseksi ajaksi Helsingin Paini-Miehet -nimiselle yhdistykselle 8 000 mk:n kuukausivuokrasta (22. 9. 298 §);

vuokrata Töölön Pallokentän pukusuojan alakerran etelänpuoleisen huoneen Heraklesnimiselle yhdistykselle 1. 10. 1955—30. 4. 1956 väliseksi ajaksi 8 000 mk:n kuukausivuokrasta (22. 9. 299 §);

antaa Merilinnustajat—Vettaskyttar -nimiselle yhdistykselle oikeuden syysmetsästykseen kaupungin omistamilla ulkosaarilla ja luodoilla sekä niiden välisillä vesialueilla 1 500 mk:n vuosivuokrasta (22. 9. 304 §);

tehdä Drumsö Skyddsförening för Sjöfågel -nimisen yhdistyksen kanssa samanlaisen metsästyssopimuksen (22. 9. 305 §);

vuokrata Ratsastushallin juoksuradan pohjoispäästä 30 m:n pituisen tilan jousiam-

muntaradaksi Jousiammuntaseura Artemis -nimiselle yhdistykselle 1. 10. 1955—30. 4. 1956 väliseksi ajaksi 4 000 mk:n kuukausivuokrasta (12. 10. 310 §);

vuokrata Johanneksen kentältä Helsingin Vapaaseurakunnalle 32 × 32 m:n suuruisen alan kokoustelttaa varten 5.—10. 6. 1956 väliseksi ajaksi 6 000 mk:n vuokramaksusta (12. 10. 311 §);

vuokrata Velodromin katsomorakennuksen huoneet n:o 13—15 Työväen Painonnostajille 1. 10. 1955—30. 4. 1956 väliseksi ajaksi 8 000 mk:n kuukausivuokrasta (12. 10. 312 §);

irtisanoa 1. 9. lukien Ratsastushallista A. Närhille 1 600 mk:n kuukausivuokrasta vuokrattua eläinlääkärin huonetta koskevan vuokrasopimuksen ja vuokrata samalle 1. 9. lukien huoneen H 52 4 140 mk:n kuukausivuokrasta;

irtisanoa 1. 11. lukien Suomen Kenttäratsastusseuralle vuokrattua pukuhuonetta n:o 12 koskevan vuokrasopimuksen;

luovuttaa Keskustalli Oy:lle 1. 11. lukien huoneiston H 52 tilalle pukuhuoneen n:o 12 1 495 mk:n kuukausivuokrasta (12. 10. 317 §);

siirtää Ratsastushallin toimistohuonetta n:o 10 sekä talliosastoa n:o 6 koskevat vuokrasopimukset 1. 11. lukien Suomen Kenttäratsastusseuralta Keskustalli Oy:n nimiin (12. 10. 318 §);

vuokrata eri ratsastusjärjestöille Ratsastushallin kaviouratilaa 1 880 m² ja estevarastotilaa 60 m² 1. 10. 1955—30. 4. 1956 väliseksi ajaksi 72 000 mk:n kuukausivuokrasta valoineen; vuokrasta suorittaisi Keskustalli Oy. 57 000 mk, puolustusvoimain pääesikunnan eläinlääkintäosasto 11 400 mk, Upseeriratsastajat 3 000 mk ja Nykyaikaiset 5-ottelijat 600 mk kuukaudessa (26. 10. 339 §);

oikeuttaa ravintoloitsija U. Backlundin pystyttämään kevytrakenteisen kioskin Ratsastushallin pääaulaan vuokratta, koska sen katsottiin sisältyvän aikaisempaan vuokrasopimukseen (1. 11. 352 §);

vuokrata Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitolle Uimastadionin ulkohallin ja miesten pukeutumishuoneen minkkinäyttelyä varten 5.—7. 1. 1956 väliseksi ajaksi 10 000 mk:n vuokramaksusta (16. 11. 365 §);

uudistaa Eteläiseltä Humalluodolta Merimelojille vuokrattujen kahden kanoottivajan vuokrasopimuksen 5 000 mk:n vuosivuokrasta sekä Pohjoiselta Humalluodolta Helsingfors Kanotklubb -nimiselle yhdistykselle vuokratun kanoottivajan vuokrasopimuksen 5 000 mk:n vuosivuokrasta sekä

uudistaa Soutustadionin seuraavat vuokrasopimukset entisenlaisina: soutuallashuone: Suomen Soutuliiton Helsingin piiri 3 000 mk kuukaudessa; melonta-allashuone: Suomen Kanoottiliitto 1 500 mk kuukaudessa; toimistorakennuksen kerhohuone: Suomen Kanoottiliitto 2 700 mk kuukaudessa; toimistorakennuksen iso sali: Suomen Soutuliitto 5 000 mk kuukaudessa; katsomorakennus: Suomen Soutuliitto 300 mk kuukaudessa (20. 12. 413 §).

Lisäksi päätettiin Kivinokan, Tullisaaren, Pihlajasaaren ja Mustasaaren kesähuvilain, Töölön Pallokentän ja Eläintarhan urheilukentän pukusuojien ja valokuvauspaikkojen vuokraamisesta kesäksi (6. 4. 107 §, 4. 5. 141, 142 §, 24. 5. 164 §) sekä virvokkeiden myyntioikeuden ja maksullisen kenkien ym. säilytysoikeuden vuokraamisesta luistinradoilla talvikaudeksi 1955/56 (20. 12. 403 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Stadionin kunnallisten harjoitussalien käytöstä yhdistyksiltä perittävän harjoitustuntivuokran tarkistamista (11. 2. 45 §); Helsingin Kuurojen Urheiluseuran anomusta urheilumajan rakennusavustuksen myöntämisestä (2. 3. 70 §); Uutelan ulkoilualueella olevien vanhojen sähköpylväiden myymistä Väestöliitolle (16. 3. 88 §); Vetehiset -nimisen yhdistyksen anomusta Munkkiniemen uimarannan hoidosta kesällä 1954 aiheutuneen tappion korvaamisesta (6. 4. 94 §); Helsingfors Simsällskap -nimisen yhdistyksen ehdotusta Uunisaaren merikylpylän uudeksi vuokrasopimukseksi (6. 4. 95 §); avustuksen myöntämistä TUL:n Helsingin piirin naisvoimistelu- ja kansantanhujoukkueen Hollantiin ja Belgiaan tekemän näytösmatkan tukemiseksi (20. 4. 128 §); Kumpulan uimalan vahtimestarin asunnon luovuttamista lautakunnan hallintoon käytettäväksi ao. uimalanjohtajan ja vahtimestarilämmittäjän virka-asuntona (21. 6. 220 §); Hesperian kentän laululavapukusuojan purkamista (3. 8. 237 §); Rastilan ulkoilualueen poikki virtaavan avonaisen viemäriojan ohjaamista toiseen paikkaan (3. 8. 244 §); kalastusmääräysten 1 §:n 1 mom:n muuttamista (22. 9. 303 §); Hesperian puiston polkupyörätien varoitusmerkkejä ym. (26. 10. 335 §);

Meilahden hyppyrimäen purkamista (26. 10. 336 §); valaistuksen järjestämistä Stadionin kunnallisille harjoitussaleille johtavalle puistotielle, tien levittämistä ym. (26. 10. 348 §); Pallokentän ja Velodromin rakennusten lämmitettävien huonetilojen varaamista urheilutarkoitukseen myös talvisin syksystä 1956 lähtien (16. 11. 369 §); vesijohdon vedättämistä Oulunkylän urheilukentän alueelle (16. 11. 371 §); verkkoaidan rakentamista Kumpulan uimalan sisääntulokäytävän altaanpuoleiseen päähän ym. (1. 12. 389 §); asunnon hankkimista niille Kivinokan asukkaille, joiden talviasumisanomukset evätään (1. 12. 390 §); Bengtsårin tilan myyntitoimenpiteiden keskeyttämistä ja tilan siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (1. 12. 393 §); työntutkimuksen suorittamista urheilu- ja retkeilytoimistossa sekä sen alaisissa laitoksissa (1. 12. 394 §); IV skandinaavisen urheiluhallinnollisen kongressin järjestämistä Helsingissä elokuussa 1956 (1. 12. 395 §); Käpylän urheilupuiston entisen vartijarakennuksen purattamista ja myyntiä (20. 12. 404 §); kiinteistölautakunnan hallinnossa olevan ja Suomen Soutuliitolle vuokratun kahvila Regatan liittämistä lähiympäristöineen urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (20. 12. 413 §) sekä uuden huoneiston osoittamista urheilu- ja retkeilytoimistolle (30. 12. 424 §).

Kiinteistölautakunnalle tehtiin esitys, joka koski vartijoiden toimesta urheilijoille tapahtuvan virvokkeiden myynnin järjestämisoikeutta Haapaniemen, Hesperian, Käpylän, Vallilan, Väinämöisen, Haagan, Munkkiniemen ja Tapanilan urheilukenttien pukusuojissa (19. 1. 13 §).

Yleisten töiden lautakunnalle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: v:n 1956—1958 urheilulaitosten rakennustöiden sijoitusohjelmaa (6. 4. 55 §); v:n 1956 uudistus- ja korjaustyöohjelmaa kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla (4. 5. 138 §) sekä v:n 1956 uudisrakennus- ja korjaustyökohteiden tärkeysjärjestystä (24. 5. 161 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin pääsymaksullisten urheilutilaisuuksien järjestysmiesten ja lipunmyyjien palkkioiden korottamista (30. 12. 423 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: urheilujärjestöjen laina- tai avustusanomuksia (19. 1. 17, 19 §, 2. 2. 30 §, 15. 6. 215 §, 8. 9. 284 §, 30. 12. 422 §); maauimalan sijoittamista Malmin—Pukinmäen alueelle (19. 1. 20 §); Helsingfors Segelsällskap -nimisen yhdistyksen anomusta kaupungin myöntämän lainan kuoletusmaksun lykkäämisestä (19. 1. 21 §); Degerön kanavan kunnossapitoa (11. 2. 47 §); aloitetta tutkimuksen suorittamiseksi kaupungin uimapaikkojen lisäämisen tarpeellisuudesta (2. 3. 59 §); anomusta vuokramoottoriveneiden kuljetusmaksujen muuttamisesta (2. 3. 64 §); aloitetta Tapanilan urheilukentän pukusuojan aikaansaamiseksi (16. 3. 83 §); Espoon kunnan Bodomin kylässä olevan Dahlsbacka- nimisen tilan hallintoa (6. 4. 114 §); nuorison liikennekulttuurin kohentamista (24. 5. 162 §); Degerö Idrottsförening -nimisen yhdistyksen omistamien uimarantalaitteiden lunastamista kaupungille (24. 5. 163 §); kalastusolojen järjestelyä Helsingissä (24. 5. 171 §); Lauttasaaressa sijaitsevan tuntemattoman sotilaan haudan kunnostamista ym. (24. 5. 175 §, 3. 8. 243 §); Laajasalon uimaranta-alueen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (9. 6. 188 §); Uunisaaren uimalaitoksen vuokrasopimusta ja avustusperiaatteiden hyväksymistä muita uimalaitoksia hoitavia seuroja avustettaessa (9. 6. 195 §); Munkkiniemen pohjoisen asutusalueen suunnittelua ja alueelta eri tarkoituksiin varattavia tontteja (9. 6. 197 §); valtion luonnonsuojeluvalvojan kirjelmää Korkeasaaren eläintarhaan ostetuista huuhkajista sekä biologisen asiantuntijajäsenen valitsemisesta eläintarhajaostoon (9. 6. 202 §); Helsingin Verkkopalloseuran anomusta koksikuonan saamisesta Hesperian verkkopallokentille (15. 6. 212 §); Seurasaaren ulkomuseoalueen aitaamista ja laajentamista (15. 6. 216 §); retkeilymajan aikaansaamista Helsinkiin (21. 6. 221 §); mietintöä ja ehdotusta Helsingin kaupungin sosiaalivirastotalon rakentamisesta (8. 9. 271 §); Lauttasaaressa olevien Krimin sodan aikaisten varustusten suojaamista (8. 9. 282 §); Helsinki-broschyrin kansilehden tekstejä (8. 9. 283 §); mietintöä lasten kesävirkistystoiminnan tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä (8. 9. 285 §); anomuksia luistinratojen rakentamisesta (12. 10. 315 §, 1. 12. 387 §); Jääkenttäsäätiön anomusta tekojääradan aikaansaamiseksi (12. 10. 316 §); aloitetta Oulunkylän Vantaan Pikkukosken uimarannalle johtavan tien parantamiseksi (12. 10. 322 §); mietintöä kaupungin alueella olevien puolustuslaitoksen hallintaan kuuluvien saarien asunto-, liikenne-, ym. olosuhteiden selvittämisestä ja parantamisesta (1. 11. 354 §); kaupungin töiden suunnittelun edistämistä varten asetetun komitean mietintöä (10. 11. 360 §); uimapaikkojen kunnostamista Tammisalossa (16. 11. 373 §); Hevossalmen sillan rakentamismahdollisuutta ja kustannusten jakamista valtion ja kaupun-

gin kesken selvittelevän toimikunnan mietintöä (16. 11. 376 §); eräiden ulkoluotojen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (20. 12. 409 §) sekä veneiden talvisäilytyspaikkojen järjestämistä Humallahden rannoille (20. 12. 410 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausunnot Stadionin eteläisen etupihan luovuttamisesta 1. 8.—31. 10. väliseksi ajaksi Suomen VI Suurmessuja varten (11. 2. 40 §); kerhohuoneistojen vuokraamisesta Tapanilan Erän rakenteilla olevasta nuoriso- ja urheilutalosta (2. 3. 60 §); Oy. Neoviuksen kiinteistötarjouksesta (6. 4. 112 §) sekä Sandholm-nimisen saaren myyntitarjouksesta (17. 8. 256 §).

Lisäksi annettiin rakennusvirastolle kelkkamäen rakentamista Karhulinnan pihapuistoon koskeva lausunto (20. 12. 408 §) ja Helsingin maalaiskunnan huoneenvuokralautakunnalle lausunto sen aikomuksesta määrätä Uutelan ulkoilualueen rakennukset asumistarkoituksiin (12. 10. 326 §).

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli urheilu- ja retkeilylautakunnan alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 36 ja tilapäisten yksi, lisäksi oli kesällä tilapäinen toimistoapulainen.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin kesäkuussa (186) ja pienin marras- ja joulukuussa (42).

Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikkö K. Soinio, jolle oli myönnetty ero virastaan 28. 1. 1955 lukien, määrättiin viransijaisena hoitamaan toimistopäällikön tehtäviä siksi kunnes virka vakinaisesti täytettäisiin, kuitenkin enintään 3 kuukauden ajaksi (2. 3. 54 §). Kaupunginhallitus valitsi urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikön virkaan voimistelunopettaja E. K. K. Palmion 1. 3. lukien (16. 3. 77 §, 6. 4. 91 §).

Toimistoon palkattiin 22. palkkaluokkaan ja II kielitaitoluokkaan kuuluva tilapäinen toimistosihteeri, jonka pätevyysvaatimuksena oli suoritettu korkeakoulututkinto, v:n 1956 ajaksi (21. 6. 229 §, 1. 12. 380 §).

Lautakunta valitsi urheilu- ja retkeilytoimiston 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan kolmen kuukauden koeajaksi rouva L. E. Seppälän (22. 1. 27 §) sekä nimitti hänet viran vakinaiseksi hoitajaksi 1. 5. lukien (20. 4. 120 §).

Kaupunkiliiton ansiomerkki 20 vuoden palveluksen perusteella myönnettiin toimistopäällikkö Soiniolle (20. 4. 116 §) sekä Mustikkamaan kaitsijalle Asser Häggille 30 vuoden palveluksesta (20. 4. 118 §).

Sairauslomaa nautti 15 viranhaltijaa yhteensä 394 päivää ja 36 työntekijää yhteensä 872 päivää.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Kaupungilla oli 41 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli yli 11 ha. Kelkkamäkiä oli yhteensä 54.

Seurojen hoitamilla luistinradoilla kävi opettajain johdolla yhteensä 108 062 koululaista jakaantuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 60 821, Väinämöinen 16 761, Kaisaniemi 17 769, Johannes 9 496 ja Hesperia 3 215.

Kesäkausi. Pallokentällä aloitettiin kesätoiminta 26. 4., jolloin pelattiin ensimmäiset ottelut. Paitsi varsinaisia maksullisia ja »puulaaki»-luontoisia jalkapallo-otteluja, kentällä järjestettiin mm. jousiammunnan MM-kilpailut, invalidijärjestöjen juhlat, kuvasuunnistuskilpailu lapsille sekä messujen avajaistilaisuus. Kokeiluluontoisena suoritettiin 22. 10. hiekkakentällä iltaottelu valonheittäjien valossa. Kertalippuja kentälle myytiin 12 124 kpl ja harjoituskortteja 748 kpl.

Ratsastushalli oli vuokrattuna kuudelle vuokraajalle, lisäksi käyttivät eri seurat palloiluhallia harjoitus- ja ottelupaikkana.

Soutustadionin soutuallasta käytettiin vuoden aikana 2 271 vuoroa ja melonta-allasta n. 820 vuoroa. Lisäksi järjestettiin kesällä lukuisia yhteislaulutilaisuuksia. Venevajat olivat vuokrattuina viidelle soutuseuralle.

Käpylän urheilupuistossa pelattiin kesän aikana yhteensä 453 jalkapallo-ottelua. Yleisurheilutilaisuuksia oli 95. Ravi- sekä palvelus- ja opaskoirakilpailujen lisäksi urheilupuistossa harjoitettiin maahockeytä, käsipalloa, jousiammuntaa ja erilaista koululaisten liikunta- ja urheilutoimintaa.

Urheilunneuvonta. Eri sisä- ja ulkoharjoituspaikoissa tapahtuneessa kunnallisessa urheilunneuvonnassa, joka käsitti sekä lapset, koulunuorison että aikuiset, olivat edustettuina seuraavat liikunta- ja koulutusmuodot: hiihto, mäenlasku, jääkiekkoilu, kaunoluistelu, kuntovoimistelu, perheenemäntien ja heidän lastensa voimistelu, kaupungin virkanaisten voimistelu, naisten ohjaajakerho, tyttöjen telinevoimistelu- ja ohjaajakerho, tyttöjen ja poikien taitovoimistelu, tyttöjen ja poikien uimahypyt, uimakoulutyö, kenttäurheilu, palloilu, liikuntaleikit ja vanhat salonkitanssit. Neuvontatilaisuuksia, uimakoulutoimintaa lukuun ottamatta, oli yhteensä 1 164, neuvontapaikkoja 54, ohjaajia 41 ja osanottajia 27 291.

Talvikautena järjestettiin urheilunneuvontaa kaunoluistelussa 10 radalla, osanottajia oli 3 017, jääkiekkoilussa yhdellä radalla, osanottajia 200, mäenlaskussa kolmessa mäessä, osanottajia 956, lapsille ja nuorisolle hiihdossa hiihtoloman aikana neljässä puistossa, osanottajia 1 400.

Sisätoimintakauden urheilunneuvonta talvi- ja kevätkautena 15. 1.—13. 5. sekä syyskautena 15. 9.—30. 12. tapahtui pääasiallisesti kunnallisissa harjoitussaleissa Stadionilla. Neuvontaa annettiin miesten kuntovoimistelussa, osanottajia oli 2 000, perheenemäntien ja vuorotyössä käyvien naisten voimistelussa, osanottajia 3 000, lasten voimistelussa, osanottajia 1 500, kaupungin virkanaisten aamuvoimistelussa, osanottajia 1 000, tyttöjen ja heidän ohjaajiensa telinevoimistelussa, osanottajia 1 000 ja naisohjaajien kerhossa, osanottajia 400.

Kesäkauden urheilunneuvonta 1. 6.—30. 8. tapahtui pojille 15:ssä neuvontakohteessa, osanottajia oli 7 794. Tyttöjen vastaavaa kenttäurheilutoimintaa ohjattiin 6:lla eri kentällä, osanottajia 873. Lisäksi annettiin pojille ja tytöille ohjausta telinevoimistelussa Stadionin takana sijaitsevalla ulkoharjoituspaikalla, osanottajia 650, sekä uimahypyissä Uimastadionilla ja Kumpulan uimalassa, osanottajia 668. Naisille järjestettiin kesäkuukausina voimistelua kunnallisissa harjoitussaleissa, osanottajia oli 1 680.

Uimakoulutoiminnassa 26. 6.—17. 8. saavutettiin helteisen kesän ansiosta hyvät tulokset. Kaupungin uimakouluja oli toiminnassa 20 ja niissä oppilaita 2 531. Uimastadionilla järjestetyssä uimapromotiossa vihittiin uimamaistereita ja -kandidaatteja ennätysmäärä 710 (267+443). Promotiossa olivat kaupungin uimakoulujen lisäksi mukana seuraavat uimaseurat: HTU, HU ja Vetehiset. Uimakoulujen tarkastajana toimi voimistelunopettaja J. Kauppi.

Opasvihkosia kunnallisten urheilulaitosten ja ohjaustoiminnan tunnetuksi tekemiseksi julkaistiin kaksi, »Pojat ja tytöt kesän kuntokouluun» sekä »Nuorison talviurheilunohjelma», kumpikin 16 000 kpl:n suomenkielisenä ja 4 000 kpl:n ruotsinkielisenä painoksena. Vihkoset levitettiin nuorisolle kansa- ja oppikoulujen välityksellä.

Kunnalliset harjoitussalit olivat vuoden aikana, kesä-, heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta, 30 t viikossa voimistelijain, voimailijain ja palloilijain käytössä 100 mk:n maksusta harjoituskortin haltijaa kohti. Vapaakortin käyttäjiä oli 219. Kunnalliset salit olivat maksullisesti kevätkautena 52:n ja syyskautena 49:n eri seuran, koulun tai laitoksen käytössä, yhteensä 4 179 t. Koko käyttöaika vuoden kuluessa oli yhteensä 5 618 t käyttäjämäärän ollessa 51 424 henkilöä, joista miespuolisia 36 274 ja naispuolisia 15 150. Käyttörasitus kutakin salia kohden päivittäin oli 8 t ja keskimääräinen henkilörasitus kutakin salia ja käyttötuntia kohden päivittäin 9.

Kansanpuistot ja uimarannat

Kertomusvuoden kesä oli normaalia lämpimämpi ja aurinkoisempi, minkä vuoksi kansanpuistojen ja uimarantojen käyttäjien lukumäärä nousi edelliseen vuoteen verraten huomattavasti. Hietarannalla oli kävijöitä yhteensä n. 200 000 henkeä. Pukusuoja avattiin 5. 6. ja suljettiin 31. 8. Vaatteiden säilytysmaksu oli aikuisilta 20 mk ja lapsilta 10 mk. Arvoesineiden säilyttämisestä perittiin 20 mk. Rannan kunnostus suoritettiin kevättalvella tavalliseen tapaan, minkä lisäksi uimasillat korjattiin. Pukusuojaa käytti 23 611 aikuista ja 3 213 lasta, yhteensä 26 824 henkilöä. Kaupungin järjestämässä juhannusjuhlassa oli yleisön määrä 7 628. Henkilökunnan lukumäärä oli 18. Ravintolaa ja uimatarpeiden vuokrausta hoiti rva A. Ruuskanen.

Uimastadion avattiin 14. 5. ja suljettiin 18. 9. Uimalassa kävi kesän aikana aikuisia 204 188 ja lapsia 161 419, yhteensä 365 607 henkilöä parhaimpina sunnuntaipäivinä jopa

yli 7 000 henkeä. Pääsymaksu aikuisilta oli 60 mk ja lapsilta 20 mk sekä alennuslippu 500 mk 10 käyntikertaa kohti. Maksuihin sisältyi myös vaatteiden säilytys. Arvoesineiden säilytyksestä perittiin 20 mk. Veden lämpö pidettiin altaissa n. 19—21 asteisena. Henkilökunnan lukumäärä oli 31, lisäksi käytettiin tilapäisesti ylimääräisiä vaatteiden vastaanottajia. Ravintola oli vuokrattuna Virvokepalvelu Oy:lle, uimatarpeiden myymälä Elannolle. Kesän aikana pidettiin Uimastadionilla lukuisia kilpailuja, näytöksiä ja vesipallo-otteluja.

Kumpulan uimala avattiin 9. 6. ja suljettiin 25. 9. Kävijöiden lukumäärä oli yhteensä 134 419, josta aikuisia 62 632 ja lapsia 71 787. Kesän yleisöennätys saavutettiin 1. 8., jolloin kävijöitä oli 4 407 henkeä. Pääsymaksu oli aikuisilta 40 mk ja lapsilta 20 mk. Veden lämpö vaihteli n. 18:sta 23:een asteeseen. Henkilökunnan lukumäärä oli 20, minkä lisäksi käytettiin tilapäisiä vaatteiden vastaanottajia. Uimalassa pidettiin kesäkautena lukuisia uinti- ja vesipallokilpailuja sekä näytöksiä.

Mustikkamaan kävijämäärä kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna nousten yhteensä 113 300 henkeen. Liikennettä hoiti edelleen Moottorinkuljettajat-niminen yhdistys.

Pihlajasaaren liikenne aloitettiin 4. 6. ja lopetettiin 4. 9. Kesän aikana kävi saarella n. 50 000 henkilöä. Ravintola oli vuokrattuna T. Nevanderille ja liikenteen hoito Saaristomatka Oy:lle.

Retkeily, matkailu, kotiseututyö, loma- ja vapaa-ajan vietto sekä kalastus

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi oltiin retkeilyosaston toimesta yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa järjestettiin viidet luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 30 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä n. 900 kuulijaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi opaskirjasen »Helsinki—Helsingfors» suomen-, ruotsin-, englannin- ja saksankielisenä 37 000 kpl:n painoksena. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta.

Retkeily. Osaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 878 henkilöä. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 975 henkeä. Saunaa käytti 1 036 retkeilijää. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi 2 673 henkeä. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 978 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 3 500—4 000 henkilöä. Kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi oli maja vuokrattuna Helsingin Opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunnalle. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 6 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 28 kertaa. Herttoniemen hiihtomajassa kävi n. 4 500 henkilöä. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen toimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen sekä Pirttimäen maastossa oli edelleen käytössä jokamiehen suunnistusrata.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Kivinokan, Lauttasaaren, Varsasaaren, Satamasaaren ja Tullisaaren kansanpuistot sekä Rastilan ja Uutelan ulkoilualueet kuuluivat edelleen retkeilyosaston hallintaan. Niissä oli vuoden aikana 1 471 majaa ja telttaa. Majojen kausivuokra oli 600 mk. Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Osaston toimesta myönnettiin kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin äideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska Semesterförbundetin lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 152 ja lasten 155.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin osaston toimesta useita. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 7 628 henkeä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 90, yhteislaulutilaisuuksia 7. Ulkoilmanäytäntöjä oli 4, joissa kävi n. 6 400 katsojaa.

Helsinki-propaganda. Edellämainitun Helsinkiä esittelevän lehtisen julkaisemisen

lisäksi pyrki osaston päällikkö puhein ja esitelmin eri tilaisuuksissa, mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, lähentämään kuntalaisia ja kunnan laitoksia toisiinsa.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa oltiin jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Kalastus. V:sta 1954 lähtien retkeilyosasto on huolehtinut myös kaupungin kalastusta koskevista asioista. Kalastuslupia myytiin kertomusvuonna 4 524 eli 800 enemmän kuin edellisenä kautena. Turontekotalkoita ja kalavesien hoitokursseja pidettiin viisi, osanottajia oli yhteensä n. 400.

Kalanpoikasia istutettiin kaupungin vesiin seuraavasti: haukia 200 000 kpl, järvitaimenia 300 kpl ja ankeriaita 100 kpl. Lisäksi suoritettiin kurssien yhteydessä mm. mädin hedelmöittämistä. Yhteistoiminnassa poliisilaitoksen, merivartiolaitoksen ja kansanpuistojen kaitsijoiden kanssa suoritettiin kalastuksen valvontaa sekä lukuisia tarkastuksia kaupungin eri vesialueilla. Vuoden kuluessa piti kalastuksenvalvoja yhteensä 24 esitelmä- ja luentotilaisuutta eri kalastusseuroissa sekä kaupungin ja eräiden liittojen järjestämissä tilaisuuksissa.

Korkeasaaren eläintarha

Henkilökunta. Avoinna olleeseen eläintenhoitajan virkaan valittiin 1. 8. lukien E. Ikonen, joka aikaisemmin oli toiminut tilapäisenä eläintenhoitajana.

Korjaukset. Verstasrakennukseen vedettiin vesijohto. Näätäeläinten häkki siirrettiin uuteen paikkaan. Kotkahäkki korjattiin. Lisäksi suoritettiin useita pienempiä korjaustöitä, mm. maalattiin näkötorni, eläintenhoitajien asunto Palosaaressa sekä verstasrakennus.

Uudisrakennustyöt. Karhulinnaan vedettiin vesijohto, samoin seepratalliin. Työt karhulinnassa valmistuivat kesäkuun puolivälissä ja linna avattiin yleisölle 29. 6. Kolmas vesilintulammikko rakennettiin valmiiksi ja uuden apinatalon louhinta- ja rakennustyöt suoritettiin.

Tulot. Leijonalinnan pääsymaksutulot olivat 2 302 545 mk ja kävi siellä 212 407 henkilöä, joista 124 051 aikuista ja 88 356 lasta. Vastaavat luvut karhulinnan osalta olivat 3 123 360 mk, 207 294 henkilöä eli 139 126 aikuista ja 68 168 lasta.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» kuljetti kesän aikana yhteensä 382 785 henkilöä; Korkeasaaren osuus lautan tuloista oli 3 068 410 mk. Vuokramoottoriveneet, jotka etenkin pyhäpäivisin välittivät liikennettä saarelle, kuljettivat yhteensä 12 339 henkeä ja oli Korkeasaaren osuus tuloista 123 390 mk. Korkeasaaren moottorivene kuljetti saaren asukkaiden ja työntekijöiden lisäksi 129 henkilöä tulojen ollessa 2 630 mk.

Eläinkanta. Ostoina, vaihtoina tai lahjoina saatiin mm. seuraavat eläimet: 2 suomalaista hirveä, 15 poroa, 1 alppikauris, 1 mufflonlammas, 3 seepraa, 2 leijonaa, 5 ahmaa, 1 mäyrä, 3 saukkoa, 1 mäntynäätä, 1 hilleri, 1 kärppä, 4 majavaa, 3 puupiikkisikaa, 4 jänistä, 1 norppa (hylje), 1 siniturpamarakatti, 1 moonamarakatti, 3 rhesusapinaa, 5 laulujoutsenta, 5 huuhkajaa, 8 kissapöllöä, 1 sarvipöllö, 1 tunturihaukka, 9 ampuhaukkaa, 4 korppia, 2 kultafasaania, 7 papukaijaa ja 59 pikkulintua.

Lisäksi syntyi 3 saksanhirveä, 2 kuusipeuraa, 5 poroa, 4 harjalammasta, 6 mufflonlammasta, 4 alppikaurista, 4 lammasta, 1 vuohi, 2 laamaa, 14 villisikaa, 4 puumaa, 6 hopeakettua, 2 minkkiä, 146 kania, 10 marsua, 330 hamsteria, 3 niilinhanhea, 7 myskiankkaa, 11 ankkaa, 2 pingviiniä, 5 sinistä korvafasaania, 3 kuningasfasaania, 5 hopeafasaania, 2 kultafasaania, 4 kääpiöviiriäistä, 27 riikinkanaa, 6 papukaijaa, 22 pikkulintua ja 5 minervapöllöä.

Seuraavat eläimet myytiin tai vaihdettiin: 1 jakkihärkä, 17 poroa, 1 seepra, 1 maakarhu, 2 ahmaa, 1 norppa (hylje), 1 saukko, 5 kania, 8 huuhkajaa, 5 riikinkanaa, 4 kyhmyjoutsenta ja 2 kääpiöpapukaijaa.

Vuoden aikana kuoli tai teurastettiin 1 amerikkalainen piisonilehmä, 7 poroa, 1 kemssi, 2 alppikaurista, 2 mufflonlammasta, 2 vuohta, 1 kääpiövuohi, 1 lammas, 1 villisika, 1 leijona (uros), 1 ahma, 12 minkkiä, 1 kärppä, 1 mäyrä, 1 hilleri, 1 sakaali, 2 hopeakettua, 1 sinikettu, 1 punakettu, 1 puupiikkisika, 3 majavaa, 1 piisamimyyrä, 4 jänistä, 117 kania, 21 marsua, 325 hamsteria, 4 siniturpamarakattia, 1 viiksimarakatti, 4 laulujoutsenta, 1 kyhmyhanhi, 1 hanhi, 1 myskiankka, 2 ankkaa, 1 uivelo, 1 nokikana, 2 neitokurkea,

1 flamingo, 1 pingviini, 1 kapustahaikara, 1 maakotka, 1 muuttohaukka, 4 kanahaukkaa, 2 hiirihaukkaa, 1 ampuhaukka, 1 merikotka, 1 huuhkaja, 3 viirupöllöä, 2 sarvipöllöä, 2 kissapöllöä, 2 minervapöllöä, 2 kalkkunaa, 1 helmikana, 1 silkkikana, 7 kääpiökanaa, 4 korvafasaania, 3 hopeafasaania, 3 metsästysfasaania, 4 kultafasaania, 1 metso, 1 närhi, 1 tukaani, 6 kääpiöviiriäistä, 18 papukaijaa ja 86 pikkulintua.

Menot ja tulot

Menot olivat kokonaisuudessaan 123 768 830 mk, josta 9 847 031 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 61 044 732 mk kansanpuistojen, 36 645 446 mk urheilulaitosten, 3 265 990 mk urheilunohjauksen, 7 614 727 mk urheiluavustusten sekä 5 350 904 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 54 886 129 mk, josta kansanpuistoista 14 564 440 mk, urheilulaitoksista 38 537 474 mk sekä retkeilystä jne. 1 784 215 mk.

22. Kansanhuolto

Kansanhuoltotoiminta päättyi varsinaisesti 1. 7. 1954, minkä jälkeen kaupunginvaltuusto päätti lakkauttaa kansanhuoltolautakunnan 1. 9. 1954. Kansanhuoltotoimiston viranhaltijat, jotka olisivat olleet oikeutetut saamaan eläkkeen, sijoitettiin järjestelytoimiston toimesta toisiin virkoihin kaupungin muissa laitoksissa. Ainoastaan viisi yli 60-vuotista viranhaltijaa siirtyi eläkkeelle.

Painatus-ja hankintatoimiston esityksen mukaisesti kansanhuoltotoimiston käytöstä vapautunut kalusto siirretiin muihin virastoihin tai laitoksiin.

Kaupunginhallitus päätti, että kaupungin kansanhuoltotoiminnasta, joka oli jatkunut 11. 10. 1939 lähtien laadittaisiin historiikki kaupungin toimesta. Kansanhuollon ent. johtaja, kenraalimajurl V. Svanström sai tehtäväkseen laatia ko. historiikin. Sen käsikirjoitus valimistui v:n 1955 aikana ja kirjoitustyöstä sekä puhtaaksikirjoittamisesta aiheutuneet laskut hyväksyttiin maksettaviksi 25. 5. ja 5. 10. 1955· Käsikirjoitus jätettiin kaupunginarkiston säilytettäväksi.

23. Väestönsuojelu

Lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana filosofian maisteri J. V. Procopé, varapuheenjohtajana pääjohtaja J. P. Salmenoja, jäseninä komisario E. J. Huotari, toimitsija M. J. Tamminen ja majuri V. O. Wiias sekä varajäseninä sähköasentaja P. Kurillo, varatuomari G. A. Laurent ja valtiotieteen maisteri K. E. Vaarnas. Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa apulaiskaupunginjohtaja R. J. M. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi hovioikeuden auskultantti V. Heinikainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana kymmenen kertaa ja oli pöytäkirjojen pykälien lukumäärä 136. Kirjeitä lähetettiin 30.

Esitykset. Lautakuunta teki kaupunginhallitukselle kertomusvuonna esityksiä, joista mainittakoon mm. väestönsuojelunohjaaja H. Öhquistin ja toimiston teknillisen apulaisen, insinööri T. S. Salomäen sekä jonkun kiinteistö- ja rakennusviraston virkamiehen lähettäminen opintomatkalle Ruotsiin 2 viikon ajaksi (16. 2. 14 §); toimiston henkilökunnan sijoittaminen uuden palkkaluokituksen mukaisiin palkkaluokkiin sekä lisämäärärahan myöntäminen tästä aiheutuvien menojen peittämiseksi (18. 3. 11 §); sodanaikaisten väestönsuojelualan kokemusten keräämistä 1. 10. mennessä koskevan kirjelmän lähettäminen kaupungin laitoksille (22. 4. 13 §); lisävarastotilan sekä toimistokaapin hankkiminen väestönsuojelumateriaalia varten (16. 2. 10 §, 22. 4. 14 §); eräiden kaupungin laitosten hallinnassa vielä olevan sodanaikaisen väestönsuojelumateriaalin keskittäminen lautakunnan hallintaan (10. 8. 4 §); lautakunnan v:n 1956 talousarvioehdotus (10. 8. 5 §); organisaatiotyötä varten väestönsuojelutoimistoon palkattavan lisäapulaisen viran perustaminen (7. 9. 10 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot Länsisataman uuden huoltorakennuksen yhteyteen rakennettavasta trukkitalli-väestönsuojasta (26. 1. 13 §) sekä Kruununhaan uuden sähkömuuntajarakennuksen väestönsuojasta (7. 9. 9 §).

Yksityisille rakentajille lautakunta antoi jäljempänä mainittuihin paikkoihin rakennettavaksi suunniteltuja väestönsuojia koskevat lausunnot: Oy. Stockmann Ab:lle, Keskuskadun ja Pohj. Esplanaadikadun kulmaan tuleva uusi liiketalo (26. 1. 14 §); Ab. Victor Ek Oy:lle, Katajanokalle rakennettava varastorakennus (26. 1. 17 §); Malmin sähkölaitos Oy:lle, uutisrakennus Malmilla (16. 2. 12 §); Sanitol Oy:lle, Oulunkylään rakennettava uusi tehdasrakennus (16. 2. 13 §); sekä Valtameri Oy:lle, Hernesaareen rakennettava uusi varastorakennus (16. 2. 17 §).

Lautakunnan muista päätöksistä mainittakoon: Erottajan-Korkeavuorenkadun kalliosuojassa sijaitsevan entisen is-keskuksen viestiverkoston selvittämistä ja kunnostamista varten myönnettiin 150 000 mk ja työ annettiin Helsingin Puhelinyhdistykselle (16. 2. 11 §); radiopuhelinkaluston hankintaa varten Oy. Helvarilta päätettiin myöntää 900 000 mk (2. 6. 16 §); väestönsuojelutoimiston tehtäväksi annettiin tehdä ensi tilassa lautakunnalle esitys hälytyssireenien kokeilun järjestämisestä (22. 4. 16 §); toimiston esityksen mukaisesti päätettiin myöntää 95 000 mk em. koehälytyksen järjestämiseksi siten, että ensimmäinen hälytys suoritettaisiin suunnilleen lokakuun puolivälissä ja että siihen tulisi

mukaan hälytyssireenejä kaupungin eteläosasta, Töölöstä ja Sörnäisistä, kymmenkunta kustakin (3. 8. 10 §); lautakunta päätti, että selvissä tapauksissa väestönsuojia koskevat lausunnot ja ohjeet antaa lautakunnan puolesta väestönsuojelutoimisto (26. 1. 15 §); ko. lausuntoja annettiin rakentajille kaikkiaan 34 tapauksessa.

Varsinaisten kokouksissa käsiteltyjen asioiden lisäksi laati lautakunnan sihteeri vuoden loppupuolella tutkimusluontoisena työnä laajahkon »Väestönsuojelun organisointisuunnitelman», jossa käsitellään mm. yleisen väestönsuojelun, virasto- ja laitossuojelun, teollisuuden suojelun ja omakohtaisen suojelun järjestelyjä, väestönsuojelun kuljetuskysymystä yms. Suunnitelmassa ehdotetaan myös uutta aluejakoa.

Menot. Lautakunnalla oli menoja kertomusvuonna seuraavasti: palkkiot 83 000 mk, tilapäiset viranhaltijat 3 379 410 mk, muut palkkamenot 79 980 mk, vuokrat 570 120 mk, valaistus 8 581 mk, siivoaminen 315 mk, tarverahat 97 314 mk, arvaamattomat menot 186 888 mk, hälytys- ja viestiverkosto 1 528 916 mk sekä 738 102 mk, tähystys- ja viestikaluston hankinta 878 840 mk, kaupunginhallituksen käytettäväksi 177 275 mk eli yhteensä 7 728 741 mk.

Väestönsuojelutoimisto

Hallinnollinen osasto. Henkilökuntaan kuuluivat hallinnollinen apulainen hovioikeuden auskultantti V. Heinikainen ja toimentaja lainopin ylioppilas T. V. Närhi.

Osastossa valmisteltiin evakuoinnin suunnittelua, laadittiin selvityksiä evakuoinnin kokoamispaikoista ja esitettiin piirroksin evakuoitavan väestön kokoamis- ja kuormaussuunnitelma. Henkilökunta suoritti lukuisia tiedustelukäyntejä kaupungin alueella, varsinkin esikaupungeissa. Näistä mainittakoon käynnit Sofianlehdon lastenkodissa ja Nikkilän mielisairaalassa, kiertokäynti esikaupunkialueen paloasemilla, tutustuminen liikennelaitoksen Koskelan vaunuhalleihin sekä käynnit Tuomarinkylän ja Pukinmäen kartanoissa, jolloin yksityiskohtaisesti tutustuttiin kartanoiden rakennuksiin ja laitteisiin.

Samoin tutustuttiin myös moniin kaupungin kansakouluihin, joista mainittakoon Mäkelän, Herttoniemen, Pitäjänmäen, Tapanilan ja Kaarelan uudet kansakoulut sekä vanhoista kouluista Aleksis Kiven ja Kallion koulut. Ulkopuolisesti tutustuttiin myöskin eräisiin Helsingin maalaiskunnan kansakouluihin sekä kaupungin itäpuolella sijaitsevaan Vesterkullan kartanoon.

Teknillisen osaston toiminnassa antoivat eniten työtä uudisrakennuksiin rakennettavien väestönsuojien, ns. talonsuojien, aiheuttamat toimenpiteet, lähinnä neuvonta ja rakennuspiirustusten tarkastaminen väestönsuojelulautakunnan annettavia lausuntoja varten, ulkohälytinten kunnostamistyön valvonta sekä vanhan väestönsuojelumateriaalin keskittäminen toimiston hallintaan.

Väestönsuojat. Väestönsuojelun yleissuunnitelman 49 §:n muuttamisesta 26. 8. 1954 annetulla valtioneuvoston päätöksellä saatettiin voimaan väestönsuojien rakentamisvelvollisuus sellaisiin uusiin taloihin ja teollisuus- ym. laitoksiin, joiden rakennustyöt aloitettiin 1. 1. 1955 jälkeen. Sisäasiainministeriön päätöksellä 19. 11. 1954 annettiin väestönsuojien rakennetta ja suuruutta koskevat normit. Täten pääsi yli 9 vuotta pysähdyksissä ollut talonsuojien rakentaminen Helsingissäkin jälleen käyntiin. Nämä uudet säännökset sekä 10. 12. 1954 annettu väestönsuojien tarkastusta koskeva asetus antoivat teknilliselle osastolle huomattavasti lisätyötä. Osastossa jouduttiin kertomusvuonna tarkastamaan sadottain rakennuspiirustuksia sekä ottamaan niistä erilleen lausuntoja varten tarvittavat tekniliset tiedot. Myöskin joutui teknillinen apulainen varsinkin vuoden alkupuoliskolla antamaan rakentajille jatkuvasti päivittäin ohjeita, koska em. päätöksen (ns. normipäätös) laaja teknillinen säännöstö aiheutti sekä rakentajille että suunnittelijoille paljon vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä. Vaikkakaan väestönsuojelulautakunta ei ko. säännösten mukaan ollut velvollinen antamaan lausuntoa kaikissa niissä tapauksissa, jolloin talonsuoja oli uudistaloon rakennettava, kertyi lausuntoja vuoden mittaan yli 40. Kymmeniin nousi myös sellaisten piirustusten lukumäärä, joiden tarkastus johti negatiiviseen lopputulokseen. Teknillinen apulainen kävi myös useissa tapauksissa rakentajien pyynnöstä rakennustyömailla antamassa ohjeita väestönsuojien rakentamisessa.

Rakennustarkastustoimisto lähetti toimistolle myöskin niiden väestönsuojalla varustettavien rakennusten piirustukset, joita väestönsuojelutoimistossa ei tarvinnut lainkaan käsitellä, joten voitiin laskea vuoden aikana valmistuneiden väestönsuojien määrä. Talo-

jen ja työpaikkojen väestönsuojien kokonaisluku oli 142 ja niiden yhteinen lattiapinta-ala 5 150 m². Täten saatu suojatila riitti 10 830 hengelle. Koska rakentamisen painopiste oli kertomusvuoden aikana esikaupunkialueella, valmistui näihin myöskin väestönsuojia eniten. Kun esikaupungeissa ei ollut juuri lainkaan yleisiä väestönsuojia (kalliosuojia), oli talon ja työpaikan suojien sijottuminen omiaan edistämään pahimmin puutteenalaisen alueen suojatilanteen kohentumista. Herttoniemen 59:ssä talon ja työpaikan väestönsuojassa laskettiin olevan tilaa yhteensä lähes 4 000 hengelle ja Haagaan rakennetuissa 31 suojassa yli 2 000 hengelle. Lauttasaareen ja Munkkiniemeen valmistui kumpaankin n. 15 suojaa. Kantakaupungin uudistaloihin rakennettiin kaikkiaan 12 suojaa, joiden joukossa muutamia melkoisen suuria.

Ulkohälyttimien kunnostaminen jatkui jo kolmatta vuotta ja se sujui edelleenkin melko hitaasti, mikä etupäässä johtui hälyttimien johdotuksissa esiintyneistä muutostöistä, jotka oli pakko suorittaa, jotta laitteiden asennus täyttäisi sähkölaitteiden varmuudelle ja turvallisuudelle säädetyt vaatimukset. Koehälytysten järjestämistä varten tilattiin 9. 6. sekä sähkölaitokselta että Helsingin Puhelinyhdistykseltä hälyttimien ohjausjohtimien viimeistelytyöt. Tilaus käsitti kaikkiaan 27 hälytintä, joista Sörnäisissä sijaitsevilta kahdeksalta hälyttimeltä puuttuivat mm. käynnistysjohtimet. Työ ei vielä kertomusvuoden loppuun mennessä valmistunut. Varsinaisista ulkohälyttimistä saatiin kunnostetuksi 37; kunnostamatta jäi 63. Herttoniemeen ja Haagaan asennettiin 2 uutta hälytintä.

Radiokaluston hankinta. Kertomusvuonna ryhdyttiin hankkimaan radiopuhelinkalustoa viestiyhteyksiä varten. Tyypin määrittelemisessä pyrittiin standardikalustoon ja päädyttiin tanskalaiseen Storno-merkkiseen radiopuhelimeen, joita mm. kaupungin palokunta käyttää. Oy. Helvarin välityksellä hankittiinkin ko. radiopuhelinkalustoa yksi keskusasema ja 5 kannettavaa koneistoa. Kalusto varastoitiin Erottajan kalliosuojaan. Tämä kalustomäärä ei ole kuitenkaan riittävä.

Muu väestönsuojelumateriaali. Kaupungin eri laitosten hallussa varastoituna ollut vanha väestönsuojelumateriaali saatiin vihdoinkin syys-lokakuun vaihteeseen mennessä väestönsuojelutoimiston hoitoon. Materiaali tarkastettiin yksityiskohtaisesti, kuljetuksista ja varaston järjestämisestä huolehti teknillisen osaston toimentaja. Se osa ko. materiaalista, jolla voitiin otaksua olevan jonkinlaista käyttöä tulevaisuudessa, varastoitiin Erottajan kalliosuojaan. Lisäksi on vielä syytä mainita, että kertomusvuoden lopulla hankittiin toimistolle amerikkalaista alkuperää oleva rainaheitin ja Exakta Varex-merkkinen valokuvauskone ns. kaupunkianalyysiä suoritettaessa käytettäviksi.

24. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Asutuslautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana maatalousneuvos S. O. Österberg sekä jäseninä: toimitsija U. O. Ailio, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toiminnanjohtaja N. K. Korpela ja lasinleikkaaja K. I. Reijonen sekä varajäseninä: maatalousneuvos U. H. Forss, toiminnanjohtaja T. I. Haaksi, osastonhoitaja T. Hietanen, järjestösihteeri M. O. Mutikainen ja esimies L. R. Oksanen, joista varapuheenjohtajaksi valittiin Haaksi. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö ja sihteerinä toimi varatuomari E. O Kihlberg.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna juuri ollut lukuun ottamatta asuttamislainojen siirtoa varten sekä eräissä muissa tarkoituksissa annettavia lausuntoja sen selvittämiseksi, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön tai oli sellaiseen henkilöön verrattavissa. Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisina uskottuina miehinä olivat kertomusvuonna lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Reijonen. Lautakunta käsitteli myös eräiden vuokrasuhteiden pidentämisestä 22. 6. 1945 annetussa ja 14. 10. 1949 sekä 22. 4. 1955 muutetussa laissa tarkoitettuja maanvuokrasuhteita koskevia asioita.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta keskittyi pääasiassa maanhankintalainsäädännön piiriin. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain ja sitä täydentävän asetuksen edellyttämien tehtävien mukaisesti asutuslautakunta valvoi laissa säädettyjen rajoitusten ja ehtojen noudattamista kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla ja maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojall ahankituilla asutustiloilla ja -tonteilla, siirtoväkeen kuuluvien alueita lukuun ottamatta. Mainituista tiloista ja tonteista pidettiin luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli kertomusvuonna lukuisia ko. rajoitusten alaisten alueiden luovutusta sekä rajoitusten poistamista koskevia asioita.

Asutustoimisto sijaitsi edelleen talossa Mannerheimintie 13 (Hesperian huvila), jossa sillä oli käytettävissä kolme huonetta. Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli kertomusvuonna edelleen varatuomari E. Kihlberg. Muu henkilökunta käsitti lainopillisen apulaisen, rakennusmestarin ja kaksi toimistoapulaista. Lisäksi oli laajentuneen omakotirakennustoiminnan ja hallintasopimustonttien myynnin vuoksi toimiston palveluksessa koko kertomusvuoden ajan toinen rakennusmestari ja tilapäinen toimistoapulainen.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä olivat tärkeimpiä kaupungin alueella olevien asutusalueiden rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen, rakennusten ja tonttien kunnostamistöiden valvonta ja ohjaus sekä hallintasopimusten ehtojen täyttämisen valvonta, lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön ja lainaehtojen noudattamisen valvonta, hallintasopimuksien siirrot, niiden lakkauttamistoimitukset sekä hallintasopimusasuntotonttien myynti ym. Edelleen asutustoimistossa suoritettiin maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden suunnittelu, perustaminen ja osakkaiden sijoittaminen niihin sekä lainoitusten järjestely. Periaatteelliset tai muutoin tärkeimmät asiat, joista asutustoimisto ei voinut lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutustoimiston toimistopäällikön esittelystä asutuslautakunta.

Omakotirakennustoiminta kaupungin alueella olevilla maanhankintalainsäädännön mukaisilla tonteilla oli kertomusvuonna edelleen suhteellisen vilkasta. Kertomusvuoden aikana valmistui tonteilla 116 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 60 045 m³, jotka sisälsivät 128 huoneistoa ja 584 asuinhuonetta. Rakennusten rahoitukseen myönnettiin kertomusvuoden aikana valtion varoista ns. rahoituslain mukaisia asuttamislainoja keskimäärin 600 000 mk rakennusta kohti eli yhteensä 70 milj. mk, kokonaiskustannusten noustessa noin 1.5 milj. mk:n mukaan rakennusta kohti laskettuna n. 174 milj. mk:aan. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille 210 kpl. Rakennussuunnitelmia hyväksyttiin 64, laadittiin 80 lopullista ja 163 lisäkustannusarviota sekä annettiin 227 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta.

Kaupungin alueella muodostettuja maanhankintalain mukaisia asuntotontteja oli 31. 12. 1955 yhteensä 2 536 kpl.

Rakennustilanne tonteilla oli sanottuna ajankohtana seuraava:

	Hallintasopimuksella saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	479	54	617	37	1 096	43
Rakenteilla	157	18	345	21	502	20
Rakentamatta	247	28	691	42	938	37
Yhteensä	883	100	1 653	100	2 536	100

Rakennustarkastuksia suoritettiin toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla kertomusvuonna 820, luopumisista johtuneita paikan päällä tehtyjä arvioita 17 ja hallintasopimuksien siirrosta johtuneita arviointeja 13 sekä 90 hallintasopimustonttien myynnin yhteydessä tehtyä tarkastusta.

Kertomusvuoden aikana luovutettiin maansaajien hallintaan ja muodostettiin 163 uutta asuntohallintasopimustonttia.

Hallintasopimustonttien myynti asukkaille jatkui edelleen kertomusvuoden aikana. Vuoden loppuun mennessä oli tehty kaikkiaan 578 myyntiesitystä, joista 520 tontin kauppakirjat allekirjoitettiin. Suurin osa myydyistä tonteista oli valmiiksi rakennettuja.

Kerrostalotoiminta. Kertomusvuoden alussa oli Helsingin kaupungissa vielä 2 000 maanhankintalain mukaista tyydyttämätöntä maansaajaa. Kun mahdollisuudet maan luovuttamiseen olivat rajoitetut ja suuri osa maansaajista halusi mieluummin osakehuoneiston kuin tontin, jatkettiin maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa myös kertomusvuonna.

Sitten kun kaupungin ja valtion taholta oli kertomusvuoden kerrostalorakennusohjelmaa varten myönnetty tarvittavat varat sekä rakennusten piirustukset, kustannukset ja urakoitsijat hyväksytty, pantiin alulle seitsemän kerrostalon rakentaminen. Rakennuksista oli yksi Pohjois-Haagassa, kolme Oulunkylässä ja kolme Herttoniemessä. Ohjelma käsitti 293 asuinhuoneistoa. Rakennuksista yksi valmistui jo kertomusvuoden joulukuun alussa, muiden valmistuminen siirtyi v:n 1956 puolelle. Kaikki rakennusyritykset olivat asunto-osakeyhtiöitä.

Rakennusten pääurakoitsijoina olivat Holvi Oy., Teräsbetoni Oy., Rakennus- ja insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy., Häyrinen Oy. ja Rakennustoimisto Arcus Oy.

Rakennusten suunnittelijoina olivat arkkitehdit Irmeli ja Markus Visanti, Else Aropaltio, Pentti Petäjä, Kaija ja Heikki Sirén sekä Esko Toiviainen.

Rakennusyritysten rahoitus oli, kuten edellisinäkin vuosina, seuraava: osakkaat rahoittivat 10 % kokonaiskustannuksista, ensisijaiset lainat olivat: rahalaitoksilta 20 % ja kaupungilta 5 % sekä toissijaiset lainat: kaupungilta 32.5 % ja valtiolta 32.5 % kokonaiskustannuksista.

V:n 1955 maanhankintalain mukainen kerrostalorakennusohjelma:

Asunto Oy.	Rakennusten lukum.	Huoneistojen lukum.	Kokonais-tilavuus m³	Asuntojen lattiapinta-ala, m²	Alustavat kokonais-kustannukset mk
Roihuvuorentie 5 ja 7 (talo 9)	1	18	5 000	1 087	45 000 000
Näyttelijäntie 5 ja 7	1	45	11 630	2 352	94 551 000
Hiihtomäentie 16	1	50	12 657	2 704	102 153 000
Kivalterintie 17 ja 19	3	120	27 000	6 039	215 900 000
Prinssintie 4	1	60	16 150	3 800	136 000 000
Yhteensä	7	293	72 437	16 014	593 604 000

V:sta 1951 alkaen v:n 1955 loppuun mennessä oli kaupungin lainoituksen tuella rakennettu tai rakenteilla kaikkiaan 33 rakennusta, jotka sisälsivät 1 036 asuinhuoneistoa. Seuraavasta asetelmasta selviävät eri vuosien rakennusohjelmat:

Rakennus-vuosi	Rakennusten lukum.	Huoneis-tojen lukum.	Tila-vuus m³	Asuntojen lattiapinta-ala, m²	Kokonais-kustannukset mk
1951	4	152	39 650	7 900	389 033 000
1952	8	176	46 000	9 359	454 585 000
1953	8	181	44 175	8 750	426 783 000
1954	6	234	55 300	11 730	471 568 000
1955	7	293	72 437	16 014	593 604 000
Yhteensä	33	1 036	257 562	53 753	2 335 573 000

Kaupungin varojen käyttö maanhankintalain mukaisten kerrostalojen lainoitukseen 31. 12. 1955 mennessä:

Vuosi	Ensisijaiset lainat	Toissijaiset lainat	Osakkaille osakkeiden merkitsemiseen myönnetyt lainat	Yhteensä
1951	48 555 750	124 407 750	—	172 963 500
1952	56 823 125	147 740 125	—	204 563 250
1953	21 339 188	138 704 725	36 780 000	196 823 913
1954	23 577 735	153 259 890	39 056 500	215 894 125
1955	6 456 935	128 359 800	57 254 700	192 071 435
Yhteensä	156 752 733	692 472 290	133 091 200	982 316 223

Asutuslautakunta maksatti asunto-osakeyhtiöiden lainoitukseen kaupungin varoista myönnettävät lainoitusosuudet sikäli kuin rakennusvaiheet edistyivät. Valtion lainoja hoitavaksi rahalaitokseksi oli maatalousministeriö määrännyt Suomen Hypoteekkiyhdistyksen.

Kertomusvuoden lopussa oli Helsingissä vielä lähes 1 500 tyydyttämätöntä maanhankintalain mukaista maansaajaa. Tämän vuoksi lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa jatkettaisiin edelleen v. 1956 n. 900 milj. mk:n laajuisella ohjelmalla ja ryhdyttiin lautakunnan taholta jo valmistaviin toimenpiteisiin v:n 1956 rakennusohjelman suhteen.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 28 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykälien yhteinen lukumäärä oli 206.

Asutustoimistosta lähetettiin kertomusvuonna kirjelmiä yhteensä 2 955 ja sinne saapui 813 kirjettä.

Lautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkio oli kertomusvuonna edelleen 48 000 mk ja sihteerin palkkio samoin 72 000 mk. Kokouspalkkiokulut nousivat 172 500 mk:aan. Asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot olivat 4 425 827 mk ja muut menot 929 322 mk, yhteensä 5 355 149 mk.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan korvaa valtio asutustoimiston menot kaupungille vuosittain jälkikäteen. Tähän mennessä on valtio korvannut kaupungille asutustoimiston kulut kokonaisuudessaan.

25. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Raittiuslautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana pastori M. Voipio, varapuheenjohtajana hallimestari A. Saarinen sekä jäseninä: toimitsija A. Kaspio, insinööri F. Kreander, katulähetystyöntekijä A. v. Martens, tarkastaja U. Merilinna, latoja V. Saarinen ja lehtori H. Vilkemaa. Toimittaja P. Hanskin tilalle valittiin filosofian maisteri M. Borg-Sundman.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rouva H. Meltti.

Lautakunnan virkailijat. Lautakunnan sihteerinä toimi lakitieteen lisensiaatti J. H. Konttinen, joka hoiti tehtävää sivutoimena. Lautakunta myönsi hänelle pyynnöstä eron tehtävästään 28. 12. 1955 lukien. Muita sivutoimisia toimihenkilöitä oli vahtimestari ja siivooja.

Lautakunnalla oli kolme päätoimista virkailijaa, nim. neuvoja M. Merilinna, raittiustyön ohjaaja, filosofian maisteri K. Varjo sekä toimistoapulainen I. Kalanne.

Ruotsinkielisten järjestöjen ehdotuksesta ryhdyttiin valmistelemaan ruotsinkielisen ohjaajan viran perustamista raittiuslautakuntaan. Asiasta tehtiin 17. 5. 1955 esitys kaupunginvaltuustolle, joka päätti perustaa ko. viran. Raittiuslautakunta valitsi virkaan sen ainoan hakijan N. O. Lindholmin 1. 1. 1956 lukien.

Ohjaaja Varjolla oli Amerikan matkan johdosta virkaloma 22. 8.—20. 1. 1956, jonka aikana hänen tehtäviään hoiti sosionomi R. Kemppi.

Toimisto. Lautakunnan toimisto sijaitsi Suomen Nuorten Opintorahastolta vuokratussa huoneistossa Kaisaniemenkatu 13 B.

Kokoukset. Lautakunnan kokoukset pidettiin joka toinen keskiviikko, kuitenkin niin, että kesäkuukausina niitä pidettiin vain tarpeen mukaan. Kertomusvuonna oli yhteensä 18 (19) kokousta, ja niiden pöytäkirjoissa 283 (260) pykälää eli keskimäärin 15.7 (13.7) pykälää kokousta kohti.

Kirjeenvaihto. Lautakunnalle saapui kaikkiaan 282 (311) kirjettä ym. asiakirjaa. Lähetettyjä kirjeitä oli 6 168 (4 156).

Rahavarojen käyttö. Raittiuslautakunnan maksusuoritukset tapahtuvat rahatoimiston välityksellä. Käteiskassa oli 10 000 mk:n suuruinen.

Laskujensa hyväksyjiksi lautakunta valitsi 19. 1. puheenjohtaja Voipion ja varapuheenjohtaja Saarisen sekä varalle sihteeri Konttisen ja neuvoja Merilinnan.

Kaupunki sai kertomusvuonna väkijuomaliikkeen voittovaroja n. 95 milj. mk, mistä summasta raittiustyöhön myönnettiin 14 833 860 mk. Varoista käytettiin toivonliittotyön tukemiseen 1 544 600 mk, minkä määrärahan kaupunginhallitus myönsi suoraan Helsingin toivonliittotoimikunnalle ja 7 890 400 mk raittiusjärjestöjen avustuksiksi. Lautakunnan oma talousarvio oli 5 398 860 mk, mikä summa jaettiin seuraavasti: kokouspalkkioihin ja toimihenkilöiden palkkoihin 1 715 860 mk, vuokriin 144 000 mk, tarverahoihin 174 000 mk, raittiusvalistustoimintaan 1 760 000 mk, neuvonta- ja järjestelytoimintaan 1 000 000 mk ja raittiustilanteen tutkimiseen 175 000 mk. Lisäksi oli kaupunginhallituksen käytettävänä 400 000 mk:n määräraha.

Laki väkijuomayhtiön voittovaroista muuttui vuoden aikana siten, että kuntien osuus lisääntyi aikaisemmasta 100 mk:sta 240 mk:aan kutakin hengillekirjoitettua asukasta kohden. Ko. määrästä kuntien oli käytettävä vähintäin puolet raittiustyöhön, alkoholistihuoltoon jne.

Edellä mainitun 7 890 400 mk:n suuruisen määrärahan jakoi kaupunginhallitus avustuksina 68 raittiusjärjestölle Helsingin kaupungin alueella suoritettavaa raittiustyötä varten.

Työsuunnitelma, neuvottelukokoukset ym. toiminta. 19. 1. pitämässään kokouksessa lautakunta vahvisti itselleen työsuunnitelman, jossa pääasiassa noudatettiin edellisinä vuosina toteutettua linjaa.

Neuvottelukokouksia pidettiin mm. raittiusviikkotoimikunnan ja sen eri jaostojen puitteissa sekä yhdessä oppikoulujen raittiusyhdistysten kuraattorien kanssa 10. 3.

Lisäksi osallistuivat lautakunnan edustajat ja virkailijat useihin eri raittius- ym. järjestöjen järjestämiin neuvottelukokouksiin.

Lautakunnan toimihenkilöt kävivät pääkaupungin eri raittius- ja nuorisojärjestöjen tilaisuuksissa sekä kouluissa antamassa ohjeita ja neuvottelemassa näiden toiminnasta. Tällaisia tilaisuuksia oli yhteensä 47 (93). Lisäksi järjestettiin kilpailuja seuraavasti: raittiusjärjestöjen välinen toimintakilpailu, jonka tulosten lopullinen selvittely siirtyi v:een 1956; runokilpailu, johon osallistui 282 runoa; nuoriso- ja urheilujärjestöjen ns. mielipidetutkimus, johon osallistui 22 järjestöä, yhteensä 738 vastaajaa; kansakoulujen kirjoituskilpailu aiheesta »Tulevaisuuden suunnitelmani», johon osallistui yhteensä 39 kansakoulua, 245 luokkaa. Kansa- ja oppikoulujen raittiuskilpakirjoituksista lautakunta jakoi parhaille kirjoittajille yhteensä 270 erikoispalkintoa, jolloin keväällä suoritetuista kansakoulujen raittiuskilpakirjoituksista myönnettiin erikoispalkintoina kirjoja yhteensä 209 oppilaalle ja syksyllä järjestetyistä oppikoulujen raittiuskilpakirjoituksista 61 oppilaalle.

Lautakunta julkaisi yhteistyössä Valistus Oy:n kanssa v:n 1954 kilpailussa palkitut vuorokeskustelut kokoelmana, jota syksyllä jaettiin ilmaiseksi kouluille ja järjestöille.

Lisäksi lähetettiin järjestöille monistettua alustus- ja esitysohjelmaa. Pyynnöstä hankittiin eri järjestöille laulu-, kuvaelma- ja lausunta-aineistoa.

Tanhu- ja askarteluohjausta järjestettiin sitä haluaville raittiusjärjestöille lautakunnan kustannuksella. Tätä etua käytti hyväkseen 7 (5) järjestöä.

Kursseja lautakunta järjesti seuraavasti: nuorisotyön ohjauskurssi 24 osanottajalle, kaksi teknillisten välineiden käyttökurssia yhteensä 69 osanottajalle ja luentopäivät järjestysmiehille, 68 osanottajalle.

Esitelmä- ym. toiminta. Lautakunta harjoitti välitöntä esitelmätoimintaa pääkaupungin kansa- ja oppikouluissa sekä eri järjestöjen tilaisuuksissa. Puhujina toimivat pääasiassa lautakunnan virkailijat, mutta myös muut henkilöt, tilaajan toivomuksen mukaan. Yhteensä pidettiin v. 1955 eri tilaisuuksissa 93 (119) esitelmää, puhetta tai alustusta.

Lautakunnan toimesta eri järjestöjen ohjelmaryhmien avulla pidettiin ilmaisia tilaisuuksia, joissa ohjelman lisäksi esitettiin raittiusaiheisia lyhytfilmejä sekä pidettiin esitelmä, puhe tai haastattelu, seuraavasti: propagandatilaisuudet Pitäjänmäen Työväentalossa, Käpylän Työväentalossa, Tapanilan Työväentalossa, Pakilan VPK-talossa, Pasilan konepajalla; yksi ohjelmallinen tilaisuus joukko-osastoissa.

Lautakunnan kansantanhu- ja näyttämöpukujen lainavarastossa oli vuoden lopulla kahdeksan naisten kansallispukua ja kahdeksan miesten kansallispukujen liiviä sekä erilaisia satunäytelmäpukuja. Vuoden kuluessa tehtiin yli 250 (400) pukulainausta.

Oppikoulujen raittiustutkintoja varten lautakunta hankki oppikirjoja eri oppikouluihin näiden tilauksesta 123 360 mk:n arvosta.

Raittiuslehtien jakaminen. Lautakunta tilasi kaikille Helsingin kansakoulujen VI luokkien oppilaille jonkun nuorten raittiuslehden oppilaiden oman valinnan mukaan. Niin on Eosta, Joka Poikaa, Koittoa, Nuorten päivää ja Sarastusta tilattu yhteensä 1 585 (1 644) vuosikertaa.

Keskikoululaisille tilattiin Pohjantähteä yhteensä 1 139 (1 338) vuosikertaa. Keväällä jaettiin suomenkielisille ylioppilaskokelaille Suomen Akateemisen Raittiusliiton toimittamaa Valkolakki-nimistä julkaisua sekä Helsingin Yliopistossa ja pääkaupungin korkeakouluissa opiskeleville ensimmäisen ja toisen vuoden ylioppilaille saman liiton Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua 3 000 vuosikertaa.

Vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin levitettiin lisäksi eri raittiuslehtiä yhteensä 980 (1 003) vuosikertaa.

Lautakunnan 10-vuotisen toiminnan johdosta järjestettiin 14. 2. Kaupunginkellarissa juhlaistunto, johon oli kutsuttu pääkaupungin raittiusjärjestöjen ja eräiden lautakuntien

edustajat, raittiuslautakunnan nykyiset jäsenet ja entiset puheenjohtajat sekä pääkaupungin päivälehtien edustajat. Tilaisuudessa oli puheenjohtaja Voipion avauspuhe, sihteeri Konttisen selostus laatimastaan 35-sivuisesta 10-vuotishistoriikista ja »7-kulmaisen pöydän» keskustelu aiheesta »Miten voitaisiin saada aikaan parannusta pääkaupunkimme raittiustilanteeseen».

Raittiusviikon järjestelyistä Helsingissä vastasi järjestöjen asettama raittiusviikkotoimikunta, jonka käyttöön lautakunta luovutti työntekijänsä. Tämän toimikunnan toimesta järjestettiin 30. 10. Kauppakorkeakoulun juhlasalissa raittiusviikon avajaisjuhla ja 1. 11. Helsingin Työväenyhdistyksen juhlasalissa nuorisojuhla sekä ruotsinkielisten järjestöjen toimesta 3. 11. nuorisojuhla Ruotsalaisen Kauppakorkeakoulun juhlasalissa.

Lautakunnan saamien tietojen mukaan pidettiin raittiusviikon aikana Helsingissä yhteensä 52 (47) muuta raittiustilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 13 175 (8 600) henkeä. Lisäksi pidettiin useissa kouluissa ja järjestöissä tilaisuuksia, joiden lukumäärä ei ole tiedossa.

Teknillinen välineistö. Lautakunnan toimiston käytössä oli kaksi äänielokuvakonetta: v. 1953 hankittu Ampro-Stylist-merkkinen ja kertomusvuonna hankittu Tesla-merkkinen kone. Näitä käytettiin toimiston järjestämissä neuvonta-, esitelmä- ja propagandatilaisuuksissa, minkä lisäksi elokuvakoneita lainattiin runsaasti järjestöille, jotka itse huolehtivat niiden käyttämisestä. Koneita käytettiin yhteensä 260 (226) kertaa. Elokuvalainauksia oli yhteensä 1 575 (1 053), näistä raittiusfilmilainauksia 486 (420), muita opetusfilmejä 336 (120) ja piirrettyjä 753 (513). Moniin lainauskertoihin sisältyy useita esityskertoja.

Lisäksi hankittiin lautakunnan käyttöön seuraavat uudet lyhytelokuvat: Härveli matkaa, Koli—Pielisen helmi, Suomi Roomassa, Metsäkylän kisailijat, Ole pelastaja ja Poika n:o 39 sekä uusi kopio filmistä Herra Prokouk joutuu kiusaukseen. Yhdessä Turun ja Tampereen raittiuslautakuntien kanssa päätettiin Merilinnan käsikirjoituksen pohjalla valmistaa filmi »Näinkin saattaa tapahtua», tuottajana H. Berg.

Lautakunnan jäsenille päätettiin järjestää tilaisuus nähdä uudet filmit ennen kuin ne hankittiin toimistoon.

Lautakunnan rainakonetta lainattiin 28 (36) ja rainoja 191 kertaa.

Lautakunnalle hankittiin vielä Grundig-merkkinen magnetofoni, jota lainattiin järjestöille 57 kertaa. Syksyllä hankittiin lautakunnan lainavarastoon telineellä varustettu elokuvavalkokangas.

Julkaisujen levittäminen. Lautakunta levitti omien julkaisujensa lisäksi vuoden aikana seuraavia julkaisuja: Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton »Seis — lue tämä» -nimistä mainoslehtistä, Kansalaisjärjestöjen Raittiustoiminnan Keskusliiton seinäjulistetta »Tästä pois — tähän suuntaan», Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton urheilujulistetta, Naisten Raittiuskeskuksen rippikoululaisille tarkoitettua julkaisua »Elämäsi edessä», Raittiusyhdistys Tähkän julkaisua »Sinun Vallilasi» ja Kansalaisjärjestöjen Raittiustoiminnan Keskusliiton lentolehtistä »Totuutta verhojen takaa». Lisäksi jaettiin Kylväjän, Pohjantähden, Raittiin Kansan, Risti ja Raittiuden, Uuden Liekin ja Seis-lehden joulunumeroita sotilasyksikköihin, vankiloihin, sairaaloihin, työmaaruokaloihin ja kirjastojen lukusaleihin.

Raittiustilanteen tutkiminen. V. 1954 aloitettu työmaajuopottelun levinneisyyttä ja sen seurauksia koskeva tutkimus valmistui kertomusvuoden alkupuolella. Sitä painettiin 2 000 kpl ja jaettiin työpaikkoihin ja ammattiosastoille sekä raittiusjärjestöille.

Myös Ylioppilaiden Raittiusyhdistyksen jäsenten suorittama ylioppilaiden tanssipaikkoja koskeva tutkimus valmistui kertomusvuonna ja ryhdyttiin sen johdosta toimenpiteisiin.

Syksyllä lautakunta osallistui väkijuomamyymälän perustamista Lauttasaareen koskevan hankkeen johdosta toimitettuun mielipidetutkimukseen.

Esitykset. Kertomusvuonna lautakunta teki esityksiä asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: eri palkkion maksaminen lautakunnan työntekijöille kurssien johtamisesta ja kursseilla pidetyistä luennoista ja harjoituksista (16. 2. 49 §); kurssiavustuksen myöntäminen Suomen Kutomatyöväen Liiton Helsingin osaston edustajalle (13. 4. 96 §); avustuksen myöntäminen Suomen Sos.dem. Raittiusliitolle raittiusaiheisen näyttelyn toimeenpanemista varten (27. 4. 115 §); talousarvioehdotus v:lle 1956 (17. 5. 128 §); lautakunnan edustus Lahdessa pidettävillä neuvottelupäivillä (24. 8. 178 §); lisäksi tehtiin eräitä mää-

räraha-anomuksia ja kurssiavustusten myöntämistä koskevia esityksiä (6. 10. 198, 200, 204, 213 §, 26. 10. 215 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: kertomusvuoden raittiusmäärärahojen jako (30. 3. 82 §); Pääkaupungin Perheelliset -yhdistyksen avustusanomus (13. 4. 99 §); tilapäisten A-anniskeluoikeuksien myöntämistä Eduskuntatalossa toimivalle ravintolalle koskeva Osuusliike Elannon anomus (8. 6. 140 §); Torisali Oy. -nimisen yhtiön anomus Viherkulma-nimisen ravintolan anniskeluoikeuksien siirtämisestä Hämeentie 2:ssa sijaitsevaan ravintolahuoneistoon (8. 6. 141 §); huoneistotilojen varaaminen Munkkiniemen pohjoiselta asuntoalueelta (8. 6. 143 §); anniskeluravintolan avaaminen Herttoniemessä Eränkävijäntorin varrella sekä Lauttasaaressa Tallbergin puistotien varrella (24. 8. 168, 178 §); määrärahan varaaminen talousarvioon Tervalammella toimeenpantavia raittiuskursseja varten (14. 9. 182 §); vt E. Bruunin ym. aloite opintokerhotoiminnan uudelleen järjestämiseksi (23. 11. 241 §).

Sosiaaliministeriölle annettiin pääkaupungin raittiustilannetta koskevan selostuksen yhteydessä seuraava, Helsingin alkoholioloissa havaittavia epäkohtia koskeva lausunto: a) että väkevät viinit oli vapautettu ostokortin alaisuudesta; b) että päihtyneet henkilöt saavat liian vapaasti liikkua ulkona ja häiritä muita ihmisiä, varsinkin öiseen aikaan, kun järjestyspoliiseja on liian vähän; c) että ei ole järjestetty avotuberkuloosia sairastavien asosiaalisten henkilöiden huoltoa, vaan saavat he levittää tartuntaa aivan vapaasti ja d) että hoitopaikkoja vapaaehtoista alkoholistihuoltoa varten ei ole riittävästi (23. 11. 240 §).

Työmaajuopottelun torjunta. Työmaajuopottelun torjuntatyön puitteissa suoritettiin vuoden aikana seuraavat toimenpiteet: järjestettiin pääkaupungissa Työväen Raittiuspäivän vietto 5. 4., jolloin mm. Työväentalon juhlasalissa järjestettiin ohjelmallinen tilaisuus, pääsyliput oli jaettu työpaikoille; valmistettiin Työväen Raittiuspäivän mainontaan liittyviä elokuvamainoksia 17 kpl, joita esitettiin pääkaupungin elokuvateattereissa huhtikuun aikana; lunastettiin 1 000 kpl Työväen Raittiuspäiväksi julkaistua »Raitis kansa rakentaa»-nimistä julistetta, jota jaettiin työpaikoille; lähetettiin työväen sanomalehdistölle työmaiden raittiustyötä ja työmaajuopottelua käsittelevää materiaalia; suoritettiin henkilökohtaisia neuvotteluja ja keskusteluja luottamusmiesten kanssa erilaisista torjuntatoimenpiteistä; avustettiin järjestöjen järjestämiä Työväen Raittiuspäivätilaisuuksia.

Yleinen raittiusmainonta. Vuoden aikana järjestettiin lautakunnan toimesta yleistä raittiusmainontaa kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla keskityttiin Työväen Raittiuspäivän mainontaan. Toinen mainontakausi liittyi 30. 10. — 6. 11. vietettyyn raittiusviikkoon, jonka aikana levitettiin 350 mainosjulistetta pääkaupungin mainostauluihin ja -pylväisiin sekä järjestettiin elokuvamainontaa. Raittiusviikkoa edeltäneellä viikolla pidettiin 25. 10. yhteistoiminnassa raittiuspiirijärjestöjen kanssa sanomalehdistölle selostustilaisuus, jossa esiteltiin raittiusviikon järjestelyjä. Kaupunginkellarissa järjestettiin 31. 10. tiedoitustilaisuus, jossa Ruotsin raittiusliikkeen edustaja toimittaja E. Flodh selosti vaikutelmiaan Ruotsissa 1. 10. 1955 alkaneen uuden alkoholipoliittisen järjestelmän johdosta. Lautakunnan toimesta painatettiin 20 000 kpl raittiusviikon ohjelmalehtisiä, jotka jaettiin kansakoulujen kautta koteihin sekä levitettiin 350 kpl raittiusviikon yleismainoksia. Raittiusviikon tunnuksena oli »Raitis ilo — oikea ilo».

Yhteistyö muiden raittiuslautakuntien kanssa. Yhteistyötä pääasiassa Tampereen, Turun ja Lahden raittiuslautakuntien kanssa jatkettiin.

Lahdessa pidettiin 1. — 2. 10. mainittujen lautakuntien neuvottelukokous, jossa Helsinkiä edustivat puheenjohtaja Voipio sekä virkailijat Merilinna ja Kemppi. Yhteistyössä Turun ja Tampereen raittiuslautakuntien kanssa julkaistiin vuorokeskustelukokoelma ja järjestettiin runokilpailu sekä valmistettiin elokuva »Näinkin saattaa tapahtua»

Muu työ. Päivä- ja aikakauslehtiin annettiin selostuksia, artikkeleita ja aineistoa. Samoin annettiin useille tutkijoille väkijuomatilannetta ja raittiustyötä käsittelevää aineistoa. Marraskuussa lähetettiin Suur-Helsingin alueella oleville virastoille sekä suurille ja keskisuurille liikkeille kirje, jossa kehotettiin harkitsemaan väkijuomatarjoilun jättämistä pois pikkujoulutilaisuuksista.

26. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana varatuomari E. I. Sahlan sekä jäseninä filosofian maisteri H. E. Backman, sähköasentaja T. H. Hovi, pastori A. A. W. Palmgren, metsänhoitaja V. J. Palosuo ja hänen tilallaan loppuosan vuotta pastori M. Voipio, työntekijä J. E. Pääkkönen, toimitsija M. Reutsalo, valtiotieteen maisteri J. Rihtniemi ja toimittaja E. Wiksten, jonka lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen (25. 1. 4 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. B. J. Railo sekä 24. 3. lähtien opetus- ja sairaala-asiain johtaja E. K. Uski, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana oli kansakoulujen tarkastaja A. I. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansakoulunjohtaja C. T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana filosofian maisteri K. A. Helasvuo.

Lautakunnan kokouksia oli 15 ja pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 122.

Päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm. v:n 1955 kevään kurssiohjelman hyväksyminen (25. 1. 8 §); nuorisotyölautakunnan v:n 1954 toimintakertomuksen hyväksyminen (29. 3. 36 §); kerhokeskuksien vahtimestari-siivoojien ja iltavahtimestareiden työnimikkeiden muuttaminen kerhokeskuksen hoitajaksi (9. 8. 73 §) sekä ainekirjoituskilpailun julistaminen kaupungin suomenkielisten kansakoulujen kahdeksasluokkalaisille ja ruotsinkielisten kansakoulujen kuudesluokkalaisille ja keskikoulujen viimeisen luokan oppilaille (27. 9. 93 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: huoneistojen hankkiminen kerhokeskuksia ja nuorisotoimintaa varten (15. 2. 16, 17 §, 19. 4. 50 §, 7. 6. 63 §); eräiden nuorisotoimiston virkojen nimikkeiden muuttaminen (29. 3. 33 §); v. 1954 nuorisotyömäärärahoista myönnettyjen avustusten käytön hyväksyminen (5. 4. 40 §) sekä lautakunnan edustus nuorison asuntolain suunnittelutoimikunnassa (19. 4. 51 §).

Yleisten töiden lautakunnalle esitettiin Vallilan nuorisotalon rakentamisen sisällyttämistä v:n 1956 talousarvioon sekä lisäksi ainakin yhden uuden nuorisotalon rakentamisen ottamista v:n 1957—1958 rakennusohjelmaan (29. 3. 35 §). Kiinteistölautakunnalle esitettiin alueiden varaamista tai hankkimista nuorison retkeily-, kurssi- ym. toimintaa varten sekä leirialueiksi (9. 8. 74 §, 6. 9. 86 §, 29. 11. 121 §). Urheilu- ja retkeilylautakunnalle esitettiin Kumpulan uimalan toisen pukusuojan luovuttamista 1. 10. 1955—1. 5. 1956 välisenä aikana kerhokeskuksen käyttöön (6. 9. 83 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetuista lausunnoista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: huoneistojen hankkiminen tai varaaminen kerhokeskuksia varten (15. 2. 14 §, 29. 3. 32 §, 7. 6. 64 §); aloite nuorison musiikkiharrastuksen kehittämiseksi, komitean asettaminen asiaa selvittämään (8. 3. 27 §); nuorisotyömäärärahojen jako (5. 4. 41 §); aloite nuorison liikennekulttuurin kohentamiseksi (10. 5. 55 §, 29. 11. 119 §); Oulunkylän Urheilusäätiön kiinteistölahjoituksen vastaanotto ja käyttö (10. 5. 56 §); Vattuniemen kesäkodin käyttö lasten päiväleirinä (10. 5. 58 §); lasten kesävirkistyskomitean mietintö (6. 9. 85 §); Uudenmaan läänin nuorisotyölautakunnan avustaminen (27. 9. 92 §) sekä nuorisojärjestöjen avustamiseen tarkoitettujen määrärahojen epääminen

eräiltä poliittisilta nuorisojärjestöiltä sekä asian johdosta esitetyt valituskirjelmät (4. 10. 99—101 §).

Nuorisotoimiston viranhaltijat ym. Lautakunta valitsi tp. kerhokeskusten hoitajan virkaan 16. 2. lukien nuorisonohjaaja M. A. Häyhän (25. 1. 7 §) sekä tp. 9. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 16. 3. lukien neiti M. E. Hillerströmin (15. 2. 19 §).

Nuorisotoimistoon saapui kertomusvuonna 1 525 kirjettä ja lähetettiin 9 112 kirjettä. Kiertokirjeitä lähetettiin 15, joista 8 suomenkielisille ja 7 ruotsinkielisille järjestöille.

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Opastustoimiston esittelykortti lähetettiin kertomusvuonna n. 7 000 :lle kaupunkiin muuttaneelle 15—24 vuotiaalle nuorelle. Toimistossa kävi uusia asiakkaita yhteensä 435, joista miehiä oli 212 ja naisia 223. Entisiä asiakkaita kävi uudelleen n. 150, joista naisia 90 ja miehiä 60. Puhelinohjauksia oli vuoden kuluessa 400. Lisäksi esitettiin lukuisia kirjallisia kyselyjä eri puolilta maata.

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Seuraavat luvut osoittavat lainavaraston käyttöä kertomusvuonna:

Lainattuja välineitä	Varastossa v. 1954	Varastossa v. 1955	Lainauskertoja v. 1954	Lainauskertoja v. 1955
Telttoja ja kaminoita	220	218	801	860
Kenttäkeittiöitä	10	10	40	32
Keittiövälineitä	1 022	895	1 291	1 498
Työkaluja	62	89	167	224
Teknillisiä välineitä	33	40	1 104	1 659
Musiikkivälineitä	489	552	3 587	2 773
Muita välineitä	195	220	356	456
Yhteensä	2 031	2 024	7 346	7 502

Uudishankintoja tehtiin seuraavasti: Grundig-magnetofoni, 3 kpl valonheittimiä jalustoineen, rainakone, Duiker-kaitafilmiprojektori, mikrofonilla varustettu käsikovaääninen, 5 kpl 6—8 hengen Nigertelttoja sekä 5 kpl teltanpohjia.

Kerhohuoneistot. Nuorisotyölautakunnan hankkimat kerhohuoneet luovutettiin järjestöille samoilla perusteilla kuin edellisinäkin vuosina. Kerhohuoneiden kysyntä oli vilkasta ja tästä johtuen oli illat jaettu kahteen käyttövuoroon. Jokaiselle anojalle yritettiin saada toimintatilaa, mutta tässä tehtävässä ei läheskään aina onnistuttu, sillä anojia oli enemmän kuin kerhohuoneisiin voitiin sijoittaa.

Uusia kerhokeskuksia pyrittiin perustamaan niihin kaupunginosiin, joissa järjestöjen huoneistotarve oli suurin. Tätä toimintaa rajoittivat kuitenkin sekä tekniliset että taloudelliset vaikeudet.

Vuoden aikana aloittivat toimintansa Kirkkomäen, Liisankadun ja Pitäjänmäen kerhokeskukset sekä Kumpulan uimalan kerhokeskus. Näistä Liisankadun kerhokeskus helpotti osittain kantakaupungin alueella vallinnutta järjestöjen huoneistopulaa.

Kertomusvuonna oli järjestöjen käytössä 24 kerhokeskusta. Nuorisotyölautakunnan ohjaajat työskentelivät kolmessa kerhokeskuksessa ja rakenteilla oli kaksi kerhokeskusta.

Intiankadun kerhokeskuksen kolmea kerhohuonetta käyttivät samat järjestöt kuin edellisenäkin vuonna, nimittäin Karhu-Veikot, Retki-Veikot ja Toukotytöt, käyttötunteja oli 417. Kukin kerhohuone oli koko illan saman käyttäjän hallussa.

Karhulinnan kerhokeskuksessa jatkui toiminta varsin vilkkaana. Erityisesti pankin yläpuolella oleva huone oli kysytty. Huoneessa toimi päivisin ruotsinkielinen leikkikoulu. Kerhohuonetta käytti 12 eri järjestöä. Käyttötunteja oli yhteensä 1 171.

Kumpulan kerhokeskuksessa rajoitti kerhohuoneiden pienuus osittain kerhotoimintaa. Kukin huone oli koko illan saman käyttäjän hallussa. Kerhohuoneita käytti 7 järjestöä yhteensä 446 tuntia.

Malmin kerhokeskuksessa toiminta oli vilkasta, ainoastaan joitakin myöhempiä vuoroja jäi käyttämättä. Molemmat huoneet olivat samanaikaisesti yhden järjestön käytössä. Huoneistossa toimi 6 järjestöä yhteensä 253 käyttötuntia.

Maunulan kerhokeskuksen kahta huonetta ei myöskään voitu samanaikaisesti luovuttaa kahdelle eri käyttäjälle. Kotitalouslautakunta käytti niitä kevätkaudella päivisin kurssipaikkana. Huoneisto oli 7 järjestön käytössä yhteensä 673 tuntia.

Päijänteentien kerhokeskuksen tarpeellisuus ilmeni selvästi siitä, että kaikki neljä

huonetta olivat käytössä. Joskus oli kerhoja pakko sijoittaa keittiöönkin, kun kaikki muut huoneet olivat varattuja. Kerhokeskuksessa toimi 11 järjestöä, käyttötunteja oli 1 337.

Ruskeasuon kerhokeskuksessa oli ainoastaan yksi huone, joka oli 4 järjestön käytössä yhteensä 142 tuntia.

Toiminta Siltasaaren kerhokeskuksen kaikissa kuudessa huoneessa jatkui vilkkaana. Toimintavuoden aikana perustettu Liisankadun kerhokeskus poisti tosin tavanomaisen ylipaineen, mutta vapautuneille vuoroille ilmaantui uusia käyttäjiä. Toimintaa oli pakko rajoittaa klo 21:n jälkeen. Käyttötunteja oli 1 768 ja toimi huoneistossa yhteensä 34 järjestöä.

Stadionin kerhohuoneet olivat ahkerassa käytössä samoin kuin valokuvauslaboratorio sekä pöytätennissali. Kumpaankin viimeksimainittuun oli pyrkijöitä enemmän kuin voitiin sijoittaa. Luentosalia vuokrattiin järjestöille siinä määrin kuin lautakunnan omalta kurssitoiminnalta jäi tilaa. Kerhohuoneita käytti 26 järjestöä yhteensä 1 190 tuntia. Valokuvauslaboratorio oli 8 järjestön käytössä yhteensä 288 tuntia. Pöytätennissalissa toimi 28 järjestöä yhteensä 701 tuntia. Luentosali voitiin luovuttaa vain tilapäistapauksissa lauantaisin ja sunnuntaisin yhteensä 65 tunniksi 21:lle eri järjestölle.

Unioninkadun kerhokeskuksessa olivat molemmat huoneet sekä valokuvauslaboratorio joka ilta käytössä. Huoneiston edullisesta sijainnista johtuen oli toimintatilaa haluavia enemmän kuin sinne voitiin sijoittaa. Siellä kokoontui 22 järjestöä yhteensä 1 161 tuntia. Valokuvauslaboratoriota käytti 4 järjestöä yhteensä 246 tuntia.

Karjalankadun kerhokeskus oli toiminnassa ensimmäisen kerran koko vuoden. Kerhohuoneita ei voitu luovuttaa samanaikaisesti eri ryhmille, koska seinissä ei ollut tarpeeksi äänieristystä. Käyttötunteja oli 543, kerhohuoneissa toimineita järjestöjä 5.

Kulosaaren kerhokeskuksessa oli toimintaa iltaisin kahdessa vuorossa lukuun ottamatta askarteluhuonetta, joka voitiin luovuttaa koko illaksi samalle käyttäjälle. Päivisin oli kaksi kerhohuonetta ruotsinkielisen kansakoulun käytössä. Kerhokeskusta käytti 5 järjestöä yhteensä 493 tuntia.

Käpyrinteen kerhokeskuksen huoneisto on rakennettu talon omaa kerhotoimintaa silmälläpitäen, mutta se soveltuu myös eri järjestöjen samanaikaiseen käyttöön. Kaikki kerhohuoneet olivat joka ilta käytössä, vain askarteluhuoneessa oli vapaita vuoroja. Huoneistossa toimi 11 järjestöä ja käyttötunteja oli 875.

Mäyränlinnassa olivat molemmat kerhohuoneet käytössä kaikkina iltoina viikossa. Kerhokeskusta käytti 4 järjestöä yhteensä 442 tuntia.

Pohjois-Haagan kerhokeskuksen huoneistossa toimiva kansakoulu käytti päivisin kolmea huonetta. Iltaisin oli kerhotoiminta vilkasta. Huoneita käytettiin kaikkina arkiiltoina yhteensä 776 tuntia ja niissä kokoontui 11 järjestöä.

Pukinmäen kerhokeskusta kunnostettiin jatkuvasti ja saatiin se kertomusvuonna täysin tyydyttävään kuntoon. Toiminta vilkastui rinnan kunnostustöiden kanssa ja kaikki illat olivat varatut. Päivisin oli yksi huone vuokrattu Pukinmäen Kiinteistöyhdistyksen lastentarhalle. Lisäksi kerhokeskusta käytti 4 järjestöä yhteensä 564 tuntia.

Toimintavuoden alkaessa käsitti Merimiehenkadun kerhokeskus kaksi kellarihuonetta, myöhemmin saatiin nuorisotyölautakunnan käyttöön suomenkielisten kansakoulujen käytöstä vapautunut kaksi huonetta käsittävä tila talon ensimmäisessä kerroksessa. Kerhokeskus pystyi ainakin osittain poistamaan huoneistopulan järjestöiltä, jotka toimivat eteläisissä kaupunginosissa. Toimintakautena olivat kaikki huoneet käytössä. Huoneistoa käytti 11 järjestöä yhteensä 1 219 tuntia.

Kirkkomäen kerhokeskuksen toiminta pääsi alkamaan huhtikuun alussa. Kerhohuoneisto käsittää kolme kerhohuonetta ja keittiösyvennyksen, jotka on kerhotoimintaa silmälläpitäen suunniteltu ja täyttävät niille asetettavat vaatimukset. Huoneisto oli päivisin ruotsinkielisen leikkikoulun käytössä, lisäksi käytti huoneistoa 4 järjestöä yhteensä 405 tuntia.

Kumpulan uimalan pukuhuoneen käyttöön saatiin oikeus 6. 10. Samalla myönnettiin tarvittavat määrärahat seitsemän kuukauden talvikäyttöä silmälläpitäen. Huone soveltuu hyvin mm. pöytätennisharjoituksiin ja tähän tarkoitukseen sitä onkin käytetty kolmena iltana viikossa. Muut illat olivat varatut kerhotoimintaan. Kerhokeskusta käytti 6 järjestöä ja käyttötunteja oli 89.

Liisankadun kerhokeskusta varten vuokrattiin Oy. Liisankatu 27:ltä n. 200 m² kellari-

tilaa nuorisotyölautakunnan käyttöön. Nuorisotoimiston virkailijat olivat mukana jo huoneiston suunnitteluvaiheessa sekä valvoivat työn suoritusta. Huoneisto käsittää juhlasalin 70 hengelle, kaksi kerhohuonetta, askarteluhuoneen ja pienen keittiön. Toiminta pääsi alkamaan lokakuussa. Huoneiden kysyntä oli erittäin vilkasta ja monet järjestöt jäivät ilman haluamiansa vuoroja. Huoneistoa käytti 13 järjestöä yhteensä 296 tuntia.

Pitäjänmäen kerhokeskusta varten luovutti kiinteistölautakunta Svenska Bildningens Vänner i Sockenbacka -nimiseltä yhdistykseltä vuokratun huoneiston nuorisotyölautakunnan käyttöön, sen jälkeen kun kaupungin lastentarha muutti toiseen huoneistoon. Em. muutto tapahtui lokakuussa ja kerhotoiminta aloitettiin välittömästi sen jälkeen. Huoneistossa on ainoastaan yksi isohko huone sekä keittiö ja eteinen ja siellä toimi 6 järjestöä. Käyttötunteja oli 49.

Eläintarhan askarteluparakissa oli toiminta puutyöpuolella vilkasta, mutta metallityöpuolella oli joitakin vuoroja vapaana. Parakkia käytti 8 järjestöä.

Pasilan askarteluparakissa ei vielä kertomusvuoden aikana ollut nuorisotyölautakunnan palkkaamaa hoitajaa, joten sieltä ei ole käytettävissä tarkkoja tietoja. Toimintaa oli kuitenkin kaikkina arki-iltoina ja se tapahtui nuorisotoimiston valvonnan alaisena. Kerholaiset suorittivat mm. parakin kunnostustöitä.

Oulunkylän retkeilykeskusta käytti 10 järjestöä retkiensä kohteena. Kesällä siellä voitiin pelata erilaisia pelejä, kuten pienoisgolfia, lento-, käsi- ja koripalloa. Lisäksi oli lava esim. tanhuharjoituksia varten. Rakennuksessa saattoi yöpyä n. 10 henkeä. Alueella oleva rakennus on alunperin rakennettu ainoastaan kesäkäyttöä varten, joten se on talvisin melko kylmä. Tästä huolimatta käytti Oulunkylän Gnistan sitä myös talvisin kokouspaikkanaan.

Vattuniemen kesäkotia Lauttasaaressa voitiin kertomusvuoden kesänä ensimmäisen kerran käyttää täydellä tehollaan. Kesäkoti avattiin virallisesti 1. 6., mutta jo toukokuussa eräät järjestöt kävivät siellä. Kesäkodin ahkera käyttö osoittaa selvästi, missä määrin järjestöt ja kaupungin nuoriso kaipaavat tällaista mahdollisuutta viettää kesäillat ja viikonloput meren äärellä. Valitettavasti tämä lautakunnan ainoa ja suhteellisen pieni kesäkoti ei pysty ottamaan vastaan kaikkia sinne pyrkiviä järjestöjä. Vattuniemen kesäkodissa oli eri järjestöjen tilaisuuksien lukumäärä 63, kävijöiden lukumäärä oli 1 926, joista yöpyi 192.

Seuraavat kerhokeskukset aloittivat toimintansa kertomusvuonna:

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 77 poikaa ja 86 tyttöä eli yhteensä 163 kerholaista. Toiminnassa oli 25 kerhoa, jotka vuoden aikana järjestivät 1 002 tilaisuutta.

Hiihtoleiri pidettiin Westersundomissa 27. 2. —6. 3. Osanottajia oli 15 tyttöä ja 10 poikaa.

Kesäleiri pidettiin Bengtsårissa 1. 7. — 13. 7. ja osanottajia oli 12 tyttöä ja 25 poikaa.

Kerhokeskuksen johtajana toimi hopeaseppä H. Kauppala ja tyttötyönjohtajana rouva T. Valkama. Palkattuina ohjaajina olivat M. Kauppala, A. Kauppala, E. Pietilä, K. Paturi, R. Hartikainen ja S. Rantanen.

Mäkelän kerhokeskukseen kuului keskimäärin 69 poikaa ja 78 tyttöä eli yhteensä 147 kerholaista. Kerhoja toimi 18, joilla oli vuoden aikana yhteensä 586 tilaisuutta.

Kesäleiri pidettiin Mäntsälän Ohkolassa 20. 7. — 29. 7., osanottajia oli 10 tyttöä ja 4 poikaa.

Talvileiri pidettiin Nuuksiossa 26. 2. — 2. 3. ja osanottajia oli 7 tyttöä ja 9 poikaa.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisonohjaaja S.-L. Tammi. Palkattuina ohjaajina olivat E. Lintusaari, M. Paturi, E. Pitkänen, A. Rytkönen, P. Tirkkonen, E. Silvennoinen, P. Luoto, T. Nenonen ja R. Räsänen.

Vallilan kerhokeskuksen toiminta oli vilkasta ja jatkui entiseen tapaan yhteistyössä Kalliolan työkeskuksen kanssa. Kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 351 poikaa ja 116 tyttöä eli 467 kerholaista. Kerhoja oli 30 ja näillä vuoden aikana kaikkiaan 2 193 tilaisuutta.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisotyönohjaaja T. Harto ja tyttökerhojen ohjaajana Kalliolan tyttötyöntekijä H. Rantanen. Heidän lisäkseen toimi palkattomina ohjaajina 27 vapaaehtoista työntekijää.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät Käpylän kerhokeskuksen tytöt ja pojat sekä Sofianlehdon vastaanottokodin pojat.

Kurssitoiminta. Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

22 suomenkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Teknillisten välineiden käyttökurssi	12. 1.—26. 1.	31	H. Niittynen
Keramiikkakurssi	17. 1.— 2. 2.	16	P. Castrén
Rottinkitöiden kurssi	15. 2.—24. 2.	10	T. Niemi
Teknillisten välineiden käyttökurssi	21. 2.— 8. 3.	26	H. Niittynen
Kasvatusopin psykologian kurssi	15. 2.— 4. 3.	n. 125	G. v. Weissenberg
Viikonloppukurssi	12. 3.—13. 3.	22	H. Niittynen
Kansantanhukurssi	15. 3.—31. 3.	33	O. Komulainen
Rainantekokurssi	21. 3.— 4. 4.	14	E. Laaksovirta
Ensiapukurssi	1. 4.—26. 4.	22	G. Castrén
Kotiseudun tuntemuskurssi	13. 4.—16. 5.	20	H. Niittynen
Leirinjohtajakurssi	3. 5.—17. 5.	10	»
Suunnistamiskurssi	9. 5.—23. 5.	21	»
Teknillisten välineiden käyttökurssi ...	13. 9.—29. 9.	21	»
Kerhohuoneiden sisustuskurssi	26. 9.— 7. 10.	18	O. Ottelin
Leikkikurssi	4. 10.—13. 10.	26	K. Paturi
Niinityökurssi	18. 10.—27. 10.	27	T. Niemi
Ryhmätyökurssi	17. 10.—31. 10.	9	M.-L. Pohjola
Rainantekokurssi	17. 10.—14. 11.	12	E. Laaksovirta
Retkeilykurssi	15. 10.—16. 10.	26	H. Niittynen
Teknillisten välineiden käyttökurssi ...	1. 11.—17. 11.	27	»
Vanhojen tanssien kurssi	9. 11.—30. 11.	30	A. Numminen
Viikonloppukurssi	19. 11.—20. 11.	20	H. Niittynen
12 ruotsinkielistä kurssia:			
Teknillisten välineiden käyttökurssi ...	1. 2.—15. 2.	20	K. Forsman
Keramiikkakurssi	23. 2.—21. 3.	12	P. Sjödin
Teknillisten välineiden käyttökurssi	28. 4.—11. 5.	12	K. Forsman
Valokuvauskurssi	26. 4.—13. 5.	14	P. O. Jansson
Järjestöteknillinen kurssi	9. 3.—23. 3.	13	H. Backman
Kotiseutukurssi	24. 5.— 9. 6.	18	K. Forsman
Teknillisten välineiden käyttökurssi	23. 9.—12. 10.	16	»
Rainantekokurssi	14. 10.—28. 10.	8	P. O. Jansson
Teknillisten välineiden käyttökurssi	6. 11.— 2. 12.	15	K. Forsman
Joulukoristekurssi	21. 11.—29. 11.	14	»
Viikonloppukurssi	21. 5.—22. 5.	14	»
Viikonloppukurssi	10. 12.—11. 12.	11	»

Opintomatkat ja vierailut. Kertomusvuonna kävivät nuorisotoimistoon ja sen työhön tutustumassa Rovaniemen ja Keravan nuorisotyölautakuntien jäsenet sekä lukuisat yksityishenkilöt.

Ulkomaisista vieraista mainittakoon Tukholman kaupungin lastensuojelulautakunnan assistentti, Bonnin partiopojat sekä Yhdistyneitten Kansakuntien elokuussa Suomessa järjestämän nuorisotyöseminaarin osanottajat.

27. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana diplomi-insinööri E. E. Söderman sekä työnantajain edustajina rehtori A. B. Rautavaara ja talousneuvos L. N. Tuomi sekä työntekijäin edustajina toimitsija V. J. Kuukkanen ja liittopuheenjohtaja E. O. Nissilä. Työnantajien edustajien varajäseninä olivat toimitusjohtaja V. Jokivaara ja filosofian maisteri E. O. Mielonen sekä työntekijäin edustajien varajäseninä toimitsija H. O. Helkavuori ja asiamies O. I. Turunen. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteeri T. S. Törnblom.

V. 1955 solmittiin eri ammattialoilla oppisopimuksia seuraavasti: 96 kirjapainoalan, 42 kähertäjäalan, 43 metallialan, 23 sähköalan, 2 ompelualan, 11 optikkoalan, 5 kultaseppäalan, 7 hammasteknikkoalan, 9 puhelinasennusalan ja 2 valokuvausalan oppisopimusta, eli yhteensä 240 oppisopimusta.

Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 936 oppisopimusta. Kun näihin lisätään em. 240 kertomusvuonna solmittua sopimusta sekä vähennetään 120 vuoden kuluessa päättynyttä ja 38 purettua sopimusta, jää v:n 1955 lopussa voimassa oleviksi kaikkiaan 2 018 oppisopimusta, joista 1 767 oli miehiä ja 251 naisia koskevia sopimuksia.

28. Kotitalouslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat kotitalouslautakuntaan puheenjohtajana kansanedustaja E. H. Nurminen, varapuheenjohtajana tarkastaja T. J. Alanko sekä jäseninä talousopettaja A. M. Häggman, rouva I. Jussila, rouva H. Liuhta, talousopettaja M. Schauman, rehtori K. M. Sihvonen, filosofian maisteri A. M. I. Tamminen sekä rouva R. Vuorinen. Kaupunginhallitusta edusti kansanedustaja L. S. Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti johtajaopettaja I. Grotenfelt. Hänen sairautensa aikana kevättalvella toimivat sijaisina kodinhoidonopettaja A. E. Ojala ja talousopettaja K. Vöry.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 11 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 112 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 324 ja saapuneiden 308. Laskuja hyväksyttiin 956.

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli kertomusvuonna 16 vakinaista ja 7 tuntiopettajaa, nimittäin johtajaopettaja, 6 talousopettajaa, kodinhoidonopettaja, kaksi kotitalousneuvojaa, neljä käsityönopettajaa sekä kaksi käsityöneuvojaa. Tuntiopettajia oli: talousopettaja, kolme käsityönopettajaa, modistiopettaja sekä lisäksi kaksi muuta henkilöä. Opetus- ja Perhepesuloissa toimi neljä pesulanhoitajaa. Siivoojia ja vahtimestareita eri toimipaikoissa oli yhteensä 6.

Toimipaikat. Lautakunnan toiminta tapahtui 27 eri paikassa, nimittäin omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä ja Rajametsäntie 32:ssa sekä seuraavissa kansakouluissa: Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Maunulan, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Puistolan, Pukinmäen, Tapanilan ja Vartiokylän kansakoulussa sekä Tapanilan, Puistolan, Malmin, Pakilan, Oulunkylän ja Pitäjänmäen äitiys- ja lastenneuvoloissa ja alkuvuodesta Maunulan nuorisotoimiston kerhohuoneistossa.

Pesulatoiminta tapahtui kahdessa lautakunnan hallinnassa olevassa opetus- ja perhepesulassa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

Toiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsityön-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Sitä annettiin erilaisilla käytännöllisillä kursseilla ja havaintokursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat erittäin suosittuja ja osanotto näihin vilkasta. Erikoisena kurssimuotona mainittakoon lastentarhain lautakunnan esityksestä toimeenpannut ruoanlaittokurssit lastentarhain ja -seimien keittäjille. Kansakoulun jatkoluokkien ja ammattikoulun oppilaat saivat ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä tutustua eräisiin keittiöihin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan järjestämää opetusta. Lisäksi järjestettiin lautakunnan opettajille kurssi elokuvakoneen käytössä. Turussa 5. — 8. 6. pidetyille kotitalouslautakuntien neuvottelupäiville ja niiden yhteydessä olleille pesukursseille osallistui lautakunnan puheenjohtaja, useita opettajia ja pesulanhoitajia.

Kurssitoiminta

Ruoanlaitonopetus	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Erilaisia ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	110	1 088
Leipomakursseja	42	299
Havaintokursseja	12	289
Havaintoesityksiä	40	528
» neuvoloissa	87	1 108
Puutarha- ym. neuvontaa	78	256
Sieninäyttelyt	1	850
Kurssit lastentarhojen keittäjille	1	29
		4 447
Kodinhoidonopetus		
Kodinhoidonkursseja ja -luentoja	6	73
Silityskursseja	4	25
Kursseja pesulanhoitajille	1	10
Havaintoesityksiä ja pesuluentoja	13	687
		795
Käsityönopetus		
Käsityöneuvontaa	54	977
Pukuompelukursseja	29	377
Hattukursseja	17	174
Peite-, revinnäis-, ym. kursseja	31	357
		1 885

Muut toimintamuodot

Kerhot. Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli n. 220. Vanhin kerhoista, Vallilan Äiti-kerho, vietti syksyllä 30- ja Torstai-kerho 20- vuotisjuhlaansa. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, lisäksi oli ohjelmassa laulua, luentaa, keskusteluja ja esitelmiä, joista mainittakoon: Kirjamieliystäväni, Hiusten hoidosta sekä Välähdyksiä Amerikan asuntotuotannosta. Sitäpaitsi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

Näyttelyt. Kertomusvuonnakin järjestettiin yhdessä Sieniseuran kanssa sieninäyttely, jossa oli näytteillä erilaisia syksyn sieniä ja jossa asiantuntijat nimesivät yleisön tuomia lajeja.

Pesulatoiminta. Molemmat opetus- ja perhepesulat olivat vuoden aikana erittäin ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Pesuloiden toimintaa vaikeutti se, että ne alunperin oli suunniteltu talopesuloiksi, eikä niiden teho ja koneiden kestävyys ollut niin suuri, että kaikki välttämättömät kulut olisi saatu kokonaan peitetyiksi. Pesuloiden yhteinen asiakasluku oli 6 430 ja pesty vaatekilomäärä 140 957. Lisäksi oli jonkinverran erikoispesuja, kuten mattoja, peitteitä ym.

Julkaisutoiminta. Kaupunginhallitukselle annettu lausunto parempien pesulaolosuhteiden saamiseksi Hakaniemeen ja sen lähiympäristöön ei vielä johtanut myönteiseen tulokseen. Talopesuloiden suunnittelussa oltiin yhteistyössä asuntotuotantokomitean, Kotitalouskeskuksen ja Arkkitehtiliiton standardisoimislaitoksen kanssa.

Saadakseen opetustyön joustavammaksi ja tehokkaammaksi laativat lautakunnan talousopettajat jatkuvasti ruoanlaittokursseja ja havaintoesityksiä varten monistetut ruoanvalmistusohjeet. Täten saatiin myöskin kurssiohjelmat ja kustannukset eri opettajien pitämillä kursseilla saman suuruisiksi. Samoin suunnittelivat ja valmistivat käsityönopettajat mallikokoelmat käytettäviksi havaintovälineenä erilaisilla kursseilla.

Kotitalouslautakunnan toiminnan laajentumista rajoitti jatkuvasti huoneistotilojen ahtaus ja puute. Kertomusvuonna saatiin kuitenkin uusi opetushuoneisto Maunulaan, Rajametsäntie 32:een, joka huhtikuun puolivälistä lähtien otettiin käyttöön. Kaupunginhallitukselta anottiin opetuspaikkojen perustamista Herttoniemeen ja Munkkiniemeen sekä laajempien toimistotilojen vuokraamista. Kiinteistölautakunnalle esitettiin Merimiehenk. 12:ssa sijaitsevan huoneiston luovuttamista lautakunnan käyttöön.

Syyskuussa palkattiin osapäivätyöhön toimistoapulainen hoitamaan laajentuneen toiminnan aiheuttamaa yhä lisääntynyttä toimistotyötä.

Lautakunnan työn laajuuden selventämiseksi esitetään muutamia rinnakkaislukuja v:n 1945 ja 1955 toiminnasta:

	v. 1945	v. 1955
Vakinaisten opettajien lukumäärä	7	16
Tuntiopettajien »	6	7
Työpisteiden »	4	27
Kurssien »	80	307
Havaintoesitysten »	20	140
Pesuloiden »	—	2

Menot. Lautakunnan menot olivat 23 512 579 mk jakautuen seuraavasti:

Menoerä	Mk
Palkkiot	108 600
Vakinaiset viranhaltijat	9 295 795
Tilapäiset viranhaltijat	798 002
Muut palkkamenot	684 060
Vuokra	2 249 480
Lämpö	202 553
Valaistus	162 181
Siivoaminen	546 743
Kaluston hankinta	251 108
Kaluston kunnossapito	48 148
Painatus	45 099
Tarverahat	363 346
Tarveaineet	1 098 586
Pesunopetus ja perhepesulat	6 032 826
Maunulan opetushuoneisto	1 626 052

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 1 043 460 mk ja pesulatoiminnasta 5 904 951 mk, yhteensä 6 948 411 mk.

29. Kaupunginkirjasto [1]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, ylikirjastonhoitaja, professori E. M. Bruun varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofian maisteri L. E. Hyvämäki, rouva A.-L. Kasanen, opettaja J. I. Koivu, lehtori L. Mäkinen, arkistonhoitaja H. V. Raatikainen, filosofian maisterit K. G. E. Salovaara ja J. O. H. Tallqvist. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. B. Railo ja huhtikuun 1 päivästä lukien kaupunginjohtaja E. K. Uski.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 181 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 294 ja lähetettyjä kirjelmiä 303.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: sivupuhelimen hankkimista Töölön sivukirjastoon [2]); huonetilan varaamista Töölön sivukirjastolle [3]); Haagan ja Pakilan sivukirjastojen aukioloaikojen pidentämistä [4]); puhelimen hankkimista Kallion sivukirjastoon osastonhoitajan huoneeseen [5]); puhelimen hankkimista Käpylän sivukirjastoon [6]); nuorisolukusalin aikaansaamista Kallion sivukirjastoon [7]); palkallisen virkavapauden ja matka-apurahan myöntämistä kirjastonhoitajien jatkokurssiin osallistuville viranhaltijoille [8]); matka-apurahan ja palkallisen virkavapauden myöntämistä kirjaston viranhaltijoille osallistumista varten yleiseen kirjastokokoukseen ja kirjastoseuran opintopäiviin Orivedellä [9]); Kallion sivukirjaston sisäänkäyntiovien uusimista [10]); kirjastoamanuenssin ja järjestelyapulaisen viran perustamista Toukolan sivukirjastoon [11]); juhlatilaisuuden järjestämistä Kallion sivukirjastossa osastonhoitaja Emilie Saloviuksen erotessa kirjaston palveluksesta [12]); kirjastohuoneiston vuokraamista Pukinmäeltä [13]); uusien virkojen perustamista Lauttasaaren sivukirjastoon [14]); matka-avustuksen ja palkallisen virkavapauden myöntämistä ruotsinkielisten kirjastoseurojen kirjastokokoukseen osallistuville viranhaltijoille [15]); huoneiston varaamista Eteläiselle sivukirjastolle [16]); puhelimen hankkimista pääkirjaston ruotsalaisen apulaiskirjastonjohtajan huoneeseen [17]); kirja-auton hankkimista kaupunginkirjastoon [18]); kirjastonjohtaja U. Saarnion ja sairaalasivukirjastonhoitaja S.-L. Merin oikeuttamista tekemään virkamatka osallistumista varten kansainväliseen kirjastokongressiin Brysselissä [19]); lainaustoiminnan järjestämistä Nikkilän sairaalan Salon kauppalassa sijaitsevalla kroonisesti sairaitten potilasosastolla [20]); lähetin virkojen muuttamista järjestelyapulaisen viroiksi [21]); Vallilan sivukirjaston huoneistotarvetta [22]); tontin varaamista Munkkiniemen sivukirjastolle [23]); järjestelyapulaisen ja siivooja-vahtimestarin virkojen perustamista Haagan sivukirjastoon [24]); ja uuden sivukirjaston perustamista Pukinmäelle [25]).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Helsingin ruotsa-

---

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. [2]) Kirj. lk. 28. 1. 6 §. — [3]) S:n 28. 1. 9 §. — [4]) S:n 28. 1. 28 §. — [5]) S:n 25. 2. 33 §. — [6]) S:n 25. 3. 44 §. — [7]) S:n 22. 4. 60 §. — [8]) S:n 22. 4. 62 §. — [9]) S:n 22. 4. 70 ja 71 §. — [10]) S:n 20. 5. 79 §. — [11]) S:n 20. 5. 81 §. — [12]) S:n 17. 6. 91 §. — [13]) S:n 17. 6. 94 §. — [14]) S:n 17. 6. 96 §. — [15]) S:n 17. 6. 97 §. — [16]) S:n 17. 6. 104 §. — [17]) S:n 6. 9. 118 §. — [18]) S:n 6. 9. 121 §. — [19]) S:n 6. 9. 125 §. — [20]) S:n 30. 9. 132 §. — [21]) S:n 30. 9. 133 §. — [22]) S:n 21. 10. 154 §. — [23]) S:n 18. 11. 160 §. — [24]) S:n 18. 11. 161 §. — [25]) S:n 16. 12. 175 §.

laisen työväenopiston sekä Etu- ja Taka-Töölön sivukirjastojen rakentamiskysymystä [1]); revisiotoimiston tarkastuskertomusta [2]); virastotalon rakentamista Puistolaan [3]); kaupungin osallistumista Puistolan VPK:n talon lisärakennushankkeen rahoittamiseen ja huoneistojen vuokraamiseen sanotusta rakennuksesta [4]); kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten tekemiä avustusanomuksia v:lle 1955 [5]); irtaimen omaisuuden tarkastajien v:n 1954 toimintakertomusta [6]); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1954 kertomusta [7]); kaupungin vuositilintarkastajien v:n 1954 kertomusta [8]); kirjaston sivuosaston perustamista Suomenlinnaan [9]); kirjastotoiminnan järjestämistä Vallisaareen [10]); hankintaohjekomitean tiedustelua hankintaorganisatiosta [11]); »Kirjasto keskelle kylää»-toimikunnan kirjelmää Herttoniemen sivukirjaston sijainnista [12]); musiikkiosaston perustamista kaupunginkirjastoon tai muun sopivan kunnallisen elimen yhteyteen [13]); opintokerhotoiminnan keskittämistä kaupungin alaisissa laitoksissa tai elimissä [14]) ja tontin varaamista Herttoniemen sivukirjastoa varten [15]).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuonna oli kaupunginkirjaston palveluksessa 159 vakinaista viranhaltijaa ja 8 tilapäistä viranhaltijaa. Tuntipalkkaisia kirjastoapulaisia käytettiin 28 803 t. ja muuta tuntipalkkaista työvoimaa 9 089 t.

Eteläisen sivukirjaston apulaisvahtimestari Kaarlo Laine kuoli 2. 6.

Virkaero myönnettiin omasta pyynnöstä kirjastoamanuenssi O. Päiviölle 15. 2. alkaen; kirjastoamanuenssi M. Kauppilalle 1. 4. alkaen; kirjastoamanuenssi P. Siukoselle 1.5. alkaen; osastonhoitaja E. Saloviukselle eläkeiän perusteella 1. 9. alkaen; taloudenhoitaja L. Molanderille 1. 9. alkaen; kirjastoamanuenssi K. Saloselle 1. 9. alkaen ja sivukirjastonhoitaja E. Seppälälle 1. 1. alkaen.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltrjat: Töölön sivukirjaston opiskeluneuvojaksi filosofian kandidaatti M. Louhivaara 1. 2. alkaen; kirjastoamanuensseiksi filosofian kandidaatti R. Forss, ylioppilas R. Heinonen, filosofian kandidaatti E. Mankila, ylioppilas M. Saarto ja filosofian kandidaatti P. Siukonen 1. 3. alkaen; Pitäjänmäen sivukirjastonhoitajaksi filosofian kandidaatti P. Siukonen 1. 5. alkaen; kirjastoamanuenssiksi ylioppilas K. Rauhanen 1. 5. alkaen; järjestelyapulaisiksi E. Suojanen ja A. Strengell 1. 6. alkaen; osastonhoitajaksi filosofian kandidaatti K. Salonen 1. 9. alkaen kirjastoamanuensseiksi filosofian kandidaatit M. Purola ja T. Tolakivi 1. 9. alkaen; vt; taloudenhoitajaksi A. Routasuo 1. 9. alkaen; kirjastoamanuensseiksi ylioppilaat M.-L. Huumo ja A.-L. Immonen 1. 10. alkaen; kirjastoamanuenssiksi filosofian kandidaatti V. Ingman 1. 11. alkaen ja Eteläisen sivukirjaston apulaisvahtimestari O. Koponen 1. 12. alkaen.

Toukolan sivukirjastoon perustettiin uusi kirjastoamanuenssin virka kaupunginvaltuuston päätöksellä 7. 9. 1955.

Sairaustilasto v. 1955

Vakinaiset viranhaltijat	Lukumäärä	% luvusta 159	sairauspäiviä	% luvusta 2000
Kirjastoammatillinen henkilökunta ja järjestelyapulaiset	122	76.7	1 641	82.1
Toimisto ja taloushenkilökunta	37	23.3	359	17.9
Yhteensä	159	100.0	2 000	100.0

Sairauspäiviä henkeä kohti $\frac{2\,000}{159} = 12.58$ päivää.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. III pohjoismaiseen kirjastonhoitajien jatkokurssiin Oslossa 27. 6. — 5. 8. osallistuivat sivukirjastonhoitajat E. Seppälä ja V. Lumme. Brysse-

[1]) Kirj. lk. 28. 1. 10 §. — [2]) S:n 25. 2. 24 §. — [3]) S:n 25. 2. 28 §. — [4]) S:n 25. 2. 30 §. — [5]) S:n 25. 3. 43 §. — [6]) S:n 20. 5. 78 §. — [7]) S:n 6. 9. 119 §. — [8]) S:n 6. 9. 120 §. — [9]) S:n 6. 9. 122 §. — [10]) S:n 6. 9. 123 §. — [11]) S:n 30. 9. 138 §. — [12]) S:n 30. 9. 138 §. — [13]) S:n 11. 11. 156 §. — [14]) S:n 18. 11. 168 §. — [15]) S:n 16. 12. 174 §.

lissä 11. — 18. 9. järjestettyyn Kansainvälisen kirjastoseurojen liiton, Kansainvälisen dokumentaatioliiton ja Kansainvälisen musiikkikirjastojen liiton yhteiseen kokoukseen osallistuivat apulaiskirjastonjohtaja M. K. Närhi ja sivukirjastonjohtaja E. Wirla.

Pääkirjasto. *Suomalaisella lainausosastolla* järjestettiin 5 kulttuurin eri aloja koskevaa näyttelyä sekä 6 maailmankirjallisuuden ja kotimaisen kirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyä. Erityisellä taululla esiteltiin »Viikon kirja» kiinnittäen huomiota tiedemiesten, kirjailijoiden ym. merkkipäiviin.

Ruotsalaisen ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausosastolla järjestettiin yhteensä 24 sekä tieto- että kaunokirjallisuutta esittelevää näyttelyä. Lisäksi järjestettiin eräitä erikoisnäyttelyitä ajankohtaisten kulttuuritapahtumien johdosta.

Yleisessä lukusalissa järjestettiin 4 eri kulttuurin aloja käsittelevää näyttelyä.

Sekä lainausosastoilla että yleisen lukusalin eteisaulassa esiteltiin maalaustaidetta vaihtuvina taidejäljennöksinä.

Lasten lainausosastolla järjestettiin 10 eriaiheista tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyä. Satuosaston esittelytaululla oli vuodenaikoihin ja juhlapäiviin liittyviä sekä satuaiheisia kuvanäyttelyitä.

Lasten lukusalissa toimeenpantiin 4 eri tietokilpailusarjaa, joiden yhteinen osanottajamäärä oli 244. Kevätkauden tehtävät liittyivät luonnontieteisiin siten, että alle 10-vuotiaat tutustuivat eläin- ja kasvitieteisiin, kun taas yli 10-vuotiaat saivat tehtävänsä fysiikan, kemian ja biologian alalta. Syyskauden tehtäväsarjoissa tarkasteltiin antiikin kulttuurin vaikutusta nykyaikaan. Kirjapalkintoja parhaiten vastanneille lahjoittivat Suomalainen Kirjakauppa ja Kustannusosakeyhtiö Otava. Lisäksi järjestettiin tietokirjaesittelyjä ja kilpailusarjoihin liittyviä näyttelyitä.

Kallion sivukirjasto. *Aikuisten lainausosastolla* järjestettiin 31 kulttuurin eri aloja koskevaa näyttelyä, joiden aihe usein liittyi ajankohtaisiin kulttuurimerkkipäiviin tai sivukirjaston kerhojen ohjelmiin.

Opintolukusalissa esiteltiin erityisellä taidekirjallisuushyllyllä eri aikojen ja maiden taidetta. Lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin yläaulaan 19 näyttelyä, joihin usein liittyi luettelo lukusalissa olevasta, näyttelyn aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta.

Lasten lainausosastolla järjestettiin 20 tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyä. Kertomusvuoden aikana otettiin käytäntöön uusi tietokirjallisuuden esittelytapa: värikuvin varustetut vihkoluettelot eri alojen kirjallisuudesta. Satuikäisille pidettiin 28 satuiltaa, joiden osanottajamäärä oli yhteensä 1 068.

Lasten ja nuorison lukusalissa pidettiin päivittäin kuvakirjatunteja kuvakirjaikäisille. Kouluikäisille järjestettiin kaksi eri tietokilpailusarjaa, joista kumpikin käsitti viisi kilpailua. Kevätkaudella oli aiheena Suomen maantiede, syyskaudella Euroopan valtioiden maantiede ja historia. Kirjapalkinnot parhaille vastaajille lahjoitti Suomalainen Kirjakauppa. Lukusalissa järjestettiin 9 eri tiedonalojen esittelyä sekä nuorempia lukusalin käyttäjiä varten 28 kuvanäyttelyä, joiden aiheet liittyivät vuodenaikoihin sekä satutunneilla kerrottuihin satuihin. Lasten lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin yläaulaan 19 eri tiedonaloihin liittyvää näyttelyä. Eri alojen tietokirjallisuutta alettiin esitellä taidejäljennöksin kuvitettujen vihkoluetteloiden avulla.

Aikuisten lainausosastolla saatiin valmiiksi arkkitehti T. Laineen suunnitelman mukainen kaluston uudistus ns. pyörösalin osalta. Kirjaston kaikki valaisinlaitteet uusittiin arkkitehti T. Laineen sekä insinöörien E. Ikonen ja V. Lipponen suunnitelman mukaan.

Töölön sivukirjasto. *Lainausosastolla* ja eteisen näyttelytaululla järjestettiin useita kulttuurin eri aloja koskevia näyttelyitä. Esittelyhyllyillä esiteltiin eri alojen arvokasta kirjallisuutta.

Lastenosastolla pidettiin viikottaisia satutunteja. Kouluikäisille järjestettiin tietokilpailuja, joiden kysymykset käsittelivät luonnontiedettä, tekniikan saavutuksia, maantiedettä, kielitiedettä ja kirjallisuudenhistoriaa. Osanottajia oli 108. Kirjapalkinnot lahjoitti Akateeminen Kirjakauppa.

Käpylän sivukirjasto. *Lainausosastolla* järjestettiin 6 eri tiedonalojen näyttelyä. Lastenosastolla pidettiin 24 satutuntia, joissa oli keskimäärin 34 kuulijaa. Kouluikäisille järjestettiin 7 eriaiheista tietokilpailua, joihin osallistui 89 lasta.

Eteläinen sivukirjasto. *Lainausosastolla* järjestettiin 11 eri tiedonalojen esittelyä. *Nuoriso-osastolla* oli samoin 11 eri tiedonalojen esittelyä. Kouluikäisille pidettiin 6 tietokilpailua, joiden aiheet olivat luonnontieteiden, maantieteen ja kirjallisuuden piiristä.

Osanottajia oli 111. Kirjapalkinnot lahjoitti Suomalainen kirjakauppa. Pienempiä kirjastonkäyttäjiä varten järjestettiin vuodenaikoihin liittyviä ja satuaiheisia kuvanäyttelyitä.

Kalustotäydennyksenä saatiin molemmille osastoille kirjahyllyjä sekä pöytävalaisimet. Aikuisten osastolle hankittiin pystyvaatenaulakko.

Pasilan sivukirjasto. Lainausosastolla oli eri alojen tietokirjallisuuden esittelyjä. Lehtisali maalattiin, paperoitiin ja sinne laitettiin terveysikkuna. Kaluston täydennyksenä hankittiin lainausosastolle kaksi pöytää, tuoleja, ikkunaverhot sekä vaatenaulakko.

Toukolan sivukirjasto. Lastenosastolla järjestettiin 6 eri tiedonaloja koskevaa kaksoisnäyttelyä, aikuisten osastolla lisäksi jouluaiheinen näyttely. Aikuisten- ja lastenosastojen väliset sisäovet korjattiin ja lasten osastolle hankittiin vaatenaulakko.

Haagan sivukirjasto. Kirjasto muutti vuoden alussa uuteen huoneistoon Pohjois-Haagaan, Pietari Hannikaisentie 3:een. Muuton yhteydessä uusittiin kirjaston kalustus.

Herttoniemen sivukirjasto. Kirjastossa järjestettiin 10 kulttuurin eri aloja koskevaa näyttelyä. Kalustoa täydennettiin hankkimalla keskilattialle sijoitettu lisähylly ja kirjavaunu.

Lauttasaaren sivukirjasto. Kirjanäyttelyitä on järjestetty tieteen ja taiteen eri aloilta. Lauttasaarelaisten taiteilijoiden tauluja on ollut kirjastossa näytteillä.

Munkkiniemen sivukirjasto. Kaluston täydentämiseksi on hankittu uusi kirjahylly.

Malmin sivukirjasto. Kirjallisuuden eri aloilta järjestettiin 10 näyttelyä. Lapsille pidettiin 8 »viikon kysymys»-kilpailua. Uusi kortistokaappi hankittiin entisen täydennykseksi. Kirjastossa suoritettiin maalaustöitä.

Oulunkylän sivukirjasto. Lukusalipuolen kalusto on uusittu ja kirjaston parkettilattia höylätty.

Pakilan sivukirjasto. Järjestettiin 8 näyttelyä kulttuurin eri aloilta. Kirjaston sisustusta on täydennetty.

Sairaalasivukirjasto. Kirjastotoiminta aloitettiin Nikkilän sairaalan B-sairaalassa Salossa.

Poliisilaitoksen sivukirjasto. Sivukirjasto aloitti toimintansa 10. 2. Keskuspoliisiasemalla sijaitsevassa huoneessa.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 15 740 loppuunkulunutta nidosta, joista 7 205 pääkirjastoon, 1 764 Kallion, 2 229 Töölön, 748 Vallilan, 36 Käpylän, 293 Eteläisen, 12 Pasilan, 1 Toukolan, 431 Haagan, 56 Herttoniemen, 70 Kulosaaren, 522 Lauttasaaren, 434 Munkkiniemen, 345 Malmin, 126 Oulunkylän, 163 Pakilan, 253 Puistolan, 432 Sairaala-, 576 Tapanilan ja 44 Pitäjänmäen sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 31 108 uutta nidosta. Näistä tuli 9 009 pääkirjastoon, 3 357 Kallion, 2 510 Töölön, 1 084 Vallilan, 2 106 Käpylän, 1 176 Eteläisen, 340 Pasilan, 1 057 Toukolan, 934 Haagan, 890 Herttoniemen, 391 Kulosaaren, 1 441 Lauttasaaren, 1 116 Munkkiniemen, 775 Malmin, 403 Oulunkylän, 733 Pakilan, 524 Puistolan, 1 754 Sairaala-, 669 Tapanilan, 285 Pitäjänmäen, 147 Vartiokylän, 92 Palokunnan ja 315 Poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 557 585 nidosta ja vuoden lopussa 572 953 nidosta. Viimeksi mainituista oli 360 951 eli 63.0 % suomenkielistä, 174 581 eli 30.5 % skandinaavista ja 37 421 eli 6.5 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 151 569 749 mk:ksi ja vuoden päättyessä 175 249 806 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	10 156	1.8
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	16 838	2.9
200	Uskonnot, mytologia	9 859	1.7
300	Yhteiskuntatiede	17 449	3.1
400	Maantiede, matkat, kansatiede	24 797	4,3
500	Matematiikka, luonnontieteet	18 991	3.3
600	Lääketiede, tekniikka, talous	28 802	5.0
700	Taide, liikuntakasvatus	25 542	4.5
800	Kirjallisuushistoria, kielitiede	25 125	4.4
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	28 844	5.0

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
0—9	Kaunokirjallisuus	200 281	35.0
I	Uskonnot	8 037	1.4
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	21 136	3.7
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	9 081	1.6
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	38 417	6.7
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuushistoria ja taide	24 681	4.3
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	10 143	1.8
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	13 930	2.4
VIII	Kielitiede	2 497	0.4
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	12 114	2.1
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	26 233	4.6
	Yhteensä	572 953	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

	1955		1954			1955		1954	
Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%	Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	214 094	37.4	212 290	38.0	Lauttasaaren	16 702	2.9	15 783	2.8
Sivukirjasto:					Munkkiniemen	17 011	3.0	16 329	3.0
Kallion	101 066	17.6	99 473	17.8	Malmin	10 985	1.9	10 555	1.9
Töölön	37 621	6.6	37 340	6.7	Oulunkylän	5 889	1.0	5 612	1.0
Vallilan	29 986	5.2	29 650	5.3	Pakilan	5 512	1.0	4 942	0.9
Käpylän	28 855	5.0	26 785	4.8	Puistolan	4 996	0.9	4 725	0.8
Eteläinen	18 670	3.2	17 787	3.3	Sairaala-	26 748	4.7	25 426	4.6
Pasilan	10 178	1.8	9 850	1.8	Tapanilan	5 733	1.0	5 640	1.0
Toukolan	4 501	0.8	3 445	0.6	Pitäjänmäen	4 206	0.7	3 965	0.7
Haagan	8 694	1.5	8 191	1.5	Vartiokylän	2 591	0.5	2 444	0.4
Herttoniemen	5 810	1.0	4 976	0.9	Palokunnan	2 056	0.4	1 964	0.3
Kulosaaren	9 672	1.7	9 351	1.7	Poliisilaitoksen	1 377	0.2	1 062	0.2
					Yhteensä	572 953	100.0	557 585	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden, Belgian, Englannin, Israelin, Italian lähetystöt; Japanin konsulaatti; Kanadan, Kiinan Kansantasavallan, Norjan, Pakistanin, Romanian Kansantasavallan lähetystöt; Saksan Liittotasavallan kauppaedustusto; Tanskan suurlähetystö; Unkarin Kansantasavallan lähetystö; United States Information Service; Pythagorean society; Obenbare Leesgaal en Bibliothek te Amsterdam; Bragen leikekokoelma; Centralföreningen; Rotaryklubb; Societas gerontologica; Tukholman kaupunginkirjasto; Akateeminen kirjakauppa; Eesti Kirjanike Kooperatiiv, Lund; Helsingin Baha'i Seura; Huoltolautakunta; Lahden kaupunginkirjasto; Kulutusosuuskuntien Keskusliitto; Kööpenhaminan Valtionarkisto; Mikkelin kaupunginhallitus; Suomen Akatemia; Suomen Metsäyhdistys; Suomen Pankki; Suomen Rauhanpuolustajat; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomi—Kiina-Seura; Svenska Centralidrottsförbund; Svenska litteratursällskapet i Finland; Svensk Österbottniska samfundet, Vaasa; Tampereen kaupunginhallitus; Tieteellisten Seurain kirjasto; Tieteellisten seurain liitto; Turun Yliopiston kirjasto; Turun kaupungin tilastotoimisto; Valtion julkaisutoimisto; Oy. Weilin & Göös Ab; Väinölän päiväkoti; Yhteiskunnallinen Korkeakoulu; Yliopiston kirjasto; Mr. L. L. Atkinson; tohtorinna A. S. Bock; kirjailija K.-H. Bolay; filosofian tohtori P. Bruun; sairaanhoitaja E. Dedeke; herra H. Evander; F. Grillo, New York; maisteri H. Grönroos; rouva G. Idman; Mr. C. H. Jones; insinööri I. A. Karhi; herra U. Korhonen; Mr. C. I. Krafft; rouva S. Kuitunen; taidetakoja V. Lindeman; valtiotieteen kandidaatti S. A. Lundelin; rouva Lyytinen; pääkonsuli M. Nordberg; kirjastoamanuenssi R. Norrmén; rouva S. Nylander; rouva S. Pajari; herra N. Pogreboff; lehtori E. Pontán; kirkkoherra E. Selin; puutarhuri M. Stenius; filosofian maisteri P. Söderlind, Bromma; filosofian maisteri J. O. Tallqvist; työmies Å. E. V. Tamminen; rouva E. Thomé; rouva S. Wasastjerna; varatuomari A. Viranko; rouva L. Voionmaa ja valokuvaaja A. Währn.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20, aikuisten lukusalit sekä arkipäivisin että sunnuntaisin klo 10—22. Lasten lukusalit olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20.

Pyhä- ja juhlapäivisin kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän, Eteläisen, Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Munkkiniemen, Malmin, Pakilan, Puistolan ja Tapanilan kirjastojen lainausosastot olivat avoinna klo 10—20; Kulosaaren, Oulunkylän, Pasilan, Toukolan ja Pitäjänmäen maanantaisin, tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20; sekä sairaalasivukirjastot potilaita varten Kivelän, Marian ja Auroran sairaaloissa klo 11.30—18.30; Nikkilän sairaalassa ja Tuberkuloosiparantolassa klo 11.30—20 sekä Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 11—16. Henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—20.30; Marian sairaalassa tiistaisin klo 18—20.30; Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16; Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 14—15; Tuberkuloosiparantolassa tiistaisin klo 18—20.30; Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30 sekä Sofianlehdon vastaanottokodissa maanantaisin ja perjantaisin klo 17—19.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1955 ja 1954 oli seuraava:

Lainauspaikka	1955			1954		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	301	504 857	1 677	300	511 285	1 704
Sivukirjasto:						
Kallion	301	311 309	1 034	300	324 646	1 082
Töölön	301	141 243	469	297	147 273	496
Vallilan	301	88 639	294	300	94 308	314
Käpylän	301	91 534	304	300	98 683	329
Eteläinen	301	67 796	225	300	62 795	209
Toukolan	301	21 765	72	189	14 423	76
Pasilan	300	14 342	48	299	15 059	50
Haagan	296	39 104	132	299	22 722	76
Herttoniemen	301	42 850	142	299	31 459	105
Kulosaaren	300	10 982	37	299	10 631	36
Lauttasaaren	300	73 469	245	300	72 465	242
Munkkiniemen	301	61 358	204	300	61 235	204
Malmin	301	40 494	135	300	44 332	148
Oulunkylän	297	18 491	62	299	19 760	66
Pakilan	300	33 218	111	289	25 125	87
Puistolan	301	31 131	103	299	28 139	94
Tapanilan	301	32 092	107	299	29 633	99
Pitäjänmäen	151	15 361	102	132	12 086	91
Vartiokylän	150	4 536	30	148	4 279	29
Sairaala-	300	119 116	397	302	118 221	391
Poliisilaitoksen	134	1 381	10	—	—	—
Palokunnan	100	1 489	15	101	1 743	17
Yhteensä	—	1 766 557	5 955	—	1 750 302	5 945

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 10 715 oltuaan v. 1954 9 949.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat %
Pääkirjasto	75.3	24.7	Lauttasaaren	53.8	46.2
Sivukirjasto:			Munkkiniemen ..	56.8	43.2
Kallion	68.1	31.9	Malmin	48.8	51.2
Töölön	65.5	34.5	Oulunkylän	42.6	57.4
Vallilan	58.5	41.5	Pakilan	43.2	56.8
Käpylän	58.4	41.6	Puistolan	39.1	60.9
Eteläinen	47.1	52.9	Sairaala-	85.9	14.1
Pasilan	56.4	43.6	Tapanilan	34.0	66.0
Toukolan	54.9	45.1	Pitäjänmäen	37.8	62.2
Haagan	50.2	49.8	Vartiokylän	44.6	55.4
Herttoniemen	37.2	62.8	Palokunnan	100.0	—
Kulosaaren ...	38.1	61.9	Poliisilaitoksen .	100.0	—
			Yhteensä	64.2	35.8
			(1954)	64.9	35.1

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yhteensä	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yhteensä	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yhteen
	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku
Pääkirjasto	212 654	56.0	167 462	44.0	380 116	109 140	87.5	15 637	12.5	124 777	321 794	63.7	183 099	36.3	504 8
Sivukirjasto:															
Kallion	133 470	63.0	78 424	37.0	211 894	88 920	89.4	10 495	10.6	99 415	222 390	71.4	88 919	28.6	311 3
Töölön	58 340	63.0	34 232	37.0	92 572	43 095	88.5	5 576	11.5	48 671	101 435	71.8	39 808	28.2	141 2
Vallilan	33 877	65.3	18 001	34.7	51 878	33 554	91.3	3 207	8.7	36 761	67 431	76.1	21 208	23.9	88 6
Käpylän	34 784	65.1	18 651	34.9	53 435	34 453	90.4	3 646	9.6	38 099	69 237	75.6	22 297	24.4	91 5
Eteläinen	21 398	67.0	10 522	33.0	31 920	32 305	90.0	3 571	10.0	35 876	53 703	79.2	14 093	20.8	67 7
Pasilan	5 450	67.4	2 632	32.6	8 082	5 567	88.9	693	11.1	6 260	11 017	76.8	3 325	23.2	14.3
Toukolan	7 586	63.5	4 368	36.5	11 954	8 548	87.1	1 263	12.9	9 811	16 134	74.1	5 631	25.9	21 7
Haagan	13 722	70.0	5 897	30.0	19 619	17 950	92.1	1 535	7.9	19 485	31 672	81.0	7 432	19.0	39 1
Herttoniemen	10 579	66.4	5 360	33.6	15 939	24 637	91.5	2 274	8.5	26 911	35 216	82.2	7 634	17.8	42 8
Kulosaaren ...	3 000	71.6	1 189	28.4	4 189	6 353	93.5	440	6.5	6 793	9 353	85.2	1 629	14.8	10 9
Lauttasaaren .	24 915	63.0	14 614	37.0	39 529	30 610	90.2	3 330	9.8	33 940	55 525	75.6	17 944	24.4	73 4
Munkkiniemen	22 385	64.2	12 467	35.8	34 852	22 889	86.4	3 617	13.6	26 506	45 274	73.8	16 084	26.2	61 3
Malmin	13 177	66.7	6 565	33.3	19 742	19 039	91.7	1 713	8.3	20 752	32 216	79.6	8 278	20.4	40 4
Oulunkylän ...	5 327	67.6	2 556	32.4	7 883	9 919	93.5	689	6.5	10 608	15 246	82.5	3 245	17.5	18 4
Pakilan	9 903	69.0	4 449	31.0	14 352	17 427	92.4	1 439	7.6	18 866	27 330	82.3	5 888	17.7	33 2
Puistolan	7 735	63.6	4 432	36.4	12 167	17 196	90.7	1 768	9.3	18 964	24 931	80.1	6 200	19.9	31 1
Sairaala-	53 818	52.6	48 511	47.4	102 329	14 475	86.2	2 312	13.8	16 787	68 293	57.3	50 823	42.7	119 1
Tapanilan	7 147	65.4	3 779	34.6	10 926	19 127	90.4	2 039	9.6	21 166	26 274	81.9	5 818	18.1	32 0
Pitäjänmäen	4 116	70.9	1 693	29.1	5 809	8 868	92.8	684	7.2	9 552	12 984	84.5	2 377	15.5	15 3
Vartiokylän ..	1 454	71.8	571	28.2	2 025	2 421	96.4	90	3.6	2 511	3 875	85.4	661	14.6	4 5
Poliisilaitoksen	790	57.2	591	42.8	1 381	—	—	—	—	—	790	57.2	591	42.8	1 3
Palokunnan ..	887	59.6	602	40.4	1 489	—	—	—	—	—	887	59.6	602	40.4	1 4
Yhteensä	686 514	60.5	447 568	39.5	1 134 082	566 493	89.6	66 018	10.4	632 511	1 253 007	70.9	513 550	29.1	1 766 5
(1954)	695 917	61.3	439 961	38.7	1 135 878	552 079	89.9	62 345	10.1	614 424	1 247 996	71.3	502 306	28.7	1 750 3

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	355 151	70.3	123 664	24.5	26 042	5.2	504 857	28.6
Sivukirjasto:								
Kallion	283 325	91.0	25 625	8.2	2 359	0.8	311 309	17.6
Töölön	100 814	71.4	35 726	25.3	4 703	3.3	141 243	8.0
Vallilan	77 403	87.3	10 890	12.3	346	0.4	88 639	5.0
Käpylän	77 261	84.4	11 722	12.8	2 551	2.8	91 534	5.2
Eteläinen	55 876	82.4	11 729	17.3	191	0.3	67 796	3.8
Pasilan	13 070	91.1	1 259	8.8	13	0.1	14 342	0.8
Toukolan	18 054	82.9	3 281	15.1	430	2.0	21 765	1.2
Haagan	31 786	81.3	7 077	18.1	241	0.6	39 104	2.2
Herttoniemen	38 880	90.7	3 473	8.1	497	1.2	42 850	2.4
Kulosaaren	4 976	45.3	5 808	52.9	198	1.8	10 982	0.6
Lauttasaaren	53 234	72.4	19 091	26.0	1 144	1.6	73 469	4.2
Munkkiniemen	45 506	74.1	13 969	22.8	1 883	3.1	61 358	3.5
Malmin	38 125	94.2	2 237	5.5	132	0.3	40 494	2.3
Oulunkylän	14 868	80.4	3 522	19.1	101	0.5	18 491	1.0
Pakilan	32 396	97.5	747	2.3	75	0.2	33 218	1.9
Puistolan	29 780	95.7	995	3.2	356	1.1	31 131	1.8
Sairaala-	97 508	81.8	18 674	15.7	2 934	2.5	119 116	6.7
Tapanilan	29 825	92.9	2 246	7.0	21	0.1	32 092	1.8
Pitäjänmäen	11 548	75.2	3 795	24.7	18	0.1	15 361	0.9
Vartiokylän	4 281	94.4	255	5.6	—	—	4 536	0.3
Poliisilaitoksen	1 341	97.1	39	2.8	1	0.1	1 381	0.1
Palokunnan	1 242	83.4	247	16.6	—	—	1 489	0.1
Yhteensä	1 416 250	80.2	306 071	17.3	44 236	2.5	1 766 557	100.0
(1954)	1 400 960	80.1	308 342	17.6	41 000	2.3	1 750 302	100.0

Lukusalit olivat v. 1955 avoinna seuraavasti:

Kirjasto	Avoinna, päivää	Kirjasto	Avoinna, päivää
Pääkirjasto:		Töölö:	
opintosali	362	aikuisten lukusali	361
yleinen lukusali	362	lasten lukusali	301
sanomalehtisali	362	Eteläinen:	
lasten lukusali	301	sanomalehtisali	361
Sivukirjastot:		lasten lukusali	301
Kallio	362	Haaga	296
Vallila:		Kulosaari	300
sanomalehtisali	361	Lauttasaari	300
lasten lukusali	301	Munkkiniemi	301
Käpylä	361	Malmi	301
Pasila:		Pakila	300
sanomalehtisali	361	Puistola	301
lasten lukusali	300	Tapanila	301
		Toukola	301

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1955 ja 1954 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	37 808	66 773	119 397	56 109	280 087	774
Sivukirjasto:						
Kallio	—	40 194	172 285	81 817	294 296	813
Töölö	—	20 627	—	34 696	55 323	153
Vallila	—	—	50 273	38 051	88 324	245
Käpylä	—	5 660	79 799	60 518	145 977	404
Eteläinen	—	—	65 058	30 199	95 257	264
Toukola	—	—	4 268	10 379	14 647	49
Pasila	—	—	12 730	3 984	16 714	46
Haaga	—	—	5 990	12 218	18 208	62
Kulosaari	—	—	1 462	3 840	5 302	18
Lauttasaari	—	—	29 610	47 823	77 433	258
Munkkiniemi	—	—	34 426	37 632	72 058	239
Malmi	—	—	9 971	14 658	24 629	82
Pakila	—	—	4 852	7 893	12 745	42
Puistola	—	—	3 898	14 159	18 057	60
Tapanila	—	—	7 473	16 463	23 936	79
Yhteensä	37 808	133 254	601 492	470 439	1 242 993	3 434
(1954)	39 368	149 127	656 224	498 836	1 343 555	3 925

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	453	501	92	130
Sivukirjasto:				
Kallio	320	366	76	100
Vallila	118	129	49	69
Käpylä	130	145	39	50
Pasila	55	56	21	22
Töölö	106	109	—	—
Eteläinen	108	125	28	43
Toukola	80	80	—	—
Lauttasaari	100	100	1	1
Munkkiniemi	103	103	12	12
Haaga	36	38	4	4
Pitäjänmäki	19	19	3	3
Pakila	28	28	—	—
Oulunkylä	18	18	3	3
Malmi	77	77	—	—
Tapanila	25	25	4	4
Puistola	25	25	—	—
Kulosaari	50	50	—	—
Herttoniemi	34	34	—	—
Vartiokylä	10	10	1	1
Sairaalasivukirjasto:				
Auroran sairaala	9	11	—	—
Malmin »	3	3	—	—
Nikkilän »	13	39	10	82
Tub. parantola	—	—	7	59
Yhteensä	1 920	2 091	350	583

Kerhotyö. Eräänä aktiivisen kirjastotyön muotona toimivat kirjastossa seuraavat kerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, Deutsche Literatur-kerho, Cercle de la littérature française, English circle ja musiikkikerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologian kerho, nuorisokerho, musiikkikerho ja musiikin teorian kerho; Käpylän sivukirjastossa musiikkikerho; Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho. Nikkilän sairaalan kirjasto on järjestänyt kirjastokonsertteja.

P ä ä k i r j a s t o. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden, ja siinä oli 163 jäsentä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 20 jäsentä. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: ylioppilas A. Ahola: Käsitteet ja todellisuus, Totuuden suhde perusteisiinsa, Suhtautuminen kategorisiin oppeihin; ylioppilas P. Hyyrynen: Intergraalin historiallinen kehitys; lääketieteen kandidaatti A. Kauppala: Ihminen ja elämä; filosofian maisteri R. Kauppi: Muutoksen probleema varhaiskreikkalaisessa ajattelussa, Logiikan algebra (2 esitelmää), Hyvyyden teoriaa, Leibnizin logiikka, Stoalaisten logiikka, Käsitteen sisällys ja ala, Käsitteiden eri lajeista; arkkitehti K. Petäjä: Arkkitehtuurin mitta- ja modulijärjestelmä; dosentti U. Saarnio: Tietoteoriaa (6 esitelmää), Transfiniittisista luvuista, Rationalismi ja empirismi, Ontologia, Universaliat ja niiden eksistenssi, Kokonaisuus ja osa, Ajatuskalkyylista, Nikolai Hartmann ontologian uudistajana, Loogisten tyyppien hierarkia, Oleminen ja olemassaolo, Tietämisen ja olemisen rajat, Kokonaisuus ja olemassaolo, Olemisen muodot, Olemisen modaliteetti, Lukumäärä ja luvun käsite, Luku ja ääretön, Ontologisista relaatioista (3 esitelmää), Nikolaus Cusanus, Transfiniittisen käsite, Georg Cantor, Metafysiikan käsite: ylioppilas S. Sivenius: Spinozan etiikka, Leibnizin filosofiaa (5 esitelmää); filosofian maisteri T. Voutilainen: Finaliteetti.

Kerhon joulujuhla vietattiin 11. 12. Pythagoras-juhlana, koska Pythagoraan koulukunnan perustamisesta oli tullut huluneeksi 2500 vuotta. Juhlassa piti dosentti U. Saarnio esitelmän Pythagoraan koulukunnan filosofiasta ja filosofan maisteri R. Kauppi Pythagoralaisten matematiikasta. Rouva C. Saarnion johtama kerhon kuoro lauloi.

Logiikan kerhon johtajana oli filosofian maisteri R. Kauppi. Kerhoon kuului 33 jäsentä ja se kokoontui koko vuoden kerran viikossa. Kerhossa luettiin loppuosa U. Saarnion tutkimuksesta Arvo ja eetillisyys, R. Kaupin Käsitteen sisällys ja ala sekä alettiin käsitellä logiikan peruskäsitteitä B. Juhoksen teoksen Elemente der neuen Logik pohjalla. Opiskelu tapahtui etupäässä keskustelun muodossa.

Deutsche Literatur-kerhon puheenjohtajana toimi kirjailija K.-H. Bolay. Kerhoon kuului 192 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 32. Kerho kokoontui joka toinen tiistai, yhteensä 20 kertaa. Kerhon puheenjohtaja piti seuraavat esitelmät: Begegnung mit Hölderlin; Jean Paul, ein moderner Meister; Heinrich von Kleists nüchterner Rausch; Novalis und die Hymnen an die Nacht; Eichendorff, nur ein Romantiker?; Annette von Droste-Hülshoff; Adalbert Stifter und das Verborgene; Georg Büchner und die neue Wirklichkeit; Die Stimme der Schweiz: C. F. Meyer; Die Stimme der Schweiz: Gottfrid Keller; Lesung aus eigenen Werken; In Memoriam Thomas Mann; zum 150. Todesjahr Friedrich von Schillers; Theodor Storm der Romantiker Frieslands; Theodor Fontane und die Berliner Luft; Gerhart Hauptmann und der Naturalismus; Deutsche Buchneuheiten, eine Übersicht. Lisäksi piti filosofian maisteri M. Louhivaara esitelmän aiheesta Friedrich Hebbel, Schicksal und Werk sekä tohtori H. Wenz aiheesta Stefan Georg und sein Kreis. 13. 12. kuultiin levyltä Thomas Mann'in lukevan otteen teoksestaan Bekenntnisse des Hochstaplers Felix Krull. Teoksen esitteli kirjailija K.-H. Bolay.

Vuoden viimeinen kokous oli samalla kerhon pikkujoulu, jonka ohjelmasta mainittakoon kirjastonjohtaja, dosentti U. Saarnion puhe, kirjailija K.-H. Bolayn esitelmä saksalaisista kirjauutuuksista sekä kirjallisuusaiheinen tietokilpailu kirjapalkintoineen. Juhlan yhteyteen oli Akateeminen Kirjakauppa järjestänyt näyttelyn uusimmasta saksalaisesta kirjallisuudesta.

15. 11. jaettiin läsnäoleville kerholaisille kyselykaavake. Vastaukset antoivat kerhossakävijöistä seuraavanlaisia tietoja: 37 osanottajaa jakutuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

ikä, v.	miehet	naiset	yhteensä	ikä v.	miehet	naiset	yhteensä
alle 20	—	3	3	51—60	2	4	6
20—30	—	13	13	61—69	2	1	3
31—40	—	2	2	70—	—	3	3
41—50	2	5	7	Kaikkiaan			37

Vastauksista ilmeni lisäksi kerholaisten koulusivistys, ammatti ja äidinkieli, sekä mistä lähtien, kuinka säännöllisesti ja mistä syystä he kävivät kerhossa ja kuinka he olivat siihen tutustuneet. Kaavakkeessa tiedusteltiin vielä, oliko kerhotoiminta innostuttanut kerholaisia lainaamaan saksankielistä kirjallisuutta. Kerholaiset esittivät myös arviointinsa kerhon toimintatavasta ja merkityksestä sekä toivomuksiaan kerhoon nähden.

Kerhossakäynnin aiheena oli etupäässä kirjallisuuden ja kielen harrastus sekä halu yleissivistyksen laajentamiseen. Kerhotoiminnan järjestämistä pidettiin yleensä erittäin hyvänä.

Tammikuussa kerho julkaisi Akateemisen Kirjakaupan julkaisemana Karl-Heinz Bolayn kirjan Tendenzen in der deutschen Nachkriegsliteratur, joka sisältää bibliografisen katsauksen v:n 1955 saksalaisesta kirjallisuudesta.

Cercle de littérature française kokoontui vuoden aikana 13 kertaa ranskalaisen M. Maurice Girod'n johdolla. Kerhon kokouksissa oli keskimäärin läsnä 25 henkeä.

Kevätkaudella kerhon puheenjohtaja M. Girod esitelmöi seuraavista kirjailijoista: Chateaubriand, Saint-Exupéry, Mérimée, Stendhal, Balzac (2 esitelmää).

Syyskaudella M. Girod piti esitelmiä seuraavista aiheista: Molière: Les précieuses ridicules, Jean Giraudoux, Alphonse Daudet et Les lettres de mon moulin. Myös muita ranskalaisia esitelmöitsijöitä vieraili kerhossa, niinpä esitelmöi M. Minczeles Beaumarchais'sta, M. Pierre Leroy Jean Gionosta ja M. Jacques Le Louarn Georges Duhamel'ista ja Georges Bernanos'ista.

Kerhon toimintaa elävöitettiin elokuvaesityksillä ja äänilevyillä. Esitelmien johdosta keskusteltiin ranskan kielellä.

English circle aloitti toimintansa lokakuussa 1955, puheenjohtajana Lotte Zurndorfer M. A. Kerhossa oli noin 70 jäsentä, joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 40. Kerho kokoontui syyskaudella 3 kertaa ja kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden aiheista keskusteltiin: Herbert Lomas M. A.: D. H. Lawrence, Kingsley Hart M.A.: Jouce Cary and the modern novel, Lotte Zurndorfer M.A. Ballads; a proggramme illustrated with readings and records.

Musiikkikerho on toiminut kuluvana vuonna puheenjohtajansa filosofian maisteri B. Carpelanin johdolla. Kerhossa oli 1 231 jäsentä ja sen järjestämissä viidessätoista studiokonsertissa oli keskimäärin 80 kuulijaa. Konserteissa pidettiin seuraavat säveltäjäesittelyt, joiden jälkeen kuultiin äänilevyiltä asianomaisten säveltäjien sävellyksiä, yhteensä 63 teosta: Carpelan: Monteverdi, Carissimi, Geminiani, Mozart, Vivaldi, Bach, Prokofjev, Bartok ja Händel; kapellimestari E. Länsiö: Stravinski, Schönberg ja Šostakovitš; säveltäjä S. Nummi: Palestrina, Bach; pianisti Rolf Bergroth: Ravel ja Hinde-mith; toimittaja M. Vuorenjuuri: Alban Berg; säveltäjä Einar Englund: Šostakovitš.

Kallion sivukirjasto. Kirjallisuuskerhoa johti filosofian maisteri E. Wirla. Kerho kokoontui 6 kertaa. Jäseniä oli kaikkiaan 108 ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 18 jäsentä. Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri O. Hormia: Modernin lyriikan ongelmia; filosofian maisteri K. Laitinen: Ernest Hemingway; kirjailija L. Nummi: Eräistä mystillisistä piirteistä uudemmassa kirjallisuudessa; filosofian maisteri E. Wirla: Rakkaus eri aikojen runouden kuvastimessa; kirjailija H. Erjakka: Miestenhän maailma on; filosofian maisteri Rm. Engman-Enari: Halldór Laxness.

Psykologian kirjastokerhoa johti filosofian maisteri A. Olamaa. Kerho kokoontui 5 kertaa. Jäseniä oli yhteensä 126, kussakin kokouksessa keskimäärin 25. Kertomusvuonna pidettiin seuraavat esitelmät: dosentti U. Saarnio: Onko eetillistä pahaa olemassa?; Etiikan peruskäsitteestä, Immanuel Kantin velvollisuuskäsite; johtaja Y. Kallinen: Intialaisesta ajattelusta, Mitä on joga?

Nuorisokerhoa johti ylioppilas L. Kola. Kerho kokoontui kevätkauden aikana 3 kertaa ja jäseniä oli yhteensä 59, kussakin kokouksessa keskimäärin 20. Nuorisokerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri E. Wirla: Pohjois-Amerikan Yhdysvallat, Kiinan kulttuuri, Tyynen valtameren saaret; ylioppilas L. Kola: Kiinan maantiede, Australia ja Uusi Seelanti.

Musiikkikerhoa johti kapellimestari E. Länsiö. Kerho kokoontui syyskauden aikana 3 kertaa ja jäseniä oli yhteensä 111, kussakin kokouksessa keskimäärin 37. Musiikkikerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joihin kuhunkin liittyi konserttiesitys äänilevyiltä esitelmään liittyvästä aiheesta. Kapellimestari E. Länsiö: Claudio Monteverdi, musiikki: Monteverdin kaksi oopperakohtausta, Vanhoja venetsialaisia madrigaleja; toimittaja M. Vuoren-

juuri: Nykymusiikista, musiikkina oli Arnold Schönberg: Jousikvartetti N:o 4 op. 37, Alban Berg: Jousikvartetti op. 3. Anton von Webern: 5 osaa jousikvartetille op. 5; urkutaiteilija Geo Böckerman: Urkumusiikkia Cabezonista Bachiin. Musiikki: Teoksia urkumusiikin varhaisilta vuosisadoilta tämän hetken parhaiden urkureiden esittäminä.

Musiikkiteorian kerhoa johti kapellimestari E. Länsiö. Kerho kokoontui syyskauden aikana 3 kertaa osanottajamäärän ollessa kaikkiaan 55, keskimäärin kokousta kohden 18. Musiikinteorian kerhossa kapellimestari E. Länsiö piti esitelmäsarjan polyfonian kehityksestä. Musiikkinäytteet soitti pianotaiteilija A.-L. Mäki-Nyblom.

Käpylän sivukirjasto. Musiikkikerho kokoontui 7 kertaa. Puheenjohtajana toimi säveltäjä S. Nummi. Kapellimestari E. Länsiö piti esitelmäsarjan Musiikin muotorakenteista. Esitelmiä valaistiin musiikkinäyttein. Osanottajia oli yhteensä 145, keskimäärin 21 henkilöä.

Äänilevykonsertteja sunnuntaiaamupäivisin järjestettiin 11 kertaa. Niissä esitettiin yhteensä 71 teosta. Kävijöitä oli 415, keskimäärin 38.

Malmin sivukirjasto. Kirjastokerhon puheenjohtajana toimi kirjastonhoitaja A. Talvela. Kerho kokoontui 20 kertaa. Osanottajien lukumäärä oli 17, keskimäärin 7. Kerhossa luettiin R. Koskimiehen Elävä kansalliskirjallisuus I, ss. 218—475, II, ss. 1—164. Kirjailijain tuotannosta esitettiin näytteitä. Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: agronomi P. Korhonen: Walentin Chorellin Miriam, Tiede ja usko elämän arvoitusten edessä; filosofian maisteri A. Krohn: Moderni taide; rouva I. Mela: Puola ja puolalaiset; filosofian maisteri U. Peltoniemi: Suomalaisen yhteiskunnan muuttuminen; yhteiskuntatieteiden kandidaatti K. Väisänen: Nainen ja yhteiskunta.

Kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi useita sekä ulkomaalaisia että kotimaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston historiaa ja toimintaa. Näistä mainittakoon seuraavat: sisäasiainministeri V. Leskinen suoritti tutustumiskäynnin poliisilaitoksen kirjastoon; kirjastonhoitaja Jürgen Just, Zentralbibliothek Zerbs/Anhalt, tutustui pääkirjastoon; kirjastovirkailija B. Thiesen Kööpenhaminan kaupunginkirjastosta pääkirjastoon ja Tuberkuloosiparantolan kirjastoon. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijoille esiteltiin pääkirjastoa sekä Kallion, Tuberkuloosiparantolan, Toukolan ja Pakilan kirjastoa. Helsingin kaupungin harjoittaman ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä teki useita keskikoulun päättävien nuorten ryhmiä tutustumiskäynnin Kallion sivukirjastoon. Töölön sivukirjastoa esiteltiin Helsingin kaupungin ja Valtion sairaanhoitokoulujen oppilaille. Näistä ensinmainitut tutustuivat myös sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Useat yksityiset kaupunkien, kauppaloiden ja maalaiskuntien kirjastonhoitajat tekivät opintokäyntejä pääkirjastoon ja sivukirjastoihin. Lisäksi esiteltiin sekä pääkirjastoa että eräitä sivukirjastoja useille kansa- ja oppikoulujen luokille.

Juhlatilaisuudet. Kallion sivukirjastossa pidettiin 28. 11. Sibelius-juhla, jossa säveltäjä S. Nummi piti esitelmän Sibelius ja musiikkielämämme nykyhetki, pianotaiteilija E. Tavaststjerna esitti Sibeliuksen pianomusiikkia ja kapellimestari E. Länsiö luki otteita Erik Tavaststjernan teoksesta Sibeliuksen pianosävellykset. Juhlassa oli läsnä 60 henkeä.

Poliisilaitoksen sivukirjaston avajaiset pidettiin 3. 2. poliisilaitoksen pylvässalissa. Tilaisuudessa puhuivat poliisikomentaja E. Gabrielsson ja kirjastonjohtaja U. Saarnio.

Lauttasaaren uuden kirjastotalon harjannostajaiset pidettiin marraskuussa.

Sairaalasivukirjasto. Nikkilän sairaalan kirjasto järjesti kolme kirjastokonserttia, joista kaksi oli tarkoitettu potilaille, kolmas henkilökunnalle. Potilaskonsertissa 20. 8. esitettiin Bach: Toccata ja fuuga, Beethoven: Viides sinfonia ja Mozart: A-duuri viulukonsertto. Läsnä oli 328 henkeä. 27. 8. pidetyssä konsertissa oli ohjelmana Prokofjev: Romeo ja Julia ja Tšaikovski: Neljäs sinfonia. Läsnä oli 176 henkeä. Ohjelmat esitteli tohtori K. Karlsson. Henkilökunnan konsertissa 17. 8. esitettiin Beethoven: Kvartetti, Mozart: Jupiter-sinfonia ja Kvintetti sekä Bachin motetteja. Läsnä oli 34 henkeä.

Määrärahojen käyttö. Kirjallisuuden ostoon käytettiin v. 1955 17 326 299 mk ja summa jakaantui erikielisen kirjallisuuden kesken seuraavasti:

	Mk
Suomalainen kirjallisuus	10 354 960
Skandinaavinen »	4 651 133
Saksalainen »	1 513 070

	Mk
Englantilainen kirjallisuus	630 706
Ranskalainen »	147 648
Muunkielinen »	28 782
Yhteensä	17 326 299

	Mk	Mk
Aikakauslehdet	2 577 185	
Musiikki	332 711	
Sidonta	12 771 256	15 681 152
Kaikkiaan		33 007 451

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1955 2 843 684 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 300 000	2 653 582
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	—
Henkilökunnan luontoisedut	167 100	164 650
Henkilökunnan käteisvuokrat	26 172	25 452
Yhteensä	2 643 272	2 843 684

Menot. V. 1955 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 133 990 992 mk, johon vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina 8 541 785 mk, joten käytettävissä oli 142 532 777 mk. Menot tilien mukaan nousivat 140 166 265 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, [1] mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	189 000	165 100	+ 366 512
Vakinaiset viranhaltijat	70 699 715	72 861 685	— 2 161 970
Tilapäiset viranhaltijat	2 788 198	2 788 198	
Vuosilomakustannukset	3 366 640	3 312 884	+ 53 756
Sunnuntaityökorvaukset	2 200 000	1 680 865	+ 519 135
Muut palkkamenot	6 650 062	6 051 585	+ 598 477
Vuokra	8 313 098	8 313 098	—
Lämpö	2 427 750	1 999 719	+ 428 031
Valaistus	2 341 000	2 525 151	— 184 151
Siivoaminen	600 000	610 514	— 10 514
Vedenkulutus	32 000	39 700	— 7 700
Puhtaanapito	193 770	197 270	— 3 500
Kaluston hankinta	5 100 000	5 100 000	—
Kaluston kunnossapito	830 000	820 676	+ 9 324
Painatus	950 000	852 953	+ 97 047
Kirjallisuus ja sidonta [2]	34 409 600	33 007 451	+ 1 402 149
Tarverahat	1 596 000	1 439 418	+ 156 582
Yhteensä	144 848 803	141 766 267	+ 3 082 536

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset. Kirjastolautakunta on kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti valvonut seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Kirjoja Sokeille, yhdistys Suomen Työväen Arkisto, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset. — [2]) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 20 236 195 mk ja sidontaan 12 771 256 mk.

30. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Museolautakunnan puheenjohtajaksi valittiin v:ksi 1955 professori Y. F. Nurmio ja lautakunnan jäseniksi kansanedustaja M. H. Salmela-Järvinen, rouva A. A. Keto, diplomiarkkitehti N. E. Wickberg ja tekstiilitaiteilija R. M. Aarnio (12. 1. 49 §). Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan valittiin rouva M. H. Meltti (13. 1. 83 §). Museolautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen diplomiarkkitehti Wickbergin (28. 1. 4 §). Lautakunnan sihteerinä oli museonhoitaja H. K. Helminen.

Museolautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 9 kertaa; kokoukset pidettiin kaupunginmuseossa. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 90.

Esitykset. Lautakunta teki toimialaansa koskevista asioista seuraavat esitykset: kaupungin virastojen sijoittamista kaupungintaloon ja sen läheisyyteen tutkivan komitean täydentäminen kutsumalla sen jäseneksi museolautakunnan edustaja (28. 3. 29 §); Mariankatu n:o 9 tontilla n:o 7 sijaitsevan puurakennuksen säilyttäminen ja siirtäminen (9. 9. 64 §, 7. 12. 86 §); lautakunnan edustajan valitseminen Vanhan kaupunginosan rakennushuoltoa käsittelevään toimikuntaan (24. 10. 75 §); Vanhan kirkon puiston valaistuksen muuttaminen puiston tyyliin sopivammaksi (9. 9. 70 §) sekä toimenpiteisiin ryhtyminen kaupungin eräiden vanhojen puistoalueiden säilyttämiseksi ja niiden lähiympäristön rauhoittamiseksi kotiseudunhoidollisten näkökohtien mukaisesti (7. 12. 90 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot seuraavista asioista: johtaja E. A. Hellmanin keräämän ja museon kokoelmiin tarjoaman raitiovaunulippukokoelman ostaminen (22. 2. 15 §); taiteilija Uno Heikkisen Helsinki-aiheisten vesivärimaalausten ostaminen museon valinnan mukaan (22. 2. 17 §); mietintö kaupungin alueella olevien puolustuslaitoksen hallintaan kuuluvien saarien asunto-, liikenne-, sosiaalisten- ym. olosuhteiden selvittämiseksi ja parantamiseksi (19. 4. 35 §); Lauttasaaressa sijaitsevan ns. Tuntemattoman sotilaan haudan sekä Krimin sodan aikaisten linnoituslaitteiden säilyttäminen, ottaminen kaupungin haltuun ym. (19. 4. 37 §, 13. 6. 55, 56 §) sekä kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien esitys antiikkiarvoa omaavien irtaimistoesineiden hoidosta ja luetteloinnista (27. 5. 43 §).

Edellisten lisäksi museolautakunta antoi lausunnot Kalevalaseuralle Gallen-Kallelan museon aluetta koskevasta asiasta sekä rakennusviraston katurakennusosastolle Kulosaaren kartanon korjaustöistä.

Museolautakunnan esityksen perusteella kaupunginhallitus päätti ostaa kaupunginmuseolle johtaja E. A. Hellmanin keräämän ja järjestämän kokoelman, joka sisälsi 881 raitiovaunulippua v:lta 1891—1952, 122 alennuslippua, 16 vaihtokorttia, 1 kartan, 53 kuvaa ja 3 painotuotetta. Kokoelman hinta oli 150 000 mk. Taiteilija Uno Heikkisen 132 Helsinki-aiheista vesivärimaalausta käsittävän kokoelman ostamiseksi museolle myönnettiin 80 000 mk. Kokoelma sisälsi pääasiassa sellaisia Helsingin rakennusten sekä katujen ja pihojen kuvia, joista ei ole olemassa valokuvia. Lisäksi oikeutti kaupunginhallitus museolautakunnan ylittämään ao. määrärahaa enintään 200 000 mk museon kokoelmien täydentämiseksi tarvittavien sisustusesineiden ja Magnus von Wrightin Helsinki-aiheisten piirrosten ostamista varten.

Henkilökunta. Kassanhoitaja H. S. Airakselle myönnettiin hänen iän perusteella pyytämänsä ero 30. 4. lukien (28. 3. 24 §). Kassanhoitajan virkaan valittiin 1. 5. lukien prokuristi I. Kuurre (19. 4. 34 §).

Työsuhteessa olevan museonvartija-siivoojan työpäivä oli 1. 1. 1955 lukien 8-tuntinen ja kuukausipalkka 6. palkkaluokan peruspalkka 20 930 mk kuukaudessa.

Kertomusvuonna ei kukaan museon viranhaltijoista nauttinut virkavapautta. Sairauslomia ei ollut eikä työtapaturmia sattunut.

Museon edustajana Suomen Museoliiton Rautalammilla 13.—14. 8. pidetyssä vuosikokouksessa oli museonhoitaja H. Helminen. Lautakunnan edustajiksi Cygnaeuksen Galleriassa 29. 10. järjestettyyn tiedoitustilaisuuteen lähetettiin rouva Keto ja museonhoitaja Helminen.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin lahjaksi tai hankittiin ostamalla yhteensä 3 076 esinettä. Nämä jakaantuvat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjallisuutta 226, karttoja 3, rakennuspiirustuksia 96, valokuvia ilman negatiivia 927, valokuvanegatiiveja vedoksineen 410, diapositiiveja 36, Helsinki-aiheisia postikortteja 423, öljymaalauksia 4, vesivärimaalauksia ja piirroksia 240, graafisia töitä 2, virka- ym. merkkejä 6, leimoja ja leimasimia 7, mitaleja ja rahoja 13, huonekaluja 46, hopea- ja tinaesineitä 4, posliinia ja lasia 357, talous- ja työkaluja 42, puvustoa ja käsitöitä 67, maalöytöjä 3, arkistoainesta 63 ja kuvalaattoja 101.

Lahjoituksia kaupunginmuseon kokoelmiin tekivät seuraavat henkilöt, laitokset ja yhtymät: rouva I. Alanen, tohtori Ansprach, rouva S. Berner, neiti G. Boman, herra O. Broström, neiti M. Bröyer, maisteri M. Castrén, Osuusliike Elanto, rouva I. af Forselles, Föreningen Granatenhjelm, valokuvaaja C. Grünberg, taiteilija Eva Gyldén, merikapteeni H. Heikkinen, Helsingin kaupunginhallitus, kaupunginarkisto, huoltolautakunta, kiinteistövirasto, satamalaitos, vesilaitos, Helsingin Yliopiston ylioppilaskunnan kirjasto, Helsinki-Seura, kauppaneuvos E. Idmanin perikunta, johtaja M. Kilpi, neiti K. Kjerström, maisteri H. Kontturi, maisteri V. Kunnaksen kuolinpesä, kassanhoitaja I. Kuurre, tohtori O. K. Kyöstiö, taidetakoja L. Leinon kuolinpesä, neiti K. Linder, tohtori A. Lindström, vahtimestari T. Luhtasaari, G. ja M. Molanderin kuolinpesä, majuri B. Nordenstreng, toimistoapulainen T. Partanen, toimittaja W. Pettersson, Päivärinnan lastentarha, rouva A. Rancken, lehtori E. Salola, diplomi-insinööri S. Schalin, neiti A. Schönfelder, maisteri A. Sinisalo, Sotamuseo, kirjanpitäjä A. Särkisilta, Suomen Farmaseuttinen Yhdistys, Suomen Kukkasrahasto, eläinlääkäri, majuri H. Stenberg, intendentti S. Strindberg, tohtori S. E. Åström, Wärtsilä-yhtymä Oy:n Arabian tehdas, pankinjohtaja C. A. Öhman.

Julkaisujaan kaupunginmuseolle jatkuvasti lähettivät: Helsingin Lääkäriyhdistys, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, København Bymuseum, Oslo Bymuseum, Osuusliike Elanto, Oy. Perkko, Stockholms Stadsmuseum, Oy. Stockmann Ab., Suomen Filmikamari, Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskunta.

Lahjoituksista mainittakoon erikoisesti Wärtsilä-yhtymä Oy:n Arabian tehtaan arvokas lahjoitus, joka sisältää yhteensä 40 eri posliini-, fajanssi- ja keramiikkaesinettä v:lta 1874—1935. Kaupunginmuseo sai valita kokoelman Arabian museon varastoista ja siinä ovat eri tyyli- ja valmistuskaudet hyvin edustettuina. Rouva A. Ranckenin lahja sisälsi arkkitehti A. W. Ranckenin vesivärimaalauksia ja piirroksia, kokoelman Helsinki-aiheista kirjallisuutta sekä vanhan seinäkaapin. Rouva S. Berneriltä vastaanotettiin Helsingiussuvulle kuuluneita perintötekstiilejä ja puvustoesineitä, samoin rouva I. Alaselta muistolahjana periytynyt vapaaherratar Marguerite Mannerheimin lahjoittama hopeainen kello. Pankinjohtaja C. A. Öhman kartutti museon kunnallishistoriallisia kokoelmia lahjoittamalla kunnallispormestari C. A. Örnbergin (1813—1877) muotokuvan kehyksineen. Helsingin historiaa valaisee myös taiteilija Eva Gyldénin lahjoittama valtioneuvos C. W. Gyldénin (1802—1872) muotokuva. Eläinlääkäri H. Stenberg on kirjoittamalla tutkielman: Nutiden bygger på det förflutna. Krönika och släkttavlor över Vederlaxsläkten Stenberg, tehnyt palveluksen Helsingin teollisen historian tutkimukselle. Neiti K. Linder sijoitti museoon eräitä perintöhuonekalujaan ja lahjoitti kokoelmiin Aurora Karamsinia koskevaa aineistoa. Hänen kauttaan saatiin ostaa kokoelmiin kulttuurihistoriallisesti kiintoisa albumi, jonka Helsingfors Syförening v. 1878 lahjoitti kreivitär Adlerbergille.

Muista lahjoituksista mainittakoon vielä Osuusliike Elannon museolle lunastamat ajurinrattaat, jotka aikoinaan ovat kuuluneet pika-ajuri Palotielle ja jotka olivat näytteillä Elannon 50-vuotisjuhlanäyttelyssä Messuhallissa.

Museoon esineitä ostettaessa keskitettiin hankinnat sellaisiin esineisiin, joita välttämättä tarvittiin uuteen kokoelmien näytteillepanoon. Näistä ostoista olivat juhlasalin kristallikruunu ja Ruotsin vallan aikaa edustavaan huoneeseen sijoitetut honkainen kaappi sekä laskulevyllinen pöytä tärkeimmät. Myös hankittiin 1850-luvun huonekaluja sekä otettiin talteen Stansvikin kartanosta kalustot, joita ilman ei kokoelmien uudelleen järjestämistä olisi voitu toteuttaa. Yhä edelleen puuttuu kokoelmista 1800-luvun alkupuolelle tyypillisiä huonekaluja ja varsinkin nimeltä tunnettujen helsinkiläismestarien valmistamia sisustusesineitä.

Helsingissä valmistetuista hopeatöistä voitiin ostaa vain yksi hopeainen leipäkori. Kupariseppien töistä ostettiin viisi esinettä. Muuten ammattien historian osalta saatiin tyytyä asiakirjoihin ja valokuviin.

Taideostoista mainittakoon: Magnus von Wrightin jäämistöstä lunastetut Helsinki-aiheiset piirrokset ja Alex Rappin kaksi maalausta v:lta 1916 ja 1917 sekä uutta Helsinkiä edustava Pekka Partasen monotyyppi »Kuusi».

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Kaupunginmuseon työohjelmaan kuului rakennusten ja katu- sekä pihakuvien valokuvaaminen Meilahdessa, Toukolassa, Vanhassakaupungissa sekä Maunulassa. Valokuvaukset suoritti valokuvaaja C. Grünberg. Kapteeni V. S. Salokangas täydensi aikaisempaa Helsingin hautausmaita koskevaa kokoelmaansa sekä valokuvasi Helsingin kuvapatsaita ja veistoksia. Yhtenäisen sarjan muodostavat Sörnäisten kuvat, joitten joukossa on runsaasti satama-aiheita. Hietalahtea ja Tehtaankadun tienoita koskevaa kuva-aineistoa lunastettiin molemmilta mainituilta valokuvaajilta.

Helsingin Yliopiston ylioppilaskunnan kirjastosta hankittiin museolle kuvia ennen kirjastotalon purkamista Kaivotalon tieltä.

Museon kokoelmiin kuuluvista esineistä on kuvattu etupäässä posliineja ja laseja sekä jatkettu taulujen ja piirrosten järjestelmällistä valokuvaamista näytteillepanotyön yhteydessä. Mikrofilmaamalla on kuvattu 65 negatiivia rakennuspiirustuksista ja kartoista. Helsingin kartoista valmistettiin 31 diapositiivia.

Johtaja E. A. Hellmanilta ostettu kokoelma sisälsi myös joukon vanhoja valokuvia. Suomen Kukkasrahaston kautta saatiin kokoelma maisteri V. Kunnaksen keräämiä Helsingin kuvia sekä herra C. Grünbergiltä 89 negatiivia, joiden aiheet ovat Helsingin sotilassairaaloista v:lta 1939—1945.

Kokoelmien hoito ja luetteloinnin. Kertomusvuoden aikana suoritetuista töistä oli kokoelmien hoito vaativin. Tähän oli ryhdyttävä, kun ne muuton jälkeen ja korjaustöiden päätyttyä jälleen voitiin tuoda takaisin museoon. Suurena haittana oli sopivien työhuoneiden ja kunnollisten varastotilojen puute. Niinpä oli huonekalujen korjaukset, verhoilutyöt yms. tehtävä kokoelmahuoneissa joten se hidastutti näytteillepanotyötä. Sähkö- ym. asennustyöt sekä loppuvuonna näytteillepanokaluston asennus- ja maalaustyöt lisäsivät työolosuhteiden hankaluutta. Museo oli koko kertomusvuoden tosiasiallisesti verstas, jossa valmisteltiin kokoelmien saamista näytteillepanokuntoon.

Ensimmäinen suuri työ oli vuoden alkupuolella tapahtunut, 1870-luvun Helsinkiä esittävän pienoismallin kiinnittäminen uudelle alustalle ja korjaaminen varastoinnin jäljiltä. Työn suoritti konservaattori T. Lindqvist apulaisineen. Erittäin paljon työtä ja huolta vaati myös Stansvikin kartanosta saatujen vanhojen huonekalujen kunnostaminen. Näytteillepantavien laivanmallien hoito uskottiin mallinrakentaja E. Santalalle, joka käytti tehtävään 193 työtuntia. Kultaajamestari A. Savolaisen verstaassa kunnostettiin vanhoja kullattuja kehyksiä 18 kappaletta ja uusia kehyksiä tehtiin museossa saman verran. Tekstiilien ja pukujen korjaus vaati 384 työtuntia. Taiteilija Oskari Niemi konservoi yhteensä 26 maalausta.

Lisäksi toimitettiin myös museon ulkopuolella olevissa varastoissa järjestely- ja siivoustöitä.

Kokoelmien luetteloinnista oli suuritöisin apteekkiosaston selvitys- ja luetteloimistyö. Esineistä saatiin valmiiksi kortisto, joka sisältää tiedot 861 eri esineestä. Asiantuntija-apua saatiin apteekkari Å. Lydmanilta. Kortiston laati farmaseutti M. Ekman, joka oli mukana myös apteekkikokoelmaa näytteille järjestettäessä. Esineistö on numeroitu ja kalusto kunnostettu. Varastoidut laboratoriovälineet sekä farmaseuttinen kirjallisuus jäivät vielä luetteloimatta.

Muista harjoittelijavoimin suoritetuista töistä mainittakoon opiskelija R. Myntin pergamentille laatimat jäljennökset Juhana III:n privilegiokirjasta, jonka alkuperäiskap-

pale on kaupunginarkistossa, sekä jäljennös Valtionarkiston pergamenttikokoelmaan kuuluvasta, Frans Stockmannille 20. 4. 1653 annetusta panttiläänikirjasta. Piirustuksenopettaja A. Leinonen jäljensi näytteillepanoa varten A. Kocken v. 1812 laatiman Helsingin asemakaavan.

Valokuva-arkiston luetteloiminen jatkui kautta vuoden. Rivirekisteriin puhtaaksikirjoitettu luettelo karttui 1 477 numerolla. Kuva-arkiston hoidosta vastasi toimistoapulainen T. Partanen, joka myös hoiti kuvatilaukset yleisölle. Sanomalehtileikearkistoon saatiin 6 nidettä v:lta 1900—1906. Leikearkisto karttui 2 461 leikkeellä ja sitä oli numeroituna 25 367 hakusanaa. Leikearkiston järjestäjinä ovat muiden töittensä ohella toimineet kassanhoitaja H. Airas ja I. Kuurre.

Toimistotyöt ja yleisönpalvelu. Kertomusvuonna kirjattiin 243 museosta lähetettyä ja 161 museoon saapunutta kirjettä.

Museo toimitti kuva- ym. tarvittavaa aineistoa tutkimus- ja julkaisutarkoituksiin n. 1 000 tapauksessa; eräät kuvatoimituksista olivat hyvin suuritöisiä. Kuvia saivat mm. Osuusliike Elanto 50-vuotisjuhlanäyttelyynsä ja Mannerheimliitto 35-vuotisjuhlanäyttelyynsä.

Ateneumissa 24. 5. avattuun Magnus v. Wrightin 150-vuotisnäyttelyyn lainattiin kaupunginmuseosta 13 Wrightin vesivärimaalausta ja piirrosta.

Vaikka museon kokoelmat olivat suljettuina yleisöltä, järjestettiin opiskelijaryhmille silti tilaisuus tutustua niihin kokoelmahuoneisiin, joissa näytteillepano oli valmiina. Kävijäin joukossa oli myös sellaisia ulkomaalaisia, joita museon kunnostamistyöt kiinnostivat kuten, paitsi museoväkeä, arkkitehteja ja kunnallismiehiä mm. Tanskasta ja Neuvostoliitosta.

Kaluston hankinnat ja näytteillepanotyöt. Rakennusviraston talorakennusosaston laadittua museon uuden näytteillepanokaluston piirustukset hankki rakennusvirasto kalustoa koskevat tarjoukset, joista hyväksyttiin Oy. Alppi & Tareniuksen tarjous täydennettynä Metallimestarit Oy:n osatarjouksella.

Rakennuskorjaukset ja museon valaistuksen järjestäminen. Hakasalmen huvilan kunnostamistöitä jatkettiin suorittamalla ulkoseinien maalaus. Sivurakennuksissa tervattiin katot. Työn hoiti talorakennusosasto. Talorakennusosasto on yhteistoiminnassa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen kanssa hankkinut ja asentanut museoon valaisimet. Valaistuskysymyksiä tutkittiin ja kokeiltiin insinööri N. Jernvallin johdolla. Museon valaisimista osa on Oy. Artek Ab:n, osa Itsu Oy:n valmistetta. Kaapistoihin tulevat valaisimet piirsi talorakennusosaston arkkitehti T. Laine, jonka käsialaa ovat myös näytteillepanokaluston piirustukset.

31. Musiikkilautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Musiikkilautakuntaan kuuluivat v. 1955: filosofian maisteri M. V. Loppi puheenjohtajana, sosiaalipäällikkö K. A. Koponen varapuheenjohtajana sekä jäseninä filosofian tohtori E. M. v. Frenckell, filosofian maisteri P. J. Lilius, diigelipainaja M. M. Merra, kamreeri F. M. Rautio, filosofian maisteri M. J. Turunen, toimittaja O. E. Virtanen ja filosofian maisteri A. Voipio-Juvas.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli filosofian maisteri Loppi.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 11 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 257 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 196. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 254 ja saapuneiden kirjeiden määrä 205.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian tohtori N.-E. Ringbom, taloudenhoitajana neiti D. N. A. Nordblom ja kirjastonhoitajana filosofian maisteri V. S. Helasvuo. Intendentille myönnettiin tieteellistä työtä varten palkatonta virkavapautta ajaksi 1. 4.—14. 5. sekä 15. 11.—26. 11., jona aikana hänen tehtäviään hoiti kirjastonhoitaja Helasvuo ja tämän tehtäviä ylioppilas M. Vuorenjuuri. Kirjastonhoitajalle myönnettiin Prahan musiikkijuhlille matkustamista varten lomaa ajaksi 17. 5. — 27. 5., jolloin hänen tehtäviään hoiti ylioppilas Vuorenjuuri.

Lautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies K. W. Walldén.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kaupunginorkesterin johtaja Tauno Hannikainen ja filosofian tohtori Ringbom sekä lautakunnan jäsenet v. Frenckell, Lilius, Turunen ja Virtanen. Professori Yrjö Selin osallistui ohjelmajaoston kokouksiin ilman äänioikeutta varamiehenään kaupunginorkesterin jäsen Y. J. Syrjälä.

Koesoittoarvostelulautakunnan kokoonpano oli seuraava: kaupunginorkesterin johtaja Hannikainen puheenjohtajana, intendentti Ringbom sihteerinä sekä musiikkilautakunnan edustajina filosofian maisterit Lilius ja Turunen, Suomalaisen Oopperan kapellimestari ja Suomen muusikkojen liiton edustaja sekä viisi orkesterin jäsentä, jotka edustivat valtuuskuntaa ja ao. ääniryhmiä.

Lautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja molempien estyneenä ollessa sihteeri. Orkesteria koskevat laskut hyväksyi intendentti tai sihteeri.

Musiikkilautakunta oikeutettiin maksamaan kertomusvuonna eri teattereille, musiikkilaitoksille ym. taidelaitoksille ja -yhdistyksille avustuksena yhteensä 54 154 000 mk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet olivat lähettäneet toimintakertomuksensa lautakunnalle, jonka määräämät valvojat puolsivat, perehdyttyään avustusmäärien käyttöön, uusien avustusten myöntämistä asianomaisille.

Ulkoilmakonsertteja järjestettiin tarkoitukseen varatun 690 000 mk:n määrärahan puitteissa urheilu- ja retkeilytoimiston ehdotuksen mukaisesti eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat eri kuorot ja soittokunnat, vahvistetun suunnitelman mukaisesti.

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi jatkui samoin kuin aikaisemminkin Oy. Yleisradio Ab:n ja lautakunnan välisen sopimuksen perusteella. Yleisradion ehdotusta suuremman orkesterin muodostamista tarkoittavan yhteistyön aikaansaamiseksi ei lautakunta voinut hyväksyä, koska kaupunginorkesterin ennestään laajan työohjelman puitteissa oli mahdotonta saada tällaiseen yhteistyöhön tarvittavaa harjoitusaikaa ja koska ehdotuksen toteuttaminen olisi merkinnyt sinfoniakonserttien lukumäärän vähenemistä.

Suomalaisen Oopperan ja lautakunnan välinen sopimus jatkui vielä kertomusvuoden entisenlaisena. Sen mukaisesti kaupunginorkesteri luovutettiin Oopperan käyttöön 2.7 milj. mk:n vuotuista korvausta vastaan. Koska kaupungin vuositilintarkastajat olivat huomauttaneet siitä, että mainittu korvaus ei anna oikeata kuvaa kaupungin Oopperalle antamasta vuotuisavustuksesta menojen ollessa todellisuudessa huomattavasti suuremmat, lautakunta päätti irtisanoa entisen sopimuksen uuden, oikeudenmukaisemman aikaansaamista varten.

Lautakunnan ja Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston välinen kertomusvuodeksi tehty sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisempi sopimus. Sen mukaisesti lautakunta suoritti Teostolle 175 000 mk:n kertakaikkisen vuotuisen korvauksen kaupunginorkesterin esittämistä, tekijäoikeuslain alaisista sävellyksistä.

Kaupunginhallitus oli myöntänyt Helsingin Työväen Lapsilaulajille 150 000 mk:n ja Arbetets Vänner i Tölö -nimiselle yhdistykselle 50 000 mk:n suuruiset avustukset sekä velvoittanut musiikkilautakunnan helmikuuhun 1956 mennessä antamaan selontekonsa näiden varojen käytöstä. Vastaavanlainen selostus lähetettiin kaupunginhallitukselle mainituille yhdistyksille v. 1954 myönnettyjen varojen käytöstä.

Lautakunnan asettamista komiteoista antoivat kertomusvuonna lausuntonsa mm.: kaupunginteatterin perustamista koskevasta mietinnöstä annettavaa lausuntoa varten asetettu 3-jäseninen komitea; valtuustoaloitteen johdosta, joka tarkoitti Helsingissä toimivien orkestereiden, laulukuorojen ja soittokuntien avustusten korottamista, lausuntoa antamaan asetettu komitea, jäseninä Turunen, joka toimi puheenjohtajana sekä Lilius ja Virtanen; komitea, joka sai tehtäväkseen harkita nuorisotyötoimikunnan ehdotusta erityisen yhteiselimen perustamisesta pääkaupungin nuorisojärjestöjen musiikkiharrastuksen kohentamiseksi, jäsenet samat kuin em. komiteassa; edelleen toimikunnat, jotka oli asetettu harkitsemaan Oy. Yleisradion ja lautakunnan välistä yhteistyötä sekä Suomalaisen Oopperan kaupungilta saaman avustuksen maksamistavan tarkoituksenmukaisuutta. Näiden lausuntojen pohjalta musiikkilautakunta antoi edelleen lausuntonsa kaupunginhallitukselle.

Lisäksi lautakunta antoi kertomusvuonna kaupunginhallitukselle useita lausuntoja mm. eri teattereiden ja taidelaitosten avustusanomusten johdosta. Useat näistä ehdotuksista hyväksyttiin. Sen sijaan hylättiin Juutalaisen Laulukuoron anomus saada avustusta Israeliin tehtävää konserttimatkaa varten, vaikka lautakunta oli puoltanut sitä. Lautakunta antoi hylkäävän lausunnon seuraavista avustusanomuksista: Munkkiniemen Laulajien toiminnan tukemista varten tarkoitetusta avustuksesta sekä Helsingin Rautatieläisten Sekakuoron anomuksesta saada avustusta jugoslavialaisen kuoron vierailukustannusten peittämistä varten.

Paitsi edellä mainituista asioista annettiin kertomusvuonna lausuntoja kaupunginhallitukselle mm. musiikkikirjastojen perustamisesta, opintokerhotoimintaa koskevasta valtuustoaloitteesta sekä verotusvalmisteluviraston ehdotuksesta, että se saisi käyttöönsä talosta Pohj. Hesperiank. 15 huoneen, joka oli ollut Helsingin Torvisoittokunnan käytössä.

Kaupunginorkesteri. Orkesterin johtajana toimi edelleen professori Tauno Hannikainen, joka valittiin virkaan uudelleen ajaksi 1. 6. 1955 — 31. 5. 1956.

Orkesterin konserttimestarina toimi edelleen viulutaiteilija Naum Levin. Orkesterin vahvuus oli kuten edellisenäkin vuonna 76 soittajaa. Viulunsoittaja U. Lindholm kuoli kertomusvuoden aikana. Eläkkeelle siirtyivät huilunsoittaja H. Alvas, alttoviulunsoittaja J. Boeltzig ja huilunsoittaja A. Himanen. Fagotinsoittaja L. Seulavirta erosi orkesterista. Koesoiton perusteella musiikkilautakunta nimitti virkoihinsa seuraavat orkesterinjäsenet: J. Santasalo (II huilu) ja E. Sappinen (IV fagotti).

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1954—1955 seuraavat henkilöt orkesterin valtuuskuntaan: A. Viljava (puheenjohtaja), E. Rautasuo ja E. Taimela, varalle Y. Selin ja V. Pullinen. Näistä Taimela erosi tehtävästään 1. 1. 1955.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen A. Karsti.

Kertomusvuonna pidettiin 29 varsinaista sinfoniakonserttia. Ne jakautuivat vuoden alusta lähtien kahdeksi sarjaksi, joista A-sarjan kausitilaajille oli tarjottu mahdollisuus lunastaa edellisen syyskauden kausikortteja vastaavat uudet kausikortit, mutta B-sarja myytiin uusille tilaajille. Täten voivat entistä laajemmat yleisöpiirit päästä sinfoniakonsertteihin. Sarjoittain jakautuivat sinfoniakonsertit seuraavasti: A-sarja 19 (keväällä

10, syksyllä 9), B-sarja 10 konserttia (keväällä 6, syksyllä 4). Lisäksi pidettiin ylimääräinen sinfoniakonsertti Jean Sibeliuksen 90-vuotispäivänä 8. 12.

Päiväkonsertit jakautuivat matineoihin, koululaiskonsertteihin ja tehdaskonsertteihin. Matineoita järjestettiin vain vuoden alkupuolella neljä sekä tavanmukainen vappumatinea. Syyskaudella ei matineoita yleisön puutteen vuoksi järjestetty lainkaan. Sen sijaan pidettiin ennen koululaiskonserttien sarjan alkamista kolme tehdaskonserttia, Oy. Sohlberg Ab:n tehdaspihalla, SOK:n tehtaassa ja Oy. Alkoholiliikkeen tehtaassa.

Koululaiskonsertteja pidettiin kolmena sarjana. A-sarja oli tarkoitettu lähinnä oppikoulujen yläluokkalaisille, B-sarja oppikoulujen alaluokkalaisille ja kansakoululaisille. A- ja B-sarjat selostettiin suomeksi. C-sarja oli tarkoitettu ruotsinkielisille koululaisille ja selostettiin ruotsiksi. Kaikkiaan järjestettiin koululaiskonsertteja seuraavasti: A-sarja 10 (keväällä 5, syksyllä 5), B-sarja: 6 (keväällä 3, syksyllä 3), C-sarja 7 (keväällä 4, syksyllä 3), yhteensä 23.

Lautakunnan ja Suomalaisen Oopperan pääjohtajan Sulo Räikkösen välisen sopimuksen mukaisesti viimeksimainittu huolehti kaupunginorkesterin konserttiohjelmien julkaisemisesta 100 000 mk:n vuotuista korvausta vastaan ohjelmien hinnan ollessa 20 mk.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti edelleen eri maksua vastaan sinfoniakonserttien sävellyksiä ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä koskevista selostuksista, jotka liittyvät käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä. Koululaiskonserteissa toimi eri maksusta ohjelmaselostaja, joka selosti konsertin kovaäänisen välityksellä.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat kertomusvuonna 400, 300 ja 200 mk. Yliopistossa opiskeleville ylioppilaille myytiin 100 lippua ja Sibelius-Akatemiassa opiskeleville 20 lippua 50 mk:n hintaan. Sarjalippujen tilaajille myönnettiin alennusta 20 %. V:n 1956 alusta päätettiin alennusta myöntää vain 10 %.

Varsinaisiin sinfoniakonsertteihin myytiin kaikkiaan 19 987 pääsylippua, eli keskimäärin 689 lippua konserttia kohti (v. 1954 695 lippua) ja ylimääräiseen sinfoniakonserttiin 606 pääsylippua, matineoihin 1 279 pääsylippua ja koululaiskonsertteihin 15 309 lippua eli keskimäärin 343 (v. 1954 754 lippua). Konserttilippujen kokonaismäärä oli siis 37 181.

Kaupunginorkesteri avusti kertomusvuoden aikana 158 oopperanäytännössä ja yhdeksässä konsertti- tai juhlatilaisuudessa. Tämän lisäksi orkesteri avusti Sibelius-viikon konserteissa, joihin kaupunginhallitus luovutti orkesterin maksutta. Näistä johti avajaiskonsertin 9. 6. Jussi Jalas ja konsertit 10. 6. ja 14. 6. Tauno Hannikainen. Konsertissa 10. 6. esiintyi Sibelius-viikon juhlaorkesteri, eli kaupunginorkesteri vahvistettuna Radion sinfoniaorkesterin jousistolla ja 12. 6. pidetyssä konsertissa Nils-Erik Fougstedtin johtama Radion sinfoniaorkesteri kaupunginorkesterin jousistolla vahvistettuna, samoin Sibelius-viikon juhlaorkesterin nimellä.

Säveltäjä Aram Hatshaturjan, joka vieraili kaupunginorkesterin johtajana, lahjoitti eräiden sävellystensä partituurit kaupunginorkesterille.

Kaupunginhallitus suostui siihen, että kaupunginorkesteria saatiin toistaiseksi luovuttaa maksutta hyväntekeväisyystarkoituksiin. Milloin kaupunginorkesteri muuten luovutettiin maksutta sivullisten käyttöön, se tapahtui aina kaupunginhallituksen kulloinkin antaman luvan perusteella.

Kaupunginhallitus anoi kaupunginorkesterille valtionapua 2.5 milj. mk, sitä saatiin 2.1 milj. mk.

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että orkesterin jäsenten palkkauksessa oli havaittu epäkohta mm. siinä, että orkesterin äänenjohtajan ja soittajan välinen palkkaero ei vastannut sitä erotusta, mikä em. soittajantehtävien, velvollisuuksien ja solistikyvyn välillä vallitsi ja näin ollen äänenjohtajien palkat olisi korotettava asianomaisen työn laatua vastaavalle tasolle. Lisäksi tehtiin eräitä ehdotuksia orkesterin sisäisen palkkajärjestelyn aikaansaamiseksi, mutta kaikki ko. ehdotukset tulivat hylätyiksi.

Suomen Muusikkojen liitto oli ilmoittanut päättäneensä korottaa muusikkojen palkkoja koskevaa tariffia, mutta lautakunta ei ilman muuta katsonut tämän nojalla voitavan suorittaa korkeampia palkkioita tilapäisille muusikkoavustajille, vaan valtuutti orkesterin intendentin neuvottelemaan asiasta liiton ja Oy. Yleisradio Ab:n kanssa. Neuvottelut eivät vielä vuoden loppuun mennessä johtaneet tulokseen.

Kertomusvuonna kaupunginorkesterin kirjastoon hankittiin nuottimateriaalit n. 40 sävelteokseen.

32. Konepajatoimikunta

Konepajatoimikunnan kokoonpano v. 1955 oli seuraava: puheenjohtaja kaupungininsinööri W. Starck sekä jäsenet liikennelaitoksen korjauspajojen päällikkö P. O. W. Martola, rakennusviraston korjauspajan päällikkö P. K. Lappalainen, vesilaitoksen korjauspajan esimies G. A. Lindgren, kaasulaitoksen käyttöinsinööri R. J. Succo, sähkölaitoksen konepajamestari P. P. Oraste, vesilaitoksen mittarintarkistaja J. Kallio, rakennusviraston korjauspajan viilaaja V. A. Vanhanen ja liikennelaitoksen konepajan sähköasentaja E. Timonen.

Kertomusvuodeksi asetetussa työvaliokunnassa toimi puheenjohtajana toimikunnan jäsen Martola sekä jäseninä toimikunnan jäsenet Lappalainen, Lindgren ja Kallio.

Sekä konepajatoimikunnan että sen työvaliokunnan sihteerinä toimi varatuomari R. O. Parviainen.

Konepajatoimikunta kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa ja sen työvaliokunta kolme kertaa. Tämän ohessa pidettiin jatkuvaa yhteyttä henkilökohtaisten tapaamisten ja puhelinkeskustelujen muodossa.

Käsitellyistä asioista mainittakoon eri laitosten ja korjaamojen välisen yhteistoiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen sekä keskuskorjaamon aikaansaamista ja korjaustöiden keskittämistä tarkoittavat toimenpiteet.

Aikaisemmin toiminut ns. konepajakomitea totesi mietinnössään, että kaupungin eri laitosten ja korjaamojen välinen yhteistyö oli ollut varsin puutteellista. Koska korjaamot olivat perustetut eri laitosten erikoistarpeita ja -töitä varten ja kun niiden suorituskyky vielä usein oli riittämätön, ei yhteistoiminnan kehittämisessä vielä ollut voitu päästä saavutuksiin, jotka raha-arvoltaan olisivat nousseet huomattaviin määriin. Esimerkkinä yhteistoiminnan monipuolisuudesta esitetään eri korjaamojen osalta seuraavaa:

Toukolan korjauspaja suoritti muille laitoksille mm. erilaisia putkitöitä, peltitöitä, autojen, sähkömoottorien ja rakennuskoneiden korjauksia, erilaisia koneistus- ja asennustöitä, työkalukorjauksia, kiskojen kiinnityslevyjen valmistusta ym.

Liikennelaitoksen korjaamot suorittivat kaupungin muille laitoksille autojen maalauksia, sähkömoottorien korjauksia ym. Vesilaitoksen korjaamo suoritutti muissa kaupungin korjaamoissa höyläystä ym. Kaasulaitoksen korjaamo teetti muissa korjaamoissa mm. koneosia, levyjen valssausta, termiittihitsausta ja kiskolaippoja.

Sähkölaitoksen korjaamo suoritti kaupungin muille laitoksille eräitä erikoistöitä verkko- ja installatiotyöhön liittyvinä. Lisäksi oli yhteistoimintaa koneiden lainaamisen muodossa.

Kertomusvuonna jatkettiin Oy. Rastor Ab:n myötävaikutuksella kaupungin korjaamoissa korjaustöiden keskittämistä koskevia tutkimuksia. Konepajatoimikunta päätyi harkitessaan kysymystä kaupungin korjaustöiden keskittämisestä siihen tulokseen, että liikennelaitos olisi erotettava yhteiskonepajasuunnitelmista. Sikäli kuin olisi saatava aikaan kaupungin kaikkia laitoksia palveleva korjauspaja, konepajatoimikunta katsoi rakennusviraston Toukolan korjauspajan sopivaksi yhteiskonepajan rungoksi jo siitäkin syystä, että se alunperin perustettiin palvelemaan muitakin kaupungin laitoksia kuin yksinomaan rakennusvirastoa. Toukolan korjauspaja soveltui erittäin hyvin suorittamaan raskaita koneistustöitä, pajatöitä sekä esim. jyrien ja raskaiden työkoneiden korjauksia.

Mitä tulee autojen korjauksiin toimikunta esitti kaupunginhallitukselle, että kun kaupungilla jo ennestään oli neljättäsataa autoa käsittävä autokanta, jota moniin kohteisiin hajoitettuna varmasti myös osaltaan hoidettiin ja valvottiin riittämättömällä asiantuntemuksella, näytti välttämättömältä siirtyä tällä alalla keskitettyyn korjaukseen ja autojen valvontaan. Toukolan korjauspajan mahdollisuudet tässä suhteessa olivat olleet varsin vähäiset sen johdosta, että tämä oli suorittanut varsin runsaasti myös muita korjauspajatoimintaan yleensä kuuluvia tehtäviä. Rakennusviraston puhtaanapito-osaston saatua hallintoonsa Hernesaaressa sijaitsevan Fordin entisen tehdasrakennuksen oli käynyt mahdolliseksi muodostaa tästä entistä suuremmassa määrin kaupungin muitakin laitoksia palveleva autokorjaamo. Tämä edellytti kuitenkin, että puhtaanapito-osaston korjaamon omalle osastolleen suoritettavia töitä siirrettäisiin muuanne ja tällöin tulisi lähinnä kysymykseen Toukolan korjauspaja.

Konepajatoimikunta esitti kaupunginhallitukselle,

1) että kaupungin kuorma- ja henkilöautojen korjaustoimintaa ja valvontaa ryhdyttäisiin hoitamaan keskitetysti edellä esitettyjen suuntaviivojen mukaisesti ja

2) että yleisten töiden lautakuntaa kehoitettaisiin harkitsemaan rakennusviraston alaisten korjaamojen uudelleen järjestelyä henkilökuntaan liittyvine kysymyksineen keskitysperiaatteen pohjalta.

33. Yleiset työt

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1955 puheenjohtajana liikennemestari V. J. Laitinen, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. O. Backman sekä jäseninä rakennusneuvos B. Kelopuu, varatuomari G. A. Laurent, työntekijä O. A. Salama, johtaja K. F. Sundqvist, rakennusneuvos H. Sysimetsä, insinööri K. R. Urho ja viilaaja V. A. Vanhanen. Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist ja lautakunnan sihteerinä aikana 1. 1. — 31. 5. toimi varatuomari R. Parviainen ja aikana 1. 6. — 31. 12. varatuomari T. Lehtinen.

Lautakunta kokoontui 52 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 915 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 664.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan kertomusvuoden aikana päättämistä asioista mainittakoon seuraavat:

Lautakunnan kokoukset päätettiin pitää maanantaisin klo 16 alkaen, kesäaikana klo 15 alkaen; pöytäkirjat pidettiin nähtävinä kokousta seuraavan maanantain jälkeisenä päivänä (17. 1. 71 §).

Lautakunta päätti hyväksyä Oy. Öhman Ab:n tarjouksen lastuimulaitteiden hankkimisesta poikien ammattikouluun hintaan 1 480 000 mk liikevaihtoveroineen (10. 1. 23 §).

Hankintaosasto oikeutettiin ostamaan puutavara- ja polttoainetoimistolta 4 945 kpl erimittaisia paalutukkeja yksikköhintoihin, joiden mukaan koko hankinnan arvoksi tuli enintään 10 159 625 mk vapaasti toimitettuna rakennusviraston varasto- ja työpaikoille kaupungin alueella (10. 1. 37 §).

Auroran sairaalan pesulaa varten hyväksyttiin G. W. Berg & Co:n tarjous pesukoneesta hintaan 1 310 000 mk vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen (10. 1. 41 §) sekä Vesijohtoliike Oy. Huber Ab:n tarjous sairaalan lämpökeskuksen ja putkitunnelien putkitöiden suorituksesta hintaan 3 485 000 mk (6. 6. 791 §). Lastensairaalarakennuksen maalaustyöt päätettiin antaa Maalaamo P. Nurmisen suoritettavaksi hintaan 11 447 000 mk (17. 1. 79 §); verhojen ja verhotankojen toimitus Oy. Kaihdin ja Lippu -nimiselle yhtiölle hintaan 2 369 228 mk (17. 1. 78 §); 5 000 925 mk:n hintaiset valaisimet päätettiin hankkia Oy. Sähkömieheltä (7. 2. 183 §); kalustohankinnat päätettiin antaa seuraaville toiminimille jäljempänä mainituista hinnoista: Rauma-Repola Oy., 672 000 mk; Höyrypuuseppä Oy., 9 602 300 mk; Puutyö Ura Oy., 9 688 000 mk (4. 4. 498 §) sekä Puutyö Ura Oy., 4 510 000 mk (3. 10. 1 370 §); kalusteiden maalaustyöurakka annettiin Maalaamo P. Nurmiselle 3 645 000 mk:n hintaan (25. 4. 587 §). Sairaalan asuntoloiden putkitöiden suorittajaksi hyväksyttiin Oy. Keskuslämpö Ab., jonka tarjous oli loppusummaltaan 5 172 000 mk (13. 6. 833 §); sähkötyöt annettiin Issi Oy:n suoritettaviksi urakkahintoihin 2 144 000 mk ja 2 495 000 mk (20. 6. 875 §, 14. 11. 1 639 §); asuntoloiden maalaustyöt annettiin Maalausliike P. Kaires Oy:lle 2 480 000 mk:n urakkahintaan (8. 8. 1 080 §); Suomen Hissi ja Lämpöjohto Oy:n 7 060 000 mk:n hintainen tarjous lämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärilaitteista hyväksyttiin (28. 11. 1 725 §).

Kunnalliskodin IIIa asuntolarakennuksen putkitöiden suorituksesta hyväksyttiin Oy. Termon tarjous, 2 898 000 mk (31. 1. 140 §); A-rakennuksen ikkunoiden ja ovien toi-

mitus annettiin Velj. Udd Oy:lle hintaan 1 614 695 mk (14. 2. 214 §) sekä rakennuksen maalaustyöt Maalaus-Oy. A. Sorrin suoritettaviksi hintaan 5 940 000 mk (16. 5. 693 §). Kunnalliskodin uuden keskus-, keittiö- ja lämpökeskusrakennusryhmän luonnospiirustukset päätettiin tilata Arkkitehtitoimisto Cedercreutz & Railolta (10. 10. 1 422 §).

Lautakunta päätti antaa hankintaosaston hoidettavaksi siiviläkoneen hankinnan suolipuhdistamon viemärivesien puhdistamiseksi teurastamon lantalarakennukseen Oy. Tekno-Monthan Ab:ltä hintaan cif Helsinki DM 21 075 — 7 % (31. 1. 141 §).

Lautakunta oikeutti hankintaosaston tilaamaan Lokomo Oy:ltä kaksi Teräskarhu 12 -merkkistä moottoritiehöylää hintaan 5 180 000 mk/kpl, 2 kpl repijöitä hintaan 120 000 mk/kpl ja 2 kpl säätölaitteita repijöitä varten hintaan 151 000 mk/kpl, kaikki hinnat ilman liikevaihtoveroa vapaasti Tampereella. Toimitusaika 1 kpl varastosta heti ja 1 kpl helmikuun loppuun mennessä (7. 2. 171 §).

Felix-Filmi Oy:n anomukseen saada filmauslupa kaupungin kasvipuutarhassa n. 4 tunnin ajaksi suostuttiin sillä ehdolla, että filmaus suoritettiin ennen talvipuutarhan avaamista yleisölle. Korvaussummaksi määrättiin 10 000 mk (7. 2. 173 §).

Lautakunta hyväksyi Oy. Rauhaniemi Ab:n 1 790 000 mk:n suuruisen tarjouksen tuberkuloosiparantolan uuden lämpökeskuksen savupiipun rakentamisesta (14. 2. 216 §); lämpökeskuksen lämpö- ja ilmanvaihtotyöt annettiin Keskuslämpö Oy:n suoritettaviksi 23 740 000 mk:n hintaan sekä vesi- ja viemärijohtotyöt vesilaitokselle, hintana 2 830 000 mk (4. 4. 482 §); parantolan keittiörakennusta varten tilattiin täydellinen suunnitelma lämmitys-, ilmanvaihto- ja saniteettilaitteista I. Aspialan insinööritoimistolta (24. 10. 1 477 §).

Etelä-Kaarelan kansakoulun putkitöiden suorituksesta hyväksyttiin vesilaitoksen 2 420 000 mk:n hintainen tarjous (21. 2. 250 §); Tehtaankadun kansakoulussa suoritettavista putkitöistä samoin vesilaitoksen tarjous, hinnaltaan 2 070 000 mk, sekä ilmanvaihto- ja keskuslämmityslaitteista öljypolttimineen Oy. Radiator Ab:n tarjous, jonka hinta oli 5 910 000 mk (7. 3. 328 §); koulun maalaustyöt päätettiin antaa Maalaamo V. Björkqvistille hintaan 4 985 000 mk (23. 5. 716 §). Taivallahden kansakoulun kaluston toimitus annettiin Velj. Udd Oy:lle, hinta 3 245 000 mk (14. 3. 373 §) sekä Koulukalusto Oy:lle, hinta 2 922 480 mk, siihen lisättynä kuljetus- ja pakkauskustannukset (25. 4. 586 §); koulun maalaustyöt annettiin Maalausliike K. Toivosen, jonka urakkatarjoukset olivat 6 625 000 mk ja 4 260 000 mk, suoritettaviksi (28. 3. 440 §, 22. 8. 1 140 §). Käpylän kansakoulun maalaustyöt annettiin urakalla suoritettaviksi Maalaamo V. Björkqvistille, hinta 4 320 000 mk (16. 5. 694 §). Vallilan kansakoulun maalaustöiden suoritus päätettiin antaa Loukimon maalausliikkeelle, urakkahintana 2 250 000 mk (4. 7. 935 §). Maunulan kansakoulun sähkötyöt annettiin Oy. Sähkö-Köri Ab:lle, urakkahintana 3 861 000 mk (17. 10. 1 453 §); koulun lämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärilaitteista asennettuina hyväksyttiin Oy. Radiator Ab:n tarjous, suuruudeltaan 16 840 000 mk (31. 10. 1 541 §). Pohjois-Haagan kansakouluun tehtävien sähkötöiden suoritus annettiin M. Koistisen Sähköliike Oy:lle 3 975 000 mk:n urakkahintaan (31. 10. 1 536 §); koulun lämpö-, vesi- ja viemärilaitteista hyväksyttiin Oy. Radiator Ab:n tarjous, yhteishinnaltaan 12 360 000 mk (31. 10. 1 542 §). Haagan kansakoulun ovien ja ikkunoiden toimitus päätettiin antaa Harjavalta Oy:lle, hinta oli 2 485 931 mk liikevaihtoveroineen vapaasti tehtaalla (7. 11. 1 577 §). Töölön kansakoulun vesi- ja viemärijohtotyöt oikeutettiin talorakennusosasto tilaamaan vesilaitokselta (30. 12. 1 883 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Lokomo Oy:ltä 1 kpl moottoritiejyriä AJ12 kokonaishintaan 3 849 000 mk liikevaihtoveroineen vapaasti Tampereella toimitettavaksi toukokuussa (21. 2. 254 §).

Rakennusviraston osastopäälliköiden omalla vastuulla suoritettavien hankintojen ja urakoiden ylimmät rajat vahvistettiin seuraaviksi: tarveaineet (hankintaosasto) 6 milj. mk; työkalut, koneet ja muu kalusto (hankintaosasto) 1 milj. mk sekä urakat 2 milj. mk (7. 3. 320 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Ab. Julius Tallberg Oy:ltä 6 kpl Atlas-merkkisiä siirrettäviä dieselmoottorikäyttöisiä ilmanpuristimia, mallia FR4VP, hintaan 2 205 000 mk/kpl, josta myönnettiin 5 %:n alennus, vapaasti tehtaalla Linnavuoressa liikevaihtoveroineen, toimitettavaksi 3 kpl huhtikuun lopulla ja 3 kpl toukokuun lopulla (7. 3. 324 §).

Edustajakseen Tekniska Föreningen-yhdistyksen 75-vuotisjuhlaan lautakunta valitsi rakennusneuvos H. Sysimetsän (21. 3. 402 §).

Rakennusvirastoa kehotettiin antamaan kaksi kertaa vuodessa jäämäluettelo käsittelemättömistä asioista lautakunnalle; vuoden ensimmäinen luettelo oli annettava tammikuun kuluessa ja toinen elokuun puoliväliin mennessä. Kertomusvuoden elokuussa laadittavan luettelon yhteydessä oli jätettävä erikseen selostus valtuutettujen aloitteista (21. 3. 404 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Lokomo Oy:ltä Teräsmies 5—8 -merkkisen kaivuukoneen laitteineen hintaan 9 535 750 mk liikevaihtoveroineen vapaasti Tampereella toimitettavaksi maalis-huhtikuun vaihteessa tai viimeistään kesäkuussa 1955. Samalla lautakunta päätti kehottaa katurakennusosastoa tutkimaan kysymystä mainitunlaatuisten koneiden tehokkaasta käytöstä (28. 3. 435 §).

Lautakunta päätti antaa ruotsinkielisen työväenopiston rakennuksen suunnittelun arkkitehti W. Baeckmanille arkkitehtitaksan mukaisesta palkkiosta (28. 3. 444 §).

Nikkilän keskussairaalan maalaustyöt päätettiin antaa Maalaamo Zetterberg Oy:n suoritettaviksi hintaan 5 890 000 mk (4. 4. 485 §, 18. 4. 540 §); kaluston toimitus annettiin Oregon Oy:lle, hinta oli 2 991 365 mk (18. 4. 544 §).

Sähkölaitoksen tilaamien 14 muuntajarakennuksen rakentaminen päätettiin antaa urakalla Rakennus- ja insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy:n suoritettavaksi (18. 4. 545 §) sekä kuuden muuntajarakennuksen rakentaminen rakennusliike Volume Oy:lle, jonka yhteishinta näistä oli 6 200 000 mk (16. 5. 691 §); Kruununhaan muuntamoaseman maalaustyöt annettiin Veljekset Lehtinen Maalaamo Oy:lle, urakkahintana 3 740 000 mk (25. 4. 588 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin hankkimaan v. 1955 tarvitsemansa bitumiemulsiomäärä toiminimiltä Oy. Colas Ab., Oy. Ikopal Ab., Asfaltti Oy. Lemminkäinen sekä Rakennus-Oy. Cultor, tarjouksen mukaisin ehdoin ja siinä laajuudessa kuin osaston tarve, tehtaan toimituskyky ja emulsion laadun tarkkailusta saatavat kokemukset kulloinkin antavat aihetta (18. 4. 548 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Suomen Auto Oy:ltä 7 kpl Fordson-Major diesel-traktoreita sosialiministeriön vahvistamaan hintaan n. 402 000 mk/kpl (2. 5. 621 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Oy. Ekströmin koneliikkeeltä Bray Dualoader-merkkisen kuormauskoneen hintaan £ 1 671.—. fob Lontoo, toimitettavaksi 4—6 viikon kuluessa tuontilisenssin myöntämisestä ja maksettavaksi remburssilla sekä kaksi Jones KL22- merkkistä liikkuvaa nosturia katurakennusosaston esittämine lisälaitteineen hintaan £ 2 389.—./kpl ja yhden Jones KL44 -merkkisen liikkuvan nosturin lisävarusteineen hintaan £ 3 599.—. fob Lontoo, toimitettavaksi n. 8 viikon kuluessa remburssilla (2. 5. 623, 623a §).

Lautakunta oikeutti hankintaosaston tilaamaan Rolac Oy:ltä Jussi-keikkavaunun, mallia K23, hintaan 1 100 000 mk liikevaihtoveroineen vapaasti rautatievaunussa Varkaudessa toimitettavaksi heti (9. 5. 663 §).

Lautakunta päätti talorakennusosaston ehdotuksesta, edellyttäen, että tarvittava lisenssi saadaan, hyväksyä Grassos Machinenfabrieken N.V:n tarjouksen 7 ilmanjäähdyttäjästä putkistoineen hintaan Hfl 26 300:—, fob Rotterdam/Amsterdam, sekä oikeuttaa talorakennusosaston allekirjoittamaan sopimuksen (23. 5. 715 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston antamaan kertomusvuonna suoritettavat katujen päällystystyöt tarjouksia jättäneille liikkeille seuraavasti: Mannerheimintie—Kiskontien raitioteiden ylimenokohdan ja Tilkan sillan—Kiskontien välisiltä osilta Asfaltti Oy. Lemminkäiselle, Koskelantie Valtatie Oy:lle, Itämerenkatu Oy. Viarecta Ab:lle, Lauttasaarentie Rakennus Oy. Cultorille, Nurmijärventien pintakäsittely Asfaltti Oy. Lemminkäiselle, Kustaa Vaasantien pintakäsittely Rakennus Oy. Cultorille sekä Reijolantien valuasfaltointi Oy. Viarecta Ab:lle. Lisäksi oikeutettiin katurakennusosasto antamaan muut päällystystyöt eri liikkeiden suoritettaviksi (23. 5. 719 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan liikennelaitokselta 6 kpl autoradiopuhelimia yhteishintaan 2 125 650 mk sekä lisäksi suorittamaan hankintaan liittyviä asennus- ym. kustannuksia 570 000 mk (6. 6. 774 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Oy. W. Blumberg & Co Ab:ltä Faun-merkkinen lakaisukone hintaan $ 9 051, fob saksalainen satama, toimitusajan ollessa n. 6 viikkoa, maksuehdot remburssilla (6. 6. 776 §).

Hankintaosaston ehdotuksesta oikeutettiin osasto myymään Keinäsen Autoliike Oy:lle yksi astia kalsiumkloridia käypään hintaan (6. 6. 778 §).

Lautakunta oikeutti puisto-osaston siirtämään Siltasaarenkatu 12:n kohdalle istutetut lehmukset muualle talon purkamisen ja uudelleen rakentamisen vuoksi (6. 6. 779 §).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin tilaamaan tulevaa talvikautta varten tarvittavaa hiekoitushiekkaa J. V. Karlssonilta 30 000 m³ hintaan 575 mk/m³ tavanmukaisin ehdoin (13. 6. 812 §).

Lautakunta oikeutti hankintaosaston tilaamaan Oy. Suomen Sisu Ab:ltä kaksi Sisu K-25 -merkkistä kuorma-autonalustaa hintaan 1 725 000 mk/kpll iikevaihtoveroineen vapaasti Helsingissä ja Sören Berner & Co Oy:ltä kahdeksan De Soto S123 -merkkistä autoa hintaan n. 940 000 mk/kpl sekä kuusi De Soto S64 -merkkistä autoa hintaan n. 780 000 mk/kpl, siten että Sören Berner & Co Oy:ltä tilattavien autojen lopulliset hinnat vahvistaisi sosiaaliministeriön hinta-osasto (13. 6. 815 §).

Talin puhdistuslaitosta varten lautakunta päätti tilata Yleiseltä Insinööritoimistolta esipuhdistusaseman koneiston hintaan 7 474 000 mk, likavesipumput ja vesiaseman putkiston hintaan 21 318 000 mk, ilmastuslaitteet ja palautuslietepumput hintaan 13 499 000 mk sekä kaksi 100 m³:n kaasusäiliötä hintaan 3 640 000 mk, mikäli tarkoitukseen saataisiin Tanskan valuuttaa, tai kiinteään hintaan 5 441 000 mk; G. W. Berg & Co:lta lietteenkäsittelylaitteet hintaan 8 381 000 mk, lietteenlämmityslaitteet hintaan 2 867 000 mk sekä kaasunpuhdistusaseman koneiston hintaan 3 299 000 mk; kaikki em. tilaukset toimitettaviksi vapaasti paikoilleen asennettuina (13. 6. 840 §). Voima- ja lämpöaseman koneistoksi tilattiin Oy. S. G. Tuderuksen tarjoamat kaksi National R4AP8 -merkkistä moottoria generaattoreineen ja lisätarvikkeineen hintaan 18 635 000 mk Talissa asennettuna sekä vuoden takauksella. Puhdistamoon tulevat mittarit päätettiin tilata Oy. E. Sarlin Ab:ltä hintaan 2 698 304 mk + liikevaihtovero Talissa asennettuna, kytkettynä ja käynnistettynä sekä lisäksi hälytyslaitteet n. 200 000 mk:n arviohintaan (4. 7. 944 §). Puhdistamon koneaseman nosturi päätettiin tilata Kone Oy:ltä, hinta 1 036 000 mk + liikevaihtovero (31. 10. 1 555 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tekemään hankintasopimus kaupungin laitoksia varten tulevaksi lämmityskaudeksi Oy. Esso Ab:n kanssa polttoöljystä n:o 2 hintaan 10: 68 mk/kg kiinteistöihin ja 10: 38 mk/kg Otso-laivaan sekä Oy. Shell Ab:n ja Petko Ab:n kanssa polttoöljystä n:o 4 hintaan 7: 30 mk/kg (27. 6. 882 §). Myöhemmin lautakunta muutti päätöstään hyväksyen polttoöljy n:o 4:n hinnaksi 7: 70 mk/kg (12. 9. 1 270 §).

Lautakunta oikeutti hankintaosaston luovuttamaan Rakennusliike Aatto Huhtille 1 000 l:n Kaiser-merkkisen betoninsekoittajan, sillä ehdolla että ennen luovutusta asianomainen antoi pankkitakuun, joka vastasi määrältään sekoittajan arvoa vakuudeksi siitä, että kaupunki sai tilalle kuukauden kuluessa luovutuksesta maahan saapuvan samanlaisen sekoittajan (4. 7. 921 §).

Hankintaosasto oikeutettiin vahvistamaan Oy. Esso Ab:n hankintatarjous, joka koski 750 000 l bensiiniä hintaan 30: 38 mk/l liikevaihtoveroineen sekä 120 000 l moottoripetroolia hintaan 16: 20 mk/l liikevaihtoveroineen vapaasti säiliössä Helsingissä toimitettavaksi n. 1 vuoden kuluessa (1. 8. 1 041 §).

Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan Konetuote Oy:ltä kaksi Eagle-merkkistä kaivontyhjennysautoa korotettuun hintaan 1 833 900 mk/kpl (20. 6. 857 §, 1. 8. 1 042 §).

Lautakunta päätti antaa talorakennusosaston entiselle koneinsinöörille Y. Laaksoselle tehtäväksi ammattikoulun saniteetti- ja konetöiden loppuvalvonnan 20 000 mk:n ja lastensairaalan osalta vastaavan tehtävän 120 000 mk:n suuruisesta korvauksesta. Korvaukset maksettiin ao. rakennusmäärärahoista (1. 8. 1 072 §).

Lauttasaaren äitiysneuvola- ja kirjastorakennukseen tulevien lämpö-, ilmanvaihto- ja viemärilaitteiden työn suoritus päätettiin antaa toiminimi Oy. Vesijohtolalle urakkasummaan 3 094 500 mk (1. 8. 1 073 §).

Osuuskunta Suomen Messuille annettiin lupa sijoittaa mainosilmapallo Savilan pumppuasema-alueelle 20. 9. — 11. 10. väliseksi ajaksi, sillä ehdolla että osuuskunta vastasi kaikesta mahdollisesta vahingosta ja kustannuksista (29. 8. 1 179 §).

Hankintaosasto oikeutettiin ostamaan Oy. Metro-Auto Ab:ltä Pobeda-merkkinen henkilöauto hintaan 628 180 mk toimitettavaksi heti varastosta Helsingissä, mikäli kaupunginhallitus hyväksyisi ko. auton hankittavaksi (5. 9. 1 214 §).

Hankintaosasto oikeutettiin sopimaan Oy. Shell Ab:n kanssa n. 750 tonnin suuruisen

kaasuöljymäärän toimittamisesta rakennusviraston ja muiden kaupungin laitosten tarvetta varten hintaan 16: 40 mk/kg ja muutoin sovituin ehdoin (19. 9. 1 295 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Helsingin kaupungin rakennusviraston työpajan ammattiosaston pitämään toistaiseksi kuukausikokouksiaan työpajan ruokailuhuoneessa kunkin kuukauden viimeisenä maanantaina klo 16.15 alkaen (26. 9. 1 333 §).

Hankintaosasto oikeutettiin sopimaan Oy. Esso Ab:n kanssa 2 000 tonnin suuruisen määrän polttoöljyä n:o 4 toimittamisesta Suvilahden voimalaitokselle hintaan 7: 30 mk/kg sekä sovituin ehdoin (26. 9. 1 347 §).

Talorakennusosasto oikeutettiin tilaamaan arkkitehti A. Blomstedtilta suomenkielisen työväenopiston lisärakennuksen lopulliset suunnitelmat arkkitehtitaksan mukaisesta palkkiosta (17. 10. 1 456 §).

Lautakunta päätti tilata sanoma- ja aikakauslehdet v:ksi 1956 rakennusvirastoon esityksen mukaisesti (31. 10. 1 532 §).

Kivelän sairaalan hermotautirakennuksen ja uuden lämmönjakelukeskuksen lämmitys-, ilmanvaihto- ja saniteettilaitteiden suunnitelma päätettiin tilata Insinööritoimisto Torsten Kranckilta (31. 10. 1 540 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa rakennusviraston työpajan ammattiosaston pitämään joulujuhlansa työpajan ruokalahuoneistossa 10. 12. (5. 12. 1 776 §).

Länsisataman huoltorakennuksen perustyöt päätettiin antaa urakalla Rakennusinsinööritoimisto Erkki Paloheimo & Co:n suoritettavaksi toiminimen tarjoamaan hintaan 8 553 500 mk (12. 12. 1 805 §).

Lautakunta päätti antaa korttelissa n:o 303 olevissa kahdessa puurakennuksessa suoritettavat putkityöt Suomen Hissi ja Lämpöjohto Oy:lle 5 350 000 mk:n urakkahintaan (12. 12. 1 806 §).

Lautakunta päätti hankintaosaston esityksestä oikeuttaa osaston hyväksymään Oy. Petko Ab:n ilmoittaman hinnankorotuksen polttoöljylle n:o 4 2: 20 mk/kg, Oy. Shell Ab:n ilmoittaman hinnankorotuksen polttoöljylle n:o 4 n. 2 mk/kg sekä Oy. Esso Ab:n ilmoittaman hinnankorotuksen polttoöljylle n:o 2 —: 90 mk/kg (19. 12. 1 838 §).

Lautakunta päätti kehottaa rakennusvirastoa neljännesvuosittain esittämään lautakunnalle selvityksen omien autojen käytöstä virkamatkoihin sekä päätti ottaa huomioon seuraavana vuonna talousarvioehdotusta laatiessaan lautakunnan jäsenen Salaman ehdotuksen kyseisen menoerän merkitsemisestä erillisenä talousarvioon (30. 12. 1 876 §).

Luonnospiirustukset Haagan tontille n:o 1 korttelissa n:o 29084 rakennettavaa paloasemaa varten päätettiin tilata professori A. Pernajalta (30. 12. 1 884 §).

Hankintaosaston suorittamat lippujen ja lipputankojen vuokraukset kertomusvuoden aikana hyväksyttiin (10. 1. 34 §, 7. 2. 170 §, 7. 3. 321 §, 18. 4. 535 §, 9. 5. 661 §, 6. 6. 768, 771, 773 §, 4. 7. 920 §, 15. 8. 1 115 §, 29. 8. 1 189 §, 5. 9. 1 212 §, 3. 10. 1 366 §, 7. 11. 1 579 §, 5. 12. 1 775 §).

Lippujen, lipputankojen, viirien, soihtujen, penkkien, pöytien, laululavojen sekä tervapatojen uudet vuokrat vahvistettiin (6. 6. 770 §).

Hankintaosasto oikeutettiin antamaan vuokralle erilaisia koneita ym. seuraavasti: 10 nostotaljaa puolustusministeriölle, vuorokausivuokra 100 mk/kpl (18. 4. 532 §); 200 l:n kourakauha urakoitsija J. Karlssonille, vuokra 750 mk/vrk tavanmukaisin sekä eräin lisäehdoin (4. 7. 923 §); käsikäyttöinen nosturi panostaja H. Ilmoselle 50 mk:n vuorokausivuokrasta (4. 7. 924 §) sekä pastori P. Päivänsalolle 100 mk:n vuorokausivuokrasta (5. 9. 1 213 §); betoninsekoittajaa vuokrattiin autonkuljettaja P. Pihlille (1. 8. 1 046 §), koneenkäyttäjä E. Rautiaiselle (1. 8. 1 047 §), rakennusmestari O. Krögerille (15. 8. 1 132 §) sekä viilaaja O. Turulle (22. 8. 1 134 §). Vuokrausehdot olivat tavanmukaiset, vuokra vaihteli 250—750 mk/vrk; sammakkopumppu vuokrattiin Puistolan Puistotien huvilanomistajille, vuokra 250 mk/vrk (1. 8. 1 059 §) sekä keskipakois- ja imukalvopumppu eversti luutnantti H. Vihtolille, molemmat 250 mk:n vuorokausivuokrasta (5. 9. 1 216 §); käsikäyttöinen jyrä vuokrattiin Idrottsföreningen Kamraterna sekä Helsingfors Skridskoklubb -nimisille yhdistyksille, vuokrana 50 mk/vrk (14. 11. 1 624, 1 625 §); ilmanpuristin vuokrattiin seuraaville henkilöille: rakennusmestari K. Böstman, panostaja R. Wink, koneenkäyttäjä A. Aatrala, porari E. Nyholm, autonkuljettaja A. Kuikka, rakennusmestari V. Virtanen, kirvesmies L. Heinonen, rakennusmestari L. Tohka, palokorpraali A. Ahlfors, kanslianhoitaja A. Purhonen, autoilija H. Stellberg, aputyöntekijä J. Lindroos, talonmies P. Suonikko, autonkuljettaja H. Helenius, peltiseppä Y. Kankkunen, palomes-

tari O. Lyly sekä konemestari Y. Sädevirta. Vuorokausivuokra oli 2 500 mk, vuokrausehtojen mukaan suoritti vuokraaja kuljetuskustannukset, poltto- ja voiteluaineiden hinnat sekä koneenkäyttäjän palkan ja sitoutui vastaamaan koneelle mahdollisesti aiheutuneesta vahingosta (16. 5. 687, 688 §, 13. 6. 839 §, 20. 6. 860 §, 1. 8. 1 045, 1 058 §, 8. 8. 1 082, 1 083 §, 22. 8. 1 137 §, 29. 8. 1 186, 1 191 §, 5. 9. 1 208, 1 211, 1 215 §, 12. 9. 1 252 §, 19. 9. 1 292, 1 305 §, 26. 9. 1 331 §).

Edellisten lisäksi oikeutettiin hankintaosasto antamaan vuokralle konttorikoju Helsingin kirkkojen yhteisen kokouksen toimikunnalle, vuokra 150 mk/vrk (29. 8. 1 187 §); neljä käymäläkojua Helsingin Vapputoimikunnalle (18. 4. 559 §) sekä yhden käymäläkojun Helsingin Luistelijat -nimiselle yhdistykselle (28. 11. 1 717 §) edelliset 100 mk:n ja jälkimmäinen 50 mk:n vuorokausivuokrasta; tanssilava vuokrattiin Herttoniemen oppikouluyhdistykselle, vuokra 1 500 mk/vrk kuljetuskustannuksineen (13. 6. 814 §); 200 puistonpenkkiä, vuokra 25 mk/vrk, ja 200 paperikoria, vuokra 10 mk/vrk, vuokrattiin Suomen Messut osuuskunnalle (5. 9. 1 209 §); 200 m kumiletkua vuokrattiin 300 mk:n vuorokausivuokrasta Helsingin Vapputoimikunnalle (25. 4. 572 §); lumiaitaa vuokrattiin Suomen Ilmailuliitolle 350 m, Idrottsföreningen Kamraterna -nimiselle yhdistykselle 1 000 m, Fennada Filmi Oy:lle 400 m, Helsingin Kisaveikoille 500 m sekä Suomen Autoklubille 50 m (23. 5. 710 §, 27. 6. 883, 884 §, 19. 9. 1 294 §, 26. 9. 1 332 §); vuokra vaihteli 1: 50 — 6 mk/vrk. Suomen Demokratian Pioneerien Liitolle luovutettiin 700 m lumiaitaa vuokratta sekä samoin Pelastusarmeijalle 65 m (6. 6. 772 §, 20. 6. 859 §).

Hankintaosasto oikeutettiin myymään käytöstä poistettua irtaimistoa mm. seuraavasti: Svedala-merkkinen kivenmurskaaja herra T. Niemiselle 65 000 mk:n hinnasta (7. 3. 322 §); ompelukone kalustonhoitaja I. Holmströmille 2 000 mk:n hinnasta (29. 8. 1 190 §); Chrysler-merkkinen henkilöauto ylikonemestari H. Vauhkoselle 150 000 mk:sta (24. 10. 1 481 §) sekä kärkilumiaura herra A. Blombergille 30 000 mk:sta (12. 12. 1 802 §).

Lautakunta oikeutti hankintaosaston myymään varastossa olevan käytöstä poistetun irtaimiston huutokaupalla kertomusvuoden toukokuun aikana (9. 5. 665 §).

Käyttövaroistaan lautakunta päätti myöntää 4 600 mk rakennusmestari K. Liljebergin ja 4 000 mk työnjohtaja R. Hakalan hautajaistilaisuuksissa laskettavia seppeleitä varten (14. 2. 221 §, 4. 7. 943 §); 5 500 mk diplomi-insinööri T. Tarkalle teknillisen hygienian luentokursseille osallistumista varten (25. 4. 592 §) sekä 24 000 mk rakennusmestarien G. Böstmanin, H. Holmbergin ja O. Sundholmin osallistumista varten työnjohtajien johtamistaidollisiin kursseihin (28. 11. 1 733 §). Lisäksi päätettiin lautakunnan käyttövaroista suorittaa lautakunnan eräitä tutustumiskäyntejään varten käyttämän liikennelaitoksen linja-auton vuokrakustannukset (11. 8. 1 087 §, 22. 8. 1 142 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka mm. koskivat: määrärahojen ja lisämäärärahojen puitteissa suoritettavia korjaus-, muutos- ja uudistöitä ym. sairaaloissa (10. 1. 26 §, 9. 5. 657, 658 §, 23. 5. 713 §, 3. 10. 1 367 §), kansakouluissa (24. 1. 110 §, 16. 5. 690 §, 29. 8. 1 183 §, 12. 9. 1 260 §, 17. 10. 1 457 §, 7. 11. 1 590 §, 28. 11. 1 720 §) ja Toivolan koulukodissa (14. 11. 1 640 §), syväjäädyttämössä (14. 2. 212 §, 15. 8. 1 130 §), vanhusten asuntoloissa (2. 5. 631 §, 23. 5. 727 §), pääpaloasemalla (4. 7. 932 §, 5. 9. 1 218 §) ym. virastoissa ja rakennuksissa (14. 3. 356 §, 18. 4. 539, 549 §, 2. 5. 629 §, 23. 5. 717 §, 29. 8. 1 180a §, 24. 10. 1 476, 1 494 §, 7. 11. 1 575 §, 28. 11. 1 721, 1 724 §, 12. 12. 1 804 §, 30. 12. 1 880 §); eräiden yksityisten ym. vahingonkorvausanomuksia (10. 1. 29 §, 14. 3. 358 §, 6. 6. 795 §, 19. 12. 1 829 §); valtioneuvostoa, Suomen Pankkia ja valtionarkistoa varten louhittujen kalliosuojien tunneleita koskevan kaupunginhallituksen päätöksen eräiden kohtien muuttamista (10. 1. 29a §); määrärahojen siirtoa sekä tilien ylittämisoikeutta (10. 1. 36 §, 24. 1. 108 §, 31. 1. 143a, 151, 152 §, 7. 2. 180 §, 4. 7. 933 §, 12. 9. 1 251 §, 31. 10. 1 533, 1 554 §, 14. 11. 1638, 1 645 §, 21. 11. 1 668 §, 28. 11. 1 719 §, 12. 12. 1 797, 1 813 §, 19. 12. 1 827 §, 30. 12. 1 877 §); Oulunkylän varastoalueen rakennussuunnitelman ym. hyväksymistä (10. 1. 39 §); piirustusten hyväksymistä (24. 1. 112 §, 21. 2. 246, 247 §, 14. 3. 361 §, 28. 3. 439 §, 18. 4. 537 §, 2. 5. 624, 625 §, 5. 12. 1 762, 1 763 §); eräiden määrärahojen käyttöoikeutta sekä suoritettujen töiden kustannusten maksamista (24. 1. 121 §, 31. 1. 150, 153 §, 4. 4. 488 §, 2. 5. 628 §, 13. 6. 832 §, 12. 9. 1 259 §, 31. 10. 1 538 §, 21. 11. 1 675 §, 19. 12. 1 828 §, 30. 12. 1 885 §); maksettavaksi määrättyjen vahingonkorvausten tai sakkojen korvaamista ao. henkilöille (31. 1. 139, 149 §, 10. 10. 1 428 §); katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä sekä määrärahojen saamista tarkoitukseen (7. 2. 181, 182 §, 21. 2. 255 §, 14. 3. 374, 375, 376 §, 28. 3. 456 §, 25. 4. 590 §,

16. 5. 696, 700 §, 15. 8. 1 122 §, 10. 10. 1 417 §, 17. 10. 1 462 §, 14. 11. 1 628 §, 21. 11. 1679 §, 5. 12. 1 767 §, 19. 12. 1 832 §, 30. 12. 1 906 §); Maunulan saha-, höyläämö- ja kuivaamorakennusten myyntiä sekä koneiston ym. luovutusta (14. 2. 210a §, 28. 2. 299 §); Vallilan muuntoaseman rakennussuunnitelmaa (28. 2. 286 §); lautakunnan talousarvioehdotusta (28. 3. 433 §, 26. 8. 1 146 §); tuhoutuneen omaisuuden poistamista luetteloista tai korvaamista (25. 4. 589 §, 23. 5. 720 §, 15. 8. 1 114 §, 19. 9. 1 300 §, 3. 10. 1 373 §, 14. 11. 1 637 §); pysäköimisautomaattien hankintaa (9. 5. 651 §); Kaupunkiliiton ansiomerkkien jakoa henkilökunnalle (16. 5. 683 §); yleisiä käymälöitä (6. 6. 789 §, 8. 8. 1 081 §); Aleksis Kiven patsaan ympäristön järjestelyä (13. 6. 813 §, 29. 8. 1 185 §); rakennusviraston huoneistoym. tiloja (20. 6. 852, 853 §, 19. 12. 1 824 §); talorakennus-, katurakennus- ja puisto-osaston rakennusohjelmaa (30. 6. 887 §); katujen puhtaanapitokysymyksiä (3. 10. 1 365 §, 12. 12. 1 799 §, 30. 12. 1 895 §); työaikaa rakennusviraston töissä pimeänä vuodenaikana (10. 10. 1 418 §); määrärahan myöntämistä kertomusvuoden työttömyystöitä varten (24. 10. 1 489 §); koillisen runkotien osan pituusleikkauksen vahvistamista (14. 11. 1 631 §); selvitystä kaupungin kiinteistöjen tasakattojen rakenteesta ja korjaamisesta (21. 11. 1 674 §); talorakennusosaston v:ien 1955—1956 työllisyystilanteen aiheuttamia toimenpiteitä (21. 11. 1 676 §); Oulunkylän asemakaava-alueen osan viemäröimissuunnitelmaa sekä viemäröimiskustannusten osittelua (19. 12. 1 835, 1 836 §) sekä Herttoniemen jätevesipuhdistamon suunnitelman hyväksymistä (19. 12. 1 837 §). Lisäksi annettiin lukuisia lausuntoja viranhaltijain ja työntekijäin palkkakysymyksistä, opintomatkalle lähettämisestä tai kursseihin osallistumisesta, virkojen perustamisesta tai täyttämisestä sekä virkavapauden myöntämisestä ym.

Lausuntoja kaupungihallitukselle, lautakunnille ym. annettiin asioista, jotka mm. koskivat: rakennus-, muutos-, korjaus- ym. töitä sekä hankintoja syväjäädyttämössä (14. 2. 213 §, 4. 4. 481 §), sairaaloissa (14. 2. 222 §, 14. 3. 371 §, 18. 4. 542, 543 §, 6. 6. 796 §, 13. 6. 831 §, 20. 6. 871—873 §, 4. 7. 927 §, 12. 9. 1 262 §, 19. 9. 1 299 §, 3. 10. 1 368 §, 17. 10. 1 451 §, 14. 11. 1 636 §), kunnalliskodissa (21. 2. 249 §, 4. 4. 478 §, 1. 8. 1 035 §), kansa- tai ammattikouluissa (14. 3. 372 §, 18. 4. 541 §, 6. 6. 788 §, 13. 6. 830, 836 §, 4. 7. 928, 929 §, 1. 8. 1 037, 1 040 §, 29. 8. 1 181 §, 3. 10 1 383 §, 7. 11. 1 576 §), kirjastoissa (4. 4. 479 §, 12. 9. 1 261 §), lastenkodeissa ja -tarhoissa (4. 4. 480, 483 §, 4. 7. 926, 930 §, 3. 10. 1 369 §, 14. 11. 1 635 §), paloasemilla (4. 7. 931 §, 5. 12. 1 765 §) sekä muissa rakennuksissa ja laitoksissa (10. 1. 22 §, 21. 2. 251 §, 4. 4. 484, 487 §, 23. 5. 728 §, 20. 6. 874 §, 1. 8. 1 036 §); puisto- ja istutustöitä (10. 1. 42 §, 7. 2. 172, 174 §, 2. 5. 617 §, 6. 6. 781, 783—785 §, 20. 6. 854 §, 4. 7. 918 §, 1. 8. 1 069 §, 29. 8. 1184 §, 5. 9. 1 230 §, 26. 9. 1 329, 1 330 §, 14. 11. 1 623 §); pysäköintimittarien sijoitusta (17. 1. 83 §); kaupungin työturvallisuustoiminnan järjestämistä (24. 1. 106 §); asemakaavaehdotuksia (24. 1. 113 §, 14. 2. 230, 231 §, 4. 4. 490 §); puistoalueen luovutusta Mäkelän kansakoulun käyttöön (24. 1. 122 §); kunnallisten sauna- ja pesulaitosten perustamista (31. 1. 142 §, 14. 3. 362, 363 §); pintaveden puhdistuslaitoksen rakentamista Nikkilän sairaalaa varten (14. 2. 215 §); avustusanomuksia (21. 2. 252 §, 7. 3. 333 §); kaupungin rakennustöissä esiintyneitä epäkohtia koskevaa välikysymystä (28. 2. 300 §); eräiden talorakennusosaston työntekijöiden irtisanomista (28. 2. 288 §); vahingonkorvausasioita (28. 2. 280 §, 7. 3. 332 §, 6. 6. 798 §, 1. 8. 1 061—1 068 §, 19. 9. 1 303 §, 10. 10. 1 428 §, 21. 11. 1 680 §, 30. 12. 1 893 §); Katajanokan II varastorakennuksen suunnittelukilpailua (7. 3. 327 §); Alkoholiliikkeen pistoraiteen alueen puhtaana- ja kunnossapitokorvauksen perimistä (14. 3. 357 §); puhtaanapito-osaston käytössä olevien alueiden vuokria (14. 3. 359 §); poliisitalojen rakentamista (14. 3. 366 §, 5. 9. 1 222 §); valtionavun anomista kunnallisille rakennushankkeille (14. 3. 367 §); rakennusten kattamisessa etenkin tasakatoille asetettavaa takuuaikaa (21. 3. 412 §); alueen vuokralleantoa Verkkosaaresta (4. 4. 473 §); puutarhatuotteiden tukkukauppa-alueen varaamista (4. 4. 476 §); Kauppatorin rannan vartijakojun uusimista (4. 4. 486 §); piirustusten hyväksymistä (4. 4. 497 §, 6. 6. 790 §, 13. 6. 824—826 §, 20. 6. 870, 876 §, 1. 8. 1 071 §, 15. 8. 1 129, 1 131 §, 14. 11. 1 634 §); Lauttasaaren katu- ja viemärikustannusten osittelua (2. 5. 633—635 §, 7. 11. 1 584 §); katujen rakennus- ja kunnostustöitä (9. 5. 659, 660 §, 4. 7. 936 §, 1. 8. 1 029 §, 15. 8. 1 120 §, 29. 8. 1 177 §); höyläämön ja kuivaamon rakentamista Oulunkylän varastoalueelle (9. 5. 666 §); elintarvikekeskuksen uuden tehtaan ja varaston rakentamista (23. 5. 711 §); nuorison liikennekulttuurin tehostamista (23. 5. 726 §); urheilu- ja leikkikenttien sekä leikkipaikkojen rakentamista ja kunnostamista (13. 6. 818 §, 20. 6. 862, 864 §, 4. 7. 919 §); lämpö-

johtokanavien rakentamista (13. 6. 820 §, 21. 11. 1 678 §, 28. 11. 1 729 §); Stadionin etukentän pölynsidontaa (13. 6. 838 §); uimapaikkojen kunnostamista Tammisalossa (20. 6. 863 §); sosiaalivirastotalon rakentamista ja suunnittelukilpailun julistamista (20. 6. 869 §); Alppipuiston ulkoilmanäyttämön rakennussuunnitelmaa (4. 7. 934 §); Etelä-Kaarelan—Herttoniemen välisen puhelinkaapelin laskemista kaupunkialueelle (1. 8. 1 023 §); katupuhtaanapitokysymyksiä (1. 8. 1 026 §, 29. 8. 1 172 §, 12. 12. 1 798 §, 30. 12. 1 888, 1 891, 1 896 §); väestönsuojan rakentamista Kruununhaan muuntajarakennukseen (1. 8. 1 032 §); Selvaag-rakennustavan käyttöä (1. 8. 1 070 §); retkeilymajan rakentamista Stadionin pohjoiskaarteen alle (8. 8. 1 078 §); valituksia Pasilan kaatopaikan ympäristölleen aiheuttamista haitoista (29. 8. 1 174, 1 175 §); koillisen runkotien kaupungin alueelle rakennettavan jatkeen suunnitelman vahvistamista (29. 8. 1 176 §); edustajan valintaa Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätien hoitokuntaan (5. 9. 1 231 §); kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien v:n 1954 kertomuksia (12. 9. 1 246, 1 247, 1 248 §); lasten päiväkodin rakentamista Vartiokylään (19. 9. 1 297 §); nuorisotalon rakentamista Vallilaan (26. 9. 1 343 §); työväenopistojen rakennussuunnitelmia (26. 9. 1 344, 1 345 §); Lauttasaaren liikenneväylien parantamiskysymyksiä (3. 10. 1 375 §, 21. 11. 1 682, 1 683 §); Niittyläntien eräiden tonttien rakennuskustannusten korvauksia (3. 10. 1 381 §, 24. 10. 1 491 §); yleisiä käymälöitä, niiden poistamista tai rakentamista (10. 10. 1 419 §, 30. 12. 1 887, 1 889, 1 890, 1 894 §); kadonneiden työkalujen korvaamiskysymystä (17. 10. 1 448 §); Etelä—Suomen Voimaosakeyhtiön muuntajan kuljetuslupaa (24. 10. 1 486 §); hiekan varastointialueen vuokralleantoa (24. 10. 1 488 §); Veronmaksajain Keskusliiton kaupungin rakennus- ym. toiminnan tehostamista koskevia ehdotuksia (31. 10. 1 529 §); Långin puron alajuoksun perkaamista (31. 10. 1 550 §, 14. 11. 1 627 §); Tolarintien sadevesiojien täyttämistä (31. 10. 1 551 §); Tammisalon kiinteistönomistajien anomusta eräiden ko. alueella olevien puutteellisuuksien korjaamisesta (31. 10. 1 552 §); katu-, viemäri- ym. töiden antamista myös yksityisille urakoitsijoille (31. 10. 1 556 §, 12. 12. 1 812 §); uuden sillan rakentamista Hevossalmen yli (7. 11. 1 587 §); eri toimikuntien ja komiteain mietintöjä (8. 11. 1 593 §, 28. 11. 1 709 §, 5. 12. 1 759, 1 760 §, 30. 12. 1 870 §); aloitetta koneiden ym. hankinnoissa noudatettaviksi ohjeiksi (21. 11. 1 665 §); ammattioppisopimuksia koskevaa kaupunginreviisorin esitystä (21. 11. 1 667 §); puolustuslaitoksen hallintaan kuuluvien kaupungin alueella olevien saarien asunto- ym. olosuhteita (28. 11. 1 708 §); rakennusviraston työsopimussuhteessa olevien rakennusmestarien ja työnjohtajien palkkauskysymyksiä (28. 11. 1 711 §, 5. 12. 1 761 §); eräiden virkanimikkeiden muuttamisesitystä (12. 12. 1 795 §); järjestelytoimiston ehdotusta työntekijäin työkirjaksi (30. 12. 1 871 §); kuorma-ajurien taksan korottamista (30. 1. 1 874 §) sekä virastotalon rakentamista Kruununhakaan (30. 12. 1 879 §).

Edellä olevien lisäksi lautakunta antoi joukon lausuntoja, jotka koskivat: viemärien ja vesijohtojen rakentamista sekä yksityisten anomuksia niiden käyttö-, yhdistämis- tai rakennuslupien myöntämisestä; kortteleiden korkeustasojen vahvistamista; katujen risteysten järjestelyä; katujen levitystä; pysäkkien sijoitusta sekä suojakorokkeiden tai -kaiteiden rakentamista; kylä- ym. teiden rakentamista tai kunnossapitoa sekä kaupungin osallistumista ko. kustannuksiin; erilaisia autoliikennettä koskevia kysymyksiä, kuten liikennelupa-anomuksia, autojen painorajan määräämistä yms.

Rakennusvirasto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri W. Starckin johdolla rakennusvirasto, joka jakautui kanslia-, talorakennus-, katurakennus-, puisto-, hankinta-, puhtaanapito- sekä tiliosastoihin.

Rakennusviraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 421.

Rakennusviraston viranhaltijat. Avoimena olleisiin virkoihin valittiin kertomusvuonna eri osastoihin seuraavat viranhaltijat:

Kansliaosastoon: 29. palkkaluokan asiamiehen virkaan varatuomari T. J. Lehtinen 1.6.

Talorakennusosastoon: 30. palkkaluokan arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehti H. Mether-Borgström 18. 3., kahteen 26. palkkaluokan arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehdit H. E. Ijäs ja E. Larkka, molemmat 1. 5., 27. palkkaluokan koneinsinöörin virkaan diplomi-insinööri A. Jokela 1. 10., 23. palkkaluokan osastosihteerin virkaan varatuomari H. E. Quick 3. 9., 19. palkkaluokan osastokamreerin virkaan kirjanpitäjä G. B. Forsblom

1. 4., 19. palkkaluokan piirtäjäksi V. Tuhkanen 16. 11., 14. palkkaluokan kirjanpitäjäksi R. Koskela 1. 5. sekä rakennusmestariksi P. Helenius sopimuspalkalla 13. 2.

Katurakennusosastoon: 30. palkkaluokan piiri-insinöörin virkaan diplomi-insinööri K. P. Suomela 1. 5., kolmeen 25. palkkaluokan apulaisinsinöörin virkaan diplomi-insinööri A. J. Aarvala 1. 5. sekä insinöörit E. B. Jantunen 1. 7. ja E. A. Pietikäinen 1. 6., 23. palkkaluokan osastosihteerin virkaan varatuomari R. K. Hartio 1. 10.

Hankintaosastoon: 24. palkkaluokan apulaishankintapäällikön virkaan toimistopäällikkö U. E. Tervonen 4. 4., 29. palkkaluokan työpajainsinööriksi insinööri E. V. Katajisto v:n 1956 alusta lukien, 9. palkkaluokan toimistoapulaisiksi P. Holm 16. 11. ja A. Huuskonen 1. 12.

Tiliosastoon: 15. palkkaluokan kirjanpitäjän virkaan E. Rosenberg 16. 5.

Rakennusviraston eri osastoista erosivat tai siirtyivät eläkkeelle seuraavat henkilöt:

Kansliaosastosta: asiamies R. O. Parviainen 31. 5.

Talorakennusosastosta koneinsinööri Y. G. Laaksonen 31. 7., osastokamreeri H. E. Sylvander 30. 4., rakennusmestari O. Jäntti 1. 4. sekä toimistoapulainen K. Ruotsalainen 4. 4.

Katurakennusosastosta: piirtäjä G. Zschauer 8. 4. ja toimistoapulainen T. Airas 17. 12.

Hankintaosastosta: työpajainsinööri P. K. Lappalainen 18. 9., esimies U. Telin 1. 4., varastonhoitaja E. G. Kurejoki 1. 11. sekä toimistoapulaiset E. Helenius 30. 9. ja K. Sirel 31. 10.

Puhtaanapito-osastosta: apulaispuhtaanapitopäällikkö K. G. Andersson 12. 7.

Tiliosastosta: kirjanpitäjä G. B. Forsblom 30. 3.

Talorakennusosaston rakennusmestari H. Eriksson kuoli 26. 1.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta taulukosta ilmenee rakennusviraston eri osastojen työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puistoosasto	Hankintaosasto	Yhteensä
Tammikuu	1 354	1 062	1 035	116	257	3 824
Helmikuu	1 451	1 048	985	134	255	3 873
Maaliskuu	1 551	961	967	128	246	3 853
Huhtikuu	1 442	825	940	155	246	3 608
Toukokuu	1 404	671	944	380	245	3 644
Kesäkuu	1 167	628	999	481	243	3 518
Heinäkuu	1 162	627	1 023	463	239	3 514
Elokuu	1 150	636	999	403	236	3 424
Syyskuu	1 140	606	966	395	238	3 345
Lokakuu	1 130	603	918	339	238	3 228
Marraskuu	1 128	610	879	278	239	3 134
Joulukuu	1 100	1 006	880	134	238	3 358

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 4 218 työntekijälle yhteensä 84 205 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puistoosasto	Hankintaosasto	Yhteensä
1	4	—	238	46	—	288
2	6	6	159	42	—	213
3	8	5	111	39	—	163
4	9	5	76	47	—	137
5	5	20	68	74	—	167
6	2	6	36	23	2	69
7	2	3	38	5	2	50
8	—	2	12	5	1	20
9	3	4	29	3	—	39
10	9	5	25	1	1	41
11	6	2	7	4	—	19
12	12	11	45	8	6	82
13	—	1	9	3	—	13

Lomapäivien luku	Katura-rakennus-osasto	Puhtaanapito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Yhteensä
14	3	1	8	3	—	15
15	7	2	12	3	1	25
16	3	1	10	3	3	20
17	3	—	2	2	—	7
18	17	37	42	6	6	108
19	4	1	5	—	1	11
20	8	3	10	3	1	25
21	52	44	76	19	22	213
22	10	7	10	1	1	29
23	3	—	—	—	—	3
24	10	8	8	—	1	27
25	42	57	57	5	19	180
26	34	26	48	10	15	133
27	318	162	320	103	94	997
28	2	—	—	2	—	4
29	9	—	—	1	—	10
30	503	179	151	79	69	981
31	14	—	—	—	—	14
32	24	—	—	—	—	24
33	29	—	1	—	1	31
34	10	—	—	—	—	10
35	7	—	—	—	—	7
36	42	—	1	—	—	43
Lomaa nauttineita yhteensä	1 220	598	1 614	540	246	4 218
Lomapäiviä yhteensä	33 046	14 393	22 813	7 613	6 340	84 205

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 920 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 13 235 280 mk. Invalideiksi joutuneen 3 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon 7 314 720 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat näinollen yhteensä 20 550 000 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden lopussa kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, kahdeksan 30. palkkaluokan arkkitehtiä, kuusi 28. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 26. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 30. palkkaluokan rakennusinsinööriä, 28. palkkaluokan rakennusinsinööri, 25. palkkaluokan rakennusinsinööri, 30. palkkaluokan koneinsinööri, 28. palkkaluokan koneinsinööri, 27. palkkaluokan koneinsinööri, viisi piirtäjää, lämmöntarkkailija, osastosihteeri, osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti ja yhdeksän toimistoapulaista. Eräitä avoinna olevia virkoja hoitivat viransijaiset.

Osaston palveluksessa oli lisäksi tilapäisesti arkkitehtejä, sisustusarkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksen hoitaja ja vahtimestari, jotka palkattiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Henkilökuntaan kuului vielä 35 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Eräät kiireelliset rakennussuunnittelut oli edelleen uskottava yksityisille arkkitehtitoimistoille. Samoin oli välttämätöntä käyttää urakoitsijaliikkeitä eräiden töiden suorituksessa.

Kertomusvuonna suoritettiin uudisrakennustöitä ja suuria muutos- ja lisärakennustöitä, jotka jatkuivat v:een 1956, seuraavissa laitoksissa ja rakennuksissa: lastensairaala, Nikkilän sairaalan keskusrakennus, Koskelan kunnalliskodin uudet henkilökunnan asuntolat sekä A- ja C-rakennukset, Tervalammen työlaitos, Lauttasaaren kansakoulun siipirakennus, Pohjois-Haagan ja Maunulan kansakoulut sekä ent. Fordin tehdasrakennus.

Kertomusvuonna loppuun suoritetuista uudis-, muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntolat ja uusi laboratorio-osasto,

Auroran sairaalan hoitohenkilökunnan asuntolat, tuberkuloosiparantolan lämpökeskus, Nikkilän sairaalan vedenpuhdistuslaitos ja vesitorni, Metsolan, Taivallahden, Tehtaankadun ja Etelä-Kaarelan kansakoulut, poikien ammattikoulu, Vallilan kesäteatterin sekä Brahen leikkipuiston kaitsijarakennus.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennuksista mainittakoon Mariankatu 22:n muuntamorakennus, 21 muuta muuntamorakennusta sekä Maunulan leikkipuiston rakennus.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 985 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 888 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 1 035 työntekijää, 23. — 29. 1. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 862 työntekijää (939 v. 1954).

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 236 028 080 mk:n suuruinen määräraha. Näiden töiden kustannukset nousivat 217 960 150 mk:aan, joten määrärahan säästö oli 18 067 930 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu yhteensä 1 590 774 400 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 205 723 246 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:sta 1954 määrärahoja yhteensä 536 494 540 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 333 491 118 mk:aan. Määrärahan säästöstä, 203 003 422 mk, siirrettiin 195 048 352 mk v:een 1956 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös, 7 955 070 mk, palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi suoritettiin töitä, joita varten määräraha oli myönnetty kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritetuista töistä laskutettiin yhteensä 216 295 675 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 1 973 470 189 mk:aan (2 029 280 975 mk v. 1954).

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 686 535 858 mk v:een 1956.

Osasto käsitteli 1 203 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan hallintoelimille.

Kesälomaa myönnettiin 1 614 työntekijälle (1 737 v. 1954), yhteensä 22 813 päivää. Kustannukset mainituista lomista olivat 38 034 721 mk (36 731 194 mk v. 1954). Sairaslomien kustannukset olivat 20 991 011 mk (18 082 265 mk v. 1954). Hautausapua maksettiin 395 080 mk (362 982 mk v. 1954). Vapaapäiväpalkat nousivat 1 292 243 mk:aan (2 638 023 mk v. 1954).

Kustannukset vakinaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: vakinaiset virat ylityökorvauksineen 54 726 136 mk ja tilapäinen työvoima ylityökorvauksineen 2 437 684 mk, yhteensä 57 163 820 mk (v. 1954 38 311 698 mk).

Rakennusviraston koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten luku lisääntyi kertomusvuonna yhdellätoista. Uusien kattiloiden lukumäärä oli 30 ja yhteinen tulipinta on 201 m². Laitoksia oli vuoden lopussa yhteensä 153.

Seuraavasta taulukosta selviää kattiloiden luku, laatu ja keskisuuruus:

	Luku	Tulipinta, m² Yhteensä	Tulipinta, m² Keskimäärin kattilaa kohden
Höyrykattilat			
Korkeapainekattilat	20	1 353	68.0
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
Yhteensä	127	3 436	—
Lämminvesikattilat	225	3 515	15.6
Kaikkiaan	352	6 951	—

Kertomusvuoden kuluessa suoritetuista töistä mainittakoon seuraavat: saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus jäljempänä mainituissa rakennuksissa: kunnalliskodin

A-rakennus ja III asuntolaryhmä, poikien ammattikoulu, Auroran lastensairaala sekä I ja II asuntolaryhmä, Taivallahden ja Tehtaankadun kansakoulut, Nikkilän sairaalan uusi keskusrakennus, Kruununhaan muuntoasema ja Kumpulan avouimala; työselitys ja työn valvonta seuraavissa rakennuksissa: Auroran sairaalan III ja IV asuntolaryhmä, Lauttasaaren kirjastorakennus, Pohjois-Haagan ja Maunulan kansakoulut, Tervalammen työlaitoksen talli- ja pesularakennus sekä Kallion leikkikentän kaitsijanrakennus; saniteettitöiden suunnittelu: Länsisataman huoltorakennus, kunnalliskodin V asuntolaryhmä, Talin puhdistuslaitos, kaksi rakennusta korttelissa n:o 303, liikennelaitoksen puku- ja pesuhuonerakennus, Nikkilän sairaalan vedenpuhdistuslaitos sekä koneasema, Marian sairaalan I ja II kirurginen osasto, kaasulaitos, Toivolan koulukoti, Töölön kansakoulu ja Käpylän ruotsalainen kansakoulu; työn valvonta: Auroran sairaalan uusi korkeapainekattila ja tuberkuloosiparantolan uusi lämpökeskus; alustava suunnittelu: Kivelän sairaalan lämpökeskus ja mielitautien osasto. Talorakennusosaston suorittamia korjaustöitä suunniteltiin ja valvottiin; lisäksi laadittiin useita pienehköjä suunnitelmia osaston arkkitehtien kanssa.

Polttoaineen kokonaiskulutus oli 34 691.51 tn koksiksi redusoituna.

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Katurakennusosastoon kuuluivat kertomusvuonna katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, tp. insinööri, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 56 rakennusmestaria, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoitajaa, 5 piirtäjää, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja tp. apulaisvahtimestari. Vuoden alussa oli avoinna apulaiskaturakennuspäällikön, 2 piiri-insinöörin, 30. palkkaluokan insinöörin, 28. palkkaluokan insinöörin, 3 apulaisinsinöörin, 20. palkkaluokan rakennusmestarin ja 9. palkkaluokan toimistoapulaisen virat.

Kertomusvuoden aikana perustettiin osastolle osastosihteerin virka, joka täytettiin 1. 10. lukien.

Vuoden lopussa oli osastolla avoinna 2 apulaisinsinöörin, 18. palkkaluokan piirtäjän ja 2 toimistoapulaisen virkaa.

Vuoden alussa oli ylimääräisinä viranhaltijoina katurakennusosaston palveluksessa 12 rakennusmestaria, 5 työnjohtajaa, 3 konemestaria, puhdistuslaitoksen hoitaja, tuntikirjuri ja 8 mittausmiestä. Kertomusvuoden aikana tapahtuneet muutokset huomioiden oli vuoden päättyessä osastolla ylimääräisinä viranhaltijoina 10 rakennusmestaria, 5 työnjohtajaa, 4 konemestaria, puhdistuslaitoksenhoitaja, tuntikirjuri ja 8 mittausmiestä.

Osaston kirjoissa olleiden työntekijöiden lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 1 156, lopussa 1 090 ja keskimäärin 1 141. Lukumäärä oli suurin, 1 168, viikolla 29. 6.—4. 7. ja pienin, 1 090, viikolla 25. 12.—31. 12. Kaikkiaan oli työssä keskimäärin 956, suurimman määrän ollessa 1 057 viikolla 2.—8. 1. ja pienimmän 460 viikolla 17.—23. 7.

Työttömyystöissä oli varatyöntekijöitä 1. 1.—28. 5. välisenä aikana keskimäärin 279. Lukumäärä oli suurin, 419, viikolla 27. 3.—2. 4.

Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 33 046 työpäivää. Työttömyystöissä olleille maksettiin lisäksi lomakorvausta yhteensä 1 084 päivältä. Varsinaisena lomakautena 1. 5.—30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 215 työntekijää, ollen lukumäärä suurin, 636, viikolla 17.—23. 7. Sairauslomalla, tapaturmat mukaanluettuna, oli vuoden I:llä kolmanneksella keskimäärin 104, II:lla kolmanneksella keskimäärin 68 ja III:lla keskimäärin 91. Koko vuoden keskiarvo oli 88. Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 7.69 % ja työssä olevasta määrästä keskimäärin 9.18 %.

Työntekijäin keski-ikä oli 43 vuotta, työttömyystöissä 46 vuotta. Tapaturmien lukumäärä oli 289 eli 30.23 % työssä olleiden työntekijöiden keskimäärästä 956. Työttömyystöissä oli tapaturmien lukumäärä 40. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 3 648 työpäivää, joka vastaa 1.259 % keskimääräisen työntekijämäärän, 956, mukaan lasketusta työpäivien summasta.

Työpäivien luku kertomusvuonna oli 303. Tapaturmailmoituksia tehtiin 329 (437) ja 155 (39) eläkettä selvitettiin.

Osastolle tuli kaikkiaan 1 674 kirjelmää (1 296), joista 453 oli yleisten töiden lautakun-

nalta, 203 kaupunginhallitukselta, 7 kiinteistövirastolta, 19 palkkalautakunnalta, 20 maistraatilta, 11 urheilu- ja retkeilylautakunnalta, 35 hankintaosastolta, 35 kaupungininsinööriltä tai rakennusviraston osastoilta, 490 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 4 muilta kunnilta, 34 valtion virastoilta sekä 363 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 568 (1 515) kirjelmää, joista 303 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 505 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston osastoille, 375 kaupungin muille virastoille, 24 valtion virastoille, 8 muille kunnille sekä 353 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 5 084 ja lähetettyjä 1 155. Lisäksi vietiin kirjoihin 52 jakolistaa, 52 tarveainevaraston laskua ja 12 kirjoitustarvikelaskua sekä tehtiin laskut kuukausittain katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista. Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 922, lopputilejä 532, vuosilomien maksumääräyksiä 483, hautausavustuksia 10 sekä muita ylimääräisiä maksuja 117.

Suunnittelutoimistossa laadittiin 229 piirustusta (204). Muualta tulleita piirustuksia oli 828 (679). Viemärin korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten yhteensä 331 (344). Viemäriliittämisiä suoritettiin viemäriliittämisilmoitusten mukaan 177. Kadun aukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille 293 (230).

Kadut ja tiet. Kertomusvuoden talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon Kantakaupungin alueella 55 000 000 mk, josta käytettiin 46 925 322 mk. Esikaupunkialueella oli vastaavaan tarkoitukseen varattu varoja 46 000 000 mk, josta käytettiin 39 890 881 mk.

Tielaboratorion toiminta jatkui entiseen tapaan. Tutkimukset kohdistuivat pääasiassa kestopäällystetöiden valvontaan sekä kiviaines- ja betoniputkitutkimuksiin. Eri näytteitä tutkittiin 428 kpl, ja jakaantuivat ne tutkimusalojen mukaan seuraavasti: kestopäällysteet 98, bitumiemulsiot 8, kiviainekset betonia varten 123, betoniputket 63, betonisuhteitukset 17, maanäytteet routatutkimuksia varten 4, maanäytteet eri tarkoituksiin 86, vesinäytteet 1, bitumit 16 sekä muut näytteet 12. Näistä suoritettiin yhteensä 1 161 eri analyysiä tai määritystä.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna yhteensä 8 031 087 mk. Mittaus- ja tutkimustöissä oli 7 mittausteknikkoa ja 8 kuukausipalkkaista mittausmiestä. Kesäkuukausina oli lisäksi 2 harjoittelijaa sekä keskimäärin 5 tilapäistä mittausmiestä. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 288 eri mittaus- ja tutkimustyötä.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarviossa 8 500 000 mk, lisäksi saatiin ylittää tilejä 1 milj. mk, joten kaikkiaan käytettiin 9 500 000 mk.

Katujen ja teiden päällysteitten uusimiseen oli kertomusvuonna käytettävissä kaikkiaan 46 524 021 mk, josta käytettiin 29 810 338 mk.

Katujen ja teiden päällysteitten korjaukseen, kunnossapitoon ja uusimisiin käytettiin bitumiemulsiota 740 232 kg, jolla päällystettiin: 6 992 m² uutta katua, kanavia päällystettiin 6 061 m², paikkauksia suoritettiin 97 100 m² ja pintausta 70 053 m². Paikkausmassaa käytettiin 148 627 kg. Vanhaa ja uutta nupukiveystä korjattiin ja tehtiin yhteensä 10 637 m². Uutta noppa- eli konekiveystä tehtiin 2 387 m², josta tilaustyönä 1 248 m², vanhaa korjattiin 751 m². Kenttäkiveystä korjattiin 200 m² sekä vanhaa betonikäytävää 955 m². Uutta reunakiveä laskettiin 8 722 jm, vanhaa oikaistiin ja laskettiin uudelleen 5 516 jm.

Lisäksi suorittivat yksityiset liikkeet osaston tilauksesta ajoratojen kestopäällystystä 99 049 m² ja pintakäsittelyä 33 779 m², jalkakäytävien, polkupyöräteiden ym. päällystystä 21 986 m² sekä kanavien päällystystä 23 774 m².

Talousarvioon merkityillä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin verrattavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä määrärahoja yhteensä 564 427 501 mk, josta käytettiin 286 724 759 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja tietöistä mainittakoon Munkkiniemen länsi- ja pohjoisosan katujen tasoitustyöt, Pohjois-Haagan katutöiden jatkaminen, Pakilantien rakentamisen aloittaminen, Maunulan katutöiden jatkaminen, Herttoniemen läntisen asuntoalueen etelä- ja pohjoisosan sekä itäisen asuntoalueen katutöiden jatkaminen, tieyhteyden parantaminen Laajasalon öljyvarastoalueelle, Lahden valtatien tasoitustöiden aloittaminen Tattariharjun ja kaupungin rajan välisellä alueella, Mannerheimintien uudelleen päällystämisen ja järjestelyn jatkaminen Kuusitieltä Lapinmäentielle sekä raitiotien pääteaseman tasoitustyöt Ruskeasuolla. Lauttasaaressa suoritettiin eräitä

alustavia asemakaavalain mukaisia katutöitä päällystämällä osa linja-autojen liikennöimiä katuja.

Katuvalaistus. Katuvalaistukseen käytettiin Kantakaupungin alueella ja sinisen alueen satamavalaistukseen yhteensä 82 779 996 mk ja esikaupunkialueella 33 810 000 mk.

Yleiset vesipostit ja suihkukaivot. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutukseen, hoitoon, kunnossapitoon ym. oli määrärahoja käytettävissä 3 600 000 mk sekä kaupunginvaltuuston myöntämää ylitysoikeutta 246 182 mk eli yhteensä 3 846 182 mk, joka kokonaisuudessaan käytettiin.

Viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon kertomusvuonna oli talousarvioon varattu Kantakaupungin aluetta varten 16 500 000 mk, lisäksi saatiin ylitysoikeutta 1 003 622 mk. Esikaupunkialueella oli vastaava määräraha 3 500 000 mk. Määrärahoista käytettiin Kantakaupungissa 17 503 622 mk ja Esikaupungeissa 2 488 847 mk.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 30 968 560 mk ja käytettiin 29 699 925 mk. Kustannukset jakautuivat eri laitosten osalle seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset sekä tonttien vuokrat, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	938 880	—	938 880
Savilan	4 469 195	1 202 720	5 671 915
Nikkilän	690 419	432 160	1 122 579
Rajasaaren	13 250 556	4 340 920	17 591 476
Kyläsaaren	10 350 875	4 816 360	15 167 235
Yhteensä	29 699 925	10 792 160	40 492 085

Tuloja oli puhdistuslaitoksista seuraavasti: Kyläsaaren puhdistuslaitos, kaasusta 1 539 984 mk ja lietteestä 82 100 mk, Alppilan ja Rajasaaren puhdistuslaitokset, lietteestä 90 000 mk, yhteensä 1 712 084 mk.

Rajasaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 8 610 070 m³, josta biologisesti puhdistettiin 4 191 350 m³ eli 48.6 %. Kyläsaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 3 401 084 m³, josta biologisesti puhdistettiin 1 960 075 m³ eli 57.5 %. Osa likavedestä joutui virtaamaan tulvakynnysten ylitse kokonaan puhdistamatta.

Alppilan ja Nikkilän puhdistuslaitosten puhdistustuloksia tarkkailtiin pistokokein, Alppilassa 6 kertaa ja Nikkilässä 5 kertaa kertomusvuoden aikana. Keskimääräiset tulokset olivat: Alppilan puhdistuslaitoksessa viiden vuorokauden biokemiallisen (5 vrk BHK) hapenkulutuksen mukaan oli tulevan likaveden arvo 176 mg/l, mekaanisesti puhdistetun veden 132 mg/l ja biologisesti puhdistetun 30 mg/l. Vastaavat luvut Nikkilässä olivat: 266 mg/l, 150 mg/l ja 42 mg/l. Alppilassa oli koko laitoksen puhdistusteho 82.9 % ja Emscher-kaivojen 24.9 %, Nikkilässä vastaavasti 84.1 % ja 43.5 %.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tulleen veden koko likamäärä (ilmaistuna veden biokemiallisena hapenkulutuksena) oli 2 118 tn, Kyläsaaressa 1 595 tn, mekaanisesti poistettiin lika-aineita Rajasaaressa 560 tn ja biologisesti 603 tn sekä Kyläsaaressa vastaavasti 599 tn ja 445 tn. Mereen johdettiin lika-aineita Rajasaaressa 955 tn ja Kyläsaaressa 551 tn. Puhdistusteho oli Rajasaaressa 54.9 % ja Kyläsaaressa 65.5 %.

Laitokseen jääneet liukenemattomat aineet:

Laitos	m³	kg	Orgaanisia aineita, kg	Kivennäisaineita, kg
Rajasaari:				
Viemärivedestä	6 888	275 500	195 600	79 900
Ylijäämälietteestä	468 200	1 404 600	729 000	675 600
Yhteensä	475 088	1 680 100	924 600	755 500
Kyläsaari:				
Viemärivedestä	24 507	1 102 800	882 200	220 600
Ylijäämälietteestä	142 970	428 900	321 700	107 200
Yhteensä	167 477	1 531 700	1 203 900	327 800

Rajasaaren metaanikaasutuotanto oli 492 003 m³, joka käytettiin laitoksessa. Kyläsaaren tuottama metaanikaasu, 190 500 m³, myytiin kaasulaitokselle.

Kuivattua lietettä valmistui Alppilassa 223 m³, Nikkilässä 192 m³, Rajasaaressa 1 237 m³ ja Kyläsaaressa 1 164 m³, yhteensä 2 816 m³, josta myytiin 1 721 m³; Nikkilässä ajettiin lietettä omille pelloille 128 m³.

Laitoksen ylikuormituksen johdosta oli Rajasaaresta kuljetettava lietettä lavoilta kaatopaikalle 700 m³ ja kaivoista proomulla merelle 5 300 m³.

Kyläsaaren puhdistamon vesikaton ja kattotuolien korjaustyöt saatiin kertomusvuonna loppuun suoritetuiksi. Lisäksi suoritettiin eräitä pieniä vuosikorjauksia.

Lauttasaaressa sijaitsevan Heporaudan pumppuaseman rakentamista jatkettiin viimeistelyvaiheeseen saakka.

Herttoniemen puhdistuslaitoksen piirustukset valmistuivat, mutta rakennustöitä ei vielä kertomusvuonna aloitettu. Tarkoitukseen myönnetystä 35 milj. mk:n määrärahasta käytettiin ainoastaan 226 586 mk alustaviin töihin.

Talin puhdistuslaitoksen rakennustöitä jatkettiin kertomusvuonna. Koneaseman valutöistä saatiin valmiiksi n. 1/6, selkeyttämöistä n. 2/3. Ilmastusaltaiden pohjabetoni valettiin ja ulkoseinien laudoitus valmistui, samoin metaanisäiliö. Esipuhdistamon ym. perustyöt aloitettiin. Betonia valettiin kaikkiaan n. 2 100 m³, josta 1 850 m³ oli teräsbetonia, ja käytettiin em. valuihin terästä n. 140 tn. Työntekijämäärä oli vuoden alkupuolella keskimäärin 2 rakennusmestaria ja 40 työntekijää sekä 1. 6. lähtien n. 5 rakennusmestaria ja 70 työntekijää. Kertomusvuonna suoritettujen rakennustöiden kustannukset olivat 80 266 397 mk, joten puhdistuslaitoksen rakennustöihin oli 31. 12. 1955 mennessä käytetty yhteensä 85 172 872 mk.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä uusiin viemäreihin sekä puhdistuslaitosten uudisrakennuksiin yhteensä 593 124 033 mk, josta käytettiin 218 014 644 mk.

Kertomusvuonna valmistui käyttöön otettuja viemäreitä seuraavat määrät: Ø 6″ 70 m, Ø 9″ 750 m, Ø 12″ 5 089 m, Ø 15″ 937 m, Ø 18″ 513 m, Ø 60 cm 190 m, Ø 90 cm 24 m, Ø 130 cm 184 m ja Ø 150 cm 68 m, yhteensä 7 825 m sekä lisäksi 154 tarkastuskaivoa ja 71 sadevesikaivoa.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista viemäritöistä mainittakoon aikaisemmin selostettujen pumppu- ja puhdistuslaitostöiden lisäksi seuraavat työt kustannuksineen: Munkkiniemen länsiosan viemärityöt 1 985 854 mk, Pohjois-Munkkiniemen kerrostaloalueen viemärit 29 549 438 mk, Talin puhdistuslaitoksen kokoojajohtotyöt 29 654 720 mk, Pohjois-Haagan II ja III asuntoalueen viemärityöt 5 946 453 mk, Herttoniemen läntisen ja itäisen asuntoalueen viemärityöt 22 102 143 mk ja 4 128 687 mk, ojien perkaus liitosalueella 7 441 216 mk sekä viemäriputkien asettaminen Lauttasaaren vesijohtotöiden yhteydessä 30 509 837 mk.

Viemärien uusimisiin oli kertomusvuonna käytettävissä 50 616 842 mk, josta käytettiin 25 758 856 mk. Uusittujen viemärien pituus oli yhteensä 1 145 m, josta määrästä oli Ø 12″ 785 m, Ø 15″ 27 m, Ø 18″ 70 m, Ø 60 cm 60 m, Ø 90 cm 203 m ja puista 40 × 40 cm 8 m.

Kertomusvuonna saatiin valmiiksi 6 uutta palokaivoa, joiden kustannukset olivat 3 066 288 mk.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitoa varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu Kantakaupungin alueella 48 milj. mk, josta käytettiin 46 658 958 mk ja esikaupunkialueella 18 milj. mk, josta käytettiin 17 959 607 mk.

Urheilulaitteiden uudistöitä varten talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 88 059 319 mk, josta käytettiin 61 743 567 mk.

Urheilulaitteiden uudistyökohteista oli suurin osa sellaisia, joissa työt jatkuivat vielä kertomusvuotta seuraavana vuonna. Kertomusvuonna valmistuneista huomattavista töistä mainittakoon: Väinämöisen urheilukentän koululaisten urheilupaikka, jonka kustannukset v. 1955 olivat 2 090 000 mk, Vallilan hyppyrimäki 417 595 mk, Velodromin speedway-rata 6 352 210 mk sekä Kumpulan avouimalan rakennustyöt, joitakin pieniä viimeistelytöitä lukuunottamatta; uimalan rakennustöiden kustannukset kertomusvuonna olivat 21 531 228 mk.

Työttömyystöitä suoritettiin 1. 1.—28. 5. välisenä aikana, kustannukset olivat yhteensä 105 672 596 mk, jakautuen seuraavasti: kadun rakennus-, tasoitus- ym. työt Pitäjänmäen teollisuusalueella 8 203 865 mk, Teollisuus- ja Kuortaneenkadun risteyksessä 6 494 098 mk, Mäkelänkadulla 3 549 926 mk, Höyläämönkujalla ja Karvaamontiellä 13 353 106 mk, Siilitiellä 5 458 295 mk, Ritokalliontien ja Munkinpolun täydennystyöt 10 000 mk, Tattariharjun tietyö 25 421 718 mk, Pitäjänmäen urheilukentän rakentaminen 6 540 252 mk, vesijohtotyöt Pitäjänmäellä 1 570 464 mk, vesijohdot Metsolan koulu—Itä-Pakila 6 121 055 mk ja Männikkötie—Tinasepäntie 9 179 267 mk, Oulunkylän tunnelin viemärityöt 8 026 778 mk, vesi- ja viemärijohtotyöt Särkiniementiessä 3 855 685 mk ja Vaskiniementiessä 7 888 087 mk.

Lisäksi suoritti katurakennusosasto kaupungin muille laitoksille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille tilaustöitä, joista asianomaisia laskutettiin yhteensä 225 562 686 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta katujen päällystykseen tarvittavia kiviä seuraavin hinnoin: reunakiviä 8 824.16 jm 9 430 322 mk, kaarrekiviä 566 jm 777 615 mk, nupukiviä 257.60 m² 286 600 mk, noppakiviä 1 194.50 m² 860 040 mk sekä kaivokiviä 22 sarjaa 132 000 mk, yhteensä 11 486 577 mk. Katukivivaraston kustannukset olivat yhteensä 12 862 574 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 57 733 m³ (v. 1954 44 400 m³). Yksityisiltä kivimurskaamoilta ostettiin lisäksi sepeliä yhteensä 1 498 m³ 1 750 752 mk:n arvosta. Murskaamon kustannukset olivat yhteensä 39 749 237 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia Ø 4″—21″ 15 549 kpl (v. 1954 12 618 kpl), uurreputkia Ø 60—150 cm 1 810 kpl (3 562 kpl), kaivonrenkaita Ø 100 cm ja kaivonkansia Ø 18″—120″ yhteensä 1 354 kpl (osa erikoispiirustusten mukaan), sadevesikaivon pohjaosia 176 kpl, samojen lukko-osia 75 kpl, yläosia 161 kpl, väliosia 244 kpl ja tulppia 44 kpl sekä porrasaskeleita 24 kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 714 864 kg (v. 1954 879 475 kg), betonisoraa 2 028 m³ (2 499 m³), sepeliä n:o 1 231 m³ (234 m³) ja n:o 3 279 m³ (498 m³), hienoa hiekkaa 51 m³, terästä raudoitukseen 50 466 kg (70 411 kg) ja sidelankaa 250 kg (300 kg). Sähkön kulutus oli 29 195 kwh, valokaasun 2 001 m³, vesijohtoveden 2 249 m³ ja lämmityshöyryn 589.4 tn.

Putkivalimon kustannukset olivat 25 793 555 mk. Tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 78 405 366 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat lukuun ottamatta talousarvioon sisältyviä palkkoja, yhteensä 1 418 721 748 mk.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, seitsemän piiripuutarhuria, piirtäjä, kaksi toimistoapulaista, tp. toimistoapulainen ja neljä työnjohtajaa.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin, 486, toukokuun kolmannella viikolla ja pienin, 92, joulukuun viimeisellä viikolla. Kaikkiaan oli työssä vuoden aikana 669 työntekijää ja keskimäärin viikottain 284. Vähennys edelliseen vuoteen verraten oli 6 henkeä.

Vuoden aikana kuoli kaksi työntekijää ja kuusi siirtyi eläkkeelle.

Sairaustapauksia oli 162. Sairauslomapalkkoja maksettiin 3 139 041 mk. Tapaturmia sattui 43.

Osastolle saapui kaikkiaan 344 ja lähetettiin 170 kirjelmää, joista 35 oli lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 965 ja lähetettyjä 488. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 745. Toimistossa laadittiin 55 piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 25 735 kukkaryhmäkasvia. Kasvihuoneiden lämmitykseen käytettiin 29 280 kg koksia ja 1 773 m³ halkoja.

Taimistossa lisättiin ja sieltä siirrettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Vuoden kuluessa lisätty, kpl	Istutettu puistoihin, kpl	Myyty	Toimistossa vuoden lopussa, kpl	Lajikkeita
Lehtipuita	1 405	127	48	8 620	104
Havupuita	—	65	65	2 799	16
Koristepensaita	13 275	4 675	3 800	92 000	324
Köynnöskasveja	763	94	129	4 840	21
Perennoja	16 170	7 000	3 200	74 250	490
Kukkasipuleita	9 000	6 000	—	22 000	60

Varsinaiset istutusten korjaus- ja kunnossapitokustannukset olivat tilien mukaan yhteensä 87 519 280 mk.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 63 045 mk.

Leikkikenttätoiminnan vilkastuminen lisäsi jatkuvasti osaston työmäärää. Vanhoja leikkikenttiä aidattiin. Brahen kentälle rakennettiin kaitsijanrakennus. Kertomusvuonna tehtiin jälleen 11 betonista lasten hiekkalaatikkoa, 19 kiipeilytelinettä, 12 keinua ja 16 erilaista voimisteluvälinettä.

Talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan varatuista menoeristä käytettiin uusien puistojen rakentamiseen 38 169 073 mk.

Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä ja työt jatkuivat lumen tuloon saakka. Kertomusvuoden aikana jatkettiin aikaisemmin aloitettuja Pirkkolan ja Papinmäentien, Metsäpurontien ja Koivikkotien, Susitien ja Karhutien, Mäntytien, Kuusitien ja Pihlajatien, Mäkelänkadun ja Sofianlehdonkadun, Aleksis Kiven koulun rinteen, Vesilinnanmäen, Maunulan ja Intiankadun leikkikenttien, Hesperian, Paavalinkirkon pohjoispuolella olevan leikkikentän, Vallisaaren räjähdysonnettomuudessa kuolleiden muistomerkin ja Taivaskallion puiston rakennustöitä. Kertomusvuonna aloitettiin leikkikentän rakentaminen Ensi linjan ja Eläintarhantien väliselle alueelle, Mäkelänkadun nurmikon uusiminen, leikkikenttätyöt Linnankoskenkadun varrella, Tehtaanpuiston leikkikentän laajentaminen, eräitten lastentarhain pihamaitten kunnostaminen, leikkikentän rakentaminen Inarintien ja Ätsärintien väliselle alueelle, ruusutarhan uusiminen, leikkikentän rakentaminen Paloheinän korttelin n:o 49 länsipuolelle, Viipurinkadun ja Tivolintien kulmaan, Arttulan Sarkapellolle ja Urheilukadun puistoon. Raiviontien puisto Paloheinän alueella rakennettiin ja Luodon saaren puistossa suoritettiin perusparannustöitä.

Ruokamultaa ajettiin uusiin puistoihin 26 813 m³ ja käytäväsoraa hankittiin 935 m³.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä varoilla kunnostettiin Hernesaarenkadun leikkikenttä, samoin Kallion urheilukentän nurmikko ja pensasaita, Tähtitorninmäen työmaaparakkeihin järjestettiin sähkövalaistus ja suoritettiin vanhainkodin piha- ja puistotöitä.

Paitsi edellä mainittuja töitä suoritti osasto tilaustöitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille yhteensä 13 297 030 mk:n arvosta. Näistä olivat huomattavimmat Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntoloiden pihojen istutustyöt, nurmikoiden kunnostamistyöt Hesperian kansakoululla, Pitäjänmäen kansakoulun istutustyöt, Munkkiniemen ja Maunulan vanhusten asuntoloiden maastotöiden loppuun suorittaminen, nurmikoiden ja istutusten perustaminen Lapinlahdentie 5:een, Käärmetalon, Karhulinnan, Tenholantie 3-5:n ja Hämeentie 63:n pihapuistojen kunnossapito. Lisämäärärahoja ja ylitysoikeuksia myönnettiin kunnossapitotileille yhteensä 3 959 035 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 985 457 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 683 371 mk. Tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaville vuosille tai säästyi yhteensä 3 223 875 mk.

Puisto-osaston myynti tuotti 1 770 534 mk. Tästä summasta tuli ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 743 649 mk. Taimistotuotteita myytiin 250 260 mk:n arvosta. Kasvien vuokraus tuotti 303 534 mk, lannan ja mullan myynti 487 619 mk sekä pikkutaimien myynti 200 977 mk. Muita sekalaisia tuloja oli 94 400 mk.

Hankintaosasto

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, yhdeksän vakinaista sekä yksi tilapäinen ja kaksi työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, kolme vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Kussakin alavarastossa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, työpajan varastossa Toukolassa, Toukolan puutavaravarastossa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä oli viisi vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa vuoden lopussa yhteensä 79. Varastonhoitajaksi nimitettiin 1. 11. alkaen apulaisvarastonhoitaja E. A. Löthman.

Työpajassa oli työpajainsinööri, kaksi vakinaista ja viisi työmäärärahoilla palkattua työnjohtajaa, kaksi työmäärärahoilla palkattua konetarkastajaa, vakinainen piirtäjä, työmäärärahoilla palkattu suunnittelija, toimistoesimies, kirjanpitäjä, kaksi vakinaista toimistoapulaista ja tilapäinen toimistoapulainen sekä työmäärärahoilla palkattu tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli työpajalla 31. 12. yhteensä 160. Työpajainsinööri P. K. Lappalainen, joka anoi eroa virastaan ja jolle lautakunta myönsi sen 19. 9. lukien, peruutti eroanomuksensa myöhemmin sekä valitti, koska yleisten töiden lautakunta ei suostunut muuttamaan päätöstään, aina korkeimpaan hallinto-oikeuteen saakka, joka ei vielä kertomusvuonna antanut asiassa päätöstä. Viran avoimena ollessa sitä hoitivat omien virkojensa ohella toimistoesimies N. W. Nyström ja työnjohtaja S. Linkosalmi.

Työpajan tuotantokomiteaan kuuluivat puheenjohtajana kaupungininsinööri W. A. Starck, varapuheenjohtajana työpajainsinööri P. K. Lappalainen (19. 9. saakka), sihteerinä seppä U. O. Järvinen ja varasihteerinä viilaaja A. H. Rantanen sekä muina jäseninä hankintapäällikkö M. Pulkkinen, toimistoesimies N. W. Nyström, autonasentaja U. Sipiläinen, peltiseppä P. J. Koponen, puuseppä L. A. Kotro ja suunnittelija T. E. Mattila. Varajäseninä olivat katurakennuspäällikkö Y. V. Virtanen, työnjohtaja V. V. Virtanen, sorvaaja N. A. R. Lauraeus, viilaaja S. Leppänen, autonasentaja P. A. O. Makkonen, maalari E. M. Weckroth, hitsaaja E. A. Dahlbom, I työnjohtaja S. Linkosalmi ja työnjohtaja P. A. O. Virtanen.

Kaupunginvaltuuston 9. 2. 1955 tekemä päätös kaupungin hankintatoiminnan uudelleen järjestelystä ja kaupunginhallituksen valtuuston päätöksen täytäntöönpanoa koskeva päätös 17. 2. 1955 lisäsivät huomattavassa määrässä osaston toimintaa. Näiden päätösten mukaan hankintaosaston on huolehdittava alaansa kuuluvien ja eräiden muidenkin tavarain hankinnoista ei ainoastaan rakennusvirastolle vaan kaikille muillekin kaupungin laitoksille. Niinpä ovat mm. nestemäisten polttoaineiden samoin kuin autojen hankinnat, liikennelaitoksen hankintoja lukuunottamatta, tulleet hankintaosaston hoidettaviksi. Näitä muille kaupungin laitoksille tapahtuvia hankintoja hoidettiin osaksi hankintasopimuksilla, jolloin tavara toimitettiin suoraan liikkeestä asianomaiselle tavaran käyttäjälle, osaksi tavaratoimituksina hankintaosaston varastoista.

Varastossa 1. 1. olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 258 551 543 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 597 248 778 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 659 183 210 mk:n arvosta. V:een 1956 siirtyneen rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 196 617 111 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken seuraavasti: katurakennusosasto 117 863 042 mk, talorakennusosasto 281 840 282 mk, puhtaanapito-osasto 48 657 416 mk, puisto-osasto 3 062 297 mk, hankintaosasto 10 116 461 mk, rakennusvirasto ja tiliosasto 811 635 mk, työpaja 42 030 471 mk, satamalaitos 107 376 969 mk, muut kaupungin laitokset 26 608 124 mk, yksityiset 1 112 668 mk, erinäiset hyvitykset ja palautukset 19 703 845 mk, yhteensä 659 183 210 mk.

Työpajassa suoritetut työt jakautuvat rakennusviraston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken seuraavasti: katurakennusosasto 12 608 433 mk, talorakennusosasto 40 179 422 mk, puhtaanapito-osasto 29 795 mk, puisto-osasto 4 607 022 mk, hankintaosasto 66 841 649 mk, satamalaitos 13 297 909 mk, muut kaupungin laitokset 10 206 965 mk, erinäiset hyvitykset ja palautukset 112 212 mk, yhteensä 147 883 407 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 929 471 460 mk Hankintasopimuksilla kaupungin toisille laitoksille ja virastoille toimitettujen hankintojen arvo nousi noin puolen vuoden aikana 24 518 441 mk:aan.

Osasto sai vuokratuloja toisille kaupungin laitoksille ja yksityisille lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 2 126 898 mk.

Kertomusvuoden aikana osastolle saapui 2 486 kirjettä ja se lähetti 1 235 kirjettä. Laskuja saapui 10 197 ja lähetettiin 3 633.

Puhtaanapito-osasto

Osaston tehtäviin kuului paitsi kaupungin katujen ja teiden ym. alueitten puhtaanapitoa mm. huolehtia yksityisten talonomistajien kanssa vahvistettujen sopimusten perusteella heille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljetuksesta talojen pihoilta. Vuoden lopussa tehtiin katujen talvipuhtaanapidon uudelleen järjestämisestä ehdotus, jonka toteuttaminen jäi v:een 1956.

Toiminta jakaantui seuraaviin osastoihin: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluivat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimisto muutti 1. 7. uuteen sähkölaitokselta vuokrattuun huoneistoon Malminrinne 6:een toimittuaan sitä ennen v:sta 1923 alkaen vanhassa kasarmirakennuksessa Mannerheimintien varrella. Uusi huoneisto oli tilavampi, valoisampi ja kaikin puolin mukavampi kuin aikaisempi.

Toimiston henkilökunta oli seuraava: osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, kaksi insinööriä, osastokamreeri, toimentaja, neljä toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja kaksi työntekijäkortiston hoitajina. Osastossa työskenteli vielä kaksi tiliosaston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana ja konekirjoittajattarena, toinen laskuttajana. Henkilökunnasta oli seitsemän viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 83 päivää. Apulaisosastopäällikön siirryttyä eläkkeelle jätettiin virka toistaiseksi täyttämättä.

Osastolle saapui kertomusvuonna 469 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 42, kaupungininsinööriltä ja rakennusviraston muilta osastoilta 137, kaupungin muilta virastoilta 124, valtion virastoilta 4 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 162. Osastolta lähetettiin 413 kirjelmää, kaupungininsinöörille ja rakennusviraston muille osastoille 176, kaupungin muille virastoille 115, valtion virastoille 16 ja yksityisille 106. Lisäksi käsiteltiin 17 kaupunginhallituksen lähetettä, joista annettiin lausunnot.

Laskuja hyväksyttiin 2 859 ja annettiin 2 032 sairausavustusta, vuosilomaa tai tapaturmavakuutusmaksua koskevaa maksumääräystä. Suoritetuista puhtaanapitotöistä lähetettiin 15 699, myydyistä jätteistä 29 ja sekalaisista töistä 1 258 laskua.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 16 puhtaanapitopiiriin. Töiden valvonnasta huolehti 9 vakinaista ja 8 tilapäistä työnjohtajaa ja työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesätöissä	Talvitöissä
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	256	501
» naisia	16	55
Autonkuljettajia, kaupungin autojen	29	76
» oman auton	1	26
Ajureita, omine hevosineen	1	16
	303	674

Työntekijäin lukumäärä oli suurin 27. 2.—5. 3., jolloin se nousi 996:een ja pienin 10. 7.—16. 7., jolloin se oli 240. Työnjohtajista oli 2 sairauslomalla yhteensä 16 päivää. Työnjohtaja K. V. Lönnqvist siirtyi toukokuun alusta täysinpalvelleena eläkkeelle, hänen tilalleen valittiin 9. 5. työnjohtaja O. Kaskela.

Kantakaupunkialueella oli osastolla 370 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 427 465 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 120 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 230 249 m². Kaivopuistossa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto rakennusjärjestyksen mukaan katupuhtaanapidosta ilman sopimuksia. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alojen mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m².

Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 154:n ja Herttoniemessä 115:n, Pirkkolassa 201:n, Maunulassa 10:n ja Pakilassa 109:n katuosuuden auraamisesta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 114 645 m². Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli pyörein luvuin 3 500 000 m².

Kertomusvuoden talvikausi oli erittäin vaikea osastolle ja aiheutti huomattavia määrärahan ylityksiä. Katupuhtaanapitotilejä ylitettiin yhteensä 106 071 891 mk. Työt aloitettiin maan paljaana ollessa klo 7 ja talvella klo 5, mutta vaikeimpina päivinä pyörivät osaston työkoneet läpi vuorokauden. Roskia kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 33 125 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 58 292 m³ vettä. Lunta kuljetettiin kaatopaikoille 217 097 m³ autoilla ja 39 028 m³ hevosilla eli yhteensä 256 125 m³ (v. 1954 115 232 m³). Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 26. Katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin hiekkaa 35 139 m³ (20 400 m³).

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osaston toiminta oli jaettu neljään piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat. Piirin asema oli Kyläsaaren kohdalla ja sen yhteydessä oli sulatusvaja, missä talvisin sulatettiin jäätyneet makkiastiat. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatienkadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sijaitsevat kaupunginosat sekä Kruununhaan ja Katajanokan. Piirin asema oli Nordenskiöldinkadun varrella. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Pohjoinen piiri hoiti pohjoiset liitosalueet ja sen asema oli Pasilan kaatopaikalla. Tämän kaatopaikan lisäksi oli osastolla pienempiä kaatopaikkoja Malmilla ja Vartiokylässä. Lisäksi osasto huolehti makkilannan kuljetuksesta ja kaivojen tyhjennyksestä koko kaupungin alueella.

Töitä valvoi kolme vakinaista ja viisi ylimääräistä työnjohtajaa.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava: autonkuljettajia, kaupungin autojen, 50, kuljettajia, oman auton, 14, autonapumiehiä 70, muita apumiehiä 12 sekä mukavuuslaitosten siivoojia 23, yhteensä 169 työntekijää.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	113	Vuosisopimukselliset	1 740
Ylimääräiset	158	Ylimääräiset	1 245
Yleiset käymälät	33	Uudisrakennukset	179
Vedenheittopaikat	68		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 425 talossa. Lisäksi tyhjennettiin 332 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Yhteensä
	m³			
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	320 574	3 241	—	323 815
Makkilantaa	—	3 527	342	3 869
Hajoituskaivojätteitä	—	3 720	—	3 720
Tuhkaa	31 963	—	—	31 963
Yhteensä	352 537	10 488	342	363 367

Osaston toimesta kuljetettiin Vartiokylään ja kuopattiin sinne 4 747 eläinten raatoa, joista koiria oli 216, kissoja 460, kyyhkysiä 4 060 ja sekalaisia 11.

Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Korjaamon töistä huolehti vakinainen esimies apunaan 2 tilapäistä kirjuria. Esimiehen valvontaan kuuluivat myös osaston autotallit. Osaston moottoriajoneuvokanta oli vuoden lopussa seuraavanlainen: kuorma-autoja 96, kasteluautoja 7, lakaisukoneita 2, tiehöyliä 22, auraus- ja harjatraktoreita 46, kaivotyhjennysautoja 4, moottoripyöriä 1, kuormauskoneita 19 ja lumilinkoja 2.

Tiliosasto

Tiliosaston kassavirastona toimii rahatoimisto.

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kahdeksan toimistoapulaista, joista kaksi työskenteli puhtaanapito-osastolla sekä lähetti.

Henkilökunnasta oli kuusi viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 76 päivää.

Tilitodisteita oli kertomusvuoden aikana 39 070, joista maksumääräyksiä 26 196, kassatositteita 8 295 ja muistiotodisteita 4 579, laskutuksia 18 763 ja lähetettyjä kirjelmiä 2 660.

Tiliosaston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen erittelystä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 710 509 785 mk, vuoden talousarviotyöt 3 604 526 510 mk, lähetetilin menot 4 713 663 915 mk, lähetetilin tulot 971 615 163 mk, ennakkovarat 50 661 725 mk, kaupungin muiden laitosten tilit 869 028 542 mk, ylimääräiset työt 402 787 431 mk, tarveaineet ja konepaja 1 135 884 096 mk, tuloveroennakko 300 738 090 mk, huoltokassa 77 370 432 mk, leski- ja orpoeläkekassa 686 100 mk, menojäämät 197 599 886 mk, tulojäämät 64 220 104 mk ja rakennusviraston tulot 552 741 458 mk.

Rakennusviraston käteiskassan rahanvaihto kertomusvuoden aikana nousi 275 672 308 mk:aan.

34. Liikennelaitos [1]

Toimintavuoden aikana on päähuomio kiinnitetty esikaupunkiliikenteeseen, joka vilkkaan rakennustoiminnan johdosta on voimakkaasti kasvanut. Tässä mielessä ja kun kaupunginvaltuusto on monessa yhteydessä vaatinut laitoksen toiminnan rationalisoimista, jotta laitoksen tuottamat vuotuiset tappiot vähenisivät, otettiin elokuun 29 p:nä käytäntöön jo edellisenä vuonna päätetty liityntälinjajärjestelmän ensimmäinen vaihe Ruskeasuon suunnalla. Täydessä laajuudessaan olisi järjestelmä vapauttanut kalustoa, jonka liikenteessä pitämisestä aiheutuvat menot ovat arviolta 200 milj. mk vuodessa. Täten olisi saatu lisävaroja liikenteen edelleen kehittämiseen. Järjestelmä ei kuitenkaan saanut esikaupunkilaisten hyväksymistä sen vuoksi, että matkustajien oli vaihdettava kulkuvälinettä Ruskeasuolla ja että matkustaminen tuli jonkin verran hitaammaksi kuin aikaisemmin, jolloin linja-autot kuljettivat matkustajia Rautatientorilta suoraan määräpaikkaan. Tämän takia kaupunginvaltuusto menoarviokäsittelyssä luopui vuodeksi 1956 järjestelmän seuraavien vaiheiden toteuttamisesta. On selvää, että suurien säästöjen aikaansaamiseksi on myös matkustajien luovuttava erinäisistä mukavuuksistaan. Nopea ja mukava matkustaminen maksaa huomattavasti enemmän eikä sitä voida, huomioon ottaen muun muassa, että liikenne Helsingin maantieteellisestä asemasta johtuen tulee varsinkin ruuhka-aikoina aina olemaan yksisuuntaista, järjestää ilman suuria tappioita nykyisin voimassa olevilla hinnoilla.

Uusista vaunuhankinnoista mainittakoon, että vuonna 1950 tilatut 30 telimoottorivaunua ovat valmistuneet ja että 45 vaunun tilauksen toimitus sujuu ohjelman mukaisesti.

Kulunut vuosi on jälleen osoittanut, ettei laitoksen taloutta saada tasapainoon vain rationalisoimistoimenpiteillä. Sitä voidaan parantaa vain itse liikenteessä toimitettavilla hyvin radikaalisilla järjestelyillä ja osaksi myös ehdotetuilla, vireillä olevilla korkoa ym. koskevilla järjestelyillä. Kaupunginvaltuuston 25. 8. 1954 hyväksymä tariffien muutos, joka matkojen pituudet huomioon ottaen olisi osapuilleen vastannut Tampereella voimassa olevaa tariffia, olisi huomattavasti lisännyt laitoksen tuloja. Mutta koska kaupunginvaltuuston päättämät lippujen hinnat, Helsingissä noudatettavaksi vaadittua sosiaalista tariffipolitiikkaa seuraten, alennettiin hintaviranomaisten toimesta suuresti, jopa eräissä tapauksissa voimassa olleita hintoja pienemmiksi, ei maaliskuun 1 p:nä voimaan tullut tariffien muutos paljoakaan parantanut liikennelaitoksen taloudellista asemaa. Lisäksi vuoden alussa tapahtunut palkkojen korotus ja vuoden lopussa henkilökunnalle maksettu kertakaikkinen hyvityskorotus vaikuttivat erittäin raskaasti lopputulokseen.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana kaupunginjohtaja E. v. Frenckell ja varapuheenjohtajana professori E. E. Leikola sekä jäseninä toimitsija U. E. Hakalo, johtaja J. H. Hakulinen, raitiovaunukuljettaja V. Laine, lehtori A. K. Loimaranta, filosofian maisteri O. E. C. Schildt, jaostopäällikkö J. Turunen sekä toimitusjohtaja J. V. Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja J. A. Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 30 ja pöytäkirjain pykäläluku 808. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 812, lähetettyjen kirjeiden 404 ja lautakunnan pöytäkirjan otteiden 2 014.

---

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Lautakunnan päätökset. Jäljempänä oleviin päätöksiin eivät sisälly lähete- ja väliastepäätökset, kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen eikä palkkalautakunnan tiedoksi lähettämät päätökset, vähäpätöisistä laitoksen sisäistä työskentelyä koskevista asioista tehdyt päätökset samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevat päätökset, paitsi mikäli ne olivat periaatteellista laatua. Päätöksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: linja-autojen ja raitiovaunujen ja niiden osien hankintakysymyksiä (7. 1. 5, 8 §, 4. 2. 67 §, 18. 3. 169, 190 §, 15. 4. 244 §, 13. 5. 306 §, 12. 8. 474 §, 18. 11. 690 §); sopimusta Liikennemainos Oy:n kanssa, mainostusta pysäkeillä ym. (7. 1. 6§, 7. 6. 350 §, 21. 6. 382 §); rahastajatta ajamisesta annettujen määräysten vahvistamista ja soveltamista (7. 1. 7 §, 1. 4. 211 §, 7. 10. 589 §); Valmet Oy:n liikennelaitokselle antaman ennakkomaksun vakuuden järjestelyä (4. 2. 65 §); raitiotie- ja autolinjojen lippujen myyntiä, hintojen vahvistamista ym. (4. 2. 69 §, 22. 7. 409 §); henkilökunnan yhdistystoiminnan tukemiseksi jaettavia apurahoja, matka-avustuksia ym. (4. 2. 73 §, 18. 3. 179 §, 13. 5. 311 §, 7. 6. 363 §, 4. 11. 670—674 §, 2. 12. 741 §); linja-autojen säilytystä ulkona sekä laitteiden hankintaa tarkoitukseen (18. 2. 109 §, 4. 11. 675 §); laitoksen hankintojen valvonnan tehostusta sekä laitoksen kerralla suorittamien hankintojen arvon ylärajan vahvistamista 5 milj. mk:ksi (18. 3. 170, 173 §); henkilökunnan palkkauskysymyksiä (18. 3. 177, 178 §, 1. 4. 217 §, 7. 6. 365 §, 29. 12. 806 §); muutoksia raitiovaunun- ja autonkuljettajien virkapukumääräyksiin (1. 4. 213 §, 18. 11. 692 §); uusien leimauspihtien tilaamista (1. 4. 219 §); käytetyn kaluston myyntiä tai luovutusta (15. 4. 246 §, 13. 5. 314 §, 12. 8. 479 §, 9. 9. 538 §); raitiovaunun kuljettajien soveltuvuuskysymyksiä ja linjan valintaa koskevasta käytännöstä poikkeamista eräissä tapauksissa (29. 4. 261 §, 12. 8. 481 §); tilausajomaksujen vahvistamista (29. 4. 271 §); ansiomerkkien jakotilaisuuksien järjestämistä (13. 5. 313 §, 7. 10. 598 §); uutta liikennesuunnitelmaa koskevan tiedoitustilaisuuden järjestämistä lehdistön edustajille (18. 5. 332 §); tutkimuksen suorittamista Helsingin Kauppakamarin kanssa ravintola- ym. liikkeiden henkilökunnan kotiinkuljetuksen tarpeellisuudesta öisin (7. 6.360 §); uuden liikennesuunnitelman mukaisia muutoksia pysäkkien sijaintiin, vyöhykerajoihin sekä maksuttomaan siirto-oikeuteen (22. 7. 410 §); liikennelaitoksen v:n 1956, 1957 ja 1958 rakennus- ja sijoitusohjelman sekä v:n 1956 talousarvioehdotuksen hyväksymistä ja lähettämistä kaupunginhallitukselle (12. 8. 471, 473 §); suojakatosten pystyttämistä pysäkeille (26. 8. 500 §); eräiden viranhaltijain läsnäoloa lautakunnan kokouksissa (26. 8. 503 §); apulaisjohtajan virkamatkalle lähettämistä (7. 9. 512 §); laskujen hyväksymisoikeutta, arvopostin kuittausta ym. (9. 9. 523 §, 16. 12. 760 §); uusien hallien ja konepajojen suunnittelutöitä suorittamaan otettavan insinöörin palkkaamista ym. (13. 9. 542 §); aloitteita ja esityksiä runkolinjajärjestelmän lakkauttamiseksi (13. 9. 545, 546, 550 §); ehdotusta saksalaisen asiantuntijan kutsumisesta tutustumaan kaupungin liikennekysymyksiin ym. (7. 10. 580 §); uusien raitiovaunujen suurinta sallittua nopeutta koskevien määräysten laatimiseksi tarvittavien kokeiden suorittamista (7. 10. 597 §); kaasuöljyn ja raitiotiekiskojen hankintaa (7. 10. 599, 600 §, 4. 11. 660 §); linja-autoihin matkustajien ohjaamiseksi sijoitettavia kilpiä ym. merkintöjä (7. 10. 601 §); lautakunnan edustajien valintaa esikaupunkiliikenteen suunnittelukomiteaan (4. 11. 652 §); v:ksi 1956 tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä (4. 11. 656 §) sekä vahingonkorvauksen vaatimista eräiden tilattujen raitiotelimoottorivaunujen toimitusten viivästymisestä (19. 12. 780 §). Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon lisäksi seuraavia asioita koskevat: raitiotie-, omnibus-, johdinauto- ja laivaliikenne sekä niihin liittyvät kysymykset; liikenteessä ja konepajoissa sattuneiden vahinkojen korvaaminen; vuosilippujen osto-oikeus, vapaa- ja alennuslippujen myöntäminen; uusien pysäkkien ja korokkeiden käytäntöön ottaminen, vanhojen poistaminen tai siirtäminen; sairaus- tai virkaloman myöntäminen; ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntäminen sekä henkilökunnalle kurinpidollisista syistä määrättävät rangaistukset.

Lisäksi päätettiin kaupunginhallituksen ratkaistaviksi esittää useita ikälisiä koskevia anomuksia, kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan ratkaistaviksi anomuksia sairaus- ja virkaloman myöntämisestä sekä palkkaeduista niiden aikana. Palkkalautakunnan käsiteltäväksi lähetettiin anomukset viranhaltijain oikeuttamisesta asumaan kaupungin alueen ulkopuolella.

Esitykset. Kertomusvuonna kaupunginhallitukselle tehdyistä esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: määräysten antamista rahastajatta ajamisesta johdin- ja linja-autoliikenteessä (7. 1. 7§); tilien ylittämisoikeutta ym. (21. 1. 35 §, 4. 2. 64 §, 21. 10. 624 §);

ostettavaksi tarjotun raitiovaunulippukokoelman hankkimista liikennelaitokselle (21. 1. 37 §); työntekijäin osallistumista kursseille (21. 1. 38 §, 4. 2. 71 §); eräiden vahingonkorvausten suorittamista (21. 1. 39, 41 §, 13. 5. 309 §, 7. 6. 356 §, 7. 10. 606 §, 18. 11. 691 §, 2. 12. 730 §); viranhaltijoiden palkkakysymyksiä, virkojen perustamista, lakkauttamista ym. (4. 2. 62 §, 29. 4. 279 §, 13. 5. 316 §, 3. 8. 461 §, 12. 8. 472 §, 4. 11. 653 §, 16. 12. 761, 762 §); henkilökunnan järjestötoiminnan tukemiseksi varatun määrärahan jakamista (18. 2. 97 §); puheenjohtajan, varapuheenjohtajan sekä edustajien valitsemista II aloitetoimikuntaan (18. 2. 98 §); liikennelaitoksen autolinjojen järjestelyä ja niihin liittyviä kysymyksiä (18. 2. 99 §, 7. 10. 588, 590 §, 21. 10. 630 §); laitoksen viranhaltijain lähettämistä virka- ja opintomatkoille (18. 2. 110 §, 18. 3. 189 §, 13. 5. 304, 305 §, 7. 6. 351, 355 §, 23. 9. 565 §, 4. 11. 662 §, 2. 12. 731 §); erilaisia liikenteen järjestelykysymyksiä (1. 4. 212 §, 29. 4. 262 §, 9. 9. 521, 522 §, 23. 9. 557 §, 7. 10. 594 §); pesu- ja pukuhuoneiden rakentamista Töölön raitiotiehallin pohjoispäähän (13. 5. 310 §); 29. 8. voimaantulevaksi tarkoitetun liikennesuunnitelman hyväksymistä (18. 5. 330 §, 7. 9. 509 §); linja-autojen ulkosäilytyksen järjestämistä Koskelan hallialueella (7. 6. 340 §); 20 diesel-auton hankintaa (22. 7. 419 §); eräiden kassavajausten poistamista liikennelaitoksen kirjanpidosta (3. 8. 451 §, 16. 12. 765, 766 §); raitiovaunujen tilaamista (12. 8. 474 §); lautakunnan päätöksen, joka koski viranhaltijoiden kutsumista tarvittaessa lautakunnan kokouksiin, alistamista kaupunginhallituksen tutkittavaksi (9. 9. 515 §); vuosilippujen myöntämistä ja niiden hintaa (21. 10. 625 §, 16. 12. 763 §); v:ksi 1956 tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä (21. 10. 629 §); Ruskeasuon ratsastushallin osan saamista liikennelaitoksen käyttöön (16. 12. 756, 757 §); eräitä muutoksia liikennelaitoksen v:n 1956 talousarvioehdotukseen (9. 12. 748 §, 19. 12. 781 §) sekä kolmen pakettiauton hankkimista (29. 12. 807 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin palkallisen loman myöntämistä eräille liikennelaitoksen henkilökuntaan kuuluville näiden kongresseihin osallistumisen ajalta (7. 6. 357, 369 §).

Helsingin kaupungin hankintaohjekomitealle annettiin selostus liikennelaitoksen hankintaorganisaatiosta (7. 10. 596 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: linja-autopysäkkien perustamista tai siirtämistä sekä suojakatosten rakentamista pysäkeille (21. 1. 32, 34 §, 18. 3. 165, 166 §, 2. 12. 722, 723 §); anomuksia työntekijöiden kuljetuslupien myöntämiseksi liikennöitsijöille (21. 1. 33 §, 1. 4. 210 §, 22. 7. 411 §, 12. 8. 476 §, 4. 11. 659 §, 8. 11. 689 §); raitiotiepysäkkien siirtämistä tai poistamista sekä niihin liittyviä liikenteen järjestelykysymyksiä (18. 2. 108 §, 4. 3. 137 §); Kulosaaren uuden sillan raitiotiekaistan suojakaiteita (4. 3. 135 §); valituksia eräistä kurinpitoasioita koskevista lautakunnan päätöksistä (4. 3. 142 §, 18. 3. 167 §, 13. 5. 302 §); edustusurheilijoiden palkallisen virkaloman myöntämiskysymystä (4. 3. 143 §); alennus- ja invalidilippujen myöntämistä (18. 3. 188 §, 13. 5. 298 §); yöliikenteen parantamisehdotusta (1. 4. 209 §); rahastajatta ajaville autonkuljettajille annettavien määräysten vahvistamista (1. 4. 211 §); eräiden tienosien kunnostamista tai kunnossapitoa koskevia anomuksia (1. 4. 215 §, 7. 10. 587 §); mietintöä kaupungille kuuluvien puolustuslaitoksen hallinnassa olevien saarien liikenneym. olojen parantamisesta (29. 4. 258 §); Veronmaksajain Keskusliiton liikennelaitosta koskevia aloitteita (29. 4. 259 §); eräiden teiden risteysten järjestelyä (29. 4. 263 §, 21. 6. 383 §); esikaupunkiliikennetoimikunnan esitystä asiantuntijatyön antamisesta tekniikan tohtori Castrénin tehtäväksi (29. 4. 266 §); laitoksen henkilökunnan asuntokysymyksiä (29. 4. 268 §); palkallisen loman myöntämistä ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten (13. 5. 295 §); liikenneturvallisuuden tehostamista koskevaa aloitetta (13. 5. 297 §); käytetyn voiteluöljyn puhdistamiskysymystä (13. 5. 308 §); anomuksia bussilinjojen perustamisesta (7. 6. 336 §, 22. 7. 413 §); laitoksen viranhaltijain palkkausta, virkanimikkeitä, luontaisetuja ym. kysymyksiä (7. 6. 337 §, 4. 11. 653 §, 16. 12. 753 §); avustuksen myöntämistä Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätien rakentamiseksi (7. 6. 359 §); Hålvikin liikenteen parnantamisesitystä (21. 6. 381 §); anomusta raitiotielinjan n:o 5 pysyttämisestä ennallaan (26. 8. 497); vuositilintarkastajien revisiotoimiston sekä kiinteän omaisuuden tarkastajien v:n 1954 kertomuksia (9. 9. 519, 520 §); esityksiä ja kirjelmiä Etelä- ja Pohjois-Hagan, Kaarelan sekä Ruskeasuon liikenteen järjestelystä (13. 9. 543, 547, 548, 549 §, 7. 10. 583 §); kadonneiden työkalujen korvaamiskysymystä (7. 10. 577 §, 21. 10. 620 §); kaupungin omistamien rakennusten hallintoa selvitelleen komitean mietintöä (7. 10. 578 §); aloitetta ulkomaalaisen asiantuntijan kutsumiseksi tutkimaan ja suunnittelemaan kaupungin liikennejärjestelyä (7 .10. 579 §); kaupungin töiden suunnittelua

harkitsevan komitean mietintöä (7. 10. 581 §); Lauttasaaren suunnan liikenteen parantamista ym. koskevia esityksiä ja aloitteita (7.10. 584, 585, 586 §); kaupungin eri hallinnonhaaroja ja liikelaitosten keskinäisiä suhteita selvitelleen komitean mietintöä (4. 11. 651 §); Hevossalmen sillan uusimista (4. 11. 665 §); hätäpuhelimien käyttökustannusten maksamista (18. 11. 687 §); Vanhankaupungin liikenteen palauttamista ennalleen (18. 11. 688 §); Suomen Turistiauto Oy:n anomusta koululaisten, invalidien ja sokeiden kuljetuksen korvaamiseksi (2. 12. 725 §) sekä työmaakojujen lämmityslaitteiden parantamista (16. 12. 755 §). Lisäksi annettiin lukuisia lausuntoja, jotka koskivat yksityisten liikennelupa-anomuksia sekä aikataulujen ja reittien vahvistamista tai muuttamista.

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1954 päättyessä 3 715 ja v:n 1955 päättyessä 3 771 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1954	1955
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	69	66
Raitioliikenne	1 380	1 395
Omnibusliikenne	1 124	1 122
Rataosasto	242	238
Vaunuhallit ja korjauspajat	863	914
Vaatehtimo	32	30
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	—	1
	3 715	3 771

Eläkkeensaajia oli v:n 1954 päättyessä 599 ja v:n 1955 päättyessä 639.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla 15.5.—15.9. välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 1.5.—16.10. moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen 8 miestä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla käyneiden potilaiden lukumäärä oli 22 054 (v. 1954 21 048). Sairaanhoitajien kotikäyntien lukumäärä oli 945. Rahastajakursseilla pidettiin 4 luentoa. Kertomusvuonna suoritti tuberkuloositoimisto jälleen henkilökuntaa koskevia keuhkoröntgentutkimuksia, jolloin todettiin 1 keuhkotuberkuloositapaus. Lisäksi todettiin vuoden aikana 3 muuta tapausta, joten keuhkotuberkuloositapausten kokonaismäärä oli 4.

Eniten käyntejä oli I lääkärin vastaanotolla helmikuussa, 979, ja II lääkärin vastaanotolla marraskuussa, 1 185. Vähiten käyntejä oli I lääkärin vastaanotolla heinäkuussa, 587, ja II lääkärin heinäkuussa, 713.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 800. Tililleppanojen yhteismäärä oli 200 770 454 mk ja ottojen 185 285 786 mk. Talletettuja varoja oli 31. 12. 62 068 532 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 3 946 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 17 096 600 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 150 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 12 291. Niistä voitiin 3 094 toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa on tietoja kertomusvuoden raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenteestä v:n 1954 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä [2]
V. 1954	25 817 306	136 300 113	2 454 328 435	2 417 223 687	2 803 742 195	2 002 002 827
V. 1955	26 543 921	142 577 298	2 783 166 162	2 745 341 299	3 229 339 850	2 314 210 098
Erotus	+726 615	+6 277 185	+328 837 727	+328 117 612	+425 597 655	+312 207 271
%	+ 2.8	+ 4.6	+ 13.4	+ 13.6	+ 15.2	+ 15.6

[1] Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2] Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Laivaliikenteestä oli tuloja kertomusvuonna 11 489 491 mk, edellisenä vuonna 11 284 891 mk, joten lisäys oli 204 600 mk eli 1.8 %. Menoja oli 4 005 147 mk, edellisenä vuonna 4 646 886 mk ja vähennys 641 739 mk eli 13.8 %.

Raitiotiet

Liikenne. Oy Karia Ab:ltä tilatut telimoottorivaunut alkoivat saapua heti vuoden alkupuolella, mutta runsaiden tarkistuskorjauksien tähden voitiin ensimmäiset vaunut asettaa liikenteeseen vasta 13. 2., 2. 3. ja 27. 4. Ensimmäinen Valmet Oy:ltä v. 1953 tilatuista 45 vaunusta saatiin samasta syystä liikenteeseen 19. 8. Liikennekauden 1955/56 uuden liikennesuunnitelman tullessa voimaan 29. 8. oli liikenteeseen saatu 18 vaunua, joiden lisäksi kuljettajakoulutukseen oli käytettävissä 3 moottorivaunua. Uusien vaunujen tulon hitauden takia ei raitioliikennettä voitu sanottavammin laajentaa. Liikennejunien lukumäärä, joka edellisen vuoden loppuessa oli 91 kokopäivän ja 38 tungosajan junaa, eli yhteensä 129 junaa, pysyi samana lukuun ottamatta, että kesäkaudeksi 13. 6. — 28. 8. poistettiin tavallisuuden mukaan liikenteestä kaikkiaan 16 tungosajan junaa sekä useilta linjoilta kevään ja kesän kuluessa kaikkiaan 42 perävaunua, mikä johtui osaksi uusien moottorivaunujen suuremmasta kuormauskyvystä. Alettaessa 29. 8. soveltaa liikennekauden 1955/56 liikennesuunnitelmaa lisättiin liikennejunien lukumäärää, jolloin koko päivän junien lukumäärä kohosi 98:ksi, tungosaikajunien luvun ollessa edelleen 38, joten junien yhteismäärä oli 136. Vuoden päättyessä oli liikenteessä 99 kokopäivä- ja 41 tungosaikajunaa eli kaikkiaan 140 moottorivaunua ja 117 perävaunua.

Linjanmuutoksista mainittakoon erikoisesti uuden runkolinjan 10 perustaminen. Uutta liikennesuunnitelmaa keväällä laadittaessa havaittiin, että varsinkin esikaupunkien autoliikennetarve oli kasvanut siinä määrin, että olisi tarvittu 34 uutta linja-autoa sen tyydyttämiseksi jo syksyn alusta alkaen. Kun laskettiin voitavan saada syyskuun puoliväliin mennessä ainoastaan 8 linja-autoa ja vasta vuoden lopulla 18 linja-autoa, päädyttiin siihen, että oli pakko linja-autojen vapauttamiseksi perustaa ko. runkolinja Erottajan ja Ruskeasuon välille.

Runkolinja ei kuitenkaan, sen suhteellisen häiriöttömästä toiminnasta huolimatta, saavuttanut yleisön suosiota varsinkaan linjalla 28. Tyytymättömyys johti lopulta siihen, että yksityinen liikennöitsijä anoi ja sai luvan 1. 1. 56 alkaen hoitaa liikennettä Pohjois-Haagaan.

Syyt runkolinjan arvostelemiseen ovat pohjimmiltaan löydettävissä siitä, että matkustusaika ko. esikaupungeista keskikaupungille piteni entisestään jossain määrin ja vaunun vaihtaminen tuotti vaivaa. Runkolinjalla ei nim. vielä voitu käyttää hyväksi uusien vaunujen suurempaa ajonopeutta, koska sitä ja muita samaa rataa ajavia linjoja uusien vaunujen puutteen takia oli liikennöitävä osittain myös vanhoilla hitailla vaunuilla. Tungosaikoina Ylioppilastalon liikennesolmussa entisessä määrin ilmennyt ruuhkautuminen hidasti runkolinjan liikennettä, kunnes etelästä Kaivokadulle johtava sivuraide valmistui 22. 11, mutta senkin jälkeen vielä jonkin verran.

Runkolinjan perustamisen yhteydessä suoritettiin vielä seuraavat linjanmuutokset 29. 8. alkaen: tungosaikalinja 10S perustettiin liikennöimään reittiä Kauppatori—Ruskeasuo; tungosaikalinja 12S lopetettiin; tungosaikalinja 4E lopetettiin päivälinjana, joten se siitä lähtien toimi vain yölinjana; linjan 5 reittiä muutettiin Töölössä kulkemaan Arkadian—Runebergin—Ruusulankatua Kammionkadulle ja uusi autolinja 13 perustettiin huolehtimaan Nervanderin- ja Museokadun liikenteestä.

Muista linjanmuutoksista mainittakoon, että linjan 1 reitti 17. 1. alkaen pidennettiin arkipäivien ruuhka-aikoina tunnuksin 1A Kauppatorilta Perämiehenkadulle saakka, ja että 5. 9. perustettiin tungosaikalinja 10A (Käpylä—Rautatientori—Ruskeasuo) matkustusmahdollisuuksien parantamiseksi runkolinjalta kaupungin itäosiin. Tällä korvattiin tungosaikalinja 1 V (Käpylä—Erottaja).

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheydestä sekä näiden muutoksista vuoden kuluessa selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko I

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä				Vuorotieheys minuuteissa n. klo [6] [7]					
			Vakinaiset [1]	Tungosaika- [2]		Yö- [5]						
N:o	Reitti			ap. [3]	ip. [4]		6.00—9.30	9.30—15.30	15.30—18.00	18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			junat									
1	Kauppatori—Käpylä	1. 1.—16. 1.	8	—	—	4	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		17. 1.—12. 6.	8	4	2	4	(6.7)	6.7	(6.7)	6.7	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	8	—	2	4	—	6.7	(6.7)	6.7	7.5	15.0
		29. 8.—31.12.	8	3	2	4	(6.7)	6.7	(6.7)	6.7	7.5	15.0
1A	Perämiehenkatu—Käpylä	1. 1.—16. 1.	—	8	8	—	(10.0)	—	(10.0)	—	—	—
		17. 1.—12. 6.	—	3	6	—	6.7	—	6.7	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	3	3	—	6.7	—	6.7	—	—	—
		29. 8.—31.12.	—	3	6	—	6.7	—	6.7	—	—	—
1V	Erottaja—Käpylä	1. 1.— 4. 9.	—	6	6	—	10.0	—	10.0	—	—	—
3B	Eira—Kauppatori—Töölö—Kallio (rengaslinja)	1. 1.—12. 6.	8	3	3	4	4.8	6.7	4.8	6.7	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	8	—	1	4	6.7	6.7	5.9	6.7	7.5	15.0
		29. 8.—31.12.	8	2	3	4	5.3	6.7	4.8	6.7	7.5	15.0
3T	Eira—Erottaja—Hakaniemi—Kallio (rengaslinja)	1. 1.—12. 6.	8	7	—	4	3.6	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	8	5	—	4	4.1	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		29. 8.—18. 9.	8	6	—	4	3.7	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
		19. 9.—31.12.	8	5	—	4	4.1	6.7	6.7	6.7	7.5	15.0
4	Hietalahti—Munkkiniemi	1. 1.—28. 8.	12	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
		29. 8.— 2.10.	11	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
		3.10.—31.12.	12	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
4E	Erottaja—Munkkiniemi	1. 1.—12. 6.	—	5	5	3	10.0	—	10.0	—	—	15.0
		13. 6.—28. 8.	—	—	1	3	×	—	×	—	—	15.0
		29. 8.—31.12.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munkkiniemi	1. 1.—12. 6.	—	5	5	—	10.0	—	10.0	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	4	3	—	(10.0)	—	(10.0)	—	—	—
		29. 8.— 6. 9.	—	5	5	—	10.0	—	10.0	—	—	—
		7. 9.—20.11.	—	6	5	—	(10.0)	—	10.0	—	—	—
		21.11.—31.12.	—	6	5	—	(10.0)	—	(10.0)	—	—	—
5	Katajanokka—Etu-Töölö	1. 1.—28. 8.	7	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
	Katajanokka—Messuhalli	29. 8.—31.12.	8	—	—	—	5.0	5.0	5.0	5.0	7.5	—
6	Maria—Arabia	1. 1.—12. 6.	12	—	1	4	5.0	5.0	4.6	5.0	7.5	15.0
		13. 6.—28. 8.	12	—	1	4	5.0	5.0	4.6	5.0	7.5	15.0
		29. 8.—18. 9.	12	2	3	4	4.3	5.0	4.0	5.0	7.5	15.0
		19. 9.—31.12.	12	1	3	4	4.6	5.0	4.0	5.0	7.5	15.0
7A	Runeberginkatu—Messuhalli—Harjutori(rengaslinja)	1. 1.—31.12.	5	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
7B	Runeberginkatu—Hakaniemi—Harjutori (rengaslinja)	1. 1.—31.12.	5	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	1. 1.—28. 8.	8	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
		29. 8.—31.12.	8	—	2	—	6.7	6.7	5.3	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—12. 6.	—	4	4	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	3	2	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
		29. 8.—13.11.	—	4	2	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
		14.11.—31.12.	—	3	2	—	(6.7)	—	(6.7)	—	—	—
9	Kauppatori—Vallila	1. 1.—31.12.	6	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
10	Erottaja—Ruskeasuo	29. 8.— 9.10.	7	4	4	3	4.2	6.7	4.2	6.7	10.0	15.0
		10.10.—31.12.	7	4	4	4	4.2	6.7	4.2	6.7	6.7	10.0
10A	Käpylä—Rautatientori—Ruskeasuo	5. 9.—31.12.	—	9	9	—	10.0	—	10.0	—	—	—
10S	Kauppatori—Ruskeasuo	29. 8.—13.11.	—	5	7	—	10.0	—	6.7	—	—	—
		14.11.—31.12.	—	7	7	—	6.7	—	6.7	—	—	—
12	Kirurgi—Kuusitie	1. 1.—31.12.	7	—	—	—	6.7	6.7	6.7	6.7	7.5	—
12S	Kauppatori—Kuusitie	1. 1.—12. 6.	—	6	6	3	6.7	—	6.7	—	—	15.0
		13. 6.—28. 8.	—	4	3	3	(6.7)	—	(6.7)	—	—	15.0
15	Diakonissalaitos—Töölöntulli	1. 1.—31.12.	5	—	—	—	10.0	10.0	10.0	10.0	10.0	—

[1]) Vakinaisia koko päivän ajavia vuoroja. — [2]) Tungosaikoina ajavia vuoroja. — [3]) Aamupäivän tungosaikana. — [4]) Iltapäivän tungosaikana. — [5]) Yöliikenteessä ajavia vuoroja. — [6]) Sulkeissa olevat vuorotiheysluvut eivät ole kautta koko ajanjakson jatkuvia. — [7]) × = vuorotiheyslukua ei voi määrätä.

Sunnuntai- ja pyhäpäivien aamuina ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä eräillä kantalinjoilla kuin aikaisempinakin vuosina.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin vaunujen kuormitustarkkailu ja liikenteen valvonta kuten edellisenä vuonna.

Liikenteenohjauskeskuksen ja partioautojen toiminnasta mainittakoon, että ne mm. puuttuivat yhteensä 243 auto- ja 569 raitioliikennehäiriöön, suorittivat 31 139 muuta tehtävää, joista autoissa suoritettuja pikkukorjauksia 2 776, sairaskuljetuksia 153 ja aikataulutiedusteluihin vastaamisia 16 719. Hätäpuhelimeen vastaanotettiin kaikkiaan 1 232 hälytysilmoitusta.

3. 12. 1953 suoritetun täydellisen matkustajalaskennan tulosten muokkaamista jatkettiin ja niistä julkaistiin 8 laajahkoa tiedonantoa, jotka supistettuina lähetettiin myös lehdistölle.

Yksityiskäyttöön vuokrattiin 24 raitiojunaa ja 6 erillistä moottorivaunua. Vuonna 1954 vuokrattiin 16 junaa.

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui voimassa olevien määräysten mukaisesti. Raitiovaununkuljettajan kursseja pidettiin vuoden aikana 3, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 61. Sitä paitsi annettiin raitiovaununkuljettajan koulutus 6:lle tarkastajakurssin oppilaalle. Perusluontoista koulutusta annettiin vielä yhteensä 228 tarkastajalle, kuljettajalle sekä halli- ja huoltomiehelle uusien raitiovaunujen ajamisessa. 13. 12. 54 alkanut IV tarkastajakurssi, johon osallistui 9 kuljettajaa ja 3 kurssin käymätöntä tarkastajaa, saatettiin loppuun ja loppututkinnossa kaikki hyväksyttiin. Miespuolisille rahastajille pidettiin kaikkiaan 2 kurssia, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 150. Rahastajatta ajamista silmällä pitäen annettiin lyhennetty rahastajan koulutus 12 autonkuljettajalle. Edelleen koulutettiin lähes koko rahastajakunta uusien lippupihtien käyttöön. Edellämainituista erikoiskoulutuksista johtuen ja niiden aiheuttaman henkilökunnan puutteen takia ei 7. 2. 51 hyväksytyn suunnitelman mukaista liikennehenkilökunnan jatkokoulutusta voitu antaa.

Kertomusvuoden aikana annettiin jälleen huomattava määrä liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevia päiväkäskymääräyksiä.

»Helsingin Kulkuneuvoista» 30. 8. 54 ilmestyneeseen painokseen julkaistiin kertomusvuoden aikana 4 lisälehteä.

Seuraavassa taulukossa esitetään muutamia raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1954 ja 1955:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [2]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1954	11 476 174	71 051 897	6.19	1 200 456 259	104: 60	1 075 471 557	93: 71	15: 14
V. 1955	11 207 503	72 052 195	6.43	1 328 506 362	118: 54	1 213 017 807	108: 23	16: 84
Erotus	—268 671	+1 000 298	+0.24	+128 050 103	+13: 94	+137 546 250	+14: 52	+ 1: 70
%	— 2.3	+ 1.4	+ 3.9	+ 10.7	+ 13.3	+ 12.8	+ 15.5	+ 11.2

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimittivat Oy Karia Ab ja Oy Strömberg Ab kaikki tilatut 30 telimoottorivaunua. Valmet Oy:ltä, Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Osakeyhtiöltä ja Oy Strömberg Ab:ltä tilatuista 45 telimoottorivaunusta toimitettiin lisäksi 27. Schörling, Hannover toimitti kiskonhiomavaunun varustettuna AEG:n sähkölaitteilla.

Yksi moottorivaunu tuhoutui täydellisesti yhteenajossa ja poistettiin kirjoista.

Kuormavaunustoon hankittiin 3 kpl Fordson-major dieseltraktoreita puhdistuslaitteineen sekä Volkswagen pakettiauto.

Kertomusvuoden lopussa käsitti raitiovaunusto 253 moottorivaunua, joista 243:a käytettiin liikenteessä, 160 perävaunua, joista 150:tä käytettiin liikenteessä, 5 työmoottorivaunua, 1 aurapäivystysvaunu, 27 raitiotielumiauraa ja 2 lumenkuljetusvaunua. Moottorivaunuista oli 37—45 vuoden ikäisiä 60 kpl, 27—32 vuoden ikäisiä 72 kpl ja

[1]) Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

0—15 vuoden ikäisiä 121 kpl. Perävaunuista oli 36—56 vuoden ikäisiä 30 kpl, 26—32 vuoden ikäisiä 50 kpl ja 7—17 vuoden ikäisiä 80 kpl.

Rata- ja ilmajohto-osaston vaunusto käsitti vuoden lopussa 3 asennustornivaunua, 1 asennuslinja-auton, 7 kuorma-autoa, 2 pakettiautoa, 1 farmariauton, 4 tiehöylää, 8 traktoria, 1 kiskonpuhdistusauton, 3 kuljetettavaa sähkönosturia sekä 13 kuorma- ja erikoisperävaunua, 2 moottorijyrää ja 2 autoetuauraa, eli yhteensä 32 moottoriajoneuvoa ja 15 muuta ajoneuvoa ja auraa.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa 2 kalustoautoa, 3 kuorma-autoa, 2 umpinaista kuorma-autoa liikenneosaston radiokeskuksen käytössä, 3 farmariautoa, 1 pakettiauton, 3 puolitraktoria ja 4 henkilöautoa, yhteensä 18 moottoriajoneuvoa.

Raiteet. Uutta rataa rakennettiin Mannerheimintielle Kuusitien ja Koroistentien väliselle osalle 340 m urakiskorataa betonialustalle, 35 m pölkkyalustalle ja 470 m ratakiskorataa pölkkyalustalle eli yhteensä 845 m yksinkertaista rataa.

Ruskeasuolle rakennettiin runkolinjan pääteasema raitiovaunuja ja linja-autoja varten. Raiteisto käsittää kääntösilmukan raideristeyksineen ja neljine vaihteineen yksinkertaista rataa 556 m. Lisäksi rakennettiin 2 odotuskioskia matkustajille ja yksi henkilökunnan kioski sekä 5 puista linja-autolaituria.

Mannerheimintielle Kaivokadun kulmaan rakennettiin 90 m:n pituinen kolmas raide vaihteineen helpottamaan linjojen 3 ja 6 kulkua Rautatientorille. Samalla purettiin vanhat kaarteet 30 m:n pituudelta, joten uutta yksinkertaista rataa tuli lisää 60 m.

Mannerheimintien ja Aleksanterinkadun kulmassa rakennettiin uudet raideristeykset vaihteineen ja samalla siirrettiin »Kolmen sepän» luona rataa 100 m:n matkalla. Mannerheimintien osalla Lääkärinkatu—Topeliuksenkatu vaihdettiin kuluneet urakiskot ratakiskoihin 153 m:n matkalla yksinkertaista rataa sekä Mannerheimintien osalla Tukholmankatu—Reijolankatu kuluneet urakiskot uusiin 400 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Samalla parannettiin alustaa sepelillä. Kiskojen sivuihin asetettiin raidetiilet ja entinen asfalttipäällystys muutettiin reunus- ja konekivipäällysteiseksi bitumisaumoin.

Yrjönkadun osalla Iso-Roobertinkatu—Ratakatu uusittiin urakiskoja 216 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Samalla parannettiin alustaa sepelikerroksella ja vaihdettiin asfalttipäällystys kivipäällystykseksi raidetiilein ja bitumisaumoin.

Töölön raitiovaunuhallissa uusittiin urakiskot raiteilla N:o 10, 13 ja 16, eli yksinkertaista rataa 240 m.

Mäkelänkadulla raviradan kohdalla parannettiin raidealustaa sepelöimällä ja asetettiin rata kyllästetyille pölkyille 350 m:n matkalla yksinkertaista rataa. Samalla tavalla parannettiin Kumtähden notkossa 180 m yksinkertaista rataa.

Vaihteet, risteyskappaleet ja kaarteet uusittiin Porthanin—Siltasaarenkadun—II Linjan risteyksessä ja Aleksanterinkadun—Katariinankadun kulmassa. Näissä paikoissa suoritettiin radan alustan parannus- ja viemäritöitä sekä kaapelikanavien kaivuuta vaihteiden sähkölämmitystä varten.

Sturenkadulla siirrettiin kadun leventämisen takia rataa 185 m:n matkalla.

Hämeentiellä Mäkelänkadulta pohjoiseen siirrettiin radat keskelle 150 m:n matkalla.

Kuluneita urakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 13 199 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 3 410 m yksinkertaista rataa. Ratapölkkyjä käytettiin 1 242 kpl ja sepeliä 3 493 m³.

Kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä levennettiin raide-etäisyys nykyisestä 2.5 m:stä 3:een metriin 3 875 m:n matkalla. V:sta 1950 lähtien suoritetut levennykset huomioon ottaen on kaksiraiteista rataa levennetty yhteensä 26.3 km.

Vuoden päättyessä oli raiteiden pituus 92 633 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä 9 833 m ratakiskorataa. Ratapiha- ja halliraiteiden pituus oli 15 129 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä Koskelan halleilla ratakiskorataa 6 018 m. V:n 1955 aikana asennettiin 24 uutta vaihdetta ja poistettiin 25 loppuunkuluneina.

Vuoden päättyessä oli radoilla 172 vaihdetta, joista sähköllä käännettäviä 39. Rata- ja hallipihoissa oli 153 vaihdetta. Vaihteiden kokonaismäärä oli siten 325.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 8 ja poistettiin 5. Raideristeyksien kokonaisluku oli vuoden lopussa radoilla 72, Koskelan hallipihalla 4 sekä Töölön hallipihalla 1, eli yhteensä 77.

Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia korjattiin ja uusittiin 19 965 m² ja bitumipäällysteisiä 3 644 m². Paikkaukseen käytettiin 407 735 kg erikoisbitumipäällystettä. Lisäksi kivettiin Koskelan omnibushallipihan loppuosa. Kivimurskaamossa valmistettiin 480 m³

sepeliä. Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin 11 ja linja-autokorokkeita 22, eli yhteensä 33, joista 21 puusta. Esikaupunkilinjoille rakennettiin matkustajia varten 9 suojakatosta. Ilmajohtoa varten pystytettiin 51 pylvästä ja poistettiin 34.

Rataosaston konepajalla valmistettiin mm. kaarteita, raideristeyksiä, johdinpylväitä, puisia korokkeita ja vaihteiden sähkölämmityslaitteita. Suoritettiin vaihteiden ja risteyskappaleiden yhdistämisiä. Asennettiin hydraulinen kylmäsaha. Vuoden aikana suoritti konepaja kaikkien Koskelan lämpökeskuksessa ja halleissa olevien laitteiden huoltokorjaukset.

Ilmajohto. Ilmajohtoa asennettiin Ruskeasuon pääteasemalle 600 m ja apusyöttöjohtoa Kuusitien — Ruskeasuon välille 1000 m, Mannerheimintien ja Aleksanterinkadun risteykseen asennettiin ilmajohtoa 250 m sekä Mannerheimintien ja Kaivokadun risteykseen 90 m, eli yhteensä 1940 m uutta ilmajohtoa. Tarpeetonta ilmajohtoa poistettiin yhteensä 1 370 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 8 850 m. Paciuksenkadulle, Meilahden sähköasemalta Tukholmankadulle, asennettiin kaksoisjohto, samoin itäistä raidetta varten Ylioppilastalon pysäkillä ja Ruskeasuon kääntösilmukassa, yhteensä 700 m.

Raide-etäisyyttä levennettäessä 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa 3 875 m kaksiraiteista rataa. Raitiotieilmajohdon pituus lisääntyi 570 m ja oli siten vuoden lopussa 108 840 m. Automaattisia vyöhykekatkaisijoita asennettiin 5. Katuristeyksien sähkömerkkivalolaitteita oli edelleen 29.

Johdinvikoja sattui vuoden aikana kaikkiaan 45 kertaa, joista 7 aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä 4 $^{3}/_{4}$ tunnin ajaksi.

Linja-autot

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui vuoden alkaessa 31. 12. 54 käytännössä olleiden aikataulujen mukaisena.

Linjalla 22A Rautatientori—Etelä-Haaga (Ahjonkuja) lopetettiin liikenne 13. 2. Linjalle 28 Rautatientori—Pohjois-Haaga lisättiin 14. 2. yksi ruuhkavaunu ja 28. 3. yksi kokopäivävaunu. Linjalla 35 Rautatientori—Itä-Herttoniemi aloitettiin liikenne 1. 3. Eri linjoille lisättiin 5 tungosaikavaunua 28. 3. alkaen.

Kesälinjaa 31 Sörnäisten apteekki — Kivinokka liikennöitiin 21. 5. — 23. 9. välisenä aikana.

Linjalla 26A Rautatientori—Pitäjänmäki lopetettiin liikenne 12. 6.

Kesäaikataulut otettiin käytäntöön 13. 6. ja olivat käytännössä 28. 8. saakka, jona aikana oli vähennettynä 12 kokopäivä- ja 23 ruuhka-aikavaunua.

28. 8. lopetettiin seuraavat Rautatientorilta lähtevät autolinjat: 22 Etelä-Haaga, 28 Pohjois-Haaga, 28 R. Ruskeasuo, 30 Kulosaari ja 62 Vanhakaupunki sekä Erottajalta lähtevät: 25 Malmin kartano, 26 Konala, 27 Kaarela, 55 Länsi-Pakila ja 55A Itä-Maunula.

Ruskeasuon liityntäasemalta aloitettiin 29. 8. liikenne seuraavilla autolinjoilla: 22 Etelä-Haaga, 25 Malmin kartano, 26 Konala, 26A Pitäjänmäki, 27 Kaarela, 27A Etelä-Kaarela, 28 Pohjois-Haaga, 29 Marttila, 55 Länsi-Pakila, 55A Itä-Maunula ja 100 Kuusitie.

Samanaikaisesti aloitettiin Rautatientorilta liikennöidä linjoilla: 35A Kulosaari, 35V Itä-Herttoniemi, 56 Oulunkylä ja 62 Viikinkylä.

Lisäksi aloitettiin liikenne linjalla 13 Erottaja—Apollonkatu, mikä kuitenkin 6. 12. alkaen ulotettiin Erottajalta Kauppatorille asti.

Liikenteen kasvaessa eri esikaupunkilinjoilla syksyn kuluessa lisättiin näille linjoille yhteensä 10 tungosaikavaunua, minkä aikaansaamiseksi kaupunkilinjoilta vähennettiin 5 kokopäivävaunua.

Lisäksi syksyn kuluessa siirrettiin vaunuja linjalta toiselle, jotta vaunujen puute jakautuisi tasaisemmin. Näillä toimenpiteillä ei liikennettä kuitenkaan saatu tyydyttävästi sujumaan, vaan paljon vuoroja jäi vaunujen puuttuessa ajamatta ja matkustajilla oli jatkuvaa aihetta valituksiin.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä päivittäisessä liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä 185 ja vuoden päättyessä 194.

Yksityistilauksia suoritettiin turistiautolla 49, mistä oli tuloja 265 784 mk, sekä muilla linja-autoilla 334 tulojen ollessa 1 356 867 mk. Yksityistilauksia oli siis yhteensä 383 ja niistä tuloja 1 622 651 mk.

Autonkuljettajia koulutettiin kuudella eri kurssilla yhteensä 70.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko II

Linja N:o	Pääteasemat	Vuoden-aika	Lukumäärä: Vakinaiset vaunut	Lukumäärä: Tungos-aikavaunut	Lukumäärä: Työvaunut	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 6.00—9.00 15.30—18.00	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 9.00—15.30 18.00—19.30	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 19.30—23.00	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 23.00—1.30
13	Erottaja—Apollonkatu	29. 8.—27.11.	4	—	—	5	5	6.7	—
		28.11.— 5.12.	3	—	—	6.7	6.7	6.7	—
	Kauppatori—Apollonkatu .	6.12.—31.12.	3	—	—	7.5	7.5	7.5	—
14	Eira—Naistenklinikka	1. 1.—12. 6.	15	3	—	2	2.4	3.7	—
		13. 6.—28. 8.	10	—	—	3.6	3.6	6.7	—
		29. 8.— 8.11.	15	3	—	2	2.4	3.7	—
		9.11.—31.12.	15	5	—	2	2.4	3.7	—
16	Eira—Kruununhaka	1. 1.—12. 6.	6	—	—	5	5	6	—
		13. 6.—28. 8.	5	—	—	6	6	7.5	—
		29. 8.—27.11.	6	—	—	5	5	6	—
		28.11.—31.12.	5	—	—	7	7	7	—
17	Merikatu—Aleksis Kivenkatu	1. 1.—12. 6.	9	—	—	5	5	5	—
		13. 6.—28. 8.	7	—	—	6	6	6.7	—
		29. 8.—31.12.	9	—	—	5	5	6	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna .	1. 1.—12. 6.	8	—	—	5.5	5.5	6	—
		13. 6.—28. 8.	7	—	—	6	6	6.7	—
		29. 8.—27.11.	9	—	—	5	5	6	—
		28.11.—31.12.	7	—	—	6.7	6.7	6.7	—
19	Eläintarha—Pasilantori	1. 1.—31.12.	1	—	—	12	12	12	—
20	Rautatientori—Lauttasaarentie	1. 1.—12. 6.	3	—	—	12	12	12—24	—
		13. 6.—28. 8.	2	—	—	20	20	36	—
		29. 8.—31.12.	3	—	—	12	12	12—24	—
21	Erottaja—Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja—Lauttasaari	1. 1.—12. 6.	6	10	3	2	6	6.7	12
		13. 6.—28. 8.	6	6	3	3	6	6.7	12
		29. 8.—31.12.	6	10	3	2	6	6.7	12
24	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari	1. 1.—12. 6.	2	2	—	2	20	36	—
		13. 6.—28. 8.	2	2	—	4	20	36	—
		29. 8.—31.12.	2	2	—	2	20	36	—
28R	Rautatientori—Tenholantie	1. 1.—12. 6.	3	3	—	6	12	12	—
		13. 6.—28. 8.	2	3	—	6.7	20	20	—
31	Sörnäinen—Kivinokka	21. 5.—23. 9.	1	—	—	30	[1] 30	[2] 30	—
51A	Rautatientori—Olympiakylä	1. 1.—27. 3.	2	6	—	4.6	[3]	—	—
		28. 3.—12. 6.	2	8	—	3.6	[3]	—	—
		13. 6.—28. 8.	2	3	—	6.7	[3]	—	—
		29. 8.—31.12.	2	5	—	5.2	[3]	—	—
100	Kuusitie—Ruskeasuo	29. 8.— 4. 9.	2	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		5. 9.—31.12.	1	—	—	13—14	13—14	15	—
22	Rautatientori—Etelä-Haaga	1. 1.—12. 6.	4	1	—	10 (E)	15	15	—
		13. 6.—28. 8.	3	—	—	15	15	15	—
	Ruskeasuo—Etelä-Haaga ..	29. 8.—31.12.	2	—	—	10	10	10	—
22A	Rautatientori—Ahjokuja ..	1. 1.—13. 2.	—	1	—	45	—	—	—
25	Erottaja—Malminkartano .	1. 1.—28. 8.	1	—	—	60	60	60	—
	Ruskeasuo— »	29. 8.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
26	Erottaja—Konala	1. 1.—27. 3.	1	—	—	60	60	60	—
		28. 3.—28. 8.	1	1	—	30 (E)	60	60	—
	Ruskeasuo—Konala	29. 8.— 4. 9.	1	—	—	60	60	60	—
		5. 9.—31.12.	1	—	—	[4] 15 (E)	60	60	—
26A	Erottaja—Pitäjänmäki	1. 1.—12. 6.	—	—	—	60 (E)	—	—	—
	Ruskeasuo— »	29. 8.— 4. 9.	1	—	—	60	60	—	—
		5. 9.—31.12.	1	—	—	[5] 60)	—	—	—
27	Erottaja—Kaarela	1. 1.—27. 3.	2	2	—	15	30	30	—
		28. 3.—12. 6.	2	3	—	15 (E)	30	30	—
		13. 6.—28. 8.	3	2	—	15 (E)	20	30	—
	Ruskeasuo—Kaarela	29. 8.—31. 8.	2	1	—	15 (E)	20	20	—
		1. 9.—31.12.	2	1	1	[6] 6.7(E)	20	20	30

E-kirjain ilmaisee että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

[1]) Klo 18.00 — 19.30 välisenä aikana. [2]) Lauantaisin ja pyhäpäivisin. — [3]) 20 min. liikenne klo 18.00—19.30 välisenä aikana. — [4]) Linjan 26A vaunu ajaa iltapäivätungosajan linjalla 26. — [5]) Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosaikana ei liikennöidä. — [6]) Linjan 27A vaunut ajavat iltapäivätungosajan linjalla 27.

Linja		Vuoden-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa noin klo			
			Vakinaiset	Tungos-aikavaunut	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
N:o	Pääteasemat								
27A	Ruskeasuo—Etelä-Kaarela	29. 8.—31. 8.	—	2	1	20 (E)	—	—	30
		1. 9.—31.12.	—	2	—	[1]) 20(E)	—	—	—
28	Rautatientori—Pohjois-Haaga	1. 1.—13. 2.	3	5	3	7.5 (E)	15	15	15
		14. 2.—27. 3.	3	6	3	6 (E)	15	15	15
		28. 3.—12. 6.	4	6	3	5	10—15	10—15	15
		13. 6.—28. 8.	4	6	3	5	10—15	15	15
	Ruskeasuo—Pohjois-Haaga	29. 8.— 9. 9.	4	3	2	3.3	6.7	10	15
		10. 9.—26.10.	3	3	2	3.3	6.7	6.7	10
		27.10.—31.12.	3	4	2	3.3 (E)	6.7	6.7	10
29	Ruskeasuo—Marttila	29. 8.—31.12.	—	—	—	30 (E)	30 (E)	60	—
30	Rautatientori—Kulosaari	1. 1.—12. 6.	3	—	—	10	10	10	—
						—20	—20	—20	—
		13. 6.—28. 8.	2	—	—	20	20	20	—
32	Rautatientori—Eränkävijäntori	1. 1.—27. 3.	4	6	—	5	20	20	—
		28. 3.—12. 6.	4	7	—	5 (E)	20	20	—
		13. 6.—28. 8.	4	5	—	5	20	20	—
		29. 8.—18.10.	5	8	—	5 (E)	10	10	—
		19.10.—27.11.	5	9	—	5 (E)	10	10	—
		28.11.—31.12.	5	10	—	5 (E)	10	10	—
32A	Rautatientori—Kulosaari—Eränkävijäntori	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	[2]) 20
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.—31.12.	2	1	—	20 (E)	30	30	—
34	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	1. 1.—31.12.	—	1	—	60	—	—	—
35	Rautatientori—Itä-Herttoniemi	1. 3.—27. 3.	1	—	—	60	60	60	—
		28. 3.—28. 8.	1	1	—	30 (E)	60	60	—
	Rautatientori—Kulosaari—Itä-Herttoniemi	29. 8.—31.12.	3	—	—	—	20	20	—
35A	Rautatientori—Kulosaari	29. 8.—31.12.	—	2	—	20	—	—	—
35V	Rautatientori—Itä-Herttoniemi	29. 8.—31.12.	—	—	—	[3]) 20	—	—	—
36	Rautatientori—Jollas	1. 1.—31.12.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1. 1.—31.12.	3	—	1	20	20	20	60
41	Rautatientori—Mellunkylä	1. 1.—31.12.	3	—	3	20	20	20	20
41A	Rautatientori—Vartiokylä	1. 1.—12. 6.	1	7	—	5 (E)	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	1	5	—	10	—	—	—
		29. 8.—31.12.	—	8	—	5 (E)	—	—	—
50	Rautatientori—Koskela	1. 1.—12. 6.	2	2	—	10	20	20	—
		13. 6.—28. 8.	2	1	—	10 (E)	20	20	—
		29. 8.—31.12.	2	2	—	10	20	20	—
51	Rautatientori—Pohjois-Käpylä	1. 1.—31.12.	7	—	—	6	6	6	—
52	Rautatientori—Pirkkola	1. 1.—27. 3.	3	5	2	6.7	20	20	30
		28. 3.—12. 6.	3	6	2	6	20	20	30
		13. 6.—28. 8.	3	4	2	7.5 (E)	20	20	30
		29. 8.—27.11.	4	7	2	5	20	20	30
		28.11.—31.12.	4	9	2	5 (E)	15	15	30
53	Rautatientori—Itä-Pakila	1. 1.— 9. 9.	3	4	—	10 (E)	20	20	—
		10. 9.—31.12.	3	5	—	5 (E)	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.—27. 3.	6	6	3	5	10	12	20
		28. 3.—12. 6.	6	5	3	[4]) 5 (E)	10	12	20
		13. 6.—28. 8.	6	3	3	[4])10 (E)	10	12	20
		29. 8.—12.10.	6	6	3	[4]) 5 (E)	10	10	20
		13.10.—27.11.	6	7	3	[4]) 5 (E)	10	10	20
		28.11.—31.12.	6	8	3	[4]) 4 (E)	10	10	20
54A	Rautatientori—Itä-Maunula	1. 1.—31.12.	—	3	—	[5])15 (E)	—	—	—

[1]) Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosaikana ei liikennöidä. — [2]) Linjan 32A liikenne hoidetaan linjan 35 vaunuilla. — [3]) Linjan 35V liikenne hoidetaan linjan 35 vaunuilla. — [4]) Linjan 54A vaunut ajavat iltapäivätungosajan linjalla 54.— [5]) Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosaikana ei liikennöidä.

Linja N:o	Pääteasemat	Vuoden-aika	Lukumäärä: Vakinaiset vaunut	Lukumäärä: Tungosaika-vaunut	Lukumäärä: Työ-	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 6.00—9.00 15.30—18.00	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 9.00—15.30 18.00—19.30	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 23.00 19.30—	Vuorotiheys minuuteissa noin klo: 23.00—1.30
55	Erottaja—Länsi-Pakila	1. 1.—12. 6.	2	2	—	15	30	30	—
		13. 6.—28. 8.	2	2	—	15	30	30	—
	Ruskeasuo—Länsi-Pakila ..	29. 8.—31.12.	2	2	—	[1] 6.7	20	20	—
55A	Erottaja—Itä-Maunula	1. 1.—12. 6.	—	4	—	10 (E)	—	—	—
		13. 6.—28. 8.	—	3	—	15 (E)	—	—	—
	Ruskeasuo—Itä-Maunula ..	29. 8.—31.12.	—	2	—	[2]) 20	—	—	—
56	Rautatientori—Mestarintie	29. 8.—31.12.	1	1	—	30 (E)	60	60	—
62	Rautatientori—Vanhakaupunki	1 1.—28. 8.	2	—	—	20	20	20	—
	Rautatientori—Viikinkylä .	29. 8.—31.12.	2	—	—	30 (E)	30 (E)	60	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—

Seuraavasta taulukosta ilmenee muutamia autoliikennettä koskevia tietoja vv:lta 1954 ja 1955:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia: Kaikkiaan	Matkustajia: Vkm kohden	Liikennetuloja, mk: Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk: Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [3]): Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk [3]): Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [3]): Matkustajaa kohden
V. 1954	13 215 244	55 991 270	4.24	1 064 360 359	80: 54	839 150 922	63: 50	14: 99
V. 1955	14 209 629	61 908 826	4.36	1 263 796 996	88: 94	1 008 711 288	70: 99	16: 29
Erotus	+994 385	+5 917 556	+0.12	+199 436 637	+8: 40	+169 560 366	+7: 49	+1: 30
%	+ 7.5	+ 10.6	+ 2.8	+ 18.7	+ 10.4	+ 20.2	+ 11.8	+ 8.7

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut vv:lta 1954 ja 1955 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia: Kaikkiaan	Matkustajia: Vkm kohden	Liikennetuloja, mk: Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk: Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [3]): Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk [3]): Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [3]): Matkustajaa kohden
V. 1954	1 125 888	9 256 946	8.22	152 407 069	135: 37	87 380 348	77: 61	9: 44
V. 1955	1 126 789	8 616 277	7.65	153 037 941	135: 82	92 481 003	82:07	10: 73
Erotus	+ 901	— 640 669	—0.57	+ 630 872	+0: 45	+5 100 655	+4: 46	+1: 29
%	+ 0.1	— 6.9	— 6.9	+ 0.4	+ 0.3	+ 5.8	+ 5.7	+ 13.7

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana hankittiin liikennelaitokselle 8 kpl Scania-Vabis B-7159 ja 2 kpl Scania-Vabis B-62 merkkistä diesel-linja-autoa, joista kahden viimeisen alustat saatiin jo edellisenä vuonna. Näiden linja-autojen korit valmisti Oy Helsingin Autokoritehdas Ab. Lisäksi hankittiin 18 Volvo B 65506 diesel-linja-auton alustaa, joiden korit tilattiin myös edellämainitulta tehtaalta, mutta nämä eivät valmistuneet kertomusvuoden aikana.

Seitsemän linja-autoa poistettiin liikenteestä ja myytiin.

Linja-autoja oli vuoden päättyessä 240, joista 100 suurta, 139 keskikokoista ja yksi turistiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 226 liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Johdinautovaunustoon kuului vuoden päättyessä 23 vaunua, jotka kaikki olivat liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

[1]) Linjan 55A vaunut ajavat iltapäivätungosajan linjalla 55. — [2]) Ainoastaan aamutungoksessa. Iltapäivätungosaikana ei liikennöidä. — [3]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Johdinautojen johtoverkosto. Fredrikinkadulla Pohj. Rautatienkadun kohdalla olevan rautatiesillan uudistamisen vuoksi oli johdinautolinja siirrettävä kulkemaan uutta reittiä Arkadiankadusta alkaen Runeberginkatua pitkin Kampin torille asti n. 700 m:n pituudelta. Linja on rakennettu niin, että se voi tarvittaessa jäädä pysyvään käyttöön.

Eino Leinonkadun puolella rakennettiin hallista ulosajoa varten kaarteet ja risteykset sekä 1 jousivaihde. Johdinverkoston pituus oli vuoden lopussa 11 740 m.

Vuoden aikana suoritettiin huomattava määrä peruskorjauksia johdinautolinjalla. Lisäksi Töölöntorin risteys uusittiin kokonaisuudessaan.

Sähkölaitos asensi Töölöntorille uuden syöttökaapelin Topeliuksenkadun linjaa varten.

Johdinvikoja sattui kaikkiaan 41 kertaa, joista ainoastaan yksi aiheutti liikennekeskeytyksen 15 minuutin ajaksi.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena 1. 5. — 16. 10. liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 766 330 matkustajaa joista 257 748 lapsia.

Rakennustyöt

Töölö. Hallien lämpökattilat ja lämpöjohdot uusittiin osittain ja korjattiin. Asuntokiinteistöissä Mannerheimintie 76 ja Töölönkatu 49 uusittiin sähköjohdot. Talossa Mannerheimintie 76 uusittiin vesikatto osittain ja 6 kpl viemärijohtoja. III hallin lattia päällystettiin osittain betonilla.

Vallila. Hallin katto Hämeentie 84—86 uusittiin osittain ja korjattiin. Linja-autohallissa Hämeentie 88 korjattiin ja uusittiin lämpökattilat. Konepajan varaston katto korjattiin. Raitiovaunuhallissa Hämeentie 84—86 peitettiin 4 kanavaa osittain huovalla ja eristettiin. Vanhasta korikorjauspajasta Hämeentie 84—86 kunnostettiin n. 245 m^2 varastoksi.

Koskela. Lämpökattilat uusittiin.

Konepajat

Raitiovaunukonepajat. Konepaja valvoi koko vuoden aikana uusien telimoottorivaunujen valmistusta mikä lisäsi huomattavasti konepajojen työmäärää. Vaunut puretttiin rautatievaunuista sähkölaitoksen asemalla Salmisaaressa. 6 vanhaa moottorivaunua korjattiin perusteellisesti ja modernisoitiin. Täyskorjauksessa oli 72 moottorivaunua ja 52 perävaunua, osakorjauksessa 243 moottori- ja 46 perävaunua. Moottoreissa esiintyi magneettivikoja 47 kertaa, ankkurivikoja 67 ja mekaanisia vikoja 46 kertaa. Ankkureita käämittiin uudelleen 36 kpl. Täyskorjauksessa oli 90 ratamoottoria. Pyöräkorjauksia tehtiin 80 moottorivaunussa ja 49 perävaunussa. Kolhiomaalauksia tehtiin 43 moottorivaunussa ja 16 perävaunussa ja ulkokatot maalattiin 70 vaunussa. 3 moottorivaunua ja 22 perävaunua maalattiin kokonaan, 5 moottorivaunua ja 19 perävaunua osittain.

Linja-autokonepajat toimivat kovan paineen alaisina. Vaunupulan vuoksi esiintyi vaunuissa paljon ylikuormitusta. Korjausohjelma toteutettiin kuitenkin suurimmaksi osaksi. Kuten tavallisesti muodostivat kolhiokorjaukset huomattavan osan työstä. Moottoriajoneuvokolhioita oli yhteensä 1 147, joista 169 vaati suurempia korjaustöitä. Kaikkiaan uusittiin korit 13 linja-autoon ja 2 johdinautoon. 6 vanhaan linja-autoon vaihdettiin uudet 115 hv Volvo-moottorit entisten 95 hv Büssingmoottoreiden tilalle. Rahastajatta ajoa varten rakennettiin laitteet 5 linja-autoon. Täyskorjauksessa oli 50 moottoria. Yhteensä suoritettiin 3 052 korjausta, joista 1 251 alustoissa, 735 koreissa, 894 moottoreissa ja 172 oli maalaustöitä.

Konepaja- ja huolto-osastojen kalustoa lisättiin vuoden kuluessa seuraavasti: Töölöön hankittiin 50 tonnin ilmapuristin, 1 teollisuuspölynimuri, 1 pyöränhiomalaite, 1 pistehitsauskone, 1 penkkiporakone, 1 Geigervuoromittari ja erilaisia erikoisnostureita; Vallilaan 1 itserekisteröivä loistetehomittari, 1 hiomakone ja 1 sahanteroituskone; autokorjaamoon 1 röntgendetektori, 1 10 tonnin hydraulinen nosturi ja 2 paineilmakäyttöistä mutterinkiertäjää.

Alukset

Moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt. Kaasuöljyä käytettiin kaikkiaan 19 960 kg, mikä vastasi n. 6.5 kg kaksinkertaisella matkalla. Apumoottoreihin ja lämmitykseen käytettiin 2 126 kg kaasuöljyä.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden alussa olivat lippujen hinnat eri liikennelinjoilla samat kuin v. 1954.

Sosiaaliministeriön määrääminä tulivat voimaan 1. 3. 1955 uudet tariffimääräykset, joiden mukaan erotetaan kolme maksuvyöhykettä entisten seitsemän asemesta. Lippujen hinnat eri liikennelinjoilla olivat:

				mk
Kaikilla raitiolinjoilla, sisäisillä autolinjoilla sekä autolinjoilla keskustasta Lauttasaareen, Ruskeasuolle, Vanhan Haagan eteläpäähän, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan ja Kulosaareen	kertalippu			25
	sarjalippu,	11	matkaa	200
	sarjalippu,	30	matkaa	500
Keskustasta Pitäjänmäelle, Konalaan, Marttilaan, Huopalahden asemanseudulle, Pohjois-Haagaan, Kaarelan eteläosaan, Maunulaan, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Metsälään, Koskelaan, Pohjois-Käpylään, Oulunkylään, Vanhaankaupunkiin, Viikiin, Herttoniemeen ja Laajasaloon	kertalippu			30
	sarjalippu,	9	matkaa	200
	sarjalippu,	24	matkaa	500
Keskustasta Malminkartanoon, Kaarelan pohjoisosaan, Itä-Pakilaan, Viikinkylään, Malmille, Marjaniemeen, Vartiokylään, Mellunkylään, Jollakseen ja Hevossalmelle	kertalippu			35
	sarjalippu,	9	matkaa	250

Yöliikenteessä oli kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat 5 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtoon kaikille linjoille, ei kuitenkaan sen vyöhykkeen ulkopuolelle, jolla perusmatka päättyi.

Maksullisen siirron lisäksi myönnettiin yksi ilmainen siirto Pasilan linjalta raitiolinjalle 3 ja päinvastoin; 29. 8. alkaen myöskin raitiolinjalta 10 Ruskeasuon suunnan liityntäautolinjoille ja päinvastoin sekä raitiolinjalta 12 autolinjalle 100 ja päinvastoin.

Matkustajalta, joka ajoi kauemmaksi kuin hänen lippunsa oikeutti, perittiin 10 mk:n vyöhykelisä.

Alle 13 vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla vyöhykkeillä 10 mk ja oikeutti matkustamiseen kaikkina vuorokauden aikoina.

Koululaisten, invalidien ja sokeain alennuslippujen hinta oli kaikilla vyöhykkeillä 50 mk oikeuttaen 8 matkaan. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa alennuslipuin oli koululaisille 72, invalideille ja sokeille 112.

Lastenlippu ja alennusliput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirtooikeuksin kuin varsinaiset liput.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset sekä posti- ja lennätinlaitos lunastaa 20.000 mk:sta kappaleelta. Poliisilaitokselle myytiin lippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samasta hinnasta kuin edellämainitut. Muille valtion laitoksille ja eräille järjestöille myytiin vuosilippuja 23 000 mk:sta. Yksityiset henkilöt maksoivat puolen vuoden lipuista 15 000 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama olivat lippujen hinnat samat kuin 1. 7. 54 alkaen, nimittäin: aikuisten 25 mk yksinkertaisesta matkasta ja 50 mk edestakaisesta matkasta, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 10 ja 15 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja

Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 10 mk.

Vuosilippujen, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin 1 836, puolivuosilippuja 1. vuosipuoliskolla 277 ja 2. vuosipuoliskolla 294.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat koululaisten alennuslippujen ostoon (à 72 matkaa kuukaudessa), annettiin kevätlukukaudeksi 1 590 ja lukuvuodeksi 1955/56 19 391 oppilaalle. Invalidien alennuslippujen ostoon (à 112 matkaa kuukaudessa) oikeuttavia kortteja annettiin kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, yhteensä 19 792 korttia.

Koululaisille myytiin alennuslippuja yhteensä 5 637 360 matkaa varten, invalideille ja sokeille yhteensä 3 304 176 matkaa varten.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 3 233 344 997 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset:			
Hallinto		19 985 431	
Kassa- ja tilivirasto		29 248 154	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	890 833		
Vakuutusmaksut	9 151 781		
Konttorikaluston hankinta	1 568 033		
Hallintorakennusten kunnossapito	2 896 852		
Eläkkeet	129 634 100		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	87 865 976		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	6 233 521		
Muita liikennemenoja	5 098 331	243 339 427	
Lautakunnan käyttövarat		705 381	293 278 393
Raitioliikennekustannukset:			
Palkkaus, ym.		615 357 889	
Sähkövoima		116 048 515	
Raitiovaunuston kunnossapito		280 722 245	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		130 598 563	
Puvut, liput ym., osuus		30 727 049	
Käyttörakennusten kunnossapito		39 563 546	1 213 017 807
Omnibusliikennekustannukset:			
Palkkaus		469 641 499	
Polttoaine, öljy		72 248 689	
Vaunusto, renkaat		62 429 407	
Vaunuston kunnossapito		276 914 573	
Autoverot ja -vakuutukset		56 249 825	
Puvut, liput ym., osuus		39 506 205	
Käyttörakennusten kunnossapito		31 721 090	1 008 711 288
Johdinautoliikennekustannukset:			
Palkkaus, ym.		46 324 582	
Sähkövoima		15 608 243	
Vaunusto, renkaat		4 487 826	
Vaunusto, kunnossapito		16 922 553	
Ilmajohtojen kunnossapito		1 275 962	
Autoverot ja -vakuutukset		3 718 105	
Puvut, liput ym., osuus		2 926 386	
Käyttörakennusten kunnossapito		1 217 346	92 481 003
Laivaliikennekustannukset			4 005 147
Asuntokiinteistökustannukset			8 624 882

Korot ja kuoletukset:		
Laskennalliset korot	232 865 616	
Konttokurantti- ym. korot	73 257 171	
Kuoletukset	307 103 690	613 226 477
		mk 3 233 344 997

Raitioliikenteen paikkakilometrimäärä [1]) oli yhteensä 862 018 358, linja-autoliikenteen 668 648 813 ja johdinautoliikenteen 70 825 040, yhteensä 1 601 492 211. Jos yhteiset menot 374 051 114 mk, yhteisten käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 201 336 557 mk, linja-autoliikenteen osalle 156 172 369 mk ja johdinautoliikenteen osalle 16 542 188 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 1 616 989 254 mk:aan, linja-autoliikenteen 1 451 099 313 mk:aan ja johdinautoliikenteen 137 809 101 mk:aan.

Raitioliikenteen todellinen vaunukilometrimäärä oli 14 228 254, linja-autoliikenteen 14 209 629 ja johdinautoliikenteen 1 126 789, yhteensä 29 564 672. Jos yllämainitut yhteiset menot, 374 051 114 mk, jaetaan näitten kilometrilukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 180 015 332 mk, linja-autoliikenteen 179 779 690 mk ja johdinautoliikenteen 14 256 092 mk ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitoliikenne 1 595 668 029 mk, linja-autoliikenne 1 474 706 634 mk ja johdinautoliikenne 135 523 005 mk.

Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä (todellista) vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne
	mk/100 pkm			mk/vkm		
Käyttörakennusten kunnossapito	4:590	4:744	1:719	2:781	2:232	1:080
Käyttövoima, polttoaine, öljy	13:462	10:805	22:038	8:156	5:084	13:852
Palkat, virkapuvut, liput ym. liikennemenot	72:052	73:877	67:347	43:653	34:764	42:332
Sairausapu	4:924	3:300	2:507	2:983	1:553	1:576
Radat ja johdot	14:424	—	1:802	8:739	—	1:132
Renkaat	—	9:337	6:336	—	4:393	3:983
Vaunusto, korjaukset ja huolto	31:266	40:383	23:578	18:942	19:003	14:820
Autoverot ja -vakuutukset	—	8:413	5:250	—	3:959	3:300
Pääomavelan korko	13:101	14:407	13:235	7:937	6:779	8:319
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot	10:407	28:398	27:409	6:305	13:363	17:228
	164:226	193:664	171:221	99:496	91:130	107:622
Yhteiset menot	23:356	23:356	23:356	12:652	12:652	12:652
Yhteensä mk	187:582	217:020	194:577	112:148	103:782	120:274

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 1:248, kassa- ja tilivirasto 1:826, eläkkeet 8:095, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 5:486, sekalaisia menoja 1:657 sekä yhteiset korot ja kuoletukset 5:044.

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 2 794 655 653 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 328 506 362	
Omnibusliikenteestä	1 263 796 996	
Johdinautoliikenteestä	153 037 941	
Laivaliikenteestä	11 489 491	2 756 830 790
Asuntokiinteistötulot		8 686 528
Sekalaisia tuloja		29 138 335
Tilivuoden tappio		438 689 344
		mk 3 233 344 997

[1]) Vaunukilometrimäärä kerrottuna kunkin vaunun paikkaluvulla.

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1955

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	23 210 621	
Tili- ym. saamiset	280 642 296	303 852 917
Tarveaineet ja valmisteet		393 854 118
Nostamattomat määrärahat		895 506 583
Keskeneräiset uudishankinnat		50 412 091
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 477 082 500	
Asuntokiinteistöt	150 777 000	
Radat	566 626 000	
Ilmajohdot	76 995 000	
Raitiovaunusto	1 321 300 000	
Omnibusvaunusto	734 414 600	
Johdinvaunusto	117 711 000	
Henkilö- ja pakettiautot	4 037 000	
Alus	13 699 000	
Kalusto	187 814 000	
Puhelinosuudet	6 600 000	4 657 056 100
Tilivuoden tappio		438 689 344
		mk 6 739 371 153
Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		255 849 756
Konttokuranttivelka kaupungille		930 958 714
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	309 093 910	
Hankkijain tilille sidotut	586 412 673	895 506 583
Pääomavelka kaupungille		4 657 056 100
		mk 6 739 371 153

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1955

	Arvo 1. 1. 1955, mk	Myyty omaisuus, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta, mk	Kuoletukset v. 1955, mk	Arvo 31. 12. 1955, mk
Liikennekiinteistöt	1 587 219 500		31 874 000	42 675 000	1 477 082 500
Asuntokiinteistöt	153 226 000		996 000	3 445 000	150 777 000
Radat	483 322 000		110 789 000	27 485 000	566 626 000
Ilmajohdot	72 151 000		9 018 000	4 174 000	76 995 000
Raitiovaunusto	523 725 000		822 330 000	24 755 000	1 321 300 000
Omnibusvaunusto	806 534 600	7 000	87 757 000	159 870 000	734 414 600
Johdinvaunusto	135 035 500		706 000	18 030 500	117 711 000
Henkilö- ja pakettiautot	4 417 000		539 000	919 000	4 037 000
Alus	14 979 000			1 280 000	13 699 000
Kalusto	94 064 000		18 860 000	24 446 000	187 814 000
Puhelinosuudet	6 420 000		180 000		6 600 000
Tasoituksia			24 190	24 190	
Yhteensä	3 881 093 600	7 000	1 083 073 190	307 103 690	4 657 056 100

35. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat kontra-amiraali S. A. Sundman puheenjohtajana, toimistonhoitaja U. L. Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä insinööri A. U. Geijer, johtaja R. F. R. Hellström, kivityöntekijä A. N. Lehtinen, kenraaliluutnantti P. J. Talvela, toimitusjohtaja A. K. Tamminen, rakennusmestari J. Tiilikainen ja toimitsija A. Vuorinen. Rakennusmestari Tiilikaisen saatua pyynnöstään vapautuksen lautakunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto valitsi 9. 2. uudeksi jäseneksi rakennusmestari A. Rantasen.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevää jaostoa ei asetettu v:ksi 1955.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 31 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 868, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 255 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 692. Pöytäkirjanotteita annettiin 1 381.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja K. K. Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V. K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E. U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni G. I. J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen johtaja E. W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö B. G. O. Backberg.

Satamalautakunnan ja satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Aloitetoimikunnassa edusti satamalaitosta satamarakennuspäällikkö Backberg insinööriedustajana. Kaupunginhallituksen valitsemana työntekijäin edustajana oli kivityöntekijä A. N. Lehtinen satamalaitoksesta.

Kaupunginhallituksen 18. 1. 1951 asettama Kulosaaren sillan suunnittelukomitea jatkoi edelleen työtään. Komitea kokoontui kertomusvuonna kerran. Satamalaitoksen edustajana komiteassa oli satamarakennuspäällikkö Backberg ja komitean sihteerinä toimi vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. J. E. Duncker.

Kaupunginhallituksen 10. 12. 1953 asettaman komitean, jonka tehtävänä oli tutkia mahdollisuuksia lastin käsittelyyn sisältyvien eri toimintojen rationalisoimiseksi kaupungin satamissa, työn alkaminen siirtyi komitean kokoonpanossa tapahtuneiden muutosten johdosta toukokuuhun 1954 ja komitea antoi mietintönsä kesäkuussa 1955. Satamalaitoksen edustajana oli komiteassa varastoimistoimen johtaja Ehnberg ja komitean sihteerinä toimi varastoimistoimen apulaisjohtaja T. V. J. Teräs.

Kaupunginhallituksen 17. 3. Katajanokan uudistettavalle osalle rakennettavan II varastorakennuksen suunnittelukilpailua hoitamaan asettamassa palkintolautakunnassa toimivat satamalaitoksen edustajina satamarakennuspäällikkö Backberg ja varastoimistoimen apulaisjohtaja Teräs sekä sen sihteerinä insinööri M. Ruoho satamarakennusosastolta. Kaupunginhallituksen 23. 6. hyväksyttyä suunnittelukilpailun palkintolautakunnan laatiman kilpailun ohjelman, kilpailusta kuulutettiin 10. 7. ja kilpailuaika päättyi 7. 11. Kilpailussa jätettyjen ehdotusten runsauden tähden kilpailun ratkaisu siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Kaupunginhallituksen 10. 11. tekemän päätöksen mukaisesti tekivät satamajohtaja Eiro, varastoimis- ja laiturihuolto-osaston insinööri V. Heinonen ja nosturiesimies B. Halme virkamatkan 22. 11. — 1. 12. välisenä aikana Unkariin, Tshekkoslovakiaan ja Itä-Saksaan näiden maiden nosturiteollisuuteen tutustumista varten.

Suomen Satamaliiton liittokokous pidettiin Kokkolassa 9. — 10. 9. Helsingin kaupungin äänivaltaisina edustajina olivat lautakunnan puheenjohtaja Sundman, varapuheenjohtaja Ilmanen, apulaiskaupunginjohtaja Granqvist ja satamajohtaja Eiro. Liittokokouksessa valittiin Satamaliiton hallituksen jäseniksi kokouksesta alkaneeksi toimintakaudeksi mm. lautakunnan puheenjohtaja Sundman ja satamajohtaja Eiro.

Satamalautakunnan asettamat jaostot. Lautakunnan 30. 11. 1953 asettaman jaoston, jonka tehtävänä oli tutkia satamarakennusosaston organisaatiota, työ oli keskeytyneenä kertomusvuoden aikana. Lautakunnan tekemästä esityksestä kaupunginhallitus 3. 3. päätti [1]) antaa tämän organisaatiotutkimuksen suorittamisen kaupunginhallituksen järjestelytoimistolle. Lautakunnasta eronneiden, jaostoon kuuluneiden jäsenten tilalle valittiin [2]) jaostoon sen entisen jäsenen K. Tammisen lisäksi lautakunnan puheenjohtaja Sundman ja jäsen Geijer.

Kulosaaren sillan liitostien ns. Englantilaiskallion sillan ja siihen liittyvien liikenneväylien rakentamista tutkimaan lautakunta asetti [3]) jaoston, johon kuuluivat lautakunnan puheenjohtaja Sundman sekä jäsenet Geijer ja Rantanen. Kaupunginhallituksen 15. 9. antamalla suostumuksella jaosto sai kokoontua useammin kuin kolme kertaa ja sen sihteeriksi otettiin kaupunginasiamies E. Elfvengren. Jaoston työn päättyminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Fredrikinkadun sillan rakentamista tutkimaan asetettiin [4]) lautakunnan jäsenten Geijerin, Lehtisen ja Tammisen muodostama jaosto, jonka sihteerinä toimi varatuomari K. Söderholm kaupunginhallituksen asiamiestoimistosta.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Sitten kun sosiaaliministeriö oli 12. 7. päättänyt vahvistaa Länsisataman huoltorakennuksen uusitun suunnitelman sekä pidentänyt huoltorakennuksen rakentamisen määräaikaa, lautakunta päätti [5]) esittää kaupunginhallitukselle, että rakennuksen pääpiirustukset hyväksyttäisiin ja että yleisten töiden lautakunta kiireellisesti suorittaisi rakentamisen, jotta rakennus valmistuisi sosiaaliministeriön määräämään valmistumisaikaan 1. 10. 1956 mennessä.

Katajanokan huoltorakennuksen huoltotilojen hoitaminen luovutettiin [6]) edelleenkin Oy. Stevedoring Ab:lle 1. 1. alkaen siten, että sopimus on voimassa vuoden kerrallaan, ellei sopimusta irtisanota ennen 1. 10., ja muuten pääasiassa aikaisemman sopimuksen ehdoin. Samalla lautakunta päätti vuokrata mainitulle yhtiölle huoltorakennuksen työhönottohallin, luottamusmiehen huoneen ja työnjohtajien huoneen 1. 1. alkaen siten, että sopimus on voimassa vuoden kerrallaan, ellei sitä irtisanota ennen 1. 10., kuukausivuokrasta, joka luottamusmiehen ja työnjohtajien huoneista on 600 mk/m² ja työhönottohallista 350 mk/m², muiden vuokraehtojen ollessa aikaisemman vuokrasopimuksen mukaiset.

Sörnäisten huoltorakennuksen rakentamiseen sosiaaliministeriö 1. 7. antamallaan päätöksellä myönsi pidennystä 1. 9. 1958 saakka, ollen rakennussuunnitelma kuitenkin hyvissä ajoin viimeistään 1. 6. 1957 mennessä toimitettava ministeriölle vahvistettavaksi.

Vuokra-asioita ym. Humallahden Venekerho-Hummelvikens Båtklubb -yhdisty5selle päätettiin [7]) vuokrata Humallahden venelaituri n:o 1 purjehduskaudeksi 1955 235 000 mk:n vuokrasta.

Oy. Finnish Stevedores Ab:lle, Oy. Stevedoring Ab:lle ja Oy. Åkerman Ab:lle kaupunginvaltuuston 16. 6. 56 tekemän päätöksen perusteella Länsisatamasta vuokratun alueen vuokrasopimus katsottiin rauenneeksi, sekä vuokrattiin [8]) sama alue anojille 1. 4. alkaen viideksi vuodeksi pääasiassa aikaisemman sopimuksen ehdoin.

Sähkölaitokselle päätettiin [9]) vuokrata kertomusvuodeksi 11 100 m²:n suuruinen alue Hanasaarelta 260 mk/m² vuosivuokrasta.

Kaasulaitokselle vuokrattiin [10]) Hanasaarelta kertomusvuodeksi 3 000 m²:n, 18 000 m²:n ja 3 068 m²:n suuruiset alueet 260 mk/m² vuosivuokrasta sekä 25 831 m²:n suuruinen alue 400 mk/m² vuosivuokrasta.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston 23. 3. tekemän päätöksen perusteella oikeutettiin [11])

[1]) Sat. lk. 14. 2. 93 §. — [2]) S:n 14. 3. 155 §. [3]) S:n 12. 9.557 §. — [4])S:n 9. 12. 796 §.— [5]) S:n 26. 9. 578 §. — [6]) S:n 31. 1. 58 §. — [7]) S:n 17. 1. 23 §. — [8]) S:n 14. 2. 103 §. — [9]) S:n 28. 2. 124 §.—[10]) S:n 28. 2. 124 §. [11]) S:n 12. 4. 226 §.

Suomen Kaapelitehdas Oy. pitämään hajoituskaivoa ja viemäriä Salmisaaressa 2 400 mk:n suuruisesta korvauksesta, irtisanomisaikana 6 kk ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle päätettiin [1]) myöntää oikeus saada harjoittaa kahvin ja virvokkeiden myyntiä myyntikärryistä Katajanokan satama-alueella 1 200 mk:n vuotuisesta korvauksesta irtisanomisaikana 3 kk.

Kiitolinja Oy:n vuokraoikeus Ruoholahden varastoalueeseen n:o 14 päätettiin [2]) pidentää 1. 7. alkaen 30. 6. 1960 saakka 240 mk/m² vuosivuokrasta indeksiehdoin ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Oy. Turistilaiva Ab. oikeutettiin [3]) pitämään kesäkautena 1955 lipunmyyntikioskia Kauppatorin rannassa 10 000 mk:n suuruisesta korvauksesta.

Vuokrantarkistusta varten irtisanottujen hiilivarastoalueiden vuokraoikeudet pidennettiin [4]) 1. 7. lukien vahvistetuista vuokrista, irtisanomisaikana 6 kk.

Kiinteistövirastolle päätettiin [5]) vuokrata torikauppiaiden rattaiden säilytyspaikaksi 1. 5. alkaen 400 m²:n suuruinen alue Rahapajanaukiolta 200 mk/² vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 1 kk.

Oy. Esso Ab:lle Eteläsataman pohjoiselta laiturihaarakkeelta vuokratun nestemäisten polttoaineiden jakelupaikan vuokraoikeutta päätettiin [6]) pidentää kertomusvuoden loppuun asti sillä ehdolla, että vuokraoikeus jatkuu aina vuoden kerrallaan ellei sopimusta irtisanota ennen 31. 12. sekä 72 000 mk:n vuokrasta purjehduskaudelta.

Oy. Telakka Ab:lle Sirpalesaaresta vuokrattuja telakkarakennuksia ja -alueita koskeva vuokrasopimus päätettiin [7]) pidentää 1. 7. alkaen yhdellä vuodella, jatkuen vuokraoikeus vuoden kerrallaan, ellei sitä irtisanota viimeistään 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä. Vuokraksi vahvistettiin [8]) entinen vuokra 33 900 mk/kk.

Wärtsilä-yhtymä Oy. oikeutettiin [9]) pitämään Kalastajankadulla sijaitsevat, kaupungilta ostamansa rakennukset paikoillaan 1. 12. 1954 alkaen toistaiseksi, ei kuitenkaan kauemmin kuin v:n 1999 loppuun, 120 mk/m² suuruisesta vuotuisesta korvauksesta.

Helsingin Vesitaxit yhdistykselle päätettiin [10]) vuokrata kesäkaudeksi 1955 kaksi venelaituria Korkeasaaren lauttalaiturin eteläpuolelta 6 000 mk:n vuokrasta tavanmukaisin ehdoin.

Valtion Viljavarasto oikeutettiin[11]) pitämään viljanpurkauslaitetta Munkkisaaren laiturilla 1. 7. alkaen 1 200 mk:n suuruisesta vuotuisesta korvauksesta, irtisanomisaikana 6 kk.

Oy. Shell Ab:n vuokraoikeus 19 655 m²:n suuruiseen Sörnäisten öljyvarastoalueeseen päätettiin [12]) pidentää 1. 6. alkaen jatkuvaksi 10 mk/m² suuruisesta, indeksiin 1933=1000 sidotusta perusvuosivuokrasta irtisanomisaikana 6 kk ja pääasiallisesti aikaisemman sopimuksen ehdoin.

Vaasan Höyrymylly Oy. Munkkisaaren Mylly oikeutettiin [13]) pitämään viljanimulaitosta Sirpalesaarenkadulla 1. 7. alkaen 20 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta indeksiehdoin ja irtisanomisaikana 6 kk.

Rouva Hilma Auerin vuokraoikeus Hietasaarenkadun varrelta vuokraamaansa 13 m²:n suuruiseen ruokailukojualueeseen päätettiin [14]) merkitä päättyneeksi 1. 7.

Oy. Union-Öljy Ab. oikeutettiin [15]) sijoittamaan Hietalahdenrannan huoltoasemalleen kaksi lisäjakelulaitetta 1. 7. alkaen. Huoltoaseman vuokra-aika pidennettiin [16]) päättyväksi 31. 12. 1958 ja yhtiö oikeutettiin laajentamaan huoltoasemaa sekä muuttamaan se I luokan asemaksi 800 000 mk:n vuosivuokrasta tavanmukaisin ehdoin.

Oy. Telko Ab. ja Paraisten Kalkkivuori Oy. oikeutettiin [17]) vaihtamaan keskenään Länsisataman varastorakennuksista B ja C vuokraamansa 235 m²:n suuruiset varastotilat 1. 9. alkaen entisin vuokraehdoin.

Vuokrantarkistusta varten irtisanottujen varastoalueiden vuokraoikeudet pidennettiin [18]) 1. 1. 1956 alkaen vahvistetuista vuokrista ja muuten entisin ehdoin.

Valtameri Oy. oikeutettiin [19]) pitämään siltanosturia Hernesaaren varastonsa kohdalla 1. 10. alkaen 25 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta sekä lisäksi samoja siirtonostureita ranta-alueelle ulottuvina 1. 11. alkaen 50 000 mk:n vuosivuokrasta, molemmissa tapauksissa irtisanomisaika oli 3 kk ja vuokraan liittyi indeksiehto [20]).

---

[1]) Sat. lk. 28. 3. 192 §. — [2]) S:n 12. 4. 237 §. — [3]) S:n 12. 4. 242 §. — [4]) S:n 25. 4. 269 §. — [5]) S:n 25. 4. 283 §. — [6]) S:n 9. 5. 299 §. — [7]) S:n 9. 5. 305 §. — [8]) S:n 16. 5. 336 §. — [9]) S:n 9. 5. 313 §. — [10]) S:n 9. 5. 315 §. — [11]) S:n 16. 5. 338 §. — [12]) S:n 23. 5. 362 §. — [13]) S:n 20. 6. 417 §. — [14]) S:n 20. 6. 420 §. — [15]) S:n 4. 7. 444 §. — [16]) S:n 26. 9. 591 §. — [17]) S:n 29. 8. 509 §. — [18]) S:n 10. 10. 617 §. — [19]) S:n 12. 9. 549 §. — [20]) S:n 24. 10. 678 §.

Oy. Rudus Ab. oikeutettiin [1]) pitämään Herttoniemen eteläisen teollisuusalueen rannassa puulaituria 1. 11. alkaen 12 000 mk:n vuosivuokrasta irtisanomisaikana 1 vuosi ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Kaupunginvaltuuston 19. 10. tekemän päätöksen perusteella päätettiin [2]) vuokrata Suomen Kaapelitehdas Oy:lle 4 570 m²:n suuruinen lisäalue Salmisaaresta pääasiassa aikaisemman sopimuksen mukaisin ehdoin.

Oy. G. H. H. Ab:lle Länsisataman korttelista n:o 245 vuokratun 3 360 m²:n suuruisen alueen pinta-ala päätettiin [3]) pienentää 1. 1. 1956 alkaen 2 540 m²:ksi.

Kaupunginvaltuuston 2. 11. tekemän päätöksen perusteella vuokrattiin [4]) Osuusliike Elannolle 3 897 m²:n suuruinen Verkkosaaren alue n:o 8 1. 1. 1956—30. 6. 1975 väliseksi ajaksi indeksiin sidotusta 200 mk/m² vuosivuokrasta ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Kaasulaitokselle ja sähkölaitokselle Sörnäisten satamaosasta kertomusvuoden ajaksi vuokrattujen varastoalueiden vuokraoikeutta päätettiin [5]) pidentää 1. 1. 1956 alkaen irtisanomisaikana 6 kk sekä pääasiallisesti aikaisempien sopimuksien mukaisin ehdoin.

Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle päätettiin [6]) vuokrata Länsisataman kahvilarakennus 16. 1. 1956 alkaen 13 000 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaikana 6 kk ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Suomen Kaapelitehdas Oy. oikeutettiin [7]) pitämään kahta kokeilutarkoituksessa laskettavaa vedenalaista kaapelia Salmisaaren läheisellä vesialueella kauintaan 31. 12. 1956 saakka.

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki edellämainittujen lisäksi seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa, m²:ltä	Päätös
J. ja H. Nokkonen sekä V. ja A. Pimiä	Verkkosaaren alue	1 366	1. 4. 1955 alk. 6 kk. irtis.	8 mk/1933=1000	31. 1. 62 §
Oy. Shell Ab.	Verkkosaaren alue	5 417	1. 4. 1955 alk. 3 kk. irtis.	200 mk/1951=100	12. 4. 243 §
Oy. Shell Ab.	Verkkosaaren alue	4 136	1. 4. 1955 alk. 3 kk. irtis.	200 mk/1951=100	12. 4. 243 §
Valtameri Oy.	Hernesaaren kortteli n:o 181	140	1. 5. 1955 alk. 1 kk. irtis.	240 mk/1951=100	12. 4. 255 §
Verkkosaaren Kala Oy.	Verkkosaaren alue n:o 10	650	1. 5. 1955 alk. 6 kk. irtis.	96 mk/1951=100	9. 5. 306 §
Oy. Sörnäs Stevedoring Ab.	Sörnäisten alueet n:o 17 ja 18	227	1. 7. 1955 alk. 1 kk. irtis.	96 mk/1951=100	23. 5. 356 §
Osuustukkukauppa ja Kontio & Kontio	Verkkosaaren alue n:o 2	6 824	1. 7. 1955 alk. 30. 6. 1975 asti	200 mk/1951=100	20. 6. 410 §
Oy. Aug. Eklöf Ab.	Sörnäisten varastoalue n:o 13	1 681	1. 1. 1956 alk. 1 kk. irtis.	280 mk/1951=100	7. 11. 707 §
Teollisuuden Polttoainekunta	Länsisataman kortteli n:o 245	2 580	1. 1. 1956 alk. 30. 4. 1956 asti	260 mk/1951=100	21. 11. 760 §
Teollisuuden Polttoainekunta	Länsisataman kortteli n:o 245	7 432	1. 1. 1956 alk. 6 kk. irtis.	230 mk/1951=100	21. 11. 760 §
Oy. KreuTo Ab.	Ruoholahden alue n:o 24	1 800	1. 1. 1956 alk. 1 kk. irtis.	280 mk/1951=100	19. 12. 813 §

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyy	Päätös
Puukonttori Oy.	Sörnäisten varastoalue	31. 3. 1955	17. 1. 33 §
Aleksi Vesterinen	Verkkosaaren alue n:o 10	30. 4. 1955	9. 5. 306 §
Oy. Sörnäs Stevedoring Ab.	Sörnäisten alueet 17, 18 ja 21	30. 6. 1955	23. 5. 356 §
Polttoaineosuuskunta	Länsisataman alue	30. 4. 1956	10. 10. 615 §
Puunvienti Oy.	Sörnäisten varastoalue n:o 15	30. 4. 1956	24. 10. 646 §
Polttoaineosuuskunta	Länsisataman korttelin n:o 245 alue	31. 12. 1955	21. 11. 760 §
Teollisuuden Polttoainekunta	Länsisataman korttelin n:o 263 alue	30. 4. 1956	21. 11. 760 §
Oy. Jalokoivu Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 31	31. 12. 1955	5. 12. 776 §
Oy. KreuTo Ab.	Ruoholahden alue n:o 24	31. 12. 1955	19. 12. 813 §
Oy. G. H. H. Ab.	Länsisataman kortteli n:o 752	30. 6. 1956	19. 12. 814 §

[1]) Sat. lk. 24. 10. 657 §. — [2]) S:n 21. 11. 735 §. — [3]) S:n 21. 11. 760 §. — [4]) S:n 5. 12. 766 §. — [5]) S:n 5. 12. 775 §. — [6]) S:n 19. 12. 815 §. — [7]) S:n 19. 12. 835 §.

Muiden irtisanomisen varassa olevien alueiden, paitsi hiilivarastoalueiden vuokrasopimukset päätettiin [1]) irtisanoa vuokrantarkistusta varten päättyviksi 31. 12.

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Sähkö Oy. Siemensille Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 vuokratun varastotilan vuokraoikeus merkittiin [2]) päättyväksi 31. 8. Valtiovarainministeriölle vuokrattiin [3]) Katajanokan huoltorakennuksesta 6 toimistohuonetta 700 mk/m² kuukausivuokrasta 1. 4. alkaen. Merikiito Oy:lle päätettiin [4]) vuokrata Katajanokan varastorakennuksesta n:o 3 75 m²:n suuruinen varastotila 1. 9. alkaen, irtisanomisaika 6 kk, 85 mk/m² suuruisesta kuukausivuokrasta. Oy. Telko Ab:lle vuokrattiin [5]) Länsisataman C varastorakennuksen osastot 1—4, yhteensä 940 m², 1. 7. alkaen 60 mk/m² kuukausivuokrasta. Oy. Telko Ab:n vuokraoikeus Länsisataman varastorakennuksen B osastoihin 2—3 merkittiin [6]) päättyneeksi 30. 6. ja samat varastotilat, yhteensä 470 m², vuokrattiin [7]) Oy. Machinery Ab:lle 1. 7. alkaen 60 mk/m² kuukausivuokrasta. Tupakkatehdas Fennia Oy:n vuokraoikeus Katajanokan talletusvaraston 1 140 m²:n suuruiseen varasto-osastoon D V päätettiin [8]) siirtää 1. 7. alkaen Suomen Tupakka Oy:lle. Helsingin IV tullikamarille vuokrattiin [9]) Länsisataman H-makasiinista 48 m²:n suuruinen tullihenkilökunnan majoitustilana käytettävä huone 1. 10. alkaen 400 mk/m² kuukausivuokrasta, irtisanomisaikana 3 kk.

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavaran omistajille korvauksia seuraavat määrät: Merihuolto Oy:lle 1 339 mk [10]), SOK:lle 1 328 mk [11]), Jalmari Sairanen Oy:lle 1 848 mk [12]), Oy. Omnima Ab:lle 15 180 mk [13]), Oy. E. Sarlin Ab:lle 4 640 mk [14]), Otanmäki Oy:lle 7 940 mk [15]), Oy. Mercantile Ab:lle 2 415 mk [16]), Valtameri Oy:lle 6 145 mk [17]), Oy. Epilän Nahkatehdas Ab:lle 3 232 mk [18]), Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 152 644 mk [19]), Suomen Gummitehdas Oy:lle 7 339 mk [20]).

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Finnish Stevedores Ab:n, Oy. Stevedoring Ab:n ja Oy. Åkerman Ab:n Länsisatamaan ahtaustoimintaa varten tarvittavien toimisto- ym. rakennusten [21]), liikemiesten J. Nokkosen ja V. Pimiän Verkkosaaren vuokra-alueen n:o 14 kalansavustamorakennuksen [22]), Oy. J. G. Wickströmin Verkkosaaren alueella sijaitsevan kalansavustamorakennuksen muutostöiden [23]), Oy. Lars Krogius Ab:n hiilisataman vuokra-alueen toimisto- ja huoltorakennuksen, [24]) Valtameri Oy:n Hernesaaren varastorakennuskorttelin n:o 181 varastorakennuksen [25]), Jalokala Oy:n Verkkosaaren alueella sijaitsevan kalansavustamorakennuksen muutostyön [26]), Paraisten Kalkkivuori Oy:n Sörnäisten Rantatien varrelle aiottujen rakennelmien [27]), Vaasan Höyrymylly Oy:n Munkkisaaren Myllyn viljanimulaitoksen [28]), Oy. Lars Krogius Ab:n Länsisataman hiilivarastoalueen toimistorakennuksen muutostyön [29]), Oy. Shell Ab:n Sörnäisten varastoalueen varastorakennuksen muutostyön [30]), Suomen Kaapelitehdas Oy:n Salmisaaren vuokra-alueen vajarakennuksen [31]), O.T.K:n ja Kontio & Kontion Verkkosaaren alueen n:o 2 varastorakennuksen [32]), Suomen Kaapelitehdas Oy:n Salmisaaren tehdasalueen varastosuojan muutostyön [33]), Oy. Union-Öljy Ab:n Hietalahdenrannan huoltoaseman laajennustyön [34]), Suomen Kaapelitehdas Oy:n Salmisaaren vuokra-alueen varastorakennuksen ja työntekijäin asuinrakennuksen [35]), Länsisatamaan rakennettavan satamatyöntekijäin kahvilarakennuksen [36]), Oy. Koskilaiva Ab:n Katajanokan vajarakennuksen [37]), Verkkosaaren Kala Oy:n Verkkosaaren vuokra-alueen n:o 10 kalansavustamon lisärakennuksen [38]), Savustekalat Oy:n Verkkosaaren vuokra-alueen n:o 14 kahden vajarakennuksen [39]), Oy. Aug. Eklöf Ab:n Sörnäisten varastoalueen n:o 13 puutavarakatoksen [40]), Oy. Renlund Ab:n Ruoholahden varastoalueen n:o 10—12 varastorakennuksen muutostöiden [41]), Suomen Kaapelitehdas Oy:n Salmisaaren tehdaskorttelin n:o 784 varastosuojan lisärakennuksen [42]).

---

[1]) Sat. lk. 25. 4. 269 §. — [2]) S:n 14. 3. 161 §. — [3]) S:n 28. 3. 220 §. — [4]) S:n 12. 4. 236 §. — [5]) S:n 6. 6. 386 §. — [6]) S:n 6. 6. 386 §. — [7]) S:n 6. 6. 386 §. — [8]) S:n 4. 7. 442 §. — [9]) S:n 26. 9. 579 §. — [10]) S:n 14. 2. 88 §. — [11]) S:n 14. 2. 89 §. — [12]) S:n 14. 2. 90 §. — [13]) S:n 26. 9. 577 §. — [14]) S:n 24. 10. 660 §. — [15]) S:n 19. 12. 825 §. — [16]) S:n 19. 12. 826 §. — [17]) S:n 19. 12. 827 §. — [18]) S:n 19. 12. 828 §. — [19]) S:n 19. 12. 829 §. — [20]) S:n 30. 12. 861 §. — [21]) S:n 14. 3. 163 §. — [22]) S:n 28. 2. 135 §. — [23]) S:n 14. 3. 172 §. — [24]) S:n 28. 3. 190 §. — [25]) S:n 12. 4. 255 §. — [26]) S:n 25. 4. 277 §. — [27]) S:n 9. 5. 307 §. — [28]) S:n 20. 6. 417 §. — [29]) S:n 15. 8. 486 §. — [30]) S:n 15. 8. 487 §. — [31]) S:n 15. 8. 488 §. — [32]) S:n 15. 8. 493 §. — [33]) S:n 29. 8. 524 §. — [34]) S:n 10. 10. 614 §. — [35]) S:n 10. 10. 616 §. — [36]) S:n 24. 10. 658 §. — [37]) S:n 24. 10. 672 §. — [38]) S:n 21. 11. 747 §. — [39]) S:n 21. 11. 748 §. — [40]) S:n 21. 11. 749 §. — [41]) S:n 21. 11. 750 §. — [42]) S:n 21. 11. 751 §.

Vuokraehdot. Lautakunta vahvisti [1]) uuden vuokrasopimuskaavakkeen irtisanomisajan varassa vuokrattavia varastoalueita koskevia sopimuksia varten.

Huoltorakennusten järjestyssääntö. Kumoten satamahallituksen 31. 3. 1925 vahvistaman, Helsingin kaupungin satamatyöntekijöitä varten rakennetuissa ruokailu- ja odotushuoneissa noudatettavat järjestyssäännöt lautakunta vahvisti [2]) uuden satamatyöntekijäin huoltorakennusten järjestyssäännön tulevaksi voimaan 1. 7. lukien.

Meripelastus- ja palonsammutusalus. Kaupunginhallituksen 23. 6. hyväksyttyä [3]) satamalautakunnan ehdottaman sopimusluonnoksen tehtiin Suomen Meripelastusseuran kanssa kaupungin omistukseen tulevan, Helsingin satama-alueelle sijoitettavan meripelastus- ja palonsammutusaluksen rakentamista, miehitystä, käyttöä ja hoitoa koskeva sopimus.

Kaupunginhallituksen lisäksi oikeutettua satamalautakunnan hoitamaan aluksen rakentamiseen liittyvät toimenpiteet, lautakunta hyväksyi [4]) aluksen piirustukset, hankintasopimuksen ja siihen liittyvän rakentamis- ja varustamissuunnitelman. Aluksen omistajan puolesta määrättiin rakennus- ja varustamistöiden valvojaksi ent. satamakapteeni J. A. Lehtonen.

Yksityisten tilaamat työt. Lautakunta oikeutti [5]) satamarakennusosaston suorittamaan vaurioiden korjaamisia, Helsingin Puhelinyhdistyksen johtokaivantotöitä, viemärien liittämisiä sekä kaupungin laitosten satamarakennusosastolta tilaamien töiden luontoisia korjaus- ja rakennustöitä yksityisten laskuun, kuitenkin siten, että viime mainittuun ryhmään kuuluvien töiden suorittamiseen, milloin kustannukset ylittivät 2.5 milj. mk, oli saatava kulloinkin satamalautakunnan lupa.

Fredrikinkadun sillan uudistaminen. Hyväksyttyään satamarakennusosaston laatiman urakkatarjousohjelman Fredrikinkadun sillan uudistamisesta lautakunta päätti [6]) oikeuttaa satamarakennusosaston pyytämään sen mukaisia tarjouksia rakennusliikkeiltä. Urakkatarjousten saavuttua lautakunta päätti [7]) hyväksyä Oy. KreuTo Ab:n 12.4 milj. mk:aan päättyvän tarjouksen ja oikeutti satamarakennusosaston laatimaan yhtiön kanssa sopimuksen sillan rakentamisesta. Oy. KreuTo Ab:n tehtyä tarjouksen sillan uudistamiseen liittyvistä lisätöistä, lautakunta päätti [8]) antaa asian välimiesoikeuden tulkittavaksi. Lautakunta päätti [9]) välimiesmenettelyn turhan pitkittämisen ja enempien kustannusten välttämiseksi antaa satamalaitoksen tehtäväksi neuvotella yhtiön kanssa, minkä jälkeen lautakunta päätti [10]), että Oy. KreuTo Ab:lle suoritetaan Fredrikinkadun siltatyön lisäkustannuksina 3.5 milj. mk.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Yleisen talletusmakasiinin työmaksut sekä talletustodistuksesta warrantteineen kannettava maksu päätettiin [11]) korottaa 1. 3. alkaen.

Alusten köysien laituriin kiinnittämisestä ja irroittamisesta kannettavat maksut, jotka satamapalveluskuntaan kuuluvat ovat oikeutetut kantamaan näistä suorittamistaan sivutehtävistä, päätettiin [12]) korottaa 1. 4. lukien, mutta kaupunginhallituksen alistettua asian tutkittavakseen ja lautakunnan selityksen saatuaan kaupunginhallitus kehotti vahvistamaan kysymyksessä olevat maksut 8-kertaisiksi sodan edelliseen tasoon verrattuna, lautakunta muutti [13]) 14. 3. tekemäänsä päätöstä kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti ja siten, että korotettuja maksuja kannettiin 1. 6. lukien.

Yleisen talletusmakasiinin taksa päätettiin korottaa 1. 8. alkaen.

Laiturihuoltotaksa päätettiin [14]) korottaa 16. 5. alkaen.

Kaupunginvaltuuston 25. 4. 1951 hyväksymässä ja sisäasiainministeriön 24. 5. 1951 vahvistamassa liikennemaksutaksassa tarkemmin määrätyt maksut kannettiin kaupunginvaltuuston 23. 2. tekemän ja sisäasiainministeriön 18. 3. vahvistaman päätöksen mukaisesti 15 % korotettuina 18. 3. lukien.

Sosiaaliministeriön hintaosasto vahvisti 29. 1. aluksille jaettavan sähkövirran kulutusmaksuksi 15 mk/kWh, vahvistuspäätös koski maksuja 1. 12. 1954 alkaen.

Irtisanomisajoin vuokrattujen alueiden vuokrat kannettiin kertomusvuonna v:n 1954 tammi—lokakuun keskimääräisen indeksiluvun 12 077 (perusindeksi v:n 1914 ensi puolisko = 100) perusteella 1 100 % perusvuokrista korotettuina.

---

[1]) Sat. lk. 9. 5. 297 §. — [2]) S:n 20. 6. 412 §. — [3]) S:n 6. 6. 377 §. — [4]) S:n 1. 9. 534 §. — [5]) S:n 12. 4. 233 §. — [6]) S:n 28. 3. 188 §. — [7]) S:n 16. 5. 329 §. — [8]) S:n 29. 8. 501 §. — [9]) S:n 9. 12. 796 §. — [10]) S:n 19. 12. 831 §. — [11]) S:n 28. 2. 133 §. — [12]) S:n 14. 3. 154 §. — [13]) S:n 9. 5. 288 §. — [14]) S:n 16. 5. 335 §.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisin sopimuksin vuokrattujen alueiden vuokranmaksut kannettiin 1. 4. 1955 — 31. 3. 1956 välisenä aikana sopimusten määräysten mukaisesti v:n 1954 keskimääräisen indeksiluvun 11 953 perusteella 1 090 % perusvuokrista korotettuina.

Hiilivarastoalueiden vuosivuokrat päätettiin [1]) vahvistaa 1. 7. lukien 400 mk/m² nostureiden alla olevilta alueilta ja 260 mk/m² vuodessa muualla sijaitsevilta hiilivarastoalueilta sekä sitoa vuokrat uuteen elinkustannusindeksiin, jossa perusindeksi lokakuu 1951 = 100.

Muiden varastoalueiden vuosivuokrat vahvistettiin [2]) 1. 1. 1956 alkaen 260 mk/m² Länsisataman, Ruoholahden, Katajanokan ja Sörnäisten tuonti- ja vientivarastoalueiden osalta, 200 mk/m² Verkkosaaren alueiden osalta sekä 280 mk/m² muihin kuin satamaliikenteen tarkoituksiin käytettyjen alueiden osalta.

Vaakamestarien tuntipalkkiot. Pakkahuoneen ulkopuolella punnitsemisia ja mittauksia toimittavien vaakamestarien toimeksiantajiltaan perittävä tuntipalkkio vahvistettiin [3]) 230 mk:ksi.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: Paraisten Kalkkivuori Oy:lle Sörnäisten Rantatien varrelta luovutetun alueen rajojen tarkistamista [4]); Englantilaiskallion sillan pohjoispuolelle tulevaa vesijohdon ja rautatieristeyksen järjestelysuunnitelmaa [5]); varsinaisen satama-alueen laajentamista ja muuttamista [6]); Valtion Viljavaraston Munkkisaaren varaston varrelle sijoitettujen raiteiden suunnitelman muutosta [7]); lisämäärärahan myöntämistä työntekijäin palkkaamista varten sekä kolmen vakinaisen viran lakkauttamista [8]); kahden varastomiehen viran muuttamista kahdeksi autonkuljettajan viraksi [9]); kurssimaksun suorittamista kaupungin varoista [10]); oikeutta ylittää eräitä v:n 1954 tilien määrärahoja [11]); v:n 1954 työttömyystöiden loppukustannuksia [12]); organisaatiotutkimuksen suorittamista satamarakennusosastolla [13]); Katajanokan II varastorakennuksen suunnittelukilpailua [14]); aloitetoimikuntien jäsenten valitsemista kertomusvuodeksi [15]); ahtaajille Länsisatamasta vuokrattua aluetta koskevan päätöksen raukeamista [16]); liikennemaksujen korottamista [17]); määrärahan saamista Eteläsataman tullivarastorakennuksen loppukustannuksia varten [18]); Suomen Kaapelitehdas Oy:n oikeuttamista pitämään viemäriä ja hajoituskaivoa Salmisaaressa [19]); tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan Satamat-luvun tilille Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut merkittyjen uusien töiden aloittamista [20]); alueen vuokraamista Verkkosaarelta [21]); satamalaitoksen kassa- ja tiliviraston henkilökunnan lisäämistä [22]); ylitöiden teettämisluvan myöntämistä [23]); tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan lukuun Kadut ja tiet kuuluvalle tilille Sillat merkityn määrärahan jakamista ja uudistöiden aloittamista [24]); Vattuniemenkarin laajentamista ja yhdistämistä sekä aallonmurtajien rakentamista [25]); kastuneiden kellojen korjauskustannusten korvaamista eräille työntekijöille [26]); Kulosaaren sillan ja sen liitosteiden raitiotiekaistan väliaikaista käyttöä [27]); Länsisataman huoltorakennuksen rakentamisajan pidentämistä [28]); eräiden Sörnäisten Rantatien varrella sijaitsevien puulaiturien purkamista [29]); alueiden varaamista kuorma-autojen tavara-asemaa varten [30]); työssä särkyneiden silmälasien korvaamista eräille työntekijöille [31]); teurastamon lähialueen käyttösuunnitelmaa laativan komitean täydentämistä [32]); Katajanokan satamaosasta poistettavien nosturien myymistä [33]); Laajasalon rautatien alustavaa suunnitelmaa [34]); vuokratalon rakentamista keskikaupungille kaupungin palveluksessa olevia varten [35]); Sörnäisten huoltorakennuksen rakennusajan pidentämistä [36]); laskutuspäällikön virkaan valitun Y. E. Heiskasen nimityksen vahvistamista [37]); meripelastusristeilijän hankkimista Helsinkiin [38]); uuden satamavalvo-

---

[1]) Sat. lk. 25. 4. 269 §. — [2]) S:n 10. 10. 617 §. — [3]) S:n 23. 5. 361 §. — [4]) S:n 17. 1. 24 §. — [5]) S:n 17. 1. 31 §. — [6]) S:n 17. 1. 32 §. — [7]) S:n 31. 1. 63 §. — [8]) S:n 31. 1. 66 §. — [9]) S:n 31. 1. 67 §. — [10]) S:n 31. 1. 68 §. — [11]) S:n 31. 1. 69 §, 14. 2. 87 §. — [12]) S:n 31. 1. 74 §. — [13]) S:n 14. 2. 93 §. — [14]) S:n 14. 2. 99 §. — [15]) S:n 14. 2. 100 §. — [16]) S:n 14. 2. 103 §. — [17]) S:n 14. 2. 104 §. — [18]) S:n 28. 2. 132 §. — [19]) S:n 14. 3. 149 §. — [20]) S:n 14. 3. 151 §. — [21]) S:n 14. 3. 162 §. — [22]) S:n 14. 3. 169 §. — [23]) S:n 14. 3. 176 §. — [24]) S:n 28. 3. 187 §. — [25]) S:n 28. 3. 189 §. — [26]) S:n 28. 3. 198 §, 25. 4. 270 §, 9. 5. 308 §, 6. 6. 384 §, 20. 6. 406 §, 29. 8. 517 §, 12. 9. 554 §, 10. 10. 608 §, 7. 11. 700 §, 30. 12. 852 §. — [27]) S:n 28. 3. 217 §. — [28]) S:n 12. 4. 232 §. — [29]) S:n 12. 4. 234 §. — [30]) S:n 25. 4. 268 §. — [31]) S:n 25. 4. 271 §, 10. 10. 608 §. — [32]) S:n 9. 5. 312 §, — [33]) S:n 9. 5. 325 §. — [34]) S:n 16. 5. 339 §. — [35]) S:n 23. 5. 351 §. — [36]) S:n 23. 5. 353 §. — [37]) S:n 23. 5. 360 §. — [38]) S:n 6. 6. 377 §.

jan viran perustamista [1]); Lauttasaaren sillan leventämistä [2]); Eteläsataman tullivarastorakennuksen loppukustannuksia varten tarvittavaa määrärahaa [3]); Katajanokan ja Laajasalon yhdistämistä merenalaisella liikennetunnelilla [4]); raiteiden rakentamisluvan myöntämistä Valtameri Oy:lle [5]); kolmen vuoden rakennusohjelman tarkistamista [6]); lisäalueen vuokraamista Salmisaaresta Suomen Kaapelitehdas Oy:lle [7]); oikeutta ylittää eräitä satamalaitoksen palkkatileillä olevia määrärahoja [8]); satamalaitoksen talousarvioehdotusta v:ksi 1956 [9]); vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. J. Dunckerin lähettämistä virkamatkalle [10]); v:n 1956 talousarvion 21. ja 22. pääluokkiin ehdotettuja määrärahoja [11]); sadevesiviemärien rakentamista Katajanokan pohjoisrannan poikki [12]); oikeutta ylittää eräillä satamalaitoksen tileillä olevia määrärahoja [13]); satamalautakunnan asettaman jaoston oikeuttamista kokoontumaan useammin kuin kolme kertaa sekä käyttämään ulkopuolista asiantuntijaa ja sihteeriä [14]); keskustasta länteen suuntautuvan uuden liikenneväylän rakentamista [15]); kahvilarakennuksen pystyttämistä Länsisatamaan satamatyöntekijöitä varten [16]); Länsisataman huoltorakennuksen pääpiirustuksia [17]); alueen vuokraamista Osuusliike Elannolle Verkkosaarelta [18]); Hietalahdenrannassa sijaitsevan käymälärakennuksen purkamista [19]); Lautatarhankadun rautatiesiltaa [20]); Paperituote Oy:n oikeuttamista rakentamaan yksityisraide Herttoniemeen [21]); Länsisataman kannaksen leventämissuunnitelmaa [22]); satamalaitoksen viranhaltijain lähettämistä virkamatkalle Unkariin [23]); kahden varastorakennuksen ostamista satamalaitokselle [24]); Lauttasaaren sillan pengerten leventämistä [25]); lisämäärärahojen myöntämistä kertomusvuoden palkkatileille [26]); kertomusvuoden työttömyystöiden kustannuksia [27]); satamalaitoksen eräiden rakennusten ja laitteiden palovakuutuksia [28]); Fredrikinkadun sillan rakennustyötä tutkimaan asetettua jaostoa [29]); ylitöiden teettämistä yli 200 tunnin määrän [30]); erään määrärahan siirtämistä käytettäväksi v. 1956 [31]).

P a l k k a l a u t a k u n n a l l e tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: virkavapauden myöntämistä toimentaja H. K. E. Flinckille [32]); palkallisen virkavapauden myöntämistä koneenhoitaja G. R. Johanssonille sähköasentajan kurssiin osallistumista varten [33]); erään rakennusmestarin viran täyttämistä virkaa haettavaksi julistamatta [34]); määrärahan myöntämistä laskutuspäällikön sijaisen palkkaamista varten [35]); jatketun sairausloman myöntämistä apulaiskassanhoitaja D. A. Henrikssonille [36]); palkattoman virkavapauden myöntämistä vakinaisessa virassa tp. viran hoitamista varten toimistoapulaisille A. M. L. Porrakselle ja K. U. Rantalaiselle [37]); varastoimistoimen apulaisjohtajan T. Teräksen oikeuttamista pitämään sivutointa [38]); palkattoman virkavapauden myöntämistä vakinaisessa virassa tp. viran hoitamista varten laskuttaja H. K. E. Flinckille ja tavaranmerkitsijä O. T. Lindroosille [39]).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e tehtiin esitys asiasta, joka koski Sörnäisten Rantatien ylitse rakennettavan kuljetuslaitteen piirustuksia [40]).

S u o m e n S a t a m a l i i t o n hallitukselle tehtiin esitys satamamaksutaksan uudistamisesta [41]).

Lausuntoja. K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: vuokramoottorivenetaksan korottamista [42]); Herttoniemen kortt. n:o 43010, 43011, 43012 korkeustasojen vahvistamista [43]); satamakomitean mietintöä [44]); Pitkänsillan rinnakkaissiltaa [45]); Pitkänsillan leventämistä [46]); alueen vuokraamista Laajasalosta öljyvarastoalueeksi Oy. Shell Ab:lle [47]); alueen vuokraamista Laajasalosta öljyvarastoalueeksi eräiden tuontiliikkeiden toimesta perustettavalle yhtiölle [48]); Länsisataman huoltorakennuksen luonnospiirustuksia [49]); kaupunginmuseon tavarain säilytystä yleisessä talletusmakasiinissa [50]); jätteiden polttolaitoksen sijoittamista [51]); kiinteistökirjan-

[1]) Sat. lk. 6. 6. 383 §. — [2]) S:n 6. 6. 390 §. — [3]) S:n 6. 6. 392 §. — [4]) S:n 6. 6. 396 §. — [5]) S:n 20. 6. 424 §. — [6]) S:n 4. 7. 432 §. — [7]) S:n 4. 7. 437 §. — [8]) S:n 8. 8. 450 §. — [9]) S:n 8. 8. 452 §. — [10]) S:n 29. 8. 521 §. — [11]) S:n 1. 9. 530 §. — [12]) S:n 12. 9. 548 §. — [13]) S:n 12. 9. 556 §, 24. 10. 665 §, 21. 11. 738 §. — [14]) S:n 12. 9. 557 §. — [15]) S:n 19. 9. 565 §. — [16]) S:n 26. 9. 576 §. — [17]) S:n 26. 9. 578 §. — [18]) S:n 26. 9. 590 §. — [19]) S:n 26. 6. 591 §. — [20]) S:n 10. 10. 625 §. — [21]) S:n 10. 10. 626 §. — [22]) S:n 10. 10. 627 §. — [23]) S:n 10. 10. 636 §. — [24]) S:n 24. 10. 645 §. — [25]) Sat. lk. 24. 10. 656 §. — [26]) S:n 7. 11. 708 §. — [27]) S:n 7. 11. 712 §. — [28]) S:n 21. 11. 753 §. — [29]) S:n 9. 12. 796 §. — [30]) S:n 9. 12. 797 §. — [31]) S:n 19. 12. 832 §. — [32]) S:n 31. 1. 64 §. — [33]) S:n 31. 1. 68 §. — [34]) S:n 28. 2. 130 §. — [35]) S:n 14. 3. 167 §. — [36]) S:n 28. 3. 206 §. [37]) S:n 23. 5. 359 §. — [38]) S:n 21. 11. 741 §. — [39]) S:n 30. 12. 849 §. — [40]) S:n 21. 11. 734 §. — [41]) S:n 15. 8. 466 §. — [42]) S:n 17. 1. 16 §. — [43]) S:n 17. 1. 17 §. — [44]) S:n 17. 1. 19 §. — [45]) S:n 17. 1. 20 §. — [46]) S:n 17. 1. 21 §. — [47]) S:n 17. 1. 48 §. — [48]) S:n 17. 1. 49 §. — [49]) S:n 31. 1. 61 §. — [50]) S:n 31. 1. 70 §. — [51]) S:n 14. 2. 82 §.

pitotoimikunnan mietintöä [1]); korvauksen suorittamista Orimattilan Villatehdas Oy:n omistaman auton ja satamalaitoksen haarukkatrukin yhteenajosta aiheutuneista vaurioista [2]); poikkeuksellisen alennuksen myöntämistä varastovuokrista sataman liikennöitsijöille [3]); Sörnäisten Rantatien länsisivulla olevan pistoraiteen käyttöä [4]); kaupungin rakennustoimintaa [5]); tonttipolitiikkakomitean mietintöä [6]); Wärtsilä-yhtymä Oy:n valitusta liikevaihtoveron sakkokoron maksamista koskevasta satamalautakunnan hylkäävästä päätöksestä [7]); Herttoniemen alueiden kortt. n:o 43054 ja 43056 korkeuksia [8]); Oy. Telakka Ab:n valitusta vuokra-ajan pidentämistä koskevasta hylkäävästä päätöksestä [9]); rahapajan tontin rakentamista [10]); Oy. Koskilaiva Ab:n anomusta irtisanomisajalla vuokratun alueen vuokraamisesta 10 vuodeksi [11]); satamalautakunnan 14. 3. tekemän köysien kiinnitystaksaa koskevan päätöksen alistamista [12]); vene- ja kanoottiväylän järjestämistä Huopalahdenpuron alajuoksuun [13]); saunan rakentamista Pitkäsaareen palolaitoksen henkilökunnan käyttöön [14]); koululaivana käytettävän Suomen Joutsenen sijoittamista satama-alueelle [15]); Katajanokan pohjoisrannan järjestelyä [16]); kalasataman siirtämistä Verkkosaaresta [17]); kaupungin rakennustoiminnan tehostamista [18]); alueen vuokraamista Verkkosaaresta O.T.K:lle ja Kontio & Kontio Oy:lle [19]); tavarahissinkuljettaja K. J. Skarpin palkkaa [20]); Suomen Satamaliiton liittokokouksen edustajain valitsemista [21]); satamalaitoksen osastopäälliköiden oikeuttamista osallistumaan Satamaliiton liittokokoukseen [22]); Oy. Telakka Ab:n Sirpalesaaren telakkarakennuksia ja -alueita koskevan vuokrasuhteen jatkamista [23]); lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä [24]); Suomenlinnan liikenneolojen järjestämistä [25]); satamakomitean mietintöä [26]); Laajasalon rakennussuunnitelmaa [27]); Itämerenkadun päällystämistä [28]); teollisuusalueiden raidekomitean mietintöä [29]); venelaiturin rakentamista Tammisaloon [30]); Humallahden rantaalueen kunnostamista [31]); kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen vanhojen hiilinosturien siirtämistä [32]); Suomen Merimieslähetysseuran avustamista [33]); kadonneiden työkalujen korvaamista [34]); anastetun omaisuuden korvaamista eräille satamalaitoksen työntekijöille [35]); kaasulaitokselle Hanasaaren alueelta vuokratun alueen vuokran tarkistamista [36]); Oy. Gulf Oil Ab:n Laajasalon öljysatama-alueen vuokraehtoja [37]); satamalaitoksen tariffien ja maksujen uudelleen määrittelyä [38]); liikennemaksujen korottamista ja satamakaupunkien keskinäistä kilpailua [39]); Hopeasalmen itäosan syventämistä [40]); kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1954 [41]); Wärtsilä-yhtymä Oy:n tarjousta luoton myöntämisestä nosturien sarjahankintaa varten [42]); Katajanokan pohjoisrannan korkeuksien muuttamista [43]); kaupungin omistamien rakennusten hallintaa ja hoitoa [44]); Lauttasaaren sillan leventämistä [45]); satamalautakunnan edustajia esikaupunkiliikenteen suunnittelukomiteassa [46]); Laajasalon öljysataman ja sen rautatieyhteyden sijaintia [47]); kaupungin eri hallintohaarojen ja liikelaitosten keskinäisiä suhteita [48]); Lauttasaaren suunnan liikenneyhteyksiä [49]); Lauttasaaren liikenneyhteyksien parantamista [50]); Hevossalmen siltaa [51]); vesijohdon rakentamista Kalliosaarenkatuun [52]); kaupungin töiden suunnitelmallisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden edistämistä [53]); järjestyssäännön laatimista hiilisatamaa varten [54]); Suomenlinnan Susisaaren sillan kunnostamista [55]); Yksityisyrittäjäin Keskinäisen Vakuutusyhtiön autovaurion korvausvaatimusta [56]); lastin käsittelyyn sisältyvien eri toimintojen rationalisoimista [57]); Sörnäisten Rantatien järjestelyä [58]); Tammisalon seudun puutteellisuuksien korjaamista [59]); veneiden säilytyspaikkojen järjestämistä Humallahden rannoille [60]); koululaivana käytettävän aluksen sijoittamista [61]); Herttoniemen

---

[1]) Sat. lk. 14. 2. 84 §. — [2]) S:n 14. 2. 96 §. — [3]) S:n 28. 2. 122 §. — [4]) S:n 28. 2. 123 §. — [5]) S:n 28. 2. 136 §. — [6]) S:n 14. 3. 146 §. — [7]) S:n 14. 3. 147 §. — [8]) S:n 14. 3. 148 §. — [9]) S:n 28. 3. 185 §. — [10]) S:n 28. 3. 186 §. — [11]) S:n 28. 3. 191 §. — [12]) S:n 28. 3. 195 §. — [13]) S:n 28. 3. 197 §. — [14]) S:n 28. 3. 205 §. — [15]) S:n 28. 3. 219 §. — [16]) S:n 12. 4.239 §. — [17]) S:n 25. 4. 267 §. — [18]) S:n 25. 4. 278 §. — [19]) S:n 25. 4. 282 §. — [20]) S:n 9. 5. 302 §. — [21]) S:n 9. 5. 303 §. — [22]) S:n 9. 5. 303 §. — [23]) S:n 9. 5. 305 §. — [24]) S:n 9. 5. 310 §. — [25]) S:n 16. 5. 334 §. — [26]) S:n 23. 5. 354 §. — [27]) S:n 23. 5. 355 §. — [28]) S:n 23. 5. 363 §. — [29]) S:n 6. 6. 374 §. — [30]) S:n 6. 6. 382 §. — [31]) S:n 6. 6. 393 §. — [32]) S:n 20. 6. 413 §. — [33]) S:n 8. 8. 449 §. — [34]) S:n 15. 8. 464 §. — [35]) S:n 15. 8. 465 §. — [36]) 15. 8. 470 §. — [37]) S:n 15. 8. 489 §. — [38]) S:n 29. 8. 505 §. — [39]) S:n 29. 8. 506 §. — [40]) S:n 1. 9. 529 §. — [41]) S:n 19. 9. 562 §. — [42]) 19. 9. 563 §. — [43]) S:n 26. 9. 570 §. — [44]) S:n 26. 9. 571 §. — [45]) S:n 26. 9. 583 §. — [46]) S:n 26. 9. 588 §. — [47]) S:n 10. 10. 601 §. — [48]) S:n 10. 10. 604 §. — [49]) S:n 10. 10. 606 §. — [50]) S:n 10. 10. 607 §. — [51]) S:n 10. 10. 629 §. — [52]) S:n 10. 10. 631 §. — [53]) S:n 24. 10. 644 §. — [54]) S:n 24. 10. 650 §. — [55]) S:n 24. 10. 652 §. — [56]) S:n 24. 10. 653 §. — [57]) S:n 7. 11. 694 § — [58]) S:n 7. 11. 695 §. — [59]) S:n 7. 11. 696 §. — [60]) S:n 7. 11. 697 §. — [61]) S:n 21. 11. 732 §.

radan ja Linnanrakentajantien tasoristeyksen liikenteen turvaamista [1]); Rakentamistalous-nimisen julkaisun hankkimista rakennusmestareille [2]); Hakaniemenrannan lähistöllä asuvien anomusta hiekanpurkauksen lopettamisesta Hakaniemenrannassa [3]); työmaarakennusten lämmityslaitteiden parantamista tulipalojen ehkäisemiseksi [4]); Kauppatorin kääntösillan ja läheisen käymälän uudistamista [5]); Verkkosaaren tienoon raidelinjan raiteiden korottamista [6]); Oy. Rudus Ab:n anomusta alueen vuokraamisesta Sörnäisten satamasta hiekan purkauspaikaksi [7]); Oy. Telakka Ab:n myyntitarjousta Sirpalesaarella olevasta omaisuudesta [8]); Ruoholahden halkotarha-alueen hallintoa ja sillä olevien rakennusten pääoma-arvon muuttamista [9]).

Palkkalautakunnalle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: jäänsärkijä Otson päällikkönä toimivan apulaissatamakapteenin palkan tarkistusta [10]); viranhaltijain osallistumista lautakuntien kokouksiin [11]); satamalaitoksen kolmen kirjanpitäjän anomusta heidän virkojensa palkkaluokkien korottamisesta [12]).

Kiinteistölautakunnalle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: alueen vuokraamista Polttoaine Osuuskunnalle Herttoniemen öljysatamasta [13]); Paraisten Kalkkivuori Oy:n Sörnäisten Rantatien yli ulottuvan kuljetuslaitteen piirustuksia [14]); alueen vuokraamista A. W. Liljeberg Oy:lle Kyläsaaren alueelta [15]); alueen vuokraamista Oy. Telko Ab:lle Herttoniemestä [16]); öljyjohdon vetämistä Herttoniemen öljysatamassa [17]); raiteiston järjestelyä Sörnäisten Rantatien alueella [18]); Oy. Skanoil Ab:n oikeuttamista rakentamaan putkijohto Herttoniemen öljysatamaan [19]).

Maistraatille annettiin lausunto Helsingin Vesitaxit yhdistyksen valitusta taksojen korottamista koskevasta hylkäävästä päätöksestä [20]).

Hankintaohjekomitealle annettiin lausunto hankintaorganisaation järjestelystä [21]).

Henkilökunta

Kansliaosasto. Osaston palveluksesta myönnettiin ero vahtimestari N. V. Grönholmille 1. 1. 1956 [22]).

Autonkuljettaja-vahtimestarin virkaan nimitettiin 1. 1. 1956 autonkuljettaja V. J. Kalliomäki [23]).

Kassa- ja tilivirasto. Eläkkeelle siirtyivät seuraavat: laskutuspäällikkö L. A. Johansson 1. 4. lukien [24]); haaraosaston esimies A. Sundman 6. 4. lukien [25]); haaraosaston esimies A. V. Forsander 11. 11. lukien [26]); haaraosaston esimies H. J. Ch. Sergelius-Mattsson 1. 1. 1956 lukien [27]) ja vahtimestari K. I. Nordman 1. 10. lukien [28]).

Osaston palveluksesta myönnettiin [29]) ero toimistoapulaiselle M. T. Tolamaalle 10. 1. 1956 lukien.

Kaupunginvaltuuston 22. 12. 1954 kuoppakorotuksista tekemän päätöksen perusteella lautakunta päätti [30]) siirtää eräitä viranhaltijoita uusiin palkkaluokkiin 1. 1. lukien.

Ekonomi C. H. Winkler määrättiin [31]) hoitamaan laskutuspäällikön virkaa 1. 4. — 15. 5. välisenä aikana.

Haettavina olleisiin virkoihin nimitettiin: haaraosaston esimiehen virkaan laskuttaja B. B. B. Enckell 1. 5. lukien [32]); laskutuspäällikön virkaan hakija Y. E. Heiskanen 1. 6. lukien [33]); mutta kaupunginhallituksen asettaman lääkärintodistusten tarkastajan todettua, ettei hakija ole täysin sopiva ko. virkaan, lautakunta päätti [34]) alistaa päätöksensä kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi, joka 9. 6. päätti, ettei satamalautakunnan tekemää päätöstä viran täyttämisestä saada panna täytäntöön. Lautakunta siten päätti [35]) peruuttaa tekemänsä päätöksen ja määräsi laskuttaja M .M. Kauppalan hoitamaan virkaa 20. 6. lukien sekä nimitti [36]) hänet 1. 10. lukien laskutuspäällikön virkaan. Edelleen nimitettiin: laskuttajan virkaan toimistoapulainen I. S. Heinonen 1. 7. lukien [37]); toimisto-

[1]) Sat. lk. 21. 11. 733 §. — [2]) S:n 21. 11. 740 §. — [3]) S:n 5. 12. 773 §. — [4]) S:n 5. 12. 781 §. — [5]) S:n 19. 12. 810 §. — [6]) S:n 19. 12. 811 §. — [7]) S:n 19. 12. 812 §. — [8]) S:n 30. 12. 846 §. — [9]) S:n 30. 12. 855 §. — [10]) S:n 6. 6. 381 §. — [11]) S:n 10. 10. 602 §. — [12]) S:n 19. 12. 824 §. — [13]) S:n 28. 3. 196 §. — [14]) S:n 12. 4. 246 §. — [15]) S:n 6. 6. 376 §. — [16]) S:n 4. 7. 431 §. — [17]) S:n 29. 8. 522 §. — [18]) S:n 26. 9. 573 §. — [19]) S:n 10. 10. 612 §. — [20]) S:n 4. 7. 443 §. — [21]) S:n 26. 9. 575 §. — [22]) S:n 21. 11. 743 §. — [23]) S:n 19. 12. 833 §. — [24]) S:n 28. 2. 127 §. — [25]) S:n 28. 2. 128 §. — [26]) S:n 29. 8. 513 §. — [27]) S:n 19. 12. 823 §. — [28]) S:n 12. 9. 545 §. — [29]) S:n 30. 12. 866 §. — [30]) S:n 28. 2. 129 §. — [31]) S:n 28. 2. 127 §. — [32]) S:n 12. 4. 238 §. — [33]) S:n 9. 5. 300 §. — [34]) S:n 23. 5. 360 §. — [35]) S:n 20. 6. 419 §. [36]) S:n 12. 9. 546 §. — [37]) S:n 6. 6. 394 §.

apulaisen virkaan hakija A. K. Keränen 1. 11. lukien [1]); vahtimestarin virkaan hakija B. S. Högberg 1. 11. lukien [2]); haaraosaston esimiehen virkaan laskuttaja E. R. Huuhka 1. 12. lukien [3]); laskuttajan virkaan toimistoapulainen K. U. Rantalainen 1. 12. lukien [4]).

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Henkilökunnasta kuoli hissilaitoksen koneenhoitaja E. A. Makkonen 31. 1., talonmies-lämmittäjä J. Leppänen 24. 7., varastomies R. V. Holmström 13. 8., tavaranmerkitsijä T. E. Öhman 16. 11. ja tavaranmerkitsijä I. Scheinin 11. 12.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: tavaranmerkitsijä A. Berggrenille 1. 12. lukien [5]); varaston apulaisesimies Y. E. Pietilälle 16. 12. lukien [6]) ja tavarahissinkuljettaja G. R. Johanssonille 1. 1. 1956 lukien [7]).

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: tavaranmerkitsijä S. V. Herlin laiturihuollon apulaisesimiehen virkaan 1. 12. lukien [8]) ja tp. tavaranmerkitsijät K. Å. Friberg ja I. Scheinin tavaranmerkitsijän virkoihin 1. 12. lukien [9]).

Neiti T. A. Kuovi määrättiin viransijaisena hoitamaan laskuttajan virkaa 1. 3. lukien [10]); tp. tavaranmerkitsijät E. A. From, T. A. Kosunen ja M. Suanto määrättiin [11]) hoitamaan kolmea avoinna olevaa vakinaista tavaranmerkitsijän virkaa.

Tavaranmerkitsijät H. M. Saxberg ja K. E. Orrström, jotka jo aikaisemmin olivat pidätetyt virastaan, todettiin [12]) virkansa menettäneiksi. Samoin tavaranmerkitsijä H. E. L. Enckellille, joka jo aikaisemmin oli pidätetty virastaan, myönnettiin [13]) ero virastaan 7. 4. lukien.

Satamakonttori. Eläkkeelle siirtyivät seuraavat: satamatarkastaja K. Karlsson 25. 5. lukien [14]); apulaissatamakapteeni V. Niemelä 1. 1. 1956 lukien [15]).

Osaston palveluksesta myönnettiin ero vedenantomies A. Lindroosille 1. 1. 1956 lukien [16]).

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: satamavalvoja T. T. Toivokoski satamatarkastajan virkaan 1. 6. lukien [17]); luotsi S. S. Uromo satamavalvojan virkaan 1. 7. lukien [18]); aliperämies E. V. Enroos satamavalvojan virkaan 1. 1. 1956 lukien [19]); merikapteeni K. A. Forssell apulaissatamakapteenin virkaan 1. 1. 1956 lukien [20]).

Satamarakennusosasto. Osaston palveluksesta myönnettiin ero piirtäjä O. A. Kuosmalle 1. 8. lukien [21]); insinööri R. J. Carlingille 9. 9. lukien [22]); insinööri H. J. A. A. Lepäsmaalle 17. 10. lukien [23]) ja toimistoapulaiselle T. K. Kapurille 1. 10. lukien [24]).

Kaupunginvaltuuston 22. 12. kuoppakorotuksista tekemän päätöksen perusteella satamalautakunta päätti [25]) siirtää eräitä viranhaltijoita uusiin palkkaluokkiin 1. 1. lukien.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin seuraavat henkilöt: 30. palkkaluokan piiriinsinöörin virkaan diplomi-insinööri V. K. U. Rahikainen [26]) 1. 6. lukien; 28. palkkaluokan insinöörin virkoihin insinööri M. Ruoho [27]) 1. 6. lukien ja diplomi-insinööri A. Ukkonen [28]) 1. 1. 1956 lukien; 26. palkkaluokan insinöörinvirkoihin apulaisinsinöörit R. I. Carling ja H. J. A. A. Lepäsmaa [29]) 1. 6. lukien, insinööri A. A. Mäntylä [30]) 1. 9. lukien sekä diplomi-insinööri K. O. Lang [31]), joka ei kuitenkaan ottanut virkaa vastaan; 25. palkkaluokan insinöörin virkoihin insinööri E. Virtanen [32]) 1. 11. lukien ja insinööri A. V. Kännö [33]) 1. 12. lukien; 33. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari O. H. Nousiainen [34]) 1. 1. lukien; 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari V. A. Norro [35]) 1. 1. lukien; toimistoapulaisen virkaan hakija I. A. Peltola [36]) 1. 11. lukien.

Virkaa haettavaksi julistamatta nimitettiin [37]) 18. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari T. R. Lähde 1. 4. lukien.

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 325 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 769, joista 4 186 päivää täysin palkkaeduin, 1 488 päivää 2/3 palkkaeduin, 21 päivää ½ palkkaeduin ja 74 päivää ilman palkkaa.

---

[1]) Sat. lk. 10. 10. 619 §. — [2]) S:n 10. 10. 620 §. — [3]) S:n 7. 11. 704 §. — [4]) S:n 7. 11. 705 §. — [5]) S:n 21. 11. 744 §. — [6]) S:n 5. 12. 779 §. — [7]) S:n 5. 12. 783 §. — [8]) S:n 24. 10. 668 §. — [9]) S:n 24. 10. 668 §. — [10]) S:n 28. 2. 121 §. — [11]) S:n 5. 12. 780 §. — [12]) S:n 14. 3. 159 §. — [13]) S:n 23. 5. 350 §. — [14]) S:n 28. 3. 200 §. — [15]) S:n 10. 10. 618 §. — [16]) S:n 19. 12. 820 §. — [17]) S:n 25. 4. 273 §. — [18]) S:n 6. 6. 379 §. — [19]) S:n 21. 11. 757 §. — [20]) S:n 21. 11. 761 §. — [21]) S:n 4. 7. 440 §. — [22]) S:n 8. 8. 451 §. — [23]) S:n 12. 9. 543 §. — [24]) Sat. lk. 12. 9. 544 §. — [25]) S:n 28. 2. 130 §. — [26]) S:n 16. 5. 330 §. — [27]) S:n 16. 5. 330 §. — [28]) S:n 19. 12. 834 §. — [29]) S:n 16. 5. 330 §. — [30]) S:n 12. 9. 541 §. — [31]) S:n 7. 11. 714 §. — [32]) S:n 12. 9. 541 §. — [33]) S:n 7. 11. 714 §. — [34]) S:n 17. 1. 28 §. — [35]) S:n 17. 1. 28 §. — [36]) S:n 24. 10. 679 §. — [37]) S:n 28. 3. 184 §.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli kertomusvuoden päättyessä 31. 12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 520, kuukausipalkkaisia työsuhteessa 141 ja tuntipalkkaisia työsuhteessa 620. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Virkasuhteessa	Työsuhteessa	
		Kuukausi-palkkaisia	Tunti-palkkaisia
Kansliaosasto [1]	7	1	—
Kassa- ja tilivirasto	42	—	—
Satamakonttori	35	32	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	374	69	12
Satamarakennusosasto	62	39	608
Yhteensä	520	141	620

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 175 ja 106 naispuolisia viranhaltijoita tai työntekijöitä.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten pinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 77 050 m² ja Länsisataman varastorakennusten 42 300 m². Viimemainitun satamanosan varastorakennusten lattia-alan lisäys oli 900 m², mikä aiheutui siitä, että kaupunginhallituksen 3. 11. myöntämällä 1 225 000 mk:n määrärahalla ostettiin Paperi-Huolto Oy:ltä ja Oy. Stevedoring Ab:ltä Hietasaarenkadun varrella sijaitsevat kaksi varastorakennusta.

Länsisatamaan päätettiin [2] rakentaa satamarakennusosaston laatimain piirustusten mukainen kahvilarakennus satamatyöntekijöitä varten kaupunginhallituksen 6. 10. myönnettyä tarkoitukseen 1.3 milj. mk:n määrärahan.

Katajanokan tulli- ja pakkahuoneessa Kanavakatu 6:ssa sijaitsevan tavarahissin uudistustyöt päätettiin [3] suorituttaa Kone Oy:n tarjouksen mukaisesti.

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä Valtion Viljavaraston kohdalle rakennetun Munkkisaaren laiturin jatkeen valmistuttua 6 298 m, mikä metkitsi 25 m:n lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna. Edellä mainittuun laituripituuteen ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Satamain rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 64 596 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 16 426 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m. Sörnäisten ja Katajanokan raiteistojen järjestely oli kertomusvuoden aikana vielä keskeneräinen.

Vesialueita täytettiin yhteensä 50 310 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 26 010 m².

Katajanokan uudistettavalta osalta käytöstä poistetuista kuudesta laiturinosturista, joista kaksi oli myyty edellisenä vuonna, myytiin yksi 5 tonnin nosturi kaupunginhallituksen yleisjaoston 3. 11. 1954 antamalla suostumuksella Oy. Fiskars Ab:lle 1.5 milj. mk:n kauppahinnasta sekä loput kolme 2.5 tonnin nosturia Oy. Trans-Finnol Ab:lle yhteensä 1.5 milj. mk:n kauppahinnasta kaupunginhallituksen yleisjaoston annettua 11. 5. myymiseen suostumuksensa.

Lautakunnan tekemän [4] päätöksen mukaisesti Kone Oy:ltä Jätkäsaarenlaiturille tilatuista kahdesta 1½—3 tonnin jäykkäpuomisista puoliporttaalinostureista toinen toimitettiin lokakuussa ja toinen marraskuussa. Satamalaitoksella oli siten kertomusvuoden päättyessä 54 laiturinosturia.

Jätkäsaarenlaiturin nosturirata päätettiin [5] uudistaa 40 m:n pituiselta osalta varastorakennusten H ja I välillä Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Sillan tarjouksen mukaisesti.

Katajanokan uudistettavalla laiturinosalla päätettiin [6] ottaa käytäntöön nosturien Stromag-virranottojärjestelmä ja oikeutettiin suorittamaan tähän järjestelmään liittyvien laitteiden hankinnat ja rakennustyöt.

---

[1] Satamajohtaja mukaanluettuna. [2] Sat. lk. 24. 10. 658 §. — [3] S:n 7. 11. 713 §. — [4] S:n 31. 1. 73 §. — [5] S:n 10. 10. 603 §. — [6] S:n 29. 8. 500 §.

Lautakunnan [1]) tekemän päätöksen mukaisesti hankittiin Bauche-merkkinen vaununsiirtotraktori. Satamalaitoksella oli kertomusvuoden päättyessä 13 liikkuvaa nosturia (autonosturia), viisi vaununsiirtotraktoria ja 29 haarukkatrukkia.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli avoinna koko vuoden samoin kuin edellisenäkin vuonna. Jäätilanne oli koko talven helppo. Vasta helmikuun 15 p:nä satama oli kauttaaltaan kiintojäässä, mutta Harmajan ulkopuolella oli ainoastaan yön vanhaa jäätä. Vallinneet pohjoistuulet pitivät jäät erillään Suomenlahden rannikolta ja vasta 5. 3. jäät puristuivat rannikkoa vastaan niin, ettei jäänsärkijä Sisu tällöin voinut avustaa aluksia Harmajan kautta avomerelle. Maaliskuun 12 p:stä lähtien alukset jälleen pääsivät Harmajaan jäänsärkijän avustuksetta. Maaliskuun 31 p:nä jäät lähtivät pohjoistuulen vaikutuksesta Suomenlinnaa myöten ja meri oli siten Helsingin edustalla avoin.

Jäätalven aikana saapui satamaan aluksia joka päivä, paitsi maaliskuun 5 ja 6 päivinä, jolloin voimakkaan jäänpuristuksen johdosta alusten satamaan saapuminen estyi. Jäänsärkijä Sisu avusti Helsingin satamaan liikennöiviä aluksia, kun sen sijaan merenkulkuhallituksen pyynnöstä Otso avusti aluksia Kotkaan johtavalla väylällä. Tämä järjestely oli tarpeen, koska jäänsärkijä Voimaa merimiesjärjestön toimenpiteiden johdosta ei voitu käyttää avustustehtävissä. Kevätpuolella liikenne oli ennätysmäisen vilkasta ja satamassa syntyi ruuhkaa osittain sen johdosta, että purkaus- ja lastaustyöt keskeytyivät 16.—26. 3. välisenä aikana tulli- ja veturimiesten lakon johdosta, jona aikana myöskin rautatieliikenne oli keskeytyksissä.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 562 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 704 119 rekisteritonnia ja sieltä lähti 6 549 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 691 166 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 5 740 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 385 394 rekisteritonnia ja lähti 5 722 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 372 158 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 822 ja vetomäärä 318 725 rekisteritonnia eli 13.4 %; lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 827 ja vetomäärä 319 008 rekisteritonnia eli 13.4 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	166	187 709	19	4 346	185	192 055
Helmikuu	127	138 669	1	462	128	139 131
Maaliskuu	114	101 112	—	—	114	101 112
Huhtikuu	174	168 991	8	1 991	182	170 982
Toukokuu	283	272 960	317	20 046	600	293 006
Kesäkuu	250	214 760	557	34 706	807	249 466
Heinäkuu	290	257 746	555	34 240	845	291 986
Elokuu	292	250 285	574	36 544	866	286 829
Syyskuu	282	224 533	686	40 753	968	265 286
Lokakuu	264	203 066	660	42 531	924	245 597
Marraskuu	250	213 233	434	31 568	684	244 801
Joulukuu	224	218 828	35	5 040	259	223 868
Koko vuosi	2 716	2 451 892	3 846	252 227	6 562	2 704 119
Kotipaikka:						
Helsinki	818	937 129	41	8 733	859	945 862
Muualla kotimaassa	381	323 571	3 805	243 494	4 186	567 065
Ulkomailla	1 517	1 191 192	—	—	1 517	1 191 192

[1]) Sat. lk. 28. 3. 216 §.

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	163	186 380	19	4 346	182	190 726
Helmikuu	127	144 709	1	462	128	145 171
Maaliskuu	85	66 575	—	—	85	66 575
Huhtikuu	186	187 976	8	1 991	194	189 967
Toukokuu	288	280 262	307	19 739	595	300 001
Kesäkuu	263	225 307	566	35 009	829	260 316
Heinäkuu	287	256 239	555	34 220	842	290 459
Elokuu	284	249 484	556	34 662	840	284 146
Syyskuu	272	208 609	657	42 224	929	250 833
Lokakuu	275	214 781	706	42 934	981	257 715
Marraskuu	246	211 793	436	31 600	682	243 393
Joulukuu	227	206 824	35	5 040	262	211 864
Koko vuosi	2 703	2 438 939	3 846	252 227	6 549	2 691 166
Kotipaikka:						
Helsinki	817	932 019	41	8 733	858	940 752
Muualla kotimaassa	377	311 026	3 805	243 494	4 182	554 520
Ulkomailla	1 509	1 195 894	—	—	1 509	1 195 894

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 321 eli 13.4 % ja vetomäärä 296 990 nettorekisteritonnia eli 13.8 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 316 eli 13.2 % ja vetomäärä 296 764 nettorekisteritonnia eli 13.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 199, yhteensä 1 260 700 nettorekisteritonnia eli 51.4 % ja ulkomaalaisia 1 517, yhteensä 1 191 192 nettotekisteritonnia eli 48.6 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 194, yhteensä 1 243 045 nettorekisteritonnia eli 50.9 % ja ulkomaisia 1 509, yhteensä 1 195 894 nettorekisteritonnia eli 49.1 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 501 eli 15.0 % ja vetomäärä 21 735 nettorekisteritonnia eli 9.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 511 eli 15.3 % ja vetomäärä 22 244 nettorekisteritonnia eli 9.7 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 2 184 425 painotonnia ja lähti ulkomaille 441 981 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 626 406 painotonnia. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 931 930, 407 204 ja 2 339 134. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 252 495 painotonnia eli 13.1 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 287 272 painotonnia eli 12.3 %, viennin lisääntyessä 34 777 painotonnia eli 8.5 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	209 847	32 236	242 083
Helmikuu	162 560	30 579	193 139
Maaliskuu	110 768	49 064	159 832
Huhtikuu	150 975	54 837	205 812
Toukokuu	240 894	34 343	275 237
Kesäkuu	154 433	29 942	184 375
Heinäkuu	170 370	37 323	207 693
Elokuu	193 330	36 048	229 378
Syyskuu	173 723	28 268	201 991
Lokakuu	189 008	44 101	233 109
Marraskuu	204 522	28 553	233 075
Joulukuu	223 995	36 687	260 682
Koko vuosi	2 184 425	441 981	2626 406

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 287 587 painotonnia eli 58.9 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 896 838 painotonnia eli 41.1 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 189 205 painotonnia eli 42.8 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 252 776 painotonnia eli 57.2 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 476 792 painotonnia eli 56.2 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 149 614 painotonnia eli 43.8 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 68.8 % ja ulkomaisilla 31.2 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 48.8 % ja ulkomaisilla aluksilla 51.2 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 65.3 % ja ulkomaisten alusten osalle 34.7 %.

Tuontitavarat jakaantuivat vv. 1955 ja 1954 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1955 Painotonnia	1954 Painotonnia
Kappaletavaraa	336 307	244 213
Metallit ja metallitavara	274 741	245 004
Vilja ja viljatuotteet	163 940	66 194
Kivihiili ja koksi	701 960	797 440
Öljyt	356 353	294 894
Lannoitusaineet	35 679	37 827
Muu tavara	315 445	246 358
Yhteensä	2 184 425	1 931 930

Vientitavarat jakaantuivat vv. 1955 ja 1954 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1955 Painotonnia	1954 Painotonnia
Kappaletavara	37 439	34 678
Paperi	72 876	68 747
Pahvi ja kartonki	37 426	33 490
Puuhioke ja selluloosa	52 652	53 059
Vaneri	34 802	37 986
Sahattu puutavara	111 478	95 982
Sahaamaton puutavara	58 745	31 730
Muu tavara	36 563	51 532
Yhteensä	441 981	407 204

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 39 814 standarttia, edellisenä vuonna 34 279 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 118 543 m³, edellisenä vuonna 65 650 m³. Nämä määrät sisältyivät painotonneina ilmaistuina yllä olevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 693 058 painotonnia ja lähti 2 911 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 695 969 painotonnia. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 587 541, 6 260 ja 593 801 painotonnia. Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 102 168 painotonnia eli 17.2 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1955 m³	1955 painotonnia	1954 m³	1954 painotonnia
Sahattu puutavara	726	436	1 213	728
Halot	18 937	8 522	9 979	4 490
Muu sahaamaton puutavara	—	—	—	—
Hiekka	382 738	574 107	302 673	454 009
Tiilet	•	2 863	•	1 631
Kalkki ja sementti	•	96 922	•	116 037
Öljyt	•	9 234	•	9 457
Kasvikset	•	55	•	179
Kalat	•	186	•	116
Muu tavara	•	733	•	894
Yhteensä	•	693 058	•	587 541

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:	1955		1954	
Tavararyhmä	m³	painotonnia	m³	painotonnia
Kappaletavara	•	4	—	—
Öljyt	•	2 598	•	5 729
Puutavara	65	39	—	—
Muu tavara	·	270	·	531
Yhteensä	•	2 911	•	6 260

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 47 404 matkustajaa ja lähti 46 716 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 43 353 ja 44 531.

Jäänsärkijä Otso. Kertomusvuoden aikana Otso oli kulussa kaikkiaan 510 tuntia ja kulki tänä aikana 3 280 meripenikulmaa. Polttoöljyä kului 500 tonnia, koneöljyä 804 kg ja halkoja 40 m³. Alus toimitti 133 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 1 294 000 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 16.—24. 5. välisenä aikana.

Satamajäänsärkijä Turso. Kertomusvuoden aikana Turso oli kulussa 1 151 tuntia kulkien tänä aikana 4 482 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 172 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 343 kg. Turso toimitti 638 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 9 977 837 mk. Turso antoi aluksille 1 361 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 381 080 mk. Alus oli telakalla 14. 5.—8. 6. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 112 023 m³, josta 91 390 m³ myytiin aluksille, 1 902 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 586 m³ ja Turso 71 m³. Ulkomaiset sotalaivat, jotka kesällä kävivät satamassa, ottivat yhteensä 461 m³ vettä. Loppuosa oli hukkavettä, jonka pakkassäällä oli annettava juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiproomuja HKS 1 (250 tonnia) ja HKR 21 (100 tonnia) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseen, vaan satamarakennusosaston töihin.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 94 alusta, joista 33 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun, 58 tarkistuspaalustoon ja kolme ankkurissa. Alukset maksoivat paalun tai poijuston käytöstä yhteensä 99 000 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 42 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 99 018 ja oli tuntimäärä 17 427 eli 21.4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötunteja oli 9 323 eli 29.5 % enemmän kuin v. 1954, kun taas Länsisataman nosturien käyttötunteja oli 7 879 eli 15.9 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja, yhteensä
	25-tonnin nosturi	1½—3, 2½—5 ja 6 tonnin nosturit, 18 kpl	Jätkäsaaren laiturin nosturit, [1] 20 kpl	Saukon laiturin nosturit, 11 kpl	
Tammikuu	8	2 200	2 618	1 568	6 394
Helmikuu	21	3 221	2 938	1 461	7 641
Maaliskuu	33	3 334	1 977	1 693	7 037
Huhtikuu	59	3 861	4 238	1 370	9 528
Toukokuu	34	3 731	3 202	1 369	8 336
Kesäkuu	56	3 723	3 083	939	7 801
Heinäkuu	32	3 267	3 427	1 096	7 822
Elokuu	99	2 826	3 215	1 240	7 380
Syyskuu	38	3 007	3 085	1 672	7 802
Lokakuu	46	3 302	3 233	1 511	8 092
Marraskuu	45	3 136	3 567	1 345	8 093
Joulukuu	96	5 289	4 580	3 127	13 092
Koko vuosi	567	40 897	39 163	18 391	99 018
Näistä ylityötunteja	231	8 978	8 042	4 308	21 559
1954	342	31 574	31 527	18 148	81 591
Näistä ylityötunteja	120	4 116	4 733	3 398	12 367

[1]) Lokakuusta alkaen oli 1 kpl ja marraskuusta 1 kpl 1 ½ — 3 tonnin nosturia toimintavalmiina Jätkäsaaren laiturilla.

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 466. Aluksista purettiin 567 241 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 38 341 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 670 alusta, joista 578 Katajanokalla, 725 Länsisatamassa ja 367 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 20 919 ja haarukkatrukkien 43 769.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1953—1955 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	1555		1954		1953	
Vuosineljännes	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	5 423	6 258	7 145	5 785	5 882	5 697
Huhti—kesäkuu	7 221	7 062	6 050	4 736	4 963	6 165
Heinä—syyskuu	9 183	7 850	6 318	6 025	3 731	4 627
Loka—marraskuu	8 703	8 486	7 535	7 861	4 364	3 695
Koko vuosi	30 530	29 656	27 048	24 407	18 940	20 184

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 8 974 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 30 530 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 39 504 tonnia. Varastosta annettiin 29 656 tonnia ja v:een 1956 jäi varastoon 9 848 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 60 186 tonniin vastaten 51 455 tonnia v. 1954 ja 39 124 tonnia v. 1953.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 8 039, oltuaan edellisenä vuonna 5 786 ja v. 1953 4 680. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 21 443, 16 470 ja 16 417.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 8 039, edellisenä vuonna 5 786 ja v. 1953 4 680. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 25, 46 ja 70.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 145 056, edellisenä vuonna 139 990 ja v. 1953 104 527.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1955 tonnia	1954 tonnia	1953 tonnia
Tammi—maaliskuu	203	1 269	1 196
Huhti—kesäkuu	458	388	135
Heinä—syyskuu	90	102	121
Loka—joulukuu	98	154	129
Koko vuosi	849	1 913	1 581

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1953—55 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1955					
Tammi—maaliskuu	248	28 956	28 331	200 746	137 037
Huhti—kesäkuu	447	37 552	36 769	269 422	194 755
Heinä—syyskuu	485	35 513	34 665	240 744	150 197
Loka—marraskuu	387	38 843	38 047	244 793	155 152
Koko vuosi	1 567	140 864	137 812	955 705	637 141
1954	1 422	110 896	106 604	768 338	508 303
1953	1 271	79 530	77 802	490 008	358 704

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 7 776 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 88 709 tonnia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 1 958 630 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 532 000 mk, heidän apulaistensa palkkioihin 1 205 664 mk ja muihin kustannuksiin 220 966 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu laiturien ja väylien, satamien rakennusten, satama-alueiden ja kaupungin huolehdittaviin kuuluvien rautateiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, samoin satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa siltoja sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 180 asiasta, joista 79 koski rakentamista tai suunnittelua, 58 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 43 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yksitoista insinööriä, joista kaksi työmäärärahoista palkattua, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja viisi piirtäjää. Kaksi diplomi-insinööriä erosi. Kahteen apulaisinsinöörin virkaan ja yhteen insinöörin virkaan nimitettiin opisto-insinöörit. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa kolme vakinaista insinöörin virkaa sekä piirtäjän virka avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli kaksi toimistoapulaista. Varsinaista työnjohtoa hoiti 32 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja keskimäärin 16 ylimääräistä rakennusmestaria. Kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alkukuukausina 640, kesä—syyskuussa 615 ja vuoden lopussa 608. Työntekijöistä 6 kuoli ja 19 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 628 työntekijää yhteensä 15 708 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 898 ja sairauslomapäiviä 17 476, joista 10 149 täysin ja 7 327 kahden kolmanneksen palkkaeduin.

Työttömyystöitä oli käynnissä 13. 6. saakka niiden alettua 14. 12. 54. Suurin työvoima niissä oli 259 miestä.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 89 250 000 mk, lisäksi myönnettiin oikeus ylittää tilejä 1 milj. mk:lla. Menot olivat 90 250 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 18 milj. mk, tilillä Kiinteät laitteet 60 milj. mk, tilillä Irtonaiset laitteet 8 milj. mk ja lisämääräraha 1 milj. mk, tilillä Yleiset laitteet 3 milj. mk, sekä tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen satama-alueelta 250 000 mk. Kaikki ko. määrärahat käytettiin kokonaan.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin. Länsisataman G-varastorakennukseen järjestettiin tullaustoimisto, H-varastorakennukseen lepohuone tullivirkailijoille. Meriaseman rakennuksiin tehtiin pienehköjä parannuksia. Suomenlinnan lautan Kauppatorin odotusrakennus lakattiin ulkopuolelta. Katajanokan varastorakennus 10:n eteläkulma viistettiin laiturin raideyhteyden tähden, varastorakennus 12:n varastotilojen seiniä valkaistiin ja tullaussali maalattiin, vientivarastorakennuksen särkyneitä seinä- ja kattolevyjä vaihdettiin, vuota- ja öljyvarastorakennuksen hissikonehuoneiden lämpöeristystä parannettiin. Useiden rakennusten vesi-, viemäri- ja lämpöjohtoja korjattiin.

Eteläsataman eteläisen laiturihaaran peruskorjaus aloitettiin. Näkinkujan päässä oleva rakennusviraston käyttämä hiekanpurkauslaituri uudistettiin. Sörnäisten rantatien purkauslaiturit 3 ja 4, Ruoholahden kaksi eteläisintä saaristoliikennelaituria sekä Läntisen

Pukkisaaren rantaan olympiakisoja varten rakennettu puulaituri purettiin. Ketjukauharuoppurilla ruopattiin Mustikkamaan liikenteen Sörnäisten Rantatien laiturin edestä 7 000 m³ liejua. Pihlajasaaren ja Hernesaarenkarin välistä väylää sekä Kruunuvuorenselän väylää Koirasaaresta länteen perattiin kaivuria käyttäen ja harattiin merenkulkuhallituksen toimesta. Pohjoisrannan vieri ruopattiin 210 m:n pituudelta Kirkkokadusta pohjoiseen 1.5 m:n syvyiseksi. Matkustajalaiturin nosturien raiteen perustuksia jatkettiin etelään päin 36 m. Itämerenkadun ja Tallberginkadun jalkakäytävä kunnostettiin. Hietasaarenkadun varrella Tarmonkadun eteläpuolella olevaa kenttää sepelöitiin ja jyrättiin 2 200 m², pohjoispuolella olevaa kenttää tasoitettiin ja kivettiin 1 350 m². Saukonkadun raiteet korjattiin perusteellisesti Neptuninkadulta päätepuskureille saakka. G-varastorakennuksen varrella olevaa maanpuoleista laituriraidetta korjattiin perusteellisesti 80 m:n pituudelta. Samoin korjattiin Jätkäsaaren laiturin kulman kohdalla olevaa merenpuoleista rautatiekaarretta 50 m. Herttoniemen pääraiteeseen ja öljysataman raiteisiin vaihdettiin 1 480 ratapölkkyä ja käytettiin 450 m³ soraa. Herttoniemen radan Vantaan sillan puukansi uudistettiin. Venepaikkoja oli 2 317, joista 1 607 paalullisia. Käytössä oli 1 928 paikkaa, joista paalullisia 1 479. Vakinaisten venepaikkojen vähennys oli 44.

Sörnäisten satamassa käyvien öljylaivojen kiinnittämiseksi asetettiin Kulosaaren sillan rantapilarin viereen paaluarinan betonilaatalle perustettu pollari. Herttoniemen väylälle tehtiin uusi suuntataulu Vuonasaaren eteläkärkeen ja Uppbyn lahden rannalle. Vanhat tavaralavat ja teräsputkitopelot korjattiin, uusia lavoja tehtiin 500 kpl, topeloita 30 kpl. Työlaivaston ruoppuri, hinuri H 3 ja neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla sekä kaksi teräsproomua Valmet Oy:n Katajanokan telakalla, jossa myös korjattiin keväällä hinuri H 1, joka oli ajossa talvenkin. Ruoppuri ja kaivurit olivat käytössä yhdessä vuorossa.

Pelastusveneitä rakennettiin yksi.

Helmikuussa ja joulukuussa asetettiin siltoja jäälle. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat olivat käytössä, sen sijaan Suomenlinnan laudakkopolkua ei käytetty.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden ja meripelastusaluksen 100 milj. ja 30 milj. mk:n hankintamäärärahoja lukuun ottamatta 464.5 milj mk, v:lta 1954 siirtyi 78 400 194 mk, tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan Vesilaitos-lukuun kuuluvista kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 1 585 135 mk. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 544 485 329 mk, käytettiin 354 483 178 mk, palautui 10 275 000 mk ja v:een 1956 siirtyi 179 727 151 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 410 203 470 mk, menot 316 437 509 mk, v:een 1956 siirtyi 93 765 961 mk; Rakennukset: määrärahat 104 733 982 mk, menot 33 820 669 mk, v:een 1956 siirtyi 70 913 313 mk; Työlaivasto: määrärahat 25 047 877 mk, kaupunginkassaan palautettiin 10 milj. mk ja v:een 1956 siirtyi 15 047 877 mk; Kaupunginhallituksen käytettäväksi: määrärahat 4.5 milj. mk, menot 4 225 000 mk ja kaupunginkassaan palautettiin 275 000 mk.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen rakennuskustannukset 316 437 509 mk jakautuivat seuraavasti: Länsisataman rakennustyöt 35 540 168 mk, Eteläsataman 139 965 469 mk, josta Matkustajalaiturin väylä ja kadut 2 170 747 mk, Matkustajalaiturin kellarit 4 739 005 mk ja Katajanokan laituri, rautatiet ja kadut 133 055 717 mk, Sörnäisten sataman rakennustyöt 132 692 830 mk, josta Hanasaaren laituri, väylä, rautatiet ja kadut 84 560 975 mk ja Sörnäisten ratapihan uudistus 48 131 855 mk sekä Herttoniemen sataman rakennustyöt, väylän syventäminen 8 239 042 mk.

Rakennusten uudisrakennuskustannukset 35 520 689 mk jakautuivat seuraavasti: Länsisataman huoltorakennuksen laajentaminen 1 375 667 mk, Matkustajalaiturin varaston loppukustannukset 5 668 453 mk, josta 3 285 135 mk saatiin kaupunginhallituksen käyttövaroista rakennukselle koituneiden vesivaurioiden korjaamiseksi, Katajanokan satamatyöntekijäin huoltorakennuksen loppukustannukset 911 566 mk sekä Katajanokan varastorakennus II:n perustustyöt 27 565 003 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla ostettiin Länsisatamasta kaksi varastorakennusta 1 225 000 mk:n kauppahinnasta ja rakennettiin Länsisatamaan satamatyöntekijäin kahvilarakennus 1 300 000 mk:n kustannuksin. Katajanokan huoltorakennuksen kustannuksia merkittiin v. 1954 maksetuksi 5 607 475 mk.

Munkkisaaren laituria jatkettiin 25 m etelään päin. Työ aloitettiin 18. 4., arkku upo-

tettiin 6. 8. ja laiturimuuri valettiin 27. 10. Laiturin kentän päällystäminen siirtyi talven aikaisuuden tähden. Ison Pässin ja Morsiamen väliseen salmeen kaivettiin kaivurilla 1.8 m:n syvyinen, 8 m:n levyinen ja 95 m:n pituinen väylä. Länsisataman alueelle otettiin edelleen täytettä. Salmikadun viemäriä jatkettiin 27 m. Jätkäsaaren kannaksen leventämiseksi ruopattiin sillan arkkujen paikat ja aloitettiin arkkujen veistäminen.

Matkustajalaiturin väylälle asetettiin kaksi viittapoijua paalukon tilalle. Ehrenströmin sillan alaisten kellarien välisiä raidealueita kivettiin. Kellarien ja rautatiekuilun väliset alueet tasoitettiin ja peitettiin mullalla. Kellareita jaettiin osastoihin, ilmanvaihtotorvia verhottiin betonilla paloturvallisuussyistä ja sähköjohtoverkostoa täydennettiin. Katajanokan laiturin uudistettavan osan 127 m:n pituisen pilarirakenteisen osan paaluttaminen, joka oli aloitettu 24. 11. 1954, päättyi 17. 5. 1955. Laiturin arkkurakenteisen osan muuri valmistui suojaparrustoineen. Tähän osaan kuuluvat vesijohto- ja viemärityöt valmistuivat 21. 12. Arkkulaituriosan maanpuoleinen nosturien raiteen palkki valettiin, merenpuoleisen palkin muotti ja raudoitus valmistuivat. Laiturin raiteiston Mastokadun kohdalla oleva erkanemisvaihde asetettiin paikoilleen, varsinaisista laiturin raiteista naulattiin sepelialustalle 110 m maanpuoleista raidetta.

Hanasaaren laiturin 125 m:n pituisen, v. 1954 aletun osan rakentamista jatkettiin. Pilarirakenteisen 93 m:n pituisen osan pilarit ja laiturimuuri betonoitiin valmiiksi, laiturin takapalkin alainen kivipenger ja ponttiseinät valmistuivat, palkin alainen tiivistyslaatta ja puolet palkista betonoitiin. Arkkurakenteisen 32 m:n pituisen osan maanpuoleinen kulmikas arkku veistettiin ja upotettiin, lokerot täytettiin kivillä, joiden lomiin huuhdottiin hiekkaa, tai betonilla, merenpuoleisen arkun laiturimuuri betonoitiin korkeuteen +0.5 m. Laiturin taakse tuotiin hiekkaa hiekanpumppuamislaivalla 30 000 m³, autoilla 35 000 m³. Hanasaaren 7.6 m:n syvyinen väylä ruopattiin valmiiksi, viitoitettiin ja harattiin merenkulkuhallituksen toimesta 8. 7. Ruopattu savimäärä oli 26 000 m³. Kaduille ja kentille otettiin edelleen täytettä. Parrukatua sepelöitiin ja jyrättiin 1 500 m². Sörnäisten Rantatieltä mereen johtava uusi suistoviemäri valmistui maaliskuussa.

Sörnäisten uuden ratapihan rakentamiseksi otettiin Verkkosaaren alueen pohjoisrannan vesialueelle 3 000 m²:n alalle 15 000 m³ kiveä. Kivipenkereen painumisen varmistamiseksi räjäytettiin penkereen alusta kahdesti räjäytysputkia käyttäen, dynamiittia käytettiin 570 kg. Sörnäisten uusi ratapiha Verkkosaaren tienoon raiteiden muutoksineen saatiin valmiiksi pohjoisesta Lautatarhankadulle saakka. Yhdysraiteiden ja Sörnäisten niemen raidemuutosten pengertämisestä suoritettiin melkoinen osa. Rautatiehallitus hyväksyi suunnitelman 23. 3. ja oikeutti raiteiden rakentamiseen rautateiden alueelle.

Herttoniemen väylä syvennettiin syksyllä kauhaketjuruoppurilla Pyysaaren kohdalta 9.5 m:n syvyiseksi. Ruopattu savimäärä oli 10 000 m³. Väylän mutkassa olevia karikkopohjaisia kulmauksia perattiin kaivurilla.

Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennuksen laajentaminen arkkitehtitoimisto A. Hytösen ja R. V. Luukkosen suunnitelman mukaisesti annettiin rakennusviraston talonrakennusosaston toimeksi.

Katajanokan laiturin varastorakennuksen paikalta kaivettiin vielä vedenalaista kivija rimatäytettä. Työssä oli yksityiseltä vuokrattu kaivuri 26. 5. asti kahdessa ja kolmessa vuorossa. Oma kaivuri oli kahta vuoroa käytössä 2. 1.—12. 5. Kuoppa ympäröitiin osaksi teräs- ja puuponttiseinin ja täytettiin pumputulla merihiekalla korkeuteen —3 m.

Työlaivaston täydennykseksi aiotun raskaan kaivurin hankinta siirtyi ostoluvan saantivaikeuksien tähden myöhemmäksi.

Yleiset työt: Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 21 692 000 mk, lisäksi myönnettiin oikeus ylittää tilejä 800 000 mk:lla. Menot olivat 22 492 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 2 milj. mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 1.7 milj. mk, Muut sillat 4 milj. mk, Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 7 milj. mk, Viemärien suistojen ruoppaaminen 2.5 milj. mk, Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 200 000 mk, Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 milj. mk, Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 1.1 milj. mk, Korvaus satamanrakennusosaston yleiskustannuksista 2 992 000 mk.

Lauttasaaren sillan teräsrakenteet tarkastettiin, puhdistettiin liasta ja ruosteesta sekä siveltiin mönjällä ja peitevärillä paikka paikoin. Meilahden silta korjattiin perusteellisesti, kansi ja pituuspalkit uudistettiin kokonaan, poikkipalkeista osa.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti. Katajanokan Pohjoisrannan rantamuurin betonireunuksen yläpuolelle kiinnitettiin kaideparru 155 m:n matkalle.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin 9 000 m³ liejua.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 411 510 000 mk, v:lta 1954 siirtyi 99 122 474 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 510 632 474 mk, käytettiin 178 099 760 mk ja v:een 1956 siirtyi 332 532 714 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: katuja ja rautateitä varten teollisuus- ja varastoalueille oli määrärahoja 40 milj. mk, josta käytettiin 34 026 858 mk, v:een 1956 siirtyi 5 973 142 mk, siltoja varten oli varattu 379 122 474 mk, josta käytettiin 71 655 575 mk, v:een 1956 siirtyi 307 466 899 mk, viemäreitä varten teollisuus- ja varastoalueille oli määrärahoja 34 milj. mk, josta käytettiin 14 907 327 mk, v:een 1956 siirtyi 19 092 673 mk, pesulauttoja varten oli 750 000 mk, joka käytettiin kokonaan, tilillä Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 56 760 000 mk, joka määräraha käytettiin kokonaan.

Siltojen kustannuksista oli Lauttasaaren sillan osuus 3 211 399 mk, Fredrikinkadun sillan 17 678 735 mk ja Kulosaaren sillan 50 738 281 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin kivitäytteen ottoa raidekujalle ja Kokkosaarenkadulle. Keveiden jätteiden otto siirrettiin syksyllä Kyläsaaren eteläpuolelta Verkkosaaren pohjoispuolelle vastapenkereen saamiseksi uudelle ratapihalle. Kiiskikadun sepelöimistä jatkettiin 1 500 m², Haukilahdenkatua sepelöitiin 1 000 m². Herttoniemessä päällystettiin asfalttiemulsiosepellyksellä Hitsaajankadun 6 000 m²:n ajotie ja Niittaajankadun pohjoisosan länsipuoliskoa 600 m². Hitsaajankadun, Laivalahdenkadun, Konemestarinkadun ja Lämmittäjänkadun jalkakäytäviin ajettiin täytemaata 1 000 m³. Näihin katuihin sekä Suolakivenkatuun, Niittaajankatuun ja Työnjohtajankatuun asetettiin 2 900 m reunakiveä. Läntisen teollisuusalueen katujen kestopäällystäminen aloitettiin, mutta aikainen talvi keskeytti työt melkein alkuunsa.

Lauttasaaren sillan tieliikennemerkkien täydentäminen siirtyi vielä sillan leventämishankkeen tähden. Leventäminen supistuu pengerten leventämiseen. Lauttasaaren puoleisen penkereen leventämiseen kuuluvat tukimuurit rakennettiin.

Fredrikinkadun vanhan sillan tilalle rakennettiin kahden raiteen silta. Satamaradalle on siten kahden raiteen tila Mannerheimintieltä Lapinlahdenkadulle. Sillan suunnitteli ja rakensi Oy. KreuTo Ab. urakalla.

Kulosaaren sillan teräsrakenteiden valmistaja ja asentaja Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Silta jatkoi palkkikappaleiden valmistamista lokakuun loppuun. Maajänteiden asentaminen tapahtui asennusnostureita käyttäen 15. 7. mennessä. Salmijänteiden palkkiparit kuljetettiin proomuilla paikoilleen, ensimmäinen pari 15. 6., viimeinen 26. 10. Asentamisen tarkistuksen tapahduttua maajänteiden niittaaminen alkoi 1. 9., salmijänteiden 7. 12. Maajänteiden niittaaminen oli vuoden vaihteessa päättymässä. Sillan poikkisaumojen peiteteräkset olivat valmiina asennettaviksi rakennuspaikalla, kaiteet tehtaalla. Valmistusta valvoi edelleen satamarakennusosaston palvelukseen vartavasten otettu diplomi-insinööri J. Unkuri. Sillan maalauksen valvojana on toiminut 1. 7. alkaen maalarimestari J. Järvelä. Englantilaiskallion sillan keilamuurit valmistuivat. Sörnäisten liitostien eteläistä tukimuuria rakennettiin keilamuurista alkaen 52 m. Pohjoispuolista muuria rakennettiin 150 m. Lautatarhankadun rautatiesillan perustustyöt aloitettiin. Sekä Sörnäisten puoleisen liitostien, että Kulosaaren puoleisen penkereen täytteeksi käytettiin rakennustyömailta saatua kiveä, jonka lomiin huuhdottiin hiekkaa. Sörnäisten liitostien alueelta siirrettiin johtoja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Sörnäisten liitosteiden asemakaavan 24. 4. Satamalautakunnan jaosto tutki Englantilaiskallion sillan ja siihen liittyvien liikenneväylien suunnittelua ja rakentamista.

Kumpulan puron uusi uoma verhottiin kivellä 100 m:n pituudelta Kiiskikujan rummulta länteen päin, vanha uoma suljettiin. Herttoniemen Bensinikadun viemärin jatkaminen Kaivolahdenkadun pohjoispuolelle aloitettiin. Sahaajankadun viemärin jatkamiseksi Pikkupurontielle paalutettiin 600 m:n pituinen matka.

Uusi pesulautta rakennettiin.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin työttömyystöitä seuraavissa kohteissa ja niiden kustannukset olivat: Seurasaaren sillan levennys 6 765 819 mk, Puulaiturien

uudistaminen 842 687 mk, Kulosaaren sillan vesijohto 36 048 709 mk, Niittaajankatu 20 360 601 mk, Sahaajankatu 16 599 225 mk, yhteensä 80 617 041 mk.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 3 100 735 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä kertomusvuonna 15 801 027 mk ja v:een 1956 jäi laskutettavaksi 1 757 412 mk, yksityisille suoritetuista töistä kertomusvuonna 10 899 860 mk ja v:een 1956 jäi laskutettavaksi 57 027 mk. Kertomusvuoden laskutus oli yhteensä 29 801 622 mk ja keskeneräisten töiden kustannukset 1 814 439 mk.

Satamalaitoksen varastoimis- ja laiturihuolto-osastolle tehtiin Länsisataman Mittaajankadulle autovaaka.

Rakennusviraston laskuun kuljetettiin Rajasaaren puhdistamolta 5 300 m^3 lietettä avomerelle sekä avustettiin lumenluonnissa satama-alueilta. Vesilaitokselle tehtiin vesijohdon kaivanto Kalliosaarenkatuun, Haukilahdenkatuun ja Kulosaaren—Kuoresaaren penkereeseen sekä lainattiin sukeltajaa ja vesikalustoa vedenalaisten johtojen vikojen etsimiseen ja korjaamiseen. Kaasulaitoksen laskuun tehtiin Runeberginkadun sillan ja Englantilaiskallion sillan tienoilla kaasuvuodoista aiheutuneet kaivuutyöt, tehtiin johdon kaivanto Haukilahdenkatuun sekä kaivettiin Lautatarhankadusta esiin käytöstä poistettu kaasujohto. Sähkölaitoksen laskuun tehtiin Katajanokalle viiden valonheitinpylvään perustukset, pystytettiin Sörnäisten pistolaitureille 17 valaistuspylvästä, asetettiin Salmisaaren sähköaseman jäähdytysveden tuloputken suun kohdalle merkiksi kaksi poijua, ryhdyttiin jatkamaan Sörnäisten sähköaseman lauhdevesiputkea Hanasaaren laiturin läpi sekä suoritettiin maaperän tutkimuksia Hanasaaressa ja Herttoniemessä. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun korjattiin Korkeasaaren lauttalaituri ja Pihlajasaaren laituri sekä huollettiin Soutustadionin ja Hietarannan kellukkeet. Teurastamon laskuun suoritettiin teurastamon raiteiden kunnossapito, lankutettiin jäädyttämön edusta autoilla ajettavaksi sekä korjattiin kalasataman laituri. Palolaitoksen moottorivene telakoitiin.

Laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijuille aiheutuneita vaurioita korjattiin 969 276 mk:n arvosta vaurioiden aiheuttajien laskuun. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja lukuisiin Länsisataman katuihin, Katajanokan laituriin, Sörnäisten satamaan, Verkkosaarenkatuun, Violankatuun, Saarenkatuun ja Valimontiehen sekä avustettiin johtojen laskemisessa Salmisaaren ja Lauttasaaren sekä Ourain ja Hietaniemen karien välisten salmien poikki. Moottorivenehuolto Oy:n laskuun korjattiin Kellosaaren laituri, Suomalaisen Pursiseuran laskuun Nihtisaaren laituri, Helsingin Kyllästyslaitos Oy:n laskuun raiteita ja Suomen Kaapelitehdas Oy:n laskuun yhtiön Salmisaaren alueen vanha raide, Suomen Kaapelitehdas Oy:n uusi Salmisaaren raide rakennettiin valmiiksi ja Wärtsilä-yhtymä Oy, Hietalahden telakan laskuun ruopattiin kellutelakan paikka.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 94 410 215 mk, ylitysoikeudet olivat 14 735 282 mk. Kustannukset olivat 108 546 821 mk, säästö 598 676 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat, määräraha 43 557 690 mk, joka käytettiin kokonaan; Tilapäiset viranhaltijat, määräraha 571 440 mk, menot 562 592 mk, ja säästö 8 848 mk; Viranhaltijain vuosilomakustannukset, määräraha 100 000 mk menot 75 584 mk ja säästö 24 416 mk; Viranhaltijain ylityökorvaukset, määräraha 1.2 milj. mk, menot 699 791 mk ja säästö 500 209 mk; Muut palkkamenot, määräraha 62 346 662 mk, joka käytettiin kokonaan; Huoneistomenot, määräraha 148 465 mk, menot 91 781 mk ja säästö 56 684 mk; Kaluston hankinta 127 000 mk, menot 119 596 mk ja säästö 7 404 mk; Kaluston kunnossapito, määräraha 50 000 mk, menot 48 885 mk ja säästö 1 115 mk; Tarverahat, määräraha 1 milj. mk, joka käytettiin kokonaan; Varastoalueiden tilitysvuokrat, määräraha 44 240 mk käytettiin myös kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 20 086 153 mk ja vaatetusavusta 24 070 mk. Kurssimaksuihin yms. käytettiin 54 370 mk satamalautakunnan käyttövaroja.

Hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 128 711 414 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt, mk	Työttömyystyö, mk	Kokonaismenot, mk	Tilitysmaksujen osuus, mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	297 998 688	38 012 200	336 010 888	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut	61 393 507	1 866 706	63 260 213	—
Rakennusaineet	197 209 251	10 894 727	208 103 978	107 499 901
Kuljetusvälineiden käyttö	40 419 528	9 016 770	49 436 298	5 871 622
Urakoitsijat ja palvelukset	104 874 039	14 540 685	119 414 724	32 174 343
Koneet, välineet ja erikoismenot	42 190 961	6 285 953	48 476 914	40 289 827
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	59 752 000	—	59 752 000	59 752 000
Yhteensä	803 837 974	80 617 041	884 455 015	245 587 693

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien vastaavat kokonaismenot ovat olleet:

vuonna	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
mmk	294	290	468	596	789	1 596	1 562	1 296	859

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 59 752 000 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 4 702 428 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 64 454 428 mk. Romun myynnistä saatiin 1 463 771 mk, veneiden talteenotosta 26 202 mk ja viemärien liittämistodistuksista 2 100 mk, joten sekalaiset tulot olivat 1 492 073 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Satamamaksuja* kertyi 57 243 013 mk ja jakaantuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	45 567 510
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	5 756 441
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	44 380
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	1 557 114
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	218 114
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	45 984
7) Jäämaksuja	4 053 470
Yhteensä	57 243 013

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakaantuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	15 722 108	6 060 958	23 784 444	45 567 510
2)	3 185 045	510 228	2 061 168	5 756 441
7)	1 562 335	463 255	2 027 880	4 053 470
Yhteensä	20 469 488	7 034 441	27 873 492	55 377 421

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 36.9 %, muille suomalaisille aluksille 12.7 % ja ulkomaisille aluksille 50.4 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 1 865 592 mk:aan. Satamamaksu-alennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 874 559 mk.

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna kaikkiaan 320 199 316 mk, siitä tuontituulaakia 320 138 511 mk ja vientituulaakia 60 805 mk. Tuontituulaakista oli 307 902 746 mk Hel-

sinkiin tuoduista tavaroista ja 12 235 765 mk sisämaan kaupunkien Tampere, Lahti, Jyväskylä ja Hämeenlinna tilittämää tuulaakia tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina ovat tullatut mainituissa kaupungeissa. Tuulaakia palautettiin 319 312 mk ja poistettiin 1 355 653 mk. Edellämainittujen sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat v. 1955 ja 1954 seuraavasti:

	1955 mk	1954 mk
Tampere	6 734 016	3 967 847
Lahti	3 738 588	2 594 566
Jyväskylä	638 523	305 506
Hämeenlinna	1 124 638	305 122
Yhteensä	12 235 765	7 173 041

Liikennemaksutuloutus oli kaikkiaan 474 246 025 mk, siitä tuontiliikennemaksua 425 164 336 mk, vientiliikennemaksua 43 998 804 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 5 082 885 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 6 156 715 mk muiden kaupunkien tilittämiä Helsingille tulevia 30 % liikennemkasuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille tulevia 30 % liikennemaksuja 305 310 mk. Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 321 895 mk.

Seuraavat kaupungit tilittivät Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n liikennemaksuja:

	Mk		Mk
Tampere	1 788 191	Kokkola	88 085
Lahti	1 429 034	Loviisa	83 651
Turku	753 327	Rauma	61 647
Vaasa	657 274	Porvoo	45 075
Pietarsaari	292 859	Joensuu	14 735
Pori	254 726	Mikkeli	11 530
Kotka	206 901	Raahe	6 817
Hämeenlinna	185 979	Savonlinna	3 613
Jyväskylä	156 530	Yhteensä	6 156 715
Hanko	116 741		

Nosturimaksuja kertyi 130 136 969 mk, jakautuen tämä määrä laiturinostureiden ja muiden koneellisten laitteiden käyttämisestä seuraavasti: kappaletavaranosturit 56 873 275 mk, hiilinosturit 35 090 131 mk, autonosturit 17 475 213 mk, trukit 18 556 650 mk ja traktorit 2 141 700 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 144 313 780 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 33 251 791 mk ja varastoalueiden vuokria 111 061 989 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 331 010 493 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiokustannukset, 189 983 108 mk, jää nettoveloitukseksi 141 027 385 mk.

Muista satamalaitoksen kantamista tuloista mainittakoon: varastosuojamaksut 66 753 586 mk, yleisen talletusvaraston maksut 29 555 687 mk ja huoneistovuokrat 33 614 423 mk.

Satamalaitoksen *bruttoveloitus* kertomusvuonna oli 1 715 104 003 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 197 556 296 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut kustannukset; tämän lisäksi muille kaupungeille menevät 30 % kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset. *Nettoveloitus* nousi siten 1 517 547 707 mk:aan. Tämä määrä oli 435 849 624 mk eli 40.3 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 249 295 707 mk eli 19.7 % talousarvioon otettua määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 478 003, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 239 816 ja muita 238 187. Veloitus jakautui eri kuukausien kesken seuraavasti:

	1955 mk	1954 mk
Tammikuu	113 724 048	93 728 101
Helmikuu	84 873 245	58 119 206
Maaliskuu	100 154 992	56 415 772
Huhtikuu	135 124 596	88 017 137
Toukokuu	116 036 279	75 289 490
Kesäkuu	112 893 955	123 997 038
Heinäkuu	202 941 340	98 380 172
Elokuu	110 307 778	78 331 156
Syyskuu	113 569 589	81 979 437
Lokakuu	173 306 513	132 738 793
Marraskuu	119 394 416	89 989 428
Joulukuu	135 220 956	104 712 353
Koko vuosi	1 517 547 707	1 081 698 083

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 1 525 620 534 mk ja edellisen vuoden 37 297 019 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 27 398 562 mk ja edellisen vuoden 10 482 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 110 150 507 mk. Saatavia v:een 1956 jäi 53 150 942 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 50 578 747 mk ja edellisiltä vuosilta 2 572 195 mk. Kertomusvuoden veloituksia poistettiin 1 355 761 mk.

Menot. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, lumenkaatopaikkojen ja pesulauttojen korjaus ja kunnossapito ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat 1) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä -hankintain aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen, pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja -kalusto, ja 2) eräät yleisten uudisrakennusten ja -töiden menot, jotka kuuluvat tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan, käsittäen eräitä varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä ja viemäreitä sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarviossa 1 239 325 283 mk ja lisämäärärahoja myönnettiin 730 950 mk, minkä lisäksi v:lta 1954 siirtyi 550 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 240 606 233 mk. Tilien mukaan käytettiin 1 249 561 474 mk, joten ylitys oli 8 955 241 mk. Tämä tilien todellinen ylitys muodostui siten, että tilejä ylitettiin 48 918 630 mk:lla, mutta menosäästöjä oli 39 963 389 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamenomäärärahoja siirtyi v:sta 1954 118 912 629 mk, kertomusvuoden määrärahat olivat 594 500 000 mk ja lisämäärärahoja myönnettiin 1 585 135 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 714 997 764 mk. Menot tilien mukaan olivat 437 616 033 mk, kaupunginkassaan palautui 275 000 mk ja v:een 1956 siirtyi 277 106 731 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamenomäärärahoja siirtyi v:sta 1954 225 522 474 mk ja v:n 1955 määrärahat olivat 411 510 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 637 032 474 mk. Menot tilien mukaan olivat 175 484 460 mk ja v:een 1956 siirtyi 461 548 014 mk.

Tulos. Satamalaitoksen nettotulot, jotka saadaan vähentämällä tuloista 1 517 547 707 mk:sta varsinaiset 14. pääluokan menot 1 227 319 474 mk, olivat 290 228 233 mk.

Pääoma-arvo. Sataman pääoma-arvo oli kertomusvuoden alussa 5 060 923 117 mk ja lopussa 5 344 605 113 mk. Siitä suoritetut poistot olivat vuoden aikana 140 928 070 mk ja korot 303 655 380 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 672 333 803 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 157 736 270 mk, tilapäiset viranhaltijat 99 246 592 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 2 735 687 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat ja eri-

näiset palkkiot 64 282 158 mk, työntekijäin tuntipalkat 296 449 965 mk (siihen luettuna työttömyystyöt) sekä työntekijäin vuosiloma- ja sairausajan palkat 51 883 131 mk. Ylityökorvauksia maksettiin 37 218 596 mk, josta suurin osa perittiin töiden teettäjiltä, sataman liikennöitsijöiltä.

36. Teurastamo [1]

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 12. 1. 1955 teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehdon sekä lautakunnan jäseniksi tarkastaja S. Koskisen, putkiasentaja V. Saarelan, talousneuvos W. A. Piekkolan, johtaja A. Vainion, teurastaja Y. A. Pajulan, eläinlääkintöneuvos A. G. Backmanin, agronomi U. Forssin ja kauppias A. K. Kosken. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kaupunginvaltuutettu K. E. Östenson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi talousneuvos W. A. Piekkola [2]) ja sihteerinä taloudenhoitaja K. Carlander ja 1. 2. 1955 lukien apulaiskaupunginsihteeri S. Hellevaara.

Teurastamolautakunta kokoontui 17 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 166 ja lähetettyjen kirjeiden luku 41.

Lausunnot. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: liikkeenharjoittaja I. Kinnusen anomusta saada vuokrata tontti 1B Kulosaarenkadun varrelta [3]); Tuottajain Lihakeskuskunnan anomusta saada vuokrata tontit 3B ja 5 Kulosaarenkadun varrelta [4]); Helsingin Maalaiskunnan kunnallishallituksen lihantarkastuksesta laaditun sopimuksen irtisanomista koskevaa anomusta [5]); Maataloustuottajain Keskusliiton puutarhatuotteiden tukkukauppa-alueen varaamista ja kunnostamista koskevaa anomusta [6]); irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomusta [7]); vuositilintarkastajien v:n 1954 kertomuksessa tehtyjä huomautuksia [8]); Kaupunkiliiton kunnallisten teurastamoiden toiminnan tehostamista koskevaa kirjelmää [9]); kaupungin omistamien rakennusten hallintoa ja hoitoa selvittämään asetetun komitean mietintöä [10]); maatalousministeriön eläinlääkintäosaston eläinlääkärien harjoittelua kaupungin laitoksissa koskevaa esitystä [11]); kaupungin eri hallinnonhaarojen ja liikelaitosten keskinäisiä suhteita selvitelleen komitean mietintöä [12]); terveydenhoitolautakunnan ohjesääntökomitean mietintöä [13]); Lihateollisuusyhdistyksen pikajäädytysmaksun tarkistamista koskevaa anomusta [14]); toimistoapulaisen E. Vaaran, vahtimestari N. Ahlqvistin ja halliapulaisen K. Tammisen palkankorotusanomusta [15]); toimitusjohtaja R. Turusen matka-avustusta vihannesten ja elintarvikkeiden tukkukaupan järjestelyä käsittelevään kansainväliseen konferenssiin osallistumista varten [16]); tarkastuseläinlääkäri B. O. Engdahlin matka-avustusanomusta [17]).

Palkkalautakunnalle ym. annettiin mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: eräiden virkanimikkeiden muuttamisesta [18]), teurastajien palkkauksen tarkistamisesta ja apulaisjohtaja J. Sjölundin anomuksesta saada pysyä virassaan eroamisiän saavutettuaan [19]).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista: teurastamon johtosäännön muuttamisesta [20]); teurastamon ja syväjäädyttämön välisen alueen kunnostamisesta [21]); lihan pikajäädytysmaksun alentamisesta suurempien lihamäärien säilytyksen

---

[1]) Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamon kertomuksen eripainoksessa. [2]) Teur. lk. 21. 1. 3. §. — [3]) S:n 21. 1. 10 §. — [4]) S:n 21. 1. 11 §, 29. 4. 8 §, 20. 5. 12 §. — [5]) S:n 21. 1. 12 §. — [6]) S:n 4. 3. 10 §. — [7]) S:n 29. 4. 4 §. — [8]) S:n 5. 8. 4 §. — [9]) S:n 5. 8. 6 §. — [10]) S:n 28. 10. 12 §. — [11]) S:n 18. 11. 10 §. — [12]) S:n 18. 11. 11 §. — [13]) S:n 18. 11. 12 §, 9. 12. 6 §. — [14]) S:n 9. 12. 10 §, 16. 12. 4 §. — [15]) S:n 29. 4. 5—6 §, 5. 8. 2 §. — [16]) S:n 5. 8. 2 §. — [17]) S:n 29.4. 7 §. — [18]) S:n 10. 6. 8 §. — [19]) S:n 18. 11. 6 §, 16. 12. 5 §. — [20]) S:n 11. 3. 5 §. — [21]) S:n 22. 7. 6 §.

ollessa kysymyksessä [1]); J. N. Salminen Oy:n konttorikopin vuokrausasiassa tehdystä, kaupunginhallituksen alistamasta päätöksestä [2]); eräiden rakennusmäärärahojen merkitsemisestä v:n 1956 talousarvioon [3]); uutta sikateurastamoa koskevien, 656 500 mk:n suuruisten laskujen maksamisesta [4]); lautakunnan sihteerin palkkion korottamisesta 8 000 mk:aan [5]); syväjäädyttämön hallitilojen vuokraus- ja käyttösuunnitelmasta [6]); vanhan sikateurastamon vuokraamisesta päiden ja elimien käsittelyyn ja leikkaamiseen [7]); syväjäädyttämön tilojen varaamisesta [8]); punnitus- ja myyntimaksun määräämisestä siipikarjateurastamon käyttäjille [9]);apulaisjohtaja J. Sjölundin eroanomuksesta [10]); teurastamon vanhojen vaakojen uusimisesta ja uusien hankkimisesta [11]); entisen sikateurastamon tainnutus- ja karsinaosaston kunnostamisesta ja vuokraamisesta [12]).

Lautakunta päätti asettaa jaoston käsittelemään mahdollisia muutoksia teurastamon perimiin maksuihin [13]).

Vielä päätettiin [14]) oikeuttaa teurastamo tilaamaan Deutz-mallinen kuljetus- ja puhdistusvaunu hiekoituslaitteineen ja perävaunuineen.

Edelleen merkittiin tiedoksi palkkalautakunnan päätös [15]), jonka mukaisesti halliesimies K. Lindroosin virka kuului 14. palkkaluokkaan, teurastamolla leimaajina toimivien halliapulaisten S. Tammisen ja C. Wilkmanin virat sekä aamupurkausosastolla toimivien halliapulaisten H. Schüllerin, F. Virtasen, E. Johanssonin ja Y. Tiemaan virat 12. palkkaluokkaan 1. 1. 1955 lukien toistaiseksi ja niin kauan kuin ko. henkilöt ovat mainituissa tehtävissä.

Sosiaaliministeriön päätökseen nojautuen lautakunta päätti [16]) korottaa 1. 11. lukien 11.3 % asiakkaille vuokrattujen konttori- ja ruokailuhuoneistojen vuokria.

Teurastamon toiminta

Teurastusosasto. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa alempana mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös vv:n 1951—1954 luvut.

	1951	1952	1953	1954	1955
Sonneja ja härkiä	4 921	4 403	3 719	4 877	5 457
Lehmiä	14 927	15 949	13 972	13 712	15 943
Hiehoja ja isoja vasikoita	21 687	18 088	17 374	17 550	17 584
Pikkuvasikoita	5 861	5 245	5 614	5 248	6 044
Lampaita ja vuohia	10 789	9 300	8 067	7 142	5 822
Sikoja yli 50 kg	26 727	26 551	25 832	42 685	33 437
Sikoja alle 50 kg	856	466	350	1 563	1 711
Hevosia	2 438	2 713	2 298	1 031	1 083
Yhteensä	88 206	82 715	77 226	93 808	87 081

Edelläluetellut v:n 1955 ruhot vastasivat 7 277 805 kg lihaa, josta 53.8 % oli nautakarjan, 1.1 % lampaan, 42.0 % sian ja porsaan sekä 3.1 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäviksi sonneja 6, lehmiä 11 ja isoja vasikoita 14, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhon osia,		Kaikkiaan
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	2	453	4	5	458
Lehmiä	40	6 111	57	565	6 676
Hiehoja ja isoja vasikoita	23	1 288	11	36	1 324
Pikkuvasikoita	35	489	1	3	492
Lampaita	13	124	6	18	142
Sikoja ja porsaita	181	9 337	525	2 345	11 682
Hevosia	6	1 475	4	115	1 590
Yhteensä	300	19 277	608	3 087	22 364

[1]) Teur. lk. 17. 10. 2 §, 9. 12. 5 §, 16. 12. 4 §. — [2]) S:n 21. 1. 18 §, 28. 1. 7 §. — [3]) S:n 29. 4. 9 §. — [4]) S:n 20. 5. 10 §, 22. 7. 5 §. — [5]) S:n 21. 1. 2 §. — [6]) S:n 28. 1. 4 §. — [7]) S:n 28. 1. 6 §. — [8]) S:n 28. 1. 9 §. — [9]) S:n 21. 1. 13 §. — [10]) S:n 9. 12. 7 §. — [11]) S:n 16. 12. 3 §. — [12]) S:n 9. 12. 8 §. — [13]) S:n 28. 10. 11 §. — [14]) S:n 16. 12. 2 §. — [15]) S:n 4. 3. 4 §. — [16]) S:n 28. 10. 16 §.

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 21 733 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 44 097 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Saapunut kaikkiaan
Raavaita	23 528	21 500	45 028
Lampaita ja vuohia	3 878	1 944	5 822
Sikoja	32 779	2 369	35 148
Hevosia	744	339	1 083
Yhteensä	60 929	26 152	87 081

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 39 084 eläintä eli 44.9 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 18 462 kpl eli 41.0 %, lampaita 2 736 kpl 47.0 %, hevosia 638 kpl 37.3 % ja sikoja 17 248 kpl 49.1 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 63 216 kg heiniä sekä 8 943 kg kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja: raavasten 38 970 kpl, sikojen ja hevosten 36 079 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 11 866 kpl eli yhteensä 86 915 eläimen suolet ja mahat, kun 14 raavaan sekä 152 sian ja hevosen suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, I lk	II lk	III lk	Nylkyvikoja, kpl	%	kpl	Luonnonvikoja, kpl	%
Tammikuu	2 419	2 006	413	—	23	0.95	42	348	14.39
Helmikuu	2 335	2 045	289	1	10	0.04	31	249	10.66
Maaliskuu	2 162	1 934	222	6	19	0.09	66	143	6.61
Huhtikuu	2 656	2 428	225	3	10	0.04	45	173	6.51
Toukokuu	2 578	2 386	184	8	15	0.58	41	136	5.28
Kesäkuu	2 601	2 475	123	3	16	0.61	24	86	3.31
Heinäkuu	3 414	3 250	163	1	40	1.17	16	108	3.16
Elokuu	4 130	3 888	238	4	29	0.70	30	183	4.43
Syyskuu	5 549	5 095	452	2	37	0.67	20	397	7.15
Lokakuu	4 730	3 967	760	3	31	0.66	32	700	14.80
Marraskuu	4 293	3 307	979	7	21	0.49	35	930	21.66
Joulukuu	3 193	2 416	760	17	10	0.31	33	734	22.99
Yhteensä	40 060	35 197	4 808	55	261	0.65	415[1])	4 187	10.45

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu I lk	II lk	III lk
Tammikuu	195	175	18	2
Helmikuu	144	125	17	2
Maaliskuu	240	212	27	1
Huhtikuu	264	223	38	3
Toukokuu	260	223	28	9
Kesäkuu	216	194	17	5
Heinäkuu	148	132	15	1
Elokuu	158	141	14	3
Syyskuu	178	147	29	2
Lokakuu	205	161	41	3
Marraskuu	181	133	40	8
Joulukuu	145	117	28	—
Yhteensä	2 334	1 983	312	39

[1]) Teurastustavasta johtuen 415 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Lihantarkastamoissa (H 1 teurastamolla ja H 2 Malmilla) tarkastettiin v:n 1955 aikana 3 250 702 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 85 090 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1954 vastaavat luvut:

	1954 Ruhoja, kpl	1955 Ruhoja, kpl
Sonneja	249	270
Lehmiä	8 152	8 642
Hiehoja ja isoja vasikoita	13 465	15 801
Pikkuvasikoita	15 661	16 812
Lampaita ja vuohia	12 228	11 129
Sikoja ja porsaita	6 893	7 081
Hevosia	476	454
Yhteensä	57 124	60 189

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin lehmiä 1 sekä hiehoja ja isoja vasikoita 1 kpl, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä kokoruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	2	170	6	52	222
Lehmiä	139	21 286	45	778	22 064
Hiehoja ja isoja vasikoita	119	5 121	52	329	5 450
Pikkuvasikoita	442	6 939	78	453	7 392
Lampaita	13	115	3	18	133
Sikoja yli 50 kg	37	2 376	165	855	3 231
Sikoja alle 50 kg	5	133	—	—	133
Hevosia	28	6 805	5	27	6 832
Yhteensä	785	42 945	354	2 512	45 457

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 509 kg ja elimiä 44 046 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 90 012 kg.

Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille erikseen Helsingin I:ssä ja II lihantarkastamossa ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VIII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ..... kpl	5 090	4 608	4 846	4 066	3 561	3 082	2 971	3 122	4 601	5 370	4 781	5 124	51 222
Is.vasik. ..... »	4 319	4 487	4 989	5 107	4 874	4 694	4 746	5 589	7 221	6 695	5 491	5 342	63 554
Pikkuvasik. ... »	1 398	1 349	2 078	3 181	2 464	2 019	1 148	1 419	1 384	1 600	1 609	1 613	21 262
Lampaita ..... »	2 284	2 390	2 467	2 240	1 595	1 173	1 899	5 469	5 834	6 585	3 887	2 857	38 680
Sikoja ..... »	6 133	6 285	7 194	5 939	4 415	3 788	3 160	3 260	5 168	5 774	7 014	6 808	64 938
Hevosia ..... »	104	89	117	131	68	107	97	148	200	305	331	179	1 876
Yhteensä, kpl	19 328	19 208	21 691	20 664	16 977	14 863	14 021	19 007	24 408	26 329	23 113	21 923	241 532
Muuta tav. ... kg	70 321	69 483	80 154	76 202	63 182	54 755	58 635	56448	76 025	75 519	79 955	83 897	844 576

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	1 512 849	Toukokuu	1 267 783	Syyskuu	1 626 584
Helmikuu	1 475 397	Kesäkuu	1 102 693	Lokakuu	1 781 921
Maaliskuu	1 639 418	Heinäkuu	1 046 093	Marraskuu	1 807 219
Huhtikuu	1 502 832	Elokuu	1 148 708	Joulukuu	1 674 575
				Yhteensä	17 586 072

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: [1]												
Raavaita .. kpl	9 282	6 486	6 773	6 185	5 297	5 129	4 958	7 225	6 119	9 539	9 102	9 883	85 9
Is. vasik. ... »	3 612	2 927	3 314	3 864	3 581	3 929	3 248	7 247	7 356	5 262	4 278	4 517	53 1
Pikkuvasik. »	1 654	1 362	1 496	2 638	2 643	1 885	1 200	1 755	1 377	1 658	1 397	1 799	20 8
Lampaita... »	1 010	1 141	997	1 234	925	795	1 497	3 261	2 353	3 363	1 593	1 689	19 8
Sikoja ..... »	7 938	6 624	8 982	6 299	6 606	6 668	7 371	6 159	7 040	9 219	13 850	8 110	94 8
Hevosia .... »	220	135	164	216	121	264	186	393	254	517	491	334	3 2
Yhteensä, kpl	23 716	18 675	21 726	20 436	19 173	18 670	18 460	26 040	24 499	29 558	30 711	26 332	277 9
Muuta tav. kg	48 180	41 470	41 402	44 190	35 710	41 670	38 020	33 735	35 655	84 928	53 645	83 730	582 3
Metsänriistaa, kanoja ym.	Syväjäädyttämössä säilytettiin:												
siipikarjaa ..	3 133	6 429	8 342	4 608	5 426	4 813	10 204	13 970	23 068	26 543	12 952	16 605	136 0
Lihaa	15 338	10 208	14 801	21 474	49 996	120 465	158 451	111 133	72 020	174 182	202 367	68 199	1 018 6
Muuta tavaraa, kuten maksaa, marjoja, vihanneksia, jäätelöä, munia ym...	14 105	42 240	15 980	7 958	12 700	146 584	148 121	23 574	30 842	35 201	56 176	14 726	548 2
Kalaa	20 275	11 424	21 696	6 710	218 935	399 434	71 063	24 620	63 029	31 574	43 356	55 749	967 8
Voita, margariinia ja juustoa	452 229	—	—	—	—	1 400	—	254 821	—	—	—	—	708 4
Metsästäjäkokopit	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	25 0
Yhteensä.....	505 080	70 301	60 819	40 750	287 057	672 696	387 839	428 118	188 959	267 500	314 851	155 279	3 404 2

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureita ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ..... kpl	2 526	2 205	2 280	1 632	1 308	1 223	851	928	1 428	2 245	2 189	2 158	20 973
Isoja vasik. ... »	1 875	2 008	2 556	2 374	2 276	2 439	2 198	2 607	2 845	3 306	2 435	2 592	29 511
Pikkuvasikoita »	206	244	447	815	479	584	144	292	254	321	229	180	4 195
Lampaita ..... »	1 322	1 354	1 257	1 078	859	725	815	2 768	2 685	4 101	2 504	1 829	21 297
Sikoja ..... »	2 355	2 657	3 436	2 344	1 106	982	1 043	1 006	1 744	1 911	2 591	2 172	23 347
Hevosia ..... »	20	22	22	24	11	15	5	6	34	49	91	62	361
Yhteensä kpl	8 304	8 490	9 998	8 267	6 039	5 968	5 056	7 607	8 990	11 933	10 039	8 993	99 684
Muuta tav. ... kg	18 570	17 835	26 821	25 430	20 924	20 852	24 968	31 693	31 703	29 568	31 561	32 125	312 050

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Edellä mainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

Tammikuu	626 619	Toukokuu	429 045	Syyskuu	538 714
Helmikuu	634 896	Kesäkuu	396 552	Lokakuu	677 284
Maaliskuu	737 350	Heinäkuu	342 078	Marraskuu	674 099
Huhtikuu	580 958	Elokuu	381 713	Joulukuu	631 178
				Yhteensä	6 650 486

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 79 raavaan, 4 215 pikkuvasikan, 79 lampaan, 155 sian ja 8 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 75 733 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena. ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Helsingin lihankulutus ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VII.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 200 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määräyksineen, 214 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 785 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta, 9 sekalaista tutkimusta sekä 42 084 kpl sianruhoa ja 823 kestäväksi tehtyä lihaa koskevaa trikiinikoetta.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus			Keittokokeen tulos			Toimenpide	
		Runsaasti	Vähän	Bakteeritttomia	Voimakas vieras haju	Heikko vieras haju	Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	80	27	41	12	23	19	38	31	49
Hiehoja ja isoja vasikoita	25	3	19	3	10	9	6	15	10
Pikkuvasikoita	30	5	21	4	8	4	18	20	10
Lampaita	2	2	—	—	1	—	1	2	—
Sikoja	51	13	28	10	12	14	25	23	28
Hevosia	12	2	7	3	4	2	6	6	6
Yhteensä	200	52	116	32	58	48	94	97	103

Tutkituista ruhoista oli 112 teurastusosastoilta ja 88 lihantarkastamolta, mikä on 0.14 % kaikista teurastamossa teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista.

Tutkituista ruhoista hylättiin 48.5 %. Hylkäämisen syy oli 23 tapauksessa bakteeripitoisuus, 35 tapauksessa keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku ja 28 tapauksessa sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku, 11 tapauksessa ratkaisivat hylkäämisen patologisanatomiset muutokset.

Eriteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 9 lehmässä, joista 2 oli aiheutunut streptokokeista ja 7 kolibakteereista, 3 isossa vasikassa, joista 1 oli aiheutunut streptokokeista, 1 diplokokeista ja 1 anaerobisista bakteereista, 6 pikkuvasikassa, joista 5 oli aiheutunut kolibakteereista ja 1 salmonellabakteereista, 1 lampaassa kolibakteerien aiheuttamana sekä 12 siassa, joista 6 oli aiheutunut sikaruusubakteereista, 5 kolibakteereista ja 1 intermediusbakteereista.

Tutkittaviksi otettiin mm. seuraavista syistä: verenmyrkytyksen merkkejä 52 tapausta, hätäteurastus 25, muutoksia maksassa 24, suolitulehdus 14, utaretulehdus 12, traumaattinen sydänpussin- ja vatsalaukuntulehdus 10, niveltulehdus 8, sikaruusu 7, munuaistulehdus 6, keuhkotulehdus 5, kohtutulehdus 4, luunmurtumia 4 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset ja bakterioskopiset tutkimukset. Pernaruttokokeita suoritettiin 18, jotka olivat kaikki kielteisiä; tuberkuloosikokeita suoritettiin 145, joista 123 eli 84.8% oli myönteisiä. Kaikki tuberkuloosikokeet olivat teurastusosastolta ja koskivat

141 sikaa ja 4 nautaa. Nautojen näytteistä oli 1 myönteinen ja oli se hiehon suolirauhasesta.

Histologisia tutkimuksia oli kaikkiaan 27 ja tuloksista mainittakoon: carsinoma 7, sarcoma 1, neurinoma 1, fibrosarcoma 1, melanoma 1, amyloidose 1, loiseläimiä 2 ja dystrophia hepatis 1.

Keittokokeet ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos			Toimenpide	
		+ + Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	228	60	87	81	68	160
Hiehoja ja isoja vasikoita	69	26	26	17	29	40
Pikkuvasikoita	8	1	3	4	2	6
Lampaita	9	—	1	8	3	6
Sikoja ja porsaita	440	—	—	—	—	—
Karjuja	(144)	9	63	72	11	133
Salakarjuja	(230)	5	97	128	5	225
Muita	(66)	15	24	27	19	47
Hevosia	31	8	15	8	9	22
Yhteensä	785	124	316	345	146	639

Tutkituista ruhoista oli 437 teurastusosastolta ja 348 lihantarkastamolta. Tutkimusten perusteella hylättiin 146 ruhoa eli 18.6 % koko tarkastetusta määrästä. Tutkimusten syistä mainittakoon seuraavat: karjuja ja salakarjuja 374, maksarappeutumia ja muita muutoksia maksassa 106, pakko- tai hätäteurastus 81, vieras haju tai vieras väri 60, keltatauti 30, synnytysvikoja tai -tauteja 24, munuaistauteja 19, pullistustauti 14, traumaattinen sydänpussintulehdus 11, puutostauti 8 ja näivettyminen 8.

Tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit ja niistä johtuneet toimenpiteet käyvät selville eripainoksen taulukosta n:o I.

Matorakkulataudin (Cysticercus inermis) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

64 tapausta oli teurastusosastolta ja 14 lihantarkastamolta. Nautoja oli 45, hiehoja sekä isoja vasikoita 32 ja pikkuvasikoita 1. Ainoastaan yksi rakkula löytyi 62 tapauksessa ja useampia rakkuloita 16 tapauksessa; eläviä matoja löytyi 33 tapauksessa ja ainoastaan kuolleita 45 tapauksessa; matoja löytyi ainoastaan päästä 45 tapauksessa, ainoastaan sydämestä 25 tapauksessa ja useimmista paikoista 8 tapauksessa.

Nystyrätautia (Tuberculosis) todettiin vuoden aikana yhdessä nautaeläimessä. Tapaus esiintyi teurastusosastolla hiehossa ja pesäkkeitä löytyi ainoastaan suolirauhasissa, kuten edellä jo mainittiin. Sioissa tavattiin muutoksia 97 tapauksessa ainoastaan suolirauhasissa, 24 tapauksessa ainoastaan nielurauhasissa ja 1 tapauksessa sekä suoli- että nielurauhasissa.

Matorakkula (Cysticercus inermis) ja *nystyrätauti* (Tuberculosis) esiintyivät v. 1938 ja vv:na 1947—1955 seuraavasti:

	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
Vuosi	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1938	264	0.41	—	—	227	0.72
1947	42	0.12	—	—	25	0.09
1948	55	0.16	—	—	32	0.11
1949	45	0.09	—	—	37	0.06
1950	62	0.11	5	0.009	30	0.09
1951	59	0.09	3	0.005	23	0.06
1952	64	0.10	2	0.003	24	0.07
1953	57	0.08	1	0.002	52	0.16
1954	70	0.12	—	—	119	0.23
1955	78	0.12	1	0.001	121	0.31

(Edelläoleviin prosenttimääriin eivät sisälly varsin harvalukuiset, pikkuvasikoissa ja porsaissa todetut tapaukset, vaikka kertomusvuonna on yhdessä pikkuvasikassa tavattu matorakkuloita.)

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 39 eläintä, nimittäin 6 lehmää, 2 isoa vasikkaa, 7 pikkuvasikkaa, 3 lammasta, 19 sikaa ja 2 hevosta. Kuoleman tai sairauden syiksi ei todettu tarttuvia tauteja.

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsittää konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten on konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t—8°C+25°C, syväjäädytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t—18°C+25°C tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistumäärä on 400 kpl 25 kilon painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten on konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit. Eri koneiden toiminta ja jäänvalmistus selviää seuraavasta:

Jäähdytyskoneet ovat vuoden aikana käyneet:

Jäähdytyskone	I	2 993 20 t/m	
»	II	106 00 t/m	3 099 20 t/m
»	III	2 024 05 t/m	
»	IV	290 55 t/m	2 315 00 t/m
		Yhteensä	5 414 20 t/m

Klorcalsiumia käytetty:

Jäähdytysosasto	I	13 991 kg
»	II	31 632 »
	Yhteensä	45 623 kg
Jäätä valmistettu		1 018 600 »

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä varten sekä tarvittavan lämpimän veden valmistamiseksi on kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila on varustettu nykyään puulämmitykseen soveltuvalla tulipesällä. Kattilalaitos ei ole ollut kertomusvuoden aikana käytännössä, sillä teurastamo saa tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta. Höyryn kulutus selviää seuraavasta taulukosta:

Höyryn osto ja jakautuminen eri osastoille v. 1955:

Kuukausi	Sähkölaitokselta ostettu höyryä		Kulutuspaikat		
	Tonnia	Mk	Teurastamo tn	Syvä-jäädyttämö tn	Maidon-tarkastamo tn
Tammikuu	1 485.65	1 142 125	1 293.18	135.6	56.87
Helmikuu	1 512.50	1 157 859	1 264.72	174.7	73.08
Maaliskuu	1 620.49	1 220 987	1 393.10	150.7	76.69
Huhtikuu	1 246.39	1 006 138	1 056.06	115.3	75.03
Toukokuu	872.50	787 295	765.92	69.9	36.68
Kesäkuu	474.48	554 571	406.83	29.7	37.95
Heinäkuu	401.66	530 046	357.62	34.4	9.64
Elokuu	366.83	508 130	307.62	45.1	14.11
Syyskuu	512.41	603 818	438.85	52.2	21.36
Lokakuu	924.49	859 429	787.55	82.2	54.74
Marraskuu	1 580.99	1 273 024	1 354.42	150.4	76.17
Joulukuu	2 194.93	1 655 806	1 960.92	140.1	93.91
Yhteensä	132 193.3	11 299 228	11 386.79	1 180.3	626.23

Vedenkulutus. Helsingin kaupungin vesilaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

	m³		m³
Lämpökeskus	—	Suuren karjan talli	544
Lämminvesi	27 047	Sikala	737
Jäähdytyskoneet	3 675	Lantala	3 642
Hallintorakennus	2 220	Viemäriveden puhdistamo	195
Jäätehdas	3 041	Karjavaunujen »	828
Tukkuhalli ja kellari	2 425	Lihavaunujen »	230
Jäähdytyshuoneet	621	Kanateurastamo	618
Sikateurastamo ja laboratorio	6 911	Pienen karjan talli	5 240
Suolipesimö	20 380	Pihojen kastelu	—
Mahojen tyhjennys	65 125	Vuotavarasto	586
Suuren karjan teurastamo	9 114	Syväjäädyttämö	19 226
Lihantarkastamo	244	Autopesimö	2 071
Saniteettiteurastamo	334	Maidontarkastamo	4 734
		Yhteensä	179 788

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Vuoden aikana puhdistettiin karjavaunuja 787 kpl ja lihavaunuja 193 kpl, yhteensä 980 kpl. Lämmintä vettä kulutettiin 558 m³ ja kylmää vettä 268 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500, 380/220 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytetään teurastamon jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännite pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 volttia. Syväjäädyttämön käyttöjännite on 380/220 volttia.

Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa selviää seuraavasta taulukosta:

Sähkövirran osto ja kulutus eri osastoilla v. 1955

Kuukausi	Sähkölaitokselta ostettu 5000 v kWh	Teurastamo				Syväjäädyttämö			
		Voima		Valo 220/127 v kWh	Yhteensä kWh	Voima		Valo 220/127 v kWh	Yhteensä kWh
		500 v kWh	220 v kWh			500 v kWh	220 v kWh		
Tammikuu	83 300	24 500	21 982	14 618	61 100	12 600	1 120	3 840	17 560
Helmikuu	67 060	18 200	17 163	12 819	48 182	11 000	720	3 280	15 000
Maaliskuu	75 760	22 800	21 918	11 349	56 067	12 000	800	2 960	15 760
Huhtikuu	78 380	28 800	23 639	8 695	61 134	11 000	480	2 160	13 640
Toukokuu	140 280	40 900	30 307	7 511	78 718	52 200	640	2 160	55 000
Kesäkuu	203 900	54 800	36 565	5 819	97 184	97 200	960	2 880	101 040
Heinäkuu	188 680	78 000	40 312	5 981	124 293	52 600	1 120	2 560	56 280
Elokuu	183 660	79 700	37 804	5 984	123 488	48 400	1 440	2 000	51 840
Syyskuu	184 180	72 400	37 782	8 990	119 172	53 800	640	2 640	57 080
Lokakuu	159 040	49 400	31 861	12 272	93 533	52 800	800	3 920	57 520
Marraskuu	131 420	34 400	23 974	14 612	72 986	45 600	960	4 720	51 280
Joulukuu	90 420	23 800	22 755	15 534	62 089	17 400	800	4 800	23 000
Yhteensä	1 586 080	527 700	346 062	124 184	997 946	466 600	10 480	37 920	515 000
Muunto- ja jakelu-häviöt	—	—	—	—	48 263	—		—	24 871
Yhteensä					1 046 209				539 871

Syväjäädyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat v. 1955

Kuukausi	Jäähdytyskoneet käyneet												Sähkön kulutus, kWh
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Yhteensä	
	tuntia												
Tammikuu	—	—	64	120	164	32	—	—	—	—	—	380	12 600
Helmikuu	—	6	13	98	129	1	5	—	—	—	6	258	11 000
Maaliskuu	—	—	2	175	115	—	—	—	—	—	39	331	12 000
Huhtikuu	—	—	3	135	140	—	—	—	—	—	22	300	11 000
Toukokuu	5	159	310	187	303	2	156	129	124	126	77	1 578	52 200
Kesäkuu	210	433	19	320	314	3	317	354	305	227	161	2 663	97 200
Heinäkuu	339	277	20	371	332	—	33	11	2	45	21	1 451	52 600
Elokuu	6	153	396	445	443	—	—	—	72			1 515	48 400
Syyskuu	109	213	440	439	427	—	—	—	77	65	37	1 807	53 800
Lokakuu	153	10	387	432	341	—	71	—	149	197		1 740	52 800
Marraskuu	24	83	317	360	116	—	66	92	65	168	37	1 328	45 600
Joulukuu	7	5	166	201	169	—	1	—	6	23	7	585	17 400
Yhteensä	853	1 339	2 137	3 283	2 993	38	649	586	800	851	407	13 936	466 600

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 10 181 913 kg, josta mainittakoon, että suolattua silliä tuotiin 3 250 184 kg ja tuoretta silakkaa 3 639 128 kg. Yksityiskohtaiset tiedot koko kalan tuonnista kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenee eripainoksen taulukoista V ja VI. Lisäksi koneiden käyttöselostus ja taulukko, josta ilmenee kuukausittain kalasataman jäähdyttämössäsäilytetty tavaramäärä.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä, kg [1]	Jäähdytyskone käynyt, t/m	Sähkövoimaa kulutettu			Polttoaineita		Vettä, m³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia, kg
			Valoa, kWt	Voimaa, kWt	Yhteensä, kWt	Halkoja, m³	Koksia, tn.			
Tammikuu	258 633	22.40	98	173	271	1	2.5	342	—	—
Helmikuu	320 225	12.35	62	100	162	1	1.5	317	1	—
Maaliskuu	236 085	22.10	32	159	191	1	1.5	329	—	—
Huhtikuu	108 464	51.30	17	360	377	0.5	0.5	399	1	—
Toukokuu	155 237	141.00	27	920	947	—	—	694	1	—
Kesäkuu	205 168	302.05	44	2 188	2 232	—	—	1 723	1	20
Heinäkuu	280 849	300.20	22	1 842	1 864	—	—	2 449	2	—
Elokuu	320 920	456.45	37	3 436	3 473	—	—	2 902	—	10
Syyskuu	294 377	249.15	22	2 068	2 090	0.5	—	1 828	1	—
Lokakuu	279 769	145.45	42	1 227	1 269	1	0.5	1 286	3	—
Marraskuu	224 712	66.30	67	525	592	1	1.5	414	1	—
Joulukuu	273 771	20.15	85	151	236	0.5	2.0	59	1	—
Yhteensä	2 958 210	1 790.50	555	13 149	13 704	6.5	10.0	12 742	12	30

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 141 051 700 mk, josta teurastamon tuloja 138 096 740 mk ja kalasataman tuloja 2 954 960 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 150 359 097 mk:aan, josta teurastamon tuloja 147 933 096 mk ja 2 426 001 mk kalasataman tuloja. Tulot olivat siten teurastamon osalta 9 836 356 mk arvioituja suuremmat ja kalasataman osalta 528 959 mk arvioituja pienemmät. Kokonaisuudessaan olivat tulot 9 307 397 mk arvioituja suuremmat.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

[1] Jäähdyttämössä säilytetystä tavarasta oli kalaa 2 788 310 kg ja muuta tavaraa 169 900 kg.

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) Vajaus (—), mk
1. Teurastusosasto	33 000 000	30 323 540	— 2 676 460
2. Lihantarkastusosasto	11 250 000	9 094 760	— 2 155 240
3. Tukkumyyntihalli	14 000 000	13 764 469	— 235 531
4. Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttämisestä	9 000 000	9 817 841	+ 817 841
5. Jäähdyttämöt	53 650 000	66 030 753	+12 380 753
6. Muut tulot	19 870 380	21 044 414	+ 1 174 034
7. Luontoisedut	281 320	283 320	+ 2 000
Yhteensä	141 051 700	150 359 097	+ 9 307 397

Prosenttilaskelma, josta ilmenee vv:n 1951—1955 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1951	1952	1953	1954	1955
Teurastusosasto	30.5	29.9	26.4	24.4	20.2
Lihantarkastamot	9.8	10.2	9.6	6.3	6.0
Tukkumyyntihalli	12.8	14.1	13.6	10.3	9.2
Kuljetusradat	4.7	6.1	9.3	7.4	6.5
Jäähdyttämöt	25.6	25.3	22.2	38.6	43.9
Muut tulot	16.4	14.1	18.6	12.8	14.0
Luontoisedut	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2

Menot. Kaupungin v:n 1955 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 145 378 750 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 2 395 866 mk, mistä käytettiin 133 346 962 mk. Lisäksi myönnettiin syväjäädyttämön kokeiluihin 117 000 mk, mistä käytettiin 64 700 mk. Säästö oli 52 300 mk.

Eri menoeriin jakautuivat määrärahat seuraavasti:

	Talousarvion mukaan, mk	Lisämäärärahat ja ylitysoikeudet, mk	Käytetty tilien mukaan, mk	Säästö (+) Ylitys (—), mk
1. Palkkiot	209 000	—	199 600	+ 9 400
2. Vakinaiset viranhaltijat	28 219 350	1 374 710	29 594 060	—
3. Tilapäiset viranhaltijat	6 134 400	470 600	6 605 000	—
4. Vuosilomasijaiset	570 330	—	252 637	+ 317 693
5. Muut palkkamenot	6 580 760	300 556	6 881 316	—
6. Vuokra	26 599 100	—	26 599 100	—
7. Lämpö	12 913 900	—	12 341 744	+ 572 156
8. Valaistus	1 682 750	—	1 612 237	+ 70 513
9. Hylkyliha	600 000	100 000	623 124	+ 76 876
10. Vedenkulutus	4 388 660	—	3 589 114	+ 799 546
11. Puhtaanapito	8 000 000	—	5 910 853	+ 2 089 147
12. Painatus ja sidonta	1 050 000	150 000	1 158 612	+ 41 388
13. Tarverahat	1 410 000	—	1 142 749	+ 267 251
14. Vaatteiden pesu	300 000	—	221 414	+ 78 586
15. Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	5 000 000	—	4 990 630	+ 9 370
16. Yleisten laitteiden kunnossapito	9 037 000	—	8 795 641	+ 241 359
17. Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	—	203 030	+ 296 970
18. Käyttövoima	14 333 500	—	9 664 907	+ 4 668 593
19. Rehut ja kuivikkeet	850 000	—	556 829	+ 293 171
20. Tarveaineet	2 000 000	—	1 770 988	+ 229 012
21. Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	15 000 000	—	10 633 377	+ 4 366 623
Yhteensä	145 378 750	2 395 866	133 346 962	+ 14 427 654

Vuoden vaihteessa oli teurastamon varastossa koksia 5.2 tonnia 39 884 mk:n arvosta, koivuhalkoja 1 m³ eli 1 850 mk:n arvosta sekä klorcalsiumia 32 000 kg eli 728 000 mk:n arvosta. Varaston arvo oli yhteensä 769 734 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on allaolevassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

	1954	1955	1953	1954	1955
	Kokonaismäärä,				
	mk	mk	%	%	%
Palkkausmenot	46 937 568	49 095 655	44.5	47.8	36.8
Palkkiot	179 275	199 600	0.2	0.2	0.1
Vakinaiset viranhaltijat	26 357 720	29 594 060	27.1	26.8	22.1
Tilapäiset viranhaltijat	5 734 135	6 605 000	5.0	5.8	5.0
Vuosilomasijaiset	358 696	252 637	0.3	0.4	0.2
Muut palkkamenot	8 073 611	6 881 316	5.4	8.2	5.2
Puhtaanapito	6 234 131	5 563 042	6.5	6.4	4.2
Vuokra	7 719 098	26 599 100	7.5	7.8	20.0
Käyttökustannukset	24 982 036	28 978 990	26.2	25.4	21.7
Lämpö	9 412 109	12 341 744	13.3	9.6	9.3
Valaistus	1 290 556	1 612 237	1.0	1.3	1.2
Vedenkulutus	3 803 327	3 589 114	3.1	3.9	2.7
Käyttövoima	8 900 198	9 664 907	7.2	9.0	7.2
Tarveaineet	1 575 846	1 770 988	1.6	1.6	1.3
Kunnossapitokustannukset	14 434 531	24 419 648	17.5	14.7	18.3
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	2 996 973	4 990 630	4.3	3.0	3.7
Yleisten laitteiden kunnossapito	4 599 818	8 795 641	4.9	4.7	6.6
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	6 837 740	10 633 377	8.3	7.0	8.0
Muut kustannukset	4 192 714	4 253 569	4.3	4.3	3.2
Hylkylihan korvaus	669 163	623 124	0.5	0.7	0.5
Painatus ja sidonta	985 399	1 158 612	0.9	1.0	0.9
Tarverahat	1 001 749	1 142 749	1.0	1.0	0.8
Vaatteiden pesu	239 234	221 414	0.2	0.2	0.2
Tapaturmavakuutusmaksut	303 115	203 030	0.3	0.3	0.1
Rehut ja kuivikkeet	728 429	556 829	1.0	0.8	0.4
Puhtaanapito	265 625	347 811	0.4	0.3	0.3
Menot yhteensä	98 265 947	133 346 962	100.	100.	100.
Tulot yhteensä	137 481 513	149 959 384			
Vajaus (—) Ylitys (+)	+39 215 566	+16 612 422			

Vuoden vaihteessa oli seuraavat varastot:

Koksia 5.2 tonnia	39 884
Koivuhalkoja 1 m³	1 850
Klorcalsiumia 32 000 kg	728 000
Yhteensä	769 734

37. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan puheenjohtajaksi v:ksi 1955 valittiin filosofian maisteri A. Voipio-Juvas sekä lautakunnan jäseniksi rouva H. R. Arvisto, varastoesimies O. Helenius, rouva A. M. Häggman, toiminnanjohtaja A. E. Katra, rouva M. M. Kulonen, toimitsija M. V. Rauhamo, professori P. K. Roine sekä tohtori U. E. Tötterman. Lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen tohtori Töttermanin (27. 1. 5 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli varatuomari K. E. Östenson.

Lautakunta kokoontui 11 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 119. Saapuneita kirjeitä oli 67 ja laskuja 2 323, lähetettyjä kirjeitä 158, laskuja 2 136 ja kirjeitä 11.

Lautakunnan päätökset. Kamreeri Y. E. Laesmaa ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpitäjä H. Heinonen tai toimistoapulainen V. Narvola valtuutettiin yhdessä joko kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapulaisen M. Oksasen kanssa allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms.; toimitusjohtaja T. E. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamreeri Y. Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut ja viimeksimainittu lähetteet sekä hänen estyneenä ollessaan kirjanpitäjä Heinonen tai toimistoapulainen Narvola (27. 1. 6 §). kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi määrättiin lautakunnan jäsenet Arvisto ja Katra (27. 1. 7 §); tuotantokomitealle tiedoitettiin, ettei sen kuljetusauton hankkimista laitokselle koskeva esitys määrärahan puuttuessa johtanut myönteiseen tulokseen (24. 2. 21 §); rakennusviraston hankintaosastolta pyydettiin lausunto Toukolan konepajan ruokalan ruokailuaikojen muuttamisen tarpeellisuudesta (24. 2. 24 §); kertomusvuodeksi vahvistettiin laitoksen kertahankinnan ylimmäksi arvoksi 3 milj. mk (17. 5. 53 §); päätettiin v:ksi 1956 tilattavista sanoma- ja aikakauslehdistä (22. 9. 86 §). Lisäksi päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista (20. 6. 67 §, 22. 9. 82 §, 27. 10. 91, 93 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista: eräiden virkojen palkkaluokitus tai perustaminen (20. 6. 64, 66 §); kunnallisen ruokalan avaaminen Stadionille verovirastoa varten (24. 11. 104 §). Palkkalautakunnalle esitettiin eräiden virkojen nimikkeiden muuttamista (20. 6. 65 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat: uuden ruokatehtaan ja uuden juurikasvivaraston suunnittelemista varten asetetun komitean mietintöä (25. 8. 75 §); vuokrattavien kuljetusautojen kokeilua elintarvikekeskuksen ajoissa (20. 6. 62 §); vuositilintarkastajien huomautuksia perunoiden pilaantumisesta Herttoniemen juurikasvivarastossa sekä uuden juurikasvivaraston rakentamisen välttämättömyyttä (25. 8. 72 §); kaupungin poliisivankilaa varten ruokaa valmistavan keittiönpitäjän anomusta saada korotus kuukausipalkkaan ja ruoka-annosten hintoihin (27. 10. 90 §); tutkimuksen suorittamista kansakoulujen ruokailuhuoneistoista ja ruoanjakajien työolosuhteista sekä toimenpiteisiin ryhtymisestä tällöin mahdollisesti ilmenneiden epäkohtien ja puutteellisuuksien poistamiseksi (22. 12. 113 §). Palkkalautakunnalle annettiin lausunto eräiden laitoksen kassa- ja tiliviraston toimistoapulaisten virkanimikkeiden muuttamisesta (20. 6. 64 §). Lisäksi annettiin lausunnot hankintaohjekomitealle (22. 9. 81 §) ja järjestelytoimistolle (22. 9. 92 §).

Laitoksen henkilökunta. Henkilömäärä oli 202; näistä työskenteli ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa yhteensä 182 sekä Herttoniemen juurikasvivarastolla 20. Yksi varastomiehen ja kahdeksan keittiöapulaisen virkaa täytettiin. Vakinaisia viranhaltijoita oli 75. Kirjanpitäjä H. Heinonen oli virkavapaana 4. 3. — 26. 5. Ero myönnettiin anomuksesta ruokalanhoitaja E. J. Kuuselalle 18. 6.

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Ruokatehtaassa suoritettiin keittopatojen ja niihin liittyvän putkiston pienehköjä muutos- ja korjaustöitä. Yksi sekoittajakoneistoista kunnostettiin. Tuuletuslaitteet puhdistettiin perusteellisesti. Perunankuorimakoneiden terät ja juurikkaitten pesukoneen laakerit uusittiin. Hankittiin teräksinen laiva kuorimoon juurikkaitten kuljettamiseen.

Herttoniemen juurikasvivaraston ensimmäisen ja toisen kerroksen lattiat kunnostettiin ja uusittiin osittain sekä vasoja vahvistettiin. Sähköverkosto tarkistettiin. Varastorakennuksen katto korjattiin ja tervattiin. Talorakennusosaston kesän aikana suorittamassa kestävyystutkimuksessa todettiin varastorakennuksen siinä määrin heikentyneen, että toiseen kerrokseen suoritettavaa varastointia oli huomattavasti vähennettävä.

Laitoksen toiminta. Laitos hankki ja toimitti ruokatarvikkeita sekä valmisti ruokaa kaupungin laitoksille. Kaupunginhallituksen luvalla suoritettiin muutakin ruokatarvikkeitten välittämistä samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Huomattavan osan laitoksen työskentelyssä muodosti ruoan toimittaminen kouluille. Liikevaihto, joka v. 1954 oli 200 200 000 mk, nousi kertomusvuonna 221 milj. mk:aan.

Ruokatarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, eräille oppi- ja yksityiskouluille sekä toiminimille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille sekä kaupunginhallituksen määräämiin edustustilaisuuksiin.

Ruokatarvikkeita välitettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, vanhainkodille, 13 opetuskeittiölle, 8 lastenkodille, 44 lastentarhalle, 3 lastenseimelle, 5 päiväkodille, 7 kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten yhteishankintaelimenä kiinteässä yhteistoiminnassa sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää(kuiva paino)	23 366	kg	suolaa	20 105	kg
ruokaleipää	283 431	kpl	sipulia	3 542	»
kahvileipää	108 264	»	verta	3 939	l
jauhoja	73 700	kg	makkaraa	6 607.7	kg
suurimoita ja hiutaleita	62 250	»	raavasta	188 844.1	»
makarooneja	5 770	»	vasikkaa	54 304.6	»
herneitä	84 359	»	sikaa	48 348.6	»
kidesokeria	14 811	»	lammasta	3 256	»
palasokeria	2 755	»	maksaa	6 266.2	»
siirappia	530	»	kieltä	213	»
omenamarmelaadia	1 131	»	kanoja ja kalkkunoita	3 700.4	»
kahvia	1 277	»	kalaa, tuoretta ja savust.	6 809.8	»
teetä	55	»	silakoita, suolattuja	498	»
kaakaota	55	»	silliä, suolattua	912	»
kuivattuja hedelmiä	1 515	»	puolukoita	18 650	»
maitoa	2 603 072	l	virvoitusjuomia	50 050	pulloa
piimää	35 606.5	»	pilsneriä	40 440	»
voita	4 819.5	kg	talouskaljaa	683	»
margariinia	1 160	»	savukkeita	95 180	rasiaa
			sikaareja	2 625	kpl

Herttoniemen juurikasvivarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	557 215	9 803	32 096	4 652	3 338	607 104
kaupungin laitoksille	349 883	11 954	14 063	5 952	14 075	395 927
muille	24 095	—	—	—	—	24 095
ylijäämä	822 219	23 015	9 787	10 371	2 629	868 021
Yhteensä	1 753 412	44 772	55 946	20 975	20 042	1 895 147

Elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikekeskuksen, eräiden lastenkotien johtokunnan, lastentarhain lautakunnan, huoltolautakunnan työtupien ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut siirtomaa- ja muut ruokatarvikkeet varastoitiin laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät sekä ns. Care-voierät varastoitiin teurastamon jäähdyttämöön.

Herttoniemen juurikasvivarastossa oli vuoden lopussa varastossa elintarvikekeskuksen toimesta hankittuja juurikkaita: perunaa 596 258 kg, porkkanaa 10 897 kg, lanttua 24 875 kg, punajuurta 5 420 kg ja kaalia 6 954 eli yhteensä juurikkaita 644 404 kg. Kokolajittelua ei varastossa suoritettu. Juurikkaat säilyivät varastossa suhteellisen hyvin varsinaisen kylmän ajan. Kevät-kesäaikana ei voitu välttyä siltä, että varaston lämpötila nousi useita asteita normaalilämpötilan (+3—+5°C) yläpuolelle aiheuttaen jonkin verran perunan paino- ja pilaantumishäiriötä. Vuoden lopussa oli varastossa juurikkaita: perunaa 822 219 kg, porkkanaa 23 015 kg, lanttua 9 787 kg, punajuurta 10 371 kg ja kaalia 2 629 kg.

Käyttämättä jäänyttä varastotilaa kiinteän materiaalin varastoimiseen vuokrattiin Osuusliike Valiolle 812 m², Medica Oy:lle 170 m², sähkölaitokselle 125 m², Helsingin Kauppiaat Oy:lle 10 m², Hedelmä Oy:lle 270 m², Kahvi Oy:lle 70 m², Paasivaaran Margariinitehdas Oy:lle 40 m², Suomen Sokeri Oy:lle 10 m², yhteensä 1 508 m².

Varastotilaa juurikkaitten varastointiin vuokrattiin Osuusliike Elannolle 207 000 kg:n määrälle, Hankintaliike Leikas Oy:lle 210 000 kg:n, O. Backmanille 114 000 kg:n, Helsingin asemaravintolalle 108 000 kg:n, O. Tuomikoskelle 102 000 kg:n, Albertinkadun Liha- ja Leikkeleliike Oy:lle 30 000 kg:n, Yhtyneet Ravintolat Oy:lle 305 000 kg:n, Hietalahden Liha Oy:lle 76 000 kg:n, Nikkilän sairaalalle 30 000 kg:n määrälle, eli yhteensä 1 182 000 kg:lle.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 225 917, kunnallisille ruokaloille 524 607, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 74 730, huoltolautakunnan työtuville 57 400, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 11 102 ja yksityisille laitoksille 71 263 eli yhteensä 4 965 019. Annoslisäys v:een 1954 verrattuna oli 23 945.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin: 11 kunnalliselle ruokalalle, 77 Helsingin kansakoululle, 3 ammattikoululle, 25 oppikoululle, 16 kaupungin leikkikentälle ja koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, lastentarhalle Bulevardi 16:ssa, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle ja Suomen Teatterikoululle, Oy. Helsingin Meijeriliikkeelle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Oy. Havulinna Ab:lle ja keskuspoliisiaseman kanttiinille.

Liikevaihdon ryhmitys:	1955 mk	1954 mk
Kansakoulut	90 734 361	81 165 282
Ruokalat	49 854 008	46 535 825
Sairaalat	33 214 807	31 870 278
Huoltotoimi	12 342 984	10 021 889
Erinäiset kaupungin laitokset	21 846 448	16 882 098
Muu liikevaihto	13 002 906	13 759 013
Luontoisedut	2 495 072	2 232 926
Yhteensä	223 490 586	202 467 311

Liikevaihdon jakautuminen kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken:

	Kaupungin laitokset mk	Muut laitokset mk
Raaka-aineita	51 419 950 (23.0 %)	1 151 495 (0.5 %)
Ruokaa	105 277 663 (47.1 %)	62 512 834 (28.0 %)
Sekalaista	608 171 (0.3 %)	2 520 473 (1.1 %)
Yhteensä	157 305 784 (70.4 %)	66 184 802 (29.6 %)

Tulot:	Mk
Elintarvikekeskuksen tulot	220 995 514
Luontoisedut	2 495 072
	223 490 586

Menot:

Elintarvikekeskus		
Palkkiot		134 000
Vakinaiset viranhaltijat		26 890 453
Tilapäiset viranhaltijat		474 940
Viranhaltijain vuosilomakustannukset		22 130
Viranhaltijain ylityökorvaukset		251 892
Muut palkkamenot		21 960 977
Vuokra		3 316 190
Vedenkulutus		689 060
Lämpö		4 703 457
Valaistus		690 081
Kaluston hankinta		1 421 739
Kaluston kunnossapito		1 477 150
Tavaranostot		141 377 070
Tarverahat		3 840 139
Korjaukset		463 140
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut		2 735 050
Konttokuranttitilin korko		1 459 380
		211 906 848
Kassa- ja tilivirasto		
Vakinaiset viranhaltijat		4 288 262
Tilapäiset viranhaltijat		319 000
Viranhaltijain ylityökorvaukset		41 257
Muut palkkamenot		259 240
		4 907 759
	Yhteensä	216 814 607

Tulos:	
Tulot tilien mukaan	223 490 586
Menot » »	216 814 607
Ylijäämä	6 675 979

38. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Yleistilanne

Sota-ajan jälkeinen säännöstely jatkui edelleen monin tavoin vielä 10 vuotta sotien päättymisen jälkeen. Ulkomaan kauppaa käytiin lisenssien ja valuuttakontrollin varassa, palkka-, hinta-, vuokra- ym. säännöstely oli edelleen voimassa.

Kivihiilen ja polttoöljyn saanti ja maahantuonti oli kuitenkin riittävää, jonka seurauksena polttopuu siirtyi toisarvoiselle tilalle kulutuskeskuksien polttoainetaloudessa.

Sahateollisuudelle kertomusvuosi oli epäedullinen. Käytettyjen tukkien hinta oli niin korkea, että sahateollisuus toimi monilla sahoilla tappiollisesti. Englannin satamalakon johdosta keskeytyivät laivaukset sinne heti keväällä ja poikkeuksellisen suuri rahtien nousu lamautti myynnit ja rahtaukset Englantiin koko kesän ajaksi. Lievää puutavaran hintojen laskua, johon viejillä ei olisi ollut varaa, esiintyi myöskin sekä Englannissa että mantereen ostajamaissa.

Kuten viimeisten vuosien aikana oli ollut tavallista, oli metsätyömailla sekä mies- että hevostyövoiman puutetta. Viranomaisten määräämä keskimäärin 15 % suuruinen metsätyöpalkkojen korotus kevättalvella ei parantanut tilannetta.

Hankinta

Pinotavara. Kertomusvuoden kevääseen mennessä vanhat halkovarastot tulivat loppuunkäytetyiksi yleensä koko maassa. Halkojen ja halkometsien hinta suhteellisesti muuhun puutavaraan verrattuna oli niin alhainen, että halkometsien ostot ja halkohakkuut keskeytyivät miltei kokonaan. Eivät myöskään metsänomistajat itse toimittaneet halonhakkuita. Kaukokuljetuksien takana Pohjois-Karjalassa olevien halkoerien kuljetuksia haittasi jatkuva rautatievaunujen puute. Tilanne halkojen osalta edessä olevan polttopuukauden varalle näytti varsin huonolta.

Vuoden vaihteessa olleitten varastojen lisäksi vastaanotettiin pinotavaraa kertomusvuoden aikana: käteis- ja hankintakaupoilla 42 568 m³, hakkuusopimuksilla 5 369 m³ sekä valmistettiin tukkipuiden latvoista 4 063 m³, eli yhteensä 52 000 m³.

Vanhat polttopuuvarastot käytettiin käytännöllisesti katsoen loppuun. Vuoden päättyessä niistä oli jäljellä: Helsingissä 6 801 m³ ja maaseudulla 9 130 m³, eli yhteensä 15 931 m³.

Keskeneräisiä hankintasopimuksia sekä pystymetsäkauppoja oli lisäksi n. 90 000 m³, mistä määrästä kuivaa, talvella 1956 käyttökelpoista tavaraa oli ainoastaan n. 15 000 m³.

Sahatukki- ja erikoispuukaupat päätettiin käytännöllisesti katsoen kokonaan jo ennen vuoden vaihdetta. Puitten ulosotto muodostui kuitenkin vaikeaksi, sillä olosuhteet olivat epäedulliset, suot olivat sulia ja upottavia, lunta tavallista enemmän ja työvoimasta oli puutetta. Pitkään jatkuneiden ajokelien ansiosta tavoitteet kuitenkin saavutettiin.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin sahalle sahatukkeja 1 397 377 j³. Niiden keskihinta ilman korkoja ja yleiskuluja teki 139: 60 mk/j³.

Uuden hankintakauden alkaessa ei ostotoimintaa saatu aluksi käyntiin lainkaan. Maaliskuussa korotettujen työpalkkojen sekä vähentyneen sahatavaran kysynnän aiheuttaman epävarmuuden vuoksi oli ostajien pakko pyrkiä alentamaan edellisen hankintakauden

liian korkeata raaka-aineen hintaa. Metsän omistajapuolella aloitettiin yhä toimintakykyisemmäksi kehittyneen metsänhoitoyhdistysten toimesta kiivas kampanja hintatason pysyttämiseksi ennallaan.

Kun metsähallituksen tukkihuutokaupoissa syyskuun lopulla ostajat esiintyivät poikkeuksellisen pidättyväisinä ja hintatasokin laski edelliseen vuoteen verrattuna huomattavasti, alkoi lokakuun puolella sopimuksia vähitellen syntyä myös yksityismetsänomistajien kanssa. Vilkkaaksi ei kaupanteko kuitenkaan muodostunut. Kantohinta vaihteli Päijänteen rantaleimikoissa 85—95 mk/j³ vastaten edellisen hankintakauden 95—115 mk/j³ tasoa.

Kaikkiaan tekivät uudet ostot vuoden loppuun mennessä: sahatukkeja n. 600 000 j³ ja erikoispuita n. 80 000 j³.

Työvoimatilanne muodostui metsätyömailla vuoden alkupuoliskolla vaikeaksi. Kun epäedulliset sääsuhteet alensivat ansioita metsätöissä, pyrkivät työntekijät siirtymään muille työmaille, joilla ansio aikapalkallakin tuli paremmaksi kuin raskaassa, urakkapohjalla tapahtuvassa metsätyössä.

Viranomaisten toimesta korotettiin metsätyöpalkkoja 7. 3. 1955 noin 15—20 %, joten kustannukset kohosivat ennakkoon arvioituja korkeammiksi. Esimerkiksi halkojen tekopalkka keskinkertaisessa leimikossa kohosi 284 mk:sta 341 mk:aan kuutiometriltä. Tukkien hakkuu- ja ulosottopalkoissa korotus teki n. 5 mk/j³. Työvoimavaikeuksien vuoksi tukkien kuorintaa ei saatu kaikkialla toimitetuksi metsässä, vaan täytyi se toimittaa jälkikuorintana tienvarsi- sekä rantavarastoissa ja sahalla. Myöskin tästä aiheutui lisäkustannuksia.

Kuljetukset

Rautatiekuljetukset käsittivät: pinotavaraa 95 980 m³ eli 2 770 vl, erikoispuutavaraa 180 000 j³ eli 189 vl sekä sahalta lähetettyä: sahatavaraa 3 542 std eli 784 vl sekä haketta ja purua 43 387 m³ eli 1 140 vl, yhteensä siis 4 883 vaunukuormaa.

Rautatievaunujen saanti oli miltei koko kertomusvuoden ajan epäsäännöllistä ja aiheutui siitä paljon hankaluuksia ja lisäkuluja.

Maantiekuljetuksista hoidettiin pääosa omilla autoilla. Kiireellisimpinä aikoina tuotti tarvittavan lisävoiman hankkiminen vaikeuksia, sillä maan laadultaan heikko autokanta ei vastannut kasvanutta kuljetustarvetta. Talvikautena ajoja vaikeutti lisäksi epäedulliset sääolot.

Keväällä hankittiin kokeilumielessä erikoisraskas Diesel-moottorilla varustettu International kuorma-auto, jolla alkukesästä lähtien ajettiin sahatavaraa suoraan Heinolan sahalta Helsinkiin. Vaikka ko. auto ei kaikin puolin vastannut odotuksia, osoittautui tämä kuljetusmuoto edulliseksi ja kehittämiskelpoiseksi.

Kaikkiaan kuljetettiin kertomusvuoden aikana autoilla: pinotavaraa 68 880 m³ ja sahatukkeja suoraan sahalle 329 441 j³ sekä vesireiteille 745 000 j³, eli yhteensä 1 074 441 j³, lisäksi erikoispuita 180 000 j³.

Sahalta ajettiin autoilla: sahatavaraa rautatievaunuihin 3 542 std, suoraan kulutuspaikkoihin 368 std yhteensä 3 910 std sekä haketta ja sahanpurua rautatievaunuihin 43 387 m³.

Vesikuljetukset hoidettiin Päijänteen vesistöllä kokonaan omalla kalustolla. Pinotavaran kuljetusta häiritsi huomattavasti Vesijärvellä esiintynyt vaunupula.

Kaikkiaan kuljetettiin vesitse: Päijänteen vesistöllä pinotavaraa Vesijärvelle 25 667 m³ ja tukkeja Heinolan sahalle 1 067 936 j³ sekä Saimaalta 5 149 m³ ja meren rannoilta 720 m³ pinotavaraa.

Saha

Kertomusvuosi oli sahalla suhteellisesti laajan rakennustoiminnan aikaa. Jo edellisenä syksynä aloitetut höyryaseman ja kuivaamon rakennustyöt suoritettiin loppuun kertomusvuoden aikana. Kuivaamo otettiin käyttöön joulukuun alusta ja se osoittautui käytännölliseksi ja onnistuneeksi. Näitten lisäksi rakennettiin sahalle 15. 6. valmistunut höyläämö, johon koneistot siirrettiin Maunulassa puretusta vanhasta höyläämöstä.

Vuoden aikana sahattiin puutavaraa 4 866 std. Tähän käytettiin 1 112 373 j³ tukkeja.

Sahalta toimitettiin puutavaraa 4 112 std. Teollisuushaketta toimitettiin 29 512 m³.

Sekä käytettyjen tukkien hankintakustannukset että kustannukset sahalla olivat edellisen vuoden vastaavia kustannuksia korkeammat. Kustannukset sahalla tekivät kertomusvuonna 8 215 mk/std, kun ne vastaavasti edellisenä vuonna olivat 6 365 mk/std. Rakennustoiminta häiritsi monin tavoin tuotantotoimintaa sekä aiheutti sahan lautatarhassa ja maastossa kustannustiliä rasittavia ylimääräisiä töitä ja järjestelyjä. Työntekijäin keskimääräinen luku nousi edellisen vuoden 60:stä 71 mieheen. Työtuntimäärä oli 147 222.

Työvoimatilanne oli yleensä tyydyttävä, paitsi että rakennuskauden alkaessa esiintyi puutetta, joka jatkui vähäisenä työvoiman vajauksena koko rakennuskauden ajan.

Koneet ja laitteet toimivat sahalla hyvin. Viimeiset sähkömoottorit varustettiin kertomusvuoden aikana suojakytkimillä. Kondensaattorien ansiosta supistui loisteho sähkövirran käytössä hyvin vähäiseksi.

Kertomusvuosi oli sahateollisuudelle erittäin epäedullinen. Myöskin Heinolan saha tuotti tappiota v. 1955 3 319 730 mk.

Tappiolliseen vuositulokseen vaikuttivat seuraavat seikat: korkea tukkien hinta, tuotantotoimintaa haitannut rakennustoiminta, kuivaamo saatiin koekäyttöön vasta vuoden lopulla, mutta rakennuspääoman korot rasittivat sahan korkotiliä jo kertomusvuoden aikana n. 2.5 milj. mk:lla, vientilaivaus, joka yleensä oli ollut voittoa tuottavaa, teki kertomusvuoden aikana ainoastaan 600 std, josta 180 std u/s laatua, laskutushinta kaupungin laitoksille pidettiin päivän hintoja alhaisempana.

Myynti ja hinnat

Polttopuujakelun määrä oli: kaupungin omille laitoksille 87 166 m³ ja yleisölle 29 286 m³ eli yhteensä 116 452 m³.

Tästä määrästä toimitettiin pilkottuna 33 011 m³. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 9 830 tn.

Paperi- ja kaivospuita toimitettiin kotimaisille ostajille 4 710 m³.

Koivuhalkojen laskutushinta kaupungin laitoksille oli koko kertomusvuoden ajan 1 650 mk/m³. Myyntihinta yleisölle oli 1. 1.—10. 7. 1 650 mk/m³ ja 11. 7. alkaen 1 750 mk/m³.

Erikoispuutavaraa toimitettiin seuraavasti: kaupungin laitoksille veistettyä hirttä 55 026 jm, veistettyä parrua 60 327 jm, junttapaaluja 4 700 kpl, ratapölkkyjä 4 776 kpl ja pylväitä 1 929 kpl.

Sahatavaran toimituksia suoritettiin seuraavasti: kaupungin laitoksille sahattua tavaraa 1 893 std, 34 671 mk/std ja höylättyä 189 std, 48 710 mk/std; kotimaisille ostajille havusahatavaraa 1 313 std, 39 963 mk/std ja koivusahatavaraa 73 std, 34 681 mk/std; ulkomaille laivattiin 601 std, 40 183 mk/std, hinnat keskihintoja vapaasti vaunussa Heinolassa.

Sahalla oleva puutavaravarasto oli vuoden lopussa 2 893 std.

Yleistä

Ylimääräiset halkovarastot käytettiin kertomusvuoden aikana loppuun päivän hintoihin. Tästä loppuunmyynnistä aiheutui tappiota 4 334 625 mk. Täten normaaliuomiin saadun hankinnan vuositavoitteeksi asetettiin n. 80 000—100 000 m³ pinotavaraa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26. 1. maa- ja vesialueen käsittävän lisäalueen oston Heinolan sahalle maanviljelijä Hakotieltä yhteensä 3 260 000 mk:n kauppahinnasta.

Kuivaamon valmistumisesta oli seurauksena, että kuivan tavaran varastoinnin järjestely muuttui kokonaan uudelle kannalle. Sahatun puutavaran varastokäsittely oli aiottu koneellistaa, jonka tavoitteen alkuvaihetta varten kesällä hankittiin Hyster-merkkinen nosto- ja kuljetustrukki, joka on osoittautunut erittäin hyödylliseksi. Tämän järjestelyn yhteydessä ja sen johdosta, että Helsingin—Heinolan välinen kestopäällystetty uusi valtatie valmistuu lähiaikoina, kehitetään kertomusvuoden aikana alulle pantua sahatun puutavaran kuljetusta raskailla kuorma-autoilla sahalta suoraan Helsinkiin.

Kertomusvuosi oli sekä polttoainehankinnan että puutavarahankinnan alalla puutavara- ja polttoainetoimiston toiminnassa rajavuosi. Polttoainehankinnassa hiili astui ensi sijalle, ja sahalla aiheutti kuivaamo täydellisen muutoksen sahatavaran käsittelyn ja kuljetuksen alalla.

HAKEMISTO

Sivu

Aikakaus- ja sanomalehtien tilaaminen virastoihin ja laitoksiin 31, 252
Albergan kartano, Espoon kunnalle vuokratun huoneiston irtisanominen 58
Alkoholiliike Oy:lle, tien levittämiseen Laajasalossa myönnetty oikeus 51
Alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt avustukset 132
Alkoholistihuolto ..... 147—150
Alkoholistipoliklinikan toiminta 150
Aloitetoimikuntien käsittelemät aloitteet ym. 88
Alppilan puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset, toiminta 261,262
Aluevaihto, kiinteistölautakunnan suorittama 32
Alusten laituriin kiinnittämisestä ym. perittävien maksujen korottaminen 291
Ammatinvalinnanohjaus, työnvälitystoimiston ..... 185—188
Ammattikoulu, poikien, ks. Valmistava poikien ammattikoulu.
Ammattikoulutalo, ent., huonetilojen vuokralleanto 67
Ammattiopintojen avustamiseksi annetut avustukset, lainat ja apurahat 153
Ammattioppilaslautakunnan toimintakertomus 222
Ampumakilpailujen järjestämislupa 59
Annalan kartano, eräiden huoneistojen ja alueiden vuokrasopimukset 68
Annero-nimisen tilan asuinrakennuksesta perittävä vuokra 38
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt 169
Arabian pienteollisuustalon huoneistojen jako 43
Aravatalot, poikkeuksen myöntäminen asumisvelvollisuuteen 48
Arpojen myyntiin myönnetyt luvat 73
Artemis, Jousiammuntaseura, kilpailujen järjestämislupa, ammuntaradan vuokraaminen 59, 198
Asemakaavat ja asemakaavan muutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat 60
Asfaltti Oy. Lemminkäinen, bensiinisäiliötä ym. koskevan sopimuksen irtisanominen 43
Askarteluparakit ja -huoneet, nuorisotyölautakunnan hallinnassa olevat 220
Askel, Asunto-oy., tilapäisen rakennuksen sijoitusoikeus 49
Asuin- ym. huoneistot, valmistuneet, rakennustarkastustoimiston tarkastamat 112
Asuinhuoneistojen irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 115
Asumiseen kaupungin ulkopuolella oikeutetut viranhaltijat 19
Asunnonvälitykset, huoneenvuokralautakuntien toimittamat ..... 115—117
Asunto- ja väestönlaskenta, tilastotoimiston suorittama 93
Asuntorakennustoiminta, asuntotuotantokomitean 80
» » asutustoimiston 212
Asuntotonttien ja -alueiden vuokraamista koskevat asiat ..... 34—39
» » maanhankintalain mukaisten, myynti ja rakennustilanne 33, 211
Asuntotuotantokomitean kokoonpano, huoneisto, toimihenkilöt ym. 63, 80
Asuntotuotantotoiminnan, kaupungin, menot ja määrärahat 81
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset ja menot 210, 212
Asutustoimiston huoneisto, henkilökunta, menot ym. 66, 210, 212
Aula, apulastentarha, viranhaltijat 161
» Työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen 178
Auroran sairaala, hankinnat ym. rakennus- ja korjaustöitä varten 248
Autojen, eräiden kaupungin laitosten, käyttö opintomatka-ajoihin 58, 59
» kaupungin, korjaamotöiden keskittämiskysymys 247
» parkkeeraus- ja myyntipaikan, tilapäisen, vuokralleanto 37
» pesupaikaksi vuokrattu alue 41
Autoliikenne, liikennelaitoksen ..... 277—281
Autonhuoltoasemat, niitä koskevat vuokraukset ym. 42
Autotallitilan vuokraaminen palolaitosta varten 70
Autotalo Oy., Helsingin, oikeuden myöntäminen savunpoistoluukkujen sijoittamiseen jalkakäytäviin 49

Avioerolasten elatusavun periminen ... 173
Aviottomien lasten valvonta ja huolto ... 166, 171
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset ... 134—153
» laitoshoidossa olleet ... 137—143
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt ... 132
» koti-, huoltolautakunnan jakamat ... 143
» lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt ... 144
» tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetyt ... 153
» urheiluseuroille jaetut ... 196
» yksityisille lastensuojelujärjestöille ... 178
» » vanhainkodeille ... 132

Bakteriologiset tutkimukset, teurastamon laboratorion suorittamat ... 317—319
Bengtsårin leirialueen käyttö ... 220
Bensiininjakeluasemat, niitä koskevat vuokrasopimukset ... 42
Boken, Ab., kuivatusputkien ja niihin kuuluvien kaivojen rakentamislupa ... 50
Bredbackan kartanon riihirakennuksen ja ent. kotieläinrakennuksen vuokralleanto ... 57, 68

Care-järjestön lahjoittaman voierän jakaminen ... 132, 175
Cygnaeuksen gallerian vuokrasopimuksen jatkaminen ... 37

Diakonissalaitos, sen Eläintarhantien leventämiseen luovuttama alue ... 52
Drumsö Skyddsförening för Sjöfågel, yhdistykselle myönnetty oikeus syysmetsästykseen ... 198

Elanto, Osuusliike, alueita ja kioskia koskevat vuokraukset ... 36, 38, 197, 289
Elatusaputoimiston toiminta ... 171
Elintarvikekeskus, henkilökunta, ruokatehtaan muutos- ja korjaustyöt ym. ... 325
» järjestelytoimiston suorittama työntutkimus ... 85
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 324
» ruokatehdas, elintarvikkeiden hankinta ja varastointi ym. ... 325
» tulot ja menot ... 327
» vapaan varastotilan vuokraaminen yksityisille ... 326
Elite, Ravintola Oy:n ulkoilmatarjoilualueen vuokrasopimus ... 41
Elokuvat, raittiusaiheiset, niiden lainaus ym. ... 215
Eläintarhan urheilukenttä, pukusuojien ym. vuokralleanto, harjoitustilaisuuksista perittävä vuokra ... 197, 198
Eläintarhanajot ... 52
Eläintarhantien leventämiseen tarvittavan alueen hankkiminen ... 52
Eläkesäännön, viranhaltijain, erään kohdan muuttamiskysymys ... 3
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan myöntämät ... 107
» palkkalautakunnan myöntämät ym. ... 25
Ensi-Koti, Helsingin, yhdistyksen avustaminen ... 178
Esikaupunkilinjat, liikennelaitoksen matkalippujen hinnat ... 282
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät ... 324
» huoltolautakunnan tekemät ... 133
» kaupunginarkiston tekemät ... 97
» kiinteistölautakunnan tekemät ... 31, 53, 58, 60, 61, 63, 75
» kirjastolautakunnan tekemät ... 226
» lastensuojelulautakunnan tekemät ... 158—160
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät ... 270
» museolautakunnan tekemät ... 239
» musiikkilautakunnan tekemät ... 245
» nuorisotyölautakunnan tekemät ... 217
» palolautakunnan tekemät ... 120
» raittiuslautakunnan tekemät ... 215
» satamalautakunnan tekemät ... 292
» teurastamolautakunnan tekemät ... 312
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 199
» väestönsuojelulautakunnan tekemät ... 207
» yleisten töiden lautakunnan tekemät ... 253
Esplanaadikappeli, eräiden korjaustöiden suorittaminen ym. ... 70
Esso, Oy., huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat sopimukset ym. ... 42, 43, 288
Eteläisen sivukirjaston toiminta ... 228
Eteläsatama, vuokratut alueet ym., korjaus- ja kunnossapitotyöt ... 288, 303
Evakuointi- ym. kysymykset, väestönsuojelulautakunnan käsittelemät ... 208

Folkhälsan i svenska Finland, myönnetty myyjäislupa, yhdistyksen lastenkodin avustaminen 74, 178
Fredrikinkadun sillan rakennustyöt ... 291, 306

Golfkentät, pienois-, alueiden vuokralleanto niitä varten ... 41
Golfklubi, Helsingin, vajarakennuksen osan vuokraaminen Talista ... 57
Gulf Oil, Oy., polttoaineen jakelulaitteita ja varastoaluetta koskevat sopimukset ... 43, 47

Haagan eräiden viljelysmaiden vuokrasopimusten irtisanominen ... 57
» katumaakorvausluettelon laatiminen ... 78
» sivukirjasto, muutto uuteen huoneistoon ... 229
» urheilumajan käyttö ... 203
Hajoituskaivojen sijoitusluvat ja puhtaanapito ... 50, 267, 288
Haka, Helsingin Asuntokeskus, ajotien rakentamisoikeus Itä-Herttoniemessä ... 51
Hakaniemen kauppahalli, myymälöiden vuokralleanto ... 71
Hakaniementori, myyntipaikkojen vuokralleanto ... 72
Hakasalmen huvilan kunnostustyöt ... 242
Hakkuuilmoitus, v:n 1954, kiinteistöviraston metsäosaston ... 59
Halkojen hinnat ... 330
Hampaiden hoito, lastenhuoltolaitosten hoidokkien ... 158
Hanasaaren alueiden vuokraus sähkölaitokselle ... 287
» laiturin rakennustyöt, väylän ruoppaus ym. ... 305
Hankintaosasto, rakennusviraston ... 264—266
Hankintatoimisto, uuden johtosäännön vahvistaminen, henkilökunta, vuosivaihto ym. ... 83
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät ... 25
Heinolan sahan toiminta, lisäalueen osto ym. ... 329—330
Helsingfors Segelklubb, vuokra-aluetta koskevan päätöksen peruuttaminen, tien rakentamisoikeus ... 39, 50
Helsingin Diakonissalaitos, ks. Diakonissalaitos.
» Ensi-Koti, yhdistyksen avustaminen ... 178
» Kaupunkilähetyksen lastenkodin avustaminen ... 178
» keskustan katuverkoston ym. ohjelmaluonnos, asemakaavaosaston laatima ... 60
» kunnallisvirkamiesyhdistys, kesäkodin keittiön sähköistäminen ... 71
» Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ja kaupungin välinen työehtosopimus ... 11—15
» Moottorimieskerho, harjoitusajojen ja kilpailujen järjestämislupa ... 53
» Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys ... 48
» Osuuskauppa, ulkotarjoilualueen ja huoneistotilan vuokralleanto ... 41, 67
» Poikakotiyhdistyksen avustaminen ... 178
» Puhelinyhdistys, ks. Puhelinyhdistys.
» satama, ks. Satamalaitos.
» Satamaväen Osuusruokala, virvokkeiden myyntioikeus, Länsisataman kahvilarakennuksen vuokraaminen ... 288, 289
» Vesitaxit, venelaiturien vuokraaminen yhdistykselle ... 288
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat, tilapäishuoneistojen vuokraaminen ... 70
Henkilövaa'an sijoittamiseen linja-autoasemalle myönnetty lupa ... 73
Heporaudan pumppuaseman rakennustyöt ... 262
Hermanni, eräiden vuokra-alueiden järjestelyt ja irtisanomiset ... 38, 39
Hernesaari, nosturien pito-oikeus, varastoalueiden vuokralleanto ... 288, 289
Herttoniemi, autojen tilapäisen pysäköintipaikan rakentamislupa ... 61
» elintarvikekeskuksen varaston korjaustyöt, vihannesten varastointi ym. ... 325, 326
» eräiden asuntotonttien uudelleen vuokraaminen, vuokra-ajan tai vuokran tarkistaminen ym. ... 36, 38, 39
» esikaupunkiradan ja päätien suunnitelman hyväksyminen ... 60
» hiihtomajan kävijämäärä ... 203
» Hiihtäjäntien katurakennustöiden aiheuttamat rajajärjestelyt ym. ... 38
» pienteollisuustonttien vuokrausta koskevat asiat ... 44, 47
» puhdistuslaitoksen alustavat työt ... 262
» Rudus Oy:lle myönnetty laiturin pito-oikeus ... 289
» sivukirjaston toiminta ... 229
» Telko Oy:lle vuokratun alueen suurentaminen ... 44
» teollisuustontin myynti Sören Berner & Co Oy:lle ... 33
» öljysatama-alue, alueiden vuokralleanto, johtojen rakentamisoikeudet ... 46, 49
Hesperian huvila, asutustoimistolle luovutettu huone ... 66
Hiekan varastointipaikkojen vuokralleanto Rudus Oy:lle ... 40
Hietalahden kauppahalli, myymälöiden vuokralleanto ... 71
Hietaranta, kävijöiden määrä ym. ... 202
Hiihtäjäntien katurakennustöiden aiheuttamat rajajärjestelyt ym. ... 38
Hiilivarastoalueiden vuokrasopimukset ja vuokramaksut ... 288, 292
Hirvihaara, erään maa-alueen vuokralleanto ... 55
Hoitomaksut, perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista maksettavat ... 166
Holhouslautakunnan toimintakertomus ... 113
Humallahden uimalaitoksen ja venelaiturin vuokralleanto ... 197, 287
Humalluodot, kanoottivajan paikkojen vuokralleanto ... 199
Huollon aiheuttamien korvausten periminen ... 155
Huoltojärjestöjen, vapaiden, avustusanomukset ... 133
Huoltokassan toimintakertomus ... 90
» töiden järjestelyä koskeva tutkimus ... 86
Huoltolaitosten hoidokkien ja näiden hoitopäivien lukumäärä ... 137—143
» johtokunnat ... 130
Huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännön vahvistaminen ... 130

Huoltolautakunnan alkoholistihuollon tehostamiseen myöntämät avustukset ... 132
» edustus komiteoissa ym. ... 132
» ja jaostojen kokoonpano, kokoukset, valvontapiirit ym. ... 130
Huoltorakennukset, satamatyöntekijöiden ... 287, 291
Huoltotoimen tulot ja menot ... 153—155
» yleiskatsaus ... 129
Huoltotoimenpiteet, alkoholisteihin sovelletut ... 148
» irtolaisiin sovelletut ... 146
» köyhäinhoitoa saaneiden lukumäärä, kotipaikkaoikeus ym. ... 134—137
Huoltovirasto, asiamiesosaston annetusta huollosta perimät korvaukset ... 155
» henkilökunta, huoneistot, eri toimistojen toiminta ym. ... 133
Huoneenvuokralautakuntien kokoukset ja käsittelemät asiat ... 114
Huoneenvuokratoimisto, asunnonsaantihakemukset ... 115
» henkilökunta, huoneistot, menot ja tulot ... 118
Huoneistot, huoneenvuokralautakuntien välittämät ... 116
» kiinteistölautakunnan hallinnassa olevat, niiden muutos- ja korjaustyöt ... 70
» » vuokralle antamat ja ottamat ... 63—69
» niiden käyttöä koskevat huoneenvuokralautakuntien tehostamistoimenpiteet ... 118
» vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 115
Huoneistotarvetta ym., virastojen ja laitosten, koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 87
Huopalahden, Helsinki-, kaupunginvoudinkonttorin toiminta ... 111
Hyvösen lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 161
Hälytinlaitteet, väestönsuojelutoimiston valvonnassa olevat, niiden kunnostaminen ... 209
Höyläämöntie 2, Oy., polttoaineen jakelulaitteen sijoittamiseen ja ajotien rakentamiseen myönnetyt oikeudet ... 43, 61

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille ... 25
Indeksivuokrat, maa-alueiden, niiden perimisajan muuttaminen ... 34
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät ... 283
Invalidihuolto ... 153
Irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 115
Irtolaishuolto ... 144—147
Irtolaisuudesta pidätetyt nuoret henkilöt ... 169
Istutus- ja kunnostustyöt, puisto-osaston suorittamat ... 264

Johanneksen kenttä, alueen vuokraaminen kokoustelttaa varten ... 199
Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 277—281
Johtamistaidolliset koulutustilaisuudet ja kurssit ... 88
Joulukoristeiden myyntiin ja katujen joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 74
Joulukuusen pystyttämiseen Oy. Teoralle myönnetty lupa ... 53
Joulukuusien myyntipaikat ... 73
Julkaisut, ammatinvalintakomitean toimittamat ... 185
» matkailumainos-, retkeilytoimiston painattamat ... 202, 203
» raittiusaiheiset, niiden levittäminen ... 214, 215
» tilastotoimiston toimittamat ... 92
Julkisivujen katselmusmiehet ... 112
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt ... 150, 169
Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus, työnvälitystoimiston nuoriso-osaston suorittama ... 187
Jälkivalvonta ja -huolto, lasten ja nuorten henkilöiden ... 166, 169
Jänisten ampumiseen myönnetyt luvat ... 59
Järjestelytoimisto, aloite- ja koulutustoiminta ... 88
» henkilökunta ... 85
» virastoissa ja laitoksissa suoritetut tutkimukset ... 85—88
Jätteiden kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama ... 267
Jääkenttäsäätiö, alueen vuokraaminen Pallokentältä ... 196
Jään myynti Vantaanjoesta ... 58
Jäänsärkijät ... 301
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto, sähköistämisvelvollisuus ym. ... 72

Kaartinmaneesin Autohalli Oy., huoltoaseman vuokrasopimus ... 42
Kaasulaitos, alueiden vuokrasopimukset ... 287, 289
Kaatopaikat ... 267
Kadettikomppania, leiriytymisluvan myöntäminen ... 59
Kadun- ja paikannimistöehdotukset, kadunnimikomitean ym. ... 60
Kaisaniemenkadun varrella olevan tontin vuokraaminen huutokaupalla ... 35
Kaisaniemi, sirkusalueen ja verkkopallokentän vuokralleanto ... 41, 197
Kaivohuone, muutos- ja korjaustöiden suorittaminen ... 70
Kaivojen ym. rakentamis- tai käyttöluvat ... 50, 59
Kalasataman toiminta ... 321
Kalastuslupien myynti ... 204
Kalavesien hoito, järjestetyt kurssit ym. toiminta ... 204
Kalliola, kesäsiirtola-alueen ja huvilan vuokraaminen sen kannatusyhdistykselle ... 36, 67

Kallion paloasema, sammutushenkilökunta ja kalusto ... 123, 124
» sivukirjasto, näyttelyt, opintokerhotoiminta ym. ... 228, 236
Kalliosuojat, ks. myös väestönsuojat.
» niiden osien vuokralleanto ... 68, 70
Kalojen suomustaminen kauppahalleissa ... 71
Kansakoulut, henkilökunnan kesäajan töitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 86
» niitä varten vuokratut huoneistot ... 64—65, 66
» oppilaiden testaus, työnvälitystoimiston suorittama ... 185, 187
» rakennus- ja korjaustyöt ... 249
» viranhaltijain palkkaedut eräissä tapauksissa ... 6
Kansaneläkelaitoksen uudistalosta kaupungin virastokäyttöön vuokratut huonetilat ... 65
Kansaneläkkeen lisäeläkettä saaneet huollettavat ... 136, 137
Kansanhuolto, historiikin laatiminen, viranhaltijoiden sijoittaminen ym. ... 206
Kansanpuistot ... 202, 203
Karjakunta, tulenaran nesteen jakelulaitteen sijoituslupa ... 43
Karttojen piirtäminen, uusiminen ym., kaupunkimittausosaston suorittama ... 78
Kasarmitorinhalli, myymälöiden vuokralleanto ... 71
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset ... 166
Kasvihuoneet ja lavat, kaupunginpuutarhan ... 263
Katajanokan huoltorakennus, huonetilojen vuokralleanto ym. ... 287
» laiturin uudistustyöt ... 304, 305
» varastotilojen vuokralleanto ... 290
Katselmusten, kaupungin vuokralle antamien alueiden ym., suorittaminen ... 48
Katu- ja tietyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 260
Katujen joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 74
» puhtaanapito ... 266
» päällystystyöt, niiden antaminen suoritettavaksi ... 250
Katukahvilat ... 41
Katumaakorvausluettelot, kaupunkimittausosaston laatimat ... 63, 78
Katurakennusosasto, rakennusviraston ... 259—263
Katuvalaistuskustannukset ... 261
Kauppahallit, myymälöiden vuokralleanto ym. ... 71
Kauppatori, myyntipaikkojen vuokralleanto ... 71
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta ... 76
Kaupunginarkisto, henkilökunta, toimisto- ja arkistotilat ... 96
» inventoimistyöt, käsikirjasto, menot ja tulot ... 98, 99
» tarkastukset, neuvonta, asiakirjasiirrot ... 97—98
» varastotilan vuokraaminen ... 65
Kaupungingeodeetin toimintakertomus ... 77—79
Kaupunginkanslian kirjaamo, järjestelytoimiston suorittama tutkimus ... 87
Kaupunginkirjasto, juhlatilaisuudet, vierailut, tulot ja menot ... 237, 238
» kirjansitojien palkkaus ... 7
» lainausosastot ja lukusalit ... 228—234
» pää- ja sivukirjastojen aukioloajat ... 230
» sivukirjastojen ja opintokerhojen toiminta ... 228—237
» virat ja viranhaltijat ... 227
Kaupunginmuseo, kokoelmien hoito, saadut ja hankitut esineet ym. ... 239, 240—241
» korjaus- ja kunnostustyöt ... 242
» valokuvaukset ja kuvahankinnat ... 241
» viranhaltijat ... 240
Kaupunginorkesterin konserttien radiointi, lippujen hinnat, ohjelmien julkaisuoikeus ym. 243, 245
» luovutus hyväntekeväisyystarkoituksiin ... 245
» toimihenkilöt ... 244
Kaupunginpuutarha, kukkien, taimistotuotteiden ym. myynti ... 264
» tilapäiseen filmaukseen siellä myönnetty lupa ... 249
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta ... 109—111
Kauttakulkuliikennemaksut, satamalaitoksen ... 309
Kengänkiilloituspaikkojen luovuttaminen ... 73
Kerho-, opinto-, toiminta, kaupunginkirjaston ... 235—237
Kerhokeskukset, nuorisotyölautakunnan hallinnassa olevat ... 218—220
Kerhotoiminta kotitalouslautakunnan ... 224
» nuorisotyölautakunnan ... 218—220
Kerrostalorakennustoiminta, maansaantiin oikeutettujen ... 211
Kesä- ja talvileirit, nuorisotyölautakunnan järjestämät ... 220
Kesähuviloiden, kiinteistölautakunnan hallinnassa olevien, vuokralleanto ... 67
Kesäteatteri, Vesilinnanmäen aluetta koskeva sopimus ... 41
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan järjestämä ... 166
Ketunampumislupien myöntäminen ... 59
Kiinnitykset, rakentamisvelvollisuuden täyttämisen, maksamattoman kauppahinnan ym. vakuudeksi määrätyt ... 30, 33
Kiinteistöjen puhtaanapito ... 267
Kiinteistöjä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano ... 32

Kiinteistölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 28
» liikennejaoston kokouksissa päätettävien asioiden valmistelu ja esittely 61
» talousarvioehdotus ja käyttövarat ... 31, 53, 58, 63
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt ... 55
» metsäosaston hoitoon määrätyt ... 59
» talo-osaston hoitoon määrätyt ... 69
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 51
Kiinteistövirasto, geoteknillisen asiantuntijan palkkaaminen kaupunkimittausosastoon ... 78
» kiinteän omaisuuden hallinnon luovutus osastolta toiselle ... 30
Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 60—62
» autojen käyttö opintomatka-ajoihin ... 58, 59
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 62—63, 77—79
» maatalousosasto, puutarha-alan työehtosopimuksen soveltaminen ... 14
» maatalousosaston hoitoon määrätyt kiinteistöt ... 55
» » maatiloilla suoritettu salaojitus, kalustonhankinnat ym. 57
» » suorittama eräiden valtion myöntämien avustusten jako 58
» » taloudelliset tulokset ... 77
» metsä- ja maatalousosaston autojen käyttö opintomatka-ajoihin ... 58, 59
» metsäosasto, talvehtivien sorsien ruokinta ... 59
» metsäosaston hakkuuilmoitus ... 59
» » hoitoon määrätyt kiinteistöt ... 59
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 28—31
» talo-osaston hoitoon määrätyt kiinteistöt ... 69
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 63—76
» tonttiosaston hoitoon siirretyt tontit ja maa-alueet ... 51
» » toimialaan kuuluvat asiat ... 32—55
» viranhaltijat ... 29
Killingholman rakennusten vuokralleanto ... 67
Kioskit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 72
» urheilu- ja retkeilylautakunnan vuokralle antamat ... 197—199
Kirjalahjoitukset kaupunginkirjastolle ... 230
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa ... 231—233
Kirjastolautakunta, eräiden yhdistysten saamien avustusten käytön valvonta ... 238
» kokoonpano ja kokoukset ... 226
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 229
Kirkollisverojen pakkoperintä ... 109—111
Kivinokan kansanpuisto, kioskin, kesähuvilain ym. vuokralleanto ... 197, 199
Kodinhoitajat, sairaaloissa työskentelevät, ateriakorvauksen määrääminen ... 19
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 224
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen ... 152
Kodinperustamislainat ... 152
Koiravaljakkoajojen järjestämiseen myönnetyt luvat ... 53
Koljonen, P., leipomoliike, lisärakennuksen rakentamisoikeus ... 49
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset ... 301
Konekirjoituslisät ... 19
Konepajatoimikunnan kokoonpano, kokoukset ja toiminta ... 246
Konsertit, kaupunginorkesterin ... 244
Korjaamoiden, kaupungin laitosten, yhteistoimintakysymykset ... 246
Korjaus- ja muutostyöt, virastojen ja laitosten huoneistoissa ... 71
» » rakennustyöt, kansakoulujen ... 249
» » » sairaaloiden ... 248
Korkeasaaren liikenne ... 204, 281, 282
» uimarannan vuokralleanto ... 198
» valvojan toimintakertomus ... 204
Kortteleiden korkeussuhteita koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot ... 60
Korttelin n:o 37 tontin n:o 14 vuokraaminen ... 35, 36
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet ... 166
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat ... 143
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa ... 300
Kotiseututuntemuksen lisäämiseksi järjestetyt kurssit ym. ... 203
Kotitalouden opetustoiminta ... 223
Kotitalouslautakunta, kokoonpano, toimihenkilöt, menot ja tulot ... 223, 225
» opetuskeittiötilan vuokraaminen Maunulasta ... 65
Koulukodit ... 161, 162
Koululaiskonsertit, matineat ym., kaupunginorkesterin ... 245
Koululaislippujen, liikennelaitoksen, hinta, määrä ym. ... 283
Koululaisten liikenneopetus, paikkojen luovuttaminen tarkoitukseen ... 49
Koulumatkailutoimisto Oy., parakkialueen, kahvilarakennuksen sekä huonetilojen vuokraaminen yhtiölle ... 68, 197, 198
Koulutus- ja kurssitoiminta, järjestelytoimiston ... 88
Kovaosaisten Ystävät, yhdistys, huonetilojen vuokraus, varojen keräyslupa ... 67, 74
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 73

Kullatorpan lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 161
Kulosaaren sillan rakennustyöt ... 306
Kumpula, R. Holmqvistille sieltä vuokratut alueet ym. ... 68
» uimalan kioskin, pukusuoja- ym. tilojen vuokraus, kävijöiden lukumäärä 197, 198, 203
Kunnalliskoti, eräiden viranhaltijoiden päivystys- ja sunnuntaityökorvaukset, vapaa-aikana teetetyn työn korvaaminen ... 7, 10
» hankinnat rakennustöitä varten ... 248
» hoidokkiluku, menot ja tulot ... 139
» hoitopäivämaksujen vahvistaminen ... 131
» lääkärinhoito, henkinen huolto, hoidokkien työskentely ym. ... 140
Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta annettu selostus ... 79
Kunnallisverojen pakkoperintä ... 109—111
Kunnallisvirkamiesyhdistys, ks. Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys.
Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö, ks. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö.
Kuorma- ja pakettiautotaksan, uuden, soveltaminen kaupungin töissä ... 18
Kurssitoiminta, järjestelytoimiston ... 88
» kotitalouslautakunnan ... 224
» nuorisotyölautakunnan ... 221
Kyläsaaren puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset, toiminta ... 261, 262
» varasto- ja pienteollisuusalue, vuokralle annetut tontit ym. ... 44, 45, 47, 306
Kyntökilpailujen järjestämislupa ... 58
Käpylän eräiden viljelyspalstojen vuokraajille suoritettu korvaus ... 40
» kerhokeskuksen toiminta ... 220
» sivukirjaston toiminta ... 228, 237
» urheilupuisto, kioskin vuokralleanto, urheilutilaisuudet ... 197, 201
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 224
Köyhäinhoito, ks. myös Huoltotoimi.
» avustusnormien vahvistaminen ... 130

Laajalahti, muuntamoalueen luovuttaminen Malmin Sähkölaitokselle ... 36
» tontin myynti maanhankintalain tarkoitukseen ... 33
Laajasalo, eräiden huviloiden vuokralleanto, rakennusten paikallaanpito-oikeus ... 38, 67
» kesäsiirtola-alueen vuokraaminen Kalliolan Kannatusyhdistykselle ... 36
» urheilu- ja retkeilyalueella olevan kesämökin poistaminen ... 39
Laajasuontie 10, Asunto Oy., vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen myönnetty oikeus ... 50
Lahden runkotien eräiden osien suunnitelma ... 60
Lahjoitusrahastojen, huoltolautakunnan käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö ... 144
Laidun- ja viljelysmaat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ... 40, 56
Lainavaraston, leiri-, retkeily- ym. välineiden käyttö ... 218
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä ... 137—143
» lastensuojelulautakunnan järjestämä ... 161
Laituri- ja aluevuokrista satamalaitoksen saamat tulot ... 309
Laiturihuoltotaksan korottaminen ... 291
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 290
Laivaliikenne, liikennelaitoksen ... 281, 282
» satamassa käyneet alukset ym. ... 298—300
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat ... 152
Lasipalatsin huonetilojen vuokralleanto ... 67
Lasten-Kesä, Killingholman rakennusten vuokraaminen yhdistykselle ... 67
Lastenhoitoyhdistyksen, Suomen, avustaminen ... 178
Lastenhuoltolaitokset, hoidokkien uutteruusrahan suuruuden määräämisperusteet ... 159
» lastensuojelulautakunnan alaiset, hoidokkien hampaiden hoito ... 158
» » » » opettajien tehtävien määrittely ym. 158
Lastenhuoltotoimistoon saapuneet ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt ... 163
Lastenkodit, entisten hoidokkien jälkihuolto ... 158
» kaupungin ... 161
» yksityiset ... 165
Lastensuojelulautakunta, huostaan otettujen lasten sijoitustoiminnan järjestely ym. ... 157
» menot ja tulot ... 176—178
» sen jaostojen ym. kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 156
» uuden ohjesäännön vahvistaminen paikallisasiamiehiä varten ... 157
Lastensuojelun yleiskatsaus ... 175
Lastensuojelurahastot ... 178
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 178
Lastensuojeluviraston huoneistotilat, toimistot ja henkilökunta ... 159, 160
Lastentarhat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten ... 65
» ja niihin liittyvät laitokset, henkilökunnan luontoisetukorvaukset ... 19
» rationalisoimistutkimuksen valmistuminen ... 86
» tilastotoimiston niitä koskeva tutkimus ... 93
Lastenvalvojan toiminta ... 173
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 324
» huoltolautakunnan antamat ... 133

Lausunnot, järjestelytoimiston antamat ... 88
» kaupunginarkiston antamat ... 97
» kiinteistölautakunnan antamat ... 31, 54, 58, 60, 61, 63, 75
» kirjastolautakunnan antamat ... 226
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 160
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 217
» museolautakunnan antamat ... 239
» musiikkilautakunnan antamat ... 244
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 217
» palkkalautakunnan antamat ... 26
» palolautakunnan antamat ... 121
» raittiuslautakunnan antamat ... 216
» satamalautakunnan antamat ... 293—295
» teurastamolautakunnan antamat ... 312
» tilastotoimiston antamat ... 94
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 200
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 207
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 254
Lauttasaaren sillan kunnostus- ym. työt ... 305, 306
» sivukirjaston toiminta ... 229
Lauttasaari, huvila-alueen n:o 6 a vuokraoikeuden pidentäminen ... 38
» kahvilarakennuksen vuokralleanto ... 197
» kansanpuiston ns. parakkialueen vuokrasopimuksen jatkaminen ... 197
» Vattuniemen kesäkodin käyttö ... 220
Leikkikentät, puisto-osaston suorittamat kunnostus- ym. työt ... 264
Leiri-, retkeily- ym. välinelainavaraston käyttö ... 218
Leirit, kesä- ja talvi-, nuorisotyölautakunnan järjestämät ... 220
Leiriytymimisluvan myöntäminen kadettikomppanialle ... 59
Lemmilän vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 162
Leski- ja orpoeläkekassa, sääntöjen erään kohdan muuttaminen ... 107
» » » viranhaltijat, menot ja tulot ... 106, 108
Lihantarkastamot, teurastamon ... 315
Liikemainos, Oy., mainoslevyjen kiinnittämisoikeus ... 74
Liikennehenkilökunnan koulutus, liikennelaitoksen järjestämä ... 275
Liikennelaitoksen hallit ja konepajat ... 281
» henkilökunnan ylityö- tai lisäkorvaukset ... 15
» laivaliikenne ... 281, 282
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 269
» linja- ja johdinautoliikenne, kalusto ym. ... 277—281
» matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla ... 282
» menot ja tulot ... 283—285
» pysäkkien suojakatoksiin kiinnitettäviä mainoksia koskeva sopimus ... 74
» raitiotieliikenne ... 273—277
» viranhaltijat, löytötavaratoimisto ... 272
Liikennemaksut, satamalaitoksen ... 309
Liikenneopetustilaisuuksien järjestäminen koululaisille ... 49
Liikeyrityslaskennan aineiston käyttö tilastotoimiston tutkimuksissa ... 93
Linja-autoasema, kukkien myynti, automaattivaa'an sijoittamislupa ... 73
» autokonepajat, liikennelaitoksen ... 281
» ja johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 277—281
Liputus, rakennusviraston vuokraamat liput ym. ... 252
Lomakkeiden suunnittelu ym., järjestelytoimiston suorittama ... 87, 89
Louhimistöihin myönnetyt luvat ... 51, 59
Luistinradat, niiden käyttö ... 201
Luistinseurojen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat ... 196
Luontoisetukorvaukset, palkkalautakunnan vahvistamat ... 19
Lämpöteknilliset laitteet, rakennusviraston valvomat ... 258
Länsisatama, huoltorakennuksen pääpiirustusten hyväksyminen ym. ... 287
» kahvilarakennuksen rakentaminen ja vuokralleanto ... 289, 297
» rakennusten ja alueiden korjaus- ja uudisrakennustyöt ... 303—306
» varastoalueiden ja -tilojen vuokralleanto ... 287—290
Lääkärintodistukset, viranhaltijoita nimitettäessä vaadittavat ... 22
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen ... 272

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit ... 33
Maanmittaus ja maanjakotoimitukset, kertomusvuonna suoritetut ... 77
Maansaantiin oikeutettuja varten perustetut kerrostaloyhtiöt ... 212
Maaperätutkimukset, kaupunkimittausosaston suorittamat ... 78
Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle vuokrattu alue ja vuokranlykkäys ... 56, 57
Maatalousmiljardi, maatalousosaston siitä suorittamat avustukset ... 58
Maataloustuotteiden, maatalousosaston, inventoimishinnat ... 55
Maatilat, Albergan kartanosta vuokrattua huoneistoa koskeva irtisanominen ... 58

Maatilat, Bredbackan riihirakennuksen ja ent. kotieläinrakennuksen vuokralleanto 57, 68
» Hirvihaaran erään alueen vuokralleanto 55
» kaupungin tilojen maanviljelys ja karjanhoito 76
» nestemäisen polttoaineen säiliöiden hankkiminen 57
» Pukinmäen tilalla sijainneen ladon palo 58
» salaojitustyöt, vuokra-alueiden järjestelyt ym. 56, 57
» tilojen tarkastus, viljelyssuunnitelma 55
Maidon hinnanalennuskorvaukset, maatalousosaston suorittamat 58
» tuotanto kaupungin maatiloilla 76
Maidontarkastamo, näytteidenottajien ylityöajan korvausperusteiden määrääminen 16
Mainonta, raittiusaiheinen, raittiuslautakunnan järjestämä 216
Mainontaa koskevat kiinteistölautakunnan päätökset ..... 43, 74—75
Mainoskilpiä, huoltoasemille pystytettäviä, koskevat määräykset 43
Maitopisara-yhdistys, äitiysneuvolahuoneiston vuokraaminen siltä 64
Makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat 70
Makkaranmyyntipaikkojen vuokralleanto 72
Maksuajan, kauppahinnan tms., pidentämistä koskevat asiat 33
Malmi, alueen vuokralleanto korttelista n:o 38074 36
» Annero-nimisellä tilalla olevien rakennusten vuokrat 38
» ent. kaatopaikan alueen osan vuokrasopimuksen muuttaminen 68
» » turpeenhiiltorakennuksen vuokralleanto 67
Malmin, Helsinki-, kaupunginvoudinkonttorin toiminta 111
» lastenkoti, viranhaltijat 161
» piirin huoneenvuokralautakunnan toiminta 117
» sivukirjaston toiminta 229, 237
» Sähkölaitos, alueen luovuttaminen muuntamoa varten 36
» Työväenyhdistys, Jokitien tanssilavan purkaminen 41
» varasto- ja pienteollisuusalueen tonttien vuokralleanto 45, 47
Mannerheimin Lastensuojeluliiton avustaminen 178
» » makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat 70
Marian sairaala, huoneistojen vuokraaminen henkilökunnan asuntolaksi 64
Marttila, liiketalotontin vuokralleanto 36
Matineat, kaupunginorkesterin 245
Matkailupalvelu, retkeilytoimiston järjestämä 203
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen 282
Matkustajaliikenne satamassa 301
Matkustussäännön tulkintakysymykset 8
Maunula, opetuskeittiötilan vuokraaminen sieltä kotitalouslautakunnan käyttöön 65
Maunulan Eräkärpät, virvokkeiden myyntilupa, tinanvalantapaikkojen vuokraus 74
Meilahden urheilupuisto, perunamaa-alueen vuokralleanto 198
Meilahti, Sauna-Seuran aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen 38
Mellunkylä, palokaivon rakentaminen 63
Merenkulku, ulkomainen 299, 301
Merilinnustajat, yhdistykselle myönnetty oikeus syysmetsästykseen 198
Meripelastus- ja palonsammutusaluksen rakentamissuunnitelma ym. 291
Messukentän ja -kolmion käyttö näyttelytarkoituksiin 52
» parakkien käytöstä muonitustarkoituksiin perittävä vuokra 198
Metsäkummun tarkkailukoti, viranhaltijat ym. 161
Metsästysluvat kaupungin maalla 59
Mielisairaanhoitajat, palkkauksen järjestelykysymykset 5
Mielisairashoitolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ..... 137—139
Mittausmiesten, kaupunkimittausosaston, palkkaus 63
Monistamon, hankintatoimiston, toiminta 84
Moottoriajoneuvojen huoltoasemat, ks. Autonhuoltoasemat.
Moottoripyöräkilpailujen ja harjoitusajojen järjestämislupa 53
Mukavuuslaitosten, yleisten, puhtaanapito 267
Mullan myynti kaupungin mailta 58
Munkkiniemi, eteläosan alustavan katumaakorvausluettelon laatiminen 63
» sivukirjaston kaluston täydentäminen 229
» tonttien myynti huutokaupalla 32
» yksityisen tenniskentän pito-oikeuden päättyminen 40
Munkkisaari, laiturin rakennustyöt 304
» viljansiirto- ym. laitteiden pito-oikeudet 288
Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset 239
Musiikkilautakunnan ja Oy. Yleisradion välinen sopimus 243
» ja Suomalaisen Oopperan välinen sopimus 244
» » Teoston välinen sopimus 244
» kokoonpano ja kokoukset 243
Mustalaislähetyksen lastenkodin avustuskysymys 159
Mustasaaren kesähuvilain vuokralleanto 199
Mustikkamaa, kävijämäärä ja liikenne 203
» leiriytymisalueen ja uimalaitoksen vuokralleanto 197

Muuntamot, alueiden luovutus niitä varten ja rakennustyöt ... 36, 250
Mäkelän kerhokeskuksen toiminta ... 220
» varastoalueiden vuokrasopimukset ... 47

400-vuotiskoti-säätiö, huoneistojen vuokraaminen siltä kaupungin käyttöön ... 65
Niittylä, varasto- ja pienteollisuusalueen tonttien vuokralleanto, vuokraehtojen tarkistaminen ym. ... 45—48
Nikkilän puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset ym. ... 261—262
» sairaala, asuntolan vuokraaminen vuosilomasijaisia varten ... 64
Nosturit, satamalaitoksen ... 297, 301
Nukarin lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 161
Nuohous ... 126
Nuorison, kaupunkiin muuttavan, opastus- ja neuvontatoiminta ... 218
Nuorisonhuoltolaitosten, kaupungin, uudistussuunnitelma ... 158
Nuorisotoimiston viranhaltijat ... 218
Nuorisotyölautakunnan kerhokeskukset ja -huoneet ... 218—220
» kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 217
» käyttöön luovutettu alue ja huoneisto ... 36, 64
» välinelainavaraston käyttö ... 218

Oikeusapulautakunnan kokoonpano ja kokoukset ... 193
Oikeusaputoimiston viranhaltijat, toimiston käsittelemät asiat ym. ... 193—195
Omakotialueet, tonteilla kasvavien luonnonpuiden poistaminen ... 59
» verstastoiminnan salliminen talojen kellarikerroksessa ... 48
Omakotirakennuslainojen maksattamisen järjestely ... 33
Omakotirakennustoiminta, maansaantiin oikeutettujen ... 211
Opintokerhotyö kaupunginkirjastossa ... 235—237
Oppivelvollisten lasten luettelo, järjestelytoimiston sitä koskeva työntutkimus ... 86
Osuustukkukauppa, varastotilan vuokraaminen ... 64
Otson, jäänsärkijä, suorittamat hinaukset ym. ... 301
Ottolapset, elatusaputoimiston sijoittamat ... 174
Oulunkylä, retkeilykeskuksen käyttö ... 220
» siirtolapuutarhan myymäläalueen vuokrasopimus ... 38
» sivukirjaston kaluston uusiminen ym. ... 229
» äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 64

Paasivaaren Margariinitehdas Oy., kuormauslaiturin pito-oikeuden siirto ... 51
Paikoituspaikkojen järjestämisvelvollisuus lisätyn rakennusoikeuden yhteydessä ... 60
Painatus- ja hankintatoimisto, ks. Hankintatoimisto.
» » sidontamenot, kaupungin laitosten ... 84
Pakila, majan paikan vuokraaminen partiojärjestölle ... 36
» omakotialueen eräiden vuokraajien vesimaksut ... 39
» sivukirjaston toiminta ... 229
Palkkalautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 1
» lausunnot viranhaltijain ja työntekijäin palkkauskysymyksistä ... 3—18
» toimisto, viranhaltijat ym. ... 1—3
» työutekijäin palkka- ym. työehtoja koskevat päätökset ... 11—18
» virkojen perustamista ym. koskevat lausunnot ... 18
Palkkaluokituksen uudelleenjärjestelyä koskevat kysymykset ... 3—6
Palkkiot, ylitunti-, kansakoulunopettajien ... 6
Pallokenttä, pukusuojarakennusten huonetilojen ym. vuokralleanto, urheilutoiminta 196—199, 201
Paloilmoituslaitteet ... 124
Palokaivot, niiden rakentaminen, alueen vuokraaminen ... 63, 262
Palokunnan rahastot ... 127
Palokunnat, vapaaehtoiset ... 127
Palolaitos, henkilökunta, menot ja tulot ... 122, 127
» huoneistot ja tekniliset välineet ... 123
» tulipalojen sammutuksissa ym. sattuneet tapaturmat ... 126
» viranhaltijain palkkauskysymykset ... 6, 16
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ... 120
Palopostit ja vedenottopaikat ... 124
Palotarkastukset ... 126
Paloturvallisuuden tehostamistoimenpiteet eräissä lastenhuoltolaitoksissa ... 159
Palovahingot ja niiden korvaaminen ... 125
Palovartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. ... 127
Paraisten Kalkkivuori Oy., hihnakuljetuslaitteiden piirustusten hyväksyminen ... 61
Parantolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 138
Pasilan kivimurskaamoalueen järjestely, murskaamon ja varaston toiminta ... 46, 263
» latoalueen vuokraaminen ... 40
» sivukirjaston toiminta ... 229
Pelastakaa Lapset, yhdistyksen avustaminen ... 178
Pelastusarmeijan joulupatojen sijoittaminen, lastenkotien avustaminen ... 74, 178

Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat ... 174
Perintöverolautakunnan toiminta ... 102
Pesulatoiminta ja pesun opetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 223, 224
Pienoisgolfkentät, alueiden vuokralleanto niitä varten ... 41
Pienteollisuus- ja varastoalueiden vuokralleanto ... 44—48
Pienteollisuustalon huoneistojen jakaminen ... 43
Pihlajasaari, kävijämäärä, liikenne ym. ... 203
» vuokralle annetut rakennukset, kioskit ym. ... 197, 199
Piirustukset, kiinteistölautakunnan hyväksymät ... 49, 75
» puutarha-, niistä perittävän korvauksen korottaminen ... 48
» rakennustarkastustoimiston tarkastamat ... 112
» satamalautakunnan hyväksymät ... 290
Pilsnerin myynnin lopettaminen kaupungin kioskeissa ... 72
Pirttimäen retkeilyalue, peltoalueen vuokralleanto, majan ja alueen käyttö ... 198, 203
Pitäjänmäki, ent. kansakoulurakennuksen huonetilojen vuokralleanto ... 67
» pienteollisuustonttien vuokralleanto ... 45, 46
Poikakotiyhdistyksen, Helsingin, avustaminen ... 178
Poikien ammattikoulu, ks. Valmistava poikien ammattikoulu.
Poikkeuksellisten lasten sijoitus laitoksiin ja perheisiin ... 164
Poliisien Ampumaseura, linnustusta koskevan sopimuksen päättyminen ... 59
Poliisilaitoksen huolto-osaston pidättämät henkilöt ... 169
» sivukirjaston toiminnan aloittaminen ... 229
Polttoaineosuuskunta, alueen ym. vuokraaminen sille Herttoniemestä ... 46, 47
Polttoainesäiliöiden hankkiminen kaupungin maatiloille ... 57
Polttopuiden jakelu ja myynti ... 330
Porovaljakkoajojen järjestämisluvat ... 53
Postisäästöpankin ja kaupungin välinen omakotirakennuslainoja koskeva sopimus ... 33
Puhdistuslaitokset, viemäriveden ... 261
Puhelinyhdistys, eräiden puhelinkioskien pystyttämiseen myönnetty oikeus ... 70
Puhtaanapito-osaston, rakennusviraston, toiminta ... 266
» » » työntekijäin työaikaa koskevat neuvottelut ... 17
Puisto-osaston, rakennusviraston, toiminta ... 263
Puistola, äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 64
Pukinmäki, Sånabyn tilan aluetta koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen ... 56
Pukusuojarakennukset, urheilu- ja retkeilylautakunnan hallinnassa olevat ... 197—199
Puolimatkansaari, puolustusministeriön veloittaminen saaren käytöstä ... 41
Puutarhapiirustuksista, tonttiosaston laatimista, perittävä korvaus ... 48
Puutavara- ja polttoainetoimisto, puutavaran hankinta ja myynti ... 328, 330
Puutavaran hakkuuilmoitus ... 59
» sahaus ja myynti, Heinolan sahan ... 329, 330
Päivystyskorvaus, varallaoloajasta maksettava, lääkäreiden ym. ... 7
Päivärahan maksamista koskevien määräysten täydentäminen ... 8
Pätevyysvaatimusten, toimistoapulaisen virkojen, määrittelykysymys ... 8
Pääkirjasto, kaupunginkirjaston, näyttelyt, opintokerhot ym. ... 228, 230—237

Raitiotiet, liikenne, kalusto ja raiteet ... 273—277
Raitiovaunukonepajat, liikennelaitoksen ... 281
Raittiushuoltotoimenpiteet, huoltolautakunnan soveltamat ... 150—152
Raittiuslautakunta, esitelmä-, ohjelma- ja propagandatoiminta ... 214
» kokoonpano, kokoukset, toimisto ym. ... 213
Raittiustilannetutkimusten, eräiden, valmisteminen ... 215
Raittiustyöhön myönnetyt varat ... 213
Raittiusvalistustyö kouluissa, eri tilaisuuksissa ym. ... 214
Rajasaaren puhdistuslaitos, käyttö- ja hoitokustannukset, toiminta ... 261, 262
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät ... 33
Rakennustarkastustoimiston toiminta ... 112
Rakennusten kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt oikeudet ... 48
» rappeutuneiden, purkaminen ... 69
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama ... 80
» asutustoimiston valvoma ... 211
Rakennusviraston hankintaosaston toiminta ... 264—266
» katurakennusosaston toiminta ... 259—263
» koneinsinöörin valvontaan kuuluvat laitokset ... 258
» korjaamot ... 267
» käytöstä poistetun irtaimiston myynti ... 253
» puhtaanapito-osaston toiminta ... 266
» » » työntekijäin työaika ... 17
» puisto-osaston toiminta ... 263
» talorakennusosaston toiminta ... 257—259
» tarveaineiden valmistus, putkivalimon toiminta ... 263
» tiliosasto ... 268
» työkalujen, lippujen ym. vuokralleanto ... 252

Rakennusviraston työntutkimukset ym. ... 86, 89
» työpaja ja varastot, hankintatoiminnan uudelleenjärjestely ... 265
» viranhaltijat ja työntekijät ... 255—257
» ylimääräiset rakennusmestarit, ylityökorvauksen suorittaminen ... 10
Rakentamisvelvollisuuden ym. täyttämisestä annetut vakuudet ... 33
Rannikkoliikenne ... 299
Rastilan retkeilymajan käyttö ... 203
» ulkoilualueen metsäsuunnitelma, metsäosaston laatima ... 59
» viikonloppumajojen vuokrien määrääminen, navetan osan vuokralleanto ... 197, 198
Rationalisoimiselimet kaupungin laitoksissa ... 89
Rationalisoimistutkimukset, järjestelytoimiston suorittamat ... 85—88
Ratsastushalli, ks. Ruskeasuon Ratsastushalli.
Reijolan nuorisokoti, viranhaltijat ym. ... 161
Rekola, kaupungin maalla sijaitsevan kaivon käyttöoikeus ... 59
» viljelys- ja laidunalueen vuokralleanto ... 58
Renlund, Oy., ns. Agroksen aluetta koskeva vuokrasopimus ... 46
Retkeilymajojen, retkeilytoimiston hallinnossa olevien, käyttö ... 203
Retkeilytoiminta, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 203
Rikoksentekijäin, nuorten, valvonta ym. ... 169
Rudus, Oy., hiekan varastointipaikkojen vuokraaminen, laiturin pito-oikeus ... 40, 289
Ruoanlaiton opetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 224
Ruoholahti, varastoalueiden vuokrasopimukset ... 288, 289
Ruotsinkielisten kuntain Liiton avustaminen ... 178
Ruskeasuon Ratsastushalli, huonetilojen vuokralleanto, kioskin pito-oikeus ym. ... 197—199, 201
» » tulipalovaurioiden korjauskustannukset ... 71
Ryssänsaaren vuokraoikeuden jatkaminen ... 38
Ryttylän koulukoti, viranhaltijat ym. ... 162

Sahan, Heinolan, toiminta ym. ... 329, 330
Sahatavaran toimitukset, puutavara- ja polttoainetoimiston ... 329, 330
Sairaalasivukirjasto, toiminnan aloittaminen Nikkilän sairaalassa ... 229
Sairaalat, eräiden viranhaltijoiden palkkauskysymykset, luontoisetukorvaukset ym. 4—6, 7, 10, 19
» huoneistojen vuokraaminen henkilökunnan asuntoloiksi ... 64
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 137—139
» » » lastensuojelulautakunnan huostassa olevat lapset ... 164, 168
» niitä koskevat työntutkimukset ... 89
» rakennus- ja korjaustyöt ... 248—250
Sairaalalääkärit, kaupungin, palkkauskysymykset ... 4, 7, 10
Sairaanhoitajat, palkkauksen järjestelykysymykset ... 5
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan ... 126
Sairauslomien myöntämistä, palkkaetuja niiden aikana ym. koskevat kysymykset ... 21—24
Sammonpuistikon kentän luovutus näyttelyalueeksi ... 52
Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen virastoihin ja laitoksiin ... 31, 252
Sanoma Oy., yhtiölle vuokrattujen rakennusten vuokrien periminen ... 38
Sanomalehtien myyntipaikkojen luovutus ... 73
Satamajäänsärkijä Turso, toiminta ym. ... 301
Satamalaitoksen henkilökunta, tulot ja menot ... 295—297, 308—311
» ja sen osastojen päälliköt, edustus komiteoissa ym. ... 286
» taksojen ja maksujen muutokset ... 291
Satamalautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. ... 286—287
» » Suomen Meripelastusseuran välinen sopimus ... 291
Satamaliikenne ... 298—302
Satamarakennusosaston henkilökunta, menot ja tulot ... 303, 307
» organisaatiotutkimus, järjestelytoimiston suorittama ... 86
Satamarakennustoiminta ... 303—308
Satamasaari, liikenteen hoito ja kuljetusmaksut ... 197
Satamat, korjaus- ja kunnossapito ... 303—306
» laiturihuollon vastuulla olleiden tavaroiden korvaaminen ... 290
» meripelastus- ja palonsammutusaluksen rakentamista ym. koskeva suunnitelma ... 291
» uudisrakennukset ... 305
» varasto- ym. alueiden vuokralleanto ... 287—290
» varastorakennukset, laituripituus ym. ... 297
» yleisen varaston käyttö ... 302
Satamatyöntekijäin huoltorakennukset ... 287
Satamavesipostit ... 301
Sauna-Seuran Meilahden aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen ... 38
Saunojen, kaupungin omistamien, vuokralleanto ... 70
Savilan pumppulaitos, käyttö- ja hoitokustannukset ... 261
Seurasaari, Suomen Muinaismuistoyhdistykselle myönnetyt juhlien järjestämisluvat ... 198
» uimalaitoksen vuokralleanto ... 197
Shell, Oy., huoltoasemien, polttoainesäiliöiden ja öljyvarastoalueen vuokrasopimukset 42, 43, 288
Sieninäyttely, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 224

Siirtolapuutarhat, majojen käyttö talviasuntoina, häätötoimenpiteet ym. 51
» palstojen istutussuunnitelmista perittävä korvaus 48
Siirtolapuutarhatoimisto, luonnonpuiden poistaminen omakotitonteilta 59
Siivoustyötä, eräiden virastojen ym., koskevat järjestelytoimiston tutkimukset 87
Silta ja Satama Oy., Malmin hiekkakuoppa-alueen osaa koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen 68
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin 244
Sirpalesaari, telakkarakennusten ja -alueiden vuokrasopimusten pidentäminen 288
Sivukirjastot, niiden esittelyt, lainaus, opintokerhot ym. ..... 228—237
Sivutoimen hoitaminen, palkkalautakunnan myöntämät oikeudet 19
Skanoil, Oy., putkijohdon rakentamiseen myönnetty oikeus 49
Sofianlehdon vastaanottokoti, A-osaston paikkaluvun vahvistaminen, viranhaltijat ym. ... 159, 161
Sorsien, talvehtivien, ruokinnan järjestely 59
Sosiaalilääkärin toimisto, sen perustamista koskeva esitys 159
» » suoritetut tutkimukset ym. 170
Sotaorpojen työhuolto 153
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat 152
Soutustadion, altaiden ym. tilojen vuokralleanto ja käyttö 198, 199, 201
Soveltuvuuden selvittäminen työnvälitystoimiston ammatinvalinnan ohjauksessa 185
Stadion, huoneistotilojen vuokraaminen verotusvalmisteluvirastolle 66, 103
» kunnallisten harjoitussalien käyttö 202
» nuorisotyölautakunnan kerhohuoneiden käyttö 219
Stansvik, kartanon keittiön sähköistäminen 71
Suihkukaivojen ym. hoito- ja kunnossapitokustannukset 261
Sukellusalan työt, niissä noudatettavat palkat 14
Sundbäckin, A., vuokramaat 56
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ja nuoret henkilöt 166, 167
Suomalaisen Oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 244
Suomen Kaapelitehdas Oy., hajoituskaivon, viemärin ja vedenalaisen kaapelin pito-oikeus 288, 289
» » » lisäalueen vuokraaminen yhtiölle Salmisaaresta 289
» Kenttäratsastusseura, Ratsastushallin tiloja koskevat vuokrasopimukset ..... 197—199
» Lastenhoitoyhdistyksen avustaminen 178
» Luterilainen Evankeliumiyhdistys, tilapäismajoitukseen myönnetty lupa 70
» Meripelastusseuran ja kaupungin välinen sopimus 291
» Messut Osuuskunta, messukentän käyttö näyttelyalueena ym. 52, 74
» Muinasmuistoyhdistys, eräiden juhlien järjestäminen Seurasaaressa 198
» Työväenteatterin Kannatusyhdistys, Vesilinnanmäen teatterialuetta koskeva sopimus 41
Suomi-Filmi, huonetilojen vuokraaminen ent. ammattikoulutalosta 67
Syväjäädyttämön, teurastamon, käyttö 316
Sähkölaitoksen järjestelytoimiston viranhaltijat ja tutkimukset 89
Sähkölaitos, alueen vuokraaminen Hanasaaresta 287
» eräiden toimihenkilöiden työaikaa, ylityökorvauksia sekä luontoisetuja koskevat asiat 10, 16, 20
» muuntamoita varten tarvittavien alueiden luovutus 36
» varastoalueiden vuokraoikeuden pidentäminen 289
Sörnäisten huoltorakennus, rakentamisajan pidentäminen ym. 287
» rantatien järjestelysuunnitelma, asemakaavaosaston laatima 60
» Romukauppa Oy:n vuokraoikeuden jatkaminen 46
» satama, sähkö- ja kaasulaitokselle vuokratut alueet 289
» uuden ratapihan rakennustyöt 305
» varastoalueiden vuokralleanto 289
» öljyvarastoalueen vuokrasopimuksen jatkaminen 288

Taksoituslautakunnan toimintakertomus 100
Taksojen, satamalaitoksen, muutokset 291
Talin puhdistuslaitos, laitosta varten suoritetut hankinnat, rakennustyöt 251, 262
» siirtolapuutarha, vuokraoikeuksien jatkamisesitys ym. 51
Talletusmakasiinin, yleisen, työmaksujen ym. taksojen korottaminen 291
Talonmies-lämmittäjät, työaika- ym. kysymykset 10
Talonmiesten ja siivoojien, talo-osaston hallinnassa olevien talojen, palkkaus- ym. kysymykset 75
Talorakennusosasto, rakennusviraston ..... 257—259
Tammisalo, katumaakorvausluettelon laatiminen 63, 78
Tanssilava-alueita koskevat vuokrasopimukset 41
Tapanila, alueen vuokraaminen palokaivoa varten 63
Tapaturmantorjuntayhdistys, mainostaulujen pystyttämisoikeus 74
Tapaturmat, rakennusviraston töissä sattuneet 257
» tulipalojen sammutustöissä ym. sattuneet 126
Tattarinsuon erään alueen vuokralleanto, turpeennosto-oikeuden jatkaminen 40, 58
Tavaraliikenne satamassa 299
Teiden, yksityisten, rakentaminen ja pitäminen kaupungin maalla 50, 57
Telakka, Oy., Sirpalesaaren telakkarakennusten ja -alueiden vuokrasopimukset 288
Telko, Oy., Herttoniemestä vuokratun alueen pinta-alan suurentaminen 44

Telttailu- ja retkeilyalueet, retkeilyosaston hallinnassa olevat ... 203
Teollisuuslaitokset, rahastajien ja mittarinlukijoiden työajan määrittely ... 10
Teollisuustonttien vuokralleanto ... 44—48
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus ... 244
Tervalammen työlaitos, hoidokit, menot ja tulot ym. ... 142—143
» » maanviljelys ja karjanhoito ... 143
» » työpisteen raha-arvon vahvistaminen ... 132
Terveydenhoitotarkastukset lastenhuoltolaitoksissa ... 162
Terveydenhoitovirasto ja sen alaiset laitokset, työntutkimusten suorittaminen ... 85
Teurastamo, järjestelytoimiston suorittamat työntutkimukset ... 86
Teurastamolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 312
Teurastamon juoksuratojen ym. laitteiden käyttö ... 316
» konekeskus, sähkön-, veden- ja höyrynkulutus ... 319—321
» lihantarkastamot, laboratorion toiminta ... 315, 317—319
» tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit ... 318
» teurastusosastot, karjatallien käyttö ym. ... 313—314
» tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön käyttö ... 315
» viranhaltijat, tulot ja menot ... 313, 321—323
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 260
Tiedotus- ja suhdetoiminta, kaupungin, sen kehittämistä koskeva järjestelytoimiston esitys ... 87
Tiedotuslehti, järjestelytoimiston toimittama ... 89
Tilapäismajoitus, poikien ammattikoulun käyttö majoitukseen ... 70
Tilastotoimisto, huoneisto, virat ja viranhaltijat ... 91, 92
» julkaisutoiminta ... 92
» kalustonhankinnat, kirjasto, tulot ja menot ... 94—95
» reikäkorttiosaston laajennus, eräiden tilastointitöiden siirtäminen osastoon ... 93
» tietojen ja selvitysten antaminen virastoille ym. ... 93—94
Tit-Bit, Oy., ulkoilmatarjoiluun myönnetty oikeus ... 41
Toimistoapulaisen virkojen pätevyysvaatimusten määrittely ... 8
Toimistoesimiehille järjestetyt kurssit ... 88
Toimistokoneiden huolto ja hankinta, hankintatoimiston suorittama ... 84
Toivolan oppilaskoti, viranhaltijat ym. ... 161
Toivoniemen koulukoti, karjatalouden lopettaminen maatilalla, viranhaltijat ym. ... 158, 162
Tontit, hallintasopimus-, niiden myynti ... 211
» kiinteistölautakunnan huutokaupalla myymät ... 32
» » vuokralle antamat ... 34—48, 55—58
» maanhankintalain mukaiset, niiden muodostus ja luovutus ... 33, 211
» niiden maksuajan pidennyksen myöntäminen ... 33
» » varaaminen asunto-, tehdas- ym. tarkoituksiin ... 33
» » vuokrauksen alkamisajankohdan ym. määrääminen ... 34
» » vuokrauspäätösten ja vuokrasopimusten muuttaminen ... 38—40, 46—47, 56, 68
Tonttien käyttö, tilastointimenetelmän uudistaminen ... 93
Tonttijakokarttojen hyväksyminen ... 62
Tonttijaon muutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadituttamat ... 60
Torikauppa, myyntipaikkojen vuokralleanto ... 71
Torikauppiaiden rattaiden säilytyspaikkojen vuokraaminen ... 72, 288
Torpparinmäen läheisyydestä huoltoasemia varten vuokratut alueet ... 42
Toukolan sivukirjaston toiminta ... 229
Trustivapaa Bensiini, Oy., autonhuoltoasemien vuokrasopimukset ... 42
Tuberkuloosiparantola, rakennus- ja korjaustyöt ... 249
Tuberkuloositarkastus, hallimyymälöissä työskentelevien henkilöiden ... 71
Tuberkuloosiyhdistyksen käyttöön ostettujen rakennusten vuokran määrääminen ... 69
Tuberkuloottisten jälkihuolto ... 153
» toipilasrahan maksamisohjeet ... 131
Tulipalot ... 124
Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit ... 292, 303
Tullisaari, kesähuvilain ym. rakennusten vuokralleanto ... 197—199
Tulo- ja omaisuusverotuksen tulokset ja pakkoperintä ... 102, 109—111
Tuomarinkylä, kyntökilpailujen järjestämislupa ... 58
Turistilaiva, Oy., lipunmyyntikioskin pito-oikeus ... 288
Turpeenhiiltoon käytetyn rakennuksen vuokralleanto ... 67
Turpeennosto, myönnetty lupa sekä Tattarinsuosta luovutettu alue ... 40, 58
Turso, satamajäänsärkijän suorittamat hinaukset ym. ... 301
Turvakodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 137, 138
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut ... 164
Turvavartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. ... 127
Tutkijalautakunnan, verotusvalmisteluviraston, toimintakertomus ... 101
Tuulaakimaksuista kertyneet tulot ... 308
Työaikaa koskevat palkkalautakunnan päätökset ... 9—10
Työehtosopimukset ... 11—15
Työkodit ja -siirtolat, yksityiset, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 138
Työmaajuopottelua koskevan tutkimuksen valmistelu, torjuntatyö ... 215, 216

Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat.
» kursseille määräämisessä noudatettava menettely ... 9
» kuukausipalkkaisten työehtosopimusehdotus ... 14
» lisäkorvauksen maksaminen erikoisammattimiehille ym. ... 15
» ns. eväsrahan maksaminen eräissä tapauksessa ... 15
» työehtosopimusneuvottelut ... 11—15
» yli- ja sunnuntaityön korvaaminen ... 15—17
Työntutkimustoiminta, järjestelytoimiston ... 85—88
Työnvälityslautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. ... 180
Työnvälitystoimisto, henkilökunta ... 180
» henkisen työn osasto ... 182—184
» maatalousosasto ... 190
» menot, huoneistot ym. ... 181
» merimiesosasto ... 188—190
» nuoriso-osasto ... 184—188
» ravintolaosasto ... 190
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset ... 181—192
» ylioppilasvälitys ... 182
Työpajan, rakennusviraston, tuotantokomitean kokoonpano ym. ... 265
Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano, kokoukset ja käsittelemät asiat ... 85
Työttömyystyöt kertomusvuonna ... 259, 263, 303, 306
Työturvallisuustoiminnan kehittämistä koskevan esityksen hyväksyminen ... 85
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset ... 144
» järjestelytoimiston ompelimossa suorittamat tutkimukset ... 87
Työväenasuntojen, kunnallisten, hoidosta annettu selostus ... 79
Töölön Pallokenttä, ks. Pallokenttä.
» sivukirjasto, näyttelyt, satutunnit ym. ... 228
» vaunuhallit, liikennelaitoksen, korjaustöiden suorittaminen ... 231

Uimakoulujen apumaksut, urheilu- ja retkeilylautakunnan jakamat ... 196
Uimakoulutoiminta ja uimarannat ... 202
Uimalaitosten vuokralleanto ... 197
Uimastadion, kioskin ym. tilojen vuokralleanto, uimalan käyttö ... 197, 199, 202
Ulkoilmajuhlat, -kokoukset, -näytännöt ja -konsertit ... 52, 203
Ulkoilmateatterit, Vesilinnanmäeltä luovutettu alue ... 41
Ulkoilualueet, retkeilytoimiston hallinnassa olevat ... 203
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne ... 299, 301
Ulkomainos, Oy., mainospaikkojen vuokrasopimuksen vahvistaminen ... 75
Ulkonäyttelyalueiden luovuttaminen eri yhtymien käyttöön ... 52
Ulosottolaitoksen toimesta suoritettu verojen pakkoperintä ... 109—111
Union-Öljy, Oy., autonhuoltoasemien vuokrasopimukset ... 42, 43, 288
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako ... 196
» » » ja sen jaostot, kokoonpano, kokoukset ym. ... 196
» » » vuokralle annetut rakennukset ym. ... 196—199
» » retkeilymajojen ja -alueiden käyttö ... 203
» » retkeilytoiminnan menot ja tulot ... 205
» » retkeilytoimiston henkilökunta ... 201
» » » järjestämä loma- ja vapaa-ajanviettotoiminta ... 203
Urheiluautoilijat, ajotaitokokeen suorittaminen Merisataman rantatiellä ... 61
Urheilukilpailujen järjestämisluvat, kiinteistölautakunnan myöntämät ... 52
Urheilulaitokset, niissä olevien kioskien ym. tilojen vuokralleanto ... 197—199
Urheilulaitteiden korjaus ja kunnossapito, uudistyöt ... 262
Urheilunneuvonta ja -ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä ... 202
Urheiluseurojen avustaminen ... 196
Urheilutoiminta ... 201
Uudenmaan läänin Maanviljelysasema, kvntökilpailujen järjestämislupa ... 58
Uudenvuodentinan valantapaikkojen vuokraus ... 74
Uudisrakennukset, kertomusvuoden aikana valmistuneet ... 112, 257, 258
Uudisrakennus- ja muutos- ym. työt, rakennusviraston talo-osaston ... 258
Uudisrakennustilasto, tilastointimenetelmän uudistaminen ... 93

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat ... 292, 303
Vaalimainontaan, kaduilla ym., myönnetyt luvat ... 74
Vajaaliikkeisten Kunto, yhdistyksen avustaminen ... 178
Vajaamielisten lasten opetus ja sijoittaminen ... 158, 164
Vakuudet, katurakennuskustannusten korvaamisesta, rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä ym. määrätyt ... 30, 33
Vakuusasiakirjojen tarkastus ... 30
Vallilan kerhokeskuksen toiminta ... 220
» vaunuhallit, liikennelaitoksen, korjaus- ja kunnostustyöt ... 281
Valmistava poikien ammattikoulu, koulutalon luovuttaminen tilapäismajoitukseen ... 70
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 73

Valtio, annetusta huollosta siltä peritty korvaus ... 131, 155
» lastenhoidosta siltä saatu korvaus ... 177
» sen osuus työnvälitystoimiston menoista ... 181
» » » verotusvalmisteluviraston menoista ... 104, 105
Valtion hallinnassa olevat alueet, niiden omistuskysymyksen selvittämistä tarkoittava selostus ... 1 6
Vanhainkodit, yksityiset, niiden avustaminen, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 132, 37—3 138
Vanhainkoti, hoidokkiluku, menot ja tulot ... 141
» hoitopäivämaksujen vahvistaminen ... 131
» lääkärinhoito, henkinen huolto ym. ... 142
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 178
Vantaan Pikkukosken uimalan kioskin vuokralleanto ... 197
Vapaaehtoiset palokunnat ... 127
Varastoalueiden vuokralleanto ... 44—48, 287—291
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 290, 302
Varastorakennukset ja -tilat, satamalaitoksen ... 297
Variksien ampumiseen myönnetyt luvat ... 59
Varsasaari, moottoriveneliikenteen hoito, kuljetusmaksut ja kioskin vuokralleanto ... 197
Vartiokylä, kalliosuojan huonetilan vuokralleanto ... 68
» maanhankintalain mukaisen tonttikaupan muutos ... 33
» urheilumajan vuokraaminen kansakoulukäyttöön ... 64
» äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen sieltä ... 64
Vattuniemen kesäkodin, nuorisotyölautakunnan hallinnassa olevan, käyttö ... 220
Velodrom, tanssilava-alueen ja katsomorakennuksen huonetilojen vuokrasopimukset ... 41, 199
Verkkosaari, varastoalueiden vuokralleanto ... 289
Verojen ym. maksujen pakkoperintä ... 109—111
Verolautakunnan toimintakertomus ... 101
Verosäännösten rikkomisesta aiheutuneet syytteet ym. ... 104
Verotusvalmisteluviraston asiamiesosaston ja tarkkailijain toiminta ... 104
» eräiden viranhaltijain palkkauksen järjestely ... 5
» menot ja tulot ... 105
» tilapäinen laskentaosasto ... 104
» toimistohuoneistot, henkilökunta ym. ... 66, 103
Vesi- ja viemärijohtojen, yksityisten, rakentamisluvat ... 50, 57
Vesilinnanmäen kesäteatteri ... 41
Vesipostien, yleisten, hoito- ja kunnossapitokustannukset ... 261
Viemäreiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset, viemärityöt ... 261, 262
Viemäriveden puhdistuslaitokset ... 261
Viikinmäki, eräiden teollisuustonttien vuokrasopimusten irtisanominen ... 47
Viljelysalueiden vuokralleanto ... 40, 55—58
Viljelyssuunnitelman, kaupungin maatilojen, hyväksyminen ... 55
Viranhaltijat, eläkesäännön erään kohdan muuttamisesitys ... 3
» eläkkeet, myönnetyt, niitä koskevat lausunnot ym. ... 25
» eroamisiän saavuttaneille myönnetty oikeus virkaansa jäämiseen ... 18
» ikälisien ja hautausavustusten myöntäminen ... 25
» kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 19
» kone- ja pikakirjoituslisän maksaminen ... 19
» kursseille määräämisessä noudatettava menettely ... 9
» luontoisetukorvaukset ... 19—20
» matkustussäännön tulkintakysymykset ... 8
» oman auton käytön korvaaminen ... 252
» palkkaluokituskysymykset ... 3—6
» päivystyskorvauksen ym. määrääminen, vapaa-aikana suoritetun työn korvaaminen ... 7—8, 10
» sairauslomat ja virkavapaudet, sijaisten palkkaaminen ... 21—24
» sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 19
» toimistoapulaisen virkojen pätevyysvaatimusten määrittely ... 8—9
» työajan määrääminen eräissä tapauksissa ... 9
» viransijaisten palkankorotusten maksaminen ... 7
» virkanimityksissä vaadittavat lääkärintodistukset ... 22
» virkojen täyttäminen niitä haettavaksi julistamatta ... 18
» vuosilomamääräysten tulkintakysymykset ... 20
» yli-ikäisen ottaminen palvelukseen ... 18
» ylityökorvaukset ... 6, 16
Viransijaiset, palkankorotusten maksamiskysymys ... 7
Viransijaisuuspalkkiot, viranhaltijain ... 24
Virastojen ja laitosten huoneistojen vuokrausta koskevat asiat ... 63—67, 69
» » » huoneistotiloja koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 87
» vastaanottoaikojen yhdenmukaistamista koskeva esitys ... 85
Virat, niiden täyttäminen haettavaksi julistamatta ... 18
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt ... 24
Virtanen, Veljekset L. & U., Asunto-Oy., aluevaihdon suorittaminen kaupungin kanssa ... 32

Virvoitusjuoma- ym. kioskien vuokralleanto 72, 197
Voimistelu- ja urheiluseurojen avustaminen 196
Voimistelun ohjaus, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä 202
Vuokra-ajan, tonttien ja alueiden, alkamisajankohdan määrääminen 34
Vuokra-alueiden, tonttiosaston hallinnassa olevien, katselmukset 48
Vuokralle annetut asuntotontit ..... 34—36
» » autonhuolto- ja bensiininjakeluasemat 42
» » kioskit 72, 197
» » valokuvauspaikat 73
» » varasto- ja pienteollisuusalueet ..... 44—48, 287—290
» » viljelys- ja laidunmaat ..... 40, 55—58
Vuokraoikeuden menettäminen 39, 48, 68
» pidennykset ja siirrot ..... 37—39
Vuokrasopimukset, kiinteistölautakunnan tekemät, niiden irtisanominen, pidentäminen, muutokset ym. ..... 37—44, 46—48, 56—57, 68
» satamalautakunnan tekemät sekä sopimuskaavakkeen hyväksyminen 287—291
» tontteja ja alueita koskevat, niiden allekirjoitusajan määrääminen 34
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ..... 196—199
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, hyväksyminen 301
Vuokrien, indeksiehtoisten, perimisajan muuttaminen 34
» kaupungin vuokralle antamien ja ottamien huoneistojen, korotukset, määrääminen ym. 69
» satamalaitoksen alueiden, indeksikorotukset 291
Vuosikatselmukset, vuokra-alueilla toimitetut 48
Vuosiliput, liikennelaitoksen myöntämät 283
Vuosilomamääräykset, palkkalautakunnan niitä koskevat tulkintapäätökset 20
Vuotien tarkastus, teurastamon suorittama 314
Väestölaskenta, tilastotoimiston suorittama 93
Väestönsuojat, ks. myös Kalliosuojat.
» niiden rakentamista ym. koskevat kysymykset 208
Väestönsuojelu, ulkohälytinlaitteiden kunnostamistoimenpiteet 209
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset 207
Väestönsuojelun menot 208
Väestönsuojelutoimiston henkilökunta, radiokaluston ym. hankinta 208, 209
Wärtsilä-yhtymä Oy., Kalastajankadulla sijaitsevien rakennusten paikallaan pito-oikeus 288

Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 143
» » lapset 165
Yleisradio, Oy:n ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 243
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset ..... 248—253
» » » käyttövarat 253

Äitiys- ja lastenneuvolat, niitä varten vuokratut huoneistot 64, 66
Äitiysavustus- ja perhelisätoimiston toiminta 160, 174

Viimeksi ilmestyneet julkaisut

(Muut paitsi A IV ja V julkaisee Helsingin kaupungin tilastotoimisto)

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi ja englanniksi.
Edellinen osa (vuosikertomukset).
41. 1956.
Jälkimmäinen osa (tilastokatsaus).
39—41. 1954—56.

II—III. **Ulkomaankauppa ja merenkulku.** Suomenkielinen teksti, taulukot ja tavaraluettelo myös ruotsiksi ja englanniksi.
18. 1956.

IV. **Helsingin kaupungin teollisuuslaitokset.** Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema vuosikertomus. Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi.
42. 1957.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema. Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen katsaus.
42. 1957.

VI. **Opetuslaitokset.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos, taulukot myös englanniksi.
24. 1955/56.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.**
Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen sisällysluettelo.
46. 1957.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Suomenkielinen.
68. 1955. (vuosikerta 1952 ei vielä ole ilmestynyt).

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
30. 1958.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
34. 1956.

F. **Helsingin kaupungin säädöskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
Ajankohtainen irtolehtijärjestelmää käyttäen.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.**
Suomen- ja ruotsinkielinen teksti.
8. 1958.